PARTEA A III-A

Materialul inedit

A. DOINE ŞI CÎNTECE

1. DE DRAGOSTE

I.

Vai de mine, rău îmi pare,
După drăgălaşa floare,
Că a fost'naltă, subţire
Şi-a fost dulce la iubire.
Gura ei, pahar cristal;
Buzele, mărgăritar;
Faţa ei picur de sînge,
Unde-o văd inima-mi plînge.
Unde-o văd în sărbători,
După dînsa stau să mor;
Unde-o văd în alte zile,
Arde chemeşa pre mine.

II.

Magheran cu frunza rară,
Dragu meu bădiţ de-asară;
Magheran cu frunza ruptă,
Dragu mi-i cînd mă sărută.

III.

Creşti, pruncuţă, şi fii fată,
După mine-ncredinţată
Şi cu mine măritată,
Tot în braţă legănată.

IV.

Drum la deal şi drum la vale,
Drumu-i la Poiana Mare,
Mă-ntîlnii cu Leana-n cale,
Eu pre jos şi ea călare.
Eu mă-ntinz să-i rup o floare...
N-a fost floare, c-a fost izmă,
De-mi mai ţin duşmanii pizmă.

V.

Bădiţă, bade Ioane,
Eu n-am umblat cu boscoane,
Că mi te-a dat Dumnezeu
Să fii tu, bade, al meu.

VI.

Cîte flori sînt înflorite,
Toate-s badiului urîte;
Numai floarea care leagă
Aceea-i badiului dragă.

VII.

Astă noapte n-am dormit,
Ci cu mîndra-am povestit
Pînă către miez de noapte,
Cînd dormea fetele toate.

VIII.

Hai, mîndră, să trecem Oltu,
Să ne schimbăm, mîndră, portu.
Asta-i ţara cînelui,
Cu oamenii dracului.

IX.

— Măi bădiţă, bade drag,
Învaţă-mă ce să fac.
— Eu te învăţ, mîndră, bine:
Ia-ţi hainele, haid'cu mine,
La Banat, la pod de vamă,
Mie mi-or zice cătană
Ţie c... şi ghiolbană.
— Nici nu-s c..., nici n-oi fi,
Fără-mi place de-a iubi.

X.

Cînd te văz, mîndră, mergînd
Cu dor... fugînd,
Că te duci cam legănînd,
Dorul bădiţii ducînd.

XI.

Daina-n sus şi daina-n jos,
Daina-n capu satului,
Tocma-n curtea badiului,
Că-i închisă cu pălan,
Badea-i ca un magheran.
Daina[-n] jos şi daina-n sus,
Daina-n calea cui s-au dus
Şi nemica nu mi-au spus,
Să-i bag bucate de-ajuns.
Cînd vine badea din sus,
Gîndeşti că-i un mătăuz;
Da cînd vine cel din jos,
Gîndeşti că-i un steag frumos.

XII.

Spusu-ţi-am, mîndruţo, spus,
Aseară şi-alaltăseară,
Să scoţi şaua din cămară,
Să mi-o pui pre murgu-afară,
Să pornim de joi în ţară,
Da zo,-n ţara letenească
Să culeg floare domnească,
Să mi-o pui în pălărie,
Să mă-nvăţ ca domni-a scrie,
Batăr două, trei rînduri—
M-or lua nişte gînduri,
De copii şi de borească...
Ţîpai cotu din fereastră,
Văzui dalba de nevastă,
Dînd s-o duc s-o spovedească.
Spovedi-o-ar frigurile,
Ca pe mine gîndurile.

XIII.

La Turda, la bolta-nchisă,
Este-o copiliţă scrisă,
Scrisă pre cruce de brad,
Cu drăguţul de-un virag
Şi scrisă-ntr-o cărticea,
Cu bădiţa lîngă ea.

XIV.

Spune-mi, mîndro, spune-mi, dragă,
Mai iubeşti-mă, ori ba,
Să nu-ţi mai am nădejdea?

XV.

Doamne, cît ar fi de bine,
Să trăiesc în veci cu tine,
În dumbrava deasă, verde,
Unde urma ţi se pierde;
Să şedem la umbră deasă,
Pe ierbuţa de mătasă;
Legănat în dorul tău,
Dulce ar fi traiul meu.
Tu ai fi a mea regină,
Viaţa mea ar fi senină.

XVI.

O, mîndruţă, mîndră hăi,
Nice boii cari-s boi
Nu-s aşa loviţi ca noi
Şi la ochi şi la sprîncene,
Ca şi doi porumbi la pene.

XVII.

Foicică pre părău,
Vin', mîndruţă,- n satu meu,
De-i muri să mor şi eu,
Să ne-ngroape laolaltă,
Să se mire lumea toată,
C-a fost dragoste curată
De-un fecior june şi-o fată.

XVIII.

Mîndră, de-oi muri io-ntîi,
La mormîntul meu să vii
Şi să zici către mormînt
Din gură acest cuvînt:
Morminte, groapă săpată,
Lasă-l să-l mai văd o dată.

XIX.

Morminte, groapă săpată,
Lasă-mă să văd o dată,
C-a fost dragoste curată,
Vai, de un fecior şi-o fată.
Trandafir verde răsărit
Pre biserică suit.

XX.

De cînd sînt eu în viaţă,
N-am avut altă dulceaţă,
Fără ca să strîng în braţă
Romîncă mîndră la faţă.

XXI.

Tot de-aceasta m-am temut,
C-a veni iarna curînd
Şi va pica zăpada,
Şi s-o mărita mîndra.
Dacă mîndra se mărită,
Rămîi cu inima friptă.

XXII.

Frunză verde de pe şes,
Te cunosc, mîndră, pre mers:
Că ţi-i mersu legănat
Şi cuvîntul aşezat.

XXIII.

Venitu-mi-o carte scrisă,
Că şi-a mea drăguţă-i prinsă.
Nu-ş ce-aş face s-o pot scoate.
Da mi-oi face ziua noapte
Şi m-oi duce şi-o oi scoate,
Şi mi-oi face noaptea zi
Şi-oi merge şi-oi slobozi.

XXIV.

Bate-mă, Doamne, cu bîta,
Nu mă bate cu urîta!
Bate-mă, Doamne, să zac,
Cu mîndra pre după cap;
Bate-mă, Doamne, să mor,
Cu mîndra pre subsuori.

XXV.

Fă-mă, Doamneo, ce mă-i face,
Fă-mă năframă pre roată
La badea Ioan în poartă,
Să mă vază Vasilie,
Să mă scrie-ntr-o hîrtie,
Să mă puie-n pălărie,
Să mă ducă prin şestori
La fete şi la feciori,
Să se umple de fiori
Din tălpi pînă-n subsuori.

XXVI.

Măi bădiţă, păr sucit,
Şezi la noi, dacă-ai venit,
Decît să văz că te duci,
Mai bin'să te văz în furci.

XXVII.

Cucuruz cu frunza-n sus,
Ţucu-i gura cui l-au pus,
Că l-au pus cu patru boi,
Ţucu-i ochii amîndoi.

XXVIII.

Frunză verde măcieş,
Da m-aşteaptă, mîndră, hai
C-o veni luna lui mai,
Da-ţi-oi gura de pre plai.
Da, gura şi două mere,
Două mere-n umbră coapte,
Ca izvorul cel de lapte.
Nici vîntul nu le-o bătut,
Nici soare nu au văzut,
Roşii, albe d-amîndouă
Şi spălate tot cu rouă.

XXIX

Pentru tine, mîndră hăi,
Mi-a pierit iarba pe văi.
De ploi grîu-mi s-a stricat
Cît bietu l-am sămănat,
Iar pe cel nescuturat
Păsările-mi l-au mîncat.

XXX.

Mîndra-naltă, subţirică,
Gîndeşti că-i trasă-n verigă.

XXXI.

Mîndro, pentru ochii tăi,
M-a urît părinţii mei;
Mîndro, pentru gura ta,
M-a urît şi măicuţa.

XXXII.

Frunză verde sălcioară,
Puiculiţă gălbioară,
Mult eşti mîndră, sprinteioară,
Ca un pui de căprioară.

XXXIII.

Fetele de pre Cîmpie
Sînt fete de omenie,
Fete-nalte şi frumoase,
La dragoste sînt voioase.
Cînd le văd jucînd în joc,
Inima se rumpe-n loc,
Din inimă suspinînd
Şi din ochi lacrămi vărsînd.
Sărutare dau cu drag
La feciorii cari-i plac,
Sărutare dau voios
La feciorul cel frumos.
Pentru fata din Cîmpie
Stau românii la peire,
Ar da piept cu orişicine,
Ca s-o lase lîngă sine.
Guriţa e frumuşică
Ca viola înflorită
Şi dă gura de-o sărută
La fecior cui îi plăcută.

XXXIV.

Cît e Comloşul de mare,
Mîndra mea păreche n-are.
Că-i floarea vieţii mele,
Cea mai mîndră între stele.
Multe stele-s pe cerime,
Multe flori-s pe cîmpime,
Multe fete-n satul meu,
Dar ca ea nu aflu eu.
Frumoasă-i ca şi o floare
Care-i mai mîndră sub soare.
În joc zboară ea uşoară
Ca un pui de căprioară.
Fuge să stea pe cerime
Şi cade jos lîngă mine.
De mi-ar cădea-n braţe-o stea,
Mîndra mea fiind în ea.

XXXV.

— Bade, bădişorul meu,
Aseară cînd însera,
Murgul la poartă rîncheza.
Eu murgul l-am înşelat
Şi bine l-am săturat;
Dacă-n grajd că l-am băgat,
În Nistru l-am adăpat
Şi pre dumneata te-am aşteptat.
Dar văzînd că nu mai vii,
Pusei dorul căpătîi,
Cu dragostea mă-nvelii
Şi bine mă hodinii.

XXXVI.

Bade, -aseară pre-nserat,
Murgu-aci te-a căutat
Şi la poartă-a rînchezat.
Eu murgul l-am cunoscut
Şi afară am ieşit,
Gîndeam că tu ai venit.
Murgu-n grajd eu l-am băgat
Şi lui tot ovăz i-am dat,
Cu apă l-am adăpat,
Cina ţie ţi-am gătat
Şi pre tin' te-am aşteptat.

XXXVII.

La podul cu zalele,
Răsare soarele.
Da nu-i soare răsărit,
Că-i Ioan împodobit.
Cînd Ioan intră în tindă,
Peana bate sus la grindă;
Cînd Ioan merge afară,
Peana bate-n ceea ţară.
Vîntu peana i-o bătea,
Ochii şi gura-i rîdea.
Cîndu-i bătea vîntu-n dos,
Împlea locul de miros;
Cîndu-i bătea vîntu-n faţă,
Împlea locul de dulceaţă.

XXXVIII.

Mă uitai din deal în vale,
Nu văd ca la mîndra floare.
Flori albe împăturate,
Pare că-s scăldate-n lapte.

XXXIX.

Oh, iubită şi-a mea floare,
Grădină mirositoare,
Cine te-amiroase moare.

XL.

D-oi bădiţă, bădişor,
Cînd vei trece pe sub vii,
Leagă-ţi murgul de-un gutîi,
De-un gutîi, de două lemne,
Intră-n casă, nu te teme,
Că de cine te-ai temut,
Eu de mult l-am otrăvit
Cu otravă din Suceavă.
Urîtul, ba omul hîd,
De viu mă bagă-n pămînt;
Dragostea, ba om frumos,
Din pămînt iară m-a scos.

XLI.

Mă uitai prin vii în jos,
Văzui un voinic frumos,
C-un cal negru pintenog
Priponit în busuioc.

XLII.

Trimite, bade, boii-n luncă
Şi vin'la noi de te culcă;
Trimite, bade, boii-n foi
Şi vin'te culcă la noi.

XLIII.

Puiculiţă, dalbă-n pene
Şi subţire la sprîncene,
Şi la buze ca şi-a mele;
Puiculiţă, albă-n faţă,
Cui ţi-ai dat a ta dulceaţă?

XLIV.

Vino, bade, în curînd,
Că ştii treaba de demult;
Vino să nu te simţească,
Dragostea să ne tignească.

XLV.

Ochii cei cu lumină
Mă săgeată la inimă,
Ochii tăi ce sprîncenaţi
Mă săgeată-n astălalţi...

XLVI.

Cîte stele sînt pre cer,
Pînă-n ziuă toate pier.
Numa luna şi c-o stea
Ştie de patima mea.

XLVII.

Cîte stele sînt pre cer,
Pînă în zi toate pier,
Numai luna şi c-o stea,
Ele ştiu patima mea.
Sîntul soare stă să joare,
Da, zău, luna vameşa,
Ea zice că n-o jura,
Că m-a văst miercuri sara,
Prin grădină cu mîndra.
De-oi fi, Doamne, vinovat,
Nu-s vrednic, făr'spînzurat
Pe pociumbi de pătrînjei,
Cu funie de tăieţei.

XLVIII.

De n-ar fi ochi şi sprîncene,
Inima nu mi-ar geme,
Dar cînd la ele privesc
Nu poci să nu le iubesc.
Uitatul lor cel frumos
Mă pătrund pînă la os;
Ochii lor cei înfocaţi,
Eu zic că sînt fermecaţi,
Că nici nu mă otrăvesc,
Ci numai mă pedepsesc.
Pus-am adeseori pază
Ochilor, să nu te vază,
Dar şi acest hotar
Au fost numai în zadar.
De multe ori mă gîndesc
Să nu mă mai jertfesc.
Voi, fete tinerele,
Libovul inimii mele,
Dară numai a voastră privire
Sara mă scoate din fire.
Patima dară mă-nvaţă

Că făr'de voi nu e viață,
Sau de este, e trudită
Spre inima pătită.
Așa și voi, mult iubite,
Fără de noi sînteți pierite.
Mă mir totuși foarte tare,
Cum poate fi așa mare
A femeilor trufie,
Întru atîta armonie,
Cît în veci să-mpotrivesc
Celor ce le iubesc.
Dragi sînteți voi și iar dragi
Tinerilor pătimași,
Care nu cer altă plată.
Făr'dragoste-mprumutată,
Că aceste e datori
Tot tinăru iubitori.

XLIX

— Cocoș negru cîntă-n cruce,
Scoală, bade, de te-i duce.
— Las'să cînte-a doua oară
Și atunci, mîndră, mă scoală.
— A cîntat a treia oară,
Haida, bade, și te scoală,
Că soarele-a-ajuns în prag,
Ciurda pre din jos de sat,
Și caii la contenit,
Și badea la ogorît.

L

Mult mă mustră neamul meu
Că-i sărac drăguțul meu.
Io-l văd bine că-i sărac,
N-am ce face că mi-i drag.
Mult mă mustră neamul meu
Că-i urît drăguțul meu.
Io-l văd bine că-i urît,
Nu mă poci băga-n pămînt.

LI.

Prin pădurea rară-n jos,
Merge Petru cel frumos
Cu carul de maghiran,
Cu butuc de odolean,
Cu spiță de lebeniță,
Cu sbicuț de tămîiță.
Din față picuri de sînge,
După el inima-ți plînge;
Din buze faguri de miere,
După el inima-ți piere!

LII.

Nu mă purta, maică, rău
Pentru drag drăguțul meu,
Că cîtu-i satul de mare
Nime ca min'drăguț n-are;
Așa-nalt și subțirel,
Gîndești că-i tras prin inel.

LIII.

— O, leliță, lelișoară,
De-ai fi bună, bunișoară,
Tu ți-ai face patu-afară.
Eu m-aș face vînt de vară
Și-aș veni la tine-ndată
Să te văz cum ești culcată,
Cu fața cătră părete,
Cu gura arzînd de sete.
Fața vîntura-ți-o-aș,
Gura săruta-ți-o-aș.

LIV.

Lele, cu-ochii tăi cei dragi,
De pre uliță mă tragi,
Acasă la voi mă bagi;
Lele, cu-ochii tăi cei murgi,
De pre uliță m-aduci,
Cu tine-n casă mă culci.

LV.

Mult mă cheamă mîndra-n vie,
Să-mi dea struguri și gutîie
Și-ncă mere despicate,
Să mă scoață din păcate.
Nu știu, scoate-m-a ori ba,
Ori mai tare m-o băga.

LVI.

Asta-i, mîndro, de la tine
De nu pot iubi pre nime,

Asta-i de la dumneata
De nu te mai pot uita,
Nici sara pîn-oi cina.
Dimineața cînd prînzesc,
Cu gîndu la tin' gîndesc.

LVII

Mă uitai din deal în vale,
Nu văzui ca-a mîndrei poale;
Mă uitai din deal în șes,
Nu văzui ca-a mîndrei mers.
Eu pre deal, mîndra pre vale,
Un'se face grîu mare;
Eu pre deal, mîndra pre șes,
Un'se face grîu des.

LVIII.

Pentru omul ce mi-i drag,
Cale n-am și cale-mi fac;
Pentru omul ce-l urăsc,
Cale am și nu pornesc.
Pentru badea ce mi-i drag,
Multe rabd și multe trag;
Pentru care mi-e urît,
Eu nu rabd nici un cuvînt.
Dar, vai, badea ce mi-i drag
Nu-mi face tină pe prag,
Pe cînd cel ce mi-e urît
Face-mi tină pînă-n gît.

LIX.

Unde-ți văd țîța în sîn,
Picioarele nu mă țin,
Pare că sînt un bătrîn,
Sau copil de șapte luni.
Unde-ți văd țîța în piept,
Trec prin mărăcini de-a drept
Și prin gîrlă să mă-nec.
Dacă mă voi îneca,
Să mă duci la fata mea,
Care mă iubeam cu ea
Din copilăria mea.
Foaie verde matostat,
Unde văd gîtu spălat
Și mărgeanul revărsat
Pre vîrful țîței lăsat,
M-aș băga la tine-argat.
Astfel de argat să fiu,
Numa-n brață să te țiu.
Ziua să-ți spăl vasele,
Noaptea să-ți moi oasele,
Frunză verde matostat
Și-apoi mi-i lua de bărbat.

LX.

Măi voinice, voinicele
Cu mustețe mititele
Și cu ochi de viorele,
Dragostele tinerele
Nu le privi în mărgele
Ci în buze subțirele.
Ei, bădiță, badea meu,
Care cînți așa mereu
Că nu-i gură ca-n Hărțău,
Gură dulce chipărată,
Cum o săruți, cum te-mbată;
Buze moi ca bumbacu,
Ochi rotunzi ca și macu.
Ai tot dreptul tu, bădiță,
Pentru care-a mea guriță
Mîndru te va săruta
Și-apoi iar s-a depărta,
Gura mea de gura ta,
După ce o a scălda.

LXI.

Dragostele și dorul,
Elea-mbătrînesc omul!

LXII.

Cătărină, față albă,
Fața ta-n pămînt mă bagă.
Nu am viață cu dulceață,
Dacă nu te văd în față;
N-am pre lume nici un bine
Dacă nu te văd pre tine.

LXIII.

Hai, Ileană, la poiană,
Să săpăm o buruiană,
Buruiana macului,

Să meargă în treaba lui,
Să o dăm bărbatului.

LXIV.

Vai de mine, ce-am iubit,
Pare c-am fost nebunit;
Dar acuma ce iubesc,
Pare că să tot trăiesc.

LXV.

O, leliță, lelea mea,
Cu gura de floricea,
Cînd a veni sîmbăta,
Leagă de cosița ta,
De cosița ta îmi leagă
Un fir de mătasă neagră.
Că la tine de-oi veni,
Eu de fir că te-oi clăti
Și tu-afară vei ieși,
Și-amîndoi că ne-om iubi.

LXVI.

Tătăișă ca și-a mea,
În un tîrg nu poți vedea.
Ochii și sprîncenele
Trași și cu condeiele,
Cu condeiul murgului,
Pre sama voinicului.

LXVII.

Sus la munte este-un ciung,
Cît al meu mîndru de lung;
Sus la munte este-un brad,
Cît al meu mîndru de-nalt.

LXVIII.

Cruciuliță de-adimant,
Ce-ai cerut și nu ți-am dat?
Ai cerut pită cu nuci,
Eu ți-am dat buzele dulci;
Ai cerut pită cu miere,
Eu ți-am dat buzele mele.

LXIX.

Bade, dragostele noastre
Mult au fost bune și proaste:
Pre deasupra cu urît,
La inimă cu dor mult.

LXX.

Mîndră, dacă ești frumoasă,
Dă-mi drumul să merg acasă;
Ori dă-mi drumul să mă duc,
Ori fă-mi patul să mă culc
Și-mi așterne pilota
Să mă culc cu dumneata,
Să mă-nvăț a săruta;
Să mă culc și odihnesc
Și cu tin'să mă iubesc.

LXXI.

— Spune-mi, mîndră, un'te culci?
— În grădina cu trei nuci.
— Să mă trag și eu pre brînci,
Să mă tîrîi prin cele grădine,
Pîn-oi ajunge lîngă tine,
Apoi să mor io, vai de mine!

LXXII.

Ce-i mai rea ca urala?
Ba, zău, mai grea-i dragostea.
De urît te poți ascunde,
Dar de dragoste n-ai unde,
Că oriunde te-ai ascunde,
Tot la inimă te junghe.

LXXIII.

Bădiț, bădișoru meu,
Pe nime drag nu am eu,
Făr'pe tine te iubesc
Și ție mă jeluiesc.

LXXIV.

Aluniș cu frunza deasă,
Dragu-mi-i badiu de-acasă;
Aluniș cu frunza rară,
Dragu-mi-i badiu de-aseară.

LXXV.

În mijlocul Blajiului,
În mijlocu-orașului,
Am o mîndră păuniță,
Demnă a fi coconiță.
Că-i'naltă și subțirică,
Parcă-i trasă în verigă.
Ochii i-s ca murele,
Da-s mai mîndre buzele,
Că-s roșii și subțirele,
Pare că-s unse cu miere.
— Ce să-ți dau, mîndră, pre ele,
Să le-mpreun cu a mele.
— Ce mi-i da, ce nu-mi vei da,
Eu tot le-oi împreuna,
Căci noi sîntem de pre-o vreme
Ca și doi porumbi la pene
Și noi sîntem de o dată,
Putem să fim laolaltă.

LXXVI.

Mîndro, mîndruleana mea,
Au picat din ceri o stea
Și mi-o spus într-un ceas blînd
Că te-oi face pre-al meu gînd,
Să mă lași a săruta
Două flori în fața ta;
Și mi-o spus într-un ceas rău,
C-am să piei de dorul tău.

LXXVII.

De cînd, mîndră, te-am văzut,
Foarte dragă mi-ai căzut,
Dar văzînd că niciodată
Nu putem fi laolaltă...

LXXVIII.

Cînd te văd, mîndră, pre tine,
Plînge-mi inimuța-n mine;
Cînd te văd, mîndră, din față,
Pică-mi lacrimile-n brață;
Cînd te văd, mîndră, din dos,
Pică-mi lacrimile jos.

LXXIX.

Nici o dragoste nu-i bună
C-acolea seara pre lună,
Cîndu-i focu-nvăluit
Și tată-so adormit.

LXXX.

Cîte mîndre mi-am avut,
Ca asta nu mi-a plăcut
Că-i naltă și subțirea,
Făcută-n dragostea mea.

2. DE DOR

LXXXI.

Bădiță, de dorul tău,
Mă topesc ca frunza-n tău
Și de dorul dumitale,
Mă topesc ca inu-n vale.

LXXXII.

Măi bade, de dorul tău
Și-aseară-am trecut prin tău.
Dar și-astară încă-oi trece,
Cînd a fi apa mai rece.

BIBLIOTECA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

LXXXIII.

Prin naintea uşii mele,
M-a lovit un dor şi-o jele...
Am avut o mîndră dragă,
Am lăsat-o-n dor s-o tragă.

LXXXIV.

De cine dorul se leagă,
Nu-i pară lucru de şagă.
De se leagă de-un bărbat,
Toată ziua umblă beat;
De se leagă de-o borească,
Toată ziua-i mînioasă
Şi-şi bate copiii-n casă.

LXXXV.

Trandafir braşovenesc,
Vai de mine, ce doresc
Cu mîndra să mă-ntîlnesc,
Două vorbe să-i vorbesc
Şi-apoi să mă despărţesc.

LXXXVI.

Doamne, -mpărate ceresc,
Mai dă-mi zile să trăiesc,
Cu mîndra să mă-ntîlnesc,
Numai două să-i vorbesc
Şi-apoi să mă prăpădesc.
Acum zice mîndra :
— Prăpădi-te-ai, bade,-n lume,
Să nu-ţi mai aud de nume,
Să-mi iau gîndul de la tine
Şi-apoi să pier, vai de mine,
Bădiţa :
— Acu-oi să mă prăpădesc,
C-am pus gînd dumnezeiesc,
Pre tine să te iubesc.
Leliţa :
— Iubeşte-mă, bade, bine,
C-oi mai găsi eu ca tine,
Ca floarea şi ca frunza,
Dar nici nu ca dumneata.

LXXXVII.

Mult mă-ntreabă frunza rară
Doar mi-i dor de bădiţa iară.
Dar mie cum să nu-mi fie,
Că-s singură în pustie.
Muntele-i munte de piatră
Şi tot doreşte cîte o dată,
Dar apoi eu trupşor de-om,
Ca să nu duc nici un dor?

LXXXVIII.

Dorul de dumineca
L-a făcut ibovnica,
Dar dorul din cele zile
L-au făcut nişte copile.

LXXXIX.

Vai de mine, cum m-aş duce,
La mîndra la gură dulce;
Vai de mine, cum aş mere,
La mîndra la dor şi jele.

XC.

Eu mă duc, mîndră, de mîne,
Şi-a meu dor ţie-ţi rămîne,
Da-napoi de-oi mai veni
Numele ţi l-oi cinsti,
Faţa ţi oi omeni,
Că tu eşti din multe-aleasă
Şi-al tău dor tare m-apasă.
De doruţul dumitale,
Nu pot şedea la mîncare,
Fără mă usuc pre picioare,
Gîndeşti că zac de lungoare.
De lungoare păru-ţi pică,
La inimă nu te strică;
De dragoste păru-ţi creşte,
La inimă te topeşte.

XCI.

Păsăruică din alac,
Nu mă blestema să zac
Că n-am pre nime cu drag,
Să-mi puie mîna la cap;
Păsăruică din bujor,
Nu mă blestema să mor
Că n-am pre nime cu dor.

XCII.

Spune-mi, spune pui de cuc,
Vine badea, ori mă culc?
Spune, spune pui de cioară,
Vine badea, ori se-nsoară?

XCIII.

De nu vii, badeo, pre seară,
Nu te uit în astă vară;
De nu vii, badeo, -acuma,
Nu te uit pînă-i lumea.

XCIV.

Frunză verde de podbal,
Eu-s cu badea-ntr-un hotar
Şi nu ne vedem de deal.
De s-ar face dealu şes
Şi pădurea rît frumos,
Să se vază sat cu sat,
Să văd pe cine-am lăsat.
C-am lăsat un fir de brad
Şi-am iubit un lemn uscat,
Da-oi lăsa lemnu la dracu
Şi-oi iubi bradu săracu.

XCV.

Cine nu şti ce-i dulceaţa
Văzînd făptura şi faţa.

Deşi stau, deşi grăbesc,
De dorul mîndrei mă topesc.

XCVI.

Frunză verde-n pălărie,
Aş scrie şi n-am hîrtie
Şi m-am dus la prăvălie,
Luai o coală de hîrtie,
Unde-am început a scrie.
Am scris şi două-trei rînduri
Şi m-apucă nişte gînduri.
Mă-ntorsei singur acasă
Şi mă pusei după masă.
Iartă-mi, Doamne, gîndurile,
Să-mi isprăvesc rîndurile!
Iar Dumnezeu m-au iertat,
Rîndurile le-am gătat;
Rîndurile le-am uitat,
Cu mîndra m-am sărutat.

XCVII

Frunză verde lemn uscat,
M-a iubit şi m-a lăsat...
Frunză verde de cicoare,
Am o mîndră ca şi-o floare.
Ea-i înaltă, subţirică,
Frumoasă şi mîndrulică,
Trupu-i nalt şi subţirel
Pare că-i tras prin inel,
Buze moi şi subţirele,
Grumazi albi şi cu mărgele,
Îi încinsă cu mătasă
Şi mi-i inimuţa arsă.
Cum cu ea să mă-ntîlnesc,
Din văzut să mă iubesc,
Numai două să-i vorbesc
Şi-apoi să mă prăpădesc.

XCVIII.

Frunza lilionului
Nici nu creşte, nici nu scade....
Inima mîndrei se arde.

XCIX.

Nu-i mîndro, făr'făcătură,
De m-ai celuit în şură,
De mi-ai dat vinars din gură.
Mîndră, farmecile tale
Le-nconjur şi le dau cale,
Că îmblă în a mea cale
Şi numa-mi fac supărare.

C.

Foaie verde magheran,
Fata lui Petru Şoiman,
Mult pe mine mă minţeşte
Şi-adeseori mă-amăgeşte
Că mi-a da gurița dulce
Cînd la ea sara m-oi duce,
Pe la răsărit de lună,
Cînd fetele se adună,
Pîn'la răsărit de soare.
Eu i-am dus de multe ori
Snopurele mici de flori,
Şi smochine, şi alune,
Şi mere de cele bune.

CI.

După nor vine senin,
După dragoste pelin;
După senin vine nor,
După dragoste iar dor.

CII.

Mi-a trimis badea-al său dor,
Pre frunză din via lor.
Eu i-am trimis doru-acasă,
Pre frunză din via noastră.
Ţine-ţi, badeo, dorul tău,
Că eu mi-oi ţinea al meu.
Du-ţi badeo, dorul cu tine,
Nu-mi lăsa năcaz la mine,
Căci am la vii de-a plegi,
Dorul nu ţi-l pot griji.
Că-s copilă dezmierdată,
Cu dorul nu-s învăţată.
De m-a ţinea dorul mult,
Mi-i găsi moartă-n pămînt;
De m-a ţine-o săptămînă,
Mi-i găsi moartă-n ţărînă.
Du-te dor unde te mîi
Şi te-aşază unde-ţi spui,
La badea la căpătîi.
De li-i afla adormit,
Spune-i că eu mă mărit;
De li-i afla deşteptat,
Spune-i că m-am măritat.

CIII.

Răsari, lună, mai degrabă,
Să mă duc unde am treabă;
Răsari, lună, mai curînd,
Să mă duc unde am gînd.

CIV.

Frunză verde, trei foi verzi,
Haida, mîndră, de mă vezi,
Pînă sînt holdele verzi.
Că dacă-or îngălbeni,
Tu-i veni, nu mi-i găsi.
Că dacă mi-oi trece dealul,
Nu mi-i mai vedea cu anul;
Că dacă mi-oi trece hula,
Nu mi-i mai vedea cu luna.

CV.

Ziua nor, noaptea nor,
Io-mi petrec noaptea cu dor;
Ziua nor, noaptea stele,
Io-mi petrec lumea cu jele.

CVI.

Nu mere aceea vale
Să mă pot spăla de jale,
Nu mere-acela izvor
Să mă pot spăla de dor.
Măcar încotro pornesc,
Jalea şi doru-l găsesc;
Măcar încotro oi mere,
Tot cu doru şi cu jele;
Măcar încotro m-oi duce,
Dorul şi jalea m-ajunge.

Tu jale, pare că ştii,
De cu drag la mine vii;
Tu jale, pare că vezi,
De cu dor la mine crezi.

CVII.

Du, bade, dorul cu tine,
Nu-l lăsa legat de mine.

CVIII.

Bate vîntul, frunza pică,
Dorul mîndrei n-are frică....

CIX.

Pune şaua pre sura
Ş-aleargă la Moldua,
La mîndruţa, săraca.
Săraci mîndruţele mele,
Numai una de-aş vedea,
Trei cupe de vin aş bea,
La nime n-aş închina,
Făr'la mîndra săraca;
Pînă vinul s-ar găta
Cu mîndruţa-aş cuvînta.

CX.

Cărăruşă din pădure
Făcută de nouă zile;
Cărăruşă de pre deal,
De ce vii, bade, -aşa rar?
Cărăruşă de pe şes,
Vină, bădiţă, mai des.

CXI.

O, ţi-am spus, mîndră, ţi-am spus,
Cînd m-am dus pre-aicea-n sus,
Cu sapa la cucuruz,
Să nu bei apă din baltă,
Te-a-ajunge un dor odată;
Să nu bei apă din tău,
Te-a ajunge dorul meu.
De min'nu te depărta,
Că alta mi-oi căpăta
Şi cu casă şi cu vie,
Nu ca tine-o sărăcie.
Tu cugeţi că eşti de frunte,
De vii după min'tot iute.
Eu nu voi să ştiu de tine,
Măcar că te ţii de bine.

CXII.

Zboară, păsăruică, zboară,
Zboară, legată cu sfoară,
La bădiţul la işcoală;
Zboară legată cu aţă,
La bădiţul unde-nvaţă.

CXIII.

De-ar fi lunca de bujor,
Nu mi-ar fi de nime dor;
Dar lunca-i de iarbă verde,
Dorul meu nime nu-l crede.

CXIV.

Astă noapte-au fost un an
De cînd, mîndro, te jucam.
Iată anu s-o-mplinit,
De cînd nu ne-am întîlnit.

CXV.

Floricică, rumpe-te-aş,
La badea trămite-te-aş;
Te-aş trămite, n-am pe cine,
Eu m-aş duce, mi-i ruşine.

CXVI.

Mîndra mea cea ocheşică
Nice bea, nice mănîncă,
Nici trăieşte, nici nu moare,
Ci se uscă pre picioare.

CXVII.

Somnu-mi-i şi nu mă culc,
Doru-mi-i şi nu mă duc.
Tot atîta de acuma,
C-a trecut şaga şi gluma.

CXVIII.

Arde lumina de său,
Doară a veni şi-al meu ;
Arde lumina de ceară ;
Doar a sosi-n astă seară.

CXIX.

De-ar fi dealu de bujor,
N-aş mai duce-atîta dor.
Dar dealu-i de scînteuţă
Şi duc dor de la mîndruţă.

CXX.

Vină, bade, nu căuta,
Că calea-i[atît de] rea,
Că-i mai rea inima mea.

CXXI.

Mîndruţă, de dorul tău,
Zac în pat şi nu mi-i rău
Şi nimica nu mă doare,
Numai mă usc pe picioare.

CXXII.

De-ar sta dorul dintr-un om,
Eu m-aş face tot sodom.
Dorul stă din doi, din trii,
Eu nu m-oi mai sodomi.

CXXIII.

Frunză verde, frunzulică,
Dorul şi jelea mă strică
De nu-s bun eu de nimică.

CXXIV.

— Ardă-te focul de dor.
— Ba pe tine, bădişor,
Că cînd dormeam noaptea mai bine,
Mă visam că-s lîngă tine.

CXXV.

Sara vine, sara trece
Şi n-am cu cine-mi petrece ;
Vai de mine, sara vine,
Să vie sara la mine.

3. DE JALE

CXXVI.

M-am trudit mai mult de-un an,
Să fac din pelin zahar ;
Pelinu totu-i amar.
Pelin beau, pelin mănînc,
Seara pre pelin mă culc ;
Dimineaţa cînd mă scol,
Pre pelin verde mă spăl.

CXXVII.

Mînce-te focu, pămînt !
Ce-am sămănat n-a ieşit.
Io-am sămănat busuioc
Şi n-a mai ieşit de loc ;
Am sămănat trandafir
Şi n-a ieşit nici un fir.

CXXVIII.

Maică, la inima mea
Este o negură grea,
Cîtu-i lumea nu se ia.
Cînd gîndesc că se mai ia,
Se lasă alta mai grea.

CXXIX.

Jele-i, Doamne, cui i-i jele,
Jele-i inimuţei mele,

Jele-i la tot neamu meu,
De-un copil cum am fost eu
Şi m-o bătut Dumnezeu.

CXXX.

De-aş fi trăit tot aşa,
Legăna-m-aş ca iarba ;
Ca iarba din muşinoaie,
Care-o bate vînt şi ploaie.

CXXXI.

Ah, iubită turturică,
Du-te, nu gîndi nimică,
Du-te, pentru Dumnezeu,
Ah, vai sufleţelul meu...

CXXXII.

Frunză verde din grădină,
Rău mă doare la inimă ;
Frunză verde plop înalt,
Că bădiţa m-a lăsat.
M-a lăsat să plîng oftînd
Şi de dorul său arzînd.
Iacă mîndra primăvară,
Rîndunica vine iară,
Trandafirul împupeşte,
Badea meu nu mai sosește.
Toate florile-nfloresc,
Numai eu mă vestejesc.

CXXXIII.

Floricică de pe rît,
Tu tare te-ai vestejit.

CXXXIV.

De trei ani şi jumătate,
Inima-mi de dor se zbate,
Că de cînd m-am măritat,
Sufăr jalnic ne'ncetat.
Nici am tată, nici am mamă,
Nime nu mă bagă-n seamă ;
Nici am fraţi, nici am surori,
Mai bine mi-ar fi să mor.
Cîte lacrămi am vărsat,
Ar fi de-o fîntînă-n sat ;
Fîntînă cu trei izvoară,
Cine-a bea din ea să moară.
Numai pe mîndruţul meu
Să-l trăiască Dumnezeu.

CXXXV.

Săraci, cărările mele,
Cum creşte iarba pe ele.
Las'să crească, să cojască,
Numai Lina să-mi trăiască.

CXXXVI.

În cărarea astupată,
Şede un fecior c-o fată
Şi nimica nu vorbesc,
Fără se tot jeluiesc.

CXXXVII.

Cu viţa cu feria,
Nu-mi mai rupe inima.
Tu mi-o rupe, tu mi-o leagă,
Cu-un fir de mătasă neagră.

CXXXVIII.

Plînge, mamă, după el,
C-au fost voinic tinerel,
C-aş plînge şi mi-i ruşine.
Vai, măicuţă, cumu-mi vine,
Că sînt fată tinerea
Şi mi-a ieşit veste rea,
Dar tu, maică, eşti bătrînă,
N-are ce veste să-ţi vină.

CXXXIX.

...-ţi morţii tăi, năcaz,
Eu te-am făcut, eu te-am tras ;
De-aş mai trage cît am tras,
De tine tot nu mă las !

CXL.

Părăuţ cu apă rece
Pre la poarta mîndrei trece.
Ieşi mîndra să se spele,

Şi nu s-a putut de jele,
Că-su lacrimile mele.
Că ele-s cumu-i bobul,
Tot arzînd ca şi focul.

CXLI.

Vai, aproape-s de necaz,
Că năframa de obraz ;
Vai, aproape-s de urît,
Ca piciorul de pămînt.

CXLII.

De-aş avea bădiţ să-mi placă,
Toată lumea mi-ar fi dragă.
Da n-am bădiţ pe plăcere,
Inima mi-i ca şi-o fiere.

CXLIII.

Am avut şi io-ntr-o vreme,
Un puişor la vedere
Şi l-am pus în par de vie,
Ca să-mi cînte numai mie.
Nu ştiu, că de-o vreme-ncoace,
Puişorul meu tot tace ;
Nu ştiu tace, ori se face,
Ori doru mi-l năcăjeşte,
Ori la mîndruţa gîndeşte.

CXLIV.

Floricică din răzor,
Nu mă blestema să mor,
Că n-am pre nime cu dor
Să mă-ntrebe de ce mor.

CXLV.

Trag la rău ca altu-n bine...
Las'să trag, că n-am pre nime,
Că pre cine am avut
Au pus faţa la pămînt.
N-au pus-o să înflorească,
Ci-au pus-o să putrezească.

CXLVI.

Săracul trupşorul meu,
Mult mai umblă judecat
De care-s mai hîde-n sat.
Oi, judece-le codru,
Cum îmi judecă trupul ;
Oi, judece-le frunza,
Cum îmi judecă faţa.
De-aş fi aşa vinovată,
Precumu-s de judecată,
Pămîntul nu m-ar ţinea,
Soarele nu l-aş vedea.
Pămîntul bine mă ţine
Şi la soare mă uit bine.

CXLVII.

Dragă mi-a fost dragostea,
Mai de mult, nu de-acuma.
Nici acum nu mi-i urîtă,
Numai sînt cam necăjită ;
Nici acuma nu mi-i rău,
Făr'necazu-i tot al meu.

CXLVIII.

Mult mă-ntreabă fir de iarbă
De ce-s galben pîn'la barbă.
Dar eu cum, foc, să nu fiu ?
Toată ţara am umblat
Şi nici un bin' n-am aflat,
Toată ţara am percurs
Şi la bine n-am ajuns.
Că-a meu bine şi noroc
A ars în pară şi foc,
A meu bine şi ticneală
A ars în văpăi şi pară.

CXLIX.

Judecatu-s eu la sat,
Să le fiu talpă la iad.
Eu talpă de ce să fiu,
Că n-am omorît de viu.
Cît în lume am umblat,
Juguri goale n-am lăsat ;
Cît în lume am trăit,
N-am furat, n-am omorît,
Alte rele n-am făcut.

CL.

Toate sălciile se pleacă
Cu vîrful către pămînt
Şi mă-ntreabă de ce plîng.
Eu spun, să mă mîntuiesc,
Ce-am pierdut, nu mai găsesc.
Că am pierdut un inel,
De-o fost scris : bade, pre el.

CLI.

Ardă gardul cu proptele
Şi tinereţile mele,
Că n-avui parte de ele.

CLII.

Nu mă, bade, d-amăgi,
C-amăgită-s eu bugăt,
Că mă uit şi nu te văd.

CLIII.

Frunză verde alunică,
Puiculiţă frumuşică
Căci îmi fuse duşmănică.
Din copilăria mea,
Eu mă tot iubeam cu ea.
Şi-acum mare-o prinsei faţă
Cum o strîngea altu-n braţă.
Dar vai mie, ce păcate,
Căci acela-mi este frate,
Nu pot să-i fac răutate.

CLIV.

Huhurez de pre coteţ,
Ce mă-ntrebi de ce oftez ?
A eu cum să nu oftez,
De el' multe ce le văz ?

CLV.

— Ce stai, badeo, supărat,
O ţi-o nins, o ţi-o plouat,
O mîndruţa te-o lăsat ?
— Nu mi-o nins, nu mi-o plouat,
Nici mîndra nu m-o lăsat.

CLVI.

Multe lăcrămi vărs în sîn,
De la suflet greu suspin
Şi de dorm, şi de privesc,
Tot pre mîndra-o pomenesc.
Ochi-i fac ca şapte sate,
Sprîncenele o cetate,
Făptura cea frumoasă
O face a fi făloasă.

CLVII.

Mai sărută-mă o dată,
Oh, inimă neuitată,
Să mestecăm lacrimile
Ce le varsă inimile.

CLVIII.

Frunză verde, frunză lată,
Am avut un bine-odată
Dar s-a-ntors frunza pre tău
Şi-am apucat iar la rău.

CLIX.

Las'să fie rău, nu bine,
Că n-am ascultat de nime
Şi-am făcut de capul meu,
Da rău m-a bătut Dumnezeu.

CLX.

Doamne, rău m-ai ştiut bate :
Nu ştiu pentru-a maichii fapte,
Ori pentru-a mele păcate ;
Nu ştiu pentru-a mele rele,
O pentru-a maichii greşele.

CLXI.

Părăuţ de la buna,
Tare mi-ai rupt inima.
Tu mi-ai rupt-o, tu mi-o leagă,
C-on fir de mătasă neagră...
Cu cine mi-e lumea dragă,
Că cu cine mi-e urîtă,
E cu năcăjeală multă...

CLXII.

Frunză verde de pe grui,
Supărat ca mine nu-i;
Frunză verde de pe rît,
Dor mi-i şi nu mi-i urît.

CLXIII.

Inimuţă cu amar,
Nu te supăra-n zadar
Şi te supără la modru,
Că-i trăi ca cucu-n codru.

CLXIV.

Frunză verde şi una,
Rău mă doare inima.
Oare cine s-ar afla
S-o tocmească săraca,
Cît ar cere io i-aş da
Şi-un doftor de s-ar găsi,
Cît ar cere i-aş plăti.
Frunză verde de bănat,
Nu se-află nici împărat,
Fără cine m-au stricat.
Cu-acela de m-aş tîlni,
Două vorbe-aş vorovi,
Poate ea că s-ar tocmi.

CLXV.

Vai, vai, inima mea,
De multă vreme eşti rea.
Multă vreme şi-o mai trece,
Pînă nu s-o mai diregе.

CLXVI.

Copăcel, foaie măruntă,
Pasările-n tine cîntă.
Da-aşa cîntă de cu jale,
De merge frunza pe cale.

CLXVII.

După nor vine senin,
După dragoste pelin.
Lacrămile vale-mi vin,
Lacrimile vale-mi varsă,
Ah, inima mea cea arsă.
Da de lacrămi nu bag samă,
Că le-a şterge-astă năframă;
Da mi-i milă de obraz,
Că se.. de năcaz.
Cîţi preoţi blagosloviţi
Şi călugări prea cinstiţi,
Toţi să-mi vină să-mi citească,
Nu pot să mă mîntuiască.
Cîte babe-s vrăjitoare
Şi muieri descîntătoare,
Să-mi vină să îmi descînte
Tot nu-s ca mai înainte.
Vine moartea să mă sparie,
Să mă ducă prin văpaie,
Prin văpaia focului
În întunericul iadului.

CLXVIII.

Frunză verde de răchită,
Măiculeana mea iubită,
Eu ţi-s fiică năcăjită,
Fiinţă nenorocită.
Căci m-ai depărtat din casă,
Cînd mi-a fost viaţa frumoasă
Şi m-ai silit a mă duce,
Cînd mi-a fost traiul mai dulce
Şi m-ai dat în sat străin,
Ca să nu mai scap de chin
Şi m-ai dat în sat departe,
Ca să n-am de tine parte.
Căci bărbatul n-are milă,
Soacra-i rea şi-mi face silă.
Nu mi-i ciudă de bărbat
Căci cît este de ciudat,
Tot se-ntoarce cîteodată
Şi-aşa dragoste-mi arată,
Mă cuprinde să-l sărut,
Şi de supărare uit;
Dar mi-i ciudă de-a mea soacră,
Care-i pururea tot acră
Şi tot clencuri îmi găseşte
Şi tot ponturi iscodeşte:
Ba că-i masa nespălată,
Că-i casa nemăturată,
Ba că nu-s pînzele bine
Clătite-n părău de mine.
Astfel inima mi-am frînt
Şi n-am, maică, cui mă plînge.

Ah, măicuţă, de nu-mi crezi,
Suie-te-n cireş şi vezi,
Suie-te-n vîrf la uscat
Şi-mi vezi locul depărtat.
Hai, măicuţă, de mă petrece,
Doar necazul mi-a mai trece;
Hai, măicuţă, pîn'la portiţă,
Că-ţi fui fiică cu credinţă;
Hai, măicuţă, pîn'la pîrleaz,
Să-ţi mai spun al meu necaz.

CLXIX.

Plîng, Doamne, mă tînguiesc,
Cîndu de dînsul gîndesc,
Cînd în vremea cea trecută,
Petreceam dragoste multă;
Cum atunci mă desfătam,
Atuncea ce vream, lucram,
Vinul de bunu-l gustam
Şi mă îmbrăcam frumos,
Ca un tînăr veselos.
Barba mi-o rădeam,
Oh, şi frumos mă găteam.
Oh, al meu prea dulce trai,
De cînd de tine mă lăsai,
În grea cursă mă băgai
Şi în beteşug foarte,
N-oi scăpa pînă la moarte.
Truda şi năcazul meu
Ştie-l singur Dumnezeu,
Că copiii m-o împlut,
Lucru scîrnav şi urît.
Altul mă scoală să-l iau,
Altul strigă: „Dă-mi să beau!",
Altul bine nu adoarme,
Altul strigă: „Vai, e foame!",
Altul strigă: „Taică-s gol!,
Mi-e ruşine să mă scol".
Cînd îi văd pre toţi în vatră,
Inima în mine-i moartă,
Păru-n cap mi se ridică,
Mă cutremur, mor de frică.
Ce hasnă să trag acasă,
Dacă n-am muiere frumoasă.
Strîng în braţă-o mohăngeaţă
Şi sărut un sloi de gheaţă.
Cînd o văd cu capul gol,
Fug viţeii din ocol,
Vacile se mai omor,
Că gîndesc că-i boala lor.
Fire-ai lume, ori n-ai fi,
Că eu nu mai poci trăi;
Vedea-te-aş lume arzînd,
N-aş alerga să te sting,
C-aş veni să te aprind,
De trei părţi cu lemne verzi,
De-o lature cu uscate,
Că mi-ai fost fără dreptate.

CLXX.

Mă uitai într-o oglindă,
De loc o izbii în tindă
Văzîndu-mă înnegrită,
La faţă toată zbîrcită.
Luai oglinda stricată,
Să văz acum cum m-arată.
Ea m-arată că-s pătată,
La faţă zbîrcită toată.

4. DE ÎNSTRĂINARE

CLXXI.

Vai de in, vai de pelin,
De copil care-i străin,
Căci bea apă-n loc de vin
Şi trăieşte cu suspin.

CLXXII.

Arză-te focul de hulă,
Că m-ai despărţit de mumă;
Arză-te focul de deal,
Că m-ai despărţit de neam!

CLXXIII.

Cîtu-i lumea pre subt soare
Nu-i mai mare stîmpărare
Ca măicuţa cu fata
Şi surori, una cu-alta.

CLXXIV.

Dă-mă, maică, în vecini
Să te văd seara ce cini,
Dimineaţa ce prînzeşti,
Peste zi cu ce trăieşti.

CLXXV.

Maică, inimă de piatră,
Vino şi la min'v-o dată,
De vezi seara ce cinez,
Dimineaţa ce prînzez.

CLXXVI.

De-ar da Dumnezeu să deie
Cum vreau eu aşa să fie,
Să se facă dealu şes
Şi pădurea rît frumos,
Să se vadă sat în sat,
Să văz şi eu ce-am lăsat ;
C-am lăsat un bine mare
Şi vrednic de neuitare.

CLXXVII.

O, Ardeal, ţară frumoasă
Rămîi de min'sănătoasă,
Cu codrii tăi cei umbriţi
Şi de mine părăsiţi.

CLXXVIII.

Margine, dragă, margine,
Margine-ncheiată bine,
Ia tu sama şi de mine,
Că nu ştiu rîndul prea bine :
Că-s străinul focului,
Nu ştiu rîndul locului,
Nici năravul omului.

CLXXIX.

De ar fi mîndra la cruce,
De trei ori în zi m-aş duce,
Dar mîndra e mai departe,
Nu poci merge fără carte ;
Dar mîndra e la Sibiu,
Nu poci merge şi să viu.

CLXXX.

De-ar fi mîndra-n sat cu mine,
C-o parte-aş trăi mai bine ;
Mîndra nu-i în sat cu mine,
Io trăiesc destul de rău.

CLXXXI.

De-ar fi Turda unde-i Iara,
M-aş duce în toată seara,
Dară Turda-i mai departe,
Nu pot merge fără carte.

CLXXXII.

Care se mărită-n sat
Trăieşte cu mare drag,
Cine iese-nstrăinată
Cat'să plîngă cîte o dată :
Iese-afară, o sfădesc,
Intră-n casă, -o dojenesc.

CLXXXIII.

Trandafir de pre cetate,
Spune-i mîndrei sănătate
Că de mine n-are parte.
Trandafir de pe hinteu,
Spune bădiucului meu
Că mie nu mi-i de el,
Cum nu-i lupului de miel.
Mie mi-i de satul meu,
Că eu am trei mîndre-n el :
Una-n deal şi una-n vale,
Alta-n capu satului.
Cea din deal
Ca şi-un pocal,
Cea din vale
Ca şi-o floare,
Cea din capul satului
Mi-i punerea capului.

CLXXXIV.

Mîndru-i codru şi-nfrunzit,
Nu-i speranţă de venit ;
Mîndru-i codru şi-mpănat,
Nu-i speranţă de-nturnat.

CLXXXV.

Vai de mine, susu-i dealu,
Inima-mi arde ca jaru ;
Vai de mine, susu-i locu,
Inima-mi arde ca focul.

CLXXXVI.

Eu aici, badea-n Săcal,
Vai, Doamne, ce dor amar ;
Eu aici, badea,-n Sibiu,
Vai, Doamne, ce dor pustiu.

CLXXXVII.

Eu aici, mîndra-n Sibiu,
Ce mi-i dor, stare-ar pustiu.

CLXXXVIII.

— Corbule cu pana sură
Ce tot zbori în lumea-ntreagă,
Ce tot zbori şi cloncăneşti
Şi cu voie bună eşti ?
Cînd te văz zburînd pre sus
Cred că veste mi-ai adus,
Veste de unde doresc,
Cu mîndra să mă-ntîlnesc.
Însă doru-i cam departe,
El ar veni şi nu poate
C-are dealuri de a trece
Şi nu şti pre cari să plece.
Că badiu-i dintr-altă parte
Şi de mîndra-i cam departe.
El tot aşteaptă să vie
Dar dorul mîndrei nu ştie.
Corbule, corbuţule,
Treci toate izvoarele,
Treci izvorul dorului
Pre-unde-i drumul badiului ;
Tocma-n capul uliţei
E căsuţa mîndruţei.
În fereşti-s floricele
Şi tot scrisori printre ele.
De-o fi mîndra supărată,
Rupe-o floare din fereastă.
Cîndu-i rupe-o, cloncăneşte,
Doar îmi trimete vreo veste.
— Badeo, mîndra ta iubită
Şede la masă mîhnită,
Umblă carte să-ţi trimită,
Cu ceară pecetluită.
Să vie seara pre lună,
Să-ţi trimită voie bună ;
Să vie pre sus în vînt,
Să vă ţineţi de cuvînt.

CLXXXIX.

Cucule, măria ta,
M-aş ruga de dumneata
Să-mi dai calu-n porumbea,
Să mă duc la soru-mea.
Soru-mea bin'm-a-ngrija :
Tot în lapte m-a spăla,
Pre fereastră m-a ţîpa,
Boii-n coarne m-or lua.
Dincolo măicuţa stă
Cu doi pui de turturea.
— Dă-mi-i mie, maica mea,
Că ţi-oi griji oile,
Pe coasta cu florile.
Şi mi-am pierdut cimpoile
Şi mi le-au găst fetele.

CXC.

Cucule de sub pădure,
Du-te la mîndra şi-i spune
Să nu fie supărată,
Că mă voi duce vreo dată :
O la paşti, o la Rusale,
C-atuncea-i ziua mai mare.

CXCI.

Ajunge-mă dor şi jele
De pe locurile mele.
Plecai capul într-o parte,
Trămit doru-n loc de carte
Pe la mîndre, pe la toate,
Că de bine n-avui parte ;
Am parte de toate rele,
Vai, tare mă strică ele !
Cîte rele-şi află locul,
La mine, ardă-le focul ;
Cîte rele-şi află ţara,
La mine, ardă-le para ;
Galbinu-s de dor, ca ceara.

CXCII.

Nu fi, mîndră supărată,
Fiind tare depărtată
Că de Dumnezeu va vrea,
Acasă iar ne-om vedea.

CXCIII.

Multă vreme a trecut
De cînd mîndra n-am văzut.
Plînge inimuţa-n mine,
Lele dragă, pentru tine.

CXCIV.

Să ieşi, mîndruţă,-n fereastră
Şi te uită-n sus pe coastă,
Ieşi, mîndruţă, din chilie
Şi te uită-n sus pe vie,
Vezi pe drum cine scoboară :
Un car mare cu povară ;
Şi te uită-n ăst măr dulce,
Vezi iubitul cum se duce,
Cu cămeşa lui cea nouă,
Cu inima ruptă-n două ;
Cu cămeşa lui cea veche,
Cu inima ruptă-n şepte.
Ieşi mîndră, în drumul lui
Şi-i dă gură dorului
Şi te uită după el,
Cum mai merge cătinel.
De-aceea nu merge tare,
Că inima prea nu-l doare,
Da se duce fluierînd
Şi din ochi lacrămi vărsînd,
Din inimă suspinînd
Şi din gură-aşa grăind :
Frunză verde în grădină,
Arde inima în mine
Că s-a dus mîndra de la mine,
Dusu-s-au şi n-au venit.
Tuturor le pare bine
Că n-au stat în vorbă cu mine.
— Adă mîna şi mă iartă,
Că ţi-am fost drăguţă dreaptă.

CXCV.

Tu te duci, bădiţă, duci,
Facă-ţi-se calea cruci.

CXCVI.

Eu mă duc cu negura,
Nu mai vin pînă-i lumea ;
Eu mă duc cu piperiu,
Nu mai vin pînă-i ceriu.

CXCVII.

Pe sub gard, pe sub sălcuţă,
Mere-un drăguţ c-o drăguţă.
Drăguţu mere horind,
Drăguţa mere plîngînd.
Drăguţu din grai grăi-*re* :
— Lasă, mîndro, nu mai plînge,
Nu vărsa lacrămi cu sînge.
Milă mi-i, mîndro, de mine,
Dar mi-i mai milă de tine
Că mă duc în ţări străine,
Unde nu cunosc pre nime,
Numai frunza şi iarba...
Că-aia-i în toată lumea.

CXCVIII.

Pintre două poduri nouă
Şi prin ţări, prin amîndouă,
Merge badea cu mîndra.
Merge badea tot horind
Şi mîndruţa tot plîngînd.
— Ce ti-i ţie, mîndra mea,
Ori ţi-i foame, ori ţi-i sete,
Ori ţi-i dor de codru verde ?
— Nu mi-i foame, nu mi-i sete,
Nu mi-i dor de codru verde,
Dar tu n-auzi ce-aud eu :
Trei clopote-n alumneu,
Vezi aceia-s fraţii mei,
Chiar ca doi luceferei.
Cel mai mare rupse-i tare,
Cel mai mic aşa zicea :
— Haide frate, haida dragă,
Să-ntrebăm pe sora noastră
Că-i mai bine la părinţi,
Ori mai bine cu fraţi mulţi.
— E bine şi cu părinţi
Şi-i bine şi cu fraţi mulţi,
Da-i mai bine soţ cu soţ
Că te scoate de la toţi.

5. DE CĂTĂNIE

CXCIX.

Frunză verde, flori mărunte,
Cîntă cucu-n vîrf de munte.
Eu gîndesc că-mi cîntă mie
Şi el cîntă-a cătănie,
Şi el cîntă la voinici
Care se duc pe-aici.

CC.

De m-ar fi făcut maica
Tot de-o dată cu frunza,
Neamţu nu m-ar căpăta ;
Da-aşa maica m-a făcut,
Cînd a fost codru-nfrunzit
Şi la neamţ am trebuit.

CCI.

Frunză verde de pre vie,
Fie-a dracului, să fie,
Cine-a pus peana-n hîrtie
De m-o scris la cătănie.
Fie-i casa uliţa
Şi odihna temniţa.

CCII.

Azi-i miercuri, mîne-i joi,
Mă duc, mamă, de la voi.
Voi pre min'mă-ţi aştepta
Tot cu foc şi cu lumină
Şi cu dor de la inimă,
Cu prînzul călduţ pre masă
Şi cu apă rece-n vasă.
Pînă-acasă oi veni,
Prînzu-n masă s-a răci,
Apa-n vasă s-a-ncălzi.
Prînzeşte cu cei de-acasă.
Pre min'neamţul nă mă lasă.

CCIII.

Maică, inimă de piatră,
Mai vin'şi la mine-o dată,
Măcar, maică pîn'la poartă,
De vezi neamţul cum mă poartă,
Că mă strînge-ntre curele
Şi mă ia la drumuri grele.

CCIV.

Vino, maică, şi te uită,
Şi te uită preste drum,
Că nu mi-i vedea de fum
Şi te uită preste Olt,
Şi nu mi-i vedea de foc.
Vino, maică, şi te uită,
La fîntîna corbului,
C-acolo-i fi eu culcat
Tot în sînge îngheţat.
Maică, din inima mea,
Răsărit-a măr gutîi
Şi din călcîi măgheran.
Rupe-i, maică, vîrfurile,
Să rămînă ramurile,
Sui în vîrful ramurilor
Şi te uită preste munţi.
De-i vedea dobaşi bătînd
Şi voinicii tot picînd,
Vino, Doamne, şi te uită,
De vezi iarba totu-ncruntă
Şi maicile cum se cîntă.
Maicile după feciori.
Părinţii dup-ajutori.

CCV.

Sună codru. Din ce sună ?
Din ce sună, nu-i minciună.
C-au pornit catanele
Şi le sună armele.

CCVI.

F...morţii, de-mpărate,
C-amu ţi-oi da una-n spate
Şi te-oi trimite acasă.
Ţi-oi pune hainele-n spate
Şi ţi-oi da cu picioru-n spate,
Că la o căţea săracă.

CCVII.

Frunză verde de scumpie,
Maica mă ştia la vie,
Io-s cătană-n Orăştie :
Frunzuţă verde de grîu,

Merg prin sînge pînă-n brîu ;
Frunzuţă verde de nalbă,
Merg prin sînge pînă-n barbă.

CCVIII.

Eu de-aş şti c-aş cătăni,
Eu un deşt mi l-aş zvîrli.
Eu de-un deşt nimic n-aş şti
Şi eu tot fecior aş fi.
Fecioru cari cătăneşte,
Fecior june nu mai este.

CCIX.

Cînd pornii la Italia,
Mă băgai la mîndruţa.
Io-i dau „bună seara-n casă'',
Ea-mi pune pînea pre masă,
Lîngă pîne, carne friptă.
— Ia, mîndrule, şi mănîncă !
Lîngă carne, două cane :
Una-i cu vin îndulcit —
Nu-l pot bea de năcăjit —
Una-i cu vin pipărat —
Nu-l pot bea de supărat.

CCX.

Pre marginea Dunării,
Merg feciori ca fluturii,
Blăstămîndu-şi părinţii
De ce nu i-o călugărit,
De pre ei i-a cătănit.

CCXI.

În cea grădină de flori,
Plîng fetele pre feciori,
Dar în ceastă grădinuţă,
Plînge-o d-arsă de măicuţă,
Că i-a luat feciorul
Şi ea-a rămas cu dorul.

CCXII.

De cînd s-au dus badea cătană,
N-am mai pus în cap năframă
Şi-am umblat tot c-un chindeu,
Să vază că-mi pare rău.

CCXIII.

F...-ţi morţii de ciacău,
Cum te-arunc într-un părău
Şi m-oi duce-n satul meu !

CCXIV.

Săraci feciori de pe sate,
Cum vă cară la cetate
Şi vă dă haine crăpate,
Crăpate şi mohorîte
Cum vi-s vouă mai urîte.
O, săraca cătana,
Cînd aude porunca,
Lasă pita şi carnea
Şi desculţă opinca,
Şi încalţă papucu,
Şi ia drumul de-a lungul
Fără pită, fără sare,
Numai cu puşca-n spinare.
De-ar ploua ploaie cu foc,
Caută să meargă-n şirboc ;
De-ar ploua ploaie cu sînge,
Cătana merge şi plînge.

CCXV.

Vai, mă doare capu rău,
De rugă şi de ceacău
Şi mă doare preste spate,
De curele-ncrucişate ;
Mă doare la sufleţel
De puşcă şi de viţel.

CCXVI.

La Sibiu pe lîngă zid
Îmblă mamele plîngînd
Şi după feciori cercînd.

CCXVII.

O, -nălţate împărate,
Ardă-ţi curtea jumătate,
De scaun să nu ai tu parte,
De scaun şi de cunună
Cum eu n-am de voie bună.
Cum au fost şi-alţi împăraţi,
Cîte doi fraţi n-au luat,
Dară tu, -mpărat holtei,
Cîte doi-trei fraţi iei.
Nu ţi-i milă de badea

Că-şi lasă locu şi casa,
Pe măicuţa tot plîngînd,
Surorile după fraţi,
Neveste după bărbaţi.
O, neamţule, nu ţi-i jele,
Cînd vezi sînge pe curele
Şi ieşit din a mea piele ;
O, neamţule, nu ţi-i greu,
Cînd vezi sînge pe ciacău
Şi ieşit din capu meu ?
Ghinărari-s mari tîlhari,
Voi toţi lăcomiţi la bani ;
Căpitanilor, şi voi,
Cînd om merge la război,
Staţi alăturea cu noi,
Nu vă trageţi înapoi.

CCXVIII.

Mult mă mustră frunza-ngustă
De ce fac cale pe pustă.
Frunza de m-ar tot mustra,
C-a făcut-o mîndruţa
Petrecînd pe bădiţa.

CCXIX.

Mi-o trămis bădiţu carte,
Bădiţu din ţări departe.
De carte-i voi mulţumi,
Pre poştari l-oi sudui
Că nu ştiu cum o scris-o rău
De n-o scris numele meu.
Mi-o trămes badiu inel,
Să şed pînă-a veni el.
Eu inelul l-oi purta,
Pre el nu l-oi aştepta,
Că neamţul nu-l va lăsa.

CCXX.

Hai, mîndră, şi mă petreci
De aici pînă la Beci,
Că la Beci-i linia-ntinsă
Şi-i mestecată cu sîrge.
În Prundu Bîrgăului,
Pre dealul Reteagului,
Merge oastea Iancului
Şi-n Prundu Bîrgăului,
Ia, şi soıa Iancului.
Ea din grai aşa grăia :

— Ho, ho, ho, murguţul meu,
D-unde-o rămas frate-meu ?
Şi murgul din grai cuvînta :
— Io la Cluju l-am lăsat,
În paloşă răzimat
Şi cu capul mai ciontat,
Şi-n paloşă răzimînd
Şi cu capul mai sărind.
Nice-i pînză pre obraz,
Fără-i moarte cu ıecaz ;
Nice-i pînză pe picioare,
Fără-i moarte furătoare.

CCXXI.

Hai, mîndro, de mă petreci
Din Sibiu pînă la Beci,
Din Beci în Galiţia
Că-acolo mi-i staţia.
Şi-acolo dacă-am ajuns,
Puşca, patrontaş mi-au pus
Şi părul cel rătezat
Aici de tot mi l-au tăiat.
Hai, mîndro, ia părul meu
De vezi tu cîtu-i aici de rău
Şi mi-l du la sora mea,
Să se-ncreadă chiar şi ea,
Să mi-l împodoabe cu flori,
Să mi-l poarte-n şezători,
Unde-s fete şi feciori.
Doar s-o afla cineva,
Să zică că-i părul meu,
De nu alta, mîndra mea
Care m-am iubit cu ea.

CCXXII.

Hai, mîndră, de mă petreci
De aici pînă la Beci,
Tot cu plîns, cu sărutate,
Ţi-am fost bun şi cu dreptate.

CCXXIII.

— Vin',mîndro, de mă petreci,
De-aici pîn'la Orăştie.
— De la Orăştie-n jos,
Du-te, badeo, sănătos
Ca şi-un trandafir frumos
Cîndu-l bate vîntu-n dos.
— 'Ntoarnă, mîndro, sănătoasă,
Ca şi-o violă frumoasă.

CCXXIV.

Eu mă duc, mîndră, ...
Tu rămîi plîngînd la poartă.
Taci, mîndruţă, nu mai plînge,
Că şi mie-mi poate-ajunge.

CCXXV.

Io mă duc, mîndră, mă duc...
Să mă duc, mîndro, că-mi coată,
Tu rămîi plîngînd la poartă;
Să mă duc cu dorul tău
La puşcă şi la ceacău.

CCXXVI.

Cînd eram eu copil mic,
De acestea n-am gîndit
Că dacă mă voi mări,
Părinţii i-oi părăsi,
Străinii i-oi îndrăgi,
Ţări străine-oi ocoli.

CCXXVII.

Vint-au carte-mpărătească
La birău să o citească.
O citiră şi-o gătiră
Şi pe masă o izbiră.
Cînd fuse la miez de noapte,
Prindea la feciori pe moarte.
Cînd fuse la cîntători,
Mergeau maice la feciori.
— Maico, unde mă duc eu,
Nu-i nici iarbă, nice nalbă,
Numai sînge pînă-n barbă;
[Nu e] nici spicuţ de grîu,
Numai sînge pînă-n brîu;
Nice cucuruz cu roadă,
Fără calu-n sînge-noată.

CCXXVIII.

Frunzuţă verde de vie,
Merge badea-n cătunie.
Nu merge să nu îmi vie,
Că merge să-nveţe-a scrie,
Dacă-a scrie şi-a-nvăţa,
A veni şi m-a lua.
Badea de nu m-a lua,
M-oi duce din sus de moară
Şi-oi strînge năsip în poală
Şi-oi da bădiţei să moară,
Ori să moară, ori să pieie,
Ori pre mine să mă ieie.

CCXXIX.

Auzi, mîndro, doba-o bat,
Eu de tine mă despart.
Cînd pre tin'te voi lăsa,
Eu-atuncea m-oi spînzura
De ciucurul brîului,
În mijlocul tîrgului
Ca să se mire tîrgu tot
Ce dragoste făr'noroc.

CCXXX.

Mîndra mea, Măriuca-o cheamă
Şi mi-i dragă fără seamă.
Pentru tine, Măriucă,
Vine neamţul să mă ducă,
Să mă ducă la Braşeu,
Să uit io de dorul tău.
De m-ar duce ş-la Turda,
Dorul tău tot n-oi uita.

CCXXXI.

Ieşi-mi, mîndruţă, în cale,
Căci mă duc cu multă jale,
Să te mai sărut o dată,
Să nu rămîi supărată.

CCXXXII.

Aseară pre la sfinţit,
Mîndră carte mi-a sosit:
Carte cu pecete verde,
Prin ţările prin tus şepte;
Carte cu pecete nouă,
Prin ţări printre-amîndouă.

CCXXXIII.

Sună, sună la papuc,
De mîni, de-alaltu mă duc.
Îmi las casă, -mi las sălaş
Şi mă duc către vrăjmaş;
Îmi las casă şi-mi las boi
Şi mă duc către război.

CCXXXIV.

— Frunză verde de hămei,
Iubeşte-mă, mîndră hăi;
Frunză verde lobodă,
Că-s copil de văduă.
— Frunză verde buruiană,
Te-aş iubi şi eşti cătană.
— Mîndră, mîndruleana mea,
De-s cătană, nice-mi pasă,
Ca tine oi găsi şasă;
Nice pragul nu l-oi trece,
Cînd ca tine-oi găsi zece.

CCXXXV.

O, Ardeal, Ardeal frumos,
Anume ţara de jos,
Cînd din tine am ieşit,
Cu mult dor şi cu urît
Şi-n Italia-am plecat,
Cu mult dor şi cu bănat,
Mă uitai în lung şi-n lat,
Nu văzui pămînt uscat,
Făr'tot ape tulburele,
Corăbii mergînd pre ele
Şi măicuţa după ele
Le uda cu lăcrămele.

CCXXXVI.

— O, domnule căpitane,
Spune-mi tu mie derept,
Cînd dau cu Franţia piept.
Să-mi ascut eu sabia
Şi să-mi împlu puşcuţa,
Să nu gîndesc la mîndra,
Şi să-mi bag pinteni-n cal,
Să mă duc ca un husar.

CCXXXVII.

Cîntă puiul cucului
În ţara francezului.
D-aşa cîntă de cu jale,
De cad feciorii pe cale.
Oh, ce moarte cu ocară,
Fără lumină de ceară;
Oh, ce moarte cu necaz,
Fără pînză pe obraz.
Nice maica cu gura,
Nice sora cu mila,
Făr'dobaşu cu doba,
Trîmbiţaş cu trîmbiţa,
Ei îşi fac paradia.

CCXXXVIII.

Italia, ţară bună,
Toţi voinicii-n ea se-adună;
Ţară bună şi frumoasă,
Şed voinici-n ea ca-n casă;
Ţară bună de trăit,
Mor voinicii de urît.

CCXXXIX.

Plină-i ţara-Italiei,
De nepoţi de ai mamei;
Însă tot nu-i plină binc,
Pîn 's-a umplea şi cu mine.

CCXL.

Sub poală de codruţ verde,
Mititel focuţ se vede,
Dar la focuţ cine şede?
Petrea-şi potcoveşte murgul,
Cu potcoave de aramă,
Cu cuie de sîrmă d-albă.
Vine mumă-sa şi-l întreabă:
— Petre, Petre, fătul meu,
Unde-ţi gaţi tu, murgul tău?
— Nici-l gat a holteie,
Nici-l gat a-nsurăţie,
Fără-a foc de cătănie.
De unde catana pleacă,
Rămîne casa săracă
Şi pruncii mici în vatră
Şi rămîn boii-n ocol,
Nu ştiu, cine le-au fost domn
Şi rămîn boii-njugaţi
Şi părinţii supăraţi.

CCXLI.

Oltule, Oltuţule,
Seca-ţi-ar izvoarele,
Să trec cu picioarele.
Mă luai pe Olt la vale,
Mă-ntîlnii cu vodă-n cale.
Vodă-ndată mă-ntreba:
— Unde mergi tu, Grigoraş?
— La Sibiu şi la oraş,

La Sibiu şi la cetate,
Unde dau puştile-n spate
Şi clope încornurate.
Strigă verdele din gură,
Să stau bine la măsură,
Da cum, focu, -oi mai sta bine,
Că-s sărac şi n-am pre nime,
Numa-o albă surioară.

Cînd o-ajunge dor pre ea,
Ea acolo să mă caute
La mijlocul steagului,
La capu şîreagului.
De va fi steagu plecat,
Poate şti că io-am picat ;
De va fi steagu-oborit,
Poate şti că io-am murit.

6. DE URÎT

CCXLII.

Ardă-te focu, urît,
Boală fără crezămînt !
De te-aş căpăta io-n rît,
Te-aş cosi chiar din pămînt,
Să-l pui mîndrei pre mormînt.

CCXLIII.

Cin'nu ştie ce-i urîtu,
Poate săruta pămîntu ;
Cin'nu ştie ce-i dulceaţa,
Vază-mi făptura şi faţa.

CCXLIV.

Auzit-am, auzit,
Că mor cameni de urît ;
Da de-urît nu moare nime,
Că moare cin'n-are zile.

CCXLV.

Oh, urît, urît, urît,
Boală fără crezămînt,
De te-ai duce, duce, duce,
Ursu-n labe să te-apuce.

CCXLVI.

Cine la urît nu crede
Nu mai calce iarba verde ;
Nici verde, nice uscată,
Nu mai calce niciodată.

CCXLVII.

Bate vîntu pre sub nuc,
De urît de-abia mă duc ;
Bate vîntu pre sub fag,
De urît de-abia mă trag.

CCXLVIII.

M-aş duce cît aş vedea,
Cu urît n-aş mai şedea ;
Duce-m-aş şi n-aş veni*re*,
Cu urît n-aş mai trăi*re*.

CCXLIX.

De urîtu badiului,
Luai lungu satului,
De urîtu mîndruţei,
Luai lungul uliţei.

CCL.

Cîtă frunză mi-i pre-un pom,
Nu-i ca urîtul de om ;
Că frunza s-a scutura,
De urît nu m-oi scăpa.

CCLI.

Frunză verde şi-un burete,
Mîndrul cel cu negre plete
De care mi-e dor şi sete,
Departe de mine şede.
Dar cu cel ce mi-i urît
Chiar şi-asear'm-am întîlnit.
Ah, pe cel ce nu-l iubesc
De cinci ori pe zi-l tîlnesc.
De s-ar vinde urîtul.
Da-l-aş cu tot sufletul
Şi l-aş duce la vîndut
Şi l-aş da cu-un leu bătut.
Urîtul din ce se face ?

Din omul care tot tace.
Urîtul din ce-i făcut ?
Din omul care-i tăcut.
Cine-a stîrnit urîtul,
Nu l-ar strînge pămîntul.

CCLII.

Du-te, du-te, mă urîte,
La boală să te sărute,
Că eu nu te-oi săruta ;
Sărută-te pupăza
Că i-i mai dulce gura.

CCLIII.

Vai de mine, seara vine,
Seara vine, seara trece,
Cu urît nu poci petrece ;
Seara-o vint, seara-o trecut,
Cu urît n-am petrecut.

CCLIV.

Codru-i verde şi-nflorit,
Eu, mîndră, mor de urît.

CCLV.

Dumnezeu mie mi-au dat
După dragoste bănat,
Dumnezeu mi-a rînduit
După dragoste urît.

CCLVI.

Muică, muiculiţa mea,
De ţi-a fost drag a trăi,
La urît nu mă sili ;
De ţi-a fost dragă lumea,
La urîtu nu mă da.

CCLVII.

De s-ar lua cîţi-s dragi,
N-ar mai fi frunze pre fagi,
Dar se iau destui urîţi
Şi toţi fagii-s colibiţi.

CCLVIII.

Cin'mă-ndeamnă la urît,
N-aivă hodină-n pămînt.

CCLIX.

Îngroapă-mă în pămînt,
Nu mă-ndemna la urît
Că-i auzi c-am fugit.
Că urîtu-i boală grea,
Vai de cine pică-n ea.
Grea boală-ai fost pre pămînt,
Mie mi-a fost rînduit.

CCLX.

Dă-mă, maică, cui mi-i da,
După urît nu mă da,
Că urîtu-i boală grea
Şi de el nu poci scăpa.

CCLXI.

Maică, măiculeana mea,
Ce mă dai dup-un bătrîn ?
Vine seara de la fîn
Şi îmi cere gura dulce.
Dar eu n-am gură de dat,
Nici buze de sărutat,
Că am nişte buze rele
Şi le-am ţîpat la căţele.

CCLXII.

Lucră, mamă, ce-i lucra,
După bătrîn nu mă da,
Că bătrînul, arză-l focul,
Numai îmi strică norocul !

CCLXIII.

Fire-ai, maică, blăstămată,
Că puţin m-ai ţinut fată
Şi m-ai dat după-un urît,
De mie nu mi-a plăcut.
Cînd dă-n cîne, dă şi-n mine.
Io-mi luam secera-n mînă
Şi m-am dus la holda bună
Şi-am secerat pîn'la prînz,
Tot cu lacrămi şi cu plîns
Şi mai secer pîn'la-amiaz,
Tot cu lacrămi pe obraz ;
Şi tot în cale zărind,
Să-mi văz maicile venind :
Maicile pre la feciori,
Soacrele pre la nurori.
A mea soacră nu mai vine,

Nu-i deie Dumnezeu bine.
Şi mă uitai pre-o colicea,
Văzui şi pre maica mea
Şi cu cine se-ntîlnea,
Pe toţi bine-i întreba :
N-aţi văzut pre fiica mea ?
C-am avut o fiică-n lume
Şi nu-i mai aud de nume ;
Am avut o fiică-n ţară,
O, ce dragoste amară.
Oi întreba fetele :
Nu i-aţi văzt sprîncenele ?
Oi întreba feciorii :
Nu i-aţi văzt ochişorii ?

CCLXIV.

Cin'n-ascultă de părinţi,
Plîngă cu lacrimi fierbinţi,
Nice eu n-am ascultat...
Plîngeţi ochi şi lăcrămaţi,
Nimănui vină băgaţi.
Ochilor săriţilor,
De ce n-aţi sărit din cap,
Dacă sama n-aţi luat.
Cu cin'v-aţi împreunat ?
Cu propteaua gardului,
Cu urîtul satului.

7. BLESTEME

CCLXV.

Du-te, bade, dracului,
Ce zici astăzi, mîne nu-i
Că cîtu a fost vara,
Tot aşa ţi-a-mblat gura :
Că la toamnă mă-i lua.
Cînd a fost colea toamna,
Ai dat mîna cu alta.

CCLXVI.

Cît a fost, badeo, vara,
Tot ai zis că mi-i lua ;
Cînd a fost colea toamna,
Ai dat mîna cu d-alta,
Necum, bade, să mă iai,
Nici vorbeai, numai tăceai.
Arză cămeşa pre tine,
Cum arde inima-n mine,
Ca un copil de trei zile ;
Copilu plînge şi-nceată,
Dar inima niciodată.

CCLXVII.

Mîndră, mîndruleana mea,
De gîndeşti, mîndră, la mine,
Dumezeu-ţi deie bine ;
De gîndeşti la mai frumos,
Dumnezeu te lase jos.

CCLXVIII.

Bată-te, bădiţă, bată,
Inima mea cea stricată.
Nu-i stricată de nici un bine,
Că-i stricată de ruşine,
Care-o am eu după tine.

CCLXIX.

— Nu ţi-ar fi, badeo, ruşine,
M-ai iubit, te laşi de mine ;
Nu ţi-ar fi, bade, păcat,
M-ai iubit şi m-ai lăsat.
De te-oi lăsa, bade, eu,
Să mă uşte Dumnezeu
Ca frunza bujorului
Deasupra izvorului.
De m-ăi lăsa dumneata,
Să te uşte Precesta
Ca firuţul paiului
Deasupra fumariului.

CCLXX.

Eu nu-ţi vreu bade alt rău,
Făr'să-ţi deie Dumnezeu :
Şase boi la plugul tău.
Şase boi din car'pe-unii,
Să ţi-i mînce doftorii ;
Şase sute bani în pungă,

Pe leacuri să nu-ţi ajungă.
Cînd ţi-o fi, bade, mai bine,
Să vină popa la tine ;
Cînd ei gîndi că te scoli,
Să vină popa, că mori.

CCLXXI.

Bată-te, bădiţă, bată
Cele două zile-n post
Car'le spune popa nost,
Că mare celău ai fost.
Celuit-ai lumea toată
Şi pre mine niciodată,
Celuit-ai tu lumea,
Fermecatu-mi-ai mintea.
Bată-te, bădiţă, bată,
Bată-te ziua de mîne
Şi sîmbăta care vine,
Cum m-ai celuit pre mine.
Bată-te, bădiţă, bată
Cele două zile grele
Care-s cu sîmbăta-ntr-ele.

CCLXXII.

Bată-te, bădiţo, bată,
Scripturile dintr-un ban
Şi zilele dintr-un an.
Şi mă bată şi pe mine,
De voi mai vorbi cu tine.
Şi-apoi, bade, să te bată,
Cele trei zile mari
Cari le zic Paşti şi Rusali
Şi mă bată şi pe mine
De nu te-oi lăsa pe tine,
Că de-un an şi jumătate
M-ai iubit în direptate,
Dar acum numai de-o lună,
M-ai lăsat pentru-o minciună.
Dar nu m-ai lăsat de-urîtă,
Că m-ai lăsat de vorbită.
Unde doi se întîlneau,
Tot de răi că ne vorbeau.
Am mai văst, bade, iubiţi,
Da nu ca noi potcoviţi ;
Am mai văst, bade, lăsaţi,
Da nu ca noi supăraţi.
Tare nu te-oi blăstăma
Pînă ce te-oi însura,
Să văz pe cine-i lua.

De-i lua una frumoasă,
Cînd ţi-aduce blid pe masă
Lacrămi ţie din ochi să-ţi iasă,
Cînd vei lua lingura,
Lacrămi din ochi ţi-or pica,
Mărunţele, mărunţele,
Ca focu de fierbinţele,
Mărunte ca şi bobu,
De fierbinţi ca şi focu.

CCLXXIII.

Frunză verde lilion,
S-a dus bădiţa Ion
Şi-a lăsat murgu-n pripon.
Murgul paşte şi nechează,
Mîndra plînge şi oftează.
— Taci tu, dragă, nu mai plînge,
Nu vărsa lacrimi de sînge,
Căci Ion o să te-apuce
Şi la maică-ta te-a duce,
Cînd o face plopul pere
Şi răchita vişinele,
Şi tînjala mugurele,
Şi proţapul porumbele.
— Taci, bădiţă nu mai zice,
Nu cumva blăstăm să-ţi pice,
Căci din casă mă voi şterge
Şi la maică-mea oi merge,
Şi-acolo te-oi blăstăma,
Foc din gură oi vărsa
Şi pe unde va pica,
Chiar şi iarba s-a usca.
Şi dacă-ţi va merge rău,
Curgă-ţi sîngele părău,
Iar dacă ţi-a merge bine,
Pice carnea de pe tine,
Că-i blăstămu de la mine
Şi ca să te-ajungă dor
Că ţi-am fost cîndva odor.
Leagă-ţi doru-n năfrămuţă,
Să-l sădeşti în grădinuţă,
Ca să crească-un merişor
Şi mîncînd ţi-a fi uşor.

CCLXXIV.

Ai, te bată, mîndră, bată
Nouă boale şi-o lingoare,
Din arat pînă-n cărat,
Din culesul cînepei
Pînă-n ruptu cămeşei.

CCLXXV.

M-ai iubit şi m-ai lăsat,
Fire-ai, bade, blăstămat ;
M-ai iubit şi m-ai urît,
Fire-ai, bade, -afurisit !
Cine iubeşte şi lasă,
Pice-i carnea de pe oasă ;
Cine iubeşte şi ţine,
Dumnezeu să-i deie bine !

CCLXXVI.

Măi bădiţă, prost de minte,
Unde n-ajungi, nu te-ntinde,
Că mi-au spus maica cu bine
Să mă las, badeo, de tine.
Io de-atunci m-aş fi lăsat,
Dar tu m-ai tot înşelat
Că mi-ai minţit de luat —
Iac-acuma m-ai lăsat.
De te-ar bate Dumnezeu,
Cum mi-ai stins norocul meu.

CCLXXVII.

Bată-mi-te, lele, bată,
Inima mea înfocată ;
Bată-mi-te Dumnezeu,
Să te uşti de dorul meu.
Arză chemeşa pe tine,
Cum arde inima-n mine,
Că urît m-ai înşelat,
Cu altul te-ai cununat.

CCLXXVIII.

Tună, Doamne, şi trăzneşte,
Tună-n cine despărţeşte,
Dulcea amoare curată
De un fecior şi de-o fată.

8. UMORISTICE ŞI SATIRICE

CCLXXIX.

— Spune-mi, badeo, -adevărat,
Iei-mă după cărat ?
— Io-ţ spui, mîndră, rupt, ales,
Că te iau după cules.
Hop acuma, hop atunci,
Cînd va face plopu nuci
Şi răchita mere dulci,
Pre mine tot nu mă duci...

CCLXXX.

— Spune-mi, bade, -adevărat,
Iei-mă după cărat ?
— Eu îţi spun adevărat,
Că n-am voie de luat,
Nici, mîndră, de măritat.
Da, atuncea te-aş lua,
Hop, atunci şi nici atunci,
Cînd va face plopu nuci
Şi răchita mere dulci.

CCLXXXI.

Îmblă lelea-n butul meu,
Cugetă că-mi pare rău,
Dar mie de-mi pare rău,
Să mă usc ca frunza-n tău
Şi de mi-a părut vreodată,
Să mă usc ca frunza-n baltă.
Ca frunza curechiului,
În postul Sînpetrului ;
Ca firul bujorului,
În gura izvorului.

CCLXXXII.

Frunză verde de pre fîn,
Măi bădiţă Gherasîm,
Cîte fire sînt în fîn
Noi dacă le-om număra,
Atuncea ne vom lua.

CCLXXXIII.

Astă noapte vînt bătea,
Ferestile bubuia,
Mîndra-n pat se odihnea
Cu doi bădiţi lîngă ea.
Unul, bădiţă mai prost,
Cere gură-n zi de post.
Mîndra din grai şi-o grăit :
— Las', bade, pînă-n cîşlegi
Că-ţi dau gură de te-neci
Şi ţi-oi da
De te-i-neca.

CCLXXXIV.

Frunză verde, măr popesc,
Vin doi fraţi de mă iubesc.
Iubi-voi pre d-ăl mai mare
Că cel mic dragoste n-are,
Iubi-voi pre cel mai mic
Că d-el mar'nu-mi pasă-un pic.

CCLXXXV.

Cîte stele sînt pe cer,
Atîţia feciori mă cer.
Maica pre min'să mă dea,
Feciorii să nu mă ia.
Iară maică-mea zicea :
Stăi tu, fiico, nu te duce,
Fiico, după fiecine,
Dacă nu mi te ia nime.

CCLXXXVI.

Pe sub poală de pădure,
Merg fetele după mure,
Nevestele după-alune
Şi rîd ca nişte nebune.
Eu m-am dus să tai nuiele
Şi prin huci am dat de ele,
Şi-au venit ploaie cu vînt
De le-au ţipat la pămînt.
Eu am fost un om milos,
M-am lăsat pre ele jos
Şi le-am mîncat murele,
Le-am stricat alunele,
Le-am sărutat gurile
Şi le-am furat minţile.

CCLXXXVII.

Pre la noi pre sub pădure,
Merg fetele după mure.
Eu mă duc după nuiele
Să-mi petrec timpu cu ele.

CCLXXXVIII.

Uiu, iu, acum venii
De la tîrg de la Sibii
Şi pre seară mă duc iară
Cu puşcuţa subsuoară,
După pui de căprioară
S-aduc mîndrei să nu moară.

CCLXXXIX.

U, iu, iu, c-acuma viu,
De la vin, de la rachiu,
Mîne sară mă duc iară,
Dup-un pui de căprioară.
Ducîndu-mă pe vale-n sus,
Mă-ntîlnii c-un pui de urs.
Puiu-o zis că m-a mînca,
Maica-au zis că nu m-a da.

CCXC.

Da, iu, iu şi-acuma viu
De la vin, de la rachiu
Şi pre seară-a cui să fiu ?
Da-a cui m-a griji mai bine,
Ala s-a iubi cu mine.

CCXCI.

U, iu, iu, picior de rac,
Şepte fete pre-un colac
Şi colacu-i de mohor,
Şepte fete pre-un topor
Şi toporul n-are mamă,
Şepte fete-ntr-o năframă,
Şepte fete pre-un gîrlan
Şi gîrlanul n-are viţă,
Şepte fete pre-o căpiţă.
Căpiţa n-are vîrf,
Şepte fete-n solovîrv.
Solovîrful n-are floare
Şepte fete-ntr-o cicoare.
Cicoarea n-are rădăcină,
Şepte fete pre-o trupină.
Trupina-i scorburoasă,
Şepte fete-s mincinoasă.

CCXCII.

De Dumnezeu mă rugai
Să-mi sloboadă loc în rai.
Domnul rău s-a supărat,
Tocma-n iad m-a aruncat
Văzui mîndre rumenite
Tot cu dracu-mpotrivite ;
Văzui şi pre mîndra mea,

Şeptezeci de draci pre ea
Şi maimonul cel mai mare
Şedea pre dînsa călare.

CCXCIII.

— Părinte, de nouă luni,
Tu cu cine mă cununi?
Fie-ţi, părinte, păcat
Cu cine m-ai cununat,
Că eu cînd m-am însurat,
Eu mă-nsurai mort de beat,
Mă trezii cu hîda-n pat,
Mă mir că nu m-a mîncat.
— Da de-aş fi ştiut că-i hîdă,
Eu mai bine-aş fi slujită,
Nouă ani la nouă crai
Şi fără de hîdă-erai,
Şi vreo opt la protopop,
Şi mă ştiam slobod de tot.
— Ureşte-ţi-s-ar limba-n gură,
Să nu poţi mînca prescură.

CCXCIV.

Lăcomii la boi cu coarne,
Luai buha, bate-o Doamne;
Lăcomii argintului,
Mă dădui urîtului
Şi argintul şede-n ladă,
Şi hîda şede pe vatră,
Ca-o buhă nepieptănată.
— Scoală, hîdă, nu dormi,
Scoală, mulge vacile,
Că le-or mulge altele
Şi de mult că le-au gătat
Şi în ciurdă că le-au dat.
— Ma, eu, zău, nu m-oi scula,
Pîn'tu că nu mi-i aduce
Untu de la nouă sate,
De la nouă vaci mînzate,
Să mă ung seara pe spate,
Să nu dorm somnuri uitate.
— Muiere, sufleta mea,
Supără-te, nice prea,
C-o dat Dumnezeu păduri
Şi ţiganii fac securi;
Şi mi-oi cumpăra-o secure,
Şi m-oi duce la pădure,
Şi-oi tăia două mlădiţe,
Iar mlădiţa măsurată,
Ţi le-oi da seara pe spate,
Se nu dormi somnuri uitate.
Cînd la pădure porneşte,
Haita mi să nădăieşte
Şi din pat ea s-au sculat,
Poale albe şi-au luat,
Cizme roşii a-ncălţat.
Ia şuştarul să le mulgă,
Vacile o prind la fugă,
Cîtu-i ograda-o-alungă
Şi n-o lasă pînă-n tindă.

CCXCV.

Astă lună nu e bună,
Că mi-i nevasta nebună.
Ştie focul ce gîndeşte,
Toate vasele zdrobeşte,
Umblă,-aleargă, se-nvîrteşte,
Uşile turbat izbeşte.
Frunză verde poamă rea,
Bici de focu-i muierea mea:
Eu zic una, alta ea,
Eu zic dulce, ea amar,
Eu cer apă, ea-mi dă jar,
Eu zic cald, ea zice frig
Şi-mpotrivă n-am să-i strig.
Doamne, ce-am păcătuit,
De-am ajuns aşa căznit?
Poate-am fost fără vedere
Cînd o luai de muiere,
Sau de mic am fost ursit
Ca să fiu nenorocit.
Nu ştiu ce să mai gîndesc,
Unii oameni chiar vorbesc
Că eu cînd m-am cununat
Aş fi fost mortu de beat.

CCXCVI.

La făgădău din deal,
Beau voinicii din Ardeal.
Numai badea Vasilică
Nici nu bea, nici nu mănîncă.
Fără se primblă prin casă,
C-o năframă de mătasă,
Cînd şi cînd
Lacrămi ştergînd,
Că i-o vint o veste rea:
Că fetele s-au scumpit
Şi feciorii s-au lesnit.

Două fete mai sărace
Trag cincisute de pitace,
Două fete cu părinţi
Trag cincisute de florinţi.

CCXCVII.

Însura-m-aş, însura,
Nu ştiu soacra ce mi-a da:
Coşarca cu fusele,
Cotruţu cu mîţele.
Însura-m-aş, însura,
Nu ştiu ce fată-aş lua.
Aş lua de om bogat,
Tot mi-i teamă de-un păcat,
Că mi-a cere lumea-ntreagă
Şi chiar ciobote de capră
Şi de ţap
Îi sar în cap.
Aş lua de la Bîrgău,
Mă tem c-a fi lucru rău.
Că fetele din Bîrgău
Tot roagă pre Dumnezeu
Să nu le dea bărbat rău.
Aş lua din alte sate,
Cheltuială-i şi departe.
Oi lua mai sărmănuţă,
I-oi cumpăra opincuţă —
Ea şi-acelea şi le cruţă,
Că umblă mai mult desculţă.

CCXCVIII.

Mă-nsurai pierit de beat,
Mă-ntîlnii cu hîda-n pat.
Da io-mi trag clopu pe nas
Şi mă duc pîn'la vinars.
Ziua vin de la vinars,
O găsesc covrig în pat
C-un dărab de ţol în cap.
Eu trag ţolu s-mă-nvălesc,
Ea strigă că o belesc.
— Scoală, hîdă, scoală [indescifr.],
Scoală, mulge vacile!
Iese hîda în ocol,
Împănată cu bujor.
Merge hîda să le mulgă
Vacile încep la fugă.
Fuge hîda să le-ntoarne,
Vacile o iau în coarne.
Hîda le taie costreie,
Vacile nu vreau să steie.

CCXCIX.

Măi bădiţă dîngă mine,
Ian trage-ţi sama bine:
Mîna-n sîn nu ţi-o băga,
Că de te-a vedea gazda,
Doamne, rău te-a prospăta
Şi ţi-a fi, bade, ruşine,
Că eşti bătrîn ca şi-un cîne
Şi-acuma ţii capul sus...
Te-ai iubit, bade, destul,
Te-ai iubit în tinereţe,
Lasă-te la bătrîneţe
Şi-ai în barbă peri cărunţi,
Trebe dragostea s-o uiţi.
Nu te, bade, supăra,
C-aşa mere cînteca.
Cînteca mere pre cale,
Precumu-i fapta dumitale.

CCC.

Tinerel voinic fusei,
De tinerel mă-nsurai
Şi bătrînă o luai.
Nu mi-i ciudă că-i bătrînă,
Da mi-i ciudă că-i nebună.
De nebună, pană-şi pune
Şi mă-ntreabă [-i] şade bine.
De-oi zice că [-i] şade bine,
Sare proasta-n cap la mine;
De-oi zice că [-i] şade rău,
Sare proasta-n capu meu.

CCCI.

Tînăr voinicaş fusei
Şi de tînăr mă-nsurai,
Şi bătrînă mi-o luai.
Nu mi-i ciudă că-i bătrînă,
Cum mi-i ciudă că-i nebună.
Că-mi dă blidu nespălat
Şi lingura de sub pat.
Cînd am plecat la-nsurat,
Orb am fost întunecat;
Orb am fost fără vedere,
Cînd mi-am luat eu muiere;
C-am lăcomit la avere
Şi-am luat fără plăcere,
Pentru pămînt de-o găleată
Îmi pusei urgia-n vatră.

Ia-o, drace, şi-o omoară,
Să mă-nsor a doua oară
Şi să-mi iau una săracă,
Cînd oi zice : taci ! să tacă.

CCCII.

Mă-nsurai să-mi iau muiere,
Luai mama mamei mele ;
Mă-nsurai să-mi iau nevastă,
Luai toanta de pre coastă.

CCCIII.

— Scobori, Ioane, din munte !
— De ce foc să mă scobor ?
Că n-am casă, nice masă,
Nice nevastă frumoasă,
Fără una burduhoasă.
Cînd o văz în gura şurii,
Cuget că-i mama-pădurii ;
Cînd o văz cu capu gol,
Fug vitele din ocol.

CCCIV.

Mă-nsurai să-mi iau muiere,
Luai mama mumei mele.
Cînd o văz la foc şezînd,
Parcă văz ursul jucînd ;
Cînd o văz în gura şurii,
Parcă văz muma pădurii,
Stau să iau muchea securii
S-o lovesc în ceriul gurii ;
Cînd o văd nepieptănată,
Parcă-i ciuma-nspăimîntată,
Parcă-i baghea (?) negreblată ;
Cînd iese în capul gol,
Fug vacile prin ocol
Şi viţeii mai nu mor,
Că gîndesc că-i boala lor ;
Cînd se-apucă de ţesut,
Să vedeţi ce n-aţi văzut :
Pintre iţe, pintre spată,
Paşte-o iapă-mpiedicată ;
Gîştele cu puii lor,
Fac pre pînză ciorobor ;
Pe sulul cel dinapoi,
Patruzeci de lătunoi ;
Iară pe cel dinainte,
Dracul le mai ţine-n minte !

CCCV.

Cîntă păsărelele,
Iesu plugurelele.
Dar bărbaţii nebunii,
Lasă boii ne'njugaţi
Şi-aleargă la popa-n sat.
— Las', la popa nu fugi,
Că nu-s gata de-a muri
Şi ia cupa şi-un cănceu
Şi te du pre est părău
Unde-i da de-un făgădău
Şi-ad-un cănceu de miere dulce,
Doar boala de la noi s-a duce.
Ia puica dîngă cocoş
Şi o trage în frigare,
Doară ne-a fi de-o mîncare.
Şi-mi taie-o struja de pită,
Nice lungă, nice lată,
Să steie nerăzămată.
Şi trage masa lîngă pat,
Ca la omul cel beteag
Şi-mi adă un ceteraş
Să-mi zică zicalele,
Să-mi treacă durerile.

CCCVI.

Frunză verde din cărare,
Mai întîi fusei la vale ;
Frunză verde cucuruz,
Pînă-o ţîr'de somn mi-am pus ;
Frunză verde de sason,
Să mai pun un pic de somn.
Să mă scol, să merg acasă,
Să spun pisicii să spele vasă,
Că pre seară badea vine
Să-şi mai petreacă cu mine.
— Bună sara, tu Mărie,
Gata peana-n pălărie.
Eu nimica nu ziceam
Şi penița i-o găteam,
De flori roşii-mpodobită,
De bostan mîndru-nflorit.

CCCVII.

Cine-a zis că-i bine june,
Acela minte ca un cîne,
Că-i mai bine d-însurat.
Că şi io-am fost însurat,

Să vă spun cum mi-a umblat :
Am vint de la crîşmă beat
Şi în pat că m-am culcat.
Cînd a fost la sărutat,
Altul pre uşă-a intrat,
De nevastă m-a-ntrebat :
— Vin', mîndră, s-mergem la şură,
Să facem mestecătură.
Io-am luat ştreangul la mînă
Şi l-am udat în fîntînă,
Şi m-am dus la ea la şură,
Şi i-am dat cu el în gură,
Şi i-a curs sînge-nchegat,
Cu măsele mestecat,
Să vază care-i bărbatul,
Cel din şură sau cel din pat.

CCCVIII.

Varvara lui Gheorghieş,
Cu poale de Medieş,
A gîndit pînză să-şi puie
Ca nime să nu o ştie.
Cu bărbatu s-au vorbit
Şi bine s-au sfătuit :
— Bărbate, sufletul meu,
De ai şti ce gînd am eu
Că nimica n-oi lucra,
Pîn'mi-oi toarce cînepa.
Măcar cîtu m-oi trudi,
Numai pînza vom urzi.
Amîndoi vom năvădi
Şi bine vom întocmi,
Şi prin spată vomu da,
Amîndoi ne-om săruta...
Să am războiu în casă,
Numai de-ar vrea să se ţească.
Cînd cu brîglele lovea
Şi firele se rumpea,
Ea din grai aşa cînta
Şi pînza o blăstăma :
— Bată-te pustia, pînză,
Cît m-ai făcut de ocară
De mi-au ieşit vestea-n ţară,
Văzînd că te scot afară.
Au venitu paştile
Şi eu tot leg firele.
Din paşti pînă-n sînziene,
Ţesui un fund de izmene.
Cînd au fostu la croit,
De-o palmă a mai lipsit ;
Cînd a fost pre la sîngeorz,
Stam, stam să o taiu jos
Şi-am tocmit război în casă,
Să şadă şi să se ţească.

CCCIX.

Lelea-şi pune pînza vara,
De-i mîncă viermii mînjala.
Ardă-te focul, războiu,
Tu-mi faci pînza lătunoi ;
Ardă-mi-te focul, spată,
Că-mi faci pînza toată spartă ;
Ardă-mi-vă focul, iţă,
Că nu ţeseţi cu credinţă.
Pre sulul cel dinapoi,
Vreo cinzeci de lătunoi ;
Pre sulul cel dinainte,
Dracu le mai ţine minte.
Joacă dracu-n voi fuscei,
Nu vă uitaţi înapoi
Cum merg fire la gunoi.
Ardă-te focul, amnar,
Că tu stai ca şi-un husar
Şi n-ai grijă nici de oală,
Cum joacă viermi-n mînjală.

CCCX.

— Du-te, dragă, de te spală,
Că eşti toată nemînjeală ;
Dă capului pieptenul,
Că-i foarte zburlit părul ;
Spală-ţi, dragă, gura bine,
Nu te lăsa de ruşine,
Că lumea cît e de mare
Tot de tine vorbă are,
Că parcă-i afurisită :
N-a găsit mai mîzgălită.
Apoi alta să-ţi mai spun :
Am văzut că tragi tutun,
Cu o pipă neagră-n dungă,
Ţevea de trei coţi de lungă.
Vezi lumea cum te ciudeşte :
Tot de tine povesteşte.

CCCXI.

Tot mă mustră bărbatu,
Că nu-s bună de dracu
Măcar el ar putea face,

Ca mie să-mi deie pace
Că el nu ştie bine
Cîtă trudă e cu mine.
Eu aş plăti să o ţeasă,
Eu să nu mai ies din casă.
De m-aş vedea odihnită,
Mi-ar părea că-s chiar suită.
Bată-te pustia, ţară,
Mult m-ai făcut de ocară.
Te-oi lua de pre război
Să mai ţes un an ori doi.
Cînd va fi în primăvară
Eu te voi întinde iară.
De te-oi găta bine de bine,
De nu, focu intre-n tine
Şi te-oi pune după casă,
Cîţi vor trece, toţi să ţeasă.
De-acum pînă-n vecie,
Pînza să şadă pustie.

CCCXII.

Fericită esti nevastă,
Cu drăguţul la fereastră!
Că drăguţul o striga
Şi bărbatul o-ntreba:
— Cine te strigă, nevastă?
— Taci, bărbate, blestemate,
Că mă strigă vecina,
Să mă mai duc cu furca.
— Tu, muiere blestemată,
Tu cu furca tot te duci,
Fuse pline nu-mi aduci,
Făr'tot goale cum le duci.
— Taci, bărbate, blestemate,
Că io-un caier l-am gătat
Şi girebea-o-am gătat
Şi în pat o am ţîpat.
Sări-ţi-ar ochii din cap
Că tu eşti un blestemat,
Că de-un an şi jumătate
N-ai fost harnic de-a mă bate.
Da ia zbiciul şi potîngul
Şi mă bate cum ţi-i gîndul,
Pune furca să se-nmoaie
Şi mă bate să mă doaie
Că-i scoate bună găzdoaie.

CCCXIII.

— Răvaş dragă, răvaş dragă,
Răvaş de la împăratul,
Că-ţi vine, dragă, bărbatul.
— Las'să vină. Domnu-l ştie,
Calea mărăcini să-i fie.
De mîncare i-am gătit
Mămăligă cu urzici
Cămeşa i-am spălat-o,
În negreală am udat-o,
Cu cărbune am frecat-o,
Pe gunoi am uscat-o.
— Răvaş dragă, răvaş dragă,
Răvaş de la vornicul,
Că-ţi vine ibovnicul.
— Las'să vină, Domnu-l ştie,
Calea trandafiri să-i fie.
De mîncare i-am gătit,
Şepte raţe io i-am fript,
O oală cu curechi
Şi trei cupe de vin vechi.
Cămeşa i-am spălat-o
Şi cu lacrămi i-am udat-o,
Cu flori mîndre am frecat-o,
Pe trandafir am uscat-o.

CCCXIV.

Rujuliţă, rujă dragă,
Preuteasa-i rău beteagă,
Popa cu milă şi-o-ntreabă
De ce-a picat în pat beteagă.
— Părinte, inima mea,
Io ţi-oi spune-adevărat
Ce mie mi s-a-ntîmplat,
De-am căzut beteagă-n pat.
Astă vara-n zi de post,
Cînd la noi sobor a fost,
Pe mine m-au sărutat
Un popă cu barba neagră
Şi de-atuncea-s tot beteagă.
Şi atuncea m-oi scula,
Cînd pe min'm-o săruta
Un popă cu barba rasă
Şi ţi-oi fi găzdoaie-n casă.

9. DE LUME

CCCXV.

Fire-ai, lume, n-ai mai fi,
Dacă eu nu pot trăi.
De te-aş vedea, lume, -arzînd,
N-aş alerga să te stîng,
Ci mai bine să te-aprind
De trei părţi cu lemne verzi,
De-o parte cu lemne-uscate,
C-ai fost fără de dreptate.

CCCXVI.

Dragă mi-o fost lumea mie,
Din a mea copilărie.
Nici acum nu mi-i urîtă,
Numa-i lumea năcăjită.

CCCXVII.

Rău îmi pare după lume,
Că eu mor şi ea rămîne.

CCCXVIII.

Astăzi, mîne moartea-mi vine,
Astă lume-aici rămîne.
Toată ziua trece-o zi,
Pînă-i lumea n-oi trăi.

CCCXIX.

Cînd gîndeam c-aş trăi bine,
Atunci moartea la mine-mi vine
Şi rumpe din mine-o floare,
Inimuţa rău mă doare;
Inima şi sufletul
Şi de-acolea tot trupul;
Trupuţul şi inima,
De-acolea toată carnea,
Că mă duc de pre-aicea.

CCCXX.

Pocăeşte-te, române,
Că nu ştii moartea cînd vine
Şi-i muri fără lumină
Şi-n pămînt fără hodină,
Şi-i muri nespovedit
Şi-n pămînt neodihnit.

CCCXXI.

Amorule, ce-ai cu mine,
De mă pedepseşti în lume
Şi-apoi mă laşi, vai de mine,
Ca pre-un dobitoc la gard,
Nebăut şi nemîncat?
Amorul cînd se desparte,
Parcă bea pahar de moarte;
Amorul cînd se-mpreună,
Parc-ai bea vutcă de-ai bună.
Tinereţe ce-am avut
Cu amar le-am petrecut.
Tinereţe ticăloase,
Mult aţi fost nenorocoase.
Tinereţile se duc,
Bătrîneţile m-ajung.
Frunză verde de-un năut,
Rău îmi pare c-am iubit.

CCCXXII.

Plouă, plouă; iarba creşte,
De bine mai trag nădejde.

CCCXXIII.

Toată ziua beau şi mînc,
Sara tot mă culc flămînd!

CCCXXIV.

Astă noapte s-o mustrat
Sufletu cu inima:
Şi pre tin'te-or îngropa,
Şi din chin nu-i mai scăpa.

CCCXXV.

Trec nopţile, trec zilele,
Trec şi eu ca gîndurile.

CCCXXVI.

Frunză verde bosioc,
De-aş fi avut şi eu noroc.
Frunză verde lemn uscat,
L-o mîncat un blăstămat,
De m-aş duce s-mă tot duc,

Ce mi-i rînduit ajung;
De m-aş duce să mă-nec,
Ce mi-i rînduit petrec.

CCCXXVII.

Mult mă-ntreabă inima:
Dragă mi-i lumea, ori ba?
Eu îi spun inimii mele,
Că mi-i dragă şi nu prea.

CCCXXVIII.

De-ar şti mîndra cum ar fi,
Pînă-i lumea-ar tot jeli;
De-ar şti mîndra ce-ar ajunge,
Pînă-i lumea ar tot plînge.

CCCXXIX.

Eu ca floarea-aşa trecui,
De bine parte n-avui.
Am parte totu de rele,
Oh, amar inimii mele.

CCCXXX.

Lumea ţipă, lumea zbiară,
Pentru-un pui de căprioară;
Vai de biata-mi inimioară,
Ca şi lumea geme, zbiară,
Pentru-o puică bălăioară.
Frunza creşte, frunza cade,
Căprioara n-o mai roade.
Vai de mine, ce m-oi face?
Doru-n inima mea zace
Şi inimioara nu mai tace.
Fii, inimă, răbdătoare
Ca pămîntul sub picioare,
Pîn'ce puica bălăioară
S-a-ntoarce în luncuşoară
Cu cel pui de căprioară.

CCCXXXI.

Dragile badii fetiţă,
Fostu-mi-aţi toate drăguţă.
Dar acum m-aţi părăsit,
Pare că sînt om urît.
Dară nu mă înşelaţi,
Că ca mine nu aflaţi:
Aşa-nalt şi subţirel
Şi la faţă frumuşel.

CCCXXXII.

Crîşmăriţă, ceapsă neagră,
Numai gura ta mi-i dragă
Şi peteaua de sub barbă.
Cîte haine sînt pre tine,
Toate-s pre bani de la mine,
Numai ceapsa ta din cap
E pre bani de la bărbat;
Da şi-acolo încă-am dat:
Patru potori şi-o groşiţă,
Ca să-mi fii mie drăguţă.

CCCXXXIII.

Pre cel deal, pre cea văliţă,
Este-o dalbă crîşmăriţă.
Voinicel din grai grăia:
— Crîşmăriţă, draga mea,
Dacă-i vedea că m-oi îmbăta,
Nu-mi da drumul să mă duc,
Ci-mi aşterne să mă culc
În gîrliciul pivniţei,
S-aud vinul ciorăind,
Bani pre bute zdrăncănind,
Cizme roşii tropotind,
Poale de jolj a-sunînd.

CCCXXXIV.

Lele, dacă-oi muri eu,
Tu mă-ngroapă-n făgădău,
Cu capu sub hîrdău.

CCCXXXV.

Pasăre cu dulce glas,
Plosca mea iubitul vas.
Cînd în mînă o rădic,
Pre grumaz face hodîlc.

CCCXXXVI.

Bunu-i vinul pipărat,
Cînd e omul supărat;
Bun e vinul îndulcit,
Cînd e omul necăjit.
Vinu-i bun, vinarsu-mi place,
Ştiu că gazdă nu m-oi face....
Mă duscі la Dobriţin,
Mă-ntîlnii cu sfîntul vin.

Vinul mi-i frate de cruce,
Palincuţa, soră dulce;
De la ele nu m-aş duce.

CCCXXXVII.

Mă dusei la Dobriţin,
Mă-ntîlnii cu sfîntul vin
Şi mă-ntoarsei pe la Tinca,
Unde găsii şi pălinca.
Vinul mi-i frate de cruce,
Iar pălinca soră dulce.
— Pălincă, buleandră rea,
M-am jurat că nu te-oi bea,
Dar văzînd pe alţii bînd
Mă pusei şi eu la rînd.
Astăzi beau pe sănătate,
Mîne-mi iau desagi-n spate
Şi pe drum ciulit mă ieu,
Lăsînd murgu-n locul meu.
— Vinule, măria ta,
Dacă nu te-ai supăra,
Eu cu bine te-aş ruga
Aşa rău să nu mă porţi
[De mă faci de rîs la toţi].
Dacă ţie mă supun,
Şi te beau că eşti prea bun,
Tu mă faci că sînt nebun;
Dacă las voia să-ţi faci
Şi te beau, că mult îmi placi,
Tu de haine mă dezbraci.

CCCXXXVIII.

Dă-mi, Doamne, -o ploscă-mprumut,
Că n-am băut vin de mult,
Dacă bani oi căpăta,
Iară-ndărăt ţi l-oi da.

CCCXXXIX.

Cine are-un bou şi-o vacă,
Nici o crîşmă să nu-l treacă;
Cine are şase boi,
Să ia crîşma dinapoi.

10. DE CODRU, VOINICIE, HOŢIE

CCCXL.

Ce-i mai frumos, Doamne, -n lume!
Cărăruşa prin pădure,
Presărată cu alune.
Presărată de drăguţu-mio,
C-o gîndit c-oi mere io.
Ce-i mai frumos, doamne, -n lume?
Cărăruşa prin pădure,
Pringă cale stejărei,
Pre sub tufe băieţei.

CCCXLI.

Vară, vară, d-astă vară,
Eu cu draga te-am vărat;
Dar la vara ce-a veni,
Şti Dumnezeu ce-a mai fi.

CCCXLII.

Codrule, pice-ţi frunza,
Cum mi-ai mîncat fetia
Şi la badea junia.

CCCXLIII.

Mult mă-ntreabă pui de cioară,
Multu-i pînă-n primăvară,
Pînă-nfrunde codru iară?

CCCXLIV.

Unde-auz cucul din luncă,
Mă îndrept tot spre ducă.
De-aş ajunge mai curînd,
Unde am pus eu de gînd
Şi să trăiesc voiniceşte,
Precum sufletu-mi poftеşte.
Să pui chivăra în cap
Şi de năcazuri să scap.
Să-ncalec cal cum îmi place,
Sufletul să mi se-mpace,
S-auz calul sforăind
Şi din pinteni zorăind
Şi să-ncing o săbioară,
Care mi-a fi soţioară,
Soţioară de-ajutor,

Credincioasă şi cu dor ;
Soţioară pîn'la moarte,
Eu de ea nu m-oi desparte.
Auzi, puică, ori n-auzi,
Ori n-ai gură să-mi răspunzi ?

CCCXLV.

Cucule cu pene sure,
Nu mă trage la pădure,
Că pădurea-ngălbeneşte,
Dorul mîndrei mă topeşte.

CCCXLVI.

— Mîndra mea din valea seacă,
Spune-i cucului să tacă.
— Eu i-am spus cucului : taci !
El şi-a zburat tot prin fragi...
.....
.....

CCCXLVII.

— F... morţii, cuc bălan,
Ţi-am plătit să-mi cînţi un an
Şi nu mi-ai cîntat de-on ban.
Cîntă-mi, cuce, numai mie,
Dacă vreai să fim soţie.
Măi, tu, cucule, voinicule,
Vara vii, vara te duci
Şi de lucru nu te-apuci.
Da tu iarna ce-i mînca ?
— Oi mînca coajă de fag
Şi-oi cînta-n codru cu drag,
Şi-oi mînca faguri de miere,
Şi-oi cînta-n codru cu jele.

CCCXLVIII.

S-o dus cucul, vădu-l-aş
Şi-o lăsat puii golaşi.
Şi-o venit o turturea
Şi-o strîns la pui p'îngă ea,
Şi-o venit o turturică,
Şi-o adus la pui grăunţă.
Puii din grai au grăit :
— Hrăneşte-ne, maică dragă,
Hrăneşte-ne numa-o lună
Pînă-om face pene bune
Că apoi şi noi ne-om duce
Şi-ţi vom aduce
Carne dulce de cătană
Şi sînge de cotcobană.
— Hrăneasc-vă Dumnezeu,
Că pînă ce v-am hrănit
Clonţu mi s-o bătucit,
Penele mi s-o albit
Şi glasul mi s-o schimbat.
Puişorii şi zburară
Şi muşte îşi căpătară
Şi unul dintre dînşii
Au mers pînă la mijlocul codrului,
La fîntîna corbului
Şi striga pe maică-sa.
— Ce strigi tare-n gura mare,
Să răsune gheaţa-n vale ?
Ori ţi-i foame, ori ţi-i sete,
Ori ţi-i dor de codru verde.
— Nici mi-i foame, nici mi-i sete,
Nici mi-i dor de codru verde.
Făr'mi-i dor de măicuţa,
Că m-o lăsat mititel,
Pre creangă de vişinel.

CCCXLIX.

Cîntă cucul de trei zile
Şi n-are unde se pune.
Dar s-o pus pe-un ciung uscat
Şi cîntă de-al meu bănat,
De cînd badea m-a lăsat,
C-o fost mare blăstămat.
Dar nici nu păşii preste prag,
Cînd altul mi-am căpătat.

CCCL.

— Cucule, cucuţule,
Vara vii, vara te duci,
Mă mir iarna ce foc mînci.
— De-aş mînca numai pămînt,
Că eu tot vin şi vă cînt ;
De-aş mînca muguri de fag,
Numai să vă cînt cu drag ;
De-aş mînca şi pietricele,
Numai să vă cînt cu jele.

CCCLI.

Cîntă cucul de pe munte,
Nime-n lume nu-l aude,
Fără doamna ai din curte.

Da doamna din grai grăia :
— Cucule, voinicule,
Haida cîntă-n curtea mea,
Că eu bine te-oi ţinea,
Cu vin roşu revărsat
Prin năframă strecurat
Şi cu pită de grîu curat.
— Ba io-n curte n-oi veni,
Că m-oi duce la hugiag
Şi-oi mînca frunza de fag
Şi-oi cînta la ăl sărac,
Şi-oi mînca frunza de spin
Şi-oi cînta la ăl străin.

CCCLII.

Cucul cîntă, mierla zice :
— Taci nevastă, nu mai plînge,
C-o veni primăvara
Şi-om trece la Moldova,
La Moldova, ţară bună,
Unde-i naţie română ;
Ţară bună şi frumoasă,
De mîndra care-i frumoasă.
Moldova e ţară bună,
Cîţi voinici în ea se-adună,
Toţi acolo se cunună.
Este-un popă de calvini,
Cunună pre-un cop de vin ;
Pre noi de ne-ar cununa
Şi o ferie i-am da.

CCCLIII.

Cucul cîntă, mierla zice :
— Taci voinice, nu mai plînge.
Cucu-i sur şi mierla-i neagră,
Cîntă-n codru, se dezmiardă.

CCCLIV.

Cucule, ce peană porţi,
De pre tin'te iubesc toţi ?
Şi io port peană ca tine
Şi nu mă iubeşte nime.

CCCLV.

Cînd aud că cucu-mi cîntă,
Ştiu că primăvara-i vintă ;
Cînd aud că cucu-mi tace,
Ştiu bine că vara trece.

CCCLVI.

Cînd aud cucul cîntînd
Şi mierluţa fluierînd,
Nu mă ţin om pre pămînt,
Nici nu mă ştiu unde sînt.
— Cucule, ce eşti duşman,
Că nu mi-ai cîntat de-un an ?
Eu zic cucului să tacă,
El s-aşază-n altă cracă,
Numa-n ciuda mea să facă,
Cîntă hoţu de mă sacă.
Eu zic : — Cucule, înceată !
El într-alt loc se aşază
Şi cîntă de-mi răurează,
Focul mi-l înflăcărează.

CCCLVII.

Cîntă cucu-n par de vie...
Eu credeam că-mi cîntă mie,
El cîntă mîndrei Mărie.

CCCLVIII.

Oltule, Oltuţule,
Ce-mi vii aşa viforat ?
Aduci clence şi butuci
Şi capete de voinici,
Şi căpestre de cai murgi.
Oltule, pre malul tău,
Crească-ţi iarbă şi dudău
Să pască şi murgul meu.
Lasă, pască să se-ngraşe,
Să facă slujbă frumoasă
Şi porunci împărăteşti.

CCCLIX.

Oltule, pre malul tău
Creşte iarbă şi dudău
Să pască murguţul meu,
Să se facă lat în şele,
Să poarte hainele mele.

CCCLX.

Oltule, pre malul tău....
Dare-ar Domnul Dumnezeu
Să-ţi sece izvoarele,
Să-mi trec cu picioarele...

CCCLXI.

Mult mă mir şi mă ciudesc
Cum în lume să trăiesc,
Că n-am nici un meşteşug,
Fără să fur cîte-un murg.

CCCLXII.

Cîntă cucul din Surduc,
Vine timpul să mă duc
Şi n-am nici un meşteşug,
Fără cîte-un cal să duc.
Calul îi cu părul creţ
N-are nici un preţ.
Cu banii de pre tine,
Oi trăi odată bine,
Cu mîndrele pre lîngă mine.

CCCLXIII.

De-ar veni luna lui mai,
Să mă-nvăţ a fura cai.
Să fur unu, să fur doi,
Să mîn stava dinapoi.
Să fur murgu sasului,
Din funduţu grajdului.
Sasu samănă săcară,
Eu mă duc cu murgu-n ţară ;
Sasu samănă ovăz,
Eu mă duc cu murgu-n şes.

Hi, hi, hi, murguţule,
Mînce-ţi cîinii coastele,
Că mi-ai mîncat oasele.

CCCLXIV.

Fură, mă, şi-ascunde bine,
Să nu mai găsască nime !

CCCLXV.

Mult mă mir şi-mi fac de lege,
Preste care munţi oi trece ?
Preste munţii rămuraţi,
Că m-aşteaptă şepte fraţi,
Cu trei, patru cai legaţi.
Dar tot murgul cu suta,
Numai murgul de sub mine,
Cu trei sute şi mai bine,
Că-i mîndruţa lîngă mine.

CCCLXVI.

La făgădău, sub pădure,
Bea Ioan pe iepe sure.
Ioan bea şi dănţuieşte,
La păgubaş nu gîndeşte.
Eu din grai aşa grăiam :
— Bea, Ioane, azi şi mîne,
Că de mîne încolea,
Tu vin roşu nu-i mai bea.

11. SOCIALE

CCCLXVII.

Frunză verde, frunză verde,
Frunză verde, iarbă grasă,
Mă băgai stăpîn la coasă.
Cosii două-trei poloage,
Foamea la pămînt mă trage ;
Cosii două-trei rînduri
Şi mă făcui tot gînduri.
Mă uitai la sîntul soare :
Sîntul soare-n prînzul mare,
Nu-i nemica de mîncare.
Da luai coasa de-a spinare
Şi-o luai pre rît la vale,
Tîlnii stăpînul călare
Aducînd ceva mîncare :
Lapte acru durducat,
Cu nişte mălai crăpat.
D-am mîncat eu, ce-am mîncat,
Pînă ce m-am supărat....

CCCLXVIII.

Domnule solgăbirău,
Nu mă tracta aşa rău
Că şi eu te ştiu tracta
Dacă bîta voi lua,
Sau mi-oi face palma pumn
Şi ţi-o ieşi pre nas fum.

CCCLXIX.

Bate, doamne, pre-acel om
Care mă scoală din somn
Şi nu mă lasă să dorm.
Bate-l Doamne, şi-l trăznească,
De ce mă mai năcăjeşte.

CCCLXX.

Lele, ce te-ai mîniat,
Au ce-ai cerut nu ţi-am dat ?
Degeaba te-ai mîniat,
Că eu plata n-o-am luat.
Ruda-n formez (?) mi-a rămas,
Domnii din plată mi-a tras,
Nici un ban afar' n-am tras
Şi datori am mai rămas.
Dar veni-va şi-altă lună,
Căpăta-voi plată bună.
Leliţă, atunci poţi şti,
Ce ţi-am spus oi împlini.
Ştii tu ce ţi-am spus odată,
Că-ţi cumpăr cîrpă la plată.
Mai fă, lele, ce vei face,
Roagă-te lui Dumnezeu
Să facă pe gîndul meu,
Să mă îmbunătăţească,
Să-mbuneăscă rudele
Să ţină proburile.
Frunză verde de pe rît,
Altă bună mi-a venit,
Plată bună-am căpătat,
Neica cîrpă ţi-a luat,
Papucei
Cu zece lei
Şi mărgele pe parale,
Pe pofta inimii tale.

12. ISTORICE

CCCLXXI.

Pre dealu Fileagului
Merg carăle Iancului,
Cu boi cu coarne de-ovăz—
Domn ca Iancu nu s-a văzt ;
Boi cu coarne de secară—
Domn ca Iancu nu-i în ţară !

CCCLXXII.

Pe dealul Feleacului,
Merge oastea Iancului.
Şi Iancu din grai grăia :
— Haidaţi, feciori, după mine,
Să luăm tunuri de fag,
Să tunăm în Cluj cu drag ;
Să luăm şi de stăjeri,
Să tunăm în Oşorhei ;
Să tunăm în prunişori,
Să tăiem şi domnişori.

CCCLXXIII.

— Unde mergi, tu, Iancule ?
— Ce mă-ntrebi [indescifr.] ?
Eu mă duc la Bălgărad
Să îmi iau tunuri şi prav.
Pre dealul Feleacului,
Merge oastea Iancului.
— Staţi feciori, într-armaţi
Şi Clujului foc să-i daţi,
Că de-a vrea şi Dumnezeu
Clujul o să fie-al meu
Şi-a lu-Orban, fratele meu.

CCCLXXIV.

Pre dealul Felagului,
Merge oastea Iancului.
De m-a ţine Iancul bine
Şi-a scoate ţara cu mine ;
De m-a ţine Iancul rău,
Plaiu şi huciul e-al meu.

CCCLXXV.

Strigă Bărnuţ din Sibiu
Că Ardealul nu-i pustiu,
Strigă Iancu de la munte :
— Nu te teme, mă Axente,

Că şi eu vin de la munte
Cu opt mii şi nouă sute,
De păuni de-ai codrilor,
De voinici de-ai munţilor.
Cînd mergea Iancul călare,
Toată Turda tremura-*re*.
Ungurii l-întîmpina
Şi din grai aşa-i grăia :
— Iancule, măria ta,
Numai Turda n-o prăda
Că ce-i cere, noi ţi-om da.
Ţi-om da banii cu merţa,
Aurul cu ferdela
Şi ne-om da pre legea ta,
Iancule, măria ta !...

CCCLXXVI.

Săraci voinicaşi frumoşi,
Cum staţi în loagără scoşi
Pe din sus de Sulferin,
Unde-i locul cel de chin ;
Cu puştile-n piramidă,
Cu straiţele făr'de pită.
Nice apă n-au avut,
O lingură de băut.
Cîndu ziua se făcea,
Forgatarul li-l bătea.
Ei la bătaie porneau,
În dunga răzorului,
Naintea franţozului.
Cînd soarele răsărea,
Iacă franţozu-mi venea,
În haine roşii-mbrăcat,
Tot de bătaie gătat.
De bătaie s-apucară
Mai întîi cu puştile,
Vin gloanţă ca muştele ;
Mai tîrziu cu tunurile,
De se mişcau dealurile.
Vine-un general călare,
'N glasu mare cînd striga-ră :
— Înălţate împărate,
Lasă-ne să retîlnim
Că noi toţi bine pierim.
Înălţatu de-mpărat
El din grai că şi-a grăit :
— Daţi, feciori, cu voie bună,
C-acum pierdem din cunună.
Retîlniţi, nu zicu ba,
Care-ţi mai putea scăpa.
Ia burcuşul cu-a lui oaste,
Că ne-nconjură de-o parte.

13. DIVERSE

CCCLXXVII.

— Ce te clatini, bradule,
Fără soare, fără vînt,
Cu umbra pînă-n pămînt ?
— Da cum să nu mă clatin,
Cînd pre mine să mă taie,
Doi voinici din Baia Mare,
Să mă facă-o temnicioară,
Temnicioară la voinici,
Supărare la părinţi.

CCCLXXVIII.

Cîte flori-s pre pămînt,
Toate merg la jurămînt.
Numai floarea soarelui
Stă în poarta raiului
Să judece florile
Că şi-au pierit miroasele.

CCCLXXIX.

Cîte flori în jurul meu
Toate mă vorbesc de rău,
Numai floarea soarelui
Şede-n poarta raiului,
Se roagă lui Dumnezeu
Pentru binele meu.

CCCLXXX.

Frunză verde de pre tău,
Umblă badea-n butul meu,
Gîndeşte că-mi pare rău.
Da, zo, mie rău nu-mi pare,
Că nu-i frumos aşa tare,
Nice gazdă aşa mare ;
Că, zo, mie-mi pare bine,
Că m-am depărtat de tine
Că-ai fost om fără ruşine.

CCCLXXXI.

Frunză verde plop tufos,
La morişca cea din jos,
Toarnă Măriuţa-n coş.
Toarnă grîu, toarnă sacară,
Ca să facă azimioară,
Frămîntată-n lăcrămioare,
Coaptă-n sîn la ţiţişoare,
Cel va ce mînca să moară.

CCCLXXXII.

Ştii tu, mîndro, ce ziceai
Cînd la voi pe pat şedeai,
Că ziceai cu gura ta
Că tu de min' ti-i lăsa,
Că mai am de-a studia-*re*
Şi tu nu-mi poţi fi muiere ;
Că mai am de-a învăţa
Şi io nu te pot lua.

CCCLXXXIII.

De cînd june m-am făcut,
Altă mîndră n-am avut
Făr'pre tine mîndră dragă
Ce eşti dulce ca şi-o fragă,
Pentru care sîntul soare
Ar jura-ntr-o sărbătoare.
Dar, zău, luna vicleana
Zice zău că n-a jura,
Că ea m-a văzut cîndva
În uşă de grădinuţă,
Şezînd cu altă drăguţă,
Ţinînd murguţul de frîu
Şi pre mîndruţa de brîu,
Ţinînd murgul de curele
Şi pre mîndra de mărgele
Murguţul mi-l adăpam
Şi pre mîndra-o sărutam.

CCCLXXXIV.

Mîndră, mîndruleana mea,
Spune tu la maică-ta,
Să nu umble pre-arătură
S-adune fermecătură
Să mă farmece pre mine,
Să te iau, mîndră, pre tine.
Că eu, mîndră, te-aş lua,
Dar mi-au spus vecină-ta
Că te culci seara cu soare
Şi te scoli în prînzu mare,
Cîndu-i ciurda-n zăcătoare
Şi soarele pre răzoare.

CCCLXXXV.

Frunză verde, frunzuliţă,
Pentru cin'mă laşi bădiţă ?
Pentru una gălbinuţă,
Care-a fost la toţi drăguţă.

CCCLXXXVI.

Frunză verde, trei foi verzi,
Orb eşti bade, ori nu vezi
După cine firea-ţi pierzi ?
După-o floare scuturată,
După-o haită blăstămată.

CCCLXXXVII.

— Uită-te, bade, şi vezi
După cine ziua-ţi pierzi
Şi te uită, bade, bine,
Este mîndra ta ca mine ?
— Mîndră, de m-aş tot uita,
Că tot nu-i ca dumneata.

CCCLXXXVIII.

Trecui valea şi-o văliţă,
Mă-ntîlnii c-o coconiţă ;
Trecui valea şi-un părău,
Mă-ntîlnii cu socrul meu.
— Dă-mi, socrule, fata mie,
C-oi fi om de omenie ;
Dă-mi-i fata, nu ţi-oi bate-o,
De-o fi om cine o scoate-o.

CCCLXXXIX.

Iaca badiu trece dealu,
Îi cunosc frîu şi calu.
Că e calu roşior
Şi se duce la ai lor,
La ai lor, de la ponor.
El din gură-aşa-a grăit :
— Gată, maico, cina bine
Şi m-aşteaptă şi pre mine.
De-i vedea că nu mai vin,
Pune, maică, cina-n, masă

C-am picat într-aia casă,
Ca cum pică iarba-n coasă ;
C-am picat într-ala loc,
Ca cum pică lemnu-n foc.

CCCXC.

— Busuioace, busuioace,
N-ai mai creşte, nici te-ai coace !
— Dar de ce să nu mă coc,
Că mă pun feciorii-n clop
Şi mă poartă pre la joc.
— Trandafire, n-ai mai fi,
Nici în cale-ai înflori !
— Dar de ce să nu mai fiu,
Că mă pun fetele-n brîu
Şi mă poartă pre la rîu.
Io-s floarea nevestelor,
Bujoru feciorilor,
Busuiocu fetelor,
Minta creaţă-a babelor.

CCCXCI.

Mă dusei cu coasa-n rît,
Cosii două-trei pîrloage,
Foamea la pămînt mă trage.
Mă uitai cătră sfinţit,
Văzui pre mîndra venind,
De mîncare aducînd,
Mălai dulce nesărat.
Ah, am luat, am mîncat,
Cofa-n mînă am luat...
Mă uitai spre răsărit,
Văzui pre mîndra venind,
De mîncare aducînd :
[Pîne albă în cerguţă
Şi vin roşu în ploscuţă].

CCCXCII.

De ar fi dat Dumnezeu,
Ce-am iubit să fie-a meu !
Dumnezeu aşa o dat :
După dragoste, bănat,

CCCXCIII.

— Măi fecior cu păr sucit,
Şezi la noi dac-ai venit.
— Ba eu n-am venit să şed,
Ci-am venit să vă întreb :
Da-îţi fata după mine,
Că îmi place tare bine ?
— Ba, fata mea nu-i de dat,
Că-i cu poale de bumbac
Şi-ar merge după-un diac...
— Căci diacu-i cam viclean
Şi ţine dragostea-un an.

CCCXCIV.

Lasă-mă măicuţă-n pace,
Că ce-am făcut n-oi mai face ;
Nici din curte n-oi ieşi,
Nici cu lumea n-oi grăi,
Nici cu lumea, nici cu ţara,
Numai cu diecii sara.

CCCXCV.

Păsăruică, mută-ţi cuibul,
Că vine badea cu plugul ;
Păsăruică, mută-ţi casa,
Că vine badea cu coasa.

CCCXCVI.

Cîntă cucul şi nu-nceată,
C-o murit o dalbă fată :
Fata mîndră-a judelui,
De dorul iubitului.

CCCXCVII.

Dusu-s-au bădiţa, dus,
Pre valea Bistriţii-n sus
Numai ca să-mi tîrguiască,
Numai ca să-mi îndrăgească,

Două vaci cu coarne largi
Şi copile care-s dragi ;
Două oi care-s boţoase,
Copile care-s frumoase.

CCCXCVIII.

Dusu-s-au bădiţa, dus,
Pe valea Bistriţei-n sus
Şi nu mi-o lăsat răspuns
Cu cine să mă iubesc,
Tare să nu-mbătrînesc.
Iubeşte batîr pre cine,
Mai gîndeşte şi la mine.

CCCXCIX.

Dragă mi-i uliţa lungă,
Pe unde badiu mi-i slugă.

CD.

Frunză verde lilion,
Te-am iubit şi n-ai fost om
Şi-ai fost o gură căscată,
De te-au ştiut lumea toată.

CDI.

Spune, bade, maică-ta
Să nu-mi aibă grija,
Că tot grija mea c-o are,
Că-s cu ia scurtă-n poale
Şi cu mintea zburătoare.
Da ea îmi ea acăţată
Şi mintea mi-i aşezată.

CDII.

Zboară tristă turturică,
Suspinînd inima-şi strică.
Turtureaua-i turturea
Şi ea-şi face voia rea :
— O amar, cine mă crede ?
Unde vede lemn frunzos,
Nu se pune de fel jos
Şi deşi se pune cîteodată,
Tot pre lamură uscată.
Unde vede vînătoriul,
Tot acolo-o poartă dorul,
Ca s-o vază, s-o lovească,
Să nu se mai pedepsească.

CDIII.

Răsărit-a muşcata,
La fîntînă la badea.
Muşcata-i cu trei crenguţă,
Bădiţa-i cu trei drăguţă,
Una-n deal şi alta-n vale.
Ai din deal
Ţine un an,
Ai din vale —
Mi face cale.
Una-i-n capu satului,
De punerea capului.

CDIV.

Cînd eram mai tinerică,
Zburam ca o păsărică,
Nu ştiam ce este frica,
Nu mă temeam de nimica,
Şi zburam din creangă-n creangă,
N-avea nimeni ce să-mi facă.
Petreceam în dezmierdare,
Fără nici o supărare.
Dar un vînător, duşmanul,
Cum mă văzu, -mi făcu planul
Şi trei fire de păr scoase,
Vrăjite şi fermecoase
Şi le făcu lăţişoare,
De mă prinse de picioare
Şi mă puse-n colivie,
Numai lui ca să mă ţie.

CDV.

Toate fetele se duc,
Vara la frunza de nuc ;
Toate fetele se trag,
La frunza de fag.
Dar pe mine nu mă lasă,
Că-i pădurea deasă ;
Şi mă ţine că m-oi pierde,
Că-i pădurea verde,
Lupul mare şi flocos
Şi mă trage jos.

CDVI.

De-ar da Dumnezeu să dea
Să se facă dealul şes
Şi cărarea de ovăz,
Şi temniţa de tulei,

Furcile de pătrînjei
Şi ţeapa de tăieţei,
S-o mînce grumazii mei.

CDVII.

Surioară, sor de cruce,
De la voi nu m-aş mai duce.
Dar maică-ta-i gură rea
De nu pot trăi cu ea.
Nice ziua, nici noaptea ;
Nice ziua cu lucru,
Nice noaptea cu somnu.

CDVIII

Dar tu, badeo, ce-ai gîndit,
De pre mine m-ai urît ?
Dar tu, badeo, ce-ai mîncat,
De pre mine m-ai lăsat ?

CDIX.

Nevastă, cu pruncul mic,
Nu mă prinde ibovnic,
C-oi veni seara la tine,
El a plînge după mine ;
Tu-i ieşi să-mi dai guriţă,
El a plînge să-i dai ţîţă ;
Tu-i ieşi să mă petreci,
El a plînge să-l apleci.

CDX.

Vai, bădiţă, dor ţi-a fi,
Io, bade, ţi-aş porunci :
Da de ţi-a fi cît de bine,
Să nu şezi fie cu cine
Şi de ţi-ar fi cît de drag,
Nu şedea cu lucru slab.

CDXI.

Cărăruşă pe sub coastă,
Cum nu-i mintea fetei proastă ?
Cum vine unul şi-o cere,
Ea zice minten că mere,
Nu stă-n loc să socotească
Cum în lume să trăiască.

CDXII.

Desfă, mîndro, ce-ai legat,
Să nu fiu voinic stricat,
Că-i păcat de Dumnezeu
De-un voinic tinăr ca eu.

CDXIII.

Toate frunzuţele-mi spun,
Că-a meu bădiţă nu-i bun.

CDXIV.

De m-ar chema rosmalin ;
Dar mă cheamă izmă creaţă,
Mă sărută şi mă lasă.

CDXV.

Slobozi-mă, maică,-n sat,
Că de iubit m-am lăsat ;
Slobozi-mă, maică,-n lume,
Că ce-oi iubi eu ţi-oi spune.

CDXVI.

— Frunză verde de piper,
Hai mîndruţă-n deal la peri
Să te-ntreb ce-ai făcut ieri.
— Am dat apă la neferi,
Am dat apă de spălat,
Guriţa de sărutat.
— Şi la mine n-ai gîndit,
De păcat nu te-ai ferit.
— Decît sîntă c-un mişel,
Mai bine c-un voinicel,
Că voinicu-i cu noroc
Şi cu dînsul treci prin foc.

CDXVII.

— Alincuţă,un'te duci,
Cu cizme şi cu papuci ?
— În grădina cu doi nuci,
Să dau apă la doi junci
Şi gură la doi voinici ;
La doi cai moldoveneşti,
La voinici ardeleneşti.

CDXVIII.

Bădiţ, bădişoru meu,
Cu cîtu-i alta mai bună
Cu cîtu îţi e minciună,
Şi cu cîtu-i mai frumoasă
Cu cîtu-i mai mincinoasă.

CDXIX.

Fetelor, pizmaşelor,
Nu ţineţi pizma pre mine,
Dar ţineţi pre maică-mea
Că m-au făcut frumuşea,
De nu mă puteţi vedea,
Nici pre mine, nici pre ea.

CDXX.

Asta n-am gîndit-o eu :
Să mă arză soarele
Pre toate răzoarele,
Păcurar cu oile...

CDXXI.

— Busuioc, miros frumos,
Ce veste mi-aduci din jos ?
— Eu ţi-aduc veste frumoasă,
... gălbinicioasă.

CDXXII.

De la noi a treia casă,
Este-o copilă frumoasă.
Aş iubi-o, dar nu mă lasă,
Nu mă lasă-a noşti de-acasă.

CDXXIII.

Mi-i ruşine şi de iarbă
Cu cine mi-am făcut treabă :
Cu rădăcina florilor,
Cu ciuful feciorilor.

CDXXIV.

La fîntîna lui Maftei,
Răsărit-o petrinjei,
Petrinjei cu trei crenguţe,
Mateiu-i cu trei drăguţe :
Una io, una băciţa,
Alta Maria crîşmăriţa.

CDXXV.

Într-o verde grădinuţă,
Se preumblă-o coconiţă.
Ochii ei sînt ca zefirul,
Buzele ca şi rubinul.

CDXXVI.

Fă-ţi, inimo, voie bună,
C-acum ţi-ai căpătat tată.

CDXXVII.

Sub viţă de romaniţă,
Se vaeră-o prepeliţă :
— O vai, vai puiţii mei,
Dragu mi-i mie de voi,
V-aş ascunde şi n-am unde,
V-aş ascunde la rogoz :
Rogoazele s-or cosi,
Eu mă tot tem că-ţi pieri.
V-oi ascunde la holdiţă,
Holdele s-or secera
Şi voi pene-ţi apuca
Şi atunci voi îţi zbura
La luncuţa cu iarba,
Und'se bate tabăra.
Mulţi voinici or mai pieri
Şi atunci v-eţi hărăni.

CDXXVIII.

Dealule, cît te-am suit,
Numai te-am prăbăluit ;
Dar acum cînt te-oi sui,
Nu te voi prăbălui.

CDXXIX.

Pre dealul cu lilion,
Merge carul lui Ion,
Carul merge-mpiedecat,
Mere Ion supărat.

CDXXX.

Nu mă bate, maică,
Nu mă bate, dragă,
Că derept ţi-oi spune,
Săracu de mine,
Cin'm-o înşălat
De l-am sărutat,
Un voinicel diac,
Înalt' ca şi-on brad.
Ochişorii lui,
Spicu grîului ;
Sprîncenele lui,
Pana corbului,
Rupte din pămînt,
Ne-ajunse de vînt ;

Rupte din răcoare,
Ne-ajunse de soare.
Da el așa-au zis,
Că el m-a lua,
Dacă-a învăța
Toate școalele
Și m-a învăli
De mi-a fi drăguț,
Nu-a umbla desculț.
Că m-aș îndura,
De ți-aș cumpăra,
Niște păpucei
Cu treizeci de lei.
„Cinstite voinice,
Nu știu ce ți-oi zice,
Că-s cam tînăruță
Și mi-i frică foarte,
Că-i păcat de moarte".
„Ce păcat să fie?
Că-mi ești dragă mie.
Nu-i nici un păcat,
De-ai iubit curat".

CDXXXI.

Dragile mele surori,
Plegiți și a mele flori;
Le plegiți și le udați,
Dacă-or crește le luați.

CDXXXII.

Măi muntene, măi păgîne,
Nu-mi dau fata după tine,
Că mi-o dau la locul șes
Un'se face grîul des;
Că la deal se face rar.

CDXXXIII.

D-auzit-am, d-auzit
Că în Țara Românească
Este o fată frumoasă
Și nu-i voinic s-o iubească...
Și eu murgul mi l-am potcovit,
Cu potcoave de argint,
Și cu cuie de sîrmă-ntoarsă,
Să tragă la gheață groasă...

CDXXXIV.

Măi feciorilor din lume,
Nu gîndiți că vă spun glume:
N-alegeți fete frumoase
Că nu-s bune pentru casă,
Luați fete mai bătrîne
Că-s mai bune gospodine,
Ascultați și-ți face bine
Și nu veți păți ca mine;
Nu luați fete bogate
Că din bani nu-s avea parte,
Ci luați mai sărăcuță,
Că-s mai bune la căsuță.

CDXXXV.

Frunză verde pănușică,
Draga mamei frumușică,
Spusu-ți-am ție de mică,
De bătrîn să nu te-apuci,
După tînăr să te duci.
Că bătrînul cînd se scoală,
Pe obraz abia se spală
Și prin casă mocoșește.
Și de merge la lucrat,
Vine sara supărat
Și de-i pui lui de mîncat,
Ei zice să-l legi la cap.
Iar cel tînăr cînd se scoală,
Într-o clipă mi se spală,
Te cuprinde-n calde brață,
Te sărută cu dulceață
Și așa abia te lasă
Și se duce-n cîmp la coasă
Și lucrează pînă-n seară
Și se-ntoarce-acasă iară
Și de-i pui ceva pe masă,
Nu se uită, nu te lasă
Și zice că n-a mînca
Pînă nu te-a săruta.

CDXXXVI.

Nevastă cu bărbat,
Spune-mi drept, adevărat
Să știu și eu cumu-i însurat.
De-a fi bine să mă-nsor,
De-a fi rău să mă d-omor.

CDXXXVII.

Lîngă rîu, odinioară,
Ședeam eu c-o fetișoară.
Rîul lin curgea la vale,

Printre flori făcîndu-și cale.
Las'să curgă, să-nflorească,
Numai mîndra să-mi trăiască.

CDXXXVIII.

Crezi tu, lele, crezi, ori ba,
Că eu mîne te-oi lăsa,
Mîne dis-de-dimineață,
Nici nu-i mai spăla pre față.

CDXXXIX.

Iarbă verde-nrourată,
Șede mîndra supărată
Și pe mine mă întreabă,
Fostu-mi-a și este-mi dragă.
Ea răspuns au căpătat,
Ca să-și capete bărbat,
Că de Dumnezeu va vrea,
Altă fată-a fi a mea;
De va-ajuta Dumnezeu,
Voi ieși din satul meu.
Ieși, bădițo, sănătos,
Numai nu fi mînios.

CDXL.

Dar tu, mierlă, nu vedeai,
Cît de cu drag mă iubeai.
Dimineața-n zori de ziuă,
Tu așa cîntai cu dor,
Nouă să ne fie nor.

CDXLI.

Scînteuță mohorîtă,
Zici, badeo, că ți-s urîtă;
Da lasă să nu fiu dragă,
Bine că mi-i mintea-ntreagă;
Că-i vedea tu, badeo, bine,
Preste vo două-trei zile,
Ce voinici îmblă la mine,
De-o crepa inima-n tine.
Roagă, bade, pre Dumnezeu,
Să moară urîtu meu,
Că și io, bade,-oi ruga
Să moară și hîda ta,
C-am fost dragi și ne-om lua.

CDXLII.

Dar eu am gîndit așa:
Că tu-nflori pe seama mea,
Dară tu ai înflorit
Pe seama unui urît.
El a trecut și te-a rupt
Și te-a pus în pălărie
Să nu-mi mai fii dragă mie.

CDXLIII.

Dragă roză. . . împlută,
Ce urît te mai sărută?
Mai bine te-ai fi uscat,
Să nu te fi sărutat.

CDXLIV.

Cît te ții, bade, de mîndru,
Tot la tine nu-mi stă gîndul,
Că și gîndul de mi-ar sta,
Nu mă lasă inima.
Badea meu, departe ești,
Cu multă pizmă trăiești.
Lasă pizma de demult,
Că noi bine ne-am avut.

CDXLV.

Vin',mîndro, de mă sărută
Și-apoi mergi de te mărită,
După mine n-aștepta
Că eu nu te pot lua,
După min'nu rămînea
Că mai am de a studia.

CDXLVI.

Iubește, badeo, iubește,
Pe cin'maică-ta voiește,
Ca pre mine m-ai iubit,
Maică-ta nu m-o voit.
Iubește pre cine-ți place,
Mie voie rea nu-mi face,
Că eu iubesc pe cin'mi-i drag,
Ție voie rea nu-ți fac.

CDXLVII.

Floricică d'îngă sat,
Dragi am fost și ne-am lăsat.
Ah, bine am semănat,
Și la ochi și la sprîncene,
Ca doi păunași la pene.
Floricică d'îngă rît.
Dragi am fost și ne-am urît.
Oh, și bine ne-am lovit...

CDXLVIII.

Mă-ntîlnii cu cară multe...
— N-aţi văz't pre Ioan la munte?
— Ba, zo, noi că l-am văzut
Colo-n sus la Bucureşti,
Să culeagă flori domneşti,
Să-şi pună în pălărie,
Să meargă la cununie,
Pînă-i frunza verde-n vie.
Dacă frunza s-o usca,
Popa nu i-o cununa.

CDXLIX.

Mîndră, mîndruleana mea,
Fă cum te-o-nvăţa firea,
Eu cuvîntu nu-ţi voi da
Că pe tine te-oi lua.
Făr'o vorbă tot ţi-oi spune:
Aşteaptă tu după mine,
Eu te voi lua pe tine.
Că nu-i lumea ca odată,
Zece feciori la o fată;
Că stă lumea-ntr-un picior,
Zece fete la-un fecior
Şi toate-mi trăiesc cu dor.

CDL.

Mîndră, pe-a voastă uliţă
Poate creşte tămîiţă.
Poate creşte şi-nflori,
Pîn'la voi oi mai veni;
Poate creşte şi se coace,
Pîn'la voi oi mai întoarce.

CDLI.

— Măi bădiţă, pentru tine
Multă supărare-mi vine.
Maica-n casă nu mă lasă,
La fîntînă nu mă mînă,
La pîrleaz
Nu-mi dă răgaz,
Numai tot ca să te las.
— Lasă-mă, mîndruţă, lasă,
Nu face supărare-n casă,
Maică-ta m-o blăstăma,
Dumnezeu nu mi-o ajuta,
Nici de tine, nici de alta.

CDLII.

Auzit-am şi ştiu bine
Că vrei să te laşi de mine.
Lasă-te cu Dumnezeu,
Că mie nu-mi pare rău.
Numa-un picu-mi pare rău,
Că ţi-am ştiut năravul tău
Şi la bine şi la rău.

CDLIII.

Mă bădiţ, bădiţ să fii,
Dar la noi să nu mai vii,
Că mi-ai vint o seară sau două
Şi mi-ai rupt inima-n două.
Tu mi-ai rupt-o, tu mi-o leagă
C-un fir de mătasă neagră
Şi-o trimite pre Tîrnavă.
De-i vedea că se corleşte,
Nu trage nici o sperare;
De-i vedea că se rădică,
Trage cît de puţinică.

CDLIV.

Frunză verde ca nalba,
Mai iubi-ne-om, bade,-o' ba,
Ori mai bine ne-om lăsa.
Că părinţii nu voiesc
Şi oamenii ne vorbesc.

CDLV.

Însoară-te, bade,-nsoară,
Că-ţi stă bine cu muiere,
Ca trandafiru-n ulcele;
Şi-ţi stă bine cu nevastă,
Ca trandafiru-n fereastră.
Omeneşte-ţi nevasta
Şi de mine nu uita,
Că ţi-am fost dragă cîndva.

CDLVI.

Mîndră, mîndruleana mea,
Nu gîndi că te-oi plăcea.
Nu gîndi că doară-mi placi,
Că numai păcate-ţi faci;
Nu gîndi că te-am plăcut,
Că păcate ţi-ai făcut.

B. STRIGĂTURI

1. DESPRE JOC

I.

Frunză verde de saştiu,
Chiui-aş şi nu ştiu.
Aş chiui, nu ştiu bine,
M-aş lăsa şi mi-i ruşine.

II.

N-avu dracu ce lucra
Făr-'m-o-nvăţat a juca,
A nu şedea dumineca,
Nice ziua, nici noaptea,
Doamne-ajută,-ntr-un noroc,
Să m-apuc şi eu de joc.

III.

Aşa joacă pe la noi,
Pe la noi, pe la Hurez,
Ca teleaga cu doi iezi.

IV.

Unde joacă-un sor c-un frate,
Joacă ţara jumătate;
Unde joacă-un văr c-o vară,
Amiroasă primăvară.

V.

Zică cine ce va vrea,
Că eu joc pre voia mea:
Ori urîtă-i, ori frumoasă,
Că e tot din viţa noastră.

VI.

Drag de joc, drag mi-ai fost,
Drag mi-ai fost a mă uita,
La cin'te-au ştiut juca.

VII.

Dragu mi-i cu cine joc,
Că miroasă-a busuioc!

VIII.

Joacă junii ca păunii
Şi-nsuraţii ca turbaţii.

IX.

M-au trimes maica de-acasă
Să gioc fata cea frumoasă.
Oi juca-o, dracu s-o ia,
C-oi giuca pre cine-oi vrea
Şi-oi giuca pre mîndra mea.

X.

Strigă, strigă, gură scumpă,
C-auzi mîndra cum te-ascultă!

XI.

Care fată joacă bine
Ţine-o, Doamne, lîngă mine
Să mă-nveţe şi pre mine;
Care fată joacă rău
Prinde-o, drace, la hinteu
Şi-o trimete la Braşeu.

XII.

Mîndra car'nu şti juca,
Bată-i gheaţa cînepa
Şi topită, şi de-aşa!

XIII.

Stau feciorii lîngă joc
Ca butucii lîngă foc.

XIV.

Chiuire-aş, chiui,
Da mă tem că m-a beli
Fata belitorului,
Din fundul cuptiorului.

XV.

Mîndra mea şi-o floricea,
Stau duşmanii să te ia,
Eu din pizmă nu te-oi da
De aş şti că or crăpa
Şi te joc în sumeţie,
Să le fac, mîndro, mînie.

XVI.

Eu joc, mîndro, şi zic zău
Că de dorul tău-s galben eu.

XVII.

Întoarce-te, mîndră, bine,
Cu ibovnicu lîngă tine.

XVIII.

Copiliţă, io te-aş strînge,
Dar eşti tînără şi-i plînge !

XIX.

Mult mă mir, Doamne, mă mir,
Fetele la joc ce vin
Nevestele ce cată,
De stau cu gura căscată.

XX.

Hei, săracii, ce feciori,
Cugeţi c-au fost veghetori ;
Da, săracele, ce fete,
Pare c-au pligit la cepe.

XXI.

Strigă badiu tulburat,
Că cum demult n-o jucat :
— Acum joc cam bătrîneşte,
De-abia-nvîrt vreo trei neveste.

XXII.

Strigă-o babă blăstămată :
— Da tu, ce faci tu nevastă ?
Tu nu vezi că nu joci bine,
Hai lasă-mă şi pe mine.

XXIII.

'Toarnă-te,-nturna-te-ai seacă,
Că eşti mare cît o vacă
Şi te-ntoarnă roată-n deal,
Frunzuliţă de popdeal,
Şi te-ntoarnă roată-n şes,
Frunzuliţă de ovăz.

XXIV.

Pre picior, săracă fată,
Că rămîi nemăritată,
Ca mărgeaua ne'nşirată.

XXV.

Eu iubesc, maica iubeşte,
Casa ni se prăpădeşte ;
Eu la joc, maica la joc,
Mălaiul de joi în foc.
Pînă-l sufli de cenuşă,
Copiii-s de cap la uşă.

XXVI.

Sub călcîiul cizmei mele
Şede dracul şi-o muiere
Şi mă-nvaţă să fac rele,
Dar eu rele nu ştiu face ;
Fără bune, ştiu destule.

XXVII.

Ai, ţigane, strune bune ;
De cît nu mi-ai zice bine,
Mai bine te-ai duce-n lume !

XXVIII.

Măi ţigane,-n capul tău,
Facă dracul făgădău ;
Măi ţigane,-n cap la tine,
Facă dracul mănăstire.

XXIX.

Măi ţigane, dipla ta,
Vine sara, nu pot sta
Şi iau băţu şi mă duc,
Şi iau uliţa de-a rîndu
Şi mă duc une mi-i gîndu.

2. LA ADRESA FETELOR

XXX.

Luaţi, feciori, seama bine,
Că şi-a mea mîndruţă vine,
Cu poale din patru laţi ;
Cum va veni, s-o giucaţi !

XXXI.

Luaţi, feciori, sama bine,
Că şi-a mea mîndruţă vine,
Cu laibăr şi cu pieptar
Şi cu mierea-n buzunar.

XXXII.

Stau feciorii să se bată
Pentru-un tăbuieţ de fată.
Staţi, feciori, nu vă bateţi,
Că mai vine-un tăbuieţ.

XXXIII.

Mîndra'naltă cît o salcă,
Dacă-o pun la sapă,-o calcă.

XXXIV.

Mîndra-naltă ca bradul
Şi-i la corp ca şi fagul.

XXXV.

Măi bădiţă Vasilică,
Lasă boii-n valea mică,
Hai în sat la ibomnică.
Ibomnica ţi-i beteagă
C-o mîncat o ceapă-ntreagă
Şi una de jumătate
Şi-o rămas strîmbă de spate.

XXXVI.

Lele, lelişoara mea,
Asta crede că-i aşa :
Nu te spăla cu sopon,
Că nu poţi îmbla de somn.

XXXVII.

Stă mîndruţa-n gura şurii,
Pare că-i mama pădurii !

XXXVIII.

Care mîndră-i mai frumoasă,
Aceea-i mai gălbinoasă :
Şi de nas către pîrleaz,
Şi de gură către şură,
Şi-i cu gura ca şura,
Şi cu dinţii ca grebla,
Buze groase, viermănoase,
Cu dinţi rari,
Mîncaţi de cari.

XXXIX.

Fata mică şi cu tică
Are gura ca şi-o ştiucă.

XL.

Lelea-naltă ca bradul,
Ba urîtă ca dracul.
Lelea-naltă şi frumoasă
Şi la gură-i zăbăloasă.

XLI.

Lelea-naltă ca şi-un brad
Şi urîtă ca şi-un drac,
Lelea-naltă şi mereie
Şi pre rudă nu-s chindeie.

XLII.

Vai de mine, ce-am iubit,
Pare c-am fost nebunit :
Frunză verde dintre cepe,
Pre urîta dintre fete ;
Frunză verde-a florilor,
Pre-urîta feciorilor.

XLIII.

Vezi, badeo, la mîndra ta,
Înaltă ca secara
Şi galbină ca ceara.

XLIV.

Bade, pre drăguţa ta,
Niciodată nu m-aş da.

Nice mersul pe cărare
Nu seamănă-a fată mare,
Făr-a rață deșelată. . .
Hîdă-i, Doamne, crucea-o bată !

XLV.

Pagubă, mîndro, de tine,
Că din satul jumătate,
Ia, tu ești strîmbă de spate !

XLVI

Cîte fete pieptănate
Toate-s gîrbove de spate,
Dar i borză-a mea leliță
Și-i oablă ca și-o mlădiță.

XLVII.

Lelea cu brîu și cu zale
Pre la gură-i cu zăbale.
Da-ei, drace, zalele
Și-i șterge zăbalele.

XLVIII.

Luați seama, măi feciori,
Care fată-i mai buzată,
Să-i punem clopot de buze,
S-o țîpăm prin cucuruze.

XLIX.

Lelea lungă și fudulă,
Sus la brîu în cătrință cu țidulă.
— Ce ai, lele, sub cătrință ?
— Rumenele de-o groșiță.
— Ce ai, lele,-n puzunar ?
— Rumenele de-un creițar.

L.

Frunză verde lemnele,
Rumenite-s fetele ;
Frunză verde lemn domnesc,
Rumenite-s de sclipesc ;
Frunză verde lemn de salcă,
Rumenite-s de le calcă.
Fata cari se rumenește
Ia-o, drace, și-o trîntește ;
Cari se rumenește joia,
Să o calce și nevoia !

LI.

Vezi, bade, la mîndra ta,
Că de nu s-ar rumeni,
Chiar țigancă-ar putea fi ;
Și de nu s-ar făina,
A țigancă-ar semăna.

LII.

Mîndra mea gălbinicioasă
Niciodată nu-i frumoasă,
Iar dacă se rumenește
Și mai tare-ngălbenește.

LIII.

Șede lelea la prilaz
Cu oluțu de vinars
— Na, bădiță, bea odată,
De ți-i inima stricată.

LIV.

De trei zile fac la șură,
Mîndra mea-i la beutură.
Eu mă duc s-o chem acasă,
Ea mă cheamă după masă
Și-mi pune pită aleasă.
Lîngă pită,
Carne friptă ;
Lîngă carne,
Două cane.
Una cu vin îndulcit,
Ca să nu fiu năcăjit ;
Alta cu vin pipărat,
Ca să nu fiu supărat.

LV.

Ai, iu, iu, lele Mărie,
Eu știu ce-ți trebuie ție :
O păreche de cercei
Și cojoc din nouă piei.

LVI.

Frunză verde rujmalin,
Place îmi de crinolin.

LVII.

Însura-m-aș, însura,
A de unde mi-oi lua ?
A mi-oi lua din Sibii
Că-i cu cizme cu călcîi.

LVIII.

Lelea cu rochie lungă
De acasă pîn' la joc
Nu lasă pre cale colb ;
De la joc pînă acasă,
Nici o balegă nu lasă.

LIX.

M-au făcut măicuța-n șură
Să iubesc o căzătură
Ce se-mpiedecă-n... ră.
De la t... pînă-acasă,
Nici o balegă nu lasă
Și de-acasă pîn'la joc,
Strînge balegi de un foc.

LX.

Caeru-i mare pedeapsă,
Aș dormi și nu mă lasă.
De cînd, caer, te-am legat,
Cu jelea m-ai ruşinat,
Cu rugină din grădină,
Cu dor de fată bătrînă.
M-am rugat io către popa,
Să strămute dumineca,
Să-mi pot toarce cînepa.
Popa nu m-a ascultat,
Ziua nu mi-a strămutat,
Cînepa nu mi-am gătat.

LXI.

Părinte, sînția ta,
Sărbătoare-i mîne-or ba ?
C-am un caier de-a-ndruga
Și-o lînă de-a-o scărmăna
Și mă tem că n-oi găta.
Că și ieri am scărmănat,
Dară focul a gătat.

LXII.

Ședeți, fete, pre gunoi,
Că mai avem șesă boi
Și-om veni și după voi.

LXIII.

Am avut o mîndră nouă
Ș-am mînat-o-n tîrg cu ouă.
Știe dracul, zăbovește,
Doar s-a pus de le clocește.
Eu vedeam că nu venea
Și știam că le clocea.

LXIV.

Vai sărac piciorul meu,
Rău mă doare cîndu-i soare ;
Cîndu-i zi de sărbătoare,
Nice capu nu mă doare.

LXV.

Asta-i mîndra mîndrelor :
Țese-un cot și fuge-n pod,
Țese-un lat și fuge-n pat
Și se-apucă de bărbat.

LXVI.

Frunză verde de alune,
Fetele se țin de lume,
Ele pînza nu știu pune.
Cînd a fost la năvădit,
Șepte babe-au trebuit ;
Dar cînd era la rostat,
Umbla după babă-n sat ;
Cînd era la dat prin spată,
Mai trebuia încă-o babă.

LXVII.

Nici o fată nu-i mai hîdă
Ca și fata cea din tindă,
Că-i cu fire preste cot,
Face mălaiu necopt,
De frică îl mîncă tot.
L-bagă-n cuptor cu covata
Și îl scoate cu coșarca,
L-duce-n jgheabul porcilor,
De sufletul morților.

LXVIII.

Copiliţa ne-nvăţată
Face coca nesărată.
Cum o face, badei-i place,
Că n-are ce dracu-i face.

LXIX.

Lelea albă la făptură,
I-o iernat o muscă-n gură.
Cînd o fost primăvara,
D-o pornit musca-a făta
Lumea-o stat şi s-o-ncrucit,
Cu cine s-o fost pîrcit;
Lumea-o stat şi s-o mirat,
Ce-i de musca o fătat!?

LXX.

Mîndra naltă, străbălată,
Şi-a uitat gura căscată
Şi muştele-s blăstămate,
Intră-n gură nechemate.
— Închide-ţi, mîndro, gura,
Că nu e coaptă pruna.

LXXI.

Daţi cu toţii, f. . . morţii,
Să scotem fîntîna-n deal
Să se spele fetele,
Că-s negre ca iepele;
Să se spele-şi feciorii,
Că-s negri ca bivolii.

LXXII.

S-a uitat lelea pe spate:
Vîrful cozii, ceafa-i bate,
Petelele, umărul.
Vîrful cozii cîrligat,
Tot de lindini-i mîncat.

LXXIII.

Cîte fete sînt aici,
Toate-s cu mălai pe dinţi.
Numai ibovnica mea,
Cînd aude, se ştergea.

LXXIV.

Dragă mi-i lelea cioruşă:
Suflă-n foc, se uită-n uşă,
Gura-i plină de cenuşă!. . .

LXXV.

Asta-i fata lăudată
De trei ani nepieptănată.
Cînd prinde-a se pieptăna,
Şepte sate se-aduna
Cu securi şi cu topoare
Ca păduchii să-i omoare.
La leliţa în cosiţă,
Un păduche cît o mîţă;
La leliţa după cap,
Un păduche cît un rac.

LXXVI.

M-au mînat maica pre sate
Să văz fete lăudate,
Eu le-am găst nepieptănate.
Cînd o fost la pieptănat,
Şepte sate-au adunat
Cu săcuri şi cu topoare,
Ca păduchii să-i omoare.
O sărit păduchele
Şi i-o rupt genunchele.

LXXVII.

De trei zile la ospăţ,
Mi s-a făcut furca băţ
Şi-am lăsat şasă fuioare;
Trei le-am dat la torcătoare,
Trei le-am făcut spălătoare.

LXXVIII.

Mîndra naltă şi şoldie
Din trei coţi îşi face ie,
Din trei coţi şi jumătate
Să-mi facă şi mie parte
De-o chimeşă de bumbac,
Ca s-o joc la joc cu drag.

LXXIX.

. . . că m-aş băga,
Dar nu-mi place salata.
De unde dracu să-mi placă
Că nici în blid nu mi-o bagă.

LXXX.

Pînă fata-i fată mare,
Merge rendeş pe cărare.
Dacă fata se măritǎ,
Merge pe cale zgulită,
De năcazuri chinuită.

LXXXI.

Mîndra mea s-o lăudat,
C-aseară o-am sărutat;
Da cum, dracu, s-o sărut,
Nici în ochi n-o am văzut.

LXXXII.

Aşa zice mîndra mea
Că nu-i gură ca la ea,
Ba, zo, este la neveste,
Numa nu se povesteşte;
Ba, zo, este şi mai dulce,
Numa nu mă pot eu duce.

LXXXIII.

Mîndra mea, tînără proastă,
Mă roagă s-o fac nevastă.
Eu i-am spus că n-o voi face,
Ea s-a pus în pat şi zace.

LXXXIV.

Luaţi sama, măi feciori,
Care fată-i mai bătrînă,
S-o punem cătea la stînă;
S-o legăm cu lanţ de fier,
Să mînce cu cînii zăr.

LXXXV.

Fata dacă-mbătrîneşte,
Strînge paie şi-o pîrleşte;
Strînge şi mai mărunţele
Şi-o pîrleşte şi pre şele.

LXXXVI.

Săracile fetele,
Dacă vin cîşlegile,
Ele tot ca rozele.
Dacă vine postu mare,
Ele intră-n gălbinare.
Unde-s, dracu, feciorii,
Că ei tot ca cîrlanii
Şi galbeni ca morcogii.

LXXXVII.

Mărita-m[-aş] şi eu biată,
Ca de mult petrec ca fată;
Mărita-m-aş, de-ar veni
Oricine a mă peţi,
Fie cît de blăstămat,
Numai să se ştie-n sat,
Că şi eu m-am măritat.

LXXXVIII.

Oh, drăguţa mamei fată,
De te-aş vedea măritată,
Nu te-aş da pre lumea toată.
Da tu nu te ştii purta,
De nu te poţi mărita.

LXXXIX.

Fata dacă-mbătrîneşte,
Pre ea nime n-o peţeşte,
Fără umblă supărată,
În posturi nepieptănată,
Dacă Crăciunul soseşte,
Ea se spală, se găteşte.

XC.

Rujuliţă, rujă dragă,
Fată mare, te-am cerut,
După mine n-ai venit.
Iară iarna a sosit
Şi fată-ai îmbătrînit,
Şi primăvara-a venit,
Alte fete-a-ntinerit
Şi tu n-ai mai trebuit.

XCI.

De m-aş mai vedea scăpată,
De fetia blăstămată,
Că-i păcat să mor o fată,
Bătrînă, nemăritată.
Mă dusei la cotătoare,
Tinăruţa vrăjitoare,
Cumu-şi vrăjeşte iar moare
Şi eu rămîi cu răbdare.

XCII.

Şede baba supărată
Cu fata nemăritată.
— Nu fi, babă, supărată,
Că fata îi mărita-o,
Cînd a face plopul pere
Şi răchita vişinele
Şi-a mînca dracul din ele.

XCIII.

Mă uitai într-o fîntînă,
Mă văzui fată bătrînă.
Dar eu nu sîntu bătrînă,
Fără de o sută bună.
Numai anu de-ar mai trece,
Ar fi o sută şi zece.

XCIV.

Mă uitai în cea fîntînă,
Mă văzui fată bătrînă
Şi rugai pre Dumnezeu
Să-l trimită şi pre-al meu.
Fie cît de blăstămat,
Numai s-aivă clop în cap,
Să meargă veste prin sat
Că şi eu m-am măritat.

XCV.

Mîndra mea, de căţeluşă,
Şi-a pus patul după uşă.

XCVI.

Iu, iu, iu, peană de struţ,
Mîndra mea-i cu legănuţ.
Leagănă, mîndră, şi taci,
Dacă ţi-au plăcut să faci
Pre sub umbra gardului
Cu feciorii satului,
Pre sub umbra pomilor
Cu birişii domnilor.
Că fetele-or merge la joc,
Tu-i pune scalda la foc;
Fetele-or merge la fîn,
Tu-i scoate ţîţa din sîn;
Fetele-or merge la vie,
Tu-i scălda pe Pantilie.

XCVII.

O, leliţă, cum te ţii!
Te iubesc nişte copii.
O, leliţă, cum te porţi!
Te iubesc nişte nepoţi.

XCVIII.

Copiliţă-ncinsă bine,
Cu curele de la mine,
Cumpărate din cetate
De la nişte guri căscate.

XCIX.

Găinuţă de la munte,
Ea-aşteaptă parale multe;
Găinuţă de pre rît,
Ea-aşteaptă bani de argint;
Găinuşă de pre coastă,
Ea-aşteaptă galbeni [pre masă].

C.

Lelea cu ochii mnerіuţi,
Tot în gură s-o săruţi
Şi la ochi să nu te uiţi,
Că la ochi de te-i uita,
Şepte boale te-or lua,
Şepte boli, şepte lungori
Şi-o păreche de friguri
Mestecate cu junghiuri.

CI.

Săraci fete de român,
Cum v-aş ţine tot în sîn;
Din sîn nu v-aş mai lăsa,
Nice ziua, nici sara.

CII.

Fetele de la pădure
Culegea-ntr-o zi la mure,
Culegea şi se uita,
Badeo, după dumneata.

CIII.

Toate fetele se trag
La frunza verde de fag,
Da şi eu de-abia mă duc
La frunza verde de nuc.

CIV.

Cît văd ochişorii mei,
Nu văd fete ca la noi.
Că fetele de pre sate
Îs cu feţele rosate (?),
Vîrful cozii-n ceafă bate.

3. LA ADRESA NEVESTELOR

CV.

De-aş avea şi eu nevastă,
N-aş asculta la fereastră
Cu ciubica sufulcată
Şi cu inima-rgheţată,
Că doar m-a găsi v-o dată.

CVI.

Nevasta care-i frumoasă
Slobodu-i să se iubească,
Şi cu mine, şi cu altul,
Numai să nu ştie satul;
Şi cu mine, şi cu tine,
Numai să nu ştie nime.

CVII.

Nevasta care-i frumoasă,
Numa pagubă-i la casă.
Bărbatul şi-ar lucra,
Nu se-ndură-a o lăsa.
Că bărbatul, săracul,
Şede-n unghi şi duhăneşte,
Coasa-n pod îi ruginеşte,
Iarba-n cîmp îi putrezeşte. . .
El nevasta şi-o păzeşte!
Şede-n unghi
Ca şi-un junghi
Şi tot geme şi se teme,
Mînca-l-ar acele lemne —
Da, lemnele muntelui,
Fiarăle Braşeului.

CVIII.

Nevasta care-i frumoasă
Tot lipeşte şi spoieşte
Şi pre cap se netezeşte.

CIX.

Cu muierea care-i rea,
Du-te-n pădure cu ea.
De-i vedea că n-o trăzneşte,
Ia zbiciul şi-o îmblînzeşte,
Şi-o-mblînzeşte bine, bine,
Să nu vie după tine,
Că să meargă vestea-n sat,
Că pe ea o-a fulgerat.

CX.

Nevasta care-i cu dracu,
Ea cu cîrpa-şi leagă capu,
Se duce în făgădău
Şi zice că nu i-i rău.
Da bărbatu din grai grăia:
— Du-te-acasă, nu şedea.
Tu, nevastă bolindă,
Du-te acasă şi mănîncă,
Nu şedea-n crîşmă flămîndă.
— Ba io nu, de loc,
Mînca-o-ar focu.

CXI.

Care nevastă-i creştină
Face la bărbat de cină
Curechi verde din grădină
Fără-oleacă de slănină;
La amant frige-o găină.

CXII.

Nevasta-nvelită roată
Merge la crîşmă, se-mbată,
Vine-acasă rău beteagă,
Bărbatu la cap o leagă,
C-o despicătură-ntreagă!

CXIII.

Cu nevasta băutoare
Nu-i tinde pînză la soare,
Că şi-o bea pînă-i fuioare;
Nu-i băga pîne-n cuptor,
Că cînd-aş face cîteodată;
Nici n-am dirg, nici n-am lopată.
Pîn'mer' după dirg în sat,
Focul mi s-a stîmpărat.

CXIV.

Cîtu-i lumea şi ţara,
Nu-i muiere ca şi-a mea :
Că se culcă de cu soare
Şi să scoală-n prînzu-mare.
Cum se scoală, cată-n oală,
Să vadă n-o rămas ceva de-asară.
Nice ochii nu-i deschide,
Ba-i cu mînile prin blide.

CXV.

— Ei, muiere, draga mea,
Scoală din pat, nu zăcea ;
Că te-ai pus în pat cu soare
Şi te scoli în prînzu mare ;
Scoală, mulge vacile,
Că te-o-ntrecut altele !
— Taci, la dracu, măi bărbate,
Nu-mi da casa la ruşine,
Că le-om mulge noi pîn'mîne
Şi le-om da-n ciurdă poimîne.

CXVI.

Vai de mine, mor de ciudă ;
N-am nevastă, numai trudă :
Cînd sărută,
Tot asudă ;
Cînd mă strînge, —
Ncepe-a plînge.

CXVII

A picat o ţîr'de brumă,
Crîşmarul zace de-o lună.
Crîşmăriţa lui iubeşte,
Pe crîşmar îl nebuneşte.

CXVIII.

Venii sara de la sapă,
Ostenit şi plin de apă,
Găsii pe mîndruţa-n vatră.
Eu cerui de la ea cină,
Ea-mi spune că nu-i lumină ;
Mă răstii de două ori,
Se bagă după cuptor.
Eu o trag de cap afară
Şi-i dau pumni de cheltuială.

CXIX.

Nevăstuţă văduvă,
Scoală-te pînă-n zîuă,
Că nevasta cu bărbat
Pînă-n zîuă s-au sculat,
Casa şi o măturat,
Bărbatul l-au pieptănat
Şi la crîşmă o plecat.

CXX.

Trandafir cu două flori,
Mama cu două nurori :
Una-i ruja macului,
Una urma dracului.
Pune-ţi, mamă, lăutari
Că te-or bate nurorile
Cu capul de cel cuptori,
Cîteodată şi de vatră.

4. LA ADRESA FECIORILOR

CXXI.

Frunză verde de hirean,
Am un bădiţ roşian
Cu peană de măgheran.
Vîntul peana i-o bătea,
Gura şi peana-i rîdea.

CXXII.

Badea mic şi peana mare,
Face umbră la cărare ;
Badea mare, peana mică,
Nu face umbră nimică.

CXXIII.

Nu te uita, mîndro dragă,
Nu te uita că sînt mic,
C-am dormit la oi zgîrcit.
M-aş fi-ntins, dar mi-a fost frig.

CXXIV.

Dragu-mi-i bădiţu nalt,
Că sărută dezmierdat,
Da care-i mai mititel
Sărută ca şi-un purcel.

CXXV.

Badea nalt şi sprîncenat
E dulce la sărutat.

CXXVI.

Pe badea cu pălărie,
L-aş cunoaşte dintr-o mie.

CXXVII.

Ţucu-ţi gura, om bărnaci,
Că pînă-n inimă-mi placi.

CXXVIII.

Badea care mi-i drag mie,
Nu sapă cu sapa-n vie,
Că tot scrie pre-o hîrtie,
Pre masă-n cancelărie.

CXXIX.

Badea rade barba neagră,
Io-s tinerea şi i-s dragă ;
Badea rade barba sură,
Io-s tinerea şi-i dau gură.

CXXX.

Săracul drăguţul meu,
Toată ziua-i prebeleu,
Noaptea stă-n aleanul meu ;
Toată ziua nu mă vede,
Noaptea tot cu mine şede.

CXXXI.

Măi bădiţă sălăjene,
Hai la maica de mă cere.
De m-o da, de nu m-o da,
Că io totu-oi veni cu dumneata.

CXXXII.

Bade, pălărie nouă,
Tu-mi rupi inima în două.
Tu mi-ai rupt-o, tu mi-o leagă,
Cu-un fir de mătasă neagră.

CXXXIII.

Vină, bade, joi la noi
Că ţi-oi da gura-napoi.
Eu ţi-oi da-o-a doua oară,
Să nu-ţi mai remîi datoare.

CXXXIV.

O, săracu bădiţu,
Cum înconjură-uliţa
Că nu-şi găseşte mîndruţa.

CXXXV.

Sărută-mă, bade,-n dinţi,
De buze să nu te-atingi
Că buzele-s subţirele
Şi-or intra dinţii prin ele.

CXXXVI.

Bădiţa cu şapca neagră
Tot zice că nu i-s dragă,
Da el minte ca un cîne,
Că mai moare după mine.

CXXXVII.

Frunză verde, frunzuliţă,
Ia-mă-n braţe, măi bădiţă,
Şi mă du la fîntîniţă,
Să mă spăl pre ochişori,
Să mă uit după feciori.

CXXXVIII.

Frunzulică, frunză neagră,
Crede-mă tu, bade dragă,
Că de mă iubesc io cu altul,
Să n-am parte de dracul.
Eu iubesc şi tu nu vezi,
Ţie-ţi spune şi tu crezi.

CXXXIX.

Busuioc popelnicos,
Badea meu e mînios ;
Busuioc cu măciulie,
Ce-mi pasă de-a lui mînie !?

CXL.

Măi bădiţ, cam prost de minte,
Unde n-ajungi nu te-ntinde,
C-o trecut, sărman de tine,
Să mai pui mîna pre mine.

CXLI.

Bate-l, Doamne, om urît,
Cine m-a batjocorit.
Rădăcina dintre flori
Şi rîsul dintre feciori.

CXLII.

Fugi urît de lîngă mine,
Să vină-ăl cu pălărie.
Cu pălăria cu petea verde
Că lîngă mine-i se şede.

CXLIII.

Un'te văz, badeo, în dos,
Îmi pare că eşti frumos;
Iar un'te văz faţă-n faţă,
Mi se face de tin' greaţă.

CXLIV.

Bădiţă, floare de pom,
Te-am iubit şi n-ai fost om;
C-ai fost o gură căscată,
De te-am sărutat vreodată,
Ştiutu-m-o lumea toată.
Da de ţi-i dragă vo fată,
Nu-ţi ţinea gura căscată,
Că muştele-s pre pîrleaz
Şi se bagă pre grumaz
Şi muştele-s lăpădate
Şi se bagă ne-ntrebate.

CXLV.

Vai bade,-a dracului eşti!
Vii o seară, mă iubeşti,
Mergi dincolea, mă pîrăşti.

CXLVI.

Bădiţă de la Gherla,
Nu-nşela calul geaba
Că mama ţie nu m-a da,
Că ţi-i groasă mustaţa
Şi mi-i mînca viaţa;
Ţi-s groase mustăţile
Şi mi-i mînca zilele.

CXLVII.

Du-te, bade, şi te-ntoarce
Cînd a veni apa-ncoace,
Du-te, bade, şi iar vină
Cînd a veni apa lină.

CXLVIII.

Măi bădiţă, prostule,
Nu-ţi mai pierde nopţile
Pre la toate porţile.
C-ai fost şi la poarta mea,
Călca-te-ar nevoia-ai'rea!
Nu mi-i de dragostea ta.
Numai te-am făcut de prost.

CXLIX.

Măi bădiţă, prostule,
Nu-ţi mai strica nopţile.
O trecut, amar de tine,
Să mai pui mîna pre mine;
Au trecut şi va mai trece,
Să mai pui mîna pre fete.

CL.

Du-te, obielosule,
Nu-ţi mai pierde nopţile.
Că mi-o spus măicuţa bine,
Că nu mă dă după tine
Şi mi-o spus a doua oară,
Că mai bine mă omoară.

CLI.

Azi bădiţu m-au lăsat,
Da altu mi-am căpătat,
Mai frumos, însprîncenat,
Nu ca el un deşelat.

CLII.

F. . . morţii, om frumos,
Că mi-ai pus fetia jos,
La fîntînă sub un boz.
Da bozul mi-i mărturie
Că io-s om de omenie,
Fără-am ieşit din fetie.

CLIII.

Ardă-l focul om frumos,
El mi-au pus fetia jos.
Nici nu-s fată-mpodobită,
Nici nevastă învelită,
Nice floarea florilor,
Nici scumpa feciorilor.

CLIV.

Bate, Doamne,-omu frumos,
Că mi-a pus fetia jos;
Bate, Doamne,-omu ca mine,
Că mi-a pus fetia bine.

CLV.

Mînce-l focu, om frumos,
Toată puterea mi-o scos,
Numai ochii mi-o lăsat
Să nu dau din drum în gard.

CLVI.

Ţîpă biciul preste boi
Şi te du la buze moi,
Ţîpă biciul preste junci,
Şi te du la buze dulci.

CLVII.

Să te duci, voinice, duci,
În livada cea de nuci,
Că te-aşteaptă nu ştiu ce
Şi-i găsi o florice.

CLVIII.

Vasilică, gură mică,
Ţîpă boii-n valea mică
Şi te du la ibovnică.
Ibovnica ţi-i beteagă,
Du-te de-i cată de treabă.

CLIX.

Merge bădiţa la plug,
Doisprezece boi în jug
Şi la plug că şi-a plouat,
Pre opinci i s-o-ncărcat.
El acasă că şi-a vint
Şi maică-sa l-a văzut.
Cămeşă albă i-a dat,
Pre la mînă cu şebac,
Pre la cap cu porumbac
Şi-n trei sate şi-a plecat.
— Ce vii, bădiţo, la noi,
Ori nu sînt fete la voi?
—Ba sînt multe şi mărunte
Şi n-ajung să mă sărute.

CLX.

Bădiţul cu brîne multe
Nu scoate plugul din curte,
Da bădiţul c-o curea,
Cîte două-alăturea.

CLXI.

Badiu meu, cărarea noastră
O astupă-o fată proastă,
Că-i este ciudă pre tine
Că de ce vorbeşti cu mine.

CLXII.

Bade, de urîtul tău,
M-aş călugări şi eu.
Dar păcat de Dumnezeu
Să mă călugăresc eu.

CLXIII.

Măi bădiţă Ionaş,
Face-te-ai călugăraş
La mănăstire la Blaj:
Cu mînule pre icoane,
Cu ochii pre la cocoane;
Cu mînule pre saltire,
Cu ochii pre la copile.

CLXIV.

Trandafir, trandafiraş,
Face-m-aş călugăraş
La mănăstire la Blaj.
Cu mînile pre icoane,

Cu ochii după cucoane;
Cu mînile pre psaltire,
Cu ochii pe la copile.

CLXV.

Mă dusei la mănăstire,
Şezui patruzeci de zile,
Pusei mîna pe psaltire
Cu ochii pe la copile
Şi mă-nchinai la icoane
Cu ochii pe la cocoane.
Ce m-oi face, vai de mine,
Să nu dau de vreo ruşine,
Că drumul ce-am apucat
Mă duce drept la păcat,
Că nu-s făcut pe pochie,
Nici bătăr pe dăscălie,
Ci-s făcut pe voinicie.

CLXVI.

M-a făcut maica pre mine
Aşa tînăr şi subţire
Să scot fetele din fire.
Nu ştiu, scoate-le-oi, ori ba,
Ori mai tare le-oi băga.

CLXVII.

M-ai făcut, maică,-ntr-o noapte,
Să iubesc mîndrele toate;
M-ai făcut, maică, subţire,
Să scot fetele din fire;
M-ai făcut, maică, cinaş.
Să scot fetele-n nimaş,
Din nimaş în contenit
C-or fi bune de iubit.

CLXVIII.

M-o făcut maica drăcos,
Oblu din genunchi în jos.

CLXIX.

Pînă mă culcam pre jos,
Eram tînăr şi frumos;
Dar de cînd mă culc în pat,
Eu îs negru-ntunecat.

CLXX.

Astă vară la Ispas,
Eram tinerel şi gras
Dar acuma ce-am rămas.
Am rămas un lemn domnesc,
Nimărui nu-i trebuesc.

CLXXI.

No, ai noşti feciori cu pene
Făcute de mureşene,
Făcute de sîmbăta,
Să le porţi dumineca.

CLXXII.

Feciorii de pre cîmpie,
Cu opinci de miţă vie.

CLXXIII.

Toţi aceia mi-au plăcut,
Cu nădragi şi cu căput;
Toţi aceia mi-au fost dragi,
Cu căput şi cu nădragi.

CLXXIV.

Mult mă mir de omul mic
Ce se-ndeasă ca şi-un ic.
Dar eu-s mare ca un nap,
Orişicît mă-ndes nu-ncap.

CLXXV.

Pre foaia de cucuruz
Pre Vasilică l-o dus.
Vasilică-i om drăcos:
Din o vorbă te dă jos,
În pădure sub un boz.

CLXXVI.

Decît slugă la popa,
Mai bine să baţi doba;
Decît slugă la birău,
Mai bine să porţi ciacău;
Decît slugă la diac,
Mai bine să iei colac.

CLXXVII.

Decît în căluşerie,
Mai bine cu sapa-n vie
Că din vie vii acasă,
Din căluşeri nu te lasă.
În căluşeri bine-ar fi
De nu te-ar cergălui,
Da-n cergăluit e rău
Că te-aruncă-n lepedeu.

CLXXVIII.

Ungurean cu suman scurt,
Nu şedea-n Moldova mult
Şi te du la ţara ta
De-ţi mănîncă slănina
Şi-ţi fă casa de gunoi
Şi tot cîntă din cimpoi,
Că de cînd eşti pre la noi
Au scumpit brînza de oi.
Moldovean, căciulă lungă,
Iacă ungureanu-n luncă.
Ia puşca şi mi-l alungă
Şi-l alungă preste deal,
Preste deal în cel Ardeal.

CLXXIX.

Ungurean cu suman scurt,
Nu şedea în ţară mult
Şi te du în ţara ta
De-ţi sărută nevasta.

CLXXX.

Mureşan cu guba sură
Ziua bea şi noaptea fură.
Ziua bea cu c....,
Noaptea fură oile.

5. LA ADRESA FECIORILOR RĂMAŞI

CLXXXI.

Aleargă, dorule,-aleargă,
Pînă-ţi este lumea dragă;
Că dacă-i îmbătrîni,
Lumea dragă nu ţi-o fi.

CLXXXII.

Fost-am tînăr nu prea foarte,
Mă iubea mîndrele toate;
Fost-am tînăr şi vrăgiu,
Pare-mi rău şi-acu-i tîrziu.

CLXXXIII.

Ce folos de trup subţire,
Dacă nu-i minte şi fire.
Lumea mie mi-o fost dragă
Şi-acum inima mi-i slabă.

CLXXXIV.

Fost-am voinic, nu tîndală:
Dorul şi mîndra mă-nşeală.

CLXXXV.

Fost-am un copil odată,
Şi m-a mîncat o blăstămată;
Fost-am un copil de lele,
Şi m-a mîncat două căţele.

CLXXXVI.

Cînd eram în vremea mea,
Şapte mîndre vream ţinea,
Dar acum, sărac de mine,
Şi de una-mi pare bine.

CLXXXVII.

Vai de mine, rău se şede
La-nsurat cu peană verde.
De-ar avea cine să-i spună,
Peană verde să nu-şi pună.
De şi-ar pune-o măsurată,
Precum i-s boii-n poiată
Şi de-ar pune-o pre măsură,
Precumu-i stogul la şură.

CLXXXVIII.

Vai de mine, sînt bătrîn,
Aş fi bun de-a strînge fîn,
Aş fi bun de-a căchiţa
Pre coastă la Lechinţa.

CLXXXIX.

Dragostea de om moşneag
Ca carnea de pui beteag;
Dragostea de unguroaie
Ca şi carnea cea de oaie,
De ce-o fierbi, de ce se moaie;
Dar dragostea de român,
Amiroase-a flori de fîn.

CXC.

A le-le, un moş bătrîn,
Nu lua mărul din sîn.
Dau-ţi cămeşa de pre mine,
Ca toţi mirii să se mire.

CXCI.

Maeran crescut în fîn,
Cinsteşte omul bătrîn;
Maeran crescut în iarbă,
Cinsteşte omul de treabă.

6. LA ADRESA BĂRBAŢILOR ÎNSURAŢI

CXCII.

Cucuruz de brad,
Dă-mi, doamne, bărbat,
Subţirel şi-nalt.

CXCIII.

Nevăstuţă cu bărbat,
Nu-ţi lăsa bărbatu-n sat;
Grijeşte-ţi bărbatul bine,
Că vine seara la mine:
L-aş ţipa, dar mi-i ruşine
Că-a merge prin sat şi-a spune.
Eu-s o femeie miloasă
Şi-l primesc tot bucuroasă,
Îi dau cină cu lumină
Şi pătuţ bun de odihnă.

CXCIV.

— Hop, leliţă cu chindeu,
Urîtu-i bărbatul tău!
— Eu văd bine că-i urît,
Nu mă pot băga-n pămînt;
Eu văd bine că nu-mi place
Şi n-am ce, dracu, mă face.

CXCV.

— Tu, nevastă, d-a cui eşti,
Cu bărbatul cum trăieşti?
— Cu bărbatul, ca cu dracul,
Că şi-aseară mi-o spart capul.
Pînă i-am făcut de prînz,
De trei ori de cap m-o prins;
Pînă i-am făcut de-amiazi,
După el de cap m-o tras;
Pînă i-am făcut de cină,
Mai mi-o ţinut şi lumină!

CXCVI.

— Nevastă dîngă părău,
Cum trăieşti cu soţul tău.
— Eu trăiesc destul de rău.
Fac de cină şi nu cină,
Fac de prînz şi nu prînzeşte,
Cu amar mă năcăjeşte.

CXCVI.

— De ţi-i urît cu bărbatul,
Pleacă în lume cu altul.
De-i vedea că ţi-i mai rău,
'Ntoarce la urîtul tău.

CXCVII.

Nu mi-i frică de bărbat,
Că i-am pus căldarea-n cap;
Nu mi-i frică că m-o bate,
Că i-am pus căldarea-n spate.
A meu bărbat nu-i bărbat,
Că-i înger din cer picat.
Cîte-aude din vecini,
Toate zice că-s minciuni;
Cîte-aude de departe,
Toate şi le scrie-n carte,
Ia bîta şi dă pre spate.

CXCVIII.

Săracul bărbatul meu,
El de mine tot o-nchis,
Eu mă omoream de rîs;
El pre toate-a pus lăcată,
Eu-s băută şi mîncată.
Ard-o pre acea femeie,
Care nu şi-a face cheie
Să mănînce şi să beie,
Pre bărbat dracul să-l ieie;
Să mănînce, să trăiască,
Pre bărbat să-l izărească.

CXCIX.

Sărac bărbăţelul meu,
Toţi îi zic că-i meteleu,
Da-i omul lui Dumnezeu.
Că-i fac mămăligă-n oală
Şi i-o pun pre masa goală.
Mămăliga nesărată
Şi vatra nemăturată,
El zice că-i pipărată.

CC.

Săracu bădiţul meu,
Cîte-aude, cîte vede,
Le lasă şi nu le crede;
Cîte-aude din vecini
Le face toate minciuni.

CCI.

Bate, Doamne, omul prost!
Mult mă-ntreabă unde-am fost.
El nu ştie, n-ar mai şti,
Unde îmblă tinerii
Cînd se-nvaţă a iubi.

CCII.

Cu urîtu şi cu prostu
Şi la protopopu-am fostu.
Protopopu-aşa mi-au dat:
Să ţin ce mi-am căpătat.
Cînd mă duc să-i sărut gura,
Să-i rad mucii cu custura;
Cînd mă duc să-i sărut plitu,
Să-i rad mucii cu cuţitu.
Gura-i pute, barba-mpunge,
De urît îmi poate-ajunge.

CCIII.

Leliţo, bărbatul tău
Samănă cu calul meu:
Cînd se gată mai frumos,
Mucii merg pre barbă-n jos.

CCIV.

Toată ziua dau în rît,
Seara mă duc la urît;
Toată ziua dau cu coasa,
Seara mă duc la mucoasa;
Toată ziua dau în laz,
Seara mă duc la necaz.

CCV.

Blestemate-s fetele
Şi de lună şi de soare
Pre toţi muţii să-i însoare.
Blestemată-am fost şi eu,
Că-nsurai un mutălău:
Coasa-n podu-i rugineşte,
Iarba-n cîmpu-i putrezeşte,
Pipa-n gură-i mucezeşte.

CCVI.

Frunzuliţă, frunză verde!
Mîndra mea cu mucea şede.
Las'să şadă, să trăiască,
Numai să nu-şi bănuiască.

CCVII.

— Frunză verde bob şi linte,
Descunună-mă, părinte,
Că de cînd m-ai cununat,
În grea boală m-ai băgat.
— Atunci te-oi descununa,
Cînd tu, fiică, -i număra
Frunza de pre nouă nuci,
Iarba de pre două lunci.
Ci şi-atunci în chibz-oi sta,
Descununa-te-oi, o' ba.

CCVIII.

Frunză verde sălcioară,
Trage urîtul să moară.
El mă mînă la-apotică;
Să-i aduc leacuri de frică.
Leacuri-le-s ţintuite,
Nu mi le dă neplătite.

7. DE DRAGOSTE

CCIX.

De-ar vrea Domnul Dumnezeu
Ca să fie cum vreau eu,
Mi te-ar face păsărea
Şi pre mine cuib la ea.

CCX.

De-aş şti, mîndră, c-ai fi a mea,
Aş ajuna vinerea
Şi-aş mînca miercurea-o dată
[Şi] vinerea ziua toată.

CCXI.

Copiliță, f...morții,
De-ar muri-a voștri cu toții,
Să rămîi pre mîna mea,
4 Să fac cu tine ce-oi vrea.

CCXII.

Pentru tine, mîndrulucă,
Nici nu-s gazdă, nici nu-s slugă :
Nici nu-s gazdă cu moșie,
4 Nici nu-s slugă cu simbrie.

CCXIII.

De-aș vedea pre mîndra mea,
Trii ferii de vin aș bea,
La nime n-aș închina,
4 Făr'la mîndra, săraca.

CCXIV.

Lelea dalbă, șurța dalbă,
Cum m-aș da cu ea pe nalbă.
Da nimica nu i-aș face,
4 Numai de șurță aș trage.

CCXV.

Vai, leliță cu păuni,
Nu m-aștepta sara-n pruni
Și m-așteaptă-n șezători,
4 Unde-s fete și feciori.

CCXVI.

Mă miram ce mie-mi place
Fata la ochi cam bărnace,
Mă miram ce-mi place mie
4 Fata la ochi cam mierie.

CCXVII.

Mîndra-naltă și frumoasă
2 Toată ziua stă de coasă.

CCXVIII.

Asta-i bună, asta iară,
Cu asta m-aș duce-n țară
3 Și-aș veni la primăvară.

CCXIX.

Am iubit o gălbioară,
Deie Dumnezeu să moară
Și să-i dau viță de vie,
4 Să moară și iar să-nvie.

CCXX.

Dragă mi-i mîndruța, dragă,
Că-i subțirică și neagră.
Da-mi mai place albeneața,
4 C-o sărut și nu mi-i greață.

CCXXI.

Așa zice mîndra mea :
Să fac ziua ce-oi putea,
3 Seara să mă duc la ea.

CCXXII.

Cîte fete bănățene
Toate-s negre la sprîncene ;
Numai una-i ardeleană,
4 Țucu-i gura și-o sprînceană.

CCXXIII.

Mîndra mea, de mîndră mare,
Șede toată ziua-n cale
Și cu nime nu vorbește,
4 Făr'cu mine se-ntîlnește.

CCXXIV.

Frunză verde sălcioară,
Puiculiță bălăioară,
Mult ești mîndră, sprinteioară,
4 Ca un pui de căprioară.

CCXXV.

Vai de mine, ce-am făcut,
C-am dat dragostea-mprumut
Și-acum cînd vreau să iubesc,
4 Nici pre bani nu mai găsesc.

CCXXVI.

Trage, mîndro, cu ochiul,
Ca și cucul cu clonțul ;
Trage, mîndro, cu geana,
4 Ca și cucul cu peana.

CCXXVII.

Hop, leliță, ducu-ți doru
Cum duce uliu bujoru,
Hop, leliță, ducu-ți mila
4 Cum duce uliu găina.

CCXXVIII.

Vai mîndruță, ducu-ți doru,
2 De pe coasta cu bujoru.

CCXXIX.

Mîndrulucă, ochi căprii,
Nu te uita la doi, trii.
Ori te uită-n ochii mei,
4 Samănă, mîndră, cu-a tăi.

CCXXX.

De-ar fi ciuma ca mîndra,
M-aș lăsa de m-ar mînca.
Da ciuma-i înșelătoare,
4 Und'se pune, rău te doare.

CCXXXI.

Frunză verde lemn de fag,
De tine, lele, mi-i drag.
Frunză verde lemn uscat,
4 Mîndră-ai fost și m-ai lăsat.

CCXXXII.

Mîndrulucă, pentru tine,
Plinu-i satul de rușine ;
Pentru noi, pentru-amîndoi,
4 Plinu-i satul de nevoi.

CCXXXIII.

Mîndră cu ochii mierii,
Albă ești, da nu-mi trebui ;
Mîndră cu ochii bărnaci,
4 Neagră ești, da cumu-mi placi.

CCXXXIV.

Mîndra mea s-o lăudat,
Că ca dînsa nu-i în sat.
Da mai sînt și mai frumoasă,
4 Nu ca dînsa o mucoasă.

CCXXXV.

Io la iarnă ce-oi lucra ?
Da m-oi iubi cu badea
3 Și tot cămeși om purta.

CCXXXVI.

Lasă-te, mîndro, de rău
2 Și-ascultă cuvîntul meu.

CCXXXVII.

Mîndro, mîndruleana mea !
Nu te puie păcatu,
3 Să te iubești cu altu !

CCXXXVIII.

Fata-naltă de statură
Mă sărută tot în gură,
Ziua, sara cîteodată,
4 Cînd ne-ntîlnim pe la poartă.

CCXXXIX.

Ce mi-i mie drag pe lume,
Floricica din pădure,
3 C-o sărut și nu mă spune.

CCXL.

Frunză verde despicate !
Vino, mîndră, la-mpăcate,
Că de nu te-i împăca,
4 Foarte rău te-oi blăstăma.

CCXLI.

Frunză verde și una,
Rău mă doare inima,
C-am văzut pe mîndruța,
4 În brațele altuia.

CCXLII.

Strînge-o, măi, că și io-am strîns,
Aseară colo din sus
Și nimica nu mi-a zîs,
4 Făr' mi-a ochit și mi-a rîs.

CCXLIII.

— Vai bădiță, cum ești tu,
Nici aseară, nici amu.
— Las', mîndruță, de-om trăi,
Mîne seara știu c-a fi.

CCXLIV.

Iacătă, cîtu-i de mică :
Asta mi-o fost îbovnică ;
Iacăt-o, cîtu-i de mare :
Asta mi-o fost dragă tare.

CCXLV.

Frunză verde-n două rumtă,
Care fată mă sărută
Pînă-atuncea o iubesc,
Pînă alta întîlnesc.

CCXLVI.

O, leliță, lelișoară,
Nu lăsa voinic să moară,
Dă-i țîță și-l culcă-n poală,
Că-i păcat de Dumnezeu,
Să moară de dorul tău.

CCXLVII.

Hai leliță, lelișoară,
Sufleta mea verișoară,
Mă chinuiesc și gîndesc
Că pe cine să iubesc ?
Tu mi-ai spus, iubita mea,
Că pe tine de voi vrea.

CCXLVIII.

Hop, mereu, mîndră, mereu,
Să nu-ți cază sînge rău,
Mîndro, la sufletul tău,
Că va fi păcatul meu.

CCXLIX.

Tu mîndruțo, tu căței,
Tu mi-ai rupt inima mea ;
Tu mi-ai rupt-o, tu mi-o leagă,
C-un fir de mătasă neagră.

CCL.

Spune-mi, mîndro, vii, nu vii,
Cu vorba să nu mă ții,
Cu poveşti copilăreşti...

CCLI.

Vecina mea cea aleasă,
Ce ești pre min'mînioasă
Și pre măicuța pizmoasă,
De ce m-a făcut frumoasă ?
De gură vorovitoare,
De ochi înceluitoare ?
Cu gura să vorovesc,
Cu ochii să-nceluiesc ?
Cu gura oi vorovi,
Cu ochii-oi încelui.

CCLII.

Bate-te crucea de lele,
Tu schimbași numele mele
Și puseși altele rele,
De nu pociu trăi cu ele.

CCLIII.

Sărută-mă, mîndră, -n gură,
Că de mîni mă duc la școală ;
Sărută-mă și-n obraz,
Că de mîni mă duc la Blaj.

CCLIV.

Fă-te, mîndro, rujă-nvoaltă,
Mîndruțo, la voi la poartă,
Să vedem cum te umbrești
Cu badiu car'te iubești.

CCLV.

N-ai ce face, dacă-ți place
Ochii de fată bărnace !

CCLVI.

Vai de mine, ce-am iubit,
Pare c-am fost nebunit ;
Dar acuma ce iubesc,
Pare că să tot trăiesc.

CCLVII.

Hop, săraca romoșană,
Țucu-i gura și-o sprînceană
Și cercelul din ureche.....

CCLVIII.

Așa merge lelea-n tîrg,
Cu rochița vînt trăgînd,
Cu ochii badei făcînd !

CCLIX.

Mîndruța gălbinicioasă
Niciodată nu-i frumoasă,
Dar mîndruța cei neguță,
Tot aia mi-o fost drăguță.

CCLX.

Mîndruța gălbinicioasă
Niciodată nu-i frumoasă,
Făr'cîndu-i iarba de coasă.
Dacă iarba se coseşte,
Mîndra iar îngălbeneşte
Și nimărui nu-i trebuieşte.

CCLXI.

Săraci mîndrutele mele,
Celea-nalte subțirele,
Care m-am iubit cu ele.

CCLXII.

Vine mîndra de la șură
C-un fir de șălată-n gură
Și cu limba răsucită,
Și cu gura îndulcită.

CCLXIII.

Mîndra mea care mi-i dragă
Umblă cu cămeșa neagră,
Dar cea care mi-i urîtă,
Cu cămeșa soponită.

8. UMORISTICE

CCLXIV.

Fă-mă, Doamne, ce mi-i face,
Fă-mă, Doamne, lemn de tei
Și mă țîpă-ntre femei,
Apoi mă lasă să piei.

CCLXV.

De-ar avea mîndrele minte,
Cînd oi muri să mă cînte,
Cu trei zile mai nainte.

CCLXVI.

Năfrămuță cu trei pui,
Un dărab de gură nu-i,
C-au mușcat-o dumnealui.

CCLXVII.

Cîtu-i fata de micuță,
Cîndu-și vede drăguțu,
'Și-mișcă coada ca mîțu.

CCLXVIII.

Pișcă-o, mușcă-o pe lelea,
N-aștepta să zică ea.
Ea ar zice, i-i rușine,
Dacă-o piști, îi pare bine.

CCLXIX.

Hai, mîndră, cu min'pe luncă
Să-ți fac răşchitor și furcă.
Cînd om fi în capu luncii,
Să-ți fac și coarnele furcii.

CCLXX.

Haida, mîndră,-n jos la lunci
Să ne măsurăm de lungi,
Tu pe şele, io-n genunchi.

CCLXXI.

Frunză verde viorele,
Săraci mîndruţele mele,
Cum ară dracul cu ele
Şi-şi seamănă pietricele.

CCLXXII.

Lasă-mă, mîndruţă-n casă,
C-afară plouă de varsă
Şi tot pică streaşina,
De îmi sparge chemeşa.

CCLXXIII.

Unde văd poale spălate,
Stau în loc să-mi fac păcate ;
Unde văd poale sub brîu,
Îs mai mult mort decît viu.

CCLXXIV.

Vai de mine, n-am drăguţă,
Fără trei mititeluţe.
Dar din trei, dracul le şti,
Care nora mami-a fi.

CCLXXV.

S-o împlut ceriul de stele,
Satul de mîndre de-a mele.
Stelele trec pre sub nori,
Fetele pre uliciori.
Ulițele-s cam tinoase
Fetele foarte frumoase.

CCLXXVI.

Mult mă mustră fetele
De ce-mi plac nevestele.
Poate şti cine-i cu minte,
Că mie nu mi-s urîte
Din vorbe şi din cuvinte.
Ce mi-i mie de-o drăguţă ?
Ca pădurii de-o frunzuţă.
Ce mi-i mie dor de fete ?
Ca pădurii de-un burete.
Ce mi-i mie de o fată ?
Ca Mureşului de-o baltă.

CCLXXVII.

De mi-ar plăcea fetele
Cumu-mi plac nevestele,
Nici un pic n-aş mai putea.
Nevestele-mi plac cum îmi plac,
Dar fetele-mi dau de cap.

CCLXXVIII.

Dragi-mi-s copilele,
Ca la mîţă cînele ;
Dragi-mi-s nevestele,
Ca la mîţă peştele.

CCLXXIX.

Ce şezi, mîndro, pre gunoi,
De ţii ochii tot la noi,
Că mie nu mi-i de tine
Ca şi lupului de cîne.

CCLXXX.

Trandafir de pe hinteu,
Spune iubitului meu,
Că mie nu mi-i de el,
Ca şi lupului de miel.

CCLXXXI.

Pasăre de pe gradea,
Spune la iubita mea,
Că mie nu mi-i de ea,
Ca şi lupului de-o mnea.

CCLXXXII.

Am avut o mîndră dragă
Şi-am pus-o la ham să tragă
Şi-am pus-o şi la cgor
Şi-era gata s-o omor.

CCLXXXIII.

F... morţi, scurtă-groasă,
Bună-ai fi de casa noastră,
Să te pun picior la coasă :
Ziua să cosesc cu tine,
Noaptea că te culci cu mine.

CCLXXXIV.

Am avut şi eu drăguţă
Şi-a murit mîncînd jintiţă ;
Şti-o dracul ce i-o fost,
C-a murit în zi de post.

CCLXXXV.

Măgheran cu trei clencuţă,
Mîndra-i cu trei nărăvuţă :
Unu-l are la beţie,
Unul are la c...vie,
Altul dracu i-l mai ştie !

CCLXXXVI.

Măgheran cu trei clenguri,
Mîndra cu trei năravuri,
De-aş ajunge-n primăvară,
Să-i scot un năravafară.

CCLXXXVII.

M-a mînat maica la boi,
Eu cu mîndra prin tufoi ;
M-a mînat maica la vaci,
Eu cu mîndra prin copaci.

CCLXXXVIII.

M-o mînat maica-n grădină
Să-i aduc lemn de lumină,
Mă-ntîlnii c-un nădrăgos :
Gata să mă pună jos.

CCLXXXIX.

Frunză verde ş-o nuia,
Jură mîndra că nu-i grea,
Copilu fluieră-n ea.
Nu ştiu, fată-i ori fecior,
Că tot mişcă c-un picior.

CCXC.

Dragile tatei copile,
De v-ar putea tata creşte,
Să vă vadă şi neveste,
Din neveste babe slabe
Şi din babe cătărabe.

CCXCI.

Foaie verde cucuruz,
Fete ca pre la noi nu-s.
De frumoase nu-s frumoase,
Da-s ca dracu pupăcioase.

CCXCII.

La noi la Cîmpulung,
Prind fetele mîţa-n jug.
Care-i fată mai bătrînă
Ia corbăţul şi o mînă.

CCXCIII.

Na, drace, pre mîndra ţie !
O-am iubit şi nu-mi trebuie,
Nici la moartea mea să vie,
Nici lumina să mi-o ţie.

CCXCIV.

Frunză verde, foaie fragă,
Crede-mă, mîndruţă, dragă.
De mă iubesc cu alta,
Să mă uşte Precesta
Ca frunza cucuruzului,
În postul Sînpetrului.

CCXCV.

De-ar da Dumnezeu să dea,
Să fete oile mele,
Toată oaia două miele,
Să dau la finele mele.

CCXCVI.

Vină, mîndră, -n deal la peri
Să te-ntreb unde-ai fost ieri,
Tu cu sacul la făsoi,
Eu cu caru la gunoi.

CCXCVII.

De-aş muri de dor de mure,
Nu m-aş mai duce-n pădure
Că numai o dat' m-am dus,
Mă-ntîlnii cu-un pui de urs
Şi m-au dat cu cracii-n sus.

CCXCVIII.

Lelea cu banii pre piept
Are drăguţ ca un ied.
De-l scapă de lîngă sine,
Nu-l mai vede pînă mîne.

CCXCIX.

Lelea-ncinsă şi nu strînsă,
Da s-a strînge mîne sară
Cu badiu în cămară.

CCC.

Eu frumos, mîndra frumoasă :
Ca cînd pui cutea pre coasă ;
Eu urît, mîndra urîtă :
Ca cînd pui cutea pre bîtă.

CCCI.

Mîndră surdă de la foc,
N-ai avut nici un noroc,
C-ai murit în primăvară
Cînd toţi oamenii trudesc.
Eu să stau să te jelesc.
Da eu nu ştiu jeli-te-oi,
Ori mai bine beli-te-oi.

CCCII.

Toate fetele aşteaptă
Să le ieie tot de gazdă.
De le-ar lua de săraci,
Ar cugeta că-s cu nădragi.

CCCIII.

Sărută-mă, mîndro, -n dinţi,
De buze să nu te-atingi ;
Sărută-mă, mîndro, -n barbă
Şi la gură să n-ai treabă.

CCCIV.

Vai de mine ce să fac,
Că mi-a căzut badea drag
Şi n-am haine să-l îmbrac.
Da l-oi băga d-într-un sac,
Da oi lega sacul la gură,
Şi m-oi duce cu badea-n şură.
Da sacul mi-i dus la moară,
Da l-oi lăsa în pielea goală.

CCCV.

Pre deasupra la ceste vii,
Paşte-o clocă cu cinci pui.
Da cloca cine-o păzeşte ?
Două c.... de neveste.
Badiul pre-acolea trecea,
Una-n cap îl ciupelea,
Una-n pungă-l scodolea.
Da bădiţa-i mare drac,
Bagă punga pre nădrag.

CCCVI.

Mult mă mir de unde-s eu !
De la rîtul cu sasău,
De-unde paşte cucul grîu
Şi pupăza cînepa....

CCCVII.

Hop, săraca soacra mea,
Că ea bine m-o ţinea,
Tot în tindă după uşă,
În butoiul cu cenuşă
Şi-mi dă lapte-ntr-o cătuşă,
Mămăligă-ntr-o lulea...
Mîncam şi mai rămînea.

CCCVIII.

Da săraca cizma mea,
Spusu-ţi-am că te-oi muia
Şi-oi face zamă din ea
Şi-oi mînca cu soacra mea
Şi oi face-o pipărată,
Să soarbă şi socru-o dată.

CCCIX.

La moara lui Ciuguzel,
S-a-necat o babă-n zăr
Şi m-au pus păcatele,
De-am tras-o cu fratele.
Nu mi-e trasul, ca necazul
Şi căznitul, ca belitul.

CCCX.

Vai de mine, stau să zbor,
De pre vatră pre cuptor,
În cetatea mîţelor. . .

CCCXI.

Dă mereu şi cătinel
Ca să nu ne vătămăm,
Că ştii iarna ce păţim :
Din cenuşă nu ieşim
Şi cu mîţa ne sfădim.

CCCXII.

Vai de mine, mor de cald
Şi n-am apă să mă scald.
Mă dusei la tăul sec,
Era gata să mă-nec
Şi-am avut noroc c-un pai,
Că pre-acela mă scăpai.

CCCXIII.

Oaia, oaia, oacără,
Şede-n c... şi dăpănă
Şi se roagă rugului,
Şi se-nchină cucului.

CCCXIV.

Nu da, Doamne, popii bine,
Că leagă ciuma de mine ;
Nu-i da, Doamne, boi şi vaci,
Numai treisute de draci.

CCCXV.

Părinte, sfinţia ta,
Spovedeşte-mi mîndruţa ;
Da nu-i da păcate grele,
Că jumătate-s a mele ;
Da nu-i da păcate multe,
Că-s toate de min'făcute.

CCCXVI.

Bate-l, Doamne, pre popa,
Că mi-o spovedit mîndra.
Nu ştiu ce canon i-o dat,
Că de-atuncea m-o lăsat.
M-o lăsat c-o am lăsat,
Că alta mi-am aflat ;
Mai-naltă, mai sprîncenată,
Nu ca ea o blăstămată.

9. SATIRĂ SOCIALĂ

CCCXVII.

Eu trăiesc cu sărutate,
Ca alţii cu vaci cu lapte ;
Eu trăiesc cu buze moi
Ca alţii cu car cu boi.

CCCXVIII.

Frunză verde nucă seacă,
Nu-mi trebuie boi şi vacă,
Numai mîndra să mă placă.
Mîndra de mă va plăcea,
Boi şi vacă voi avea.

CCCXIX.

Să m-usuc ca frunza-n pom
Şi nu-mi iau fată de domn ;
Să mă usc ca frunza-n vie,
Nu-mi iau fată cu moşie
Să-mi poruncească ea mie,
Ci-mi iau una mai săracă,
Unde-oi mîna-o să meargă,
Ce-oi zice io, ea să facă,
Cîndu-i dau palma, să tacă.

CCCXX.

De-aş trăi cît piatra-n munte,
N-aş iubi fată de frunte
Şi-aş iubi una săracă
Care mie să-mi mai placă,
Aş iubi şi-o copiliţă,
Să fiu vara cu drăguţă
Şi iarna cu nevăstuţă.

CCCXXI.

Frunză verde lemn tufos,
Nu lăcomi la frumos :
Frunză verde [lemn] de fag,
Nu lăcomi la iosag,
Că iosagu-i osteneală
Şi în casă şi afară.
Mai bin'cu-avere puţină
Şi s-o mănînci cu hodină.

CCCXXII.

Arză focul argintul,
Cum înşală voinicul.
Că argintu-l bag în ladă,
Iar urîtu-i pui pe vatră.

CCCXXIII.

Mîn-o măi, că n-are boi,
Numai ochii amîndoi ;
Mîn-o măi, că n-are vaci,
Numai ochii cei bărnaci.

CCCXXIV.

M-a trimis maica de-acasă,
Să joc fata cea frumoasă,
Cu cămeşa cea zdrenţoasă.
Dară fie şi zdrenţoasă,
Bine că-i lelea frumoasă.

CCCXXV.

Mîndră, maică-ta te ţine
Că fete nu mai-s ca tine,
Dar mi-a spus frunza de spine
Că mai sînt fete ca tine
Şi-am pornit în probalat,
Şi mai fată-am căpătat !

CCCXXVI.

Staţi, feciori, şi vă uitaţi
La ia din patru laţi,
Cusută cu cheiţă...
Nu şti face chisăliţă ;
Cusută cu găurele
Şi cu dor de-a mîndrei mele.

CCCXXVII.

Doamne, dă-mi ce-oi cere eu :
Şapte cai în grajdu meu
Şi-o văcuţă mulgătoare,
Şi-o nevastă umblătoare.

CCCXXVIII.

Doamne, nu-mi mai da nemică,
Num-o vacă şi-o junincă
Şi-o nevastă frumuşică,
Şi-alta nu-mi trebe nimică.
Şi, Doamne, nu-mi mai da nemică,
Num-o trei păduchi în chică,
Că de pureci sîntem hrăniţi,
Că plătesc patru florinţi.

CCCXXIX.

Mîndro, mîndrulcana mea,
Nu gîndi tu, mîndro hăi,
Că soarele cînd răsare,
Răsare la voi în curte
Şi tu eşti fată de frunte ;
Că soarele cînd răsare,
Răsare în lumea toată
Şi tu eşti fată de coadă.

CCCXXX.

Trecui valea şi-o puntiţă,
La-o fată de birăiţă.
Nu şti'ţese, nu şti'coasă,
Las'să fie, că-i frumoasă.
Da frumoasă nu-i bag vina,
Că-i destulă boţochina.

CCCXXXI.

Ardă focul sutele,
Că mărită mutele ;
Ardă focul miile,
Mărită urgiile.
Lăcomii şi eu la sută,
Măritai şi eu o mută ;
Lăcomii şi eu la mie,
Şi măritai o urgie
Şi cu multă avuţie.
Avuţia şede-n ladă,
Urgia şede pre vatră.

CCCXXXII.

Pre din sus de casa noastră,
Este-o fată cu moşie.
Plugul şi moşia-mi place,
Dar cu toanta ce m-oi face ?
Pentru-un pămînt arător,
Ţîpai toanta-ntre cuptor ;
Pentru-un pămînt de-o găleată,
Mi-o ţîpai între vatră.
Haida, drace, ia-o-n cîrcă,
Că la noapte tot mă mîncă.

CCCXXXIII.

F... morţii, om bogat,
Toată vara te-am rugat
Să-mi dai fata că ţi-o plac,
Cînd a fost colea toamna,
Mă-mbiai, da nu-mi trebea
Că eram sătul de ea.

CCCXXXIV.

F... morţii, om bogat,
Toată vara te-am rugat,
Să-mi dai fata, să-ţi fac poarta.
Tu fata nu mi-o ai dat,
Poarta ta ţi s-o stricat ;
Ţine-ţi fata şi-ţi fă poarta.

CCCXXXV.

Bine-i stă mîndruţei mele,
Cu poale-albe subţirele ;
Dar mai bine i-ar şedea,
Dacă le-ar fi ţesut ea.

CCCXXXVI.

Mîndra cu zorzoanele
Nu şti mulge vacile :
Cît în oală, cît în poală ;
Mîncă mămăliga goală.

CCCXXXVII.

Lelea cu pieptar bugşit,
Cu cuptoriu dezlipit.
Pe sub vatră cînii latră,
Pe cuptori mîţele fată.

CCCXXXVIII.

Ce folos de tine, fată,
Că te porţi aşa gătată
Şi faci pînză toată spartă ?
Poalele care-s pe tine
Nu-s bătute mai din tine,
Ci-s bătute mai din sat
Şi le-ntinzi de fală-n gard.

CCCXXXIX.

Hop, săraca lelea fată,
Cumu-i pute capu-a beartă.
Aş jura cu jurători,
C-a purtat un car de flori.

CCCXL.

Cea cu ţîntă, c...-i cîntă,
Celelalte stau şi-ascultă.

CCCXLI.

Dragile tatii cucoane,
De v-ar da Dumnezeu coarne,
La toate, săracile,
Să-mpungeţi ca vacile.

CCCXLII.

Spusu-ţi-am ţie, Ioane,
Să le laşi dracului doamne,
Că doamnele-s de hinteu
Şi nu-s de ocolul tău.

CCCXLIII.

Pentru doi ciocoi de boi,
Am adus boala la noi.
Cînd o vezi în gura şurii,
Gîndeşti că-i mama pădurii.

CCCXLIV.

Arz-o focul, minte rea,
Unde-am lăcomit cu ea :
După-o rujă scuturată,
După-o boală de nevastă.

CCCXLV.

Ţine-o, Doamne, şi-o ia drace,
C-am luat-o şi nu-mi place.

CCCXLVI.

La ce, maico, m-ai băiat,
D-aşa tînăr şi sărac?
De sărac, slugă mă bag,
Stăpînele toate-mi plac,
Stăpînii simbria-mi trag.
Da stăpînele-s cu minte,
Că-mi dau simbria-nainte.

CCCXLVII.

Ochi-i negri de birău
Mă tot cheamă-n făgădău,
Să mă pună după masă,
Să-mi dea vin că io-s frumoasă,
Muierea şi-o lasă-acasă
Că-i uscată ca şi-o leasă.

CCCXLVIII.

Negri-s ochii la birău,
Că mă cheamă-n făgădău
Şi mă-mbie cu răchie.
Eu ziceam : Zău, nu-mi trebuie ;
Măcar mie-mi trebuia,
Dar mi-a fost ruşine-a bea.

CCCXLIX.

Fost-am păcurar la oi,
Oameni-mi strigau c . . . ;
De cînd m-am făcut şcolar,
Oameni-mi zic tot tîlhar ;
De m-oi duce-n cătănie,
Mi-or zice-om de omenie.

CCCL.

Doamne, tună şi trăzneşte
În cel ce mă priveghează.

CCCLI.

Frunză verde de dudău,
Pe-acolo pe unde-s eu
Nu-i nici popă, nici birău.
Pe birău l-au alungat,
Pe popă l-au depărtat.
Pe-acolo pe unde-s eu,
Cîtu-i copilu de rău
Stă cu mîna pusă-n brîu
Şi cu mîndra-n făgădău.

CCCLII.

Fata popii cea bărnace
Toată noaptea nu-mi dă pace,
Pînă o mai gîdîlesc :
Atuncea mă odihnesc.

CCCLIII.

Fata popii cea mai mare
Şade-n cale, face zale.
Cea mai mică le-mbîrligă
Şi le dă pre mămăligă.

CCCLIV.

Fata popii cea unită
Şede-n şură prăvălită,
Prinsei doi boi la tînjală
Şi-o trăsei din şură-afară.

CCCLV.

Fata popei celui nou
Bate gîsca pentru-un ou.

CCCLVI.

Fata popii din Crişfur
Cu viganu spart în c. . .
Noi ne silim să-l cîrpim
Cu petec de sîtă deasă,
Nici b. . . să nu iasă.

CCCLVII.

Fata popii din Căpîlna
M-o chemat să-i scarmăn lîna.
Dracu n-are ce lucra,
Dar de-ai scărmăna lîna.

CCCLVIII.

Fetele din Cincu Mare
Dau la popa de mîncare
Şi cu biciu pre spinare.

CCCLIX.

Cîtă poamă-i pre pămînt,
Nu-i ca popa de flămînd.
Cînd aude clopotul,
Nu-şi află de fel locul.
Ţîpă coasa-n buruiene
Şi se cară la pomene,
Şi cînd moare tocma vreun moş bătrîn,
Încă nici atunci nu se satură deplin.

CCCLX.

Cine dracu-aşa-a văzut :
Capră şută de un corn,
Pre popă citind la horn.

CCCLXI.

Niciodată nu mi-i ciudă
Ca pre popa cînd sărută.
Nici atuncea nu mi-ar fi,
Numai de nu m-ar stropi.

CCCLXII.

Chiui-aş şi mă tem
Că mă face popa ghem.
Dar şi popii-i trebe gheme
Că n-au slugile izmene.

De-ar şti popa că eu joc,
Pe min' m-ar face cojoc ;
De-ar şti popa că-s aici,
Mi-ar face pielea opinci !

CCCLXIII.

Zice popa că nu fură,
Şi l-am găst la ouă-n şură ;
Zice popa că nu ia,
Şi l-am găst la oaia mea.

CCCLXIV.

Popa nost jurat au fost
Că va ţinea orice post,
Jurămîntul l-au călcat
Şi de dulce au mîncat.

CCCLXV.

Merge popa la pădure,
Cu bundă şi cu secure,
Se-ntîlni c-o fată mare.
— Bună ziua, fată mare !
— Mulţumesc sfinţiei tale.
Puse mîna la mărgele :
— Ce-s estea, tu fată mare?
— Dragostea sfinţiei tale.
Puse mîna mai la vale :
— Ce-s acestea, fată mare?
— Două mere iscăleşti,
Cum pui mîna te sfinţeşti.

CCCLXVI.

Nu mi-i frică de-mpăratul,
Dacă n-am crescut mai naltu.
'Mpăratul dacă mă vede,
De trei ori îmbătrîneşte
Şi mă mînă-acasă-n pace,
Doară eu mă voi mai face.
De-un', dracu, să mă mai fac,
Căci mi-i c . . . după cap,
Şi-s de-un cot, cu c. . . cu tot.

CCCLXVII.

Grei nori au venit pre ţară,
De cătană mă luară.
Eu, nobil şi fiu de popă,
Am bătut opt ani la dobă.

CCCLXVIII.

Mîndră, mîndruleană-aleasă,
Nu plînge şi fii voioasă.
Ia paharul şi-mi închină,
Iubita mea, nu-s de vină,
Că-i poruncă-mpărătească
Şi cotă să se-mplinească.

10. DIVERSE

CCCLXIX

Cine-şi bate joc de mine,
Crească-i urechi ca la cîne;
Cine-şi bate joc de noi,
Crească-i coarne ca la boi.

CCCLXX.

Nu gîndească oare cine
Ca să-şi bată joc de mine,
Că de-o vrea şi Precesta,
Precesta şi Dumnezeu,
Mai curînd mi-oi bate eu.

CCCLXXI.

N-am murit cînd am fost mic,
Da să mor acum voinic;
N-am murit cînd am supt ţîţă,
Da să mor cînd am mîndruţă!

CCCLXXII.

Decît june şi cu nume,
Mai bin' să te duci în lume;
Decît tînăr şi urît,
Mai bin'bătrîn şi cărunt.

CCCLXXIII.

Pîn'purtam peană de tisă,
Lumea-mi era mai închisă;
De cînd port de lobodă,
Lumea îmi e slobodă.

CCCLXXIV.

Zis-a maica către mine:
— Ia sama, copilă, bine,
Să nu te mînce o ruşine;
De nu astăzi, încă mîne.

CCCLXXV.

Slobozi-mă, maico,-n lume,
Nu mă ţine om cu nume;
Slobozi-mă, maico,-n sat,
Nu mă ţine om stricat.

CCCLXXVI.

Da ia uite-o, bate-o, Doamne,
Cum se culcă, cum şi-adoarme.
Numai io nu pot dormi,
De gîndurile lumii.

CCCLXXVII.

Care fată nu iubeşte
La ce se mai spovedeşte.
Care n-are drag în lume,
Nu ştiu popii ce-i mai spune.

CCCLXXVIII.

Nu mi-e mie de-un drăguţ,
Ca pădurii de-un lemnuţ;
Că io n-am unu şi doi,
Că-am pădure ca de oi.

CCCLXXIX

Ce mi-i mie de-o drăguţă?
Ca codrului de-o frunzuţă:
Unde pică,-aici se strică.

CCCLXXX.

Frunză verde de sălcuţă,
Supărată eşti mîndruţă;
Frunză verde de sălcea,
Supărată-i rămînea.

CCCLXXXI.

Azi-s trei zile de post,
De cînd la mîndra n-am fost
Şi-or mai trece trei de dulce
Şi la mîndra nu m-oi duce.

CCCLXXXII.

Însoară-te, bade,-nsoară
Şi-ţi grijeşte nevasta
Şi de mine nu-ţi uita.

CCCLXXXIII.

Nu ofta, mîndră, ofta,
Nu ofta, că greu-mi pasă;
Nu pricepi, da lasă, lasă.

CCCLXXXIV.

Ibomnica mea deodată
Mă cheamă la judecată.
Judecata e făcută:
Strînge-o-n braţe şi-o sărută
Şi dă-i drumul să se ducă.

CCCLXXXV.

La fîntînă sub răzor,
Se-ntîlneşte dor cu dor;
La fîntîna cea de piatră,
Judecă-un fecior pre-o fată.
Judecata e făcută:
Strînge-o-n braţă şi-o sărută
Şi-i dă drumul să se ducă.

CCCLXXXVI.

Dragă mi-i lelea cu minte,
La rîs cît şi la cuvinte.
Copiliţă, brîu de soci,
Tu te mînii, tu te-ntorci.

CCCLXXXVII.

F. . . morţii tăi de lele,
Ce voinic tînăr te cere!
On voinic făr'de mustaţă,
Cînd prindea on pic la faţă,
Tu i-ai scurtat din viaţă.

CCCLXXXVIII.

Dar tu, badeo, mi-ai gîndit
Că eu sînt copilă proastă,
De mă iei tu la casa voastră;
Da eu s-o fată cuminte,
De nici nu-mi aduc aminte.

CCCLXXXIX.

Măi bădiţă, păr galbin,
Eu ţie, badeo, ţi-nchin,
Badeo, c-un pahar de vin.
De l-îi be, de nu l-îi be,
Da de la min'totu-l ie.

CCCXC.

Frunză verde, foaie fragă,
Crede-mă, bădiţă, dragă.
Eu mă jur, tu nu mă crezi,
Mă iubesc şi nu mă vezi.
De m-oi iubi cu altul,
Să n-am parte de dracul.

CCCXCI.

Vrut-a mama să mă-nsoare
Pentru că-umblu-n şezătoare,
Dar cu sila nu m-a face
Să iau pre cine nu-mi place.
De frumoasă nu-i bag vină,
Că-i destulă boţochină.

CCCXCII.

Spusu-ţi-am, mîndruţă, spus,
Spusu-ţi-am, mîndruţă,-n gînd
Că te las pre drum plîngînd;
Că ţi-am spus şi n-ai crezut,
Pîn'pre mine m-ai văzut.

CCCXCIII.

Mîndruţa din sus de popa
O-aş iubi-o, nu-i ştiu vorba.
Tocma vorba de i-o-aş şti,
Două zile o-aş iubi;
Cea de-a treia o-aş lăsa,
Să nu se mîndrească-aşa.

CCCXCIV.

Ce stai, mîndră, la pîrău,
Doar cugeți că te iau eu?
Da, zău, eu nu te-oi lua,
Pîn'cînd măru-o face pere,
Să dau și mîndrei din ele.

CCCXCV.

Șogore, ți-aș zice frate,
Să-mi păzești boii de noapte,
Să mă duc în sat la fete. . .

CCCXCVI.

— Frunză verde, inule,
Iubește-mă, finule!
— Io, nănașă, te-aș iubi,
Da ți-i iuța smolită
Și-ai căst măicuții urîtă.

CCCXCVII.

Așa zic mîndrele, zic,
Să mă-nsor pînă-s voinic.

CCCXCVIII.

Așa zic mîndrele mele:
Ce-oi avea să beau cu ele
Și-apoi să mă uit la stele.

CCCXCIX.

Sfatul tău, mîndro, mi-l spune,
Pînă cînd oi mai fi june;
Că cît mă voi însura,
Nimicu-ți voi ajuta.

CD.

Frunză verde, trei foi verzi,
La mîndra cu ochii verzi,
Cîndu-i moartă, să nu-i crezi.

CDI.

— Cucuruz din curmătură,
Proastă ești, lele, la gură!
— Ba, te-ar bate sîntul post,
Cum m-ai sărutat de prost.

CDII.

Nevăstuță cu conci,
Crede-mă că nu mai poci,
Că, dragă, pînă-am putut,
Vai Doamne, mult am făcut.

CDIII.

Însura-m-aș și eu mîne,
Dar muierea cere pîne
Și copiii de mîncare. . .

CDIV.

Cînd am pornit la ospăț,
Mi-am pus cașu pre coteț.
Nu l-am pus să se sorească
Și l-am pus să putrezească,
Nime să nu-l folosească.

CDV.

— O, leliță rotiliță,
Dă-mi gura preste portiță.
— Ba eu, bade, nu ți-oi da,
Că așa tu mi-i mușca.

CDVI.

Nu fi, mîndră, supărată:
Lumea, țara,-i înșelată.

CDVII.

Spune, mîndră, maică-ta,
Să-și rădice cretința,
Că de-aci pînă acasă,
Nici o balegă nu lasă.

CDVIII.

Știi tu, mîndro, ce ți-am spus,
Cînd lîngă cruce ne-am pus?
Ca de min'să nu te lași,
Că te duc pe la oraș.

CDIX.

Să te bată, mîndro, bată
Șaptezeci de draci o dată;
Să mă bată și pre mine,
De-oi mai povesti cu tine.

CDX.

Nu gîndi, badeo, gîndi,
Că cu min'ti-i mai iubi;
C-o trecut amar de tine,
Să te mai iubești cu mine.

CDXI.

Nu gîndi, mîndră, gîndi,
Că de tine m-oi topi;
C-au trecut amar de tine,
Să mai pui mîna tu pre mine.

CDXII.

Hop, leliță,-acasă-i badea?
De-i acasă, zi-i să iasă,
De-i la vie,
Zi-i să vie.

CDXIII.

Mîndrulucă, ochii tăi!
Ochii tăi, ăi luminoși,
Cari trebă de cioară scoși,
Să rămîie găvălia,
Să se ouă. . . .

CDXIV.

Foaie verde, bat-o bruma,
Tot atîta mi-i d-acuma,
C-o trecut rîsul, ba gluma.

CDXV.

Tragănă și leagănă
La cosiță galbenă,
Că și eu am trăgănat
La cosiță păr uscat,
Focul de l-ar fi mîncat.

CDXVI.

Bade, bădișorul meu,
Io aseară-am înserat,
Pe deasupra viilor,
La jocul copiilor.

CDXVII.

Berbece largu în coarne
Umblă-n fruntea oilor,
În butul avuților.

CDXVIII.

Cucuruz cu foaia-n sus,
Fira cu Borbi s-o dus;
Cucuruz cu foaia-n jos,
Fira cu Borbi s-o-ntors.

CDXIX.

— Mîncă, Pișta, la salate!
— Mulțumim că nu-s spălate.
— Mîncă, Pișta, la groscior.
— Mulțumim că nu mi-i dor.
— Mîncă, Pișta, că ți-om da.
— Dacă nu-i aici palma. . .

CDXX.

Frunză verde de răchită,
Drăguța mi se mărită. . .
Cu obrazul plin de sînge,
Cînd o văz, inima-mi plînge.

CDXXI.

Toată frunza-mi spune mie
Că mîndra-i de omenie,
Numai frunza fagului
Zice s-o dau dracului,
Că ea-i c. . . satului.

CDXXII.

Ba nu-s c. . . c. . .
Că-s c. . . pădurile,
Că acopăr c. . .;
C-au făcut frunzuța lată,
De acopăr c. . . toată.
Codrule, cu frunza lungă,
Pice piatra, nu te-ajungă.

CDXXIII.

Ale-le, peteauă lată,
Nici ești fată, nici nevastă,
Fără c. . . blăstămată.

CDXXIV.

Lele cu ochii negrii,
C. . .-ai fost, c. . . să fii!
C. . .-ai fost la tată-to,
C. . .-ăi fi la socru-to!

CDXXV.

De cînd sînt c. . . pre lume,
Nu se fac bucate bune,
Numai luşcă şi tăciune;
De cînd sînt c. . . pre ţară,
Se face numai secară.

CDXXVI.

Hup, hup, hup, abia mă duc,
Pîn'la o frunză de nuc;
Hup, hup, hup, abia mă trag,
Pîn'la o frunză de fag.

CDXXVII.

Hop, hop, hop, pere de plop,
Stau în loc şi nu se coc.
Da la vară coace-s-or,
Cu mîndra petrece-s-or.

CDXXVIII.

— Trei mere şi jumătate,
Te-am cerut eu pre dreptate,
Te-am cerut şi n-ai venit,
Între fete-ai bătrînit.
— Ei, hui, acum nu-mi pasă,
Am eu o floare frumoasă,
Hai şi oi rumpe-o cu coasa;
Ei, hui, acum nu-mi pasă,
Că eu acumu-s mireasă,
Ei, hui, şi m-oi duce-acasă.

CDXXIX.

Badea-i roman palatin,
Eu-s copilă de român.

CDXXX.

Cîtu-i lumea de-a lungu,
Nu-i voinic ca românu;
Cîtu-i pămîntu de mare,
Românaşul meu soţ n-are.

CDXXXI.

Cîţi feciori din lumea mare,
Toţi au vicleană purtare.
De s-ar jura cît de tare,
Crezemînt nici unul n-are,
Că s-a plecat pre sub poartă
Şi-o găsit dragoste moartă,
Rămîi cercel fără toartă.

CDXXXII.

Cît trăieşti, să nu iubeşti
Diac cu haine nemţeşti.
Că diacu, piele rea,
Te iubeşte, nu te ia.
El se uită păsăreşte,
Ştie-l dracu ce gîndeşte;
El se uită preste cale,
Ştie-l dracu ce gînd are.

CDXXXIII.

Bădiţa de la Hohalm
Că mi-a trimis magheran
Ca să am pre sărbători,
Să fiu dragă la feciori.
Magheranu s-au uscat
Şi feciorii m-au lăsat.

CDXXXIV.

Dă mereu, mîndro, cu treaba,
Unde-i ţelina, ba iarba;
Dă mereu, mîndro, frumos,
Unde-i iarbă, ba rogoz.

CDXXXV.

[Indescifrabil] din jos
Se spală cu lapte dulce,
Tot neghina nu se duce;
[Indescifrabil] din sus
Se spală cu apă rece,
Nici o doamnă nu le-ntrece.

C. BALADE

1

Îngheţă tău mare,
Da nu-ngheţă de ger mare,
Ci-ngheţă de supărare,
Că se-nsoară d-un crai mare.
Da-anume pe cine ia?
Anume pe soru-sa.
El din grai aşa grăia:
— Tu soră, fie-mi a mea.
Iă-ţi o ie şi-o rochie,
Hai cu min'la cununie.
Nici vorba n-o isprăvi
Şi-n biserică-au intrat.
Biserica-au tremurat,
Icoanele-au lăcrămat.
Da icoana Precestii
Din fundu bisericii,
Da nu plînge cum se plînge
Făr'varsă lacrimi cu sînge.
Ea din grai aşa grăia:
— Nu ţi-o fost, popă, păcat,
De ai cununat doi fraţi,
Sîngele le-ai mestecat,
Părinţii i-ai supărat.
Sfîntu soare nănaş mare,
Sfînta lună i nună,
Cu Dumnezeu dimpreună.

II.

Sub poală de codru verde,
Ce pară de foc se vede?
Dar nu-i para focului,
Că-s ochiuţii şerpelui.
Şede-n drum încolăcit
Şi mănîncă la-un voinic.
Jumătate l-a mîncat,
Jumătate nu-l mai poate
De curele-nţînţălate,
De paloşe ascuţite,
De pistoale tot umplute.

III.

Colo sus mai sus,
La cheia muntelui
Şi-a vulcanului,
La rară dumbravă,
La verde poiană,
E lină fîntînă
Cu apa sălcină,
Că s-a înălţat
Un molin şun brad
Cu frunza măruntă,
Cu umbra rotundă
Şi sub umbra lor,
E un pătuşor
Şi e încheiat
Cu scînduri de brad,
Picioare de fag.
În pat e-aşternut'
Frunza teiului
Şi-a molinului,
La cap îi pistolul,
Dară la picioare
Luce săbioare.
Codreanul florilor
Şi-al garofilor,
Iată că venea,
Murgu-mi priponea
De picior de pat,
De pat încheiat
Cu pripon [de-argint]
Ce-i rar pe pămînt.
Şi el se culca
Şi el adormea,
Dormea şi visa.
Dar murgul păştea

Şi murgul vedea
Pe mulţi turci venind,
Gujmane(?) roşind,
Săbii strălucind,
Pistoale probînd,
Pe codrean căutînd,
De el întrebînd.
Murg se spăria,
Tare rîncheza
Şi-apoi străfiga,
Codreanu s-deştepta
Şi-aşa îi grăia :
— Dur, murgule, dur,
Dur, ca un nebun,
Tu ai străfigat
Şi m-ai deşteptat
Cînd eu mă visam
Că mă cununam
Colo jos pe plai
C-o fată de crai.
Puţin somn somnai,
Visul nu-l gătai.
Rău m-oi îndura
Şi te-oi blăstăma,
Furii te-or fura
Şi te-or călări
Şi mi te-or beli.
Murgul se-ntrista
Şi aşa-i zicea :
— Stăpîne,
Jupîne,
Rău te îndurasi
De mă blăstămasi,
Căci am străfigat
Şi te-am deşteptat.
Dar eu m-am temut,
Că eu am văzut
La rară dumbravă,
La verde poiană,
Pe cei turci trecînd,
Gujmane(?) roşind,
Săbii strălucind,
Pistoale probînd,
De tine-ntrebînd.
Pe tin'să te taie,
Pe min'să mă iaie,
Să mă călărească
Şi să mă spetească.
Cînd îl auzea,
Codreanu-i zicea :

— Dur, murgule, dur,
Dur ca un nebun,
Dar tu te pleşteşte
Cum ştii, iepureşte,
Şi nu m-or vedea
De s-or rentorna
Şi-apoi dimineaţă,
Prin rouă, prin ceaţă,
Iară vom pleca
Şi ne-om împăca.
Murgul se pleştea,
Voinic se culca.
Dară dimineaţă,
Prin rouă şi ceaţă,
Voinic se scula,
Murgu-ncăleca
Şi murgu mergea,
Cu gura rupînd,
Roua scuturînd,
Cu coada trăgînd,
Urma astrucînd.
— Dur murgule, dur,
Doar îţi pute-a fur
Şi ţi-i greu de scrum
De nu ţi-i la drum?
Au ţie ţi-s grele
Armele d-a mele,
Au ţi-s ţie grele
Podoabele tele?
— Stăpîne, jupîne,
Mie nu mi-s grele
Nici oasele tele,
Nici armele tele,
Nici podoabele mele,
Ci mie mi-s grele
Năravele tele,
Că te rămăşai
Cu domni, cu ursari,
Tot cu de ai mari
Cu cai potcoviţi
Şi bine grijiţi.
Dar eu murguţ mic,
Ca şi un pitic
Şi nepotrivit
Şi tot negrijit,
Mult mă opinteam
Şi vînt mă făceam,
Vedeam că-i lăsam,
Fala-ţi împlineam.
Tu mă re-ntorceai,

Pe toţi îi tăiai,
Caii îi luai,
Bine îi vindeai
Şi baniţi făceai :
Buţi
Cu florinţi,
Cară
Cu comoară.
La birt te duceai,
În birt te băgai
Şi tu mă legai
Pe la gărdurele,
Să rod la nuiele.
Dar tu că mi-ţi beai
Şi mi te-mbătai
Trei zile de sară
Din zori pînă-n sară
Şi eu stam legat,
Ca un blestemat
Şi tot flămînzeam
Şi însătoşam.
Şi-apoi cînd ieşeai,
În chingi mă strîngeai
Şi mă-ncălecai
Şi mult mă frîngeai
Pîn-acas'veneai.
Codreanul vedea
Că toate-s aşa,
Apoi îi zicea :
— Poartă-te tu bine,
Oi griji de tine,
Cu vin strecurat,
Ovăz nemăsurat.
Dar calul cădea
Şi de loc crăpa.
Codreanu se punea,
Calul îngropa,
Pomană-i făcea.

IV.

Avu maica nouă fii,
Nouă fii şi o fiicuţă
Şi-ncă mi-o chema Boghiţă.
Da Boghiţii i-o venit
Peţitori de-a noua ţară.
Pre Boghiţa nu o dară.
Constantinul cel mai mic
El din grai aşa-o grăit :
— Dă, mamă, pre Boghiţa.
Cînd de ea dor te-o ajunge,
Io m-oi duce şi-o-oi aduce,
Într-o iarnă de trei ori
Şi vara de nouă ori,
Că-s mai multe sărbători.
Şi-o dat Dumnezeu o ciumă
Şi toţi fiii îi luară
Numai singură rămasă
Cu mîţa în vatra arsă.
Maică-sa din grai-o grăit :
— Constantine, nu te rabde pămîntul
Şi te-azvîrlă şi ţărna,
Că mi-ai dat pre Boghiţa.
Da nici ţărna nu l-o răbdat
Şi afară l-o ţîpat
Şi din grai o cuvîntat :
— Sălaş, sălăşelul meu,
Fă-te tu murguţul meu ;
Pînză, pînzişoara mea,
Fă-te săbioara mea.
El pre murg şi-o-ncălecat,
La sor-sa şi-o alergat
Şi din grai o cuvîntat :
— Soră, surioara mea,
Deschide-mi porţile
Şi mi-aşterne mesele
Şi mi-mple paharele,
El şezînd şi aşteptînd
Şi din grai aşa grăind :
— Da auzi, soră Boghiţă,
Toţi fraţii ţi s-o-nsurat,
La nuntă nu te-o chemat
Şi-acu m-oi-nsura şi eu
Şi la nuntă te chem eu.
Ea din grai aşa grăia :
— D-auzi, frate Constantine,
De ne chemi la veselie
Să prind cai albi-n-albă cocie,
Da de mă chemi tu la jelie
Să prind cai negri-n neagră cocie.
— D-auzi, soră-mea, Boghiţă,
Io te chem la veselie
Prinde cai albi-n dalbă cocie.
Şi ea bine s-o gătat
Şi pre drum o-ncălecat
Şi-o mers pînă-ntr-o dumbrăvică
Şi mi-şi cînta-o păsărică,
Că cu morţii umblă viii.
Da Boghiţa din grai grăi :
— Auzi, frate Constantine,

— Cum mi-şi cîntă-o păsărea?
— Las-o, soro, la focul,
C-aşa-i mere cîntecul.
Şi o mers ei cît o mers
Şi Constantin din grai o zis:
— Aida, soră,-ncetişor,
Că io păşesc mai tărişor
Să-ţi deschid eu porţile,
Să-ţi aştern io mesele
Şi să-ţi împlu paharele.
El la mormîntu s-o dus
Şi din grai aşa-o grăit:
— Murgule, murguţul meu,
Fă-te tu sălăşelul meu
Şi sabie, săbioara mea,
Fă-te pînzişoara mea.
Şi în mormînt s-o băgat
Şi-acolo s-o astupat.
Iar Boghiţa, ea s-o dus,
La maică-sa o ajuns.
Maică-sa din gură-o cuvîntat:
—-Du-te, ciumo, la focul,
Că toţi fiii mi-ai luat,
Numai singură-am rămas
Cu arsa de mîţă-n vatră.
Boghiţa din grai grăia:
— Că io, mamă, nu-s ciuma,
Că-s Boghiţa săraca.
Ele-amîndouă s-o cuprins
Şi-amîndouă-o şi murit.

V.

Ilencuţa cea frumoasă,
De frumoasă şi de grasă
I-o mers vestea-n ţara turcească.
Turcii pre cai s-o-ncălecat
Şi la Ilencuţa o plecat.
Ea cofe d-albe-o apucat,
Sus în jos că s-o d-uitat
Ş-o văzut turcii venind,
Ea mîne-sa i-o spus:
— Iaca, mamă, turcii vin.
Dar maică-sa din grai grăi:
— Du-te, du-te-n cămăruţă
Şi te-ncuie-n cea lăduţă,
Că i-oi spune c-ai murit.
Cînd cuvîntul l-o gătat,
Turcii-n casă s-o băgat,
Ea la prînz i-o chemat:
— Turcilor, muierilor,
Haideţi noi să prînzim.
Turcii din grai grăiră:
— Noi n-am venit să prînzim,
Că noi am vint să peţim.
Da maica din grai grăi:
— Da voi pre cine-ţi peţi?
— Da-om peţi pre Elenca.
— Da Elenca şi-o murit.
I moartă,-i moartă-n grădinuţă,
Sub o tufă de scînteuţă.
De nu crezi acest cuvînt,
Hai să vă duc la mormînt.
Turcii s-o supărat,
Pre cai s-o încălecat,
Înapoi că s-o d-uitat
Şi s-o dus pîn'la Dunăre.
Da-un cîne de turc bătrîn,
Foc în pipă el şi-a pus
Şi la soare s-o d-uitat
Şi din gură-a cuvîntat:
—Nu ştiu, soare-o răsărit,
Ori Elenca s-o ivitu?
Iar înapoi s-o-nturnat,
Pre Elenca o d-aflat,
Capul maicăi s-o ciuntat,
Maicăi şi-al tătîne-su.
Da-Elenca din grai grăi:
— Puneţi capu lîngă cap,
Cure sînge mestecat.
Ei de mînă o luat
Şi pre cai o-ncălecat
Şi s-au dus pîn'la Dunăre
Şi-Elenca din grai grăi:
— Lasă-mă, turcu, de mînă,
Să mă duc la apa lină,
Să-mi spălu rochiţa
De sîngele maică-mea.
Ei de mînă o lăsat
Şi-n Dunăre s-o ţîpat.
Dar ea din grai aşa-o grăit:
— Decît traiul turcilor
Mai bin'hrană peştilor
Şi cuibuţul racilor.
Şi din cosiţele mele
Să-mi crească răchiţele,
Să culeagă fetele
Că le-or creşte ţîţele,
Ca vara căpiţele.

VI.

Floare mică, floare mare,
Pică Mîrza la prinsoare.
Mumă-sa tare cu jele,
Iar Mîrza din grai grăia:
— Maico, măiculeana mea,
Du-te, maico, la Tiţa,
Maico, le făgăduieşte
O sută de oi fătate
C-o sută de mieluşele,
Trei sute de căpeţele
Doar pe min'm-or slobozi.
Maică-sa la domni s-a dus
Şi din grai că şi-o grăit:
— Domnilor, fişpanilor,
Sloboziţi-mi pe Mîrza,
Că bună cinste v-oi da:
O sută de oi fătate
Şi-o sută de mieluşele,
Trei sute de căpeţele.
Iar domnii din grai grăia:
— Du-te tu, femeie,-acasă,
Vinde-ţi tu oile tale,
Că bani cari-i căpăta
Toţi cu domnii ăi mînca,
Noi pre Mîrza nu l-om da.
Că Mîrza nu-i de vînzare,
Că Mîrza mi-i de-nsurare,
Tomna joi după Rusale.
Casa i-am căsătorit,
Vin roşu i-am arvunit,
Nevastă i-am căpătat,
Grîu curat i-am măcinat
Şi nănaş i-am cumpărat.
Ea la Mîrza că i-a spus,
Iar Mîrza din grai grăia:
— Du-te, maico,-a doua oară,
Maico, le făgăduieşte
O sută de vaci fătate
Şi cu viţei cîţi şi ele
Trei sute de căpeţele.
Maica sa. . . .
Şi viţei cîţi şi ele,
Trei sute de căpeţele.
Iar domni din grai [au] grăit:
— Du-te tu, femeie,-acasă,
Vinde-ţi tu vacile tale,
Că bani cari-i căpăta,
Toţi cu domnii i-i mînca,
Noi pre Mîrza nu l-om da.
Că Mîrza nu-i de vînzare,
Că Mîrza mi-i de-nsurare,
Tocma joi după Rusale.
Casa i-am căsătorit,
Vin roşu i-am arvunit,
Nevastă i-am căpătat,
Grîu curat i-am măcinat
Şi nănaşi i-am cumpărat.
Femeia-acasă s-o dus
Şi la Mîrza că s-o dus,
Iar Mîrza din grai grăia:
— Du-te, maico,-a treia oară,
Maico, le făgăduieşti
O sută de iepi fătate
Şi cu mînzuţi cîţi şi ele,
Trei sute de căpeţele.
Iar domnii din grai grăia:
— Dute tu, femeie,-acasă,
Vinde-ţi tu iepele tale
Că bani cari-i căpăta
Toţi cu domnii i-i mînca,
Noi pre Mîrza nu l-om da.
Că Mîrza nu-i de vînzare,
Că Mîrza mi-i de pierzare.
Femeia se duse-acasă
Şi la Mîrza că s-o dus,
Iar domnii cînd legiuie,
Mîrza bine auzea
Şi din grai aşa-şi grăia:
— Nu fi, maică, supărată,
Că cînd am fost mai mitutel
M-ai învăţat tîlhărel:
Furam brişte şi custuri
Şi-ţi părea bine de ele.
Dacă, maico, m-am mărit,
Furam cai, furam boi
Şi mîncarăm amîndoi.
Du-te, maico, pînă-acasă
Şi adă murguţiu meu.
Maică-sa că să dusă
Şi murguţiu îl adusă.
El murgu şi l-o văzut
Şi din mînă-o scuturat,
Fiarăle jos o picat
Şi cu picioru-n uşă-o dat,
Uşa-n patru s-o crepat.
El afară şi-o ieşit
Şi pe murgu s-o suit
Şi cu el că şi-o plecat
Şi la domni că mi s-o dus

Şi din grai că şi-o grăit :
— Domnilor, fişpanilor,
Ia ieşiţi-mi pînă-afară
De vedeţi-mi ce-am lucrat :
Că temniţa o am spart
Şi robii toţi o scăpat.
Domnilor fişpanilor,
De-aveţi cătane să m-ajurgă. . .

VII.

Oi, tot bea şi libovea,
Oi, bea Toma Halemoş,
Toma din Ţara de Jos,
Oi, tot bea şi libovea
Din o ploscă mititea.
— D-închina-o-aş, închina,
Închina-o-aş şi n-am cui,
Închina-o-aş murgului ;
Murgul numai că îmi este
Vită slută şi bolund,
Merge pre drum şi flămînd.
Închina-o-aş armelor,
Armele numai că sînt,
Lemne seci şi fiere reci.
Mă-nturnai în ceca parte,
Văzui pre Manea la spate :
— Să-mi trăieşti, Maneo fîrtate
Şi-mi bea plosca jumătate.
Vai, da Manea cîne mare :
— Bea-ţi paharul cu totul
Şi-mi dă mie, oi, d'altul.
Pîn'Toma paharu bea,
Manea că mi-l ghisuia,
Unde el că l-a tăia :
Sus la furca pieptului,
Jos la-ncinsu brîului,
Unde-i greu voinicului.
Toma de jos se scula,
Maţele şi le lua,
Cam cu paie, cu gunoaie,
Ca omul cel cu nevoie,
Pre murguţ încăleca
Şi din grai aşa grăia :
Bate vînt preste oblînc,
Eu prea Manea să-l ajung.
Vîntu preste-oblînc bătea
Şi pre Manea-l ajungea,
Colo-n jos la valea groşilor,
La crîşmuţa hoţilor.
Toma paloşul l-a scos,
Numai-o dată că i-o dat
Şi capu i l-o ciontat.
Oi, tu drag murguţul meu,
Să plăteşti la bătrîneţe
Ce-ai plătit la tinereţe
Şi să deie Dumnezeu
Ca să vii cînd oi muri eu,
Să-mi faci groapa cu piciorul,
Să mă-ngropi cu gurişoara.

VIII.

La bordeiul tupilat
Şede Stanciul mort de beat
Cu trei c. . .-alăturat :
Una-l muşcă,
Una-l pişcă,
Una cu vinu-l stropea,
Faţa i se rumenea
Şi bine-n lume că trăia.
Soru-sa din grai grăia :
— Bea Stanciule, nu prea bea,
Că potirea-i ici, colea.
— Las'să fie,
Ce mi-i mie ?
Nu îs băreasă cu conci
La potiră să nu poci,
Că-s voinic cu comănac,
Ştiu potirei ce să-i fac.
Că io bine m-oi arma
Cu trei pistoale-n stînga
Şi puşcuţa în dreapta,
Prin potire oi intra
Şi nimic nu mi-a strica.
Numai ciocoiul Busuioc
Sta în loc, ţinea foc,
Nici prea tare se temea,
Fără trei ogoară într-una sărea.

IX.

Frunză verde barlaboi,
La moară la Beriboi,
Trece-un car cu patru boi,
Încărcat cu păpuşoi,
Dindărăptu carului
Arendaşu satului.
— Bună ziua, măi ţărane !
—Nu-ţi dau mulţam, măi cocoane.
— Măi ţărane, tu eşti beat ?

De trei zile n-am mîncat,
Boii nu i-am adăpat
Şi tu mă faci că sînt beat.
Dar ciocoiul dracului,
Ştiind seama calului,
Puse mîna pe-acest bici
Şi-i trase vro patru-cinci.
Iar ţăranul dracului,
Ştiind seama calului,
Au băgat mîna sub scoarţă
Şi scoase o bîtă groasă,
Groasă, groasă, noduroasă
Şi la cap căpăţînoasă
Şi-i trase vreo sută şase.
Iar ţăranul dracului,
Ştiind sama drumului,
Dede pinteni calului
Şi tulira(?) satului.
— Măi Ioane, barlaboane,
Ia rachiu, de trei parale,
Bagă-n el un pumn de sare
Şi mă freacă pe spinare,
Că m-au omorît ţăranii.
— Bine ţi-au făcut, cocoane,
De ce nu ţi-au pus şi coarne ?

X

Jos la Ţara Românească,
La o crîşmă boierească,
Beau boierii, nu prea beau
Şi pre Radu-l pomeneau.
Maică-sa Radului
Ea merea şi asculta
Ce boierii cuvînta
Şi la Radu alerga,
Şi din gură cuvînta :
— Radule, fiul meu,
Mai lasă-te din hoţie,
Că te-om găsi-n puşcărie ;
Mai lasă-te din furat,
Că te-om găsi spînzurat.
Radu seama nu punea,
Armele şi le gătea
Şi la munte de ieşea,
Şi cu turcu se-ntîlnea.
Toţi cu puştile au dat,
Radu pieptu l-a-nturnat
Şi din gură-a cuvîntat :
—Turcule, viteazule,
Ceartă puşca de pe mine,
De vrei să mai fii în lume.
Turcu mai vîrtos striga
Şi din gură cuvînta :
— Daţi, feciori, nu vă slăbiţi,
De vi-i voia să mai trăiţi.
Ci Radu s-au mîniat,
S-au apucat de tăiat.
Cînd era colo sub seară,
Nu mai erau turci în ţară
Şi-a lăsat o babă-anume,
Să prăsească turci în lume.

XI.

Furai caií Nenii
Din fundul dughenii
Şi bun chizeş că-mi băgai :
Pre stîlpuţul porţii
Pre la miezul nopţii.
Şi cînd ziua se făcea,
Da Nenea din sat ieşea
Şi văzur-o copiliţă :
Culegea la romaniţă
Şi moşul din grai grăia :
— Ai lele, copiliţă,
De mult culegi romaniţă ?
Copila din grai grăia :
— Ai lele, moş nebun,
Ce-ţi caţi caii pîngă drum ?
Că, cînd ziuă se făcea,
Trei voinici pe-aici trecea
Cu trei murgi cu coama mare —
Semăna cu-a dumitale —
Se ducea pre est deal tare.....

XII.

Într-o verde grădinuţă,
Şede-o albă copiliţă.
Da ea şede adormită,
Cu covor roşu-nvălită,
Pe vatră de calamir,
Sub tufă de trandafir.
Pe-acolo voinic trece
Şi cu ochii mi-o petrece,
Din inimă oftează
Şi din gură cuvînteză :
— Mîndră, dragă copiliţă,
Sufleta mea, puiculiţă,
Fată eşti, nevastă eşti,
Ceea ce mi te iveşti ?

— Nici nu-s fată, nici nevastă,
Acum de astă dată,
Fără-s floare de pe mare,
Cum mă vede-ndată moare.
— Mîndră, dragă copiliță,
Sufleta mea, puiculiță
De ești floare de pe mare,
Eu sînt brumariul cel mare,
Mă culc seara lîngă floare
Și mă scol în prînzul mare.
Dacă dă un pic de soare,
Vestejește biata floare....
Floricică de pe rît,
De ce tu te-ai vestejit?
Cum să nu mă vestejesc,
De-atîta gînd ce gîndesc?
Cîte flori în jurul meu,
Toate mă vorbesc de rău,
Nice una nu-i de bine
Nici care-i pe lîngă mine.
Numai una mă iubește,
Că tot bine îmi poftește.
Care-i, știe Dumnezeu,
Că ca nu-mi voește rău.

XIII.

Strigă Ana Ardeleana,
Din ținutul Clujului,
Din fundul Sibiului,
Că de cîndu-i pe pămînt,
Fecior n-o a-nceluit.
Nime-n lume n-o aude,
Numa-un fecior de-mpărat,
Cum o-aude, îi răspunde :
— Ce strigi, Ană Ardeleană,
Că nu-i voinic pe sub soare,
Car'pe tine să te-nșele?
El acasă s-a-nturnat
Și frumos s-au și gătat,
Cu haine din holteic
Ca să-ți placă, Ană, ție,
Și frumos s-au îmbrăcat,
Lucind cu ghețele,
Strălucind ca soarele,
Făcînd murgu-n preumblare
Și la Ana alerga-re.
Pe picior drept o-a călcat,
Mîna-n sîn i-o a băgat
Și-n ochi negri s-au uitat,
Și gura i-o sărutat,
De-nșelat, n-o înșelat ;
Foarte rău s-au supărat
Și-napoi s-a înturnat,
De soru-sa s-a rugat :
— Soră, surioara mea,
Strigă Ana Ardeleara
Din ținutul Clujului,
Din fundul Sibiului,
Că de cîndu-i pe pămînt,
Fecior nu o celuit.
— Frate, frățiorul meu,
Țipă haine bărbătești
Și ia haine muierești.
El așa au și făcut
Și la fereastră s-au dus,
Și din grai așa-au grăit :
— Ană, Ană Ardeleană,
Lasă-mă puțin în casă
C-afară plouă de varsă,
Să-ți ajut eu la cernut
Și gura să ți-o sărut.
Io-s nevastă din Banat,
Fugită de la bărbat,
Că m-au bătut fără vină,
N-aibă parte de lumină.
În casă că l-au lăsat
Și pe vatră s-au culcat.
— Ană, Ană Ardeleană,
Lasă-mă cu tine-n pat,
Că pe vatră tot mă ard ;
Pe dunguța patului,
În locul bărbatului.
Cînd au fost de cătră seară,
Ana era ca să moară ;
Cînd a fost la miez de noapte,
O copăr sudori de moarte ;
Cînd au fost de cătră zîuă,
Iată Ana e văduvă.

XIV.

Frunză verde magheran
Ticălosul de Vălean,
Cînd venea dumineca,
Se spăla, se pieptăna,
Pe uliță se lua.
Cîte fete le vedea,
Tot cu ochii le făcea
Și cu geana le trăgea.
Numai mîndruleana lui

Scotea capul pe fereastă,
Striga : — Hai, Vălene, -n casă,
Cafeu-i gata pe masă
Și rozolea stă-n fereastă.
El în casă mi-a intrat
Și din cafei a gustat,
Și din rozole-a-nchinat,
Și din grai a cuvîntat :
— Rămîi, mîndră, sănătoasă,
Că mi-ai băgat boala-n oasă.
El acasă s-a luat
Și din grai a cuvîntat :
— Așterne, maico, patul tău
Că mă doare capul rău.
Mumă-sa din grai grăia :
— Spusu-ți-am, Vălene, spus,
Fetele capul ți-au pus.
Cînd era pe la ojină,
El s-aprins ca o lumină ;
Cînd era de cătră seară,
S-a făcut turtă de ceară.
Cîndu-i colo pre la cină,
La Vălean ține lumină ;
Cînd era la miez de noapte,
Văleanu-și trăgea de moarte.
Zori de ziuă se făcea,
Pe Văleanu-l podobea
Tot cu haine și cu flori
C-așa trebe la feciori.
Cîntă cucu-n vîrf de nuc,
Pe Văleanu-n groapă-l duc ;
Cîntă cucul jos pe nalbă,
Din Vălean iesă otravă.

XV.

Strigă Petru dintre lunci,
Dintre lunci de la dunjunci.
Nima-n lume nu-l aude,
Numa drag tăicuțul lui.
Taică-so din grai grăia :
— Ce ți-i ție, Petre dragă,
O' doar juncii i-ai pierdut,
O' bucatele-ai gătat,
Ori opincile le-ai rupt?
Da Petru din grai grăia :
— Bucate nu am gătat,
Opincile nu le-am rupt,
Nici juncii nu i-am pierdut,
Ci-am greșit de-am adormit
Sub un măr mare-nflorit,
Florile m-or năpădit.
Da Petru din grai grăia,
Nime-n lume-l auzea,
Numa draga maica lui.
— Maică, măiculița mea,
'Nvăluie mîna-m chișchineu
Și o bagă-n sînul meu.
Că m-o-ncins șarpe balaur.
Maică-sa din grai grăia :
— Decît, Petre, fără mînă,
Mai bin', Petre, fără tine.
Da Petru din grai grăia,
Nima-n lume-l auzea,
Numa draga mîndra lui.
Da din grai așa grăia :
— Mîndră, mîndruliță mea,
'Nvăluie mîna-n chișchineu
Și o bagă-n sînul meu.
Că m-o-ncins șerpe balaur.
Iară ea din grai grăia :
— Decît, Petre, fără tine,
Mai bin', Petre, fără mînă.
Dar Petru din grai grăia :
— Decît un tată și-o mumă,
Mai bin'o mîndruță bură.

XVI.

Frunză verde de cicoare,
Tînăr voinic la prinsoare.
Vinu-i frați, vinu-i surori,
Cu sute de gălbiori.
Vine-o mică ibomnică,
De departe-ngenunchind,
De aproape cuvîntînd :
— Domnule solgăbirău,
Slobozi ibomnicul meu,
Că n-au făcut nici-un rău.
— Eu atunci l-oi slobozi,
Cînd tu mie mi-i aduce
Două mure din pădure,
Sloi de gheață din țărmure,
Apă rece din Dunăre.
— Domnule solgăbirău,
Mare ești, puțin pricepi.
Două mure-s ochii mei,
Sloi de ghiață, inima,
Apă rece, gurița.

XVII.

În dealu Ardealului
Arde-mi para focului.
Da focul cine-l păzește?
Badea murgul potcovește,
Mîndra la straturi plivește,
De lacrămi abia-l zărește,
De suspin abia grăește :
— Bădiț, bădișorul meu,
Du-mă, badeo, și pre mine.
— Bucuros, mîndro, te-aș duce,
Da unde mă duc pre mine,
Nu-i mîndruțo, nici un bine ;
Nu-i cucuruz, nice grîu,
Fără-i sînge pînă-n brîu ;
Nu-i cucuruz nice iarbă,
Fără-i sînge pînă-n barbă.
— Bădiț, bădișorul meu,
Du-mă, badeo, și pre mine.
— Ba eu, mîndro, nu te-oi duce,
Că acolo-n țara mea
Îmi am o măicuță rea,
Nu-i putea trăi cu ea.
— Du-mă, badeo, du-mă dragă,
Că mi-am o cosiță neagră,
Cosița voi despleti-o,
Peste codru-oi arunca-o,
Pre maică-ta-oi fermeca-o :
Cînd de mîncare-i voi da,
Îndată o și crăpa,
Țara toată s-o mira.
Bădiț, bădișorul meu,
Ajungă-te dorul meu,
Pre drumul pre la Brașeu.
Cadă-ți cuțitu din teacă,
Pînă-n inimă să-ți meargă ;
Meargă-ți sîngele părău,
Pînă ți l-oi opri eu ;
Meargă-ți sîngele tot vale,
Pînă-ți voi ieși io-n cale.
Să te bată Dumnezeu,
Să te-nsori de nouă ori
Și să ai nouă muieri
Cu cea de întîi să-mi ai
Un copilaș
Să te poarte la oraș,
Să te-aducă Dumnezeu,
Bădițo, la pragul meu,
Că și eu te-oi milui,
Cu coajă de mălai uscată,
Uscată de nouă ai,
Cu rasuri de pre covată,
De cînd o fost maica fată.

XVIII.

La curțile Miclăii,
Tot beau, beau, boierii beau,
Tot bea, bea și sfătuia
Pînă pre Chiva-și tomni
Și-a murit vineri noaptea.
Cînd era dumineca,
Togma e dimineața,
Tinerel mire venea,
De la poartă mi-și grăia :
— Ieși Chivă, Chivuța mea,
De deschide porțile
Și împle pocalele,
Să turnăm cu carăle.
Iese soacra, soacra mare,
De plîns de abia spunea,
De lacrămi de-abea vedea :
— Ba Chivuța n-a ieși,
— Că Chivuța-i după masă,
Sub un covor de mătasă.
Mirele din grai grăia :
— Adă, soacră, brișcuța,
Că minteni m-oi spinteca,
De să meargă vestea-n Olt
Că se-ngroapă-un viu c-un mort.
Rupe giolgiu-n patru foi
Și ne-ngroape pe-amîndoi,
Rupe giolgiu-n patru lați
Și ne-ngroapă ca pre frați.
Și pre Chiva a-ngropat-o,
În mijloc de țintirimb
Și pre mire l-a-ngropat
De laturi de țintirimb.
Și la capul Chivuței,
Răsăritu, -a răsărit
Trei fire de mintă creață
Și la capul mirelui,
Răsăritu, -a răsărit
Un firuț de trandafir.
Minta creață că s-o-ntins,
Pîn'la fir de trandafir
Și-n brață ei s-au luat,
Și frumos s-au sărutat,
Lumea, țara s-au mirat
Că ce dragoste curată
De-un june și cu o fată.

XIX.

Vai de mine, ce-i pe-aici !
Că-i plin codru de voinici,
La tot fagul cîte cinci.
Numai la fagul din vale,
Zace badea de lingoare.
Nu știu zace
Sau se face,
Sau mîndruța nu-i prea place.
Totu-și mută perina,
Și la cap și la picioare,
Și la umbră, și la soare.
— Sau mori, bade, sau te scoală,
Sau dă-mi și mie din boală,
Să bolesc și eu cu tine,
Bătăr într-un an de zile.
— Mîndră, mîndruleana mea,
Nici nu mor, nici nu mă scol
Pînă tu că mi-i aduce :
Apă rece din Dunăre,
Sloi de ghiață din țărmure,
Mure negre din răzoare,
Coapte fără leac de soare.
— Bade, bădișorul meu,
Apa rece s-a-ncălzit,
Sloi de ghiață s-a topit,
Mure negre s-a sfîrșit.
— Mîndră, mîndruleana mea,
Mare ești, puțin pricepi.
Apa rece-i gura ta,
Sloi de ghiață, inima,
Mure negre-s ochii tăi
Tare iubiți cu ai mei.
Ba te pleacă și mă sărută
Și te du de te mărită.
— Rămîi, bade, sănătos,
Ca și un măr viermănos.
— Să meri, mîndră, sănătoasă,
Ca și-o pară viermănoasă.
— Rămîi, bade, sănătos,
Ca și-un trandafir frumos.
— Să mergi ,mîndră, sănătoasă,
Ca și-o violă frumoasă.

XX.

— Somnu-i, maică, ochilor,
Greu mi-i sprîncenelor.
— Du-te, fiică, și te culcă,
La oblonul boilor,
În patul slugoilor.
— Ba io, maică, nu m-oi duce,
C-așternutu-i, așternut,
Iarbă verde de pre rît,
Nu pot dormi de urît.
— Du-te, fiică, și te culcă,
În patul tătucu-to.
— Ba io, maică, nu m-oi duce,
C-așternutu-i, așternut,
Iarbă verde de pre laz,
Nu pot dormi de năcaz.
— Du-te, fiică, și te culcă,
În patul fratiucu-to.
— Ba io, maică, nu m-oi duce,
C-așternutu-i, așternut,
Iarbă verde de pe car,
Nu pot dormi de amar.
— Du-te, fiică, de te culcă,
Sus în poala struțului,
'N brațele drăgutului.
— Fire-ai, maică, fire-ai dragă,
Fire-ai, maică, odihnită
Și-n pămînt și pre pămînt,
Căci acolo-am fost gîndit.

XXI.

— Bade, de urîtul tău,
M-oi face trestie-n tău,
— Și eu, mîndră, că m-oi face,
Un bouț, mîndră, de baltă
Și-oi mînca trestia toată,
Și te-oi mînca și pre tine,
Și tot nu-i scăpa de mine.
— Și eu, bădiță, m-oi face,
Floricele pre fînațe.
— Și eu, mîndruță, m-oi face,
Un omuț cu coasa-n spate
Și-oi cosi florile toate
Și te-oi cosi și pre tine,
Și tot nu-i scăpa de mine.

XXII.

De cînd mama m-o făcut,
Nici un bine n-am avut,
Tot în codru am șezut
Și nimica n-am văzut :
Nici luna, nici soarele,
Fără căprioarele.
— Căprioară, sălcioară,

Du-mă-n poala codrului,
Unde-i apa Oltului.
Mă luai pe Olt în vale,
Mă-ntîlnii cu mîndra-n cale.
Eu am prins a o-ntreba :
— Mai dat-ai gura cuiva ?
Ea a prins a se jura :
— Să mă bată anatema,
De-am mai dat gura cuiva
Afară de dumneata.
Ea de dreaptă ce era,
Icoanele se-nturna.
— Vezi, lele, dreptatea ta,
Că-i dreaptă ca secera,
Nu ţi-ai ţinut credinţa.
Fugi acum în lumea toată,
Că de mine eşti lăsată.
Cu mare foc blăstămată.

XXIII.

Bate vîntul jos pe baltă,
Dragi şi-au mai fost doi odată :
Un fecior şi cu o fată.
Nu ştiu cine-a oblicit
Şi-ntre ei ură-a vîrît,
Badea mîndra şi-a urît
Şi badea de ura ei
Îşi strînseră mulţi....
Şi s-a dus a hăitui
Pe dealul cu călinii,
Pe valea cu bulbucii.
Lelea mîndru s-a gătit
Şi-n drumul lui s-a pornit,
Tot în haine de mătasă,
Că s-a dus badea de-acasă.
Bade-a prins a şuiera,
Lelea-a prins-a se cînta
Şi din gură cuvînta :
— Vino, cine eşti, încoace,
Că mie cu soţ îmi place.
Badea sta şi-o asculta
Şi din gură-aşa-i vorbea :
— Decît mie cu soţie,
Mai bine moartea să-mi vie
În pădurea cea pustie,
Nime-n lume să nu ştie.
Decît o femeie dată,
Mai bine moartea gătată,
Nime-n lume să nu vază.
Lelea cîndu-l auzi,
Inima i să topi,
Vărsa lacrimi ca bobii
Şi din gură-aşa vorbi :
— Ştii tu, bade, ce ziceai,
Cînd la noi pe prag şedeai
Şi cu mine povesteai :
Dragostea noastră cea dragă
Cu noi în pămînt se bagă,
Dragostea noastră cea dulce
Cu noi în pămînt se duce !
Ştii tu, bade, ştii tu iară
Ce mi-ai povestit în iarnă,
Cînd la noi cu drag şedeai,
Tu din gură-aşa-mi ziceai :
Noi atunci ne om lăsa,
Cînd popii biserica
Şi jidovii holerca.

XXIV.

A lui Ghiţă Cătăniţă
Cu a lui albă mîndruţă,
Cu mînile-n buzdunari,
Doisprezece lăutari...
Pre Ghiţă unde şedea,
Nice unul nu-l privea,
Făr'el din grai aşa grăia :
— Mîndră, mîndruliţa mea,
Azi e un an încheiat
De cînd pre tin' te-am luat,
Un cîntec nu mi-ai cîntat.
Cîntă-mi mie-un cîntecel,
Să-mi meargă la sufleţel !
— Bucuros, Ghiţo, -aş cînta,
Dar io-mi am un glas prea mare,
De-mi răsună-n codru tare.
Cînd oi începe-a cînta,
Munţii s-or cutremura,
Brazii nalţi s-or legăna
Frunza-n codru a-mi pica,
Apele s-or turbura
Şi potera ne-a auzi
Şi nainte ne-a ieşi,
Pre mine mă vor lua,
Pre tine te vor tăia.
Cînd am fost eu fată mare,
Mă iubeam cu dînşii tare.
— Cîntă-mi mie cîntecelul,
Să-mi potolesc sufleţelul,

Că nu-s muiere-nvălită
Să ştiu de poteră frică,
Că-s voinic cu comănac
Verde ca frunza de fag,
Cu şepte poteri mă bat.
Mîndra-au-nceput a cînta,
Munţii se cutremura,
Brazi înalţi se legăna,
Frunza-n codru îmi pica,
Apele se turbura
Şi potera i-a-auzit
Şi din grai-aşa-a grăit :
— Beţi, feciori, şi mănîncaţi
Şi pre cai încălecaţi,
Că io-auz un glas prea mare
De răsună-n codru tare,
Ala-i Ghiţă Cătăniţă
Cu a mea albă mîndruţă,
Ca pre Ghiţă să-l tăiem
Şi pre mîndra s-o luăm.
Şi'nainte le-au ieşit
Şi din grai aşa-a grăit :
— Dă-ne tu, măi Ghiţă, vamă !
— Ba io vamă nu voi da ;
Că azi e-un an încheiat
De pre aici m-am plimbat,
Nici o vamă nu am dat.
— Dă-ne tu, mă Ghiţă, murgul !
— Bre, fie c... mumă-ta,
Eu murguţu nu l-oi da,
Că mi l-au dat socru-meu,
Să-mi poarte trupşoru meu.
— Dă-ne, Ghiţă, paloşul !
— Bre, fie c... mumă-ta,
Eu paloşu nu l-oi da,
Că mi l-au dat tată-meu,
Să-mi păstreze capu meu.
— Dă-ne, Ghiţă, pre mîndra !
— Bre, fie c... mumă-ta,
Eu pre mîndra n-o voi da,
Că mi-a dat-o soacră-mea,
Să-mi petrec lumea cu ea.
— Dar'dăm noi, Ghiţă, la luptă !
— Noi la luptă că vom da,
Cînd e mîna doi cu doi,
Să rămînem amîndoi.
Zi de vară pîn'sub seară,
Rea primejdie se-ntîmplară,
S-a descins pustiu de brîu.
Ghiţă din grai aşa grăia :
— Mîndro, mîndruliţa mea,
Azi e un an încheiat
De cînd pe tin'te-am luat,
Credinţa nu ţi-am cercat.
Hai, încinge brîul meu,
Că e vai de capu meu
Şi îmi strînge mijlocul,
Că mi-l rupe ghilcoşul.
Mîndra din graiu-şi grăia :
— O, Ghiţă, soţia mea,
Ori voi care veţi răzbi,
Tot un bărbatu-mi veţi fi !
Ghiţă rău s-a mîniat,
Paloş din teacă-a ţîpat,
Capu jos i l-au tăiat
Şi la morţi l-au aruncat.
Jos la ţară s-au lăsat,
Către mîndruţă zicea :
— Na, mîndruţă, vin de bea,
Că de astăzi încolea
Ştiu bine că nu-i mai bea.
Astă vară io-am muncit,
Nouă clăi fîn am cosit,
Dară Domnul Dumnezeu
Că mie mi-au ajutat,
La opt vîrf am rădicat,
Numai una mi-a rămas
Şi i-l pun în acest ceas.
Şi de plete o au luat,
Capu jos i l-au tăiat
Şi pre claie s-au aruncat,
În vîrf i l-au rădicat.

XXV.

Sluguliţă mă băgai
Şi slujii un an şi doi,
Făcui oi şi făcui boi
Şi de tînăr mă-nsurai,
Mîndră nevastă-mi luai :
Nu mîndră ca mîndrele,
Făr'ază ca soarele,
La obraz ca rujile,
La buză ca sîngele,
Îmbrăcată ca doamnele.
Şi de mînă o luai,
Şi la tîrg mă şi dusei,
Iar la tîrg la Olopreţ,
Unde-s neveste c-on preţ.
Luai drumul de-a lungu
Şi şetrele de-a rîndu,

Mă-ntîlnii c-on turc bătrîn
Şi din grai aşa-mi grăia :
— De vîndut ţi-i nevasta ?
De o porţi în legătoare,
Ca pe-o vacă vînzătoare.
— De vîndut mi-i, zo, -aceasta,
Da ţie nu ţi oi da,
Că ţi-i grasă mustaţa
Şi i-i mînca viaţa.
Luai tîrgu de-a lungu
Şi şetrele de-a rîndu,
Mă-ntîlnii c-on turc tînăr.
— De vîndut ţi-i nevasta ?
De o porţi în legătoare
Ca pe-o vacă vînzătoare.
— De vîndut mi-i aceasta,
Da eu ţie ţi oi da,
Că ţi-i subţire mustaţa
Şi-i trăi bine cu dînsa.
— Cîtu-i preţu la dînsa ?
— Şase buţi de bani mărunţi
Şi treizeci d-ei mărunţei,
Să beu cu pretenii mei.
Prins-o bani-a număra
Şi nevasta o lua.
Dar nevasta lăcrăma
Şi din gură cuvînta :
— Da, bărbate, dragul meu,
Tu gîndeşti că-s vacă eu.
Nu lăcomi banilor
Şi mă da duşmanilor
Că pentr-o cupă de vin,
Mă dai turcului de chin,
Şi pentr-o cupă de bere,
Mă dai turcului muiere.
Turcu de mînă-o lua
Şi cu dînsa se dusă,
Lua drumul Poicului,
Pe calea voinicului,
La mijlocul codrului,
La fîntîna corbului.
A stat în loc şi-a odihnit
Şi din grai aşa-au grăit :
— Nevăstuţă, draga mea,
Noi de luat ne-am luat,
Dară nu ne-am întrebat
Care de unde sîntem.
— Că i-os fata Banului,
Din Ţara Haţegului.
— Tu eşti fata Banului
Din Ţara Haţegului ?
Io-s fecioru Banului
Din Ţara Haţegului.
Şi-ndărăpt s-a înturnat,
Şi pe şogor l-au aflat,
Şi din grai au cuvîntat :
— Na-ţi, şogore, nevasta,
Şi trăieşte cu dînsa.
Dacă banii vei găta,
Vin'la min'că ţi-oi mai da.

XXVI.

Pre drumul bătut de piatră
Merge-o albă de nevastă
Cu-un fiuţ micuţ în braţe.
Dar fiu-i nebotezat,
Ea-i fugită de bărbat
Şi la Dunăre-a plecat
Şi din gură-a cuvîntat :
— Măi podar şi măi luntrar,
Vin'de mă treci cu luntrea.
— Noi cu luntrea că te-om trece
Dacă la doi fraţi vei da
La doi fraţi două sărutări.
Nevasta aşa grăia :
— Decît sărutări voi da,
Mai bin'poale-oi rădica
Şi-n Dunăre voi intra.
Podarii din grai grăia :
— Nevăstuţă, nevăstuţă,
Nu grăbi cu înecatu
Că iată-ţi vine bărbatu.
— Las' să vie, las' să vie,
Dracu de el să mai ştie !
— Nevăstuţă, nevăstuţă,
Nu grăbi cu prăpăditu
Că iacă-ţi vine iubitu.
— Las'să vie, las'să vie,
Dumnezeu de el să ştie,
Să-mi fie mie soţie !

XXVII.

Strigă, Doamne, cine strigă ?
Strigă Toma Alimoş,
Voinic din Ţara de Jos :
— Ia ieşi, Stancă, pîn'afară,
Că mi-i mult, Stanco, de-aseară,
De cînd murgul se-mplimba-ră,
De la grajd pîn'la cămară.
— Zău, io, Tomo, mi-aş ieşi,

Dar Voinea doarme în pat,
Cu puşca plină la cap,
Cu pistoale la picioare,
Cu sabia trasă-n masă ;
Ivănel în legănel.
Stanca în uşă-mi ieşea,
Toma, mîna şi-o ţîpa
Şi pre murg o arunca,
Şi merea cîtu-mi mergea,
Printre holde apuca,
Păsărelele cînta,
Dar Stanca din grai grăia :
— Cîntă puică, păsăruică,
Ivănel ar suge ţîţă.
Toma rău se mînia,
De pre murg jos o ţîpa
Şi ea-ndărăpt că se-ntuma.
Stanca mergea cît mergea
Şi din grai că mi-şi grăia :
— Măi Tomo, cîine cu faţă,
Întoarnă-ndărăpt de mă-nvaţă,
Dac-acasă eu m-oi duce,
Către Voina ce voi şti zice.
— Zi c-ai fost pre răzorele,
De-ai adunat floricele,
Să scalzi pre Ivan cu ele.
Şi acasă că-mi venea,
La fereastră asculta
Şi Voina îmi legăna,
Şi din grai aşa grăia :
— Culcă-te, Ivanu tatei,
Te culcă nelegănat,
Că bine te-am înfăşat
Cu faşă de mătasă
Că sîntem amîndoi acasă.
Că mumă-ta-i la cîmpie,
La cîmpie, la curvie.
Stanca în casă-mi tuna
Şi din grai că mi-şi grăia :
— Ba io n-am fost la cîmpie,
La cîmpie, la curvie,
Că am fost pre răzorele,
De-am adunat floricele,
Să scald pre Ivan cu ele.
Voina rău s-a mîniat
Şi sabia-ndată-a tras,
Şi capu i l-a tăiat,
Şi pre Ivan l-a cruntat.
Voina de părere rea
Şi pre el se omora.
Ivan odată sărea
Şi din grai că mi-şi grăia :
— Doamne, ce-o mai fi asta ?
Să rămîn de doi deodată,
Şi de mumă şi de tată.

XXVIII.

Aude-se, -aude,
Într-un vîrf de munte,
Că s-o celuit
Fată de domn mare
C-un fecior de zlătar.
A zis c-o va duce
Preste munţi greceşti,
La curţi domneşti
Şi pre ea o dus-o
Peste munţi greceşti
La corture ţigăneşti.
Da ea dimineaţă s-o sculat,
Cortul l-o măturat
Cu vîrful cosiţei,
Pre poala sugniţei.
Şi gunoiul l-o ţîpat.
Sus în jos că s-o d-uitat,
Da ea c-o văzut
Vreo trei-patru cărăuşei
Tocma de la tatul ei.
Da ea din grai aşa grăi :
— Voi trei-patru cărăuşei,
Tocma' de la părinţii mei,
Spuneţi maicăi mele
Cîte-o haine-o mai rămas,
Nici să le poarte, nici să le vîndă,
Fără să le aprindă.
Să se facă şfară-n ţară,
Că s-o celuit
Fecior de zlătar
Cu fată de domn mare.
Că cine şi-o văzut
Rochia rotată
Pre cort aruncată,
Rochia rotită
Pre cort azvîrlită,
Năframa de păioară
Într-un cap de cioară.

XXIX.

Colo jos la Ţeligrad,
Tînăr crai s-a însurat
Şi frumoasă şi-a luat.

Pe sub soare, soață n-are,
Numai floarea soarelui.
Da'nici aia nu-i frumoasă,
Că-i salce putregăioasă.
După el carte-a venit,
Carte de la-mpărăție,
Să plece la cătănie.
El din grai că și-a grăit :
— Maică, măiculeana mea,
Grijește-mi nevasta mea,
Dă-i colac cu lapte dulce,
Doar de la noi nu s-a duce.
Hai mîndră, de mă petreci,
De la Cluj pînă la Beci.
De ți-a părea că-i departe,
Barem pînă la cetate ;
Ah, de la cetate-n jos,
Du-te, bade, sănătos,
Ca și-un trandafir frumos.
Rămîi, mîndră, sănătoasă,
Ca și-o floare mai frumoasă.
Da ea-acasă și-a venit.
Cum în casă și-a intrat,
De mîncare că i-a dat,
Coajă arsă de pe masă
Și cu lături de pe vasă.
Cum de mîncare-a gătat,
Mintenași că a luat-o
Și-n temniță o băgară,
În temnița cea din jos,
Oi, cum cîntă de frumos :
Bate-mi vîntul steagurile,
Să se-ntoarne taberile,
Doar vine și badea meu,
Că mie mi-i dor de el.
Nici vorba nu isprăvi,
Badiul ei în loc sosi.
El în casă și-a intrat,
Pre maică-sa a-ntrebat :
— Maică, măiculeana mea,
Da unde-i nevasta mea ?
Maică-sa din grai grăia :
— Ei, fiule, dragul maicii,
În ceasul care-ai pornit,
Nevastă-ta o morit ;
În ceasul care-ai plecat,
Nevasta ț-am îngropat.
Voinicaș din grai grăia :
— Maică, măiculeana mea,
Vin', arată-mi mormîntul,
Să-mi mai stîmpăr sufletul ;
Vin', arată-mi țărîna,
Să-mi mai stîmpăr inima.
Maică-sa din grai grăia :
— Ei, fiule, dragul maicii,
Mare ploaie i-a plouat
Și mormîntul l-a așezat,
Și țărîna a mînat.
Voinicaș din grai grăia :
— Maică, măiculeana mea,
Da-n temnița cea din jos,
Cine cîntă-așa frumos ;
Maică-sa din grai grăia :
— Da o cioară de țigană,
Neluată de nime-n samă.
Voinicaș din grai grăia :
— Maică, măiculeana mea,
Dă-mi o coajă de țîpău,
Să duc eu la robul tău.
Maică-sa din grai grăia :
— Ei, fiule, dragul maicii,
Lasă tu coaja să steie,
Lasă robul meu să pieie.
Voinicaș s-a supărat,
Securea-n mînă-a luat
Și la temniță-a alergat,
Și ușile le-a stricat,
Pre mîndra lui a-ntrebat :
— Mîndră, mîndruleana mea,
Ce moarte vrei la maică-mea ?
— Eu nimica nu-i vreau ei,
Făr'ce-a vrea și Dumnezeu.
El mîndra și-a luat,
Și-n casă că și-a intrat
Și din grai că a grăit :
— Maică, măiculeana mea,
Ai noroc că-mi ești măicuță,
Că te-aș trage la uliță,
Să vadă muierile,
Cum se țin nurorile.

XXX.

Pre deasupra satului,
Merge-un car închiedecat
Și în car un rob legat.
Dinapoia carului,
Merge muma robului,
Tot plîngînd și suspinînd
Și din grai așa grăind :

— Dragii mei, birișI domnești,
Cu carăle-mpărătești
Și cu boi moldovenești,
Lăsați voi boii mai lin,
Că nici robul nu-i străin.
Robul din graiu-și grăia :
— Taci, maico, nu te ruga,
Pre min'nu mă văiera.
Pîn'am fost mai mititel,
Nu m-ai-nvățat diecel,
Nice tata plugărel.
Și m-ai-învățat hoția.
Mă mînași la vecina
Și furai custurița.
Mă mînași a doua oară,
Furai ceapa din grădină,
Custura de la vecină.
Mă mînași a treia oară,
Furai boi și furai cai,
Toate cu voi le mîncai.
Furai murgi de supt doi turci
Și turcii mă obliciră
Și pre mine mă legară.
Puse-mi lăcătuță pre mînuță,
Lanțuri grele pre picioare.

XXXI.

La cei casă mîndră-n vale,
Cu ușile către soare,
Este-o șezătoare mare
Din nouă fete fecioare.
Totu torc și ciripesc,
Numai fata gazdei
Tot umbla plîngînd prin casă,
De la ușă pîn'la masă.
Tatăl său din grai grăia :
— Ce ești, fiică, supărată ?
— Cum n-oi fi eu supărată ?
Că pre mine m-au pețit
Un domnu foarte vestit
Și tot domni de cei mai mari
De fraiteri și de căprari.
Au venit și de-mpărat,
Dup'-acela nu m-ai dat.
— Dragul tatei, fiica mea,
La-nălțatul împărat
Trebuie hinteu gătat ;
La-nălțata-mpărătească,
Trebuie-o vigană-aleasă
Și la cei patru cumnați,
Trebe patru cai gătați ;
La cele patru cumnate,
Trebe patru brîne late.

XXXII.

Strigă-o fată din cei poartă :
— Ia-mă, vere, ia-mă dragă,
Nu-mi arde sufletul
Ca și vîntul pămîntul,
Soarele răzoarele,
Bruma busuioacele.
— Ba eu, zău, nu te-oi lua,
Pînă tu că nu mi-i face,
Pod de-aramă peste vamă,
Pod de-argint peste pămînt.
Nici cu gîndul n-au gîndit,
Și ea toate le-a făcut,
Și la poartă-au alergat,
Și din grai au cuvîntat :
— Ia-mă, vere, ia-mă, dragă,
Nu-mi mai arde sufletul
Ca și vîntul pămîntul,
Soarele răzoarele,
Bruma busuioacele.
— Ba eu, zău, nu te-oi lua,
Pînă tu nu-i otrăvi
Pe fratele cel mai mic,
Cel mai mic și mai voinic.
— Vere, verișorul meu,
Io-s copilă tinerea,
Nu știu face voie rea.
— Vară, verișoara mea,
Mergi în fundul grădinii,
Este-un măr dulce plecat
Și-un șarpe mort spînzurat,
Și din gură spume-i cură,
Din coadă otravă-i pică
Și paharul sprijinește,
Pe frate-to-l otrăvește.
Fetișoara-așa urma
Precum văru-so-o-nvăța.
Frate-so o și venit,
Asudat de la-adunat,
Obosit de la cosit,
Apă rece au cerut.
Apă rece n-au găsit
Și din grai așa-au grăit :
— Soră, surioara mea,

Dor 'izvoarele-au săcat,
Sau vasele s-au uscat?
— Izvoarele n-au săcat,
Vasele nu s-au uscat,
Dar n-ai bea-on pahar de vin,
Vin beţiu maremangiu,
Ásta-i vin de la Braşeu
Trămis de şogorul tău.
Numa-o dată a-nghiţit
Şi pe loc că au murit,
Numa-o vorbă au grăit:
— Soră, surioara mea,
De de-a-nvăţat cineva,
Fie-i moarte de-aceasta;
De-ai făcut din capul tău,
Să-ţi plătească Dumnezeu.
Ea frumos că s-au gătat
Şi la poartă-au alergat,
Şi din gură-a cuvîntat:
— Ia-mă, vere, ia-mă, dragă,
Nu-mi mai arde sufletul
Ca şi vîntul pămîntul,
Soarele răzoarele,
Bruma busuicacele.
— Da eu, zău, nu te-oi lua,
Pe frate-to l-ai otrăvit,
Astăzi-mîne şi pe mine,
N-am nici o hasnă de tine.

XXXIII.

Sus la Ţara Românească,
La băcia ciobănească,
Este-o masă ce lucreşte,
Bătută cu solzi de peşte.
După masă cine şede?
Şede Codrea cu Mircea
Şi, zău, ei se tot mustra.
Mustra Mircea pe Codrea:
— Unde, Codreo, mi-ai vărat,
D-aşa rău nu ţi-a umblat?
Ţi-i chemeşa ca tina
Şi faţa ca hîrtia.
— O, eu, Mirceo, am vărat,
La poartă la Ţelegrad
Un'se bat cîrlanii-n cap,
Cîrlanul cu şasă coarne
Şi la coadă de trei palme.
Mustra Codrea pe Mircea:
— Unde-ai fost tu, Mirceo hăi?
— Eu am fost la ciobănie
Şi-am trăit în sărăcie.
Mîncam coleşa cam goală
Întinsă-n său de mioară,
Mîncam coleşa cam rece
Întinsă-n său de berbece.
Vodă seama mi-o trăgea:
— Spune, Mirceo, -adevărat,
Cîte oi grase-ai mîncat?
— Nu ţi-am mîncat aşa multe,
Numai cinsprezece sute.
Că din zece cîrlănaşi,
Alegeam care-erau graşi
Şi-i tăiam felii pe masă.
Care-era mai fără seu
O lăsam la Dumnezeu
Că şi-aşa o mîncam eu.
— Da cu lîna ce făceai?
— Da mi-o vînt o iarnă grea
Şi m-am îmbrăcat cu ea.
— Da cu caşul ce făceai?
— Caşul l-am vîndut pe bani,
E bun cîştig la ciobani.
Vodă toate le cerea,
Mircea nu vrea să le dea,
Că pînă-au fost mitutele
Mircea s-a căznit cu ele.
Dumnezeu să te ferească
De bătaia ciobănească,
La curtea căpităneasc㠖

XXXIV.

Pre dealu Brăile-*le*,
Merg carăle lui George.
Însă nu merg ca carăle,
Ci merg ca hinteuăle,
Strălucind ca soarele;
Şi la boi coarne de ceară,
Că ca George nu-i în ţară.
Maică-sa din grai grăi:
— George, George, dragul maicii,
Unde-ai pornit carăle,
De merg ca hinteuăle?
— Togma-n ţara ungurească,
Dup-o albă de nevastă.
Maică-sa din grai grăi:
— George, George, dragul maicii,
Dacă-acolo-ai să soseşti,

Bine să te socoteşti,
Nu-ntra-n casă nechemat,
Nu şedea jos ne-mbiat,
Nu be pahar ne-nchinat.
George-însă n-au ascultat.
Dacă-acolo au sosit,
A-ntrat în case nechemat,
Au şiest jos neîmbiat
Şi-au băut pahar ne'nchinat.
Şi George din grai grăia:
— Vai acum de soarta mea!
Nănaşi, nănaşii mei,
Nu fiţi voi aşa de răi.
Nu grăbiţi cu darurile,
Că mă-ajung amarurile.
Maică-sa din grai grăi:
— George, George, dragul maicii,
Eu pare că ştiui
Ce vei tu s-ajungi,
Că pre tin'te-or otrăvi,
De-acasă nu-i mai veni.

XXXV.

Pre dealu Reteagului,
Merge murgul Iancului,
Din picioare scînteind,
Din gură pară ţîpînd,
Cu şeluţa pre su foale,
Cu frîu galben în picioare,
Cu şeuţa toată ruptă
Şi cu coama toată cruntă.
— Ce ţi-i ţie, murgul meu,
Au ţi-i greu trupşoru meu?
— Nu mi-i greu trupşoru tău,
Da mi-i greu năravu tău.
Pe la cîte crîşme treci,
La toate de gard mă legi,
Intri-n casă şi bei bere,
Eu stau flămînd ca şi-un cîne;
Tu te culci pe pat uscat
Şi eu stau legat de gard.
— Păşeşte, murguţul meu,
S-ajungem în sat cu soare,
C-am o mîndră ca şi-o floare
Şi ne gată de mîncare:
Ţie fîn, mie plăcinte,
Mie gură şi scoverzi,
Ţie paie şi ovăz;
Mie pat înperinat,
Ţie grajdu vălurat.

XXXVI.

Pre drumul Gherlei
Merg carăle Gheorghiei;
De la ţara Muntenească,
Merg la Ţara Românească.
După tinără nevastă.
Cînd la vale cobora,
Ea din grai aşa grăia:
— Oi, tu, pui de turturea,
N-ai văzut pre mama mea?
El din grai aşa grăia:
— Pre mă-ta eu am văzut-o,
Pîne albă frămîntînd
Şi după tine plîngînd.
Ea din grai aşa grăia:
— Oi, tu pui de turturea,
N-ai văzut pre tatăl meu?
El din grai aşa grăia:
— Pe tata că l-am văzut,
Caii negri potcovind
Şi după tine pornind.
— Oi, tu pui de turturea,
Spune tu la mama mea,
Pîne dalbă nu frămînte,
După min'[să] nu se cînte;
Spune tu la tatăl meu,
Cai negri nu potcovească,
După mine nu pornească
Că io-s struţ mîndru de flori
Şi drăguţă tuturor,
La mai mici şi la mai mari,
Şi la steaguri de husari;
La mai mari şi la mai mici,
Şi la steaguri de voinici.

XXXVII.

Merge Mircea pe potecă,
Se-ntîlneşte c-o fetică.
— Tu, fetică, dă-mi să beau.
— Ba io, bade, eu nu vreau,
Că mă tem de dragul meu.
— Nu te teme, draga mea,
Că el de s-o mînia,
Io-ncă m-oi înfuria,
Cu baltacu-l voi lovi,
Cu pămînt l-oi coperi.
— Du-te-n vale la fîntînă,
Că-i găsi o cofă plină
Şi-ţi fă cruce şi o bea.

Fă-ţi cruce şi-o bea o dată,
Să nu fie descîntată,
De baba cea blăstămată.
Şi el acolo s-au dus,
Dar cruce nu şi-o făcut
Şi el o beut o dată,
Şi-au simţit dorul de faţă ;
Şi-au beut de două ori,
L-au cuprins reci fiori ;
Şi-au beut a treia oară,
Şi-au căzut mort în izvoară.

XXXVIII.

Mă dusei la Seghedin
S-aduc mîndrei-un brîu de in.
Cînd am fost prin Lipova,
Mă-ntîlnii cu mîndra mea,
Cu mîndra, cu Mărica.
Io-i dau : bună ziua-n casă,
Ea pune pita pre masă,
Lîngă pită carne friptă,
Lîngă carne două cane :
Una cu vin pipărat,
Nu-l pot bea de supărat ;
Alta cu vin îndulcit,
Nu-l pot bea de năcăjit.

XXXIX.

Fă-mă, Doamne, ce mi-i face,
Struguraş poamă de vie
La badea-n cănţălărie,
Să văd badea-al meu cum scrie.
Cumu scrie, mă mîngîie,
Cum citeşte, mă topeşte.
D-aşa scrie mănunţel
Pre frunză de petrinjel,
Să mă duc pînă la el.
Ce ruşine m-o mîncat
Cînd în curte am întrat,
Că scrie legman de-a stînga
Şi căpitanu de-a dreapta.
Ei prinseră-a mă-ntreba :
— Tu copilă, ia, frumoasă,
Ce-ai cătatu-n curtea noastră ?
Tu eşti copilă frumoasă,
Lumea-i tare lăcomoasă
Şi nu-i scăpa sănătoasă.
— Io aici n-aş fi venit,
Da Domnul mi-a poruncit
Pre frunză de petrinjel
Să vinu pînă la el,
Că i numa singurel.
Şi dac-am vint acuma,
Domnule, măria ta,
Cu ce-ţi cinsti drăguţa ?
— Da tot cu vin şi cafea,
Ca nime să nu mi-o ia ;
Tot cu vin şi cu răchie,
Pururea a mea să fie.

XL.

Frunză verde de pre paie,
Ai săracu Nicolaie,
Duminica şi-o jucat,
Luni şi marţi spini o tăiat
Şi marţi sara pre la şasă
Cina cu a lor la masă.
Frunză verde de cicoare
Şi-o pornit la şezătoare,
Frunză verde de polbal,
Pre hula popii la deal.
Frunză verde şi-o nuia,
Cum să n-am inimă rea ?
Cînd hula mi-o scobora
Şi duşmanii mi-l păzea
Cu bîte şi cu topoare
Pre Neculai să-l omoare.
Cu bîtele îl bătea,
Sîngele mi-l năpădea
Şi pre gură şi pre nas,
Şi pre albul de obraz.
Frunză verde şi-o nuia,
El din grai aşa grăia :
— Măi feciori şi ai mei fraţi,
Staţi în loc şi nu mai daţi,
Că-s sărac şi n-am pre nime
Şi voi sînteţi ca şi mine.
Frunză verde lemn uscat,
Au stat în loc şi n-au mai dat.
Frunză verde de dudău,
Ştie-l unul Dumnezeu,
Cum o mai vint el de rău.
Cînd în curte şi-o intrat,
El cu gura şi-o strigat :

— Mamă, măiculeana mea,
Vin' de-mi deschide uşa,
De-mi mai vezi, mamă, faţa,
Mai este de trai ori ba ?
Mumă-sa din grai grăia,
Cînd pre el că şi-l privea :
— Gherasime, Gherasime,
Ardă-ţi cămeşa pre tine,
Cum arde inima-n mine ;
Ardă-ţi cizmele-n picioare,
Precum arde sîntul soare ;
Ardă-ţi pălăria-n cap,
Cum arde frunza de fag.
Frunză verde, lemn de-not,
Niculiţă este mort.

XLI.

Merge Tiţa la fîntînă
Cu cofiţa într-o mînă
Şi tot merge ea cîntînd,
Floricele culegînd,
Floricele lepădînd,
Floricele gălbioare,
Voinicii să mi-i omoare
Cînd or vrea să le miroasă,
Să le intre doru-n casă,
Tot în cale-i să se uite,
A ei gură s-o sărute.
— Tiţă, Tiţă, copiliţă,
Cu sîn alb de porumbiţă,
Nu da foc inimilor,
Dă pace voinicilor,
Să nu dai într-un păcat
Cu feciorul cel din sat.
Tiţa rîde şi nu crede,
Dar feciorul că mi-o vede
Şi-o urmează cît colea,
Se dă-n dragoste cu ea.
—Tiţă, Tiţă, nu mai plînge,
Că io-n braţă mi te-oi frînge,
Cu tot dorul satului,
Cu focul bărbatului.

XLII.

Mică crimă am comis
Şi birăile m-a prins,
La solgăbirău m-a dus.
El, jupînul, a mandat
Să mă duc la spînzurat.
Cînd a fost la spînzurat,
Ochii-n sus mi-am rădicat
Şi spre ceri am căutat,
De jupînul m-am rugat :
— Jupîne solgăbirău,
Îngăduie-mi viaţa,
Pîn'mi-o veni soţia.
Domnule solgăbirău,
Mai îngăduie un pic
Ochii-n sus să mi-i rădic
Ca să-mi văd o păsărea,
S-o trămet la maică-mea
Ca să-i spună vestea rea,
Că joi pre la apus,
Soarele mi s-a ascuns.

XLIII.

La fîntîna cu doi brazi,
Am ucis ieri pe doi fraţi,
Pentr-o puică îndrăgită,
Cu ochirea îndrăcită.
La fîntînă ea cum sta,
Faţa albă-atunci spăla
Şi cînta, se legăna,
Braţe albe-mi arăta,
Eu de ochi m-am fermecat,
Pe braţu-i că m-am culcat,
Iar cei fraţi, cei voinicei,
Tineri, blînzi ca nişte miei,
Nu ştiu ce s-au supărat
Că de mine s-au legat.
Eu pumnul am ridicat,
Pe ambii i-am şi culcat
Şi sub brazi i-am şi-ngropat.
La crucile drumului
La răcoarea vîntului.
Care fată-a trece-n vale,
Să ţi se oprească-n cale
Şi să le plîngă de jale.

XLIV.

Frunză verde, flori mărunte,
Că Istrate-i mort în munte.
N-o murit de flori domneşti,
Ci-o murit de Jurcuieşti.
Da cine l-au omorît ?
Jurcă Şandor c-un nepot,
I-o ajutat şi Cartoaie,

BIBLIOTECA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Că i-o omorît o oaie.
Jurcă Șandor nu-i de vină,
Ci-i de vină Catalină,
Ea a fost c. . . bătrînă,
Că umbla seara pe lună,
Cu găina friptă-n oală,
Cu plosca de-a subsoară.
La, la, la.

XLV.

— Mă duc, maică, să mă-nsor.
— Dar pre cine-mi vei lua?
— Mi-oi lua ibovnica.
— Decît pre-aceea-i lua,
Mai bin'foc la case-oi da.
— Maică, măiculeana mea,
Adă șaua din cămară,
Să mă duc a peți-n țară.
Șaua din cămar-a-dus
Și pre murgul mi o pus,
Și la mîndra lui s-a dus.
— Ian, vin', mîndră pînă-afară,
Să schimbăm năfrămile,
Să stricăm dragostele.
Maică-sa din grai grăi-*re*:
— Că mîndra ta nu-i acasă,
Că-i la moară la Bonțău,
Se-necă de dorul tău.
El la casă mi-o venit
Și către maică-sa-a zis:
— Maică, măiculeana mea,
Na, pune șaua-n cămară,
Că mă duc să mă înec,
Ia, la moară la Bonțău,
Că colo-i și soțul meu.
După ei că s-au sculat
Trei sate și-o jumătate
Și pre ei că i-au aflat
La o cale de arin
Ținîndu-se ei de mînă.
Și pre ei că i-au adus
În ușa bisericii
Și pre el că l-a-ngropat
Pe din sus de țintirim,
Unde-i locul mai străin
Și pre ea că o-ngropat
În ușa altarului.
Din mormînt că i-a ieșit
Un firuț de mintă albă
Și maică-sa-așa zicea:
— Măcina-ma-aș, măcina
Mărunțel ca fărina,
Că n-am unde mă afla,
C-am făcut-o io asta.

XLVI.

Frunză verde și-on bănuț,
Cîtu-i satu de micuț,
Toată fata-i cu drăguț.
Numai una drăguț n-are
Și-o picat de supărare.
S-o luat pe-o călicea
Și s-o-ntîlnit c-o băiețea.
— Ce ai, lele,-n chescheneu?
— Mătrăgună, fătul meu.
— Dă-mi și mie on firuț,
Să-mi capăt și eu drăguț.
Ea mătrăguna i-o dat.
Și drăguț și-a căpătat.

XLVII.

Azi-i luni și mîne-i marți,
Bine-mi trăi ești doi frați
Pînă nu era-nsurați.
Dar de cînd s-o însurat,
Nevasta celui mai mic
Îmblă-n casă suduind,
Iese-afară tot trăznind.
Cel mai mar'din grai grăiește:
— Bate-ți, frate, nevasta,
Să nu ne strice casa.
— Ba io, frate, nu-o oi bate.
Că o-ași bate, -mi fac păcate.

XLVIII.

Ioan de la Micăsasă,
Din temniță nu mai iasă.
Dar Ioan nu-i vinovat,
Că doamnă-sa l-a-nvățat:
— Dă Ioane, dă Ioane,
Dă Ioane, de-l omoară;
Că pînă l-ăi omorî,
Vin roșu ți-oi încălzi
Și pînă l-ăi îngropa,
Vin roșu ți-oi pipăra
Și, Ioan, pîn l-ăi duce,
Ți oi face vinu dulce.

XLIX.

— Fă, bădiță, piatra-n patru,
Nu te teme nici de dracu
Și desfă Dunărea-n două,
Să facem dragoste nouă.
În livadă sub doi nuci,
Pe brață să mi te culci.
Ca pe-un pui te-oi legăna
Și mult te voi săruta.
— Piatra-n patru-ași face-n loc,
Dar nu-i treabă de-un noroc.
Dar e Dunărea cam lată
Și n-am vîslă nici lopată.
— Bădiță cu păr frumos,
Dă-n pădurea cea din jos
Și-i găsi un păltinel,
Fă-ți o vîslă tu din el
Și-i găsi și o obadă,
Fă-ți dintr-însa o lopată.
Cîndu-i trage cu-amîndouă,
Tu să faci Dunărea-n două.
Face-oi, puică, cum mă-nveți,
Face-oi vîslă și lopeți.
Luntrea noaptea mîna-oi
Și din tartaru scăpase.
Iată soarele apune,
Întuneric negru vine.
Trag din vîslă și lopată
Și trec Dunărea îndată.
Jos din pajiștea-nflorită,
Găsesc puica adormită.
Deștepta-o-ași și mi-i frică,
Căci e tînără și mică.
— Frunză verde teioșor,
Luță, Luță, puișor,
Scoală, scoală de mă vezi,
Să mă vezi și să mă crezi.
— Ai venit, odorul meu,
Noroci-te-ar Dumnezeu.
— Iubește-mă, mîndruliță,
Să-ți dau miere din guriță.
Miere de flori și de tei,
Apă-n veci să nu mai bei.

L.

Badea murgu-și potcovește,
Mîndruța stă și-l păzește,
De lacrimi de-abea-l zărește.
Ea din grai așa grăește:
— Bade, murgu-ți potcovește
Și-l înșală cu petele,
Hai la mama și mă cere.
De m-a da, de nu m-a da,
Da-m-a frunza și iarba,
Duce-m-oi cu dumneata.
El din grai așa-au grăit:
— Lele, lelișoara mea,
Lumea o-am înconjurat
Și eu alta mi-am aflat,
Frumoasă ca și-o cătană,
La față ca și-o cocoană.
Ea din grai așa-au grăit:
— Bade, bădișorul meu,
Furnica-i furnică mică,
Care umblă pre pămînt. . .
Și nu te ții de cuvînt.
Am cosiță-n șasă viță,
Cu una umbră ți-oi face
Și cu una tort ți-oi trage
Cu-una iarba-oi țelini,
Murgul ți l-oi priponi,
Pîn' la noi nu vei veni
Și-amîndoi ne vom iubi.

LI.

Mă sculai de dimineață,
Cam pe rouă, cam pe ceață,
Mă spălai pre alba față
Și luai murgu de ață
Și pușcuța plină-n brață.
Mă luaiu prin grădină
Cu pușcuța plină-n mînă,
Văzui iarba tăvălită
Și pre mîndra adormită.
Stau în loc și mă gîndesc
Și pre mîndra o trezesc.
— Bade, bădișoru mnieu,
De te-ar bate Dumnezeu,
Căci mi-ai stricat somnul mnieu.

LII.

Colo jos în prundurele,
Răsărit-o două stele,
Da, zo, ele nu sînt stele
C-alea-s două surorele.
Una rîde, una plînge.

Ai ce rîde d-aşa zîce :
— Taci tu, soră, nu mai plînge,
Că pre noi mama ne-o da
Şi-ntro-o zi ne-a mărita,
Pre tine la răsărit
Şi pre mine la sînţit
Şi tu soră că-i mînca
Tot miezu colacului
Şi-i bea fruntea vinului
Şi io, soră, c-oi mînca
Tot coaja colacului
Şi-oi bea coada vinului
Şi tot nu m-oi supăra
Că mama-ntr-o zi ne-a da.

LIII.

Nevasta care-i frumoasă,
Numa pacoste-i la casă,
Că la uliţă porneşte,
Cu drăguţul se-ntîlneşte,
De dragoste voroveşte :
— Vino, bădiţă, la noi,
C-oi mîna mutul la oi.
Da oile-s cam departe,
Da de n-a veni pre noapte.
Socru-mi-o i dus la moară,
Cadă-o piatră şi-l omoară.
Soacră-mea, zace de boală,
Pînă-i lumea nu se scoală.
Vină bade pre la ceapă,
Nime să nu ne priceapă ;
Vină pe la strat de ai
Şi să n-ai cu nime bai,
Nu veni pre la grădină,
C-am o uşă de smochină,
Cum o prinzi, cum cade-n tină ;
Ş-am o uşă de rogoz,
Cînd pui mîna pică jos.
Nu veni pre la fereastră,
Ţi se vede umbra-n casă.
Da bărbatul bolîndul,
Pre la fereastă-o trecut,
Umbra-n casă-i s-o văzut.
Bărbat din grai a grăit :
— Scoală, scoală, măi nevastă,
Că, ia, dracul la fereastră.
Ea din grai aşa-o grăit :
— Bărbate, fătul meu,
Ascultă ce-oi zice eu.
Pune capu-n lepedeu,
Că la dracu-oi ieşi eu.
Şi afară şi-o ieşit
Şi din grai aşa-o grăit :
— Du-te, drace, du-te drace,
Cătră fundul grădinii,
Unde-s mai deşi călinii,
Că io-acolo şi-oi veni,
De dragoste-om vorovi
Şi amîndoi ne-om iubi.

LIV.

Vine, vine, cine vine ?
Vine Toader voinicul.
— Ce ţi-i calul de-asudat,
Chepeneagul rîurat,
Doară tu-ai fost a peţi ?
— Bau eu n-am fost a peţi,
Ci eu-am fost a hăitui.
Strigă-o fată din uliţă
Cu singura ei guriţă :
— Oh, mai mari boierilor,
Nu credeţi voi pe dînsul
Că el n-a fost a hăitui,
Ci a fost el a peţi
La ţara Haţegului,
La fata-mpăratului.
— Taci tu, fată, nu lătra,
Că napoi de-oi înturna,
Cosiţa îţi oi cionta
Şi oi pune-o-n turnurele,
Ca s-o bată vînturi grele,
Ca pre Todor gînduri rele.

LV.

Pre cel deal îndelungat,
Mere-un voinic tinerel
Cu sabia după el.
Pre cea luncă mere-o pruncă,
De frică să n-o ajungă.
Cînd era de către seară,
Calea li se-mpreunară.
Cînd era de către ziuă,
Prunca se scoală văduă.
Badea se scoală rîzînd,
Mîndra se scoală plîngînd
Şi din gură blestemînd :
— Bade, bădişorul meu,
Dacă nu ţi-o fost de mine,

La ce foc m-ai scos din fire ?
Dacă nu ţi-am trebuit,
La ce foc m-ai celuit ?
— Mîndră, mîndrulica mea,
Da sî blastămă, şi ba.
Că de mine nu s-a prinde. . .
Dacă n-ai avut tu minte.

LVI.

Aude, se-aude,
Într-un vîrf de munte,
Un fluier zicînd,
Două oi zbierînd
Şi-un cîne lătrînd.
Dar o haită sură
Nu-şi mai dă de gură. . .

LVII.

Pe cel deal, pe cel colnic,
Merge-o puică şi-un voinic.
Voinicul merge călare,
Dară mîndra pre picioare,
Culegînd ea la o floare,
Floare mică, floare mare.
— Suie-mă, bade, călare,
Că nu mai pot de picioare.
— Eu te-aş lua bucuros,
Dar mi-i murgul mititel,
În picioare subţirel,
De-abia duce trupul meu,
Trupul şi păcatele,
Mijlocul şi armele.
— Bădiţ, bădişorul meu,
Nu ţi-i milă şi păcat ?
De la părinţi m-ai luat
Şi-n răi codri m-ai băgat.
Deie Domnul Dumnezeu,
Să fie pre gîndul meu :
Să te duci, bădiţă, duci,
Pînă-i pica rob la turci,
Cu picioarele-n butuci
Şi cu braţele-n cătuşi.
Murgul să se contenească,
În creştet să te trîntească,
Mîna stîngă să ţi-o frîngă,
Pe ai dreaptă s-o scrîntească.
Să iei de dologi cu dinţii,
Să mi te plîngă părinţii.
Să te-nsori de nouă ori,
Să aibi nouă feciori.
Să te mai însori o dată,
Să mai ai încă o fată,
Să-ţi duc-apa cu cofiţa,
Tulbure, bade,-n temniţă.

D. BASME, POVEŞTI, SNOAVE, TRADIŢII

I.

Ţiganul Nicolae, porcar la curtea împărătească, s-a lăudat că e un mare tîlhar. Împăratul, ca să-şi rîdă de el, îi porunci să fure noaptea boii de la plugurile cu care arau slujitorii săi. Nicolae îi ademeni pe slujitori cu nişte pui de găină şi de raţă, lăsînd boii fără pază. Reuşi astfel să-i fure. A doua oară, împăratul îi porunci să fure armăsarul său din grajd, ordonînd slujitorilor unul să ţină calul de căpăstru, altul să vegheze în şea, iar altul să-i ţină de coadă. Nicolae reuşi să-i îmbete pe slujitori, puse unuia în mînă o funie în chip de căpăstru, altuia o mînă de fuior în chip de coadă, iar pe al treilea îl aşeză pe o rudă de parcă s-ar fi aflat călare. După aceea scoase calul din grajd, iar împăratul îşi găsi slujitorii în starea de mai sus. A treia poruncă a împăratului a fost ca eroul să fure odăjdiile, vasele sfinte şi galbenii din biserica Precestei. Nicolae aprinse lumînări în cimitir iar popa crezînd că au înviat morţii se grăbi să deschidă biserica pentru a face slujbă. Nicolae intră în biserică, iar popa îl luă drept Dumnezeu. Hoţul îi porunci să intre într-un sac, pentru a-l putea lua cu el în rai. Popa se execută, iar eroul puse mîna pe odăjdii, vase şi galbeni. Pe popă îl tîrî apoi pînă la curtea împărătească şi-l închise în coteţul porcilor. În fine, împăratul îi ceru să fure inelul din degetul împărătesei. Nicolae întocmi un manechin de paie asemănător cu dînsul şi-l aşeză în faţa palatului, ademenindu-l afară pe împărat, care ieşi să-l împuşte. Între timp, Nicolae, travestindu-se în hainele de noapte ale împăratului, intră la împărăteasă şi-i ceru inelul pentru ca să i-l păzească de hoţ. Cînd reveni împăratul, bucuros la împărăteasă, cu vestea că l-a împuşcat pe tîlhar, îşi dete seama că a fost păcălit încă o dată. Împăratul îl recompensă pe fostul porcar pentru isteţimea lui, dar îi porunci să plece din împărăţia sa, spre a nu-l ruina cu totul.

II.

Un negustor bogat s-a căsătorit cu o fată frumoasă, dar săracă. Trăiau bine şi el se convinse de credinţa ei. Un prieten, cu care călătorea o dată, parie cu el pe necredinţa soţiei. Condiţia rămăşagului a fost ca prietenul să afle semnele intime ale trupului ei şi în caz de reuşită să primească toată averea celuilalt. Femeiea, în lipsa soţului ei de acasă, nu ieşea nicăieri şi nu primea pe nimeni, aşa că prietenul nu avea prilejul să se introducă la ea. O babă singură avea acces în casă. Prietenul o cumpără şi cu ajutorul ei pătrunse în casă : baba o rugă pe femeie să-i adăpostească pentru o singură noapte o ladă. În ladă se ascunsese însă prietenul. Seara, femeiea se dezbrăcă şi prietenul o putu observa foarte bine de unde era ascuns. De asemenea, ea îşi puse inelele lîngă ladă. Peste noapte, el îşi însuşi şi inelele femeii. Dimineaţa lada fu scoasă afară, iar el merse să-i dovedească negustorului că a cîştigat pariul. În

acest fel, puse mîna pe toată averea celuilalt. Negustorul îşi goni nevasta, punînd-o într-o colibă, căreia îi dădu drumul pe o apă. Coliba ajunse într-o pustietate şi femeiea căzu în mîinile unor sălbatici. Fugind de la ei, ea nimeri într-o pădure uriaşă, unde de osteneală adormi. Peste noapte se trezi la sfatul unor zîne, care povesteau ce făcuseră în timpul zilei. Află atunci că împăratul Verde era orb şi că nu se putea vindeca decît cu roua de sub copacul sub care dormea ea. Adună roua într-o năframă şi, travestită în haine bărbăteşti, merse la cetatea împăratului. După multe stăruinţe, ajunse la împărat şi-l vindecă. Ca răsplată, ceru să fie făcut[ă] dregător în cetatea de unde era de fel. Ajungînd dregător în acel oraş, chemă pe prietenul soţului său şi, ispitindu-l cum dobîndise averea, află cum s-au petrecut lucrurile. Îl pedepsi aspru, luîndu-i şi toată averea. Chemîndu-şi apoi soţul, făcură o petrecere mare, de bucuria regăsirii. La ospăţ, au ucis nişte scaune, au tăiat nişte laviţi şi nişte mese de fag. Eu încă am fost pe acolo şi am căpătat nişte oase cu carne. Venind către casă, m-am întîlnit cu *Crede-mă*, care a vrut să-mi ia ce-am avut în desagă. Eu am scos un os şi l-am lovit oblu peste ochi, şi de atuncea umblă cu el întors pe dos ! După aceea vin pînă mai în capu oraşului. Aci mă întîlnesc cu *Übereitern*. El încă o vrut cu puterea să-mi ia merindea din desagă. Mi-o fost oarecum să-i dau peste ochi ca lui *Crede-mă*, da'i-am dat cu fluierul cel de picior de laviţă peste mînă şi după aceea, cînd am văzut că vrea să mă bată, i-am mai dat încă una peste picior şi de atuncea i-au înţepenit şi mîna şi piciorul".

III.

O femeie săracă avea numai o vacă şi, neavînd cu ce trăi, îşi trimise băiatul s-o vîndă la tîrg. Acesta, după ce luă banii, văzu o traistă cu petece colorate şi, necunoscînd valoarea acelora, se lăsă păcălit de negustor, plătind-o cu toţi banii luaţi pe vacă. Cînd veni acasă, maică-sa îl certă pentru prostia lui, iar el de necaz, se duse afară şi dete cu traista de pămînt. Îndată ieşiră din ea 4 militari şi se puseră la ordinele lui. El nu le ceru nimic, însă îşi păzea bine traista. Într-o zi îi veni ideea de a se căsători cu fata împăratului Roşu şi o trimise pe mamă-sa la acesta ca să-i ceară mîna. Împăratul nu se supără de îndrăzneala lui, dar îi ceru ca într-o singură noapte să transforme un munte într-un şes ; să planteze vie şi să-l servească cu vin fiert. Cu ajutorul ostaşilor din traista fermecată, el îndeplini porunca împăratului. Acesta însă nu-i dădu fata, ci porunci să transforme alt munte în şes, pe care să cultive grîu, din care să facă într-o singură noapte şi pîine caldă. Băiatul îndeplini şi această poruncă în acelaşi mod. Împăratul îl puse însă şi la o a treia încercare : să-i facă într-o noapte un palat atîrnat de un fir de păr de *toarta* cerului şi de la palat pînă la curţile lui, un drum de aur, mărginit cu pomi de aur, în care să cînte păsări de aur. Îndeplinind şi această poruncă, avu loc nunta, „un ospăţ, într-un vîrf de băţ şi [se] căra apa şi vinul cu ciurul", la care băiatul primi în dar de la un bătrîn general un cîine şi o pisică.

Între timp, negustorul care vînduse traista, aflînd de însuşirile minunate ale acesteia, se prefăcu în cerşetor şi merse la palat. Profitînd de lipsa băiatului, se furişă în casă, fură traista şi trîntind-o de pămînt, porunci militarilor ce ieşiră din ea să strămute palatul într-o insulă. Cînd veni tînărul acasă şi nu-şi găsi palatul şi nevasta ceru sfatul cîinelui şi pisicii. Aceştia îi făgăduiră tot ajutorul şi plecară tustrei pînă la marginea mării. Urcîndu-se în spinarea cîinelui, pisica ajunse în insulă şi la palat. Fata împăratului o cunoscu imediat, dar nu-i putu da traista fermecată, deoarece negustorul o purta ziua şi noaptea la gît. Pisica reuşi să-l facă să o lepede peste noapte, o luă, o duse cîinelui, care înotă îndărăt la stăpînul său. Acesta o trînti de pămînt, ieşiră militarii năzdrăvani şi la cererea lui strămutară palatul din nou la locul său. Negustorul invidios muri de foame, iar ei trăiră fericiţi.

„Mă suii pre o şea şi o spusei aşa ; mă suii pre o custură ruginoasă şi spusei [o] poveste mincinoasă".

IV.

La o petrecere împărătească, atunci cînd fetele voiră să plece acasă, împăratul le amenință că dacă vor pleca, stricîndu-i petrecerea, vor găsi acasă pe mamele lor transformate în vaci. Toate rămaseră de frică, numai una, care nu crezu în amenințare plecă acasă și, spre groaza ei, o găsi pe maică-sa preschimbată în vacă. Vaca fu pusă la un loc cu celelalte vite, iar împăratul se însură a doua oară, luînd o femeie cu două fete. Noua împărăteasă începu să-și prigonească fiica vitregă. O trimitea la păscut cu vaca și-i dădea de tors peste puteri; ea însă cu ajutorul vacii reușea să-i îndeplinească poruncile. Cînd se ducea împărăteasa cu fetele sale la baluri, pe ea o lăsa acasă, poruncindu-i să despartă un amestec de mălai și cenușă. Ea începu să plîngă, merse la vacă, iar aceasta, trimițînd doi porumbei, o salvă din necaz. Vitrega, bănuind de unde vine ajutorul ei, ceru împăratului să omoare vaca. Vaca ceru fetei să-i îngroape oasele sub un frăgar, poruncindu-i să vină s-o caute acolo ori de cîte ori ar fi într-o nevoie. Așa s-a și întîmplat. Mergînd o dată la bal cu fetele sale, împărăteasa amestecă două măsuri de mălai cu cenușă și-i porunci să le aleagă. Fata merse la frăgar, unde apăru mamă-sa. Trimise din nou porumbeii să aleagă mălaiul, apoi îi dete fetei haine de aramă, trimițînd-o la bal și pe ea. Acolo ea dansă toată noaptea cu fiul împăratului Roșu, care se îndrăgosti de ea. Dimineața, ea dispăru de la petrecere. Altă dată s-a petrecut la fel, doar că vitrega i-a dat să aleagă trei măsuri de mălai, iar fata a mers la bal în haine de argint. În fine, ultima dată i s-a poruncit să aleagă patru măsuri de mălai, iar fata s-a îmbrăcat cu haine de aur. Încercînd să scape de curtezanul ei, ea și-a pierdut un papuc și, venind acasă, s-a ascuns într-o ladă cu cenușă în pod. Feciorul împăratului Roșu trimise slujitorii să caute fata căreia i se va fi potrivit papucul. Aceștia ajunseră și la împărăția noastră și, cu toate împotrivirile vitregei, încercară și piciorul fetei din lada cu cenușă. Potrivindu-se papucul, se făcu o nuntă minunată. Tinerii se înțelegeau bine și femeiea născu un copil căruia îi puse numele Emil. Într-o zi, vitrega și fetele sale îi făcură o vizită, punînd la cale vrăjirea fetei, ceea ce le reuși. Una din fetele vitregei o înlocui. Ea venea însă la fereastră, cerînd să fie lăsată să-și alăpteze fiul. Un slujitor, de milă, o lăsă, dar o și spuse soțului, care în a treia noapte o surprinse. De la ea află despre trădarea vitregei, pe care o pedepsi cu moartea, împreună cu cele două fete ale ei.

V.

„A fost odată, a fost, că de n-ar fi fost nu aș sta a minți că un purice a pleznit. Că doară nici eu nu sînt de cindu-s fabulele, că-s cu o zi—două mai [d] încoace, că chiar cînd poveștile pre la poarta noastră trecea, pre mine maica atunci mă făcea și am luat una de picior și am țîpat-o după cuptor și am strîns-o bine și m-a învățat și pre mine...".

Copilul unei femei foarte sărace plecă de se băgă slugă. Stăpînul îl trimise cu vacile la păscut. La prînz, ceilalți copii începură să mănînce din traistele lor; el însă găsi în traista lui un mălai de cenușă. Văzîndu-l necăjit, ceilalți copii îi deteră din mîncarea lor. A doua zi i s-a întîmplat la fel, însă el prinse un bou și din cornul acestuia își scoase de mîncare nenumărate bunătăți. Stăpînul a înțeles de unde a avut de mîncare copilul și se hotărî să omoare boul năzdrăvan. Nimenea nu-l putu însă prinde, în afară de copil. Atunci boul zbură cu copilul pînă ajunseră într-un „rît frumos" și-i spuse copilului că după moarte să-i ia coarnele, iar în cornul stîng să nu se uite pînă cînd nu-i va fi lumea mai dragă.

„Și am venit pre o șea și am spus-o așa".

VI.

Un împărat avea doi feciori. Ieși odată la plimbare cu ei într-o pădure și ajunseră într-un loc necunoscut. Primul fecior spuse că locul acela ar fi bun de lagăr ostășesc, al doilea de lăcaș pentru hoți. Împăratul îl binecuvîntă pe feciorul cel mare și-l blestemă pe cel mic. Îmbătrînind împăratul, cedă împărăția feciorului celui mare. Cel mic își începu cariera de hoț furînd pe un curtean în toiul ospățului și compromițînd pe altul (ascunzîndu-i în buzunar tacîmurile de aur). Tatăl său îl izgoni de acasă, iar el se întovărăși cu un moș, mergînd împreună la furat. De fapt, băiatul îi arătă moșului ce înseamnă a fura. Furînd odată la palat, bătrînul căzu într-o capcană și feciorul trebui să-i taie capul spre a nu fi descoperit. Pentru a afla al cui era trupul fără de cap, împăratul îl expuse în public, cu gîndul că cineva din familia mortului tot se va trăda. Îmbătînd pe paznicii trupului, feciorul reuși să fure trupul moșului, să-l ducă acasă și să-l îngroape o dată cu capul. Altă dată, reuși să fure pînă și inelul împăratului, care îngrozit, promise că nu va face nimic hoțului dacă se va prezenta de bunăvoie. El veni la palat, arătă că este autorul tuturor hoțiilor săvîrșite în ultima vreme și-l mustră pe tatăl său pentru blestemul lui.

VII.

Un împărat avea o fată, la care veneau doisprezece tineri ca să petreacă. O dată, unul din ei o invită în pădure, la palatul lor. Fata se duse, ajunse în pădure, dădu de palat și intră. Nu găsi pe nici unul acasă, ci dete peste o pasăre mare, într-o colivie, care-i spuse să se ascundă imediat sub pat, deoarece acolo locuiesc doisprezece hoți, ce-o vor ucide cînd se vor întoarce. Ea făcu astfel. La o vreme se întoarseră hoții, aducînd cu ei o altă fată. O omorîră și, neputînd să-i smulgă inelul, îi tăiară degetul și-l aruncară sub patul unde era ascunsă domnița. Aceasta îl luă și, după plecarea tîlharilor, se întoarse grabnic acasă și ceru tatălui său să pregătească o mare petrecere. La ospăț se prezentară și cei doisprezece tineri. Domnița propuse ca fiecare să spună cîte o poveste. Cînd ajunse rîndul la ea, povesti, ea pasămite, un vis: cum veneau la ea doisprezece tineri, cum unul i-a propus să meargă la ei în pădure, cum s-a dus acolo și ce i-a spus pasărea, cum au venit tîlharii cu o fată și au ucis-o cum i-au tăiat degetul și cum ea l-a luat cu inel cu tot. Ajungînd aici, scoase degetul și-l arătă împăratului, demascîndu-i pe cei doisprezece tineri. Împăratul îi pedepsi pe toți cu moartea; „și-s morți, de cumva nu mai trăiesc; însă poate că și astăzi mai viază".

VIII.

Un împărat avea trei feciori. Plecînd ei să viziteze împărăția, ajunseră la un palat pe ușa căruia era o inscripție misterioasă. Hortensiu, fiul cel mai mic, putu s-o citească și în ea era scris să nu intre în palat, că dacă era simplu de intrat în el, era imposibil de ieșit. Frații rămaseră afară, iar tînărul intră. Într-o cameră dete peste un monstru grozav, care dormea în brațele unei fete ce-i căuta în cap. Fata îl sfătui să plece imediat, spre a nu fi sfîșiat de monstru cînd s-ar trezi. Hortensiu însă ia paloșul monstrului și-i taie capul, eliberînd-o pe fată. Aceasta îi dă în semn de recunoștință o găletușă de aramă, în care se aflau un iepure și un ogar; ogarul fugea mereu după iepure și nu-l putea prinde. El scoase fata și o încredință celor doi frați, apoi porni să cerceteze în continuare palatul. Într-o altă cameră dete peste alt monstru, pe care de asemenea îl ucise, primind de la fata respectivă o găletușă

de argint, în care se afla un iepure şi un vînător (iagăr), care nu putea de loc împuşca iepurele. O dete şi pe această fată în grija fraţilor săi şi porni mai departe. Într-o a treia cameră i se întîmplă la fel. Primi de astă dată o găletuşă de aur, în care o pisică urmărea la nesfîrşit un şoarece. O dete şi pe această fată în grija celor doi fraţi, dar cum uitase să-şi ia găletuşa, se întoarse în palat. Între timp fraţii săi, luînd pe cele 3 fete, se întoarseră acasă, povestind despre moartea lui Hortensiu. Împăratul înfie în locul lui pe băiatul regelui din Boemia şi voi să-i însoare pe tustrei cu cele trei fete. Ele cerură însă ca mai înainte să li se construiască trei găletuşe, după un model anume, ştiut numai de ele. Împăratul dădu ordin tuturor meşterilor să le facă, dar nici unul nu reuşi. În această vreme, Hortensiu nu putea ieşi din palat. Într-o cameră dete peste un clopoţel. Sunînd, apărură nişte balauri, gata să-l slujească. El le ceru numai să-l scoată afară din palat. Veni apoi în cetatea de scaun şi află de necazul aurarilor. Se băgă calfă la un meşter, făgăduind că-i face el cele trei găletuşe. Şi într-adevăr, în fiecare dimineaţă îi dădea cîte una, pe care zicea că o făcuse peste noapte s-o ducă împăratului. În fine, sosi ziua nunţii celor trei fete. El sună din clopoţel şi, apărînd balaurii, le porunci să împiedice nunta, schilodindu-l pe băiatul înfiat în locul său, cruţîndu-i însă pe ceilalţi. Lucrul se petrecu astfel de două ori şi împăratul, speriat, porunci să se ţină doliu în toată împărăţia. Hortensiu însă călcă porunca, făcînd un chef şi o petrecere uriaşă. A fost imediat prins şi condamnat la spînzurătoare. Dezbrăcat pînă la piele, este recunoscut drept fiul pierdut, după unele semne minunate ale trupului său. El nu se răzbună pe fraţii săi necredincioşi, ci le dete în căsătorie pe cele două fete mai mari, lui oprindu-şi-o pe cea mai mică. „De nu vor fi murit şi astăzi or trăi. Amin".

IX.

Un negustor avea trei fete, două urîte şi lacome, a treia frumoasă şi modestă. Cînd se întorcea de la drum, le aducea întotdeauna celor mari ceea ce îi cereau; cea mai mică nu pretindea nimic. O dată, cele mari îi cerură haine frumoase, cea mai mică numai un buchet de flori. El cumpără veşmintele, dar de buchetul celei mici uită cu desăvîrşire. Venind noaptea spre casă, dete de un palat şi încercă să obţină învoirea să înnopteze acolo. Nu găsi însă pe nimenea, deşi caii şi căruţa i-au fost băgaţi în grajd, iar o masă mare fusese întinsă pentru el. Mîncă şi se culcă, iar dimineaţa porni să caute pe stăpînul palatului ca să-i mulţumească. Ieşi în grădină şi îşi aduse aminte de buchetul promis fetei celei mai mici. Dete să rupă cîteva flori, cînd cineva îl mustră pentru lăcomia lui. Întorcîndu-se, văzu un urs cu faţă de om. Îşi ceru iertare şi-i povesti de ce vrusese să rupă florile, iar ursul îi îngădui să le rupă. Apoi acesta îi povesti că el era de fapt un fecior de împărat, blestemat să umble 10 ani transformat în urs şi să fie salvat numai dacă o fată se va îndrăgosti de el; dacă nu, să moară. Părîndu-i-se fata cea mică a negustorului modestă şi cuminte, îl rugă pe negustor pînă să scape definitiv de pielea de urs şi o rugă să vină neapărat atunci la el. Îi dădu şi un inel cu ajutorul căruia să poată călători mai iute. Una din surori îi fură inelul şi, cînd vroi să se întoarcă la iubitul ei, nu avu cu ce. Tatăl ei, căruia îi povesti întîmplarea, îi redobîndi inelul şi ea, arătîndu-l la soare, sosi o caleaşcă care o duse zburînd la palatul ursului, tocmai la timp ca să-l elibereze de moarte şi de blestem. Amîndoi se căsătoriră şi trăiră fericiţi. Soarele întîrzie patru zile în loc, uitîndu-se la ei, pentru care fu blestemat de lucrători şi iobagi şi mustrat de mamă-sa.

X.

„A fost ce-a fost, că de n-ar fi fost, n-aş cuteza a minţi, că un purice a plezni. Că nu-s de cînd poveştile, ci cu vreo două zile mai încolo şi cu vreo nouă mai încoace".

A fost un împărat care avea o fată îndrăcită. Într-o noapte, maseră acolo Dumnezeu şi Sf. Petru. Împăratul le istorisi necazul lui cu fata. Dumnezeu se oferi s-o lecuiască, cerînd să i se dea o pungă de tutun, o pipă şi o cîrjă. Cu acestea se aşeză în dosul uşii de la odaia fetei. Curînd începură să vină dracii şi vrură să-l gonească de acolo, dar el le ceru voie, să rămînă pînă va fuma o pipă. Cînd s-a umplut odaia de draci, Dumnezeu strigă: „Cîrjă cîrjeşte-i şi în traistă bagă-i!" şi cîrja a început să împlinească porunca, aşa încît dracii fugiră care încotro şi nu mai reveniră niciodată pe la fată.

„Mă am pus pe o şea şi am spus-o aşa, m-am pus pe o custură ruginoasă şi am spus-o mincinoasă".

XI.

Un împărat avea o fată şi, pentru a o creşte în frica lui Dumnezeu, o închise într-un turn cu o singură ferestruică. Într-o zi, în fereastră crescu un rozmarin şi ea, mîncînd, rămase grea. Împăratul porunci să i se taie mîinile şi o izgoni în lume. Ea ajunse într-o pădure, îşi făcu o colibă cu dinţii şi născu un băiat. Tocmai atunci treceau pe acolo Dumnezeu şi Sf. Petru, care îi botezară copilul „Petru Făt—Frumos" şi-i lăsară un cuţit pentru cînd va fi mare şi va merge la vînat. Pentru că femeiea avea inimă bună şi le dete să mănînce din turta ei de cenuşă şi le aduse apă de izvor, sfinţii prefăcură turta în pîine de grîu şi mamei îi redeteră mîinile. Băiatul crescu şi se făcu vînător. Într-o zi ajunse la un palat locuit de 12 zmei. Trimise cuţitul să-i omoare, în afară de căpetenia lor. Aşa se şi întîmplă. El închise pe zmeu într-o odaie şi în restul palatului se instală cu mama lui. Pe aceasta o opri să umble în camera zmeului. De curiozitate, ea intră totuşi, îl văzu pe zmeu, se înduioşă de soarta lui şi îl eliberă din butea în care stătea închis. Continuară apoi să trăiască împreună, ascunzîndu-se de băiat. Într-o zi, zmeul o sfătui să se facă bolnavă şi cînd se va întoarce feciorul de la vînat să-l trimită să-i aducă în leac apă de unde se bat munţii în cap. În felul acesta sperau să scape de Petru. Acesta plecă, dar trecu pe la iubita lui Ileana Cosînzeana, care-l învăţă cum să fure apa. El făcu aşa, dobîndi apa şi scăpă de urmărirea munţilor, adăpostindu-se în casa iubitei sale. În timpul nopţii, aceasta îi schimbă apa. El merse acasă, iar mama lui chipurile se făcu bine. Altădată, la sfatul zmeului, îl trimise să-i aducă un purcel de la „scroafa cea cu dinţii de fier şi cu o falcă în cer şi cu una în pămînt". Ileana îl învăţă iarăşi cum să facă şi, cînd el se întoarse cu purcelul, i-l schimbă şi pe acesta. Mama lui pretinse iarăşi că s-a făcut mai bine. Ca să scape, în fine, de el, ea îi pregăti o baie şi în clipa cînd el era gol şi nu avea cuţitul la el, apăru zmeul care îl întrebă ce moarte-şi doreşte. El ceru să fie făcut bucăţi, încărcat în desagi, pus pe cal şi trimis în lume. Aşa şi făcu zmeul, dar aruncă pulpele lui la cîini. Calul lui, care se obişnuise să-l ducă la Ileana, îl duse şi de astă dată. Aceasta puse oasele la loc, înlocui pulpele lipsă cu ale purcelului şi-l învie. El se prefăcu într-o pasăre şi merse la mamă-sa, pe care o surprinse îmbăindu-se împreună cu zmeul. Pasărea îi ademeni dezbrăcaţi afară din apă şi, dîndu-se peste cap, se transformă iarăşi în om şi-l întrebă pe zmeu ce moarte vrea. Acesta ceru să i se facă ce-i făcuse şi el la rîndul său, dar calul, neavînd unde să-l ducă, zmeul se prăpădi. Mama denaturată fu ucisă de cuţitul fermecat, în urma judecăţii divine, iar el se căsători cu Ileana Cozînzeana. „Şi eu inca fui la ospetiu".

XII.

O văduvă săracă avea o fată foarte frumoasă. Aceasta plecă în lume să-şi caute norocul. Într-o pădure se întîlni cu Precesta, care o luă slugă, cerîndu-i să măture două odăi, iar în a treia oprindu-i să se uite. Ea respectă această înţelegere, pînă într-o zi cînd, neputîndu-şi stăpîni curiozitatea, se uită în camera oprită. Precesta o mustră pentru curiozitate, dar fata negă şi nu vru să spună ce a văzut. Pentru aceasta, Precesta o duse din nou în pădurea unde se întîlniseră odinioară, luîndu-i însă graiul. În această pădure, fu găsită de un fecior de împărat care ieşise la vînătoare. El se îndrăgosti de ea şi, cu toată opoziţia tatălui său, o luă de soţie. Peste un an, ea născu un băiat. Noaptea veni Precesta, o întrebă ce văzuse şi, la refuzul ei, îi luă copilul. A doua zi, femeiea abia a scăpat să nu fie condamnată la moarte. Peste un an născu alt băiat şi lucrurile se petrecură la fel. Cînd însă se născu şi dispăru şi al treilea copil, fu condamnată să moară îngropată de vie. După ce o îngropară şi se întoarseră în cetate, veni la ea Precesta şi o întrebă să-i spună ce a văzut, făgăduind să-i restituie copiii şi să-i salveze viaţa. Ea îi spuse atunci că văzuse o femeie şi un bărbat stînd pe cîte un scaun, înconjuraţi de îngeri. Pentru aceasta, Precesta transformă groapa unde fusese zidită într-un palat frumos şi-i redete copiii. Soţul ei, avînd remuşcări, trimise un slujitor să vadă ce s-a întîmplat cu biata osîndită. Acesta găsi palatul, dar nu putu intra în el. Se întoarse de spuse ce a aflat. Feciorul împăratului se îmbrăcă în haine de cerşetor şi putu astfel intra în palat. Acolo fu recunoscut de copiii săi ! Apoi femeiea îi povesti păţania ei şi, iertîndu-se, trăiră fericiţi mai departe.

XIII.

Un împărat avea trei feciori. Veni vremea să se însoare. Primul plecă s-o peţească pe fata împăratului Verde. Acesta cerea însă tuturor peţitorilor să-i spună cîte perechi de papuci rupea fata lui într-o noapte. Mergînd feciorul, i se făcu foame şi se opri să dejuneze, cînd apăru o vulpe şi-i ceru de mîncare. El o alungă, iar ea îl blestemă să nu-şi poată îndeplini peţitul. Dînsul ajunse la împărăţie şi, după o noapte petrecută la palat, nu putu să spună cîţi papuci a rupt domniţa. Pentru care fu aruncat în închisoare. Plecă şi feciorul al doilea şi păţi la fel. Fratele mai mic, întîlnindu-se cu vulpea, îi dete de mîncare şi aceasta îl învăţă cum să dezlege întrebarea împăratului : să nu doarmă în timpul nopţii, ci s-o urmărească pe domniţă care se duce la bal, să rupă cîte o crenguţă din pădurile de aramă, de argint şi şi aur prin care vor trece, să se ascundă sub masă în odaia balului şi să ia papucii rupţi pe care acolo obişnuieşte să-i arunce domniţa şi să vină apoi cu ei la împăratul. El îi mulţumi frumos, ajunse la împărăţie, îi urmă întru totul sfatul şi o dobîndi astfel pe fată. Pe deasupra, el reuşi să obţină şi eliberarea celor doi fraţi ai săi. Pe drum, din pizmă, fraţii săi îl aruncară într-o prăpastie, de se făcu mici fărîme. Vulpea le adună însă pe toate la un loc, le stropi cu apă vie şi îl învie. Ajuns acasă, fu recunoscut de tatăl său, care pedepsi pe cei doi fraţi mai mari.

„M-am pus pe o şea şi-am spus-o aşa".

XIV.

Un împărat avea o fată, pe care o ţinea închisă. Într-o zi, pe fereastră a intrat o frunză şi fata, mîncînd-o, căzu grea. Nu putea însă naşte. Împăratul chemă sfetnicii, dar nimeni nu-i dete de leac. Un moşneag a reuşit cu o vorbă s-o facă să nască, promiţînd copilului, dacă e băiat, că-i va da de soţie pe Maria Terezia. Copilul fu botezat Busuioc. Cînd crescu mare, el porni în lume s-o caute pe Maria Terezia şi merse „multă cale în împărăţie, ca Dumnezeu să ne ţie", pînă ajunse la Sf. Marţi. Aceasta îl întrebă unde se duce. El îi povesti întîmplarea lui, dar ea, neputîndu-l ajuta, îi dete un pieptene şi-l îndrumă la Sf. Miercuri. Aceasta îl trimise şi ea mai departe la Sf. Vineri, după ce îi dete o cute. De la Sf. Vineri, care-i dădu nişte „lemnuţe de măturat", merse la Sf. Duminică. Aceasta îi spuse că Maria Terezia se află în ţara zînelor, care o păzesc cu străşnicie să nu le-o fure Busuioc. Ca să pătrundă în casa lor, să se prefacă în cerşetor şchiop şi mut. Aşa şi făcu şi nu fu cunoscut de zîne, care-l lăsară în casă, aşternîndu-i pat la vatră. După ce se culcară zînele, Maria Terezia îl luă de mînă şi plecară amîndoi. A doua zi zînele îi urmăriră, dar Busuioc aruncă pieptenele, cutea şi „lemnuţele de măturat", care se prefăcură în stînci şi pădure, împiedicînd pe zîne să-i ajungă. Astfel ajunseră la Sf. Vineri. După ce se odihniră, plecară împreună spre casă. Sf. Vineri îi învăţă să meargă pe drum ocolit, dar ei o luară de-a dreptul şi le ieşi în cale un zmeu. Acesta îl omorî pe Busuioc şi o luă pe Maria Terezia. În drum, întîlniră un lac de lapte şi, întrebîndu-l pe zmeu ce putere are lacul acela, află Maria Terezia că laptele acela poate învia morţii. Cînd lipsea zmeul de acasă, merse Maria Terezia de căută trupul lui Busuioc, îl spălă în lapte şi-l învie. Apoi încercară să fugă. Calul zmeului însă necheză şi-l înştiinţă pe zmeu de fuga lor, aşa că acesta se luă după ei, îi ajunse, îl omorî din nou pe Busuioc şi o răpi pe Maria Terezia. De trei ori încercară să fugă şi de trei ori pătimiră la fel. În cele din urmă, Busuioc nu mai fugi cu iubita lui, ci o puse să-l întrebe pe zmeu unde-şi ţine puterea. Acesta o păcăli în două rînduri, zicîndu-i ba că puterea lui stătea în stîlpul porţii, ba că în hornul casei. În cele din urmă, la insistenţa ei, îi spuse că în ouăle unei raţe, ce se află în stăpînirea unei zmeoaice. Busuioc plecă şi se băgă slugă la zmeoaică. Aceasta îi dete să pască o iapă, sub cuvînt că dacă o va pierde, îşi va pierde capul. Cum însă, în drum spre zmeoaică, Busuioc făcuse cîte un bine unui lup, unei vulpi şi unei mrene, aceste trei animale recunoscătoare îi găsiră de fiecare dată iapa, unde o ascundea zmeoaica, scăpîndu-i capul. Apoi vulpea îl învăţă cum să capete un mînz bun de la zmeoaică, drept preţ al slujbei sale. El făcu astfel şi obţinu mînzul cel mic, care avea trei inimi. Ajunse acasă la zmeu, o luă pe Maria Terezia şi fugi cu ea. Calul zmeului necheză din nou, zmeul porni în urmărirea lor, dar în urma unei discuţii între cei doi cai, zmeul fu aruncat în văzduh şi muri. Ajunseră apoi acasă, făcură o nuntă mare şi au trăit fericiţi.

„M-am pus pe o custură ruginoasă şi am spus-o cam mincinoasă".

XV.

„A fost o dată ce-a fost, că de n-ar fi nu m-aş da a minţi".

Doi copii orfani aveau o vacă şi, neavînd cu ce trăi, băiatul merse s-o vîndă la tîrg. În drum auzi scîrţîitul unei cruci de lemn şi crezu că aceea vrea să-i cumpere vaca. Legă vaca de cruce şi venind acasă se bucurară amîndoi de tîrgul încheiat. La trei zile, merse să vadă ce-i cu vaca şi o văzu înconjurată de lupi. El crezu că-i vorba de negustori şi se bucură că va primi bani buni la sorocul învoielii. Cînd se duse însă după bani, vaca nu mai era şi, nefiind vînt, crucea nu mai scîrţîia. Neştiind ce să facă, dete cu securea în cruce, aceasta se prăbuşi şi, la piciorul ei, găsi o căldare de bani. O aduse acasă şi pentru a şti cîţi erau merse la popa să le împrumute ferdela. Popa se gîndi să-i înşele, speriindu-i, şi se îmbrăcă într-o piele de bivol. Veni la ei, îi sperie, ei fugiră şi el le luă banii, dar nu mai putu să-şi scoată pielea şi rămase bivol. Copiii au rămas şi mai săraci decît înainte. Într-o zi, băiatul se întîlni cu un domn bătrîn, însoţit de trei cîini mari. Aceşti trei cîini erau în realitate trei feciori de împărat blestemaţi de măiestre să slujească astfel nouă ani. De patru ani îl slujeau pe domnul acela, care, fiind bătrîn, dărui cîinii băiatului şi-i spuse că aceştia înde-

plinesc orice li se cere şi că pot fi chemaţi la sunetul unui fluier (pe care i-l dete). Băiatul veni cu cîinii acasă şi, cu ajutorul lor, trăiră amîndoi fraţii un an. Atunci le veni pofta să meargă în lume. Ajunseră astfel într-o pădure, la o colibă unde locuiau doisprezece hoţi. Ieşind tîlharii din colibă, fură sfîşiaţi de cîinii lui. Rămaseră un timp acolo, dar după ce fata a murit el plecă mai departe. Înainte de moarte, îi făgăduise însă că la un an se va întoarce ca să-i facă mormîntul. El plecă dar de acolo şi sosi în cetatea împăratului Roşu. Peste tot văzu numai flamuri negre. Întrebînd, află că în faţa cetăţii s-a stabilit un balaur, care cerea zilnic cîte o fată. N-a mai rămas vie decît fata împăratului, al cărui rînd era a doua zi. El merse a doua zi la balaur, îndepărtă pe fată şi asmuţi cîinii asupra fiarei, care o făcură fărîme. El tăie atunci limbile balaurului, iar fata îi dete un inel şi legă o panglică roşie la gîtul unuia dintre cei trei cîini. El plecă, spunînd domniţei că se va întoarce peste un an. Vizitiul domniţei, care văsuse totul, o ameninţă pe fată că dacă nu-l ia de soţ o omoară. Ea consimţi să se mărite cu el, dar abia peste un an. Vizitiul tăie capetele balaurului, luă fata şi merseră împreună la împărăţie. Între timp, băiatul se duse în pădure, unde tocmi mormîntul surorii sale, după cum făgăduise, iar apoi se întoarse în cetate şi află peste tot numai flamuri roşii. Află că tocmai atunci trebuia să aibă loc nunta fetei. Scrise o scrisoare şi o trimise cu cîinele la fată. Aceasta, recunoscîndu-l, îi trimise haine bune, iar el se înfăţişă la împărat. Spuse că el a făcut isprava şi arătă limbile balaurului. Vizitiul fu pedepsit cu moartea. Apoi făcură nuntă mare. Cînd se împliniră cei nouă ani de slujbă, cîinii îi cerură să-i taie. El făcu aşa şi din ei ieşiră cei trei feciori blestemaţi, care se dovediră a fi fraţii buni ai fetei de împărat. La ospăţul ce s-a făcut „şi eu am fost şi de nu o murit şi acum trăiesc. Mă pusei pe o şea şi o scrisei aşa, mă pusei pe o custură şi scrisei o minciună".

XVI.

„A fost ce a fost, de n-ar fi nu s-ar povesti. Că nu-s deodată cu poveştile, numai de o zi, de două şi poate şi de nouă".

Un împărat porunci să se ridice o biserică strălucită. Cînd a fost terminată, visă că biserica nu e totuşi gata. Chemă pe meşteri, îi mustră şi le ceru să termine opera. Ei nu putură descoperi ce lipsea şi cerură împăratului să le arate lipsa. Acesta însă nu ştia nici el. În noaptea următoare visă la fel, dar nimeni nu putu dezlega întîmplarea. O bătrînă avea trei feciori. Ea le spuse că bisericii îi lipsea „cucul din dunga raiului". Ei spuseră împăratului şi se oferiră să i-l aducă. Plecară apoi şi îngropară inelele, socotindu-se că cel al cărui inel va rugini pînă la întoarcerea celorlalţi va fi murit între timp. În drum, cei doi mai mari îl înşelară pe cel mic, luîndu-i mîncarea şi banii şi apoi scoţîndu-i ochii pentru a-i împrumuta ei merinde. Astfel el rămase orb, iar ei îl părăsiră. Noaptea, în vis, i se porunci să se spele pe ochi cu rouă şi a doua zi dimineaţa el îşi recăpătă vederea. Merse pînă ajunse la Sf. Vineri. El îi deretică prin casă şi cînd ea se întoarse de la biserică îi istorisi păţania lui. Ea îl îndrumă la Sf. Sîmbătă, care de asemenea nu l-a putut ajuta ; l-a îndrumat însă la Sf. Duminică. Aceasta i-a dat un cal ager şi l-a învăţat cum să fure cucul. Cu pasărea astfel dobîndită porni spre casă. În drum dete de fraţii săi, care îi luară cucul şi-l duseră ei la împărat. Cucul însă nu vroia să cînte. Numai cînd intră şi dînsul în biserică pasărea începu să cînte. Toţi se minunară şi-l întrebară ce înseamnă aceasta. El le spuse povestea lui. Împăratul îi dete fata în căsătorie, iar pe cei doi fraţi îi spînzură. „O închinăm spre sănătate".

XVII.

„A fost ce-a fost, că de n-ar fi fost nu s-ar povesti, că un purice ar plezni. Sai, purice, pre părete ! Intre dracu-n cel ce nu crede ! Sai, purice, sus pre grindă ! Intre dracu-n cel din tindă".

Feciorul unui împărat plecă să se însoare cu fata împăratului Verde.

„S-a dus, dus, multă lume, împărăţie, ca Dumnezeu să ne ţie, că cînd poveştile pe la poarta noastră trecea, mama atunci mă făcea şi am prins şi eu una şi am bătut-o binebine şi m-au învăţat şi pe mine".

Ajunse la un pod de aur şi îi ieşi în faţă o oaste mare, care-i ceru să se bată. Bătut, ajunse la coliba unui moşneag şi-i ceru să rămînă la el. Feciorul îi povesti întîmplarea lui, iar moşul îi spuse că în ţara aceea era lege că cine va putea aduce trei lemne mari din pădure deodată va primi jumătate din împărăţie şi fata împăratului. Feciorul se duse în pădure să încerce şi dete să taie un copac mare. Lovindu-l cu toporul, descoperi în copac o uşă de fier. El o deschise şi coborî într-un palat. Acolo dete de o fată frumoasă, ce-l sfătui să fugă spre a nu fi mîncat de un zmeu. Cum vorbeau, se auzi buzduganul zmeului lovind în uşă, apoi sosi şi acesta. Pe fată o omorî, iar pe fecior îl preschimbă în maimuţă şi-i dete drumul în pădure. Într-o zi, maimuţa zări o corabie. Murise ministrul unui împărat şi acesta trimisese corabia să-i caute un înlocuitor. Luară maimuţa cu ei şi o duseră împăratului. Fata acestuia recunoscu în maimuţă pe alesul ei. Maimuţa povesti păţaniile ei şi se făcu iarăşi om. Într-o zi, veni un zmeu să fure fata. Toţi se luptară cu zmeul, dar fură învinşi, iar fata ucisă. Împăratul îl goni pe fecior din împărăţia sa.

XVIII.

După moartea unui împărat, cei doisprezece feciori ai lui ajunseră atît de săraci, încît trebuiră să muncească pe la oameni. Îşi făcură seceri şi merseră să caute de lucru pînă în ţara zmeilor şi acolo cum deteră peste un ogor, cum începură să-l secere. Apăru zmeul şi se învoiră. La prînz zmeul le aduse zeamă cu carne de om. Duluman, unul din fraţi, îi sfătui să mănînce numai pîinea. În timp ce fraţii săi dormeau, Duluman a secerat holda şi a făcut-o clăi, apoi merse să ceară zmeului simbria. Acesta n-a vroit să le-o dea şi le propuse să danseze cu cele douăsprezece fete ale sale. Duluman îi opri să joace cu ele, ca să nu-i omoare. Jucă el şi le prăpădi dînsul. Pe urmă zmeul îi pofti să doarmă noaptea aceea la el. La sfatul lui Duluman ei făcură nişte chipuri de paie şi le puseră în paturile lor. Noaptea, zmeul a luat paloşul şi a tăiat capetele chipurilor, crezînd că i-a tăiat pe feciori. În acest timp însă feciorii furară caii zmeului şi plecară cu ei la casa lor. Acolo, Duluman se despărţi de fraţii săi şi se băgă vizitiu la împărăţie. Între celelalte slugi, el se lăudă că va fura calul zmeului. Împăratul porunci să i-l aducă. Duluman merse la zmeu, intră în grajd, se făcu mic de intră în urechea calului şi-i ceru să meargă cu el. Calul îl trezi pe zmeu. Acesta veni şi, negăsindu-l pe Duluman nicăieri, bătu calul. Cînd apoi Duluman scoase calul din grajd, acesta nu mai refuză să meargă cu el. Îl duse împăratului şi se lăudă că poate fura şi cămaşa zmeului. Împăratul îi porunci s-o facă. El se duse la zmeu, se prefăcu în purice şi se se ascunse în saltea. Cînd se culcă zmeul, puricele îl chinui atît de mult, încît îşi scoase cămaşa şi o aruncă la uşă. Duluman o luă, o duse împăratului şi se lăudă că rîndul viitor îl va fura şi pe zmeu. Împăratul îi făgădui o jumătate de împărăţie, iar Duluman îi ceru un car, cercuri de oţel, un ciocan, un cleşte, o secure. Se duse apoi în pădurea zmeului şi doborî un copac. Veni zmeul să-i ceară socoteală, dar nu-l recunoscu, deoarece Duluman se travestise în moşneag. Moşul îi ceru ajutorul să facă o bute, deoarece l-a prins pe Duluman şi vrea să-l închidă în ea. Zmeul se oferi imediat şi cînd fu gata, moşul se prefăcu a nu fi luat măsura exactă a lui Duluman. Zmeul, care era de aceeaşi măsură, se oferi să intre în bute s-o încerce. Duluman strînse cercurile şi zmeul nu mai putu ieşi. Îl duse apoi la împărat, care îşi ţinu făgăduiala.

XIX.

Un om avea trei fete. Ele culegeau cînepă cînd tocmai trecea pe acolo feciorul împăratului. Cea mai mare zise că de-ar lua-o pe ea de soție, i-ar îmbrăca toată oastea numai cu un fuior; a doua, că i-ar hrăni curtea numai cu un „țipău"; a treia, că îi va naște doi copii cu părul de aur. Feciorul le auzi și o luă pe cea mai mică. Ea rămase grea. Cînd să nască, împăratul nu era acasă, și o slujnică ce-o ura, îi înlocui cei doi copii cu părul de aur, cu doi cățeluși proaspăt născuți. Împăratul, înfuriat, o îngropă pînă la țîțe în pămînt și puse cățeii să sugă. Din cei doi copii lepădați crescură doi nuci de aur și împăratul ținea mult la ei. Slujnica, ce se dăduse în dragoste cu împăratul, îi ceru să-i taie și să facă scînduri de pat din ei. Noaptea, scîndurile vorbeau între ele și una se jeluia că pe dînsa tocmai doarme slujnica cea rea. Aceasta, de supărare, puse pe împărat să arunce scîndurile pe foc, păzind să nu se piardă nici o scînteie. Două scîntei scăpară însă pe horn și unde căzură se transformară în doi berbeci cu lîna de aur. Împăratul nu mai putea de dragul lor, însă slujnica atîta îl tot pisălogi, pînă dete poruncă să fie tăiați berbecii. Slujnica trimise femeile la pîrîu să spele mațele și una din ele pierdu o bucată. Ca să nu fie pedepsită, se rugă de cealaltă să lepede și ea o bucată asemănătoare. Astfel nimenea nu observă că lipsește ceva. Cele două bucăți de mat se opriră într-un prund și din ele ieșiră cei doi copii cu părul de aur. Erau atît de frumoși, încît și soarele rămase ca fermecat. Îi îmbrăcă frumos pe amîndoi, le dete o furcă și o bîtă, fiindcă erau fată și băiat. Într-o zi, cînd era mare adunare la curte, merseră și cei doi copii. Împăratul ceru tuturor să spună cîte o poveste. Cînd sosi rîndul copiilor, ei și-o spuseră pe a lor, demascînd astfel răutatea slujitoarei. Pentru a dovedi adevărul, își descoperiră pletele. Pe mama lor o scoaseră din pămînt, iar pe slujnică o pedepsiră cu moartea.

XX.

Ler împărat dorea s-o pețească pe fata împăratului Roșu. Cu trei seri înainte de plecare, veni la geam o ursitoare, care spuse că va pleca după fată, dar n-o va dobîndi, deoarece va fi ucis de un ministru cu un pahar fermecat. Cel ce îi va spune ursita va împietri pînă la genunchi. Ler nu auzi profeția căci dormea, o auzi însă fratele său Petru, care era cam neîntreg. A doua noapte veni iarăși ursitoarea și spuse că va fi omorît, dăruindu-i-se o sabie otrăvită, iar cine-i va spune soarta va împietri pînă la brîu. În fine, în noaptea a treia, lucrurile s-au petrecut la fel, doar eă moartea lui se va trage din darul unui cal, iar descoperitorul ursitei va împietri pînă în creștet. Petru, care le aflase pe toate, ceru să-l însoțească la drum. Ler nu vroi să-l ia, ca să nu se facă de rușine, dar la stăruințele lui îl luă totuși. Fură primiți bine, iar împăratul Roșu îi făgădui fata. La ospăț, un ministru îi dărui lui Ler împărat un pahar, dar Petru îl ceru de la dînsul și-l zdrobi în picioare; altul îi dădu o sabie, dar Petru iarăși i-o luă și-o rupse, aruncînd-o; altul, în fine, îi dărui un cal, pe care iarăși i-l luă Petru și-i tăie gîtul. După nuntă, plecară spre casă, însă Ler îi ceru lui Petru să-i explice purtarea lui atît de necuviincioasă. Petru nu vru, însă la insistențele lui Ler cedă și pe măsura povestirii împietri pînă la genunchi, pînă la brîu și apoi pînă în creștet. Ler împărat plecă atunci la mama soarelui ca să-și salveze fratele. După multe peripeții, ajunse, și după ce-și spuse povestea, ea îl trimise după apă vie la munții care se bat în capete, îi dete două „măcăuțe", una de sînger și alta de înger, și-l învăță cum să-și învie fratele. El făcu astfel, îl învie și apoi „féce ospăț într-un vîrf de băț. Și eu eram pre acolo și căram apa cu ciuru și tăiam lemne cu sapa. Încălecai pe o șea și spusei așa".

XXI.

„A fost odată, a fost; că de n-ar fi fost, nu m-aș bate a minți, că un purice a plezni. Că nu-s de cîndu-s poveștile, ci cu o zi-două mai încoace; de cînd puricii se potcoviră cu coajă de nucă să se suie în cer la sînta rugă, însă le-a fost frică să nu-i împungă și așa s-au sfătuit să se ducă la Pánica (?), că acolo nu le face nimica".

Un împărat își trimitea servitorii la vînat. Într-o zi nu vînară nimic și de frică nu se mai întoarseră acasă, ci înoptară în pădure. Umblînd ei așa, deteră peste un lac de lapte și văzură venind să se sclade în el un om cu trupul de flori și capul de aur. Au alergat la împărat și i-au spus minunea, iar acesta s-a gîndit cum să prindă pe om. A umplut lacul cu vinars și cînd a venit omul de floare, a băut, s-a îmbătat și a adormit. Împăratul l-a dus la palat, l-a închis într-o odaie și a chemat mulțime de oameni ca să-l privească. Între timp, omul minunat a reușit să plece și iată cum: împăratul avea un băiat; acesta se juca cu arcul prin curte; trăgînd o săgeată, aceasta a intrat pe fereastră în odaia unde se afla omul de flori; băiatul a mers să i-o ceară, iar omul i-a cerut să-i deschidă ușa și astfel a plecat: i-a dat însă băiatului un fluier. Cînd s-a strîns lumea să privească minunăția, ia omul de unde nu-i. De necaz, împăratul și-a gonit băiatul. Acesta plecă în lume, cîntînd din fluier. Apăru îndată omul de flori și-l sfătui să se bage vizitiu la cutare împărat. Ceilalți vizitii deveniră invidioși, văzînd că băiatul, prin vrednicia lui, cîștigase bunăvoința împăratului. Ca atare, îl pîrîră la împărat că s-ar fi lăudat c-ar putea fura cloșca de aur cu pui cu tot. Împăratul îi porunci să i-o aducă. Băiatul suflă în fluier, veni omul de flori și, la rugămintea lui, îi aduse cloșca de aur. Băiatul o duse la împărăție, dar împăratul nu-l mai ținu vizitiu, ci-i dete în căsătorie pe una din fetele sale și o jumătate de împărăție. La nunta lor „am venit pre o șea ruginoasă și am scris o mincinoasă".

XXII.

O văduvă cu o fată urîtă se mărită cu un văduv cu o fată frumoasă. Prinzînd ciudă pe fata acestuia, se hotărî s-o piardă, și-l obligă s-o izgonească într-o pădure. Acolo ea fu găsită de o ceată de hoți și dusă la casa lor. Văduva însă nu se lăsă bătută. Ea avea o oglindă fermecată și o întrebă ce mai știe despre fată și, dacă trăiește, cum ar putea ajunge la ea. Aflînd toate, luă o băutură otrăvită, se strecură în casa hoților și o dete fetei să bea. Fata căzu ca moartă. Venind hoții acasă, încercară s-o reînvie și, găsindu-i remediul, o făcură bine. Ea însă nu spuse ce i s-a întîmplat. A doua oară, văduva încercă s-o omoare cu un ac pe care i-l înfipse în păr, dar hoții reușiră s-o salveze și de data aceasta. A treia oară însă vicleșugul văduvei nu putu fi desfăcut și fata rămase moartă. Deoarece căpetenia hoților se îndrăgostise de ea, îi făcu un sicriu de aur, pe care îl atîrnă de patru copaci deasupra mesei, spre a o avea mereu sub ochi. Feciorul unui împărat, vînînd pe acolo, dădu peste sicriu, văzu că fata nu e moartă și o duse acasă de o închise într-o odaie, unde interzise pînă și mamei sale să calce. Aceasta totuși intră, o găsi pe fată și reuși s-o învie. Feciorul o luă de nevastă și la scurt timp dobîndiră un copil. Văduva, care aflase de la oglindă toate acestea, chemă toate păsările, luă de la fiecare cîte o pană și întocmi un „vigan" frumos, cu care merse la fată și i-l dete să-l îmbrace. Cum îl puse pe ea, fata se prefăcu în pasăre și zbură afară. În locul ei, văduva puse lîngă copil pe fata ei cea urîtă, recomandîndu-i să se prefacă bolnavă și să nu-și arate fața. Peste noapte, pasărea veni la fereastră și ceru unui servitor să-i dea drumul în casă ca să-și alăpteze copilul. Acesta o lăsă, iar ea veni și a doua noapte. A treia oară, împăratul, avertizat de servitor, o pîndi și trase cu pușca. Viganul se rupse, penele se împrăștiară și ea redeveni iarăși femeie. Îi povesti pățaniile ei, iar împăratul le pedepsi pe văduvă și pe fata sa. „Mă pusei pe o șa și o spusei așa".

XXIII.

Un negustor bogat avea o fată şi un fecior. Plecînd cu feciorul într-alt oraş, îşi lăsă fata în grija unui călugăr, prieten al său. Acesta, îndrăgostindu-se de fată, încercă s-o ademenească, însă nu reuşi, chiar introducîndu-se la ea cu ajutorul unei socăciţe, să-şi realizeze intenţiile. Ca să se răzbune, scrise negustorului calomniind-o pe fată, aşa fel încît acesta îşi trimise feciorul ca s-o omoare. Fratelui i se făcu milă de ea şi, după ce o duse într-o pădure, la sfatul unei ursoaice, dete surorii sale drumul în lume, iar ca semne aduse tatălui său inima şi plămînii unui cîine. Fata merse prin pădure, pînă dădu de un palat fermecat, unde trăiau 12 corbi, respectiv 12 feciori blestemaţi. Ei o ţinură acolo 3 ani, pînă să le cadă blestemul. Între timp însă, călugărul şi socăciţa aflară unde se ascunde fata şi se deciseră s-o omoare. Socăciţa îi aduse o cămaşă pe care fata, îmbrăcînd-o, muri pe loc. Corbii îi făcură un mormînt, în care ea părea că doarme şi, în continuarea blestemului lor, se transformară în stane de piatră. Mormîntul ei fu găsit de un fecior de împărat, care, văzînd-o atît de frumoasă, o duse acasă la el. Scoţîndu-i-se cămaşa, fata învie şi amîndoi se căsătoriră. Fata reuşi să desfacă şi blestemul celor 12 corbi. Într-o zi, plecă să-şi viziteze părinţii, însoţită de credinciosul soţului său. Pentru a scăpa de asiduităţile acestuia, ea se aruncă în mare, reuşind totuşi să ajungă la un liman. Îmbrăcată în haine bărbăteşti, ajunse la părinţii ei, unde se băgă slugă. La o clacă, toţi fură obligaţi să spună cîte o poveste. Cînd veni rîndul ei, ea îşi istorisi întîmplările, după care urmă recunoaşterea. Fu apoi condusă la soţul ei, cu care trăi în fericire.

XXIV.

Un cioban aude un şuierat. Merge spre locul de unde se auzea şi vede un şarpe într-un furnicar. Şarpele îl roagă să-l salveze, întinzînd bota peste furnicar. Ciobanul face aşa, şi-i scapă viaţa. Şarpele îl poftеşte pînă la tatăl său, ca să-l răsplătească. Pe drum, îl învaţă să ceară tatălui său limba dobitoacelor. Şarpele cel bătrîn îl primeşte foarte bine, dar cînd aude ce răsplată cere, se codeşte. Pînă la urmă, neavînd încotro, scuipă unul în gura celuilalt, şi astfel ciobanul dobîndeşte limba dobitoacelor. Din clipa aceea ciobanul înţelege graiul păsărilor şi animalelor. Într-o zi veniră la turmă lupii şi discutară cu cîinii să-i lase să sfîşie oile. Numai un cîine foarte bătrîn, pe care tocmai voia ciobanul să-l omoare, nu vru să-şi trădeze stăpînul şi turma fu salvată. A doua zi, ciobanul porunci să fie ucişi toţi cîinii, afară de cel bătrîn. Altădată, ciobanul călătorea cu nevastă-sa, el călare pe cal, ea pe iapă. Calul chemă pe iapă mai repede, aceasta însă răspunse că nu poate, deoarece ea duce 4 suflete, în timp ce calul numai două. Ciobanul, care nu ştia că soţia lui e grea, rîse de bucurie. Nevastă-sa îl văzu şi-i ceru să spună de ce a rîs. El nu putea să spună că pricepea vorbirea animalelor, căci pe loc ar fi murit. Nevastă-sa stărui însă atîta, încît omul se găti de moarte. Cîinele său credincios, simţind iminenţa morţii stăpînului său, începu să urle. Cocoşul îl întrebă de ce urlă, iar cîinele îi spuse. La acestea, cocoşul făcu că aşa-i trebuie, dacă nu ştie să-şi stăpînească singura femeie pe care o are. El, cocoşul, are 30—40 de găini şi toate îl ştiu de frică. Înţelegînd toate acestea, ciobanul luă un baston, merse la nevastă, o bătu bine, iar de atunci aceasta nu l-a mai întrebat nimic.

„Un tăciune şi-un cărbune, Ba zău nu voi mai spune".

XXV.

Un împărat avea un fecior. Ca să-l crească, îi puse un dascăl foarte iscusit. Între timp plecă la război: „Cale de călătorie, ca Dumnezeu să ne ţie, că din poveste, multă şi mai frumoasă este". La plecare, spuse împărătesei să-l aştepte nouă ani, după care să ştie că s-a prăpădit. El nu s-a mai întors, iar împărăteasa se dete în dragoste cu dascălul fiului ei. Amîndoi s-au sfătuit să-l omoare pe copil. Venind într-o zi acasă, tînărul merse la grajd să-şi vază mînzul. Acesta îi spuse că mamă-sa şi dascălul i-au otrăvit tinda. Îl sfătui să nu intre în casă, ci să ceară maică-si de mîncare pe geam. Băiatul făcu astfel, iar mă-sa, de ciudă că a scăpat cu viaţă, i-a aruncat pe fereastră o pîine întreagă. Băiatul merse în grajd şi începu să plîngă. Calul îl sfătui să mănînce cît îi trebuie, iar restul să-l lase în paza lui. Cînd se întoarse seara de la şcoală, băiatul intră din nou pe la mînz şi-l întrebă ce-i pe acasă. Calul îl sfătui să nu guste din mîncările ce i se vor da de cină, că-s otrăvite, mulţumindu-se numai cu pîine goală şi cu vin. Băiatul făcu astfel şi scăpă şi de data aceasta cu viaţă. A doua zi plecă din nou la şcoală, iar în lipsa lui se întoarse tatăl său. Mamăsa îl pîrî tatălui său că n-a ascultat de dascăl, n-a respectat-o pe ea şi că a vrut să-şi vîndă mînzul. Cînd veni de la şcoală, copilul fu certat de tatăl său pentru toate acestea şi ameninţat că i se va lua calul. Băiatul merse la cal şi începu să plîngă şi-i povesti întîmplarea. Atunci calul îl învăţă cum să facă spre a dobîndi de la împărat trei rînduri de veşminte, de aur şi de argint. Cînd i le-a dat, băiatul a încălecat pe cal, îşi salută părinţii ce-l priveau pe fereastră şi plecă în lume. Ajunse într-o poiană, unde era o fîntînă de aur. Descălecă şi, la sfatul calului, o luă pe o potecă. Calul îi interzise să vorbească altceva decît „Macai". Dimineaţa au venit la apă două fete, care l-au salutat, dar el le răspunse numai „Macai". Ele au comunicat acest lucru împăratului locului, iar acesta a trimis o slugă ca să vadă ce e cu străinul acesta ciudat. Sluga l-a dus la împărat, care-l tocmi drept vizitiu, dar la rugăminţile fetei sale celei mai mici, care se îndrăgostise de băiat, îl făcu grădinarul palatului. El avea mînă bună şi noroc la grădinărit. Duminica, împăratul plecă la biserică. Fata cea mai mică se prefăcu bolnavă şi rămase acasă. Macai, căci aşa-i rămase numele, pofti să vină calul şi el să aibă hainele cele scumpe. Imediat i se făcu pe voie. Feciorul se îmbrăcă, încălecă şi se plimbă prin grădină, stricînd florile. Fata l-a văzut, l-a provocat la vorbă, dar Macai a tăcut tot timpul şi apoi, cînd a terminat de stricat grădina, a plecat. Cînd s-au întors de la biserică, celelalte fete au poftit flori, însă grădinarul n-a avut de unde să le dea. Au vrut să-l pedepsească pe băiat, însă fata l-a salvat, declarînd că grădina a fost stricată de un puhoi. Duminica următoare a fost la fel. Tînărul a fost scăpat de pedeapsă cu mare greu, fata pretextînd că grădina a fost stricată de o „holbură". Veni vremea măritişului pentru fetele împăratului, pentru care „o trimis cărţi în toate părţi şi răvaşe în toate oraşe", chemînd peţitori. Fetele au ieşit în tîrnaţ cu cîte un măr de aur în mînă. Fata cea mai mare a aruncat mărul unui prinţ, cea mijlocie l-a aruncat unui fecior de crai, cea mai mică i l-a aruncat lui Macai. Împăratul s-a supărat, i-a luat mărul şi i-a dat şi o palmă, poruncind fetei să mai arunce o dată mărul. Ea făcu însă la fel, drept care împăratul iarăşi l-a lovit pe Macai. Văzînd împăratul că fata lui face la fel şi a treia oară, îi căsători şi pe ei, dar îi băgă să locuiască într-un coteţ, pe care Macai l-a poleit pe de-a-ntregul cu aur. Apoi Macai ceru calului său să-l orbească pe împărat. Aşa se şi întîmplă. Împăratul făgădui jumătate de împărăţie celui ce-i va aduce ochii. Cei doi gineri mai mari porniră în căutarea lor. Macai îşi chemă calul şi plecă şi el la drum, îşi întrecu cumnaţii şi se opri într-o poiană pe unde aceştia ştia că vor trece şi se făcu cititor în carte. Cei doi gineri ai împăratului trecură pe lîngă el şi nu-l învredniciră nici măcar cu o privire. El porunci calului să le ia vederea. Pentru a şi-o redobîndi, cei doi gineri acceptară să fie înfieraţi cu potcoava calului ca robi ai lui Macai. Sosiră tustrei acasă. Cei doi gineri merseră

la palat, Macai la coteț. Aici porunci soției sale să facă o pogace pe care s-o ducă la împărat. Ea s-a minunat că el poate vorbi și l-a întrebat de ce a tăcut atîta vreme, iar el i-a spus că nu i-a fost îngăduit să vorbească. Fata făcu pogacea, iar Macai făcu pe ea semnul lui. Împăratul îndată văzu și recunoscu semnul lui Macai. Îl chemă imediat la el. Macai se duse, dar îl pedepsi pentru palmele ce i le dăduse, făcîndu-se că-i taie capul. Apoi refuză să stea la masă cu cei doi cumnați ai săi, care sînt de fapt robii săi. Cei doi fură obligați să recunoască situația și abia atunci Macai chemă calul, se îmbrăcă în hainele lui cele scumpe și făcură o nuntă mare. ,,Am venit pre o șea ruginoasă/ Și am spus-o mincinoasă''.

XXVI.

,,A fost o dată, a fost ; că de n-ar fi, nu s-ar povesti, că un purice o plezni în ușa șurei și n-are unde''. A fost un om bogat, dar nefericit că nu avea copii. De supărare, nevasta lui plecă plîngînd în lume. Pe drum se întîlni cu o femeie, care-o întrebă de ce plînge și, la explicația ei, îi dete un fir de rozmarin și-i spuse să-l înghită și să se întoarcă acasă. Femeia se întoarse, căzu grea și născu un băiat pe care-l botează Rozmarin. Într-o zi, femeia plecă la sapă. Luă copilul cu ea. Cînd lăsă lucrul ca să vadă de copil, găsi lîngă acesta încă un copil. Îi aduse acasă pe amîndoi și-i crescu împreună. O babă, ca să facă supărare, dete femeii un măr, zicîndu-i să-l dea copilului ei. Femeia i-l dete lui Rozmarin, iar Trandafir se întristă. Nu mai vru să mănînce, considerîndu-se crescut de milă, și se decise să plece în lume. La plecare, el dete lui Rozmarin o năframă și fixă ca semn de nenorocire o picătură de sînge. Rozmarin îi dete și el o năframă, cu același cuvînt. Pe drum, Trandafir întîlnește o piatră scrisă cu aur și reușește s-o citească cu glas tare. Glasul lui se auzi pînă în cer și Dumnezeu îl trimise pe Sf. Petru să-i ducă un frîu și puține merinde. Așa s-a și făcut. Trandafir lovi frîul de pămînt, apăru un cal, încălecă și porni mai departe : ,,multă cale-mpărăție, ca Dumnezeu să ne ție, că încă din poveste tot mai multă este și frumos se povestește[1]. Cine-o asculta o-nvăța ; cine s-o culca, mai de bună o da[2]; se duce într-o zi de vară, pîn'colo sub sară''și ajunge la curtea împăratului. Îmbrăcat în haine modeste, merge la curte și se cere slugă la bucătăria palatului. În acel oraș era o singură fîntînă în cîmp. Acolo se oploșise un zmeu, care nu lăsa pe nimeni să ia apă, fără tain zilnic de cîte o fată. Nu mai rămasese în oraș decît fata împăratului. Veni rîndul ei și fu condusă la fîntînă. Auzind acestea, Trandafir se strecoară din bucătărie, cheamă calul, se înarmează, merge la fîntînă și se pregătește s-o apere pe fată. Adoarme în poala ei și e trezit de o lacrimă fierbinte a fetei. Se ridică, trage paloșul și taie trei capete ale zmeului, care se refugiază în fîntînă. Fata se întoarce salvată acasă. Trandafir se preface din nou în ajutor de bucătar și aduce pătrunjel pentru mîncarea împăratului. Bucătarul șef îl ceartă pentru întîrzierea lui, dar cum e bucuros de întoarcerea fetei de împărat, îl iartă. Fata povesti tatălui său cum a fost salvată de un prinț necunoscut. Peste noapte, zmeul veni la palat și ceru fata. Supărat de moarte, împăratul o trimise la fîntînă și a doua oară. Trandafir iarăși se face a ieși în grădină după pătrunjel, iese din cetate, se luptă din nou cu zmeul și-i mai taie trei capete. Noaptea iarăși vine zmeul s-o ceară pe fată. Împăratul o trimite și a treia oară. De data aceasta Trandafir reușește să omoare pe zmeu, tăindu-i ultimele 6 capete. Se întoarse însă ca și pînă acum acasă la bucătăria lui. Împăratul porunci să se adune la curte toată lumea și ordonă fetei să-și caute salvatorul. Ea îl recunoscu într-un țigan și se porni nunta. Trandafir ceru șefului său să-l lase pe el să ducă bucatele la nuntă. Cînd intră în sală, de sub țigan săriră pernele, iar fata îl recunoscu imediat. Trandafir se îmbrăcă cu hainele cele frumoase, țiganul fu omorît, se făcu o nuntă grozavă. Trandafir obișnuia să meargă la vînat. Într-o zi se întîlni cu o babă, ce ducea niște desagi în spate.

Ea-l rugă s-o ajute, iar el puse desagii babei pe cal. Ajung într-o pustietate la casele babei, iar ea îl cheamă înăuntru ca să-l răsplătească pentru bunătate. În casă, baba îl omoară pe Trandafir, care-i ucisese la rîndul său fiul, zmeul cel cu 12 capete. Între timp, pornește și Rozmarin în lume și ajunge la curtea împăratului. E asemuit cu Trandafir și pus să doarmă cu soția acestuia. Jură însă amîndoi să nu se atingă unul de altul. Dimineața, fata s-a convins că bărbatul cu care a înnoptat era fratele soțului său. Rozmarin află că fratele său nu s-a mai întors acasă și pleacă să-l caute. Pe drum se întîlnește cu aceeași babă cu desagi în spate, pățește la fel ca Trandafir, însă reușește să scape cu viață. Amenințînd-o pe babă, aceasta îi învie fratele și amîndoi se întorc spre casă. Rozmarin îi povestește ce i s-a întîmplat noaptea trecută, cînd a dormit cu soția lui. Trandafir preferă să nu fi fost înviat, pentru care Rozmarin se aruncă într-un ,,tău afund, fără fund, cu țărmurile de mălai mărunt''. Trandafir, de supărare, se aruncă și el în tău. Dumnezeu îl trimite pe Sf. Petru să-i salveze și să-i pună pe unul la răsărit și pe celălalt la apus, transformîndu-i pe unul în luceafăr de seară, pe celălalt în luceafăr de dimineață. Le-a permis să se întîlnească numai la cîte 7 ani o dată. ,,Am mers pre o șea și v-am spus-o așa''[3].

XXVII

Un împărat era necăjit că n-avea copii. După îndelungi rugămînți, dobîndi o fată. Cînd s-a născut, a crescut și un pom sub fereastra palatului. Ursitoarele au prescris ca fata să nu se poată mărita pînă cineva nu va aduce rod din vîrful pomului. Împăratul vesti că-și va da fata de soție celui care va reuși acest lucru. Au venit mulți voinici, dar nici unul n-a putut urca pînă în vîrf. Porcarul curții se oferi și el, în cele din urmă. Împăratul îl luă în rîs, dar tînărul porni, înfigînd toporul în trunchi și sărind mereu pe el, pînă dispăru din ochii celor de jos. ,,S-a dus tînărul nostru voinic ca din poveste, că de aci încolo multă și frumoasă este ; cîtă va fi, toată la domniile voastre o voi povesti''. Ajunse astfel la curtea Sf. Vineri, pe care n-o află acasă. Pregăti de mîncare. Cînd se întoarse, Sf. Vineri simți miros de om pămîntean și-l amenință cu dinții de fier ai cățelei sale. Tînărul ieși din casă, se făcu cunoscut ca om bun apoi prînziră amîndoi, iar el îi spuse ce caută. Ea nu-l putu ajuta decît arătîndu-i drumul la soră-sa, Sf. Sîmbătă. El plecă și, ajungînd la curtea acesteia, păți la fel. Bătrîna îi arată drumul la Sf. Duminică. Aci toate se întîmplară la fel. Sf. Duminică însă îi spuse că vîrful pomului nu-i departe, îl învață să-și umple traista cu frunze . Îi mai spuse că în vîrf o va găsi pe Ileana Cosînzeana dormind. Îi porunci s-o trezească și apoi s-o sărute, spre a nu fi aruncat de către aceasta din pom. El a făcut cum i-a poruncit bătrîna, dar s-a temut s-o trezească, iar Ileana l-a aruncat din pom. Ileana își chemă calul năzdrăvan și-i porunci să facă un pat în care să-l prindă pe voinic înainte de a se sfărîma de pămînt. Calul făcu patul, voinicul fu salvat, dormi trei zile și trei nopți, după care împăratul porunci să se facă nunta fiicei sale. Voinicul se îndrăgostise însă de Ileana Cosînzeana și în noaptea nunții fugi de la proaspăta mireasă. Ca să nu se urce din nou în pom, împăratul puse strajă trei ani de zile. Tînărul, care se chema Petru, plecă în lume, ajunse într-o poiană, unde era un zmeu. Amîndoi se împrieteniră într-atît, încît zmeul îl lăsă să-i păzească palatul. Îi porunci să nu intre în 3 odăi ale palatului. El intră în toate trei, care erau de aramă, de argint și de aur, și-și făcu trei rînduri de veșminte din ele. Apoi se întoarse la împărat. Trecuseră cei trei ani și straja fusese ridicată, așa că el putu să se urce fără grijă pînă la Ileana. Aici intră slugă la grajd. Fata se duse la o petrecere. Merse și el în hainele de aramă, dansară împreună, apoi el dispăru. Așa făcu și a doua oară. A treia oară, Ileana îi puse un semn și îl recunoscu. Făcură astfel nuntă și trăiau fericiți. Într-o zi, Ileana se duse la o soră a ei. Petru fu lăsat acasă, cu porunca să nu intre într-o odaie, că o va pierde. El fiind curios a intrat și a dat de un zmeu închis într-o bute. Zmeul îl rugă să-i

dea apă, iar Petru îi dete trei pahare. La al treilea, zmeul se umflă, butea plezni şi zmeul fugi, răpind-o pe Ileana. Petru merse s-o caute. Ajunse în ţara zmeiască, o găsi pe Ileana şi se sfătui să fugă împreună. Cînd porniră, armăsarul zmeului necheză; acesta îl aude, află de la cal că Ileana i-a fost răpită, dar că o va putea ajunge din urmă, şi pornind îi ajunge, o ia pe Ileana, iar pe Petru îl iartă o dată, pentru primul pahar de apă ce i l-a dat. A doua oară a fost la fel şi zmeul l-a iertat pentru cel de-al doilea pahar. Amărît, Petru ajunge într-o pădure. Acolo văzu nişte pui de pajură în primejdie de a fi înghiţiţi de un balaur. El omoară balaurul şi salvează puii. Pajura, ca să-l răsplătească, îi dete un mînz de la iapa babei de la Breaza. Cu acesta Petru putu s-o răpească pe Ileana şi nu mai putu fi ajuns de zmeu. În urma discuţiei dintre cei doi cai năzdrăvani, al zmeului şi al lui Petru, zmeul fu aruncat în văzduh şi făcut mici fărîme. Apoi Ileana şi Petru ajunseră acasă, unde făcură o petrecere de pomină. „Şi a făcut un ospăţ pre un fund de fedeleş, a belit multe laviţi şi scaune şi era oalele cînd cu gura în jos, cînd cu fundul în sus".

XXVIII.

„Fost-a, fost-a că de n-ar fi fost, nu s-ar povesti, că şi un purice ar plezni. Că nu-s de cînd poveştile, că-s cu o zi sau două mai încolo, că de-aş fi mai încoace m-ar spune poveştile pre mine, dar aşa că le spun eu pre ele...".

Un copil rămase orfan de ambii părinţi. O dată, se duse în pădure să taie lemne, dar plopul pe care începu să-l taie îi luă toporul şi refuză să i-l restituie. Copilul merse la foc, rugîndu-l să ardă plopul, dar focul refuză să-l ajute. Se duse la baltă, pentru ca aceasta să stingă focul, dar nici de data aceasta nu obţinu vreun ajutor. Merse la bou, rugîndu-l să bea balta; fu iarăşi refuzat. Lupul, căruia i se adresă ca să mănînce boul, îl refuză şi el; puşca nu voi să împuşte pe lup; şoarecele nu vroi să roadă oţelele puştii. Numai pisica îi ascultă rugămintea şi merse la şoarece. Acesta, de frică, alergă la puşcă, puşca la lup, lupul la bou, boul la baltă, balta la foc, focul la plop. În fine, plopul îi restitui toporul şi copilul îşi aduse lemne acasă.

„Dacă n-a murit, trăieşte şi astăzi".

XXIX.

Dumnezeu şi Sf. Petru înnoptară la coliba unui om sărac cu o droaie de copii. Femeiea omului tocmai năştea şi Sf. Petru botează copilul. Peste noapte, veniră ursitorile şi ursiră ca feciorul să fie bogat, frumos, dar să moară înecat în ziua nunţii. Copilul crescu mare, îi sosi vremea căsătoriei şi Sf. Petru merse să-l şi cunune. Cu toată paza Sfîntului Petru, la întoarcere mirele căzu într-un pîrîiaş şi se înecă. Sf. Petru se repezi la Dumnezeu şi-l întrebă ce-ar trebui făcut ca să-l reînvie şi acesta îi spuse că numai dacă cineva de aproape, tata, mama sau mireasa, i-ar ceda din anii ce le sînt lor sortiţi, mortul ar putea învia. Tatăl şi mama mirelui refuzară să-i dea din anii lor, mireasa însă fu imediat gata să-i dea o jumătate la care feciorul se sculă. Amîndoi trăiră apoi fericiţi.

XXX.

Doi tineri au mers la judecată. Toader îl pîrî pe Ştefănic că i-a dat un inel şi acela nu vrea să i-l restituie. Ştefănic neagă totul. Judecătorul îl întrebă pe Toader ce martor avea şi el spuse că nici unul, în afară de stejarul sub crengile căruia a avut loc împrumutul.

Judecătorul îl trimise să aducă o creangă din acel stejar şi cum Toader întîrzia, se uită pe fereastră. Ştefănic se trădă însă, zicînd că trebuie să mai aştepte, deoarece pînă la stejar e cale cam de două ceasuri. Judecătorul atîta aştepta. Îl sili pe Ştefănic să recunoască înşelăciunea şi îl condamnă să fie spînzurat de crengile acelui stejar.

XXXI.

Un pescar sărac prinse într-o zi un peştişor. Acesta îi ceru să-i dea drumul din nou în apă, făgăduind că-i va satisface orice dorinţă. Pescarul ceru să-i facă o casă frumoasă. La întoarcere, pescarul se văzu om îndestulat. Nevasta lui îl îmboldea să ceară peştişorului să-l facă jude în sat. El merse la peştişor, îi spuse necazul şi deveni jude. Altădată îi ceru să-l facă jude peste un cerc întreg, apoi fişpan, apoi chiar împărat. Peştişorul le făcu pe toate. Într-o zi, baba-împărăteasă îl trimise să ceară peştişorului puterea de a porunci naturii. Acesta însă îi luă toate binefacerile anterioare şi nerecunoscătorii se pomeniră săraci ca la început.

XXXII.

Un popă, poreclit din cauza micimii sale „popa Greieruş", era foarte sărac şi vroia să plece din sat. Diacul îl sfătui să nu plece, şi-i arătă calea spre avuţie. Răspîndi astfel zvonul că popa se pricepe „să citească" din cărţile lui, fură un bou şi spuse popii unde îl ascunse. Păgubaşul se duse la popă să-i citească. Acesta îi spuse unde se afla boul şi ceru o sumă mare de bani pentru aceasta. Păgubaşul şi-a regăsit vita, iar popa şi-a făcut reputaţia de a putea descoperi furturile. Mai făcură astfel de cîteva ori şi popa s-a îmbogăţit. Vlădicului din acea vreme i-a furat cineva o sumă mare de bani şi, aflînd de priceperea popii, veni la el să-l încerce. În drum, prinse un greiere şi-l ţinu în mînă şi, ca să-l încerce pe popă, îi ceru să spună ce avea în pumn. Popa, speriat, exclamă: „Vai, sărace greieruş!", iar vlădicul deschise palma, îi arată greierele, îi spuse că s-a convins că ştie în realitate ghici toate cele şi îi spuse păsul lui. Îl luă apoi pe popă la oraş, dar acesta nu voi să plece fără diac, aşa că merseră împreună. Acolo îi instală într-o odaie şi le spuse că vor primi patru feluri de mîncare pe zi. Cînd li se aduse primul fel, diacul zise: „Unul"; la al doilea, zise: " Încă unul" şi aşa pînă la patru. Servitorii care aduseseră bucatele şi care furaseră banii vlădicului, crezură că e vorba de ei (ştiau doară de ce fusese adus popa) şi se speriară. Veniră la popă, îi mărturisiră totul, şi-i deteră banii, rugîndu-l să nu spună Vlădicului cine i-a furat. Popa dete o jumătate din bani unui curcan s-o înghită şi, cînd veni Vlădicul să-l întrebe de hoţ, el îl arătă pe curcan. Tăindu-l, aflară în guşa lui jumătatea ce popa i-o dăduse s-o-nghită. Cealaltă jumătate pretinse popa s-o fi măcinat curcanul. Vlădica, bucuros, îl răsplăti cu dărnicie, iar popa şi diacul se întoarseră în satul lor, dar nu mai continuară să cînte din păscălie.

XXXIII.

Neavînd pe cine să mai păcălească în satul lor, Păcală şi Tîndală plecară să-şi încerce norocul în lume. Păcală ajunse într-un sat şi, intrînd la un gospodar, îl întrebă de ce-i plîng copiii. Acesta îi răspunse că ar mînca mămăligă, dar n-au în sat moară. Păcală se mira, deoarece — zicea el — văzuse în satul vecin 4 roţi de moară învîrtindu-se într-un

plop. Ţăranul se simţi jignit şi chemîndu-i şi pe ceilalţi săteni îl legară pe Păcală. Tocmai atunci intră în sat şi Tîndală. Întrebat dacă a văzut şi el roţile acelea de moară, el le spuse o altă minciună, întărind-o pe cea a tovarăşului său. În acest fel, îl salvă pe Păcală. Oamenii îl despăgubiră pe acesta cu o mierţă de groşiţe. Plecînd de acolo, Păcală ajunse într-un alt sat şi, intrînd la un gospodar, văzu şi acolo pe copii plîngînd. Află că plîng de pofta unui ou, dar în sat nu există nici unul. Păcală făcu a se mira, deoarece — pasămite — văzuse la capul satului vecin 7 telegi pe care oamenii vroiau să ridice un ou. Păţi ca şi prima dată. Scăpă tot cu ajutorul lui Tîndală, care pică în sat tocmai atunci şi afirmă să fi văzut găina care ouase oul acela uriaş. Păcală fu despăgubit şi de astă dată cu o mierţă de groşiţe. Ambii mincinoşi se deciseră să se întoarcă acasă, după ce împărţiră frăţeşte banii. Peste noapte dormiră într-o pădure şi Păcală, în timpul somnului tovarăşului său, luă toţi banii şi fugi. Tîndală, supărat, porni şi el spre casă, dar îşi făcu un bici cu care începu să lovească în copaci şi să strige, de parcă ar fi îndemnat cu car cu boi. Păcală, care abia mai putea de greutatea banilor, crezu că e vorba de un cărăuş şi se grăbi într-acolo. Astfel se reîntîlniră din nou şi Păcală rămase de ruşine, trebuind să împartă din nou banii. În noaptea următoare, fu rîndul lui Tîndală să fure banii, cu care reuşi să ajungă acasă. Nevestei sale îi porunci să spună lui Păcală, dacă l-ar căuta, că ar fi murit, iar el, după ce a ascuns bine banii, se vîrî în grădină într-o groapă. Păcală veni şi aflînd despre moartea prietenului său se întristă foarte, dar ceru să i se arate mormîntul. Ajuns la groapă începu să boncălui ca un taur şi să împrăştie ţărîna de pe mormînt. Tîndală, dinlăuntrul, crezînd că în realitate e vorba de un animal, strigă cum se strigă taurii, dîndu-se astfel de gol. Nu mai avu încotro, ieşi din groapă şi împărţi frăţeşte banii cu Păcală.

XXXIV.

Popa şi sluga. Un fecior a intrat slugă la popa şi s-a învoit ca zilnic, de ori unde ar fi, să-i dea drumul acasă la amiaz. Feciorul ştia că preoteasa trăia cu diacul. Prima zi lucră la vie. Cînd sosi acasă, femeia tocmai petrecea cu iubitul ei. Diacul s-a ascuns în vatră. Feciorul tăie lemne şi le înghesui în vatră, lovindu-l pe diac. A doua zi a venit din nou. Diacul s-a ascuns în lînă. Feciorul, pe cuvînt că l-a trimis popa să spele lîna, turnă apă fierbinte peste diac, opărindu-l bine. A treia zi diacul se ascunse în iesle. Feciorul merse să hrănească vitele şi îl îmboldi frumuşel cu furca. Într-o zi, diacul merse la cîmp. Se învoi cu preoteasa să-i aducă plăcinte unde va vedea un bou tărcat. Feciorul, care ştia de învoiala lor, luă un lepedeu tărcat, cu care acoperi boii popii, aşa că preoteasa nimeri cu plăcintele la popă. În timp ce mîncau, îl văzură pe diac ceva mai departe. Preoteasa ceru popii voie să-l trimită pe fecior cu cîteva plăcinte şi la diac. Popa se învoi, şi sluga merse cu plăcintele la diac. Pe drum însă rupse plăcintele şi le aruncă pe cărare. Cînd ajunse la diac, feciorul îi spuse că popa a aflat despre faptul că el se ţine cu preoteasa şi că este hotărît să-l omoare. Se întoarse la popă şi-i spuse că diacul l-ar fi rugat să vină cu toporul să-l ajute a repara cormanul. Popa, încredinţat că este aşa, porni cu toporul. Diacul, văzîndu-l, crezu că vine să-l omoare şi o luă la fugă spre sat. Văzînd că diacul nu-l aşteaptă, popa se întoarse îndărăt, adunînd bucăţile de plăcintă din cărare. Preoteasa, observînd că se tot apleacă, întrebă pe fecior că ce-o fi aceasta. Feciorul îi spuse că probabil adună bulgări să arunce în ea şi o îndemnă să fugă. Femeia făcu astfel. Popa, ajungînd lîngă slugă, îl întrebă de ce fuge preoteasa. Sluga spuse că deoarece arde în sat. Popa, de frică să nu ardă şi casa lui, o luă la goană după preoteasă. Cînd mai s-o ajungă, aceasta începu să se jure că niciodată nu o să mai facă păcate cu diacul.

XXXV.

„A fost odată ce-a fost, că de n-ar fi nu s-ar povesti şi apoi nici eu stau a minţi că un purice o plezni, nici nu port minciunile cu sacul, ci numai cu desagii".

A fost odată un om rău, care-şi lua slugi nu pe simbrie, ci pe mînie şi se purta aşa, încît slugile, mîniindu-se, el să le taie nasul. Vestea a ajuns şi la Păcală, care s-a decis să-l dezveţe de năravuri. Se învoiră amîndoi ca cine se va mînia întîi să aibă nasul tăiat. Termen de slujire fixară cîntecul cucului. Stăpînul îl trimise la plug, dar nu-i dete de mîncare. Păcală vîndu la cîrciumă un sac cu grîu şi se ospătă în lege. Cîteva zile în şir făcu la fel, iar stăpînul se mira că sluga nu se mai mînie. Cînd află de ispravă, se mînie, dar nu spuse nimic. Altă dată îl trimise cu gunoi la cîmp, zicîndu-i să se ţină după cîine. Cum acesta s-a aşezat într-un şanţ, Păcală răsturnă tot gunoiul în şanţ. Stăpînul nu mai putea de supărare, dar tăcu şi de data aceasta. Îi porunci apoi să-i facă un pod, cu o călcătură moale şi una tare. Păcală tăie oile stăpînului, aşezîndu-le unele cu spatele iar altele cu burţile în sus. Şi de data aceasta stăpînul îşi ţinu firea, dar ca să scape de slugă o urcă pe nevastă-sa în pom, punînd-o să cînte ca cucul. Păcală însă merse la pom, îl scutură ca să vadă cum e cucul şi nevasta stăpînului căzu la pămînt şi-şi rupse un picior. De astă dată omul se înfuie de-a, binelea, iar Păcală îi tăie nasul.

XXXVI.

Păcală întîlneşte un om necăjit şi află de la acesta că are nevasta bolnavă şi că merge să-i aducă apă de mare s-o vindece. Se oferă să-i vindece el nevasta, deoarece e doftor mare şi vindecă tot cu apă de mare. Îl vîră într-un sac, îl ia în spate şi-l duce spre satul omului. Intră în curtea omului şi observă că în casă nu se vedeau semne de moarte, ci, dimpotrivă, de petrecere. Păcală ceru adăpost pentru noapte, dar nu i se îngădui. Cînd însă începu să cînte din cimpoi, fu poftit în casă, iar nevasta bolnavă începu să chiuie :

Uiu, iu, ce bine-mi pare,
Că s-a dus mutul la mare
Ca să-mi pot petrece bine
Cu ăst drag de lîngă mine

Păcală din colţul său încă suna :

Ascultă, Ioane, -al meu
Ce zice beteagul tău !

Ibovnicul muierii îl certă pentru vorba lui, dar Păcală se scuză, arătînd că aşa-i strigătura în satul lui. După o vreme, Păcală îl slobozi pe om din sac şi împreună cu acesta pedepsi pe nevastă şi pe ibovnicul acesteia.

XXXVII.

Gheorghe Betlean, nobil român, stăpînul „Cetăţii stricate" (de Baltă), avea o fată. Aceasta a fost salvată din ghearele unui urs de către fiul principelui maghiar al Transilvaniei, Apafi. Betlean, neştiind numele salvatorului ei, făgădui s-o dea în căsătorie aceluia care i-a salvat

viaţa, dar aflînd că acesta e însuşi fiul principelui maghiar, se simţi foarte încurcat. Fata bizuindu-se pe promisiunea părintelui său, se întîlnea cu tînărul principe. Într-o zi fură amîndoi surprinşi de bătrîn. Betlean îl provocă pe Apafi la luptă, dar acesta refuză să se bată cu un bătrîn şi mai ales cu tatăl viitoarei sale soţii. Bătrînul rămase însă neînduplecat în refuzul său. La o năvălire a tătarilor, Apafi salvă cetatea lui Betlean. În urma acestei fapte, bătrînul acceptă căsătoria, dar cu condiţia ca principele să-şi schimbe numele în Betlen, ceea ce acesta acceptă. De atunci „Cetatea de Baltă" a trecut în mîinile familiei Betlen.

E. GHICITORI

I.

Pămîntul e alb,
Sămînţa e neagră,
Gîsca ară,
Omul mînă.

(Hîrtia, cerneala (tinta), pana, scrisoarea)

II.

Petec pe petec în care
n-a fost ac de cîndu-i
lumea.

(Curechiul).

III.

Ce găină-i mai îndrăzneaţă pe lume?
(Musca, că ea se pune
şi pe nasul ursului. . .).

IV

Am o scîndură băţoasă; cum o arunc în apă, îndată se înmoaie.

(Hîrtia).

V.

Cine intră mai întîi în biserică?

(Cheia).

VI.

Este un moş bătrîn, niciodată nu merge la biserică, nici feciorul moşului, numai nepotul moşului merge o dată într-un an, dar nepotul feciorului merge în toată duminica şi sărbătoarea.

(Butucul de vie, loza, strugurul, vinul).

VII.

Am un bou roşu, unde se pune de se culcă o dată într-un an, se cunoaşte locul.

(Focul).

VIII.

Am doi boi, unul e roşu, altul e alb. Cel roşu nu poate sări peste gard, cel alb poate.

(Grîul şi pleava)

IX.

Am două rude şi ajung pînă la ceri.

(Ochii).

X.

Am un bou de nu-i încap coarnele în grajd.

(Sfredelul).

XI.

Am un moşuţ mititel,
Face gardul frumuşel.

(Acul).

XII.

În pădure m-au tăiat,
La apă am zbierat.

(Maiul de cămăşi).

XIII.

Ciumelu, ciumelu!
Ce înfloare şi nu se coace?

(Cînepa).

XIV.

Ciumelu, ciumelu !
Trei luzi
Şi opt bolunzi
Şi cinsprezece întrecut
Şi douăzeci cu minte
(Acela e pruncul : cînd e de trei luni e lud, cînd [e] de opt ani bolînd, cînd e de cinsprezece, întrecut şi cînd e de douăzeci de ani cu minte).

XV.

Ciumelu !
Am un bou.
Cînd merge de-acasă
Iese cu capul înainte
Şi cu coarnele înapoi.
(Plugul).

XVI.

Ciumelu, ciumelu !
Găină borţoasă
La domni pe masă.
(Strugurele).

XVII.

Ciumelu, ciumelu !
Mă dusei la tîrg
Şi de un cruceri
Cumpărai
Mîncai şi băui
Şi în cap comănac.
(Lubeniţa).

XVIII.

Ciumelu !
De un cruceri cumpărai
Şi toată casa o am umplut-o.
(Lumina).

XIX.

Ciumelu !
Cînd se ceartă calul cu oaia
Şi oaia cu lemnul ?
(Cetera)

XX.

Odată-nfloreşte,
Odată vestejeşte.
(Omul).

XXI.

Scurtă, groasă, un'te duci ?
Arsă-n fund, la ce mă-ntrebi ?
(Oala sau căldarea cu para focului).

XXII.

Unde nu fură hoţul nemica ?
(Unde nu e nemica).

XXIII.

Un mort între doi vii.
(Ruda carului).

XXIV.

Ciumeliga, liga,
Ce-ţi leagă limba ?
(Moartea).

XXV.

Care om nu s-a născut şi a murit ?
(Adam, căci pe dînsul l-a făcut Dumnezeu).

XXVI.

Cine s-a născut şi n-a murit ?
(Muierea lui Lot)

XXVII.

Cine s-a născut o dată şi a murit de două ori ?
(Lazăr)

XXVIII.

Cine s-a născut înainte de s-a născut tatăl său ?
(Cain, pentrucă tatăl său Adam a fost făcut, nu s-a născut).

XXIX.

Cînd a strigat măgarul de s-a auzit peste toată lumea ?
(Cel din corabia lui Noe, căci toată lumea era acolo).

XXX.

Care vede mai mult, cel cu doi ochi sau cel orb de un ochi ?
(Cel orb de un ochi vede ca celălaltul [cu] doi]).

XXXI.

Unde-s dealurile mai înalte ?
(Unde-s văile mai adînci).

XXXII.

Cine merge negru în scaldă şi iese roşu ?
(Racul).

XXXIII.

Patru fraţi, toţi într-o cămaşă îmbrăcaţi.
(Sîmburii de nucă).

XXXIV.

Am un copaci cu 12 stîlpaşi, în tot 4 crengi, în toată creanga 1 cuib, în tot cuibul 7 ouă în tot oul 24 de gălbenuşuri.
(Anul).

XXXV.

Am un peşte, în şezut clipeşte, patru boi abia îl clăteşte.
(Plugul).

XXXVI.

Rage bica (bîrna) între hotară de se aude în a noua ţară.
(Tunul).

XXXVII.

Ciugurele, mugurele, merg pe drum înşiraţele şi ciugur, mugur după ele.
(Oile).

XXXVIII.

Huşi, huşi prin păiuşi, cotcodaci prin copaci.
(Vîntul).

XXXIX.

O fată de sas cu schinteie-n nas.
(Pipa).

XL.

Am un frate, cu buricu-n spate.
(Fedeleşul).

XLI.

Sînt 10 fraţi într-un pat culcaţi şi nici unul nu-i pe margine.
(Spiţele la roată).

XLII.

Stejar (gorun) verde, în vîrf arde, pupuieţ eumătru.
(Pipăruşa (ardeiul)).

XLIII.

Că-s cu peană, nu-s cătană ; că-s cu gheară nu-s mîţă ; numai stau şi eu aşa să mă bată vîntul.
(Rugul).

XLIV.

Ce e roşu şi nu-i măr şi e pătură şi nu-i plăcintă ?
(Ceapa).

XLV.

Cimirele mărunţele merg pre cîmp tot şiruţele, numai ciugur mugur şede-n c....
(Păcurariul şede în cîmp şi se uită după oi).

XLVI.

Ce creşte în pădure şi vine acasă şi latră ?
(Meliţa).

XLVII.

Ce trece preste apă şi nu se udă, nici se vede.

(Vorba).

XLVIII.

Ce trece prin apă şi nu se udă

(Viţelul în vacă).

XLIX.

Amar ca fierea, dulce ca mierea,
înalt ca casa şi verde ca mătasa.

(Nucul).

L.

Pînă să iasă capul, îi m [ăn] înci coada.

(Ceapa).

LI.

De aici pînă la munte, tot căldări cu fundul în sus.

(Muşuroaiele).

LII

Omul mititel face gardul frumuşel.

(Acul).

LIII.

Am o iapă; dacă-i iau şeaua, se văd maţele.

(Lada).

LIV.

Şi am o alta pre care o duc de coadă la apă.

(Cofa).

LV.

Ce e şi în casă şi afară.

(Fereastra).

F. FOLCLORUL OBICEIURILOR

1. CREAŢII NUPŢIALE

I.

— Bună dimineaţa,
Cinstiţi socri mari.
— Mulţămim dumneavoastră,
Băieţi militari!
Dar ce umblaţi,
Ce căutaţi?
— Ce umblăm,
— Ce căutăm,
La nimeni n-avem
Sama să dăm.
Multe mări am trecut,
Multe ţări am bătut
Şi oraşe şi sate
Depărtate
Am colindat
Şi nimeni sama nu ne-a luat.
Cine sînteţi dumneavoastră,
Să ne luaţi sama noastră?
Dar fiindcă ne întrebaţi,
Să ne lăsaţi,
Cu încetul, cu încetişorul,
Să ne dăm cuvîntul cu adevărul,
Că de multe ce-s şi dese
Nu le-om putea spune alese.
Tînărul nostru împărat
De dimineaţă s-a sculat,
Faţa albă-o a spălat,
Chica neagră-o a pieptănat,
Cu haine nouă s-a îmbrăcat,
Murgul său a înşelat,
Cu trîmbiţa a sunat,
Mare oaste-a adunat:
Două sute grăniceri,
O sută feciori boieri
Din cei mai mari,
Nepoţi de ghinărari
Şi pe la răsărit de soare
A plecat la vînătoare.
Şi a vînat ţara de sus
Despre apus,
Pînă juganii ne-au stătut
Şi poteca el au pierdut.
Atunci ne lăsarăm jos,
Pe un deal frumos
Şi alergarăm
De vărarăm
Munţii cu brazii
Şi cu fagii,
Ceriuri cu stelele,
Cîmpii cu florile,
Dealul cu podgoriile,
Vîlcele
Cu viorele
Şi satele cu fetele.
Cînd dede soarele în de seară,
Ieşirăm la drumul cel mare
Şi dederăm de-o urmă de fiară,
Stătu toată oastea în mirare.
Unii ziseră că e urmă de zînă
Să fie împăratului cunună;
Aşa se mai chibzuiră
Şi se găsiră
Alţi vînători
Mai cunoscători
Şi ziseră că-i urmă de căprioară
Fugătoare,
Să fie împăratului soţioară.
Dar unul, cel mai mare,
Cu grija în spinare,

Călare pe-un cal
Ca un Ducipal,
Să rădică în scări,
Să umflă în nări
Şi făcu ochii roată
Peste oştirea toată.
Şi cînd încoace privea,
Aici zări
O floricică frumoasă
Şi drăgăstoasă
Şi văzînd că nu înfloreşte,
Nici nu rodeşte,
Nici locul nu-i prieşte
Şi mai mult se ofileşte,
Ne trimise pe noi şasă lipani
Călări pe şasă jugani,
Cu coamele cănite,
Cu frînele zugrăvite,
Cu unghiile custorite
Şi cu coadele împletite,
Ca toţi să pornim
Şi la curţile dumneavoastră să venim,
Ca floricica s-o luăm
Şi la împăratul s-o ducem.
Pornirăm
Şi venirăm
Pe faţa pămîntului,
Pe aburii vîntului,
Bînd şi chiuind,
Din pistoale trăznind,
Caii încurînd,
Pe nări flăcări lăsînd,
Rînchezînd
Şi din unghii scăpărînd,
Pînă am sosit
Şi v-am găsit.
Acuma, ori floricica să ne daţi,
Ori de unde nu scăpaţi,
Căci am venit cu tîrnăsoare de argint
Să scoatem floricica din pămînt,
S-o scoatem cu rădăcină
S-o răsădim la-mpăratul în grădină,
Ca acolo să înflorească,
Să rodească
Şi să nu se ofilească.
Dacă dumneavoastră socri mari,
Ne credeţi nescari tîlhari,
Avem un ferman cu pecete
De la împărăţie :
Cine ştie carte lătinească,
Să vie să ne citească ;
Iar cine nu ştie,
Să nu vie,
Ci ca de foc să se păzească.
Oameni cărturari,
Vreun popă cu barbă deasă
Să ne citească cartea aleasă,
Să nu fie cu barba cănită
Că rămîne cartea necitită,
Ori vreunul cu barba rară
Să ne ţie pînă în seară,
Ci unul cu barba ca fusul
Să ne deie curînd răspunsul.
Răspunsul nostru este :
Şasă pahară de vin,
Şasă marame de in,
De care să găsăsc pe aici.
Cusute cu fluturi şi cu arnici,
Fie şi cu strămătură
Numai să fie cu voie bună,
Fie şi de mătasă
Numai să fie de aici din casă,
De la cinstita mireasă,
Să nu fie de pe la vecine
Să păţim vreo ruşine,
Că atunci va fi cinstea noastră
Şi ocara dumneavoastre.
Socri mari, ascultaţi
Şi în urechi băgaţi,
Cînd va da soarele în de seară,
Mare oaste vă împrescoară.
Dacă n-aţi avea bucate de ajuns,
Să vă căutaţi loc de ascuns,
Să aveţi buţi cu vin,
Cară cu fîn,
Boi graşi,
Claponaşi,
Vaci lăptoasă,
Fete frumoasă.
Să mai aveţi, socri mari,
Şi lăutari
Să vie şi tot satul,
Să se veselească împăratul.
Cînd va fi soarele în de seară,
Mare oaste vă împresoară.
Să lărgiţi casa,
Să întindeţi masa,
Că vine împăratul îndată
Cu oştirea lui toată :
O sută cincizeci şi cinci

Din cei mai voinici,
Cu feţele alese,
Cu mînecile sumese,
Scobiţi în măsele,
Gătiţi, socru mare,
Pentru oasăle tale.
Noi am vrea să descălecăm,
Dar n-avem jos pe ce să ne dăm.
Nu sîntem ciobani de oi,
Să descălecăm în noroi ;
Nici nescari morari beţi,
Să descălecăm prin scaieţi,
Ci sîntem boieri mari,
Ghinărari,
De lîngă mare,
De unde soarele răsare.
Nouă să ne aduci scaune de argint,
Să descălecăm aici pe pămînt ;
Sau întindeţi covoare,
Să descălecăm în pridvoare.
La cai să daţi fîn ghizdei verde
Cosit în noaptea lui Sf. Gheorghe,
Cu roua neluată,
Cu floarea nescuturată,
Strîns în sărbători
De două fete surori,
Caii noştri să mănînce
Şi din capete să nu mişte,
Caii noştri să bea,
Şi din capete să nu dea,
Că şi dumneavoastră
Din partea noastră
Urechile vi s-or tăia.
Noi am descăleca,
Am mai sta
De-am mai ura,
Dar ni-i frică că vom însera
Şi avem de a trece stînci,
Văi adînci,
Munţi
Cu brazi mărunţi
Şi întunecoşi,
Bine v-am găsit sănătoşi !
(Pune plosca la gură).
Socru mare, ce s-a făcut s-a făcut,
Nu mai e de desfăcut,
Să dai numai opt boi şi şapte vaci
Şi apoi să rabzi şi să taci.
Ţine, socru mare !
(Îi dă plosca).
Ia astă rădăcină uscată,
La şezut crăcănată,
Mare şi spătoasă
Ca o broască ţestoasă.
...plată,
Ia închină, socre, o dată.
Să nu o săruţi tare
Că şi căciula din cap îţi sare.
Să o săruţi mai binişor,
Să-ţi pară mai dulcişor.
Poftim de beţi
Şi vedeţi
Că e rachiu de la Piteşti,
Cînd bei te înveseleşti ;
Iară nu ţuică de....,
Zamă de prune,
Cînd bei multă
Te umfli în burtă,
Faci burta dobă,
Intri după sobă
Şi stai cu creerii de vorbă.
Tot urînd, socri mari,
Vedem că toţi au rămas :
Cei de la spate
Cu gurile căscate,
Cei dinainte
Cu gurile proţăpite.
Aduceţi, dar, un vas
Cu prune uscate
Să aruncăm în cele guri căscate,
Un putinei cu lapte bătut
Să le turnăm pe git,
O strachină cu poame
Să dăm la ale cucoane,
Că vedem că au slăbit de foame ;
Şi vreo cîţiva usturoi
Să dăm pe la cei ciocoi,
Fiindcă au poftit pe la noi.
Munţi înalţi luminoşi,
Bine v-am găsit sănătoşi.

II.

Ia-ţi tu, goge, ziua bună
De la fraţi de la surori,
De la grădina cu flori ;
De la fir de busuioc,
De la fetele de joc ;
De la fir de tămîiţă,
De la fetele din uliţă.

III.

Ia-ţi ziua bună, mireasă,
De la fraţi, de la surori,
De la grădina cu flori;
Că unde le-ai sămănat,
Acolo ţi le-ai lăsat
Şi unde ţi le-ai sădit,
Acolo le-ai părăsit.

IV.

Plînge, plînge tu mireasă,
Şi plînge şi nice prea,
Pară-ţi bine că te ia
Şi plînge şi nice tare,
Că-i din voia dumitale
Şi plînge şi nici aşa,
Că-i chiar din voinţa ta.

V.

Sorucă, draga mea,
Ai grijă de nu fi rea,
Că te duci între străini
Şi ţi-or afla multe gini.
Pre paşul ce li-i păşi,
Ţie vină ţi-or găsi;
Pre paşul ce li-i călca,
Ţie vină ţi-or afla.

VI.

O, cinuţă, draga mea,
Nu te tare supăra.
Cîtu-i sătuţu de mare
Nu-i casă ca-a dumitale.
La cornuri e cu turnuri,
La ferești cu flori domnești,
Pe la uşi e tot cu rugi,
La ţîţîni cu cilimini.
Căpătîiu patului,
Ciru măgheranului;
Pe la laturi giorele,
Să se culce cinu-n ele.

VII.

Ieşi, afară, soacră mare,
De te uită sus pre soare,
De vezi, soacră, ce-i vedea.
Vezi o ţîntă înflorită,
Da nu-i ţîntă înflorită,
Că-i noru-ta podobită.
Dinaintea boilor,
Este-un ghişin înflorit,
Da nu-i ghişin înflorit,
Că-i mirele pobobit.

VIII.

Iertaţi cuscri, iertaţi dragi,
Pe scaune v-am şezut,
Băutura v-am beut,
Mîncarea vi am mîncat,
Slujnica vi am luat
Din casă cu mătura,
De-afară cu secerea,
De la apă cu cofa.

IX.

Am venit pe-o vălicea
Şi-am găsit o floricea,
Pară-vă bine de ea.
De vă pare bin'de bine,
De nu iar o duc cu mine,
Că de unde-o am luat
Foarte rău s-o supărat.

X.

Io-ţi închin, bădiţă, -nchin
Cu-n pahar galben de vin
Dîn vîrvul vîrvurilor,
De la rădăcina florilor,
De-unde pasărea sughiţă,
Să trăieşti tu, măi bădiţă!

XI.

Socăciţa ni-i frumoasă,
Numa-o ţîră-i somnoroasă
Şi la ochi-i urduroasă
Şi la gură-i zăbăloasă
Şi la nas i cam mucoasă.

XII.

U, iu, iu, bunu-i puiu,
Da-i mai bună găina,
Care-o frige vecina!

XIII.

Socăciţă de la Beci,
Mîncările-s toate reci.
Adă paie de săcară
Şi ni le-ncălzeşte iară!

XIV.

Pînă ce v-aţi sărutat,
Tot aţi tăcut şi-aţi mîncat
Şi vină nu ne-aţi aflat.

XV.

Ai, săraca de găină,
C-ai murit fără lumină.
Nici nu-i fiartă, nici nu-i friptă,
Numa cîtu-i cîrcălită,
Cu apă rece stropită
Şi trebe cu bani plătită.

XVI.

Cîtu-i noaptea-amu de mare,
Tot ai îmblat a vîna-*re*
După găină de mare,
Pe seama nunului mare.
Nunu mare-o bătucească,
Cu doi galbeni o plătească.

XVII.

Dar săracu nănaşu,
Că i-i punga de ierbuţă
Şi-a ţîpa-afară-o groşiţă;
Dar săraca nănaşa,
Că i-i punga de pioară,
Ar ţîpa-un taler afară.

XVIII.

Hop, săracul nunul mare,
Are bundă de mătasă.....
A ţîpa galbeni pre masă.

XIX.

Szekeres teremtete,
Mînă boii, nu şede,
Să sosim în sat cu soare
Să ne vadă oamenii
După ce-am bătut boii:
După ruja scuturată,
După mireasa spălată.

XX.

Trageţi boi, trageţi voi junci,
Că nu trageţi la butuci;
Nici butuci, nici lemne groase,
Că trageţi pre doamna voastră,
Care-i din un tîrg aleasă.

XXI.

Cîntaţi fete şi horiţi
Pînă sînteţi la părinţi,
Că dacă v-ăţi mărita,
Aţi cînta, nu-ţi cuteza
De vătrarul din cenuşă,
De biciu de după uşă,
De darea-mpăratului,
De frica bărbatului.

XXII.

Plîngeţi, feciori, şi jeliţi
Pînă sînteţi la părinţi,
Că dacă vă-nstrăinaţi
Mai multe lacrămi vărsaţi,
De făceţi fîntînă-n sat.
Fîntînă cu trei izvoară,
Cine-a be din ea să moară.
De va be duşmanul meu,
Să i-o deie Dumnezeu;
Dar de va be neamul meu,
Să-l ferească Dumnezeu
Şi să nu-l lase la rău.

XXIII.

La fîntîna cea de Criș,
Toți boii apă băură;
Numai murgul mirelui
Nici nu bea, nici nu mănîncă.
Nu știu, apa-i năsipoasă,
Ori Mureșa-i mînioasă.

XXIV.

Bată-te crucea, nănaș,
Cu cine mă cununași?!
Cu propteaua gardului,
Cu urgia satului;
Cu propteaua de la gard
Cu urgia de la sat.

2. CREAȚII FUNERARE

XXV.

Scoală-mi-te, scoală,
Surioară dragă,
Scoală de te roagă
La-ale mîndre zori,
Pîn' de două ori,
Ca să nu grăbească,
Ca să nu pornească
Cu tine la rai
La vilai,
Unde te așteaptă
Măicuța și tata,
Frați sororele,
Vîrstnicele tale,
La fîntîna lină,
La scaun de odină.
Scoală scumpă, dragă,
Scoală de te roagă
Și la sîntul soare,
Și la vînt de boare,
Să nu prea grăbească
Zorii să-i ivească,
Pînă te-om griji,
Pînă te-om găti.
Prînzișor ți-om pune
Pîne și legume,
C-ai să mergi departe,
Pe căi neumblate.
Pe căi vei vedea
Și te-i spăimînta,
Cete de tîlhari
Și de vameși mari.
La vămi cînd vei trece,
Frica vei petrece.
Dar tu vei lua
Și din sîn vei da,
Te-i răscumpăra
Cu nouă creițari,
De vameși tîlhari.
Sama bine ia
Că tu vei vedea
Pe tatăl cel sînt
Pe scaun odihnind.
El apă ți-a da,
Ca doar vei uita
Pe măicuța ta
Și te[-a] îndrepta
Pe mîna cea dreaptă.
Pe un'te vei duce,
Iar vei mai ajunge
La pom înflorit,
La altu-mpupit.
Tatăl va cerca
Floricele-a-ți da,
Că doar vei uita
Frați și sororele,
Multe nemurele.
Scoală scumpo, dragă,
Scoală de te roagă
La mîndrele zori
Pîn'de nouă ori,
Să mai zăbovească,
Să nu prea grăbească
Raze a-și ivi
Pînă-ți va veni
Mîndrul îngerel
Cu cel legănel
Să te pui în el.
Atunci să grăbești,
Să călătorești
La rai,
La vilai.
Porțile-s deschise,
Cu făclii aprinse

Și mesele-ntinse.
Tu te-i așeza,
Cu vin te-or uda,
Lumea vei uita.
La vămi cînd vei trece,
Frica vei petrece.
Dar tu vei lua
Si din sîn vei da,
Te-i răscumpăra
Cu nouă creițari,
De vameși tîlhari.
. . . . . .
Seama bine ia,
Că tu vei vedea
Pe tatăl cel sînt,
Pre scaun odihnind.
El apă-ți va da,
Că doar vei uita
Pe măicuța ta
Și te-a îndrepta
Pe mîna cea dreaptă.
Tatăl va cerca
Floricele-a-ți da,
Că doar vei uita
Frați și sororele,
Multe neamurele.

3. COLINDE, CÎNTECE DE STEA, URĂTURI

XXVI.

Pe sub vița vinului,
June bun calu-și gătea.
Îl gătea și-l potcovea,
Cu potcoave de aramă
Cu cuie de sîrmă-ntoarsă.
Nime pre june-l vedea,
Numai draga maică-sa,
De-o zăbrea de-abia-l zărea,
De lacrămi abia-l vedea
Și din grai așa-i grăia:
— Fiuț, fiușorul meu,
Unde-ți gătești calul tău,
Îl gătești și-l potcovești,
Cu potcoave de aramă,
Cu cuie de sîrmă-ntoarsă?
El din grai așa grăia:
— Maică, măiculeana mea,
Sus în vîrful muntelui
În pădurea codrului,
Este-un leu,
un cîne rău
June pre cal s-o țîpat
Și la leu s-a aruncat.
Găsi leul adormit,
O stat în loc și-o socotit,
Săgeta-l-o,
ori pușca-l-o.
Căluțu i-a strănutat
Și leul s-a deșteptat.
Ei din luptă s-a luptat.
Zi de vară pînă-n seară,
Cînd a fost mai pe sub seară,
Lanțu-n cap i l-a țîpat,
Jos la țară s-a lăsat.
Cine pe june-l vedea,
Din graiu așa grăia:
— Ferice de maica lui,
Ce băiat că și-a băiat,
Că-aduce leul legat,
Nepușcat, nesăgetat,
De nimica vătămat.

XXVII.

Colo-n sus spre răsărit,
Mîndră vidră s-o ivit.
Stau pușcașii să o puște,
Da vidra din grai grăi:
— Stați, pușcași, nu mă pușcați,
Că din dragi coarnele mele,
Da mi-ți face păhărele
Și din dragi unghiile mele,
Da mi-ți face tălgerele
De mi-or mînca domni din cle.
Să fii gazdă sănătoasă. . .
Cîte paie sînt pre casă,
Atîția copii în casă;
Cîte paie pre coteț,
Atîția copii în ungheț.

XXVIII.

Vine-și marea cît de mare,
Dar de mare margini n-are.
Linu linu voi mălinu
Marginile bat munții
Și stropii bat nourii l.l.v.m.

Brazi-s nalţi încetinaţi
Cu molizi alăturaţi.
Înoată-şi, 'noată boul
Cu tălpile-mpotcovite
Şi cu coama da-nspicată,
Cu coarnele-nferecate.
Da-ntre coarnele boului
Este leagăn de mătase.
Dar în leagăn cine-şi şede?
Salomia fată dalbă.
De de lucru ce-şi lucrează?
Ea mi-şi coasă ţinţeşele,
Giure late la surate,
Buibarac frăţîne-său,
Gulerel tătîne-său.

XXIX.

C-acolo-n deal după deal
Flori dalbe de măr,
Este-un biet de păcurar
Cu o biată fluieriţă.
f. de măr
Cînd cu fluiera zicea,
Toate oile păştea
fl. de măr.
Numa o biată mioriţă
Şede-n coate şi-ngenunche
Şi se roagă Maicii sfinte
Să o scoată-n primăvară,
Că ea frumos va cinsti:
La Sîngeorz
C-un miel frumos,
La Ispas
C-un bulz de caş
Şi la vară
Cu o lînă mare.
Flori dalbe de măr.

XXX.

Coborît-au Domnul sfînt,
Domnul sfînt pe-acest pămînt;
Coborît-au tot pre scară,
Scară sfîntă şi de ceară,
Pre o zi de sărbătoare,
Cînd răsare sfîntul soare;
Cu sfînt Petru soţul lui,
Pentru soartea omului:
Ce fac domnii cu iobagii
Şi avuţii cu săracii.
Amîndoi acum porniră
Şi pedeştri se iviră
La casa avutului,
În mijlocul satului.
— Bună ziua, domnitori!
— Să trăiţi, voi cerşetori!
— Gata-i prînzul de prînzit?
Ne-mbiem de omenit.
—Prînzu-i gata, nu-i de voi,
Că-i de domni mari ca şi noi.
— Dacă nu-i şi pentru noi,
Să prînziţi, doar numai voi.
Ei se iau şi ducu-se
Şi ajung şi vădu-se
La casa săracului,
În capătul satului.
— Bună ziua, mîncători!
— Să trăiţi, voi călători!
— Gata-i prînzul de prînzit?
Ne-mbiem la omenit.
— Prînzul nostru-i cam puţin,
Dar veniţi ca să-l prînzim
Şi de cumva nu ne-ajunge,
Merge-oi în sat şi-oi aduce.
Se luară şi intrară
Şi la masă se-aşezară,
Se-ospătară, nu putură,
Că se gătă ce avură.
— Mulţumită cui ne-a dat!
Mai departe au plecat
Printre vii, printre cîmpii,
Pre o vale cu făclii.
Dumnezeu cu grai grăia:
— Caută, Petre,-n stînga mea,
Spune-mi, Petre, ce-i vedea?
— Doamne, mult nu mai ticnea,
De ce văd îmbătrînesc
Şi de spaimă mă-ngrozesc.
Văd casa avutului
În mijlocul satului
Cum se-aprinde şi cum arde
Şi avutul se prăpade,
Că balauri suflă-n foc,
Se-nbulzesc de n-află loc;
Scorpiile-s ca vacile,
Broaştele-s ca caprele!
Dumnezeu din grai grăia:
— Caută, Petre-n dreapta mea,
Spune-mi, Petre, ce-ai văzut?
— Doamne, mult de-ai mai ţinea!
Dacă văd întineresc
Şi mă bucur, dănţuiesc,

Văd casa săracului
În mijlocul raiului:
Din afară-nargintită,
Dinlăuntru aurită,
Soare mîndru dă senin
Şi-mprejuru cu-o grădină:
Frunzele-s ca stelele,
Florile ca lunile.

XXXI.

D-asta-i seara lui Crăciun,
De cînd Domnu s-a născut
Şi pămîntul l-a făcut
Şi cerul l-a ridicat
Pre toţi stîlpii de d-argint
Şi frumos l-a podobit:
Tot cu stele mănunţele.
Mai în jos la mijlocele
Zace luna
Ca lumina
Şi soarele
Cu razele.
D-astă rază,
Unde-i rază?
Răzăn şez
La grîne verzi.
D-astă rază,
Unde-i rază?
Răzăn vîrful muntelui,
La trupina bradului.
D-astă rază,
Unde-i rază?
Asta-i rază
În crucea de fereastră.

XXXII.

Dacă mă suii, văzui,
Văzui iadul descuiat
Şi în iad că m-am băgat,
Ce-am văzut m-am spăimîntat.
Văzui paturi neaşternute,
Tot cu foc împodobite
Şi de aci mai nainte,
Păzeşte-mă, Doamne sfinte,
Văzui pomi neînfloriţi,
Tot cu foc împodobiţi
Şi de aci mai nainte,
Fereşte-mă, Doamne sfinte,
Văzui pre mîndruţa mea,
Şedea dracul lîngă ea.
Ea se smîncea să se ducă,
Şi el se făcea nălucă.
Şi de aci mai nainte,
Du-mă, du-mă, Doamne sfinte,
Văzui raiul descuiat
Şi în rai că am intrat,
Ce-am văzut m-am bucurat.
Văzui paturi aşternute,
Tot cu flori împodobite
Şi de aci mai nainte,
Du-mă, du-mă, Doamne sfinte,
Văzui pomi tot înfloriţi,
Cu îngeri împodobiţi,
Văzui pre părinţi mei,
Şedea Petru lîngă ei.

XXXIII.

Sorcova,
Vesela,
Să trăieşti,
Să-mbătrîneşti,
Ca un măr,
Ca un păr,
Ca un fir
De trandafir.
La mulţi ani,
Amin!

4. DESCÎNTECE, FARMECE, VRĂJI, DESCRIERI DE OBICEIURI ŞI PRACTICI POPULARE

XXXIV.

„Începutul se face cu semnul crucii şi cu esclamaţiunea: «Doamne ajută şi trimite leac şi sănătate după gura şi după limba mea». După aceea descîntătoriul ia o mătură, un ştergar un cuţit şi un ac, apoi ştergariul se înfăşură în jurul măturii şi unde se gată înfăşurarea lui pre mătură acolo se înfige acul, ca ştergariul să nu se desfacă, iară cuţitul se pune în mătură cu vîrful în sus. Astfel fiind acestea preparate, descîntătoriul rosteşte formula următoare:

Merse. . . pre cale, pre cărare,
Se întîlni cu măiestrele în cale
Şi bătură 9 pecie(?) şi-l întrebară :
— Ce te plîngi, ce te tînguieşti,. . ?
El răspunse : — Cum să nu mă plîng,
Cum să nu mă tînguiesc?
Că mă doare ochiul,
Cetele, albetele,
Izbiturile, pociturile.
Ele zic : — Nu te plînge nu te tîngui,
Că nimica nu-ţi va fi.
Că cu mătura vom mătura,
Cu cuţitul vom tăia,
Cu acul vom înţepa
Şi vom merge la fîntîna lină,
De rugină vom spăla şi de glod vom curăţa,
Preste mare le vom arunca
Şi albeaţea va pieri, precum piere roua de soare
Şi spuma de pre mare
Şi va rămînea. . . luminat şi mai curat,
Ca domnul sînt ce l-a lăsat.

Această formulă se repetește pînă de 9 ori. În timpul cînd se zice formula, cu mătura, cu ştergariul şi cuţitul se face incontinuu un cerc în jurul ochiului pătimitor şi după fiecare repetire a formulei se face cu mătura o cruce pre pămînt. După acestea, descîntătoriul suflă de 3 ori în ochiul omului ori animalului ce pătimeşte şi tot de atîtea ori şi scuipă în acela. În urmă, e de nota că această descîntătură se face totodeauna dimineaţa, pînă a nu mînca nimic".

XXXV.

„Începtul se face cu exclamarea : «Doamne, trimite leac şi sănătate după gura şi limba mea ! » După aceea descîntătorul ia 9 bițe sau pietricele de mărimea unei nuci şi un văsuţ sau un pocal cu apă neîncepută. Descîntătorul ia acum o bică în mînă şi o udă cu apa cea din văsuţ şi face cruce atît el cît şi pacientele, fereşte după aceea părul de pe fruntea pacientului şi zice formula următoare :

Soare alb,
Soare sec,
Soare de 9 feliuri,
Nu junghia,
Nu împunge,
Nu străpunge,
Nu îmfla,
Nu gîmfa,
Nu-l ameţi,
Nu-l năduşi,
Nu-l zbigui.
Ieşi din capul lui. . . . ,
Din creerii capului,
Din faţa obrazului,
Din zglăvocii ochilor,
Din zgîrciul nasului,
Din măduva oaselor.
Ieşi şi te du
În munţii Garaleului,
Unde glas de secure nu este,
Toaca nu toacă,
Clopot nu trage.
Acolo să sălăşluieşti,
Acolo să stăpîneşti !
. . . . Să rămînă luminat, curat,
Ca maica ce l-a făcut,
Ca sîntul soare că e mai luminat
Şi mai strălucit.

După aceasta, descîntătorul ia a doua pietricică, o udă în apa din vas şi repetă formula. Acelaşi lucru şi cu cea de-a treia pietricică.

La a patra se adaugă : Soare mnier, soare sec. etc.
„ „ cincea „ „ : Soare în para focului, soare sec etc.
„ „ şasea „ „ : Soare galben, soare sec etc.
„ „ şaptea „ „ : Soare negru, soare sec etc.
„ „ opta „ „ : Soare de 9 feliuri, soare sec etc.
„ „ noua „ „ : Soare roşu, soare sec etc.

de fiecare dată însă continuîndu-se recitarea integrală a formulei. În timpul cînd se zice formula, descîntătorul face mereu cu pietricica un cerc întors în jurul frunţii pacientului, de la apus la răsărit. Se descîntă înainte de răsăritul şi apusul soarelui. Dacă morbul e învechit, se descîntă de nouă ori, la din contra e de ajuns şi de trei ori. Pacientul bea apoi, de trei ori, din apa descîntată, se udă bine pe cap, gît şi se spală în urechi. Apa se aruncă apoi afară, iar pietricelele se păstrează pentru o altă ocazie".

XXXVI

Descîntătorul face cruce zicînd : „Doamne ajută şi trimite leac şi sănătate după gura şi după limba mea". Apoi ia în mîna stîngă o felie sau o bucată de pîine şi puţină miere, iar în cea dreaptă ia un cuţit şi, stînd în picioare lîngă pacient, începe a recita formula următoare :

Anin, anin, Cosma de anin !
Se gătară strigoaiele,
Fermecătoarele,
Cuţite ascuţind,
Pietre sfărămînd,
Lemne rumpînd,
La . . . . au venit,
Uşile au deschis,
Fereştile au destupat,
În casă au tunat,
Prin inimă l-au săgetat,
Inima i-au mîncat.
. . . a început, a plînge, a se tîngui,
A se văita, a se cînta,
Cu glas mare pînă-n ceri
Cu lacrimi pînă-n pămînt.
Maica Domnului, din poarta ceriului,
Din gură-a grăit :
— . . ., . . ., ce te tînguieşti,
Ce te vaeţi, ce te cînţi?
. . . din gură grăi :
— Cum să nu mă tînguiesc,
Cum să nu mă vaet,
Cum să nu mă cînt?
Că se gătară strigoaiele,
Fermecătoarele,
Cuţite ascuţind,
Pietre sfărămînd,
Lemne rumpînd.
La mine au venit
Uşile au deschis,
Fereştile au destupat,
În casă au tunat,
Prin inimă m-au săgetat,
Inima mi-au mîncat,
Maica Domnului, din poarta ceriului,
Din gură grăi :
— . . . Tinde-ţi limba-n nourel,
Că în nourel este-un făgurel
Şi linge că inima ta se va plămădi
Şi va creşte ca aluatul în copaie,
Ca fagurul în coşniţă
Şi te du la Trifan, descîntătoriul,
Că l-a lăsat Dumnezeu
Vraci pe pămînt,
Că le va cînta şi le-a descînta
Şi că le va da pînă-n marea tulbure,
Să prinză un peşte lin, mălin,
Inima să i-o scoaţă,
La toate să o împarţă.

În timp ce spune formula, descîntătorul loveşte cu cuţitul pîinea şi mierea din mîna stîngă. Formula se repetă de 3 ori, de fiecare dată descîntătorul apropiindu-se cu cîte un pas de pacient. La sfîrşit, pacientul face cruce cu pîinea şi mierea descîntate şi mînîncă din ele.

XXXVII

De-i prin foame,
De-i prin sete,
De-i prin strigare,
De-i prin potcă,
De-i prin soare sec,
Fugi curînd şi mai curînd
Din faţa obrazului,
Din zbîrciul nasului,
Din rădăcina măselelor,
Din auzitul urechilor,
Din văzutul ochilor.

XXXVIII.

Vulpea cu patru picioare,
Coada de-a cincea,
Duce durerea de-aicea.
Nu-i leacu cu sacu,
Că-i din două trei vorbe
Legate cu unsoare de răbdare,
Cu frunză de vai
Și cu frunză de iai.

Maria n-are fărină,
Maica n-are slănină.
Leacu ştie-se, nu se ştie, plata i se ştie :
Un blid de fărină,
Un dărab de slănină.
Pftui, pftui, pftui !
Ciuvic, buric, nu ți-o fi nimic.
Învîrte mîța de nouă ori și ți-a trece.

XXXIX.

Dacă cineva a fost lovit fără de veste de o durere de mînă, picior, coastă sau în alt loc al corpului, atunci țăranul român zice că i-a venit durerea din senin și trebuie să-i descînte cineva de potcă. Spre acest scop, descîntătoriul are trebuință de un cuțit și un vas (oliță) cu unsoare sau apă, cu care merge apoi la descîntătoare. Descîntătoarea iese apoi cu cele aduse într-un loc ascuns, unde să nu o vază nime din cămăruță și să nu o auză nime și începe astfel :

Amin, amin,
Cosma de sănin.
Descîntecu-l fac eu,
Leacul Dumnezeu.
Mă iau mîndru și frumos,
Pe picior de munte în jos,
De la casă
La casă,
De la masă,
La masă,
Pe cale, pe cărare,
Pe uscat și peste mare.
Mă întîlnii
Și mă lovii
De douăzeci și nouă

Moroi și moroaie,
Pocitori și pocitoare,
Ochitori și ochitoare,
Rîmnitori și rîmnitoare,
În cap cu bliduță,
În mîni cu furcuță,
Cu cuțite ascuțite,
Cu rochii încinse —
Calea-mi cuprinse,
Cu rochii albe,
Cu mîndre salbe,
Cu foc în gură,
Cu mare ură.
În drum stătea
Și calea-mi oprea.

Aici descîntătoarea face de trei ori cruce cu cuțitul peste vasul cu apă sau unsoare și apoi continuă :

Iese Maica Domnului,
Sus în poartea ceriului
Și cum îi zări,
Așa le grăi :
— Unde mergeți voi,
Atîția moroi
Și cu ochitori,
Și cu pocitori
Și cu rîmnitori,
Cu cuțite ascuțite,
În cap cu bliduță,
În mîini cu pilduță ?
— Mergem la. . . ,
Să-l împungem,

Să-l străpungem ;
Sîngele din el,
Ici în blidișel
Să-l așezăm
Și apoi mîne,
Noi, cu pîne
Să-l mîncăm,
Să ospătăm.
Zice Maica Domnului,
Sus în poarta ceriului :
— Acolo nu mergeți,
Pofta vă ștergeți,
Căci acolo nu vi-i dat,
De la Domnul nu-i lăsat.

Da mergeți în mare
Afundă tare,
Acolo-ți, zări,
Acolo-ți găsi
Un șarpe laur
Ca un balaur,
Cu solzi de aur.
Ăla-l împungeți,
Ăla-l străpungeți,
Sîngele-l opriți,
Cu pînea-l sorbiți,

Cu pîne-l mîncați,
Dar omu-l lăsați
Deștept, luminat,
Cum Domnul a dat.
Ca sîntul soare
Cînd răsare,
Ca luna plină,
Ca ziua lină,
Ca aurul străcurat.
Amin, să fie de leac.

După acestea face de trei ori cruce peste vas și mai repetă descîntectul pînă a treia oară, tot ca mai nainte, apoi îl dă suferindului, cu care trebuie să se ungă de 9 ori pe unde îl doare. De descîntătoarea ne asigură că cine e adevărat bolnav de potcă, în decursul descîntecului e apucat de un somn și cască mereu. Astfel, ea poate cunoște îndată după descîntec dacă suferindul e bolnav de potcă și dacă îi va trece sau nu.

XL

Descîntătoarea aprinde tămîie și o poartă lîngă mușcătură și apoi ia un cuțit arămit și-l ține întors în dreapta și pare că tot vrea să împungă ceva la spate și descîntă în cel mai bun mod.

1. Ia o piatră albă curată și o arde în foc pînă se face ca jarul și apoi se pune pe un taier de pămînt și varsă apă neîncepută pe piatră și mușcătura se aburează.

2. În oală se pune jar și se aruncă 7 boabe de cucuruz, 7 de maia (?) și mușcătura se afumă.

3. Se topește unt de vacă sau de lemn și ceară galbenă din toate cîte 7 boabe sau stropi și, făcîndu-se unsoare, se pune pe un petec de cînepă ; pînza și alifia se pune pe mușcătură.

La toate vindecările se repetă descîntecul :

Leacul să fie
De la Sîntămărie,
De la ea
Și din mîna mea.
Tu, spurcate și pocite,
Tu, izdate și strienate,
Izbite și săgetate,
Din alergate cu mușcate,
Șarpe din rîu pietros,
Șarpe din cîmp tufos,
Ce ai curs și ai alergat,
Mușcat și îmflat,
Gîmfat și săgetat
Pe. . . nevinovat ?
Au, nu știi spurcate
Și înveninate
Că io-s descîntătoarea
Și Sîntămărie lecuitoarea ?
Cursei și alergai,
Cu cuțitul te tăiai,
Cu limba descîntai,
Cu piciorul de doi copii,

De gemeni te pripii
Și în aer te gonii.
Du-te spurcăte, săgetate,
Cu mușcături înveninate,
Din picioare și mîni,
Din măduvă și vîni,
Din sînge, din carne,
Din piele, din rane,
Du-te, nu te afla,
Săgetat și spurcat,
Că aici nu-i loc de mușcat,
De copt și de murat,
De izdat și săgetat,
Ci-i loc de altari
Și de sînțiri mari,
De numele lui Dumnezeu
Și a sînțit fiul său.
Că eu m-am botezat,
De Satana m-am lepădat.
Iară tu să mugi și să sai,
Să fugi și să piei,
Ca roua de soare,

Ca spuma de mare
Şi să fie curat,
Ca aurul strecurat,
Ca steaua de pe ceri,
Ca roua de pe flori,
Ca ziua ce s-a botezat
Şi în besercă a tunat.
Maria în ceruri lecuitoare,
Elena pe pămînt descîntătoare.
Plata babei să se ştie.

XLI.

La aceasta se rosteşte numai formula următoare :

Iese omul negru,
Din casa neagră,
Ia securea neagră,
Merge în pădurea neagră,
Taie lemnul negru,
Face plugul negru,
Grindeiul negru,
Bîrsa neagră,
Plasul negru,
Coarnele negre,
Jugul negru.
Prinse boii negri,
Luă zbiciu negru,
Merge la pămîntul negru,
Trage brazda neagră.
Brazda o trase,
Gîlcile se sparse
Şi se întoarse.

Aceasta se repeţeşte de 3 ori şi se poate descînta dimineaţa ori seara, cînd voieşte omul. În urmă se ung gîlcile cu un pic de unsura (sic !).

XLII.

Mai întîi ia descîntătoriul o bucată de balegă recentă de vită şi atingînd cu aceea incontinu bubele, zice formula următoare :

Musca mică, musca mare
Făcu nuntă mare.
Toate bubele le-a chemat,
Numai pe bubele cele dulci
nu le-a chemat.
Ele de ciudă şi de oghidă,
De vîrf s-au plecat,
De rădăcină s-au uscat,
Ca balega în gura cuptorului
s-au uscat.

După aceea, bucata de balegă descîntată se lipeşte pre gura cuptorului. Aceasta se repeţeşte de trei ori, lipind totdeauna balega pre gura cuptorului.

XLIII.

Dimineaţa, pre nemîncate, cel (cea) ce voieşte a descînta, exprimă în sine cuvintele următoare :

Hm, hm, urcior de cîne !
Precum nu-s eu cîne,
Aşa să nu mai fii pînă mîne !

XLIV.

Descîntătoarea ia un mănunchi de cimbru pe care-l înmoaie în miere. Cu acesta atinge roşaţa, zicînd de nouă ori :

Omul roşu
Ia securea roşie,
Merge în pădurea roşie,
Taie lemne roşii,
Prinde boii roşii
Şi aduce lemne roşii
Şi face strungă roşie
Şi mulge oile roşii
Şi face caş roşu
Şi-l duce-n tîrg roşu
Şi-l vinde în tîrg roşu.
Cîţi văzură
Toţi orbiră,
Cîţi mîncară
Toţi crăpară.
Aşa să crepe roşaţa
Din rădăcinile dinţilor şi a măselelor
Şi să se împrăştie
Cum se împrăştie tîrgul
Şi să se risipească din ceasul acesta.

XLV.

Descîntătoarea ia două fire de usturoi cu care freacă locul dureros, muşcă apoi dintr-un fir şi îngroapă restul în pămînt, după care zice de nouă ori :

Bubă de una,
Bubă de-a doua,
Bubă de trei,
Bubă de patru,
Bubă de cinci,
Bubă de şase,
Bubă de şapte,
Bubă de opt,
Bubă de nouă,
Piei bubă bobotită,
Piei bubă gravnică,
Piei bubă din sete,
Piei bubă din foame,
Piei bubă din osteneală,
Piei bubă molcomişă,
Piei bubă din supărare,
Piei bubă din somn,
Piei bubă de nouă feliuri.
Tu, bubă, nu coace,
Tu, bubă, nu răscoace,
Tu, bubă, nu împunge,
Tu, bubă, nu străpunge,
Tu, bubă, nu boboti,
Tu, bubă, nu umfla,
Tu, bubă, nu gîmfa.
Tu, bubă ieşi iute şi degrabă
Din creerii capului,
Din faţa obrazului,
Din genele şi sprîncenele ochilor,
Din zbîrciul nasului
Şi din rădăcinile dinţilor,
Din rădăcinile măselelor.
Ieşi din limbă,
De sub limbă,
Ieşi din dosul spatelor
Şi din vinele grumajilor
Şi te du pre cale pre cărare
În munţii Galileului,
Că acolo e o fată mare,
Cu păr despletit
Şi cu dinţii rînjiţi.
Acolea să te domnească
Şi acolo să te stăpînească,
Că N. . . nu te poate domni,
Nici te poate stăpîni,
Ci el să rămînă curat, luminat,
Ca Dumnezeu ce l-a lăsat.
Apoi descîntecul de la mine,
Leacul de la Dumnezeu.
Să-i fie leac.

XLVI.

„ Mai întîi ia descîntătoriul un vas, toarnă în acela apă şi-l pune la foc pînă începe a fierbe, după aceea trage cenuşa pre vatra focului şi o togmeşte bine aşa [în] cît să aibă suprafaţa plană. Apoi se ia vasul de la foc şi se mută în trei locuri pre cenuşa aceea, apăsîndu-se puţin, aşa cît să se cunoscă urma lui ; acum din urma vasului ce o lasă pre cenuşă în formă de cerc descîntătoriul ia cu vîrful cuţitului de 3 ori cenuşă şi o pune în vas, după aceea se ia din al doilea şi al treilea loc iară de 3 ori, punînd-o şi aceea în vas, apoi se pune vasul iară la foc. Actul acesta se repeţeşte pînă de 9 ori. După repeţirea a noua, descîntătoriul ia un

blid mare, iară vasul de la foc se pune cu gura în jos în blid, apoi începe a rosti formula următoare :

I. Dacă e deocheat. . . de bărbat
Rîmnic, îndărîmnic
Crepe-i b. . . e,
Udul să-i curgă,
Că s-a mirat şi l-a deocheat,
L-a tînchinat şi l-a rîginginat,
De deochiul să iasă din trupul lui...
Cu rîgingitura, cu deochetura,
Cu tinchitura,
Cu amèţeala,
Cu năduşeala,
Din picioare,
Din mîini,
Din inimă,
Din splină,
Din ficat,
Din plumîne,
Din rărunchi,
Din mijloc,
Din şele,
Din osul spinării,
Din vinele grumazului,
Din creerii capului,
Din faţa obrazului,
Din zgîrciul nasului
Şi din măduva oasălor.
II. Dacă e deocheat. . . de fecior,
Rîmnic, îndărîmnic,
Cadă-i peana,
Pălăria să-i rămînă goală,
Că s-a mirat şi l-a deocheat etc.
III. Dacă e deocheat de fată (mare,)
Rămînă îndărîmnică,
Cadă-i părul,
Curcubeta să-i rămînă goală,
Că s-a mirat şi l-a deocheat etc.
IV. Dacă e deocheat. . de codru,
Rîmnic, îndărîmnic,
Pice-i frunza jos,
Că s-a mirat şi l-a deocheat etc.
V. Dacă e deocheat. . . de cîmp,
Rîmnic, îndărîmnic,
Sece-i ierburile,
Că s-a mirat şi l-a deocheat etc.
VI. De e deocheat. . . de vînt,
Crepe capul de sub el,
Că s-a mirat şi l-a deocheat etc.
În urmă se aplică materia descîntată, ad : pacientele bea de 3 ori din apa descîntată, se spală din aceea şi apoi ce rămîne o aruncă afară.
VII. Dacă e deocheat . . de muiere,
Rîmnică, îndărîmnică,
Crepe-i ţîţele,
Să-i curgă laptele etc.

Dacă pacientele e atacat în mod repentin de deochi sau dacă descîntătoriul are ceva ocupaţiune urgentă, atunci se întrebuinţează o metodă mai simplă, şi anume cea cu cărbuni. Mai întîi se ia un pocal, se toarnă într-însul apă rece, se pune pre vatră şi apoi descîntătoriul aruncă în pocal atîţia cărbuni cîte puncte s-au enumărat mai sus, va să zică aruncă în pocal 6 cărbuni, repetînd toate punctele de mai sus împreună cu formula. Pre cît timp se rosteşte formula, descîntătoriul îşi pune mîna dreaptă pre vas în dungă şi tot o mută incontinuu, acum pe o parte, acum pre alta, a vasului, pînă fineşte toate punctele. În urmă pacientele bea de 3 ori din apa descîntată, se spală pre frunte şi ce mai rămîne o aruncă afară".

XLVII.

„Mai întîi descîntătoriul ia 9 boabe de grîu de primăvară, 9 fire de ai, 9 fire de tămîie, 9 fire de pelin bun sau domestic, 9 spini de cei cîrligaţi de măceş, 9 boabe de piper ; aceste toate se adună laolaltă. După aceea se ia 9 cărbuni aprinşi şi se pun într-o ulcică cu apă. După ce vine pacientele la descîntătoriu îşi pune piciorul drept cu vîrful spre răsărit pre un loc cu iarbă, iar descîntătoriul, stînd în genunchi, ia un cuţit, taie ţelina în jurul piciorului, o scoate şi o pune de o parte, apoi, făcînd trei închinăciuni, zice *Tatăl nostru*. După aceea toate ingredientele amintite mai sus, împreună cu cărbunii, le bagă în urma de unde a luat ţelina şi face cruce şi esclamă : «Doamne ajută-mi », apoi recitează formula următoare :

De va fi boala de la Dumnezeu,
Iartă-mă, că eu nu fac, ci desfac ;
De va fi luat cineva urma de la...,
A luat-o cu cinci degete,
Iară eu o întorc cu zece degete,
Îngrînată,
Alită,
Întămîiată,
Împletită,
Înspinată,
Împipărată,
Şi înfocată.
Să iasă din trupul lui. . . ,
Să nu-l înjunghie,
Să nu-l străpungă,
Să nu-l împungă,
Să nu-l năduşească,
Să nu-l ameţească,
Cu junghieturi,
Cu pocituri,
Cu făcături,
Cu aruncături.
Să iasă din trupul lui. . . ,
Din picioare,
Din mînă,
Din splină,
Din plămîni.
Din inimă,
Din ficat,
Din rărunchi,
Din mijloc,
Din şele,
Din osul spinării
Din spate,
Din piept,
Din vinele grumazului,
Din faţa obrazului,
Din creerii capului,
Din zglăvocii ochilor,
Din zbîrciul nasului,
Din măduva oasălor,
Din trup
Din tot.

Aceasta se repeţeşte de 3 ori şi cînd se recitează, cu mînile se mestecă încontinuu cele 7 ingrediente în urmă. După a treia repetire, ţelina tăiată se pune iar în urmă preste ingrediente, însă întoarsă cu iarba în jos şi cu călcîiul la degete, apoi se bătuceşte bine cu maiul cel de rufe şi în timpul acesta se mai zice formula de 2 ori. Cu o mînă tot bate, iară cu cealaltă pipăieşte ţelina zicînd : „Iartă, Doamne, că de va fi boala acestui om de la Dumnezeu, eu nu fac, ci desfac. Cine a luat urma de la omul acesta, a luat-o cu 5 degete, iară eu o întorc cu zece degete, îngrînată, înfocată, înspinată , înpelinită etc. Se zice formula tot ca mai sus. După aceia descîntătoriul îşi mai face 3 închinăciuni, esclamînd : „Doamne ajută şi trimite sănătate omului acestuia, ... " Pacientului nu-i este iertat a se descălţa după descîntătură pînă în dimineaţa următoare, asemenea în noaptea ce precede descîntăturii, trebuie să doarmă încălţat. Iară dacă e morbos rău şi nu poate merge în persoană la descîntător, atunci i se aduce opinca şi cu aceea se lucră ca şi cînd ar fi pacientele de faţă şi după ce i se duce iară acasă, numaidecît trebuie să se încalţe. Dacă morbul este vechi, atunci se descîntă de 9 ori, la din contra e de ajuns de 3—5 ori. În urmă e de însemnat că această descîntătură se poate face numai vinerea şi marţea şi pacientului nu-i este iertat a spune nimănui că i s-a descîntat, pentru că auzind cel ce i-a făcut rău, poate să-i strice din nou".

XLVIII.

„Începutul se face cu esclamaţiunea : «Doamne ajută şi trămite leac şi sănătate după gura şi limba mea ! ». După aceea descîntătoriul ia toporul în mîna stîngă, în mîna dreaptă ia o mătură şi în mătură se bagă un cuţit, o seceră şi un ac. Apoi pacientele stă în mijlocul casei cu mîinile lăsate perpendicular (sic !) pre lîngă corp în jos şi îmbrăcat numai în cămaşă.

Iară descîntătoriul stă la spatele lui cu armele supra-zise în mînă şi amenințînd cu toporul şi cu mătura spre corpul pacientului recitează formula următoare :

Ieşi acel ceas rău,
Din voie bună,
Din supărare,
Din mîncare,
Din băutură,
Din gînduri slabe,
Din osteneală,
Din glume,
Din frică,
Din spaimă,
Din mînie,
Din somn,
Din vis,
Din aruncături,
Din întîlnituri
Din pocituri.
Ieşi din trupul lui. . . . . ,
Nu junghia
Nu împunge,
Nu străpunge,
Nu-l gîmfa,
Nu-l tremura,
Nu-l ameți,
Nu-l năduşi.
Ieşi acest ceas rău
Din trupul lui. . . ,
Că de nu-i ieşi curînd
Şi mai curînd,
Cu toporul te-oi tăia,
Cu acul te-oi înțepa,
Cu cuțitul te voi străpunge,
Cu secera te voi secera,
Cu mătura te voi mătura,
În mare te voi arunca.

Cînd se zice formula, descîntătoriul mătură spatele pacientului, începînd de la ceafă pînă la partea inferioară, asemenea trage şi cu toporul alăturea cu mătura, suflînd de-a lungul corpului pacientului. După a cincea repețire a formulei, pacientele din locul unde a stătut se fereşte de o parte, iară descîntătoriul avînd toporul în mîna stîngă, cu mătura din dreapta începe a mătura tot gunoiul cît se află de la paciente pînă în fundul casei zicînd : «Nu mătur gunoiul acesta, ci mătur ceasul cel rău din trupul lui . . .». pînă ce adună gunoiul în fundul casei, apoi îl ia în mînă sau în un vas şi, dîndu-l pacientului, astfel îl agrăieşte : «Mergi şi du acesta, şi-l aruncă în apă curgătoare şi zi de 3 ori : nu arunc gunoiul acesta, ci arunc ceasul cel rău din trupul meu, să meargă cu apele ». Astfel mergînd pacientele la o apă curgătoare, zice cuvintele acestea de 3 ori, aruncînd a treia oară gunoiul ca să meragă cu apa curgătoare. În fine, îşi face cruce, zicînd : «Doamne ajută-mi ! » Această descîntătură se poate face numai marțea şi vinerea după apusul soarelui şi pacientului nu-i este iertat a spune nimănui că i s-a descîntat, pentrucă cel ce i-a făcut rău, auzind, poate să-i strice din nou."

XLIX.

Cînd cineva crede că e legat cu farmece de nu poate a-şi folosi o mînă sau piciorul sau altă parte a trupului, atunci se ia o panglică de coajă de tei cu care se leagă via şi descîntătoarea o înnoadă de 3 ori, pe urmă înnodătura aceasta o dezleagă la un rîu şi o aruncă pe apă dimpreună cu un semn de [la] omul legat şi cine o va ridica de acela e rău.

I

Mă rog la botezătorul curat
Cu care te-ai botezat
Creştin adevărat,
. . . să fie ajutat,
Legătura-i putrezească.
Cine a legat cu rău,
Să cază pe capul său.
Hierea în 7-i pocnească,
Pielea toată să-i pleznească,
Peste foale, peste spate,
Legătura a fost legată,
Legătura e dezlegată ;
Legătura putrezească,
Iară. . .să se mîntuiască.

II.

Mă rog la 99 de zînişoare
Şi făloase
De vîntoase,
Pentru că a ajutat
Şi . . tare s-a stricat.
Mă rog la 9, 99 ; 8,88 ; 7,77 ; 6,66 ; 5,55 ; 4,44 ; 3,33 ; 2,22 la unu nici unu.
Legătura putrezească,
Iară. . . să se mîntuiască.
Legătura a fost legată,
Legătura e dezlegată.

L.

,,Să mergi acolo unde ai suspiciune că ți-a luat laptele de la vacă şi să aduni balega de acolo şi să o ungi la țîță şi s-o pui unde se culcă. Apoi dacă merge vaca la poarta omului care i-a luat laptele şi zbiară peste poartă, să mergi şi să-i pui la vacă o țundră neagră în cap şi să baţi vaca zicînd că nu baţi vaca, ci baţi pe acela care i-a luat laptele (aceasta e părerea unor babe) , iar altele zic : să arunci țundra în curtea aceea unde a zbierat vaca şi să intri să baţi țundra, zicînd că nu baţi țundra, ci baţi pe acela care a luat laptele vacii şi atuncea va veni omul acela şi va zice ca să nu-l mai baţi, că-ți va da ce a zis. Apoi iarăşi cînd se pişă vaca cînd mergi să o mulgi, să fierbi pişatul pînă se va evapora şi atunci va veni omul acela şi va cere ceva de la casă, însă să nu-i dai pînă ce se va apromite că-ți va aduce laptele".

LI.

,,Se adună feciorii şi fetele în o casă şi apoi fac următoarele : pun 6 vase pre o masă şi sub unul pun pîne, sub altul sare, sub altul inel, sub altul cărbune, sub altul un pieptene, sub altul păr de porc. Apoi merge unul la uşă şi-şi astupă ochii, apoi cei de pre lîngă masă schimbă acestea pre sub tăcere şi vine cel de la uşă şi ridică unul şi ce a ridicat că aşa-i va fi soțu : de-a ridicat pîne, crede că va fi avut ; de a ridicat sare, sărac ; de a ridicat inel, frumos ; de cărbune, că va fi negru ; de pieptene, crede că va fi colțat ; de cade cazu, părul cel de porc, crede că va fi la fața obrazului păros şi tot aşa continuă cu toții. După aceea pun două fire de păr de porc în vatra focului arzînd şi dacă se apropie unul de altul, cred că acei pe care i-a numit cu cele două fire de păr sînt amorezați şi se vor căsători laolaltă, iar de se despart acele două fire de păr, cred din contra. Apoi, după ce ies de acolo, fetele se duc pe uliță şi unde e coteţul porcilor lîngă drum stau în loc şi zice una : ,,Hui, în ăst an !" şi de grohotesc porcii, crede că se va mărita în anul acela, iar dacă nu zice a doua oară : ,,Hui, în alt an !" şi de nu grohotesc nici atuncea crede că nu se va mărita. Zice şi a treia oară şi dacă nu grohotesc nici atuncea, crede că în trei ani nu se va mărita. Apoi merge tot zicînd către porci ca să-i mînce ,,nanii" şi unde află un gard cu parii de lemn, numără pînă la 10 şi pre cel de al 11-lea îl însea mnă şi de va fi curățit frumos crede că îi va fi frumos bărbatul, iar de e necurățat şi urît crede că din contra".

LII.

,,Locuitorii de prin munții de pe sub Călimani, în joia mare, ca la revărsatul de zi, toți proprietarii de aici de prin munte aţiță un foc. Pe lîngă focul acesta apoi pun de îndemînă : o cofă plină cu apă, un scăunaş pe care e pusă o pîne întreagă ; apoi cel mai bătrîn din casă şede lîngă focul cel bun şi încălzitor cu o furcă de fier a mînă (căci poate de nu ar griji focul aşa cînii din vecini ar mînca pînea de pe scaun). Apoi de-i întrebi că pentru ce fac aceasta şi răspund : că sufletele de la toată casa au şi ele o dată într-un an libertatea de a-şi cerceta locuințele de pe pămînt ; apoi ca să nu se ducă supărate de la casă, le îmbie cu de mîncat, băut şi cu foc ca să se încălzească ; fac după datina primirii străinilor, numai cît acestora pe lîngă apă naturală le mai dau şi holircă, care e o speță de vinars".

LIII.

„Tăierea bozilor se foloseşte ca un mijloc sigur în contra viermilor ; însă a tăia bozi numai sub această condiţiune sînt cu efect. Ca tăietorul să se scoale de dimineaţă şi să nu vorbească către nimeni nimic, nici dacă a pornit pre cale către bozi să nu se uite îndărăpt, nici să fi mîncat înainte de a fi tăiat. Ajungînd la bozi, să caute doi gemeni şi să [se] adreseze către unul din ei, zicînd : «— Bună ziua, bozule ! — Sănătate bună, omule ! — Mă bozule, de nu vei merge pînă mîne le vite [le] (porc, oaie ori altceva) cutărui om şi nu vei alunga viermii de la picior, d[e] e[xemplu], apoi mîne aceea ţi se va întîmpla şi ţie ce se întîmplă acum frate-to !" Atunci taie cu cuţitul, dintr-o tăietură, capul bozului celuilalt. Se înţelege că mai înainte [nu trebuie să] fi atins cu nimic viermii".

LIV.

„În mai multe sate e datina că junii ţin jocul în sărbători la ospătărie, cînd apoi şi ospătariul cel puţin e dator să plătească cam a treia parte din plata defiptă. Iar la alte sate, această datină e diferită, precum e diferită şi datina de a plînge pe cel mort. Aşa într-unele sate feciorii satului ţin jocul după cum zişi, la ospătărie ; iar în unele sate locul menit pentru jucat şi-l aleg în vreo uliţă ori undeva unde e loc larg şi ceva întocmit pentru de a şedea cei privitori ; la unele însă unde un se află un atare loc, acolo jocul merge pe rîndul satului, aşa cît într-o duminică se ţine jocul la o casă, în cealaltă la casa vecină, de nu cumva într-asta nu vor fi(re) singur numai moşi bătrîni, căci cînd apoi s-ar afla numai bătrîni trec cu vederea astă casă şi merg mai departe la altă casă. Iar cu datina de a plînge mortul merge lucrul aşa : că în unele sate au o muiere anume de plînge pe toţi cîţi mor în sat pentru plată ; iar în altele sate nu au plîngătoare anumită, ci plîngători sînt consîngenii cei mai de aproape şi mai ales muierile, care durerea şi supărarea şi-o exprimă aşa încît iese în metru. Acum cumcă care plîns va fi mai de la inimă, de la plîngătoarea satului sau de la cealaltă ? Întîmplarea următoare va arăta (re). Se întîplă într-un sat de rîndul jocului era chiar la o casă unde era mort bărbatul gazdei căşii aceleia. Aşa acum în casa dindărăt era mortul cu plîngătoarea care-l plîngea ; iar în casa dinainte era plină de oameni, care parte erau jucători, între care nevasta mortului nu lipsea, fiind tînără şi iubitoare de joc, parte erau privitori. Acum plîngătoarea din casa dindărăt plîngea pe mort cu o durere ca şi a plîngătoarei ce plînge iarăşi pe plată pe mireasă cînd se desparte de casă şi de părinţi, în unele sate unde e această datină. Plîngătoarea aşa plîngea :

Vecine, dragul meu,
Nu te plîng că mă doare,
Că te cînt pentru o felderă de bob.
Nu ştiu fierbe, ori nu fierbe ?

Nevasta din joc, fiind uşile deschise :

Uiuiu, vecină dragă
Cum dă-n undă, bobu-i fiert.

Pl[îngătoarea] :

O vecine, dragul meu,
Nu te cînt că mă doare,
Că te cînt pentr-o felderă de făriná.
Nu ştiu îndesată, o împănată ?

N[evasta] :

Uiuiu. vecină dragă,
O îndesată, o împănată,
Hop, să meargă acum odată !

Seara veni popa la săracu esta şi ceru tămîia de la nevastă :

Nastasio, adă tămîia !

N[evdsta] :

E în tindă, la o grindă,
Meri părinte de ti-o cată,
Aceea-ţi trebe plata toată.

Apoi cînd fu la prood aşa cînta. Părintele din faţă :

Aşa o lăsat mortu cu limbă de moarte
Ca oile mortului să fie a preotului.

N[evasta] :

Ba nu, părinte, nu ;

Tot aşa a cîntat popa şi nevasta nu se învoi la cîntat, pînă în fine ajunseră la urmat. Preotul :

Aşa a lăsat mortul cu limbă de moarte
Ca nevasta mortului
Să fie a preotului.

Nev[asta] :

Aşa, părinte, aşa,
Că tot ăla i-o fost cuvîntelul,
Pînă i-o ieşit sufletelul.

(Cumcă aceasta se întîmplă tocma aşa nu întăresc, ci mai bine mă las pe lîngă aceea că-i poveste şi o am adus înainte mai mult pentru ca să se vază şi aceea ce zice poporul nostru despre popi în poveştile şi în poeziile sale. Căci de altmintrea nu ar fi prea avut loc aici)".

PARTEA A IV-A

Note şi variante la antologia I. U. Jarník şi A. Bîrseanu

A. DOINE

I. Pentru acest text, editorii au avut la îndemînă patru variante. Au preferat-o pe cea a lui NOVACU ALEX., cl. VIII, care nu cuprinde indicarea datei şi locului culegerii : ms. nr. 2 197.II.165, f. 4 $^{v.}$, t. 31. Numerotarea aparţine lui Jarník. Diferenţele dintre ms. şi textul publicat sînt minime, afectînd exclusiv v. 4. În ms., acest vers este supranumerar prin anacruză : **Da** *din dragoste nu mă poate*, la care s-au operat următoarele modificări : a fost întregită literar conjuncţia şi a fost eliminat pron. pers., versul căpătînd cadenţă ritmico-metrică normală şi sunînd astfel : *Dar din dragoste nu poate*. Celelalte trei variante se depărtează mai mult sau mai puţin de textul publicat, rămînînd totuşi strîns legate de aceeaşi familie de subiecte şi aceleaşi procedee artistice. Cel mai apropiat este ms. nr. 2 197.II.151, f. 2$^{v.}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORĂŞAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea : PETRILACA, jud. Mureş. Data : 1863.

Rele-s, maică, frigurile,
Da-s mai rele dragostele.
Maica din friguri mă scoate,
4 Din dragoste nu mă poate.

Singura deosebire faţă de textul publicat este lipsa conjuncţiei *Da*(*r*) de la v. 4, care astfel corespunde întru totul schemei ritmico-metrice normale. I-a fost preferat totuşi textul publicat, deoarece prezenţa conjuncţiei scoate puternic în evidenţă nuanţa adversativă a pasajului. Textul următor : ms. nr. 2 197.II.20, f. 2 $^{v.}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník cu creion albastru). Culegător : NEMEŞ IOAN JUNIOR, cl. V. Localitatea : POIANA, jud. Cluj. Data : 1863.

Rele-s, maică, frigurile,
Da-s mai rele dragostele,
Că de friguri zaci în pat,
4. De dragoste-umbli turbat,

aduce modificări sensibile în însuşi conţinutul de idei al cîntecului, modificări evidente în ultimele două versuri, care sînt, de fapt, completarea firească, de natură explicativă, a primului distih. În fine, textul al patrulea : ms. nr. 2 197.II.175, f. 3 $^{r.}$, t. 22 (numerotarea culegătorului) Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872.

Rele-s, Doamne, frigurile,
Dar's mai rele gîndurile
Că de friguri zaci în pat,
4 De gînduri umbi turbat.

plasează discuţia într-un alt domeniu psihologic şi înrudirea cu textele anterioare este indicată numai de unele criterii de structură. Textul are parţial atestare anterioară în culegerea lui N. Pauleti. Vezi ed. Ion Muşlea, p. 131.

II. Textul a fost ales din numai două variante. Detaliile tehnice sînt următoarele : ms. nr. 2 197.II.73, f. 3$^{r.}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea : PEŢELCA, jud. Alba Data : 1865. Varianta a doua : ms. nr. 2 197.II.21, f. 1 $^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník), este culeasă de un anonim şi nu poartă nici însemnarea datei, nici a localităţii. Caietul în întregime poartă, de mîna lui Jarník, sigla culegătorului N^{n} în colţul superior din dreapta. Conţinutul textului are o notă mai generală decît cel publicat, dar şi o undă puternică de frivolitate, nu însă apocrifă.

Zis-a maica, că mă scoate,
De la cîte rele toate.
De la două nu mă poate :
4 De la fete, de la moarte.

III. Textul a fost ales din trei variante. Are următoarele detalii tehnice : ms. nr. 2 197.II.138, f. 3 $^{v.}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník); a fost transcris de POP IACOB, cl. V, din localitatea DRÎMBAR, jud. Alba, în anul 1872. Faţă de ms. prezintă o singură mo-

dificare de ordin lexical : editorii au schimbat numele *Iosif*, întîlnit în ms., în *Gheraşim* (v. 1). Varianta a doua : ms. nr. 2 197.II.173, f. 11$^{r.-v.}$, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea : SĂRMĂŞEL, jud . Mureş. Data : 1863.

Dorul mîndrei şi cu-al meu
De l-aş putea semăna,
Cu dragu l-aş secera
Şi l-aş pune stog în prag,
Şi l-aş îmblăti cu drag,
Şi l-aş măcina mănunt,
Şi l-aş cerne prin sprîncene,
Şi l-aş da inimii mele
Să mi-l mince de durere.

debutează deosebit, ca şi ultima de altfel, menţinîndu-se însă în tonalitatea specifică a motivului. Ultima, cu numeroase neregularităţi metrico-ritmice : ms. nr. 2 197. II.172, f. 7$^{r.}$, t. 36 (numerotarea culegătorului), transcrisă de MICU M., neidentificat în controalele liceului, nu este nici datată, nici localizabilă.

Dorul meu şi-a mîndrei mele
De l-aş putea semăna,
Eu cu voie l-aş secera,
L-aşi face stog în prag
Şi l-aş îmblăti cu drag.
L-aş face fărin'mănuntă,
L-aş cerne pre în sprîncene
Şi l-aş da inimii mele
Ca să-l beie de durere.

La selecţia textului au stat, precum bine se poate observa din confruntarea celor trei variante, criterii de ordin estetic.

IV. Textul publicat reprezintă o contaminare dintre două variante deosebite. Editorii au transcris întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.111, f. 3 $^{v.}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : URZICA IOAN, cl. VI. Localitatea : CHILIENI, jud. Covasna. Data : 1863, care cuprinde primele 4 versuri ale textului publicat. Ultimele două versuri le-au luat din varianta : ms. nr. 2 197.II.169, f. 2 $^{v.}$, t. 21 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863. Formată numai din distihul iniţial şi acest final. Cu o mică modificare la v. 4 : *Păcatele-s pe pămînt* se întîlnesc în material alte 5 variante la catrenul iniţial : ms. nr. 2 197.II.22, f. 1 $^{r.}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea : HUNEDOARA. Data : 1872 ; ms. nr. 2 197. II.13, f. 2 $^{r.}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea : MICĂSASA, jud. Sibiu. Data : 1872 ; ms. nr. 2 197.II.150, f. 2 $^{v.}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOACHIM, cl. V. Localitatea : BĂIŢA, jud. Mureş. Data : 1863 ; ms. nr. 2 197. II.175, f. 4 $^{v.}$, t. 48 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL jud. Alba. Data : 1872 ; ms. nr. 2 197.II.68, f. 1$^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea : SPINI, jud. Alba. Data : 1872. O variantă mai îndepărtată modifică v. 2 : *Inima mea n-ar mai geme* şi v. 4 : *Şi mă bagă în pămînt* : ms. nr. 2 197.II.109 f. 3 $^{r.}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data : 1872.

V. Textul publicat are ca bază două variante pe care editorii le-au contaminat cu gust şi pricepere. Transcriem ambele variante, pentru restituirea autenticităţii folclorice a textului, subliniind versurile sau acele părţi de vers care au intrat în compunerea noului text. Prima variantă are următoarele detalii tehnice : ms. nr. 2 197.II. 3, f. 12$^{r.}$, t. 57 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872.

Rea bucată-i dragostea,
Cine prinde-a o gusta
N-are cap de-a mai uita.
M-au pus dracu şi-am gustat-o
Şi-am bolit pîn-am uitat-o.

La v. 2, deasupra ultimelor două cuvinte, în paranteze, se dă şi varianta „*a o* (*invetia*)", provenită, desigur, din confruntarea cu textul următor. Acest ultim text : ms. nr. 2 197.II.19, f. 10 $^{v.}$, t. 23 (numerotarea culegătorului), aparţine unui anonim (marcat de Jarník cu N) şi nu poartă nici un fel de detalii de culegere.

Frunză verde şi una,
Rea bucată-i dragostea.
Cine-apucă-a o-nvăţa,
N-are cap de-a o lăsa,
Nici minte de-a o purta.

Precum se vede, editorii au reţinut primele două versuri ale primei variante, la care au adăugat ultimele două ale celei de-a doua, revenind apoi la ultimele două ale primei.

S-au bazat, în special, pe varianta dintîi, din care au păstrat nu mai puţin de patru versuri, reţinînd din cel de-al doilea numai două (eventual trei, dacă avem în vedere şi versul care determină însuşi motivul poetic : *Rea bucată-i dragostea*, identic în ambele variante). În urma operaţiei de contaminare, versiunea editorilor însumează 6 v.

VI. Este unul din puţinele texte pentru care nu am aflat prototipul în ms.

VII. Editorii au reprodus unica variantă de care dispuneau. Aceasta are următoarele detalii tehnice : ms. nr. 2 197.II.51, f. 6$^{v.}$, t. 46 (numerotarea lui Jarník), al lui OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Datat : 1863. Deosebirile dintre ms. şi publicaţie sînt minime, deşi nu lipsite de importanţă. Astfel, la v. 1, editorii reţin lecţiunea *Garbova*, în loc de *Gîrbova*, iar la v. 3 lecţiunea *pociu* pentru *pot*.

VIII. Editorii au avut la dispoziţie trei variante. Primele două : ms. nr. 2 197.II.12, j. 1$^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea HĂGHIG, jud. Covasna. Data : 1863, şi ms. nr. 2 197.II.104, f. 6 $^{r.}$, t. 41 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863, În mod direct şi evident acestea stau la baza textului publicat, prezintă însă următoarea caracteristică : inversarea ordinii celor două distihuri. Varianta din ASINIP se deosebeşte şi prin faptul că este introdusă de un vers exclamativ : *Mîndră, mîndruleana mea.* Editorii au preferat inversarea distihurilor, pentru a marca o gradaţie a ideii (de la plecarea în *ţară* la plecarea în *lume*), utilizînd exemplul celei de-a treia variante : ms. nr. 2 197.II.51, f. 6 $^{v.}$ t. [10] (numerotarea noastră). Culegător : DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea : BLĂJEL, jud. Sibiu. Data : 1863, unde însă intervine o sensibilă modificare a semnificaţiei lirice a conţinutului.

De dorit m-aş duce-n ţară,
Dragostea mă-ntoarce iară ;
De dorit m-aş duce-n lume,
Dragostea capu mi-l pune !

Adăugăm la detaliile tehnice ale acestei variante şi menţiunea că face parte din culegerea intitulată *Din strigările ce le zic junii români, celebrînd faimosul salt al lui Romul·*

IX. Este reproducerea, cu mici modificări fonetice, a singurei variante existente în culegerea I. Micu-Moldovanu. Detaliile sale tehnice sînt următoarele : ms. nr. 2 197.II.54, f. 2$^{v.}$, t 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. Modificările editorilor constau în schimbarea lui *badiu* (v. 1) în *badea* (ortografiat greşit cu iniţială mare) şi mai ales în eliminarea fonetismului local ***ch****eptariu*, transcriind literar : ***pie****ptariul.*

X. Textul are la bază trei variante. Două sînt întru totul identice şi mărturisesc filiaţia directă a textului : Ms. nr. 2 197.II.56, f. 2$^{r.}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea : GÎRBOVA, jud. Alba. Data : 1863 şi Ms. nr. 2197.II.110, f. 4$^{r.}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VODĂ ŢIGANU AMBROZIU, cl. VI. Localitatea : NOŞLAC, jud. Alba. Data : 1863. Faţă de aceste două variante, editorii au operat o singură modificare la v. 1, înlocuind cuvintele *de pe baltă* cu *iarbă deasă*, pentru asigurarea unui bloc euf·onic la începutul textului (rimele : deasă-casă-preoteasă).

Varianta a treia e mai prolixă, numărînd dublul versurilor celor de mai sus şi a fost eliminată, desigur, din cauza satirei ascuţite din final. Detaliile tehnice ale acestei variante sînt următoarele : Ms. nr. 2 197.II.1, f. 2$^{r.}$, t. 5. Culegător : IANCU DIMITRIE C., cl. V. Localitatea : BOBÎLNA, jud. Hunedoara. Data : 1863.

De la noi a treia casă,
Bate-şi popa preoteasa.
Nu o bate cum şi-o bate,
Ci o bate cu sbiciul,
Să-i spună ibovnicul.
Preoteasa-aşa-i răspunde :
— Părinte, popă, nebune,
De m-ai pune pe cărbune,
Ibovnicul nu l-oi spune.
Vlădicul încă-i vlădică,
Tot îşi are ibovnică ;
Protopopu-i protopop,
Şi-ncă-şi ţine şapte, opt ;
Da[ră] eu o preoteasă,
Să nu-mi ţin eu cinci ori şase ?

Întregirea metrică de la v. 14 este a noastră. O variantă, cu mesaj artistic deosebit, la ultimele patru versuri ale acestui text, în : ms. nr. 2 197.II.169, f. 1$^{v.}$, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863.

Protopopu-i protopop
Și-ncă ține șapte, opt,
Dar eu numa un mirean
Să nu țin drăguța-un an...

XI. Reprezintă transcrierea întocmai a unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.28, f. 6$^{r.}$, t. 41 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Diferențele de ordin fonetic. Astfel, în ms. v. 1: *clencuță*; v. 2 și 4: *mirla, mirlă.*

XII. Transcrierea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.85, f. 1$^{r.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea: ȘOMOȘTELNIC, jud. Mureș. Data: 1872. Editorii au adăugat versul introductiv și au modificat ultimul. În ms. acest ultim vers: *Ori de mîndra ce mi-i dragă.*

XIII. Editorii au avut la îndemînă un număr considerabil de variante, 13 la număr, culese teoretic din 12 localități, ceea ce ar indica marea intensitate de circulație a cîntecului, între 1863 și 1872, pe o întinsă zonă teritorială, cum mărturisește harta de mai jos.

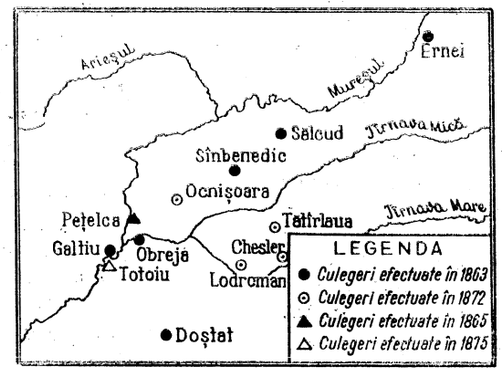

Localizarea și datarea variantelor la textul D. 13: „Pentru mîndra care-mi place'.

Cu toată remarcabila stabilitate a textului, la baza versiunii publicate stau variantele: ms. nr. 2 197.II.177, f. 2$^{v.}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863, și ms. nr. 2 197.II.131, f. 3$^{v.}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureș. Data: 1863. Prima variantă se deosebește de textul publicat numai în cuprinsul versului 3 transcris astfel: *Da pentru cari mi-i urîtă*, cea de-a doua, atît în cuprinsul acestui vers (întru totul identic cu al variantei precedente), cît și la v. 4, care e transcris așa: *Una mică mi-i prea multă.* La celelalte variante facem trimiteri globale, oferind întîi detaliile tehnice:

a) Ms. nr. 2 197.II.41, f. 2$^{v.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CRIȘAN M. IOSIF, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863. Titlul culegerii: *Strigături populare.* Ca efect al oralității, la sfîrșitul versului se adaugă: „Aha, ha, ha, măi guriță", ceea ce ar indica apartenența textului la categoria strigăturilor.

b) Ms. nr. 2 197.II.117, f. 5$^{v.}$, t. 63 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureș. Data: 1863. Culegătorul intercalează între cele două distihuri, în paranteze rotunde, o altă pereche de versuri: *Pentru care nu mi place / nece una dî nu asi face.*

c) Ms. nr. 2 197.II.28, f. 1$^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872.

d) Ms. nr. 2 197.II.27. f. 41$^{v.}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: de lîngă Alba-Iulia (Totoiu?). Data: 1875. Titlul culegerii: *Doine sau hore de lîngă Alba-Iulia.*

e) Ms. nr. 2 197.II.176, f. 2$^{v.}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOȘTAT, jud. Alba. Data: 1863.

f) Ms. nr. 2 197.II.164, f. 13$^{v.}$, t. 55 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863.

g) Ms. nr. 2 197.II.8, f. 1$^{v.}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872.

h) Ms. nr. 2 197.II.122, f. 2$^{r.-v.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872.

i) Ms. nr. 2 197.II.114, f. 3$^{r.}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Titlul culegerii: *Alte chiuituri.*

j) Ms. nr. 2 197.II.73, f. 4$^{v.}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEȚELCA, jud. Alba. Data: 1865.

k) Ms. nr. 2 197.II.46, f. 1$^{v.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERȚEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIȘOARA, jud. Alba. Data: 1872.

Analiza variațiilor este următoarea:

v. 1: *Pentru mîndra care-mi place*: a, b, c, d, f, g, h, i, j; *Pentru-o fată*: e; *Pentru badiu*: k.

v. 2: *Trei zile la domni aș face*: a, c, e, f, g, h, i, j; *Trei zile la domn*: b, d.

v. 3: *Pentru care mi-i urîtă*: b, d, f, i; *Pentru-una care-i*: e; *Pentru una mai*: a; *Dar pentru una*: c; *Da(r) pentru car(i) mi-i*: g, h, j; *Pentru care mi-i urît*: k.

v. 4: *Și una îmi pare multă*: d, e, f, i; *Și una mi-ar părea*: g, h; *Și una-mi pare prea*: c; *Da și una-mi pare*: j; *Și o zi îmi pare*: a; *Și o zi îmi e prea*: b; *Și una îmi e prea mult*: k.

Analiza arată că primele două versuri sînt considerabil mai stabile decît cele două din urmă. Fără a insista asupra faptelor, menționăm că într-un caz (var. k), se schimbă rolul personajelor și într-un altul (var. b) apare un distih suplimentar.

XIV. Editorii au avut la îndemînă două variante. Au folosit întocmai, fără cea mai mică modificare, varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 22$^{r.}$, t. 114 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Varianta cea de-a doua: ms. nr. 2 197.II.161, f. 2$^{v.}$, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător: PINCIU PETRU, cl. VI. Localitatea: RĂȘINARI, jud. Sibiu. Data: 1863, diferă de cea anterioară, deci și de textul publicat într-un singur punct, respectiv v. 6, care sună astfel: *Iar eu mîndra mi-o iubesc.*

XV. Editorii au avut la dispoziție 5 variante, între 8 și 19 versuri. Au preferat varianta cea mai scurtă și mai expresivă în concentrarea sa lirică, reproducînd fără schimbare textul: ms. nr. 2 197.II. 64, f. 2$^{v.}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUȚ CANDID, cl. V. Localitatea: CERGHIZEL, jud. Mureș. Data: 1872. Cea de-a doua variantă: ms. nr. 2 197.II.136, f. 3$^{v.}$, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BICHIGIU, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. Diferă de textul anterior numai la v. 5: *Dar cine*; v. 6: *Mîndra care-o au lăsat*; v. 7: *Cu trei spini.* Celelalte trei variante, prin mișcarea amplă și fastuoasă, merită să fie citate în întregime. Astfel, varianta a treia — cu următoarele detalii tehnice: ms. nr. 2 197.II.174, f. 1$^{v.}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea: ȘARD, jud. Alba. Data: 1872 — se prezintă în forma:

Pre de-o lature de sat,
Merge-un păun retezat.
Dar nu-i păun retezat,
Că-i bădița fermecat
Și-așa-i fermecat de tare
De caută murgu pre vale
Și el e pre el călare,
Și el caută țundra-n pat
Și el e cu ea-mbrăcat.
Și cine l-au fermecat?
Da drăguța lui din sat,
Cu așchiță din boltiță,
Cu păr galben din cosiță,
Cu otravă din dumbravă,
N-aibă stare, alinare,
Ca Mureșu cînd e mare.

Jarník a fost atît de frapat de conținutul epic al cîntecului încît a încercuit nr. său de ordine, așa cum procedează în cazul tuturor baladelor aflătoare în colecția I. Micu-Moldovanu. Noi am eliminat, pentru restituirea metrului prepoz. *după* (v. 6), din contextul: *De cauta dupa murgu...* Varianta a patra are încă mai multă mișcare epică. Detaliile tehnice: ms. nr. 2 197.II.106, f. 1$^{v.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN, neidentificat. Localitatea: Nelocalizabilă. Data: [1868?].

Trece carul pre la noi,
Da caru-i cu șase boi.
— Da în car cine-i culcat?
— Dar Ioan mortu de beat.
Da nu-i beat de beutură,
Ci-i beat de fermecătură.

— Dar cine l-o fermecat?
— Dana, Dana din Banat.
— Dar cu ce l-o fermecat?
— Cu aşchiţă din porţiţă,
Cu păr galbin din cosiţă,
Cu apă din trei fîntîni,
Cu iarbă din trei grădini.

S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. Pop-Reteganul, care transcrie la v. 3: *Da-n*; v. 4: *Doar' Ioan mort*; v. 7: *Dară cine*; v. 10: *aşchiţe*; v. 11: *galbăn*, deci cu tot atîtea deficienţe metrico-ritmice. În fine, varianta a cincea: ms. nr. 2 197.II.27, f. 61$^{r\cdot}$, t.: Feciorul fermecat. Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875.

Ce s-aude scîrţiind
Şi pe drum încet venind?
E un car cu patru boi
Încărcat cu păpuşoi.
Dar în car cine-i culcat?
Un bădiţă mort de bat.
Dar nu-i bat de băutură,
Ci de rea fermecătură.
Şi cine l-a fermecat,
Minţile de de i-a luat?
O copilă din Banat,
Cu trei maci din trei grădini,
Cu apă din trei fîntîni,
Cu aşchiţă din portiţă,
Cu pămînt de sub temniţă,
Cu pană de liliac
Ca să nu-şi mai dea de leac
Şi să n-aibă alinare,
Ca Dunărea cînd e mare.

Varianta poartă însemnarea lui Jarník privind publicarea textului în Conv. lit., V, nov. II, p. 113.

XVI. Reprezintă transcrierea singurei variante din ms.: ms. nr. 2 197.II.19, f. 20$^{v\cdot}$, t. 49 (numerotarea culegătorului). Culegătorul: N. (neidentificat), iar materialul nelocalizabil şi nedatabil. Editorii au adăugat versul introductiv şi au modificat versul următor, care în ms. este defectiv: *Pentru voia drăguţului*. În ed. 1885 s-a cules greşit *timpul* în loc de trupul, ca în ms. Ed. 1895 rectifică eroarea, pentru ca cea din 1964, jără justificare aparentă, să revină la lecţiunea greşită din prima ediţie. Confruntarea cu ms. este categorică în ce priveşte lecţiunea acestui cuvînt. De altfel, în listele de greşeli depistate de Jarník în publicaţie, liste trimise lui Andrei Bîrseanu o dată cu scrisoarea din 6 octombrie 1884, această greşeală stă în frunte cu însemnarea: „Se va trece şi în glosar".

XVII. Editorii au avut la îndemînă 3 variante. Bază a fost luat ms. nr. 2 197.II.87, f. 1$^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA VASILE, cl. VI. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863.

Pînă cînd eu nu iubeam,
Unde mă culcam, dormeam;
Dar acum, de cînd iubesc,
Nu pot să mă odihnesc.

căreia i s-a modificat primul vers cu sugestii venite de la celelalte două variante. Varianta a doua în ms. nr. 2 197.II.6, f. 3$^{v\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872. Are la v. 2: *Mă culcam, mă hodineam*; v. 4: *Mă culc, nu mă hodinesc* şi adaugă două versuri: *Pun capu pre căpătti / Şi gîndesc la mîndra-n grui*. Varianta din ms. nr. 2 197.II.114, f. 3$^{v\cdot}$, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872, din ciclul *Alte chiuituri*, are la v. 4: *Mă culc, nu mă odihnesc* şi adaugă două versuri asemănătoare cu cele ale variantei precedente: *Pun capu pre căpătti / Şi la tin'gîndesc întîi*. Nesatisfăcuţi cu o asemenea încheiere, editorii au fabricat cele două versuri cu care se termină textul publicat, adăugîndu-le la textul luat ca bază.

XVIII. E reproducerea întocmai a unicei variante cuprinse în culegere: ms. nr. 2 197.II.14, f. 2$^{r\cdot}$, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data: 1863. În ms. pentru *rujă* este *roza* şi consecvent, pentru *rujuţă, rozutia*; editorii înlocuiesc astfel latinismul cu termenul popular curent. O intervenţie neavenită este eliminarea lui *m* din *rumpă* (v. 4).

XIX. Se reproduce aproape exact singura variantă existentă în culegere: ms. nr. 2 197.II.162, f. 2$^{r\cdot}$, t 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUŢ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul nelocalizabil. Data: 1863. Diferenţele se află în v. 4, trecut şi el la viitor, după modelul v. 3. Textul ms.: *Şi mă doare inima*.

XX. Editorii au avut la dispoziţie două variante absolut identice, din una şi aceeaşi localitate, pe care le reproduc întocmai. Detaliile tehnice sînt următoarele: ms. nr. 2 197.II.8, f. 1$^{v\cdot}$—2 $^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872, şi ms. nr. 2 197.II.122, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V. Aceeaşi localitate şi aceeaşi datare.

XXI. Reproducere parţială şi cu modificări a unice variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.66, f. 2 $^{v\cdot}$—3 $^{r\cdot}$, t. [8]. Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867—1868.

Puişor de la pădure,
Du-te la mîndra şi-i spune
Să nu se gate-aşa bine,
Că, zău, capul mi l-a pune.
Nu mi l-a pune că-i pus,
Căci numai cît stau în sus.
Puişor de pre răzor,
Spune-i mîndrei că mi-i dor,
Puişor de preste lunce,
Spune-i mîndrei că m-oi duce.

Primele patru versuri sînt reproduse întocmai; următoarele două sînt modificate, precum se poate uşor constata din confruntarea versiunilor; ultimele 4 versuri au fost omise. Numerotarea este a noastră, îndreptînd greşala culegătorului.

XXII. E o contaminare din trei variante, cîte au stat la dispoziţia editorilor. Ca bază a fost luată varianta: ms. nr. 2 197.II.179, f. 4 $^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Material nelocalizabil. Data: 1863. Editorii au păstrat v. 1—3 (transcrise întocmai) şi v. 9—11 (respectiv ultimele trei versuri din ms.: v. 8—10, transcrise aproape identic; în ms.: *De-ţi rîde*: v. 10). Între aceste două blocuri de versuri, editorii au adăugat un vers (4: *Că mîndruţa, dragul meu*) şi au intercalat v. 4—6 din varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 23 $^{v\cdot}$, t. 120 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863: *Ea te vede că ţi-i rău, / Anină rochiţa-n brîu/ Şi dă fuga la părău* sau aceleaşi versuri din varianta: ms. nr. 2 197.II.161, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: PINCIU PETRU, cl. VI. Localitatea: RĂŞINARI, jud. Sibiu. Data: 1863. În ambele cazuri a fost modificat versul de legătură şi înlocuit cuvîntul *părău* cu *răzău*.

XXIII. Reproduce întocmai textul: ms. nr. 2 197.II. 22, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: HUNEDOARA. Data: 1872.

XXIV. Ca şi replica sa de la nr. XXII, textul reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197. II.18, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N.N. (neidentificabil), cl. VI. Materialul nelocalizat şi nedatat. Amplificare, întru totul asemănătoare cu cea la care ne-am referit mai sus, intervine la v. 3 al ms.: *Că cînd vede că ţi-i rău*, care se transformă în distihul: *Că mîndruţa, fătul meu, / Cînd simţeşte că ţi-i rău*. În acest fel, textul — care era de numai 6 versuri — are în versiunea editorilor un vers în plus.

XXV. Reproduce întocmai textul: ms. nr. 2 197.II. 129, f. 6 $^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegători: RADU SIMION, cl. V, şi RADU IOAN, neidentificat. Localitatea: BELDIU, jud. Alba. Data: 1863. Titlul culegerii: *Strigări*.

XXVI. Reprezintă transcrierea îmbunătăţită din punct de vedere estetic a unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.134, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Modificarea constă în eliminarea conjuncţiei adversative *dar* şi reîntregirea formei adverbului la v. 3 (în ms.: *Dar un'şede dragostea*), efectul artistic fiind realizat prin exprimarea eliptică şi juxtapunere.

XXVII. Alt text pentru care nu am găsit prototipul din ms. După toate indiciile pare a fi fabricat pe de-a-ntregul.

XXVIII. Reprezintă transcrierea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 29 $^{v\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba, Data: 1875. O singură modificare, de natură fonetică, afectează v. 2 şi 4, unde în ms. avem forma *cată*. Titlul culegerii: *Doine sau hore poporale*.

XXIX. Reprezintă transcrierea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.156, f. 2$^{r\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea : CĂPÎLNA, jud. Alba. Data : 1863. Singura modificare a editorilor privește forma articulată literar : *Calul*, la v. 1 și 3.

XXX. Urmează întocmai unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.11, f. 1$^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea : LUNA, jud. Cluj. Data : 1863. La v. 4 : *viața* are 3 silabe, prin reducerea diftongului.

XXXI. Este reducerea unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.131, f. 1$^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea : SĂLCUD, jud. Mureș. Data : 1863. Editorii au scurtat textul, eliminînd ultimele două versuri din ms. : *Ție, mîndră, nu-ți pot spune, / Că doru tău-n foc mă pune* și au schimbat forma populară *hodinesc* (v. 4) în *odihnesc*. De menționat inconsecvența grafică din ms. : *potiu* (v. 3), de unde transcrierea normală a editorilor *pociu* ; dar *potu* (v. 6) transcris de noi *pot*.

XXXII. Reprezintă contaminarea a două variante, dintre care ca bază a fost aleasă : ms. nr. 2 197.II.128, f. 4 $^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător : RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea TELEAC, jud. Mureș Data : 1872. În ms. acest text cuprinde, v. 2 : *Doar tu ai știut* ; v. 4 : *Nice ziua, nici* ; v. 5 și 6 articulat (*lucrul*, *somnul*), deci deosebiri minime. La aceste 6 versuri s-au adăugat ultimele 3 ale variantei : ms. nr. 2 197.II.19, f. 7$^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător : N. (neidentificat), iar materialul nelocalizabil și nedatabil, transcrise aproape întocmai (singura deosebire *pui* în loc de *pun*). Această variantă prezintă particularitatea că nu feciorul se adresează mîndrei sale, ci invers : fata se adresează feciorului : *Bade, mi-ai făcut ceva, /De nu te mai pot uita,/Nice ziua, nici noaptea ;/ Nice ziua cu lucru, /Nice noaptea cu somnu.*

XXXIII. Versiunea editorilor reprezintă contaminarea a două cîntece distincte într-unul singur. Ca model pentru primul cîntec intrat în combinație, oferim, textul : ms. nr. 2 197.II.68, f. 1$^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea : SPINI, jud. Alba. Data : 1872.

Săracile dragostele
Chiscuiesc ca păsările
Pre sub toate gardurile.
Da nu sînt toate curate,
Că-s cu dracu mestecate.

Acestui pasaj i s-a adăugat un vers, al patrulea, și i s-a atașat, suprapunîndu-se peste ultimele două versuri, textul următor : ms. nr. 2 197.II.3, f. 12 $^{v\cdot}$, t. 60 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data : 1872.

Dragostele nu-s curate
Că-s cu dracu mestecate :
Trec prin tină, nu se-ntină,
De voinic tînăr se-alină ;
Trec prin apă, nu se-neacă,
De voinic tînăr se leagă.

De reținut că editorii au modificat la v. 4 *alină* în *anină*
La primul fragment există trei variante. Prima cuprinde numai primele două versuri, de aceea oferim numai datele tehnice : ms. nr. 2 197.II.114, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu. Data : 1872. Varianta face parte din ciclul *Alte chiuituri*. Varianta a doua este mult mai interesantă, deoarece arată de unde au primit editorii sugestia contaminării pe care au operat-o : ms. nr. 2 197.II.130, f. 1$^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : RAICU CLEMENTE, cl. VII. Localitatea : ȘINCA VECHE, jud. Brașov. Data : 1863.

Săracile dragostele,
Ciripesc ca păsările,
Pre sub toate gardurile.
Trec prin tină, nu se-ntină,
Trec prin apă, nu se-neacă.

Într-adevăr, această variantă prezintă particularitatea de a îmbina v. 1—3 din textul întîi cu v. 3 și 5 din textul al doilea, creînd o soluție artistică coerentă, plină de finețe și eleganță. Mai remarcăm faptul că această variantă a sugerat editorilor și înlocuirea provincialismului *chiscuiesc* (prezent în primele două variante) cu *ciripesc*. În nota lor nr. 13, de la p. 331, după această modificare ei menționează existența provincialismului. Ultima variantă a acestui cîntec îmbină aceleași motive, cu singura deosebire că reduce primele 3 v. inițiale la numai 2 : *Săracele dragostele / Cum zboară ca penele*, după care urmează v. 4 și 5 ale textului anterior. ms. nr. 2 197.II.50, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DRĂGHICI IOAN, cl. VIII. Localitatea : OARDA DE SUS, jud. Alba. Data : 1863. Cel de-al doilea fragment intrat în combinație cuprinde două soluții artistice distincte, fiecare ilustrată prin două variante. În primul caz, menționat în nota 14 și de editori, la p. 331, distihul inițial : *Dragostele nu-s curate, / Că-s cu dracu mestecate* este urmat de versurile : *Dar cine le-o mestecat ? / Două fete dintr-un sat* : ms. nr. 2 197.II.44, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GRUIANU ZAHARIA, cl. V. Localitatea : STRAJA, jud. Aba. Data : 1872, și ms. nr. 2 197.II.85, f. 1$^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea : ȘOMOȘTELNIC, jud. Mureș. Data : 1872. În cel de-al doilea caz, același distih este urmat de versurile : *Cine nu le-o ști purta, / De mare rușine-o da, / Că, zău, eu le știu rîndu / Și mi le port ca gîndu* : ms. nr. 2 197.II.12, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea : HĂGHIG, jud. Covasna. Data : 1863, sau, ca la varianta secundă, de versurile : *Cine nu le ști purta, / Ma de mare rău a da ; / Dar cine le ști gîndul, / Ma le poartă ca vîntul* : Ms. nr. 2 197.II. 175, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 2 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. Ultima variantă de menționat în acest context prezintă o contaminare suplimentară. Detaliile tehnice : ms. nr. 2 197.II.11, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 16—16 b. Culegător : GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea : LUNA, jud. Cluj. Data : 1863.

Săracele dragostele,
Ciripesc ca păsările
Pre subt toate streșinile.
Numai subt streașina mea,
Ciripește una rea.
Săracele dragostele,
Trec prin apă, nu se-neacă,
Trec prin tină, nu se-ntină.
Da urîtu, focu l-ardă,
Șade-n deal în piatră seacă,
Strigă „tulai", nu se-neacă.

Numerotarea dublă e a lui Jarník și este greșită, despărțind cîntecul în două texte. Am refăcut integritatea cîntecului, conform și cu indicațiile exprese ale culegătorului, care, în fruntea fiecărui text, scrie „altulu" și la sfîrșitul fiecăruia scrie „fine".

XXXIV. Textul publicat este rezultatul unei contaminări atît de complicate (între cele două variante pe care le-au avut editorii la dispoziție), încît sîntem obligați să oferim ambele variante ca exemplu tipic pentru modul de a proceda al editorilor, subliniind acele părți de text care au intrat în versiunea finală. Prima variantă are următoarele detalii tehnice : ms. nr. 2 197.II.27, f. 115 $^{v\cdot}$—116$^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876.

Dragostea de fată mare,
Ca garoafa din cărare ;
Dragostele de neveste
Te fac mai să-nebunești.

Cel de-al doilea text are următoarele detalii tehnice : ms. nr. 2 197.II.86, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : AVRAM IOAN, cl. V. Localitatea : MINȚIU GHERLEI, jud. Cluj. Data : 1863.

Dragostele de neveste,
Ca viola înflorește :
Cînd bate vîntul din jos,
Umple casa de miros.
Dragostea de fată mare,
Ca floarea cea din afară :
Cînd bate vîntul subțire,
Atunci mă moaie din fire.

XXXV. Este amplificarea singurei variante din culegere, pe care o dăm în întregime pentru caracterizarea modului de a proceda al editorilor. Ms. nr. 2 197.II.173, f. 7 $^{v\cdot}$—8 $^{r\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea : SĂRMĂȘEL, jud. Mureș. Data : 1863.

Merge lelea pîngă tău,
Cu cunună de sasău
Și-o vede drăguțul său
Și din grai așa grăia :
— Trage-ți, lele, cununa,
Cam pre ochi, cam pre sprîncene,
Cam pre coada ochiului.
Eu, lele, de dorul tău,
Nu pot sluji domnul meu,
Nici n-ascult pre tatăl meu.
— Bade, nu-i din vina mea,
Că-i vina măicuții mele.
Că frumoasă m-a făcut
Și eu ție ți-am plăcut
Ca piperul grecilor,

Ca tămîia popilor
Şi ciupa mi-o a ţipat
Tot în umbra nucilor,
19 În calea voinicilor.

XXXVI. Textul publicat este rezultatul unei contaminări. La baza sa stă varianta ms. nr. 2 197.II.114, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 48 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul: *Alte chiuituri,* care nu reprezintă însă decît primele 4 v. ale materialului publicat, reproduse întocmai, în afară de adjectivul *(î)mbinate* transcris literar (în ms. se păstrează pronunţarea locală *(î)nghinate*). Varianta: ms. nr. 2 197. II.41, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CRIŞAN M. IOSIF, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863, prezintă diferenţele: v. 2: *Înconjur* şi v. 4: *Umblu-mi,* păstrînd aceeaşi pronunţie locală. Varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 8$^{r\cdot}$, nr. [43 b] (numerotarea noastră). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Are deosebiri la v. 2: *Înconjor* şi v. 3: *Pentru cele sprîncenate.* Următoarele două variante plasează acţiunea celor două verbe la imperfect: ms. nr. 2 197.II.27, f. 41 $^{r\cdot}$, t 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU (?), jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine sau hore de lîngă Alba-Iulia*: *'Nconjurai* şi *Umblai,* de remarcat de asemenea pronunţarea locală. Ms. nr. 2 197.II.132, f. 3 $^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMION. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867. Transcrie literar *(î)mbinate,* iar v. 4 devine *Umblai seara jumătate.* În două cazuri, primul distih este la imperfect, iar cel de-al doilea la prezent, ceea ce aduce un spor liric evident. Ms. nr. 2 197.II.46, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Sibiu. Data: 1872. Transcrie de asemenea literar *(î)mbinate*; ms. nr. 2 197.II.68, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Greşeşte înţelesul şi scrie: *(î)nchinate.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.51, f. 24 $^{v\cdot}$, t. [25] (numerotarea noastră). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Din ciclul *Din strigările ce le zic junii români, celebrînd faimosul joc al lui Romul, străbunul lor,* e fragmentară, oferindu-ne numai ultimele două versuri ale catrenului: *Pentru sprîncene-mbinate, / Umblu ţara*

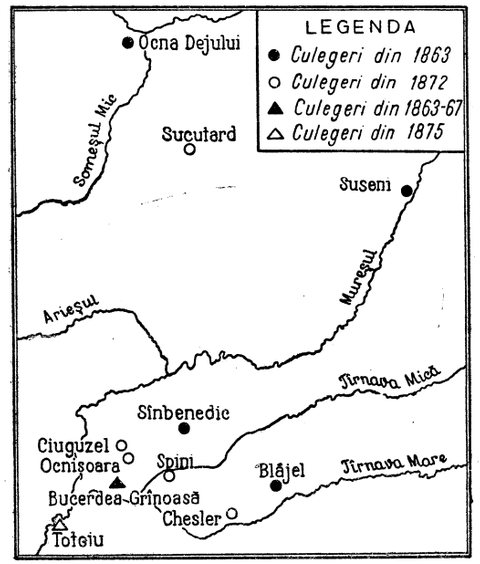

Localizarea şi datarea variantelor la textul D. 36: „Pentru ochi ca murele".

jumătate. Versul 5 al textului publicat: *Şi Moldova a treia parte* nu apare în nici una din variantele din culegere, aşa încît sîntem obligaţi să-l considerăm drept intervenţia editorilor. Ultimele două versuri ale textului publicat, respectiv v. 6—7, provin dintr-o altă variantă: ms. nr. 2 197.II.168, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEGRUŢIU F. IOAN, cl. V. Localitatea: SUCUTARD, jud. Cluj. Data: 1872. Aici primul distih trecut la imperfect este urmat de perechea sa, tot la imperfect (editorii au trecut verbul la prezent pentru acordul general al timpurilor): *Pentru ochi ca sîniu soare, / Umblai noaptea pre răzoare,* cu pronunţarea regională în cazul adj. *sfînt* şi în cazul prepoziţiei *pe.* Pentru marcate deficienţe eufonice, n-au fost luate în considerare, în mod direct, varianta: ms. nr. 2 197.II.62, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 4. Culegător: BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863.

Pentru ochi ca murele,
Cungiurai pădurile;
Pentru ochi ca fragile,
4 Cungiurai fînaţele.

şi replica sa trecută la prezent: ms. nr. 2 197.II.51, f. 23 $^{v\cdot}$, t. [17] (numerotarea noastră) a aceluiaşi culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII din localitatea: BLĂJEL, la data 1863, din acelaşi ciclu de culegeri: *D-înconjur pădurile* (v. 2), *fînaţele* (v. 4). Aparte e ultima variantă: ms. nr. 2 197.II.175. f. 4 $^{v\cdot}$, t. 44 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872.

Pentru ochi ca raţele,
'Nconjurai fînaţele;
Pentru ochi ca murele,
4 'Nconjurai pădurile.

Numeroasele variante ale textului arată circulaţia destul de intensă a textului în perioada 1863—1872 în zonă, pentru care considerăm util să oferim harta culegerilor respective.

XXXVII. Textul reproduce întocmai unica variantă aflată în culegere: ms. nr. 2 197.II.23, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea: HOPÎRTA, jud. Alba. Data: 1872. Ultimele două versuri: *Poţi să cauţi nouă mări, / Nouă mări şi nouă ţări* sînt adaosurile editorilor.

XXXVIII. Reproduce întocmai primele două versuri ale variantei: ms. nr. 2 197.II.14, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data: 1863. Modifică ultimele două versuri, care în ms. aveau următoarea formă: *De bună, de veseloasă / Şi de amoroasă.* Textul este evident lipsit de autenticitate folclorică, fapt pe care l-au simţit şi editorii, dar care nu i-a împiedicat de la remanierea lui.

XXXIX. Reprezintă transcrierea aproape fidelă a variantei: ms. nr. 2 197.II.60, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUCURESCU VASILE, cl. IV (?). Localitatea: PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data: 1872. În ms. mici diferenţe: *mîndruţo, rosmalin, cristal.*

XL. Este transcrierea neschimbată a textului: ms. nr. 2 197.II. 60, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUCURESCU VASILE, cl. IV (?). Localitatea: PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data: 1872. Variantă la acest text: ms. nr. 2 197.II.141, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 14+17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: CERGHID, jud. Mureş. Data: 1863. Cele două distihuri au fost transcrise separat (nr. 14 şi nr. 17, despărţite de textele 15—16), iar întregirea este a noastră. Diferenţele privesc v. 2 şi 4: *Scrisă ţi-i faţ-n (hîrtie, icoană).*

XLI. Amplificare la v. 2 şi 6, prin adăugarea a două versuri neautentice, a variantei: ms. nr. 2 197.II.126, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEŢANI, jud. Mureş. Data: 1863.

Fagilor, frumoşilor,
Face-mi-ţi o ţîr'de umbră,
Să mă umbresc cu-a mea mîndră.
Că am mîndră tinerea
5 Şi mi-o arde soarele,
Pieptul şi mărgelele,
Brîul şi inelele.

Modificări superficiale la v. 2 şi 5. Textul e prevăzut cu clasificarea provizorie: „cand petrece cu mandra".

XLII. Reproduce aproape întocmai unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 79 $^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul: *Poezii poporale.* Modificarea a intervenit la v. 2, urmînd o anumită realitate etnografică („Ţara Vinului"), vers care sună astfel: *Du-mă unde-i vinul (mai) bun.* Paranteza este a culegătorului, aşa că v. poate fi citit şi în forma sa ritmico-metrică normală.

XLIII. Editorii au avut la îndemînă două variante. Baza textului publicat este: ms. nr. 2 197.II.27, f. 99 $^{r\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul: *Doine din Ardeal.* Varianta a fost amplificată, adăugîndu-i-se versul introductiv: *Foaie verde aluniță* şi a suferit modificări superficiale. Astfel, în ms. avem: *mai verde frunză* (v. 3), *şi o plouă* (v. 5), *cea isteață* (v. 9). Varianta a doua: ms. nr. 2 197.II. 8, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Prezintă atît deficiențe metrico-ritmice, cît şi grave deficiențe de conținut. Iată textul:

Cît trăii eu pre lumiță,
Nu văzui iarbă frumşuță
Ca la mîndra-n grădinuță,
Aşa verde şi [-aşa] creață
Şi ca mîndra de iubeață.

V. 2: *frumosutia*, transcris de noi cu sincopă, spre a rectifica metrul şi v. 4: am adăugat, din aceleaşi motive, adverbul dintre croşete.

XLIV. Din numai două variante, cît au avut la dispoziție, editorii au optat pentru: ms. nr. 2 197.II.164, f. 10 $^{r\cdot}$, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. Text pe care îl reproduc fără cea mai mică modificare. Varianta a doua prezintă diferențieri lexicale în ordinea versurilor şi în modul de transcriere (dispoziția emistihială a ultimelor două versuri, de exemplu). Detaliile tehnice: ms. nr. 2 197.II.70, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 10. Culegător: COCOVANU ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: CIUGUDUL DE SUS, jud. Alba. Data: 1863.

Pe costa popii la vale,
Trandafir roşu răsare,
Unu mic, altu mai mare.
Cel mai mare
Mi-i drag tare,
Cel mai mic
Mi-e ibovnic.

XLV. Textul publicat este, fără îndoială, versiunea puternic contrafăcută a unei creații neautentice, diecească, ce trimite şi primeşte sugestii din partea textului LXV. La baza lui pare să stea varianta: ms. nr. 2 197.II. 15, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HORŞIA IOAN, cl. VIII. Localitatea: SÎNMICLĂUŞ jud. Alba. Data: 1863.

De cînd maica m-a născut,
Alt'dulceață n-am avut,
Fără ca să strîng în braţe
Romîncă albă la față.
Cînd cu brîu roşu se-ncinge,
La inimă mă atinge;
La obraz plină de sînge,
Sufletul pentru ea-mi plînge.

Materialul poartă, cu creionul, clasificarea provizorie a lui Jarník: „romana e frumósa". Întru totul identică este varianta: ms. nr. 2 197.II.156, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba Data: 1863. Mai depărtat e textul: ms. nr. 2 197.II.2, f. 1 $^{v\cdot}$–2 $^{r\cdot}$, t. 7–9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea: BOGATA, jud. Mureş. Data: 1863.

De cîndu sînt în viață
Nu avui altă dulceață
Făr'ca să o strîng în braţă
Româna mîndră la față.
Cîndu o văz îmbrăcată
Cu crătința invergată,
La cap c-o floare-mpănată,
Inima mi se mai gată!
Cînd ea trece roşu-ncinsă,
La obraz plină de sînge,
La inimă mă atinge,
Sufletu-mi pentru ea plînge.
Nu e dînsa-mbătrînită,
Ci e mîndră înflorită,
Cu cercei înfrumsețată,
Cu haine albe-mbrăcată.

a cărui autenticitate îndoielnică este deasupra oricărei discuții. În ms. la v. 1: *De cand asum*, oglindind tendințele latinizante ale şcolii blăjene. Mai interesant şi demn de semnalat fonetismul *văz*<(Candu o) *vediu* (v. 5). Replica acestui text se găseşte în varianta: ms. nr. 2 197.II.133, f. 1 $^{r\cdot}$–$^{v\cdot}$, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863. Se deosebeşte de cel anterior la v. 9: *Cînd cu brîu roşu se-ncinge* (şi la v. 12 supranumerar prin anacruza „Şi") şi la început unde aglutinează primele 4 versuri ale textului LXV: *Cîtu-i ţara ungurească, / Nu-i ca fata românească, / Fie cine cum grăiască, / Bată cum să o hulească,*

XLVI. Din două variante, editorii au ales: ms. nr. 2 197.II.66, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867–1868. Materialul a fost reprodus întocmai, cu o singură deosebire de ordin lexical. În ms. v. 4 avem: *Făr'noi.* Jarník subliniază cu creionul *hulim* (v. 2) şi (*i*)*nvărgat* (v. 9). Cea de-a doua nu cunoaşte v. 3–4 şi prezintă unele diferențe lexicale, notate şi de editori (nota 17, p. 332), dar şi unele deosebiri în ceea ce priveşte dispoziția versurilor. Detaliile tehnice şi textul: ms. nr. 2 197.II.134, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data 1863.

— Mîndră, de cînd ne iubim,
Vreme-i s-ne ciufuluim.
— Da eu, bade, cum ți-oi zice?
Merişor verde-nvărgat,
Dulce-ai jost la sărutat.
— Dar io, mîndră, cum ți-oi zice?
Floricică mnerioară,
Dulce-ai fost la gurişoară.

În paranteze, la v. 2: *batjocorim.*

XLVII. Cu foarte mici modificări, reproduce varianta: ms. nr. 2 197.II.140, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 47 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. În ms.: *drăguțul meu* (v. 2), *Şi cu cioareci* (v. 7), *Cu buze* (v. 9), respectiv a fost schimbat un diminutiv, eliminată o anacruză şi articulat un substantiv, realizîndu-se astfel un spor artistic evident. Varianta a doua: ms. nr. 2 197.II.12, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea: HĂGHIG, jud. Covasna. Data: 1863. Prezintă acelaşi diminutiv la v. 2 şi este defectivă, lipsindu-i v. 9.

XLVIII. Textul este o sinteză poetică elaborată pe prelucrarea unui număr de 18 variante din 14 localități diferite, ceea ce atestă circulația sa vie în cuprinsul zonei, între 1863 şi 1872. Harta culegerilor face sensibilă această circulație.

Este vorba, de fapt, de 3 cîntece deosebite, contaminate parțial între ele, fapt care i-a şi determinat pe editori să adopte o formulă globală, care să le cuprindă pe toate. În punctele de sudură editorii au introdus cîte un vers de legătură. Primul cîntec se bazează pe varianta: ms. nr. 2 197.II.104, f. 6 $^{r\cdot}$, t. 42 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863.

Mîndro, mîndruleana mea,
Ochii tăi, şi toate-s bune,
Sprîncenele-ți fac minune;
Ochii tăi şi toate-mi plac,
Sprîncenele moarte-mi fac.

ce a fost reprodusă întocmai, punîndu-i însă în față un vers invocativ de introducere. Varianta următoare stabileşte legătura cu cel de-al doilea cîntec intrat în combinație, constituind în mod evident momentul principal de tranziție: ms. nr. 2 197.II.124, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863.

Mîndră, mîndrulița mea,
Ochii tăi mă bagă-n boală,
Sprîncenele iar mă scoală.
Ochii şi toate îmi plac,
Sprîncenele moarte-mi fac;
Ochii tăi şi toate-s bune,
Sprîncenele-ți fac minune.

Cel de-al doilea cîntec are cel mai mare număr de variante (11). Este, de fapt, o strofă de 5 versuri, ce se leagă de primul cîntec prin reluarea versului: *Mîndro, mîndruleana mea*; prin adăugarea unui vers nou, a cărui lipsă de autenticitate este simțită chiar de cel mai puțin avizat cunoscător al poeziei populare: *Floricică gingăşea* şi prin abandonarea propriului său vers introductiv: *Ochii tăi, tu mîndro, hăi.* Detaliile tehnice ale cîntecului de bază sînt următoarele: ms. nr. 2 197.II.68, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872.

Ochii tăi, tu mîndro, hăi,
Ochii tăi mă bagă-n boală,
Sprîncenele iar mă scoală;
Ochii tăi mă bagă-n frică,
Sprîncenele mă ridică.

În cinci cazuri întîlnim numai v. 2–3 ale acestui cîntec, introduse diferit prin cîte un vers individualizant. Astfel: ms. nr. 2 197.II.184, f. 8 $^{r\cdot}$, t. 43 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863: *Ochii tăi, mîndruță hăi!*; ms. nr. 2 197.II.133, f. 6 $^{r\cdot}$, t. 25 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş.

Data: 1863, şi ms. nr. 2 197.II.2, f. 3 ^{v}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea: BOGATA, jud. Mureş. Data: 1863: *Hop, leliţă, lelişoară!*; ms. nr. 2 197.II.183, f. 5 ^{v}, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud.

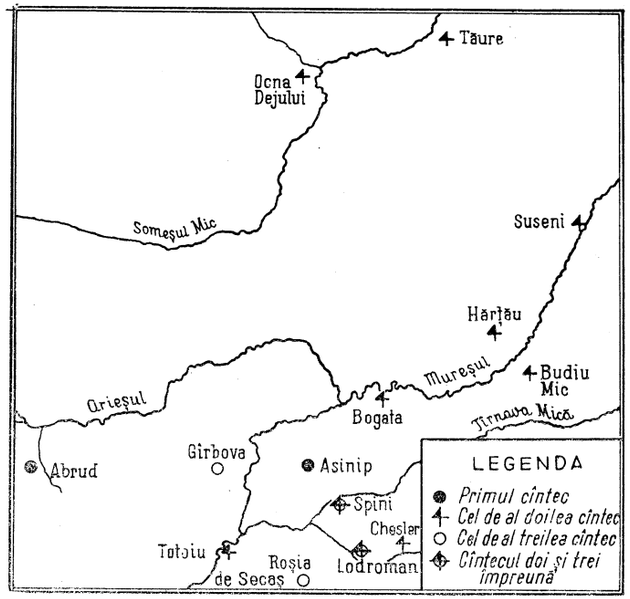

Structura motivică a textului D. 48: „Ochii tăi mă bagă-n boală".

Cluj. Data: 1863: *Ah, leliţă, lelişoară!*; ms. nr. 2 197.II.28, f. 8 ^{v}, t. 55 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872: *Mîndră, ochişorii tăi.* Într-un caz: ms. nr. 2 197.II.112, f. 3 ^{r}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Sensul ultimului vers din terţina discutată este exact opus: *Sprîncenele mă d-omoară.* În acest punct, cîntecul îşi poate diversifica înfăţişarea. Astfel, întîlnim variante cu o completare uşor tautologică: ms. nr. 2 197.II.114, f. 3 ^{v}, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872.

Hop leliţă, lelişoară,
Ochii tăi mă bagă-n boală,
Sprîncenele iar mă scoală.
Ochii şi sprîncenele,
Alea-mi mîncă zilele.

La v. 2: autorul pune alături de *tei* şi latinizantul *tui.* Materialul e din ciclul *Alte chiuituri.* În replica sa: ms. nr. 2 197.II.27, f. 41 ^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU (?), jud. Alba. Data: 1875, ultimul vers devine: *Îmi mănîncă zilele.* Prolix apare textul: ms. nr. 2 197.II.62, f. 2 ^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863.

Hop, leliţă, lele dragă,
Ochi-ţi-n boală mă bagă,
Ochii şi sprîncenele,
Guriţa şi buzele.
Ochii ţi se uită lung,
Păcate să fac curînd.

Varianta următoare prezintă o interesantă contaminare cu textul LXIV, izvorît, desigur, din realităţi lirice legate de specificul vieţii şcolăreşti de la Blaj. Detaliile tehnice: ms. nr. 2 197.II.153, f. 6 ^{v}—7 ^{r}, t. 18 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data: 1863.

Hop, leliţă, lelişoară,
Ochii tăi mă bagă-n boală,
Sprîncenele iar mă scoală.
Faţa ta cea albişoară
Mult mă cheamă de la şcoală:
Vină-acasă de te-nsoară,
Lasă-te de-nvăţătură,
Vină-acasă să-ţi dau gură.

În fine, cel de-al treilea cîntec intrat în combinaţie se bazează pe varianta: ms. nr. 2 197.II.68, f. 1 ^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Mureş. Data: 1872.

Mîndro, sprîncenele tale
Peană de privighetoare.
Cînd le pleci,
Cînd le rădici
La inimă rău mă strici;
Cînd le sui,
Cînd le scobori
La inimă mă omori.

Acesteia i s-au adăugat acele versuri copulative, de care am vorbit mai sus, integrînd-o în tonalitatea generală. Numeroase deosebiri de ordin lexical între această variantă şi finalul textului publicat, fără însă ca prin aceasta să se înstrăineze sensul şi mesajul cîntecului. Dispoziţia emistihială, scoţînd în evidenţă omofoniile interne, este a culegătorului. Cîntecul are două momente de tranziţie, care îl leagă de cel de-al doilea intrat în combinaţie. Primul din ele este: ms. nr. 2 197. II. 3, f. 8 ^{r}—^{v}, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

Ochii tăi, mîndruţă hăi!
Ochii tăi cei cu lumină
Nece noaptea n-au hodină,
Ochii tăi mă bagă-n boală,
Sprîncenele iar mă scoală;
Cîndu-i sui, cîndu-i scobori,
Din picioare mă dobori.

Al doilea: ms. nr. 2 197.II.56, f. 3 ^{r}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863.

Ochii tăi, mîndruţo hăi,
Ochii tăi mă bagă-n boală,
Sprîncenele iar mă scoală.
Sprîncenele dumitale
'S pene de privighetoare.
Cînd le sui şi le ridici,
De la inimă mă strici;
Cînd le sui şi le scobori,
Din picioare mă obori.

Cu o introducere de circumstanţă: *Mîndră, ochişorii tăi,* v. 6—8 ale cîntecului circulă independent, ca în exemplele: ms. nr. 2 197.II.84, f. 3 ^{v}, t. 22 (numerotarea lui Jarník) Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872: *Cîndu-i sui, cîndu-i cobori, / Din picioare mă dobori,* şi ms. nr.2 197. II.28, f· 1 ^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872.

XLIX. La baza textului publicat stă varianta: ms. nr. 2 197.II.56, f. 4 ^{v}, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. Acestuia i s-a adăugat versul introductiv şi i s-a intercalat v. 5. În ms. şi următoarele deosebiri, v. 3: *S-ajungem în sat,* v. 6: *Şi-acolo,* v. 8: *Ţie ţînu.* Sugestia pentru intercalarea v. 5 vine din varianta fragmentară: ms. nr. 2 197.II.112, f. 3 ^{v}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Aici versul are următoarea formă: *Şi m-aşteaptă cu mîncare.* O altă variantă fragmentară: ms. nr. 2 197.II.9, f. 1 ^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GALANTU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: ILVA MARE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Nu are decît primele 3 versuri variate, iar al patrulea e întru totul dubios. Textul a fost atestat anterior în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 86, unde varianta are o lungime de 10 versuri), dar varianta din aceeaşi localitate, culeasă la distanţă de 34 de ani, e fragmentară şi prezintă o contaminare ciudată cu textul CCCXXIX. Detaliile tehnice ale acestei variante sînt următoarele: ms. nr. 2 197.II.3, f. 14 ^{r}, t. 44 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

— Ţu, ţu, ţu, murguţu meu,
Să intrăm în sat cu soare,
C-am o mîndră ca şi-o floare,
Cîndu-i vine ceasu moare;
Am o mîndră ca şi-o cruce,
Dacă moare-n groapă-o duce,

Este posibil ca aceste materiale să fie rămăşiţele degradate ale unei balade, cu bogată mişcare epică, pentru care oferim 5 fragmente. Prima variantă: ms. nr. 2 197.II.1, f. 1 ^{v}·—2 ^{r}., t. 3. Culegător: IANCU DIMITRIE C., cl. V. Localitatea: BOBÎLNA, jud. Hunedoara. Data: 1863.

Mă uitai din deal în vale
Pe ce să mă sui călare:
Pe murguţ'cu coama mare.
— Hi, hi, [hi], murguţul meu,
S-ajungem în sat cu soare.
[C-]am o mîndră ca şi-o floare...
Cu guriţa şi-o cinat,
Cu ochii şi-o luminat...
Mie fîn şi pae verzi,
Dar ei turtă şi scoverzi;
Mie pat împerinat,
Dar lui grajdul măturat.

e cea mai completă, cu toată dezordinea ritmico-metrică ce domneşte în cuprinsul textului şi pe care am încercat s-o remediem la v. 4 şi 6. Varianta următoare e numai un fragment al acesteia: ms. nr. 2 197.II.149, f. 7 ^{r}·, t. 25 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863.

Mă uitai din deal în vale.
Pre ce să mă duc călare,
Pre murgu cu coama mare.
Mă dusei şi mă pusei
Şi din gură-aşa zisei;
— Hi, murguţul meu, mai tare,
S-ajungem în sat cu soare,
C-am o mîndră ca şi-o floare.

Celelalte trei variante sînt profund înrudite între ele, aşa că nu oferim decît un singur exemplu: ms. nr. 2 197.II.173, f. 6 ^{r}·, t 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data: 1863.

Mă uitai din deal în vale
Pre ce să mă sui călare...
Pre murgul cu coama mare.
Mă dusei şi mă pusei
Şi din gură-aşa zisei:
— Hi murgule, şi mai tare,
S-ajungem în sat cu soare,
Să mă duc în şezătoare,
C-am o mîndră ca şi-o floare.

Varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 4 ^{v}·, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „doru", are la v. 6: *Hi, hi, murguţu, mai tare*; v. 9: *Ca o floare*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.57, f. 6 ^{v}·, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: ŢAPU, jud. Alba. Data: 1863. Este întru totul identică celei transcrise mai sus, a lui Micu Simeon. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. Pop-Reteganul, reprezentînd o fişă cumulativă, ce ia ca bază textul complet al lui MICU SIMEON, transcris divers la v. 1: *din deal* în **deal**; v. 3: *coamă*; v. 5: *gura aşa*; v. 7: *să ajungem*. La acesta se fac trimiteri parţiale din MARŢIAN B. IOAN (v. 1, 2, 3, 6, 7, 9), din POP VASILE JUNIOR (v. 2, 3, 8) şi din DANC ŞTEFAN (v. 1). Transcrie v. 7—12 din var. IANCU DIMITRIE la v. 10 şi 12: **Da** în loc de *dar*; v. 12: *grajdu*. E clasificată la balade.

L. Ca bază a fost luată varianta: ms. nr. 2 197. II. 68, f. 2 ^{r}·, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Deosebirile faţă de ms. constau în inversarea locului celor două distihuri iniţiale, primul din ms. devenind al doilea în ediţia din 1885. Modificări mai mărunte privesc v. 6, care în ms. este: *Am avut o* şi v. 8, care sună: *Mă puteam iubi*. Sugestia pentru inversarea celor două distihuri pare să fi fost facilitată de existenţa unei variante fragmentare (numai primele 4 versuri): ms. nr. 2 197. II. 71, f. 3^{v}·, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872.

LI. Reproduce, cu modificări sensibile, singurul tex al culegerii: ms. nr. 2 197. II. 27, f. 10^{r}·, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU (?), jud. Alba. Data: 1872—1873. Din ciclul *Doine şi hore poporale*. În ms. v. 3—4: *Dar mai dulce cum să fie,/Că-i ca struguru din vie*. Evident, aici nu este vorba numai de disimilare în ce priveşte rimele (*fie — vie*, faţă de distihul final: *sălcie —mie*) ci de nuanţarea pasajului în context.

LII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197. II. 168, f. 1^{v}·, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEGRUŢIU F. IOAN, cl. V. Localitatea: SUCUTARD, jud. Cluj. Data: 1872. Originalul cuprinde

numai v. 1 — 2 şi 5 — 8, între care editorii au intercalat distihul: *Că, mîndră, ca dumneata/Nu-i nime, cîtu-i lumea*. Au mai eliminat cacofonia: *eă cît e satul* de la v. 5 şi au dispus emistihial, pentru marcarea rimei interioare, ultimul vers din ms.

LIII. Reproduce, cu modificări nesemnificative, textul: ms. nr. 2 197. II. 175, f. 3 ^{r}·, t. 19 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Modificările la v. 3 şi 5, unde în ms. avem: *Pre bădiţa car'şti* şi la v. 4, unde întîlnim forma: *roşu-n jumătate*. Cea de-a doua variantă din culegere e fragmentară: ms. nr. 2 197. II. 71, f. 3^{v}·, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872.

Mă miram ce-mi place mie:
Două mere şi-o gutiie
Şi-un voinic care şti scrie

La v. 1 am eliminat anacruza: „Şi".

LIV. Cu mici modificări, este textul: ms. nr. 2 197. II. 60, f. 1^{v}·, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUCURESCU VASILE, cl. IV (?). Localitatea: PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 2: *Pentru mult nu ţi*[*-o*] *aş da* (rectificarea noastră); v. 5: *Celea două mii se gată*; v. 7: *Celea două mii*. Intervenţia nereuşită, deoarece sparge simetria de formă a **ultimelor** patru versuri şi pentru că modifică, prin hiperbolizare neavenită, unul din elementele comparaţiei.

LV. Este amplificarea textului ms. nr. 2 197. II. 113, f. 4^{v}·, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. În ms. textul are doar 11 v. faţă de publicaţie, unde are 17. La aceasta s-a ajuns prin repetarea terţinei iniţiale cu modificări în versul final şi prin adăugarea v. 13 şi 15. În ms. v. 1: *d-aninat*; v. 3: *Că-i*; v. 8: *Un'scrie*; v. 9: *hîrtia scrie*; v. 10: *Şi cu alta-mi*; v. 14: *Cîndu-mi*. Dispoziţia emistihială aparţine editorilor.

LVI. Editorii au avut la îndemînă trei variante. Au preferat textul: ms. nr. 2 197. II. 81, f. 2^{v}·, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863. Pe aceasta l-au reprodus aproape identic. Singura deosebire e la v. 3. În ms. avem: *Da mai drag de*. Celelalte două variante deviază imediat după v. 4. Astfel, textul: ms. nr. 2 197. II. 56, f. 2^{v}·, t. 13. Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863

Drag de car cu şasă boi,
Dragu mi-i mie de voi,
Da mai drag de cin'vă mînă,
Că ţine zbiciu-ntr-o mînă;
El trăzneşte şi pogneşte
Şi la mîndra tot gîndeşte

se amplifică pînă la 6 versuri. Replica sa: ms. nr. 2 197. II. 110, f. 4^{r}·, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VODĂ ŢIGANU AMBROZIU, cl. VI. Localitatea: NOŞLAC, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 3: *Şi-ncă şi de cine mînă*; v. 5: *Tot trăzneşte*. De remarcat forma regională: *Zbici* şi mai ales repetiţia ad. *drag*, în cel mai caracteristic manierism transilvănean. Vezi exemple similare în: Adrian Fochi, *Mioriţa. Tipologie, circulaţie, geneză, texte*, Bucureşti, Edit. Academiei, 1964, p. 349.

LVII. E amplificarea sensibil neautentică a textului: ms. nr. 2 197. II. 119, f. 3 ^{v}·, t. 11 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. Editorii au adăugat ultimele două versuri.

LVIII. E o amplificare, tot atît de stridentă ca şi cea de mai sus, a variantei: ms. nr. 2 197. II. 77, f. 1 ^{v}·, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BANFI OCTAVIU cl. V. Localitatea: ŞOMOŞTELNIC, jud. Mureş. Data: 1872. Editorii au schimbat la v. 3 *gălbinea* în *mititea*, au adăugat v. 4, caracterizat printr-o dulcegărie niciodată întîlnită în poezia populară şi au modificat conţinutul ultimului vers (în ms. al patrulea): *Seamănă cu mîndra mea*.

LIX. Reprezintă o prelucrare, cu multe adăugiri, dar şi cu mai numeroase elidări, a textului: ms. nr. 2 197. II.153, f. 2 ^{v}· — 3 ^{r}·, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data: 1863.

Cîte fete ardelene,
Toate-s negre la sprîncene.
Numai două din Hărţău,
Săruta-le-ai tu şi eu,
Au sprîncene cam gălbie,

Făcute spre lăcomie.
Ele-n faţă-s albişoare
Ca şi nişte domnişoare.
Trupul lor cel sprintenel,
Pare-a fi tras prin inel,
Grumazii lor cu mărgele,
Iar ochii ca două stele
Ce lucesc în zori de ziuă
În haina lor aurie.
Cînd cu mine cuvîntau
Cu vorbirea lor ce-o au,
Inimuţa mi-o scăldau
Şi-n iubire-o aruncau.
Una-n gura-i cinăşa,
Făcută pre sama mea
Să o sărut cînd oi vrea.
Cealaltă încă aşa,
Făcută pre sama ta,
Ca să te iubeşti cu ea.
Buzele lor subţirele
Scăldate în tău cu miere.

Din ms. au fost reproduse întocmai numai 4 versuri (v. 1—3,6), au fost mai mult sau mai puţin modificate 11 (v. 4 — 5, 7, 9 — 11, 14 — 15, 24 — 26), tot 11 au fost omise (v. 13 — 23) şi 5 adăugite (v. 8, 12 — 13, 16 — 17). Textul, neautentic la obîrşia sa, a devenit, în acest mod, cu totul strident.

LX. Baza prelucrării se află în varianta: ms. nr. 2 197.II.45, f. 2 $^{v.}$ t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HANDRA ZAHEI, cl.V. Localitatea: MÎNĂRADE, jud. Alba. Data: 1863.

Mult mă mustră măicuţa
Să-mi las seara uliţa.
Dar [eu] nu o poci lăsa,
Că citu-i satu de mare,
Nime bădiţ ca min' n-are;
Citu-i satu de-a mereu,
Nu-i bădiţă ca a meu.
Că mai este-un brad în munte,
Da nu-i ca badiu de frumos,
Că bradu mi-i clencos.

faţă de care textul editorilor are 15 versuri, prin adăugirea v. 9 — 10, 13 — 15. De asemenea, confruntarea scoate în evidenţă şi alte deosebiri, dintre care cea care merită a fi subliniată este apariţia în textul publicat, la v. 3, a silabei de completare *re*, din motiv de eufonie, desigur. Adaosul între croşete la v. 3 este al nostru. Celelalte trei variante ale textului diferă de acesta, dar şi între ele, prin schimbarea persoanei care ţine discursul liric. În textul citat anterior, discursul era la pers. I, următorul îl are la pers. a II-a, celălalt la pers. a III-a, iar ultimul, încă mai individualizat, îl trece în gura băiatului:

a) Ms. nr. 2 197.II.72, f. 1 $^{v.}$, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea: DEAJ, jud. Mureş. Data: 1872.

Mîndră, nu te supăra,
Că cît e satu de mare
Nime drăguţ ca tin'n-are.
Numa-n munte este-un brad
Şi-ala-i ca badea de nalt;
Da, zău, bradu-i crenguros
Ca bădiţa de frumos.

b) Ms. nr. 2 197.II.164, f. 12 $^{v.}$, t. 48 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863.

Citu-i satul ei de mare,
Nime drăguţ ca ea n-are
Şi de nalt şi de frumos,
Într-o ţară n-are soţ.
Ba mai este-un brad în munte,
Ala se ţine de frunte;
Da şi bradu-i clenguros
Şi-a ei bade-i mai frumos.

c) Ms. nr. 2 197.II.3, f. 11 $^{r.}$, t [42 d] (numerotarea noastră). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

Mult mă mustră măicuţa
Că-mi prea place uliţa.
Dar mie cum să nu-mi placă?
Căci citu-i satu de mare,
Mîndră ca min'nime n-are,
Frumoasă şi gazdă mare.

Textul n-a fost numerotat de Jarník, care la indicaţia expresă a culegătorului „de la 18 vene la 20" (paginaţia proprie), a sărit întreaga f. 11 r.

LXI. Este amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.146, f. 3 $^{v.}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea: LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Primele 4 versuri sînt identice (cu excepţia v. 4: *Mult mă miru cum m-ai scos*). Versurile 5—6 sînt

adaosurile editorilor (fapt ce se vede şi în cuvintele folosite: *duios*, de pildă). În ms. continuarea sună astfel: *Vai, te-am scos c-ai fost frumos,/C-ai fost fecior nu copil,/ /Cu peană de trandafir,/Şi cu buze de . . .* (indescifrabil).

LXII. Reproduce întocmai unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.124, f. 3 $^{r.}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, r. jud. Alba. Data: 1863.

LXIII. Uşoară amplificare a singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.65, f. 3 $^{v.}$, t. 10. Culegător: CEAUŞEANU ALEX., cl. VI. Localitatea: PORUMBENI, jud. Hărghita. Data: 1872. Editorii adaugă v. 8: *Totdeauna să-nflorească* şi modifică următoarele situaţii din ms.: *Cît e dealul, c-a meu, Numai în şcoală la, Frumosu-i că un inel, s-a scutura.* De asemenea, în ms.: *roza* (v. 7, 9, respectiv v. 7 — 8) pentru *ruja*.

LXIV. Editorii au avut la dispoziţie 5 variante. Au luat ca bază textul: ms. nr. 2 197.II.170, f. 1 $^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MUNTEANU IERONIM, cl. V. Localitatea: BĂGĂU, jud. Alba. Data: 1872. Faţă de acesta au operat mici modificări lexicale. În ms. *florioară, Sufleta mea, nu pot merge, Faţa ta cea rumeoară, vină, Ochii tăi cei negriori, Umple-mi inima de ceaţă.* Varianta a doua are următoarele detalii tehnice: ms. nr. 2 197.II.49, f. 2 $^{r.}$, t. 3 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea: BLAJ şi jur. Data: 1863.

Mîndră, dragă surioară,
Faţa ta cea albioară
Mult mă cheamă de la şcoală:
Vină-acasă de te-nsoară,
Că-ţi stă bine cu muiere,
Ca rosmalinu-n ulcele
Şi-ţi stă bine cu nevastă,
Ca trandafiru-n fereastă.
Lasă-te de-nvăţătură,
Vină-acasă să-ţi dau gură.

La v. 6 şi 8: *rosmalinului*, şi respectiv *trandafirului*, situaţie modificată de noi pentru restabilirea metrului. Varianta a treia: ms. nr. 2 197.II.184, f. 9 $^{r.}$, t. 49 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863,

Mîndră dragă, surioară,
Faţa ta cea gălbioară
Mult mă cheamă de la şcoală:
Vino-acasă de te-nsoară;
Lasă-te de-nvăţătură,
Vino-acasă să-ţi dau gură.

Textul poartă clasificarea provizorie făcută de Jarník: „stud". Varianta a patra: ms. nr. 2 197.II.156, f. 2 $^{v.}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863. Este o replică a celei anterioare. Deosebiri: *soro, surioară, albioară, Nu mai umbla tu la şcoală* (v. adăugat înainte de distihul final). Ultima variantă: ms. nr. 2 197. II.66, f. 1 $^{v.}$, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA. jud. Mureş. Data: 1867—1868.

Surioară, surioară,
Inima, mea, verişoară,
Faţa ta cea roşioară
Mult mă cheamă de la şcoală,
Vin-acasă de te-nsoară,
Că fetele se mărită —
Eu rămîi inimă friptă,
Lasă-te de-nvăţătură —
Vin'la mine să-ţi dau gură.

aduce un motiv poetic în plus (v. 6 — 7). De remarcat stabilitatea distihului final, care nu a fost reţinut de editori. Textul atestat şi anterior în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 71).

LXV. Are ca bază varianta: ms. nr. 2 197.II.159, f. 7 $^{r.}$, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător: POPESCU IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

Citu-i ţara ungurească,
Nu-i ca fata românească,
Măcar cine ce gîndească,
Barem cum să ocărască.
Cînd mă uit la sînul plin,
M-ajunge dor şi suspin;
Cînd văd păru-i de mătasă,
Dorul ei tare m-apasă;
Cînd văd faţa-i rumeioară,
Dorul fetei mă omoară.
Ea dacă se-mpodobeşte,

Tot voinicul o iubește;
Dacă-și pune struț de flori,
După dînsa stai să mori.

pe care am oferit-o în întregime pentru o eventuală confruntare. Deosebirile sînt minore, însă numeroase. Față de aceasta, varianta: ms. nr. 2 197.II.161, f. 3 r., t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: PINCIU PETRU, cl. VI. Localitatea: RĂȘINARI, jud. Sibiu. Data: 1863. Diferă la v. 4: *Măcar*; v. 5: *sînu-i plin*; v. 9: *Cîndu fața-i*, v. 11: *Iar dacă*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 23 r.-v. t. 118 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Este defectivă: îi lipsește v. 12. Prezintă o apropiere maximă de textul publicat în punctul: *Măcar cine ce gîndește,/ Măcar cum o ocărăște*, de unde a venit probabil și sugestia modificării textului de bază. Deosebiri față de textul anterior, v. 5: *sînu-i plin*; v. 9: *fața-i bălăioară* (din nou ca în textul publicat!). Alături de acest text complex, circula, la data culegerii, și o formă scurtă — desigur strigătură —, pentru care avem numeroase variante în colecție. Oferim un exemplu, față de care vom face trimiterile ulterioare: ms. nr. 2 197.II.183, f. 2 v., t 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

Apoi cîtu-i țara ungurească,
Nu-i ca fata românească,
Căci cu brîu roșu se-ncinge,
Cînd o vezi, inima-ți plînge.

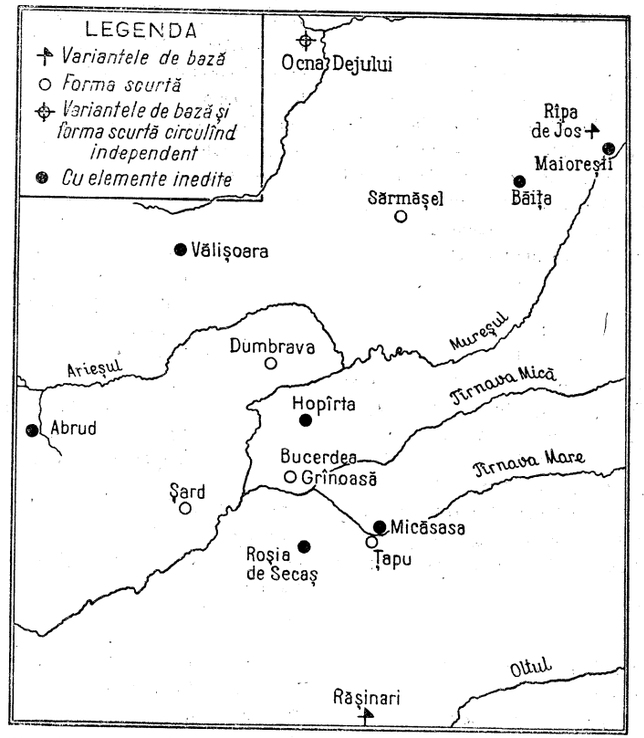

Structura motivică a textului D. 65: „Cîtu-i țara ungurească".

Jarník șterge anacruza „Apoi" de la v. 1. Identice sînt variantele: ms. nr. 2 197.II. 184, f. 2 r., t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863, fără anacruză și purtînd clasificarea provizorie a lui Jarník: „laudatorie"; ms. nr. 2 197.II.173, f. 6 r., t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂȘEL, jud. Mureș. Data: 1863; ms. nr. 2 197. II.149, f. 7 r., t. 26 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863; ms. nr. 2 197.II.57, f. 7 r., t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ȘTEFAN, cl. V. Localitatea: ȚAPU, jud. Alba. Data: 1863. Cu modificări nesemnificative: ms. nr. 2 197.II.169, f. 1 r., t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863, v. 4: *Cînd .o văz*, de reținut fonetismul *văz* < *vediu*; ms. nr. 2 197.II.174, f. 4 r., t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea: ȘARD, jud. Alba. Data: 1872. Aici diferențele sînt structurale: *Colo-n țara ungurească,|Este-o fată românească. | Tot cu brîu roșu se-ncinge,|După ea inima-mi plînge*. Alte 7 variante aduc de fiecare dată amănunte noi, ce merită a fi consemnate. Astfel, varianta: ms. nr. 2 197.II.13, f. 2 r., t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. Aduce ca ultim vers al catrenului: *Din obraz îi pică sînge*; ms. nr. 2 197.II.23, f. 1 r., t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea: HOPÎRTA, jud. Alba. Data: 1872. Introduce versul: *Din obrazu-i pică sînge* între ultimele două versuri ale catrenului, mărind numărul versurilor pînă la 5; ms. nr. 2 197.II. 123, f. 2 r., t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIȘOARA, jud. Cluj. Data: 1872. Are 6 versuri, după distihul inițial urmînd: *Toată limba s-o iubească.|Ea cu brîu' roșu se-ncinge,|De pre față (obraz)-i pică sînge,|După ea inima-îi plînge*; tot cu 6 versuri: ms. nr. 2 197. II. 124, f. 5 v., t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAȘ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863: v. 3 — 6: *Din obrazu-i pică sînge,| Cu dragostea se învinge,|Ochii și gura îi rîde*; de asemenea cu 6 versuri: ms. nr. 2 197.II.140, f. 2 v., t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data: 1863: v. 5—6: *Ea cu cizme roșii se-ncalță,|După ea inima-nghează*; ms. nr. 2 197.II.150, f. 2 r., t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOACHIM, cl. V. Localitatea: BĂIȚA, jud. Mureș. Data: 1863: v. 5—6: *Cu catrința strămată|Pe trupu ei așezată*. Merită a fi menționată varianta: ms. nr. 2 197.II.3, f. 7 r.-v., t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1872: v. 3—4: *Cîndu-i zi de sărbătoare,|Ea se-mbracă ca și-o floare.* În culegerea din aceeași localitate, efectuată cu 34 de ani mai înainte de N. Pauleti, varianta nu se găsește. Pentru că este unul din cele mai răspîndite texte din culegere, oferim harta de circulație a acestui motiv (luat global).

LXVI. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.164, f. 13 v. — 14 r., t. 56 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863.

Badea meu, care mi-i drag,
Mînă boii: „Cea Virag!"
Badea meu, de car' mi-i dor,
Mînă boii: „Cea Bodor!"

a cărei replică este ms. nr. 2 197.II.172, f. 4 r., t. 19 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M., neidentificat, iar materialul nelocalizabil și nedatabil; are următoarea înfățișare:

De-acela mi-i mie drag
Ce mînă boii: „Cea Virag!"
De-acela mi-i mie dor
Ce mînă boii: „Ho Bodor!"

Sugestii pentru amplificarea amintită par să fi venit din partea unei a treia variante: ms. nr. 2 197.II.73, f. 3 v. — 4 r., t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEȚELCA, jud. Alba. Data: 1865.

Badea de care mi-i dor
Îi cu plugul pe ogor,
Mînă boii: „Cea Bodor!"
Badea de care mi-i drag
Îi cu plugul pre Ghilag,
Mînă boii: „Cea Virag!"

Amplificarea, ce ridică numărul versurilor pînă la 10, nu reușește să aducă un spor liric sau o mișcare mai plastică a momentului, exprimîndu-se mai ales în chipul unor simetrii formale.

LXVII. Tot amplificare este și textul de față, care, de la originalul de 9 versuri, ajunge în versiunea editorilor să aibă nu mai puțin de 14. Pentru a face sensibilă maniera de lucru a editorilor, oferim textul integral al originalului: ms. nr. 2 197.II.42, f. 2 v., t. 22 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1872.

De la mîndruța de vale
Mîndru măgheran răsare,
Măgheran de cel turcesc,
Pus-am gînd s-o părăsesc,

5 Da ca dînsa nu găsesc :
La obraz ca rujile,
Ochiţii ca murile,
Buzele ca frunzele
9 Stau să-mi [pună] zilele.

Cuvîntul dintre croşete este indescifrabil. Confruntarea arată că s-au adăugat, fără motiv aparent, versurile 5—6 şi 12—14.

LXVIII. Are la bază textul : ms. nr. 2 197.II.18, f. 1 r.—v., t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : N. N., cl. VI (neidentificat), iar materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Acestui text i s-a adăugat versul introductiv şi i s-au eliminat următoarele versuri : *Cînd o văd dumineca,/Mi se rupe inima ;/Cînd o văd în sărbători,/Atunci mă iau tot fiori/Din tălpi pînă-n subsuori./Ea mă cheamă-n prunişori,/Să mă scape de fiori./Da nu-ş'cum, drac, mă scăpaşi,/Că-n mai mari fiori mă băgaşi.* Alte diferenţe în ms. : *gura unei Anuţă, scurtă-mi mie buzele* (evident *lapsus calami*). O a doua variantă : ms. nr. 2 197.II.181, f. 1 r.—v., t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ALBU NICOLAE, cl. V. Localitatea : PĂNADE, jud. Alba. Data : 1863, are atît de numeroase neregularităţi metrico-ritmice, încît nu merită a fi confruntată.

LXIX. Este reducerea, prin eliminarea unui moment episodic, a unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II. 109, f. 3 r., t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data : 1872. Editorii au adăugat versul introductiv, dar au eliminat distihul : *C-acela simte odihna/Care place pe vecina*, plasat în ms. înaintea distihului final. În ms. : *iubite a mele, la care oi mere, Mere-oi la-una preste cale/Că-i frumoasă ca şi-un soare,/Mere-oi la-una preste drum/Că-i frumoasă ca-un păun, la o vecină, că-i albă ca şi-o, fragă dulce/De la ea nu s-ar mai duce.*

LXX. Editorii au avut la îndemînă 5 variante, pe care le-au combinat între ele. Detaliile tehnice sînt : a) ms. nr. 2 197.II.4, f. 3 v., t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ NICOLAE, cl. VI. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1863, în ciclul „Strigări" ; b) ms. nr. 2 197.II.126, f. 2 v., t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea : CHEŢANI, jud. Mureş. Data : 1863 ; c) ms. nr. 2 197.II.133, f. 8 r., t. 40 (numerotarea culegătorului). Culegător : PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea BUDIU MIC, jud. Mureş. Data : 1863 ; d) ms. nr. 2 197. II. 118, f. 3 v., t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : RUSU AUGUSTIN, cl. V. Localitatea : UIOARA, jud. Alba. Data : 1863, cu elemente concrete de oralitate : „Hop, lelitia, hop !" ; e) ms. nr. 2 197.II. 2, f. 4 v., t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea : BOGATA, jud. Mureş. Data : 1863.

v. 1 : *Dragu-mi-i cîmpu cu flori* : a, c, d, e ; *Ba place-mi cîmpul* : b.
v. 2 : *Leliţa cu cingători* : a ; *Şi mîndra cu* : b ; *Mîndruţa cu* : c, d : *Pre mîndra cu* : e
v. 3 : *Dragu-mi-i cîmpu cu ceaţă* : a, c ; *Şi-mi place cîmpul* : b.
v. 4 : *Şi mîndra cu cîrpa creaţă* : a ; *Mîndra cu rochia* : b ; *Mîndra-n vălitoare* : c.

Varianta d) modifică astfel v. 3—4 : *Cînd la ea că eu privesc,/Eu de tot că mă topesc.* Varianta e) nu cuprinde decît distihul iniţial. Editorii au păstrat v. 1 şi 3, intervenind în cuprinsul celorlalte. La v. 4, au introdus un cuvînt inexistent în tot fondul de variante : *ie.*

LXXI. Editorii au avut la dispoziţie o singură variantă, însă au tratat-o în conexiune cu cele analizate la nota anterioară, în a căror familie se încadrează aceasta, şi în legătură cu lumea strigăturilor. Textul de bază este următorul : ms. nr. 2 197.II. 177, f. 4 v., t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea : OBREJA, jud. Alba, Data : 1863.

Dragu-mi-i cîmpul cu flori
Şi bădiţa cu surori,
Dragu-mi-i cîmpul cu fragi
4 Şi bădiţa cu nădragi.

căruia i s-au îndepărtat versurile 3—4 şi i s-au adăugat, cu uşoare modificări, v. 3—4 din LXX, şi ca încheiere două versuri ad-hoc, de strigătură. Amplificarea nu s-a făcut, aşadar, pe material inventat de editori, ci prin contaminări succesive cu alte producţii autentic folclorice. Vezi pentru această ultimă contaminare şi nota la textul LXXVII.

LXXII. Textul reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II. 169, f. 2 v., t. 19 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863.

Drag mi-i, Doamne, -omu frumos,
Şi de faţă, şi de dos,
3 Şi călare, şi pe jos.

Intervenţia editorilor nu se mărgineşte la adăugarea obişnuită a unui vers introductiv, de natură invocativă sau exclamativă, ci atinge însăşi substanţa lirică a cîntecului.

LXXIII. La baza textului publicat stă varianta : ms. nr. 2 197.II. 74, f. 1 v., t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTIN IOSIF, cl. V. Localitatea : AŢINTIŞ, jud. Mureş. Data : 1863. Diferenţele de transcriere sînt minime. În ms. : *Şi o cunosc de pre* (v. 2, 4). Fragmentară, varianta : ms. nr. 2 197.II.179, f. 1 v., t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARCU GEORGE, cl. V. Materialul nelocalizabil. Data : 1863, care cuprinde numai 4 versuri, respectiv un distih ad-hoc : *Eu pre deal, mîndra pre şes :/Te cunosc, mîndră, pre mers,* căruia i se adaugă ultimele două versuri ale textului anterior (şi celui publicat). În celelalte trei variante nu vorbeşte feciorul, ci fata. Exemplul caracteristic este : ms. nr. 2 197.II.67, f. 1 v., t. 3 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTEA NICOLAE, cl. V. Localitatea : MÎNĂRADE, jud. Alba. Data : 1863.

Eu pre deal, badea pre vale
Şi-l cunosc numai pe zale,
Eu pe deal, badea pre şes
Şi-l cunosc numai pre mers,
5 Că i-i mersu legănat
Şi cuvîntu aşezat.

Şovăirea dintre *pre* şi *pe* în ms. Textul are atingeri tematice cu CCX. Varianta : ms. nr. 2 197.II.5, f. 3 r., t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ISAILĂ SAMUILĂ, cl. V. Localitatea : LUPU, jud. Alba. Data : 1863. După ce modifică uşor primele două versuri (*Badiul pe, Eu mi-l cunosc de pre*), adaugă ca încheiere distihul : *Eu pre deal, badiul pre luncă,/Eu mi-l cunosc de pre glugă.* Varianta : ms. nr. 2 197.II. 138, f. 1 v., t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IACOB, cl. V. Localitatea : DRÎMBAR, jud. Alba. Data : 1872, după o neînsemnată diferenţă la v. 2 (*Eu mi-l cunosc de pre*), încheie cu distihul : *De pre zale şi de pre inele/Şi de pre dragi brînele mele.* Amîndouă versurile sînt supranumerare prin anacruză.

LXXIV. Este amplificarea variantei : ms. nr. 2 197. II.171, f. 6 r., t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. Ms. cuprinde numai 4 versuri. Editorii le-au despărţit în două perechi, introducînd între ele v. 3—4, care prin desinenţa gerundivală articulată arată caracterul lor intruzional şi neautentic. Versurile de bază sînt transcrise cu destulă fidelitate. În ms. : *frunză, dragu-mi-i, mi-a fi, Pînă -n lume oi.*

LXXV. Este din nou vorba de o amplificare, ce dublează aproape versurile originalului. Detaliile tehnice ale variantei de bază, unicul exemplar din culegere, sînt următoarele : ms. nr. 2 197.II.156, f. 1 r.-v., t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea : CĂPÎLNA, jud. Alba. Data : 1863. Editorii modifică v. 1 (în ms. : *de pre vie*) şi v. 4 (în ms. : *Şi pe Ion a*) şi adaugă v. 3 şi 6—7.

LXXVI. Şi în cazul acestui text asistăm la o amplificare. Varianta de bază este următoarea : ms. nr. 2 197.II. 168, f. 3 r.-v., t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător : NEGRUŢIU F. IOAN, cl. V. Localitatea : SUCUTARD, jud. Cluj. Data : 1872. Editorii au intercalat între v. 4 şi 5 distihul cu aură emnesciană : *Mîndra mea, pe lume una, /Cumu-i între stele luna !* ; după ce au modificat v. 1 : *seara la uliţă* ; v. 2 : *şi-mi văzui* ; v. 3 : *Gătată ca-o* (deci supranumerar) ; v. 6 : *La capu cu păru* ; v. 7 : *inul* ; v. 8 : *Şi-mpănată.*

LXXVII. Textul publicat are la bază unica variantă a motivului aflată în culegere : ms. nr. 2 197.II.73, f. 3 r., t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea : PEŢELCA, jud. Alba. Data : 1865. În ms. sînt 6 versuri, din care editorii au eliminat distihul final : *Dragu-mi-i cu cine joc/ /C-amiroase-a busuioc* şi au adăugat fiecărui distih din cele rămase cîte un vers explicativ, respectiv v. 3 şi 6 (ale versiunii publicate). Singura deosebire în transcriere este evitarea formulei regionale : *Dar cei cu mai puţintele.*

LXXVIII. La baza textului publicat stă varianta : ms. nr. 2 197. II.140, f. 1 v., t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud Mureş. Data : 1863.

— Lele, ochii tăi îmi plac,
De pre uliţă mă trag. . .
Lelea cu ochi mieriori,
Ea mă cheamă-n prunişori,
5 Să mă scoată din fiori.
Nu ştiu, scoate-m-a, ori ba,
Ori mai tare m-a băga.

Materialul a fost combinat cu elemente disparate luate din varianta : ms. nr. 2 197.II.132, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP SIMEON [cl. IV—VII documentat]. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : [1863—1867].

Pre cea cu dinţii mărunţi
Tot în gură s-o săruţi
Şi la ochi să nu te uiţi.
Pre cea cu ochi mici şi traşi,
S-o săruţi, să n-o mai laşi.
Cea cu ochii negrişori
Mă tot cheamă-n prunişori,
Să mă scoată din fiori.
Nu ştiu, scoate-m-a ori ba,
Ori mai tare m-o băga.

care este atestată şi circulînd fragmentar : ms. nr 2 197.II. 28, f. 1$^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. Varianta cuprinde ultimele 5 versuri cu uşoare diferenţe (v. 7 : *Mult mă cheamă*, v. 8 *din păcate*, v. 10 : *m-a*). Următoarea : ms. nr. 2 197.II.84, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. Se deosebeşte de replica ei din aceeaşi localitate numai prin fonetismul local : *scoaţă* < *scotia* (v. 8). Alte două variante refac atmosfera cîntecului luat de noi ca bază de discuţie, dar inversează ordinea ideilor. Se realizează astfel o versiune de trecere spre cu totul altă formulă artistică şi alt destin poetic. Detaliile tehnice ale uneia din aceste două variante sînt următoarele : ms. nr. 2 197.II.114, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 4. Culegător : TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu. Data : 1872.

Mîndra cu ochi negrişori,
Ea mă cheamă-n prunişori
Să mă scoaţă din fiori.
Nu ştiu, scoate-m-a, ori ba,
Ori mai tare m-a băga?
Cea cu ochii negri traşi,
S-o săruţi să n-o mai laşi.

De reţinut acelaşi fonetism local : *scoaţă*<*scotie*. Replica ei : ms. nr. 2 197.II.162, f 1 $^{v\cdot}$, t. [2 b] (numerotarea noastră). Culegător : PETRUŢ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul nelocalizabil. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *Cea cu ochii* ; v. 2 : *Mă cheamă prin* ; v. 3 : *Să mă scoală din păcate* ; v. 6 : *Ai cu ochii mici şi* . . . Această formulă poetică este atestată anterior şi în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 77). Ultima variantă pe care o dăm şi-a dobîndit o totală independenţă lirică faţă de textele anterioare : ms. nr. 2 197. II. 141, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP GEORGE, cl. V. Localitatea : CERGHID, jud. Mureş. Data : 1863.

Cea cu ochii negrişori,
S-o săruţi de nouă ori ;
Cea cu ochii negri traşi,
S-o săruţi, să n-o mai laşi.

O variantă atestată anterior la N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 127).

LXXIX. Textul publicat reprezintă contaminarea a două variante. E vorba de varianta : ms. nr. 2 197.II.3, f. 5 $^{v\cdot}$-6 $^{r\cdot}$, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872, pentru care nu avem atestare anterioară în culegerea lui N. Pauleti şi care a furnizat editorilor primele 4 versuri ale textului lor. Au modificat la v. 2 : *în sat la nime* şi la v. 4 : *D-ăia nu mai pot* (în ms. Jarník subliniază *D-ăia* [= Deja]). La acest material au adăugat ultimele 4 versuri ale variantei : ms. nr. 2 197.II.182, f. 6 $^{r\cdot}$, t. 25 (numerotarea culegătorului). Culegător : ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea : BUIA, jud. Sibiu. Data : 1872. Acesta începe clasic : *Mîndro, doi ochi ca la tine/ Nu mai văz în sat la nime* (de reţinut fonetismul *văz*<*vadiu*), şi se continuă cu cele 4 versuri finale ale textului tipărit, transcrise întocmai. O ultimă variantă prezintă un joc elegant, deşi tautologic, pe ideea din distihul iniţial : *Mîndră, doi ochi ca ai tăi/Nu mai sînt în sat la noi*, după care urmează primele două versuri ale textului, cu modificarea notată : *nime* în loc de *mine* : ms. nr. 2 197.II.46, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea : OCNIŞOARA, jud. Alba. Data : 1872.

LXXX. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II. 3, f. 11 $^{v\cdot}$, t. 43 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. Varianta : ms. nr. 2 197.II.71, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea : CIUNGA, jud. Alba. Data : 1872. Diferă de acest text la v. 3 : *De mijlocul* şi v. 4 : *sum* (pentru *io-s*). Varianta : ms. nr. 2 197.II.104, f. 7 $^{v\cdot}$, t. 51 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863, este defectivă, lipsindu-i v. 3, iar v. 4 face : *Şi eu îs*. Ultima variantă nu mai are sens interogativ, ci hortativ : *Copilă seceră-toare/Nu secera vara-n soare,/Că soarele te-a păli,/Faţa ţi s-a vesteji* : ms. nr. 2 197.II.184, f. 5 $^{v\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „fragedîme".

LXXXI. Reprezintă prelucrarea unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.166, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NEMEŞ IOAN MAIOR, cl. V. Localitatea : LUNA, jud. Cluj. Data : 1863. Prelucrarea constă în omiterea următoarelor versuri de la începutul cîntecului : *Dragu-mi-i a trăi-n lume/Cu omul care-i de glume./Lasă-mă, măicuţă-n pace/Să trăiesc cu cine-mi place,/ C-acum şi mie mi-i bine / C-am bădiţ tînăr ca mine* şi înlocuirea lor cu primele trei versuri ale textului publicat. Restul cîntecului, v. 4—11 sînt reproduse întocmai. De reţinut fonetismul *văz*, provenit din ms.

LXXXII. Este amplificarea variantei : ms. nr. 2 197. II.165, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., Cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Editorii au reprodus întocmai această variantă, ce reprezintă primele 4 versuri ale textului publicat şi au adăugat ultimele 3 versuri. O a doua variantă : ms. nr. 2 197.II.42, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător : GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea : MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1872. Acesta, cu micile sale deosebiri faţă de materialul anterior (v. 3 : *Da badea numa c-o vacă*), dovedeşte că intervenţia editorilor este în afara liniei autenticului : cîntecul circulă sub forma catrenului iniţial, niciodată însoţit de o altă formulă poetică subsecventă.

LXXXIII. Este reproducerea aproape întocmai a variantei : ms. nr. 2 197.II.58, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 5. Culegător : BOZAC IERONIM, cl. VIII. Localitatea : (VELCHERIU DE CÎMPIE) RĂZOARE, jud. Mureş. Data : 1863

Cîntă cucu-n par de gie,
D-acolo este-o chilie,
Cu ciuperci şi cu tămîie.
Drăguţu mnieu hăl dintîie,
D-acolo şede de scrie.
Da cînd scrie mă mîngîie,
Cînd cetеşte mă topeşte,
Cu ceriu mă potrigeşte,
Cu luna cu stelele,
Cu dragi rîndunelele ;
Cu luna, cu soarele,
Cu dragi căprioarele.
Oh, dragile mele căprioare,
Sculaţi în două picioare
De vedeţi-mi urma corbului,
Paşte-n poala codrului.

pe care pentru foarte pregnantul fonetism local am considerat util s-o transcriem în note. Modificarea afectează v. 4—5, transformate într-unul singur şi v. 13—16 — dubioase în ceea ce priveşte apartenenţa lor la acest cîntec, dar care aruncă o lumină asupra tehnicii contaminării — pe care editorii, pe drept cuvînt, le-au omis. Celelalte schimbări operate de editori sînt de minimă importanţă şi nu mai stăruim ; orice confruntare a celor două texte le scoate cu uşurinţă la lumină.

LXXXIV. Textul publicat este rezultatul unei contaminări operate de editori între două cîntece deosebite. Primul : ms. nr. 2 197.II.176, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. Este reprodus întocmai şi formează prima parte (catrenul iniţial) a versiunii publicate. Cel de-al doilea catren este reproducerea aproape exactă a celuilalt cîntec : ms. nr. 2 197.II.104, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP. jud. Alba. Data : 1863. Singura deosebire afectează v. 7 : *Faţa i-i ca hîrtia*.

LXXXV. Reproduce aproape fidel singura variantă din culegere : ms. nr.2 197.II.63, f. 3 $^{r\cdot}$-$^{v\cdot}$, t. 5 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUTNARIU IOAN, cl. VI. Localitatea : Din jurul or. REGHIN, jud. Mureş. Data : 1872. În ms., v. 5 : *Din obrazu-i pică* ; v. 6 : *Unde-l văd* ; v. 9 : *bradul de crăcos* ; v. 11 : *nalt în munte*. Precum se vede, modificările sînt neînsemnate.

LXXXVI. Editorii au avut la îndemînă trei variante, din care au ales-o pe cea mai realizată artistic, reproducînd-o aproape întocmai : ms. nr. 2 197. II. 3, f. 11 $^{v\cdot}$, t. 43 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. În ms., v. 2 : *N-are case* ; v. 3 : *Numai pana-n* ; v. 4 : *de holdiţă* ; v. 5 : *cămeşă cu cheiţă* ;

v. 7 : *Făr'ciorecii*, deci o singură modificare lexicală, celelalte de transcriere. Menționăm că textul nu apare în culegerea din 1838 a lui N. Pauleti, realizată în aceeași localitate. Varianta a doua amplifică v. 3 și renunță la întreaga succesiune a enumerărilor : ms. nr. 2 197.II.104, f. 5 ^{r}, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863.

Badea care mi-i drag mie
N-are casă nici moșie,
Numai peana-n pălărie,
Lîngă peană, flori domnești.
E păcat să nu-l iubești.
N-are brazdă de ogor,
Numai cioareci cu șinor.

Ultima variantă e fragmentară : cuprinde 5 versuri în total, primele 3 ale versiunii publicate, cu deviații ușoare, deși interesante (*Bădița car'mi-i drag mie|N-are care, nici moșie,|Numai peana-n pălărie*) și ultimele 2 ale aceleiași versiuni (v. 5 : *Numai cioareci*), renunțînd la distihul 4 – 5. Detaliile sale tehnice sînt : ms. nr. 2 197.II.175, f. 3 ^{r}, t. 23 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872.

LXXXVII. Reproduce aproape întocmai unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197. II. 114, f. 2^{r}, t. 20 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODORAN NICOLAE. cl. VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu. Data : 1872. În ms. v. 2 : *Ochii tăi mă bagă-n boale* ; v.3 : *Intră-n casă* ; v. 4 : *Iese-afară*. Ordinea versurilor e diversă (I, III, IV, II) și rectificată de culegător.

LXXXVIII. E reproducerea aproape identică a singurei variante din culegere : ms.nr.2 197.II.58, f. 2 ^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BOZAC IERONIM, cl. VIII. Localitatea (VELCHERIU DE CÎMPIE) RĂZOARE, r. Luduș, jud. Mureș. Data : 1863 :. În ms., v. 3 : *dumineca* ; v. 4 : *Să-și* **reteze** ; v. 5 și 7 : **Și** *în loc* ; v. 6 : *și-a mnei*. Important de semnalat că Jarník subliniază cu creionul la v. 4 : *reteze*, cuvîntul pe care l-a înlocuit în versiunea publicată cu *gătească*.

LXXXIX. E reproducerea aproape identică a unicei variante din culegere : ms.nr.2 197.II.114, f. 4 ^{v}, t. 51 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu Data : 1872. Modificările constau, în principal, în înlocuiri de cuvinte. În ms., v. 1 : **Mîndrul** *meu* ; v. 2 : **Înalt** *ca un* ; v. 4 : **Pare că-i** *rujă* **învoaltă** ; v. 8 : *Cruce* **de** *mărgele*. De reținut inconsecvența fonetismului local : *văz* <*vediu* (v.3 și 5), dar *văd* <*vedu* (v. 7), pe care editorii îl uniformizează. Textul face parte din ciclul *Alte chiuituri*.

XC. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197. II. 3, f. 16 ^{r}, t. 71 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data : 1872.

Badiu-nalt și subțirel
Pare că-i tras prin inel,
Mîndra-naltă, subțirea,
Parcă-i trasă-ntr-o vergea.

Modificările afectează v. 2 și 4 și mai importantă este înlocuirea lui *vergea* cu *mărgea*. Acestor patru versuri editorii le-au adăugat încă două, de natură explicativă, așezate, respectiv, după fiecare din cele două distihuri ale catrenului. Cea de-a doua variantă pe care au avut-o la îndemînă : ms. nr.2 197.II.124, f. 2 ^{r}., t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TĂMAȘ IOAN, cl. VIII. Localitatea : ABRUD, jud. Alba. Data : 1863, tratează divers ultimul distih : *Mîndra-naltă, subțirică,|Parcă-i trasă-ntr-o verigă*. Materialul este atestat, într-o formă asemănătoare, în Roșia de Secaș, în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Mușlea, p. 56). Structura lui (catren format din două distihuri dispuse simetric), identică cu cea transcrisă de noi aici, scoate și mai mult în evidență intervenția, dincolo de linia autenticului folcloric, a celor doi editori.

XCI. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197. II. 63, f. 3 ^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUTNARIU IOAN, cl. VI. Localitatea : Din jurul or. REGHIN, jud. Mureș. Data : 1872. Singura modificare afectează conținutul v.3 ; în ms. : *Badiu ales dintr-o mie*.

XCII. Nu are corespondent în cuprinsul culegerii.

XCIII. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197. II. 66, f. 4 ^{v}, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea : NADĂȘA, jud. Mureș. Data : 1867–1868. Cea de-a doua variantă pe care au avut-o la dispoziție : ms. nr. 2 197. II. 27, f. 10 ^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1872 – 1873. Din ciclul *Doine și hore poporale* prezintă mici deosebiri ce afectează v. 1 : *Știi tu, mîndră, ce-am gîndit*? și v. 3 : *iar mă-ndeamnă*.

XCIV. Reproduce aproape întocmai unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.17, f. 2 ^{r}, t. 7 b (numerotarea lui Jarník). Culegătorul anonim, iar materialul nelocalizabil. Data : 1870. În ms., v. 2 : *Și-o prins* ; v. 4 : *Da zice că i-s mai dragă eu* (versul supranumerar).

XCV. Editorii au avut la îndemînă 7 variante. Au ales varianta : ms. nr. 2 197.II.183, f. 2 ^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Pe aceasta au reprodus-o întocmai. Varianta următoare : ms.nr.2 197.II.132, f. 4 ^{v}, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP SIMION. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863 – 1867. Prezintă următoarele particularități : v. 2 : *de-l ascultă* ; v. 3 și 5 : *De-a cînta cucul spre* ; v. 6 : *Eu mai mult nu sînt al tău*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.145, f. 1 ^{v}, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP MATEI, cl. V. Localitatea : TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1872. Introduce termeni latinizanți, v. 3 : *trage sperare* ; v. 6 : *Îndrepte-te*. Ultima variantă din această serie : ms.nr.2 197.II. 179, f. 2 ^{r}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARCU GEORGE, cl. V. Materialul este nelocalizabil. Data : 1863. Are o mai mare independență lirică față de materialul tradițional :

Auzi, mîndro, cucul cîntă,
Ieși afară de-l ascultă.
De-a cînta cucul a bine,
Eu m-oi mai iubi cu tine
Și de a cînta a rău,
Ne-om lăsa la Dumnezeu.

Cealaltă serie de variante (alte trei texte) cuprinde invitația la fuga în lume a celor doi iubiți. Materialul mărturisește oarecare tangență cu lirica de haiducie. În varianta : ms.nr.2 197.II.72, f. 2 ^{v}, t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea : DEAJ, jud. Mureș. Data : 1872. Se înlocuiește v. 4 (al textului publicat) cu : *Ia-ți hainele, hai cu mine*, celelalte elemente fiind identice cu materialul publicat. Varianta : ms. nr. 2 197. II. 68, f. 4 ^{v}, – 5 ^{r}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea : SPINI, jud. Alba. Data : 1872. Adaugă însă la această formulă, în locul v. 6, următoarea idee : *Codru și frunza-i al tău*. Ultima variantă : ms. nr. 2 197.II.49, f. 3 ^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea : BLAJ și jur, jud. Alba. Data : 1863. Amplifică întregul pasaj și ne duce spre lirica de haiducie. Pentru a face sensibil mecanismul contaminării, transcriem textul :

Auzi, mîndră, cucu-ți cîntă,
Ieși afară de-l ascultă.
De-o cînta cucuțu bine,
Ia-ți hainele, hai cu mine ;
De-a cînta cucuțu rău,
Lasă-te la Dumnezeu,
Să fie păcatu meu,
Să fie codru birău.

XCVI. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere : ms. nr. 2. 197.II.42, f. 2 ^{r}, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător : GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea : MANIC, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1872. Amplificarea constă în intercalarea celor două versuri invocative : v. 1 și 5, fiecare din ele avînd rolul de a introduce cîte una din cele două terține inițiale ale cîntecului. Modificări de transcriere : v. 4 din ms. : *Da io-am zis că nu-mi trebui*, v. 5 : *măgheran*.

XCVII. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere : ms. nr.2 197.II.27, f. 120 ^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba, Data : 1876, din ciclul *Versurele*. Editorii adaugă : v. 5 și 9 – 10, modificînd destul de adînc și conținutul celor transcrise. În ms. : *Iese-n* **drum**, *Ei îi răspund din cuvînt, trei ani deplin, El zice din animuță, Să-i mai fiu*. Adaosurile mărturisesc net proveniența cultă a materialelor.

XCVIII. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere : ms.nr.2 197.II.127, f. 4 ^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODEA IOAN, cl. V. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 5. pedalînd inutil, din punct de vedere artistic, asupra ideii. Celelalte modificări din categoria nesemnificativelor. În ms. : *Dar iară m-am socotit, De la toamnă încolea, cin'va vrea, Că io-am iubit*.

XCIX. Este o dublă amplificare a variantei : ms. nr. 2 197.II.146, f. 1 ^{r}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea : LECHINȚA, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863. Varianta

din ms. cuprinde primele 5 versuri ale versiunii publicate. Cea de-a doua parte a cîntecului valorifică aproape fidel varianta: ms. nr. 2 197.II.146, f. 1 ^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea: LECHINȚA, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 12 (care trădează cu putere proveniența sa extrafolclorică), transcriind exact materialul. În ms. v. 5 (resp. 10): *mîndro*. Pentru finalul în adynaton, vezi și DLII.

C. Nu are corespondent în cuprinsul culegerii.

CI. Reproduce cu maximă fidelitate unica variantă existentă în culegere: ms. nr. 2 197.II.184, f. 14 ^{v}, t. 79 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „indemnare".

CII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.71, f. 2 $^{r.-v.}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872. Ms. cuprinde primele 4 versuri, transcrise aproape fidel; v. 3: *Pre mine*, **pre**-*un puișor*, v. 4: *Pre mine*, **pre**-*o puiculiță*. Ultimele două versuri ale textului publicat aparțin editorilor și trădează prozaismul cel mai puțin folcloric cu putință.

CIII. La baza textului publicat stă varianta: ms. nr. 2 197.II.4, f. 2 ^{v}, t. 6–7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ NICOLAE, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1863. Editorii modifică cele două versuri de început: *Iubește-mă, bade dragă,* / *Că mi-i inima amară,* refac ritmic și metric v. 3: *Că nu ți-am fost mîndră de-aseară* și înlocuiesc conjuncția la v. 4: *Că doi ani*. Restul cîntecului este reprodus întocmai. Cea de-a doua variantă a cîntecului, nefolosită de editori, are următoarele detalii tehnice: ms. nr. 2 197.II.22, f. 1 $^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: HUNEDOARA, jud. Hunedoara. Data: 1872.

Frunză verde, foaie fragă,
Iubește-mă, mîndră dragă.
Iubește-mă, dacă-s plac,
Dacă nu, silă nu-s fac.
Iubește-mă din vedere,
Dacă n-ai altă putere.

Ultima variantă impresionează prin prolixitate și este dubioasă sub raportul autenticității: ms. nr. 2 197.II. 71, f. 2 $^{r.}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872.

— Bădiț, bădișorul meu,
Iubește-mă, dacă-ți plac,
Dacă nu, silă nu-ți fac;
Iubește, bade, iubește,
Că nime nu te oprește,
Inima mea te voiește;
Mai de mult să fi iubit,
Că nime nu te-a oprit,
Inima mea te-a voit.

CIV. Reprezintă prelucrarea singurei variante din culegere. Deoarece textul de bază este deosebit de realizat din punct de vedere artistic, îl transcriem în întregime, subliniind acele versuri care au intrat integral sau numai parțial în versiunea publicată (unități metrice și semasiologice sau simple sugestii artistice) și lăsînd ca încheierile, cu privire la procedura caracteristică pentru editori să reiasă din posibilitatea confruntării directe a celor două versiuni. Detaliile tehnice sînt: ms. nr. 2 197.II. 3, f. 4 $^{r.-v.}$, t. 15. Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1872.

Iubește, badeo, iubește
O trestiuță din baltă,
Subțirea, verde și-naltă;
Nu iubi rogoz din tău,
Că-i pînă-n șerparu tău.

CV. Reproduce întocmai varianta, unică în culegere: ms. nr. 2 197.II.126, f. 2 $^{r.}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ȚĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEȚANI, jud. Mureș. Data: 1863.

CVI. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.109, f. 3 ^{v}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data: 1872. În ms., v. 1: *bade măi* nu *buze moi*, v. 6: *Că nu ți-oi da nice ție*. Alte două variante modifică mesajul piesei. Prima are următoarele detalii tehnice: ms. nr. 2 197.II.14, f. 1 ^{v}, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEȘ, jud. Cluj. Data: 1863.

Vină, bade, joi seara,
C-atunci îi dulce gura;
Vină, bade, joi la noi,
Să-ți dau guriță-napoi.

Cea de-a doua: ms. nr. 2 197.II.19, f. 8 ^{v}, t. 16 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: anonim (N.). Localitatea: nelocalizabilă. Data: nedatabilă.

Vină, bade, joi seara,
C-atuncea-i de dat gura;
Vină, bade, singurel,
Că ți-oi da gura frumușel.

CVII. Reproduce întocmai variantele: ms. nr. 2 197. II.73, f. 4 $^{r.}$, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEȚELCA, jud. Alba. Data: 1865 (singura deosebire, v. 1: *bădiță*) și ms. nr. 2 197.II.3, f. 2 $^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1872 (singura deosebire, v. 3: *Am un păr*). Textul este atestat, în combinație cu alt motiv (strigături CLX), în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Mușlea, p. 117). Alte trei variante aduc diferențe imperceptibile aproape.

a) Ms. nr. 2 197.II.77, f. 2 $^{r.}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea: ȘOMOȘTELNIC, jud. Mureș. Data: 1872. Repetată și în ms. nr. 2 197.II.85, f. 1 $^{v.}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník) diferă la v. 1: *bădiță, bade măi*; v. 2: *Vino pe seară la noi*.

b) Ms. nr. 2 197.II.27, f. 79 $^{v.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Poezii poporale* diferă la v. 1: *Nicolae, buze moi*, v. 2: *Vino pe seară la noi*.

c) Ms. nr. 2 197.II.181, f. 1 $^{v.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALBU NICOLAE, cl. V. Localitatea: PĂNADE, jud. Alba. Data: 1863. Cuprinde numai 3 versuri și nu este mîndra cea care se adresează feciorului, ci acesta o invită la el:

Haide, mîndră,-n sus la noi,
C-am un păr cu pere moi,
Să le mîncăm amîndoi.

CVIII. La baza textului publicat stă varianta: ms. nr. 2 197.II.124, f. 4 $^{v.}$, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAȘ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863. Modificările țin de omiterea a două versuri din finalul cîntecului ms.: *Și m-oi face mînioasă* / *Și oi veni bucuroasă*, în locul cărora editorii au introdus v. 9 al textului publicat și neînsemnate îndreptări de ordin lexical. Astfel, în ms. v. 6 e supranumerar prin anacruză: *Și vin'la maica de mă cere*, v. 7: *De m-o da, de nu m-o da*, v. 8: *M-o da frunza*. Restul materialului transcris întocmai. Altă variantă fragmentară, după un vers invocativ: *Măi Ioane sălăjene*, intră în atmosfera cîntecului de mai sus: *Vin'la maica de mă cere* și se încheie cu formula cunoscută din textul tipărit (v. 7–9): ms. nr. 2 197.II.169, f. 1 $^{r.}$, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVANU IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II.139, f. 1 $^{v.}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data: 1863.

Mă Ioane, brașovene,
Leagă murgul de nuiele,
Vin'la maica de mă cere.
De m-a da, de nu m-a da,
Io-i fugi cu dumneata.
Om trece Tîrnava Mică
Și maica n-a ști nimică
Și-om trece Tîrnava Mare,
Și-acolo ne-om cununa-*re*.
Este-un popă din doi frați,
Cunună și nentrebați;
E-un popă din doi părinți,
Cunună voinici fugiți.
Pentru o cupă de vin,
Face voinicaș deplin;
Pentru o cupă de bere,
Face voinic cu muiere.

nu se oprește numai aici, ci realizează o reușită contaminare cu finalul de la CXXXI, formulă destul de stabilă, deoarece o întîlnim și într-o a doua variantă, cu puține diferențe față de textul citat. Detaliile tehnice ale acestui material sînt următoarele: ms. nr. 2 197.II.58, f. 1 $^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BOZAC IERONIM, cl. VIII. Localitatea: (VELCHERIU DE CÎMPIE) RĂZOARE, jud. Mureș. Data: 1863. Marcăm deosebirile acestui text față de cel anterior: v. 2: *de grădele*, v. 3: *Hai la maica*, v. 4: *de nu m-a da*-**re**, v. 5: *M-a da frunza și iarba*, v. 6: *Și-oi mere cu*, v. 7: *Și-oi mere prin Baia Mică*, v. 9: *Și-oi mere prin Baia Mare*, v. 10: *Și popa ne-a cununa*-**re**, v. 12: *neîntrebați*, v. 13 — 16: *Este-un popă neunit,* /

Cunună voinic fugit. / Şi-om mere, mîndră, şi noi, / Şi ne-om cununa-amîndoi. Textul poartă, cu creionul, clasificarea provizorie a lui Jarník: „cununia pre ascunsu" şi glosa marginală: „la alţii almente: Si om trece Ternava", ceea ce ne trimite la textul anterior. Mai subliniază şi cuvîntul „neunitu" (v. 13). Cu o contaminare iniţială ce ne trimite la CXII (primele 4 versuri): ms. nr. 2 197. II.139, f. 1 ^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Reproduce întocmai v. 6–9, la care adaugă: *Şi-om bea o cupă de bere / Şi nemică nu ne-a cere, / Şi o cupă de vin* (evident un *lapsus calami*) / *Şi ne-om cununa deplin.*

CIX. Este reproducerea, amplificată şi cu foarte mici modificări de ordin lexical, a singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.168, f. 1 ^{v}, t. 5 (numerotareá culegătorului). Culegător: NEGRUŢIU F. IOAN, cl. V. Localitatea: SUCUTARD, jud. Cluj. Data: 1872. Astfel, editorii adaugă versul invocativ din introducerea textului şi operează următoarele schimbări: în ms. v. 3: *Mă cheamă sara* (desigur din dorinţa de a realiza o disimilare lexicală faţă de v. 5, paralelul său) şi v. 6: *Hai mîndră*.

CX. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II. 44, f. 1 ^{v}–2 ^{r}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRUIANU ZAHARIE, cl. V. Localitatea: STRAJA, jud. Alba, Data: 1872. Acesteia i s-a ataşat ca introducere versul invocativ (v. 1 în textul tipărit).

CXI. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197. II.169, f. 2 ^{r}, t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863. I s-a eliminat anacruza de la v. 3: **Că** *dacă frunza s-a usca.* Alte trei variante modifică foarte puţin materialul publicat: ms. nr. 2 197.II.128, f. 4 ^{r}, t. 9 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea TELEAC, jud. Mureş. Data: 1872, face v. 1: *mîndră, -n cununie*, v. 4: *Popa nu ne-a*; ms. nr. 2 197.II.3, f. 16 ^{r}, t. 72 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872 (pe care n-o aflăm în culegerea lui N. Pauleti). Face, v. 1: *Hai, mîndro*, v. 4: *Popa nu ne-a*; ms. nr. 2 197.II.139, f. 1 ^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Face v. 1: *mîndră-n cununie*, v. 3: *Că dacă frunza s-a d-usca* (supranumerar prin anacruză), v. 4: *Pre noi nu ne-or cununa.*

CXII. Versiunea publicată este rezultatul unei contaminări a trei cicluri de cîntece. Primul ciclu cuprinde v. 1–4 şi 5–6 din versiunea publicată; ciclul al doilea, v. 1–4 şi 7–10; ciclul al treilea, v. 1–4 şi 7–10, cu intercalarea unei formule ad-hoc: v. 5–6. Pentru prima situaţie, e caracteristică varianta: ms. nr. 2 197.II.182, f. 6 ^{r}, t. 23 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. Se deosebeşte de versiunea publicată la v. 2: *noi ne lovim*, v. 4: *în pene*, v. 6: *Ca doi porumbaşi la zburat* (evident un *lapsus calami*, pe care editorii l-au schimbat în: *Ca doi porumbi*). Varianta: ms. nr. 2 197.II.170, f. 2 ^{v}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MUNTEANU IERONIM, cl. V. Localitatea: BĂGĂU, jud. Alba. Data: 1872. Prezintă deosebiri la v. 2: *Amîndoi noi ne lovim*, v. 4: *Ca şi doi porumbi*, v. 5: *şi la stat*, v. 6: *Ca şi cucul la cîntat.* Pentru cea de-a doua situaţie, caracteristică este varianta: ms. nr. 2 197.II.179, f. 2 ^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul nelocalizabil. Data: 1863. Face la v. 1: *Hai, puicuţă, să fugim.* În rest, materialul este identic. Varianta următoare e dezordonată la începutul său, dar v. 3–4 şi 7–10 le are identice cu ceea ce oferă versiunea publicată: ms. nr. 2 197.II.161, f. 1 ^{v}, t. 2 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: PINCIU PETRU, cl. VI. Localitatea: RĂŞINARI, jud. Sibiu. Data: 1863. Face la v. 1–2: *Hai, puicuţă, să fugim / C-amîndoi să ne iubim.* Pentru cea de-a treia situaţie avem de asemenea două variante, întru totul identice: ms. nr. 2 197.II.133, f. 1 ^{v}, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863, şi ms. nr. 2 197.II.2, f. 3 ^{r}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea BOGATA, jud. Mureş. Data: 1863. Caracteristicile acestor două variante sînt: primul catren se deosebeşte la v. 1: *Haida, mîndră, să fugim*, v. 2: *Că noi bine ne lovim*; catrenul final este transcris întocmai ca v. 7–10 ale versiunii publicate, între cele două catrene se introduce distihul (v. 5–6): *Păunaşii se deosebesc / Noi însă întru nimic.* Insolitul acestei formule ne face să presupunem că cei doi elevi nu au cules textele la teren, ci le-au copiat în clasă, unul după altul. Ambii şi-au transcris materialele

în 1863, cînd erau în aceeaşi clasă, a VI-a. Ultimele două situaţii ne trimit înspre textul CXXXI. Formula iniţială (v. 1–4) are legături directe cu textul următor.

CXIII. Exte rezultatul unei contaminări a două cîntece care circulă independent. Primul corespunde distihului iniţial al versiunii publicate; cel de-al doilea catrenului final. Pentru fiecare din aceste două cîntece avem cîte 3 variante. Menţionăm direct deosebirile faţă de textul tipărit. Ms. nr. 2 197.II.8, f. 3 ^{v}, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 2: *Şi amîndoi să fim*; ms. nr. 2 197.II.151, f. 2 ^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORĂŞAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea: PETRILACA, jud. Mureş. Data: 1863, diferă la v. 1: *Hai, mîndruţă*, v. 2: *Să ne jurăm să fim*; ms. nr. 2 197.II. 51, f. 5 ^{v}, t. [2]. Culegător: DRĂCHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Din ciclul *Din strigările ce le zic junii români, celebrînd faimosul salt al lui Romul* şi poartă, după fiecare vers, refrenul: „Copilitio gura", diferă la v. 1: *Haide, bade*, v. 3: *Să ne jurăm c-om fi una.* Ultimul text nu este numerotat în ms. Detaliile tehnice şi deosebirile variantelor celui de-al doilea cîntec: ms. nr. 2 197. II.104, f. 3 ^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Prezintă diferenţe la v. 1: *Hai, mîndro*, v. 2: *că ne lovim*, v. 4: *Ca doi păunaşi*; ms. nr. 2 197.II.184, f. 13 ^{r}, t. 69. (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Prezintă deosebiri la v. 1: *Hai, badeo*, v. 4: *Ca şi doi porumbi*; ms. nr. 2 197.II.153, f. 4 ^{r}, t. 8 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data: 1863. Are variaţii la v. 1: *Vin', bade*, v. 4: *Ca şi doi porumbi.*

CXIV. Editorii au avut la îndemînă trei variante, din care au preferat: ms. nr. 2 197.II.126, f. 3 ^{v}, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEŢANI, jud. Mureş. Data: 1863. Pe aceasta au transcris-o întocmai. Această variantă poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „de doru". Textul următor: ms. nr. 2 197.II.104, f. 8 ^{v}, t. 62 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Se deosebeşte la v. 1: *Moroşan cu ţundra*, v. 2: *Treci Murăşul de-mi dă*, v. 3: *Mureşan cu ţundra neagră*; v. 4: *Treci Murăşul.* De reţinut fonetismul deosebit, v. 1: „morosianu", v. 3: „muresianu". Varianta a treia e dezordonată, intervertind ordinea celor două distihuri şi prezentînd neregularităţi structurale. Transcriem textul integral: *Murăşan, cu ţundra neagră, / Treci Murăşu de-mi eşti drag; / Murăşan cu ţundra sură, / Treci Murăşu de-mi dă gură*: ms. nr. 2 197.II.46, f. 1 ^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 4 „cura" în loc de „gura", evident *lapsus calami*, îndreptat de noi.

CXV. Este amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.19, f. 8 ^{r}–^{v}, t. 15 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat), iar materialul este nedatabil şi nelocalizabil. Editorii au transcris textul din ms. întocmai intercalînd după v. 3 un vers (*Dorul a-şi destăinui*) care trădează net provenienţa sa cultă.

CXVI. Reproduce, cu modificări de ordin lexical, unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.23, f. 1 ^{v}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea: HOPÎRTA, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 2: *Tinerel voinic mi-am prins.*

CXVII. Reproduce, cu o singură modificare de ordin lexical, singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II. 46, f. 4 ^{v}, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 2: *Şede-un voinic*, v. 4: *Şi-o joară.* De reţinut inconsecvenţa grafică: *pre* (v. 7) şi *pe* (v. 8). Alte două variante au un profil poetic deosebit. Prima: ms. nr. 2 197.II.75, f. 2 ^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CRIŞAN TEODOR, cl. VIII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863.

Pre din sus de stupiniţă,
Merge badea cu-o drăguţă
Şi-o ţine de cingătoare,
Şi-o jură pre sîntul soare,
Să spună cîţi drăguţi mai are.
— Bade, bădişorul meu,
De mai am pre cineva,
Să mă ucză vinerea,
Să mă ucză Dumnezeu
Cum se uscă frunza-n tău.

Cea de-a doua diferă la v. 2 : *cu drăguța*, v. 3 : *O ține*, v. 4 : *Sîntu soare*, v. 5 : *Să-i spună cîți drăguți are*, v. 6 : lipsește, v. 8 : *Să mă bată* : ms. nr. 2 197.II.172, f. 6 ^{r}, t. 31 (numerotarea culegătorului). Culegător : MICU M. Materialul este nelocalizabil și nedatabil.

CXVIII. Reprezintă transcrierea, cu profunde modificări de conținut și formă la începutul cîntecului, a variantei : ms. nr. 2 197.II.45, f. 1 ^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HANDRA HAZEI, cl. V. Localitatea : MÎNĂRADE, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 1—4 : *Am avut un bădiț drag, / Nu știu nume cum să-ți pună / Dac-aș pune : frunză verde, / Mi-e frică că îl voi pierde*, înlocuite de editori cu o formulă proprie. V. 5 este identic în ms. și-n versiunea tipărită. Editorii au omis însă v. 6 din ms. : *Și-am umblat Craiova toată*. În rest se transcrie aproape fidel. În ms. v. 10 : *Una patul i-l făcea*, v. 12 : *Una carnea i-o*, v. 13 : *Una mi lu desculța*. Cea de-a doua variantă a cîntecului : ms. nr. 2 197.II.104, f. 3 ^{v}, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863. Varianta e fragmentară :

Am drăguț cu peană verde,
Frică mi-i că mi l-oi pierde,
Că l-am mai pierdut o dată
Și l-am cotat lumea toată,
Și l-am găsit la poarta-nchisă,
Unde-s dragostele scrisă.

CXIX. Reprezintă reducerea la un minim liric a singurei variante (foarte stufoase și cu o puternică deviere, în partea finală, către lumea blestemelor) din culegere : ms. nr. 2 197.II.168, f. 2 ^{v}—3 ^{r}, t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător : NEGRUȚIU F. IOAN, cl. V. Localitatea : SUCUTARD, jud. Cluj. Data : 1872. Transcriem originalul în întregime, subliniind versurile care au intrat în atenția editorilor :

Bădițo cu peană verde,
Rău mă tem că mi te-oi pierde,
Că te-am mai pierdut o dată.
Te-am pierdut și te-am aflat
La curțile dorului.
Prins-au doru-a mă-ntreba :
— Ce cauți, mîndră, pre-acia ?
— Eu îmi caut ibovnicu,
Pre prispă la gornicu
Zacă, zacă, boala-l coacă.
De zace de dorul meu,
Să mi-l scoale Dumnezeu ;
De zace de-a alteia,
Mai bolească pre-atîta.
Pînă-a trece os prin os
Să treacă prin prispă-n jos,
Atunci fie badea sănătos !

Precum se vede, editorii au folosit și prelucrat numai prima parte a cîntecului, în interiorul căreia au introdus v. 5, și pe care, pentru o încheiere ad-hoc, au amplificat-o (au introdus un vers invocativ — v. 9 —, către care au făcut raportarea omofonică a celui transformat). Restul cîntecului nu a fost valorificat.

CXX. Reprezintă prelucrarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.176, f. 2 ^{r}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : DOȘTAT, jud. Alba. Data : 1863. Pentru a se putea vedea cît de adînc a fost procesul de îndreptare a textului, oferim transcrierea integrală a materialului manuscris, subliniind versurile ce s-au transferat, mai mult sau mai puțin modificate, în versiunea tipărită.

Frunză verde huhurez,
Te-aș iubi, a nu cutez
Că-mi face badiu cu capu
Și mi-i frică ca de dracu.

Distihul final a fost înlocuit cu altul cu totul prozaic și care își mărturisește proveniența extrafolclorică.

CXXI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.49, f. 1 ^{r}, t. 1—1 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea : BLAJ (și jur), jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat (și pentru nuanțarea conținutului, dar și pentru rimă) un vers : al șaselea, modificînd ușor exprimarea în cuprinsul celorlalte versuri. Astfel, ms. diferă de textul publicat la v. 1 : *Hoedin* ; v. 4 : *Mi-aș lua* ; v. 5 : *Nu știu, nu știu ce l-aș face* ; v. 6 (7) : *Face-l-aș măr or gutii* ; v. 9(10) : *Eu fără bădiț oi fi.*

CXXII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.17, f. 2 ^{r}, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegătorul este necunoscut, iar materialul este nelocalizabil. Data : 1870. Poartă titlul *Mîndra credincioasă*. Primele 4 versuri reproduc întocmai originalul ; ultimele două sînt un adaos al editorilor.

CXXIII. Reproduce întocmai unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.3, f. 5 ^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data : 1872. Textul nu e atestat în culegerea lui N. Pauleti.

CXXIV. Reproduce aproape exact varianta : ms. nr. 2 197.II.184, f. 5 ^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. În ms. v. 3 : *N-am cuțit că*. Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „zelotipia ?" A doua variantă e fragmentară și mută discursul din domeniul ipoteticului în cel al realului : ms. nr. 2 197.II.84, f. 2 ^{v}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872 : *Unde văz mîndruța mea / În brațele altuia, / N-am cuțit, că m-aș junghia.*

CXXV. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.20, f. 1 ^{v}, t. 8 c (numerotarea lui Jarník). Culegător : NEMEȘ IOAN, cl. V. Localitatea : POIANA, jud. Cluj. Data : 1863. Editorii au reprodus aproape exact cele 4 versuri ale cîntecului, dispunînd emistihial ultimele două dintre ele (din 3—4 s-a ajuns astfel la 3—6), trecînd discursul la forma interogativă și încheind cîntecul cu două versuri contrafăcute, inexistente în ms. Textul original e următorul :

Peană-n cui, peană sub cui,
Eu drăguțu nu mi-l spui.
De l-oi spune, mi l-oi pune ;
De-oi tăcea, mi l-oi avea.

CXXVI. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.64, f. 3 ^{v}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CĂLUȚ CANDID, cl. V. Localitatea : CERGHIZEL, jud. Mureș. Data : 1872. Mici modificări fonice. În ms. v.1 : *clenca*, v. 4 : *n-o știut.*

CXXVII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.24, f. 1 ^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ȘUTEU VASILE, cl. V. Localitatea : or. REGHIN, jud. Mureș. Data : 1872. În ms. v. 3 : *nu pot* ; v. 5 : *Și noi* ; v. 8 : *Vin', bade* ; v. 9 : *La luat să ne* ; v. 10 : *Noi ne-am lua* ; v. 14 (resp. 16) : *nu te pot*. Editorilor li se datorează dispoziția emistihială a v. 12—15. În ms. acest aranjament lipsește.

CXXVIII. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.175, f. 3 ^{r}, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 3 : *Ma eu, bade.*

CXXIX. Reproduce aproape întocmai două variante identice, din aceeași localitate : ms. nr. 2 197.II.122, f. 3 ^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SURDESCU D., cl. V. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1872 și ms. nr. 2 197.II.8, f. 2^{v}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 3 : *Și am prins ginduri de moarte.*

CXXX. La redactarea acestei versiuni au fost folosite 3 variante. Din prima : ms. nr. 2 197.II.104, f. 8 ^{v}, t. 63 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863, a fost luată prima parte a versiunii (v. 1—6). În ms. v. 3 : *Să ne facă tot.* Varianta a doua : ms. nr. 2 197.II.135, f. 3 ^{v}, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea : VINGARD, jud. Alba. Data : 1872. Debutează cu v. 1 al versiunii publicate, a putut oferi materialul pentru v. 4—6 (în ms. v. 4 : *pe-amîndoi*), dar a contribuit sigur cu v. : *De la Dumnezeu lăsată*, neîntîlnit aiurea. La acest material editorii au adăugat v. 8, care le aparține, ca invenție poetică și ca formulare artistică, întru totul. Cea de-a treia variantă : ms. nr. 2 197.II. 109, f. 3 ^{r}, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data : 1872. A furnizat, în totalitatea sa, finalul versiunii tipărite (v. 9—12). Acest material a fost transcris întocmai.

CXXXI. La întocmirea acestei versiuni, editorii au avut la îndemînă 13 variante din 11 localități, ilustrînd cele 4 motive lirice ale cîntecului : invitația la fugă pentru marea asemănare dintre iubiți (v. 1—5), invitația la fugă prin cimitir (v. 6—9), invitația la fugă în timpul verii cînd nu li se pot descoperi urmele (v. 10—17) și invitația la fugă spre a se cununa clandestin (v. 18—24).

La baza tratării primului motiv stau două variante. Din prima: ms. nr. 2 197.II.70, f. 4 ^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COCOVANU ȘTEFAN, cl. V. Localitatea: CIUGUDUL DE SUS, jud. Alba. Data: 1863. Are 6 versuri, au fost omise primele două: *Hai, mîndră, să trecem Oltul, / C-aicea pierim cu totul*, au fost transcrise destul de fidel, celelalte 4 (numai cu modificarea v. 3 din ms.: *Că amîndoi ne lovim*) și s-a introdus v. 2: *Amîndoi să pribegim*, după v. 1 al textului publicat și între v. 3 și 4 ale textului din ms. Din varianta a doua au fost transcrise aproape exact primele 4 versuri și eliminate ultimele două, această variantă putînd constitui tot atît de bine ca și cea anterioară, materialul liric al acestei părți a cîntecului. Detaliile tehnice ale variantei sînt: ms. nr. 2 197.II.172, f. 5 ^{r}, t. 25 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M. Materialul nelocalizabil și nedatabil. În ms. v. 1: *Haida, mîndră*, v. 5–6: *Păunașii se disting, / Noi, mîndră, întru nimic*. Ultimele două versuri nefolosite de editori ne trimit la paralelele lor din CXII analizate de noi mai sus. Pentru cel de-al doilea motiv editorii au avut la dispoziție 6 variante. Prima: ms. nr. 2 197.II.24, f. 2 ^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ȘUTEU VASILE, cl. V. Localitatea: or. REGHIN, jud. Mureș. Data: 1872. Face legătura cu motivul anterior și poate a sugerat „întocmirea" textului.

Vino, lele, să fugim,
Că noi bine ne lovim
Și la ochi și la sprîncene,
Ca doi păunași la pene...
Pre din sus de țintirim,
Unde-i iarba necălcată
Și gura nesărutată.
Iarba [verde] s-o călcăm
Și gura s-o sărutăm.

La v. 8 am adăugat bisilabul dintre croșete, pentru rectificare metrico-ritmică. Cum se vede, primele 4 versuri ale variantei țin de motivul anterior (s-a modificat v. 1: *Haide, mîndro* și s-a adăugat v: *Amîndoi să pribegim*). Următoarele 5 versuri constituie elementul de bază al motivului secund: editorii au intercalat un vers introductiv de legătură intermotivică, au reprodus întocmai v. 5 și au renunțat complet la v. 6–9, pe care le-au înlocuit cu distihul: *Să călcăm cărările, / Să-mpărțim dragostele*. Celelalte variante au totală independență față de motivul anterior, circulînd liber ca unități artistice bine închegate. Varianta: ms. nr 2 197.II.139, f. 4 ^{r}, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, v. VII. Localitatea: MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data: 1863. Din ciclul *Chiuiture*, are primele două rînduri identice cu v. 6–7 ale versiunii publicate, iar ultimele 4 aproape identice cu v. 6–9 ale variantei transcrise de noi mai sus (diferă la v. 8: *Haida, iarba s-o călcăm*). Varianta: ms. nr. 2 197.II.80, f. 3 ^{r}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863. Este replica ei imediată. Față de v. 6–7 din versiunea publicată, în ms.: *Hai, mîndruțo, să fugim, / Să fugim prin țintirim*. Față de textul transcris de noi diferă numai v.: *Că iarba o s-o călcăm*. Varianta: ms. nr. 2 197.II. 25, f. 3 ^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SĂBĂDUȘ IOAN, cl. VIII. Localitatea: CĂPÎLNA DE JOS, jud. Alba. Data: 1863. E defectivă. V. 6–7 ale versiunii publicate sînt concentrate aici într-unul singur: *Haida, mîndră, -n țintirim*. Celelalte 4 versuri diferă de v. 6–9 ale textului transcris de noi numai la v. 8: *noi să o călcăm*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.64, f. 1 ^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUȚ CANDID, cl. V. Localitatea: CERGHIZEL, jud. Mureș. Data: 1872. E fragmentară, cuprinzînd numai 4 versuri. Primele două versuri sînt identice cu cele din versiunea publicată (v. 6–7), ultimele două identice cu v. 6–7 din textul transcris de noi. Am lăsat la sfîrșitul acestei discuții varianta: ms. nr. 2 197.II.170, f. 2 ^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MUNTEANU IERONIM, cl. V. Localitatea: BĂGĂU, jud. Alba. Data: 1872. Ea are 6 versuri. Primele două reproduc versurile 6–7 din versiunea publicată (v. 1: *Vină, mîndră*); următoarele două reproduc versurile 6–7 din textul transcris de noi, fără nici o deviere; ultimele două reproduc versurile 8–9 ale versiunii publicate, indicînd astfel cu precizie izvorul de unde le-au luat editorii. Și acest motiv cunoaște un moment de tranziție către motivul următor, în varianta: ms. nr. 2 197.II.84, f. 1 ^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Astfel, varianta cuprinde v. 6–7 (motivul 2) și 14–17 (motivul 3) din versiunea publicată. Deosebirea constă în dispoziția emistihială a ultimelor două versuri (care au devenit 14–17 în versiunea publicată) și într-o diferență de transcriere (în ms.: *Unde șezi, urmă nu vezi*). Materialul pentru motivul al treilea din versiunea tipărită l-au oferit 3 variante, care circulă absolut independent, avînd o fizionomie lirică proprie și un mesaj artistic precis conturat. Varianta: ms. nr. 2 197.II.164, f. 9 ^{v}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. Este tipică pentru această situație. Ea cuprinde 6 versuri.

Față de v. 10–17 ale versiunii publicate, ea prezintă următoarele diferențieri: v. 1: *Vino mîndră*; v. 2: *Să fugim, să ne iubim*; v. 4: *Cîndu-s ierburile-n*; v. 6 (dispus, ca și v. 5, emistihial): *urmă nu vezi*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.123, f. 2 ^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIȘOARA, jud. Cluj. Data: 1872. Are numai 4 versuri. V. 1: *Aida, mîndră*; v. 2: *C-acumu-i timpul*; v. 4 (dispus, ca și v. 3, emistihial): *iarba nu-o-*

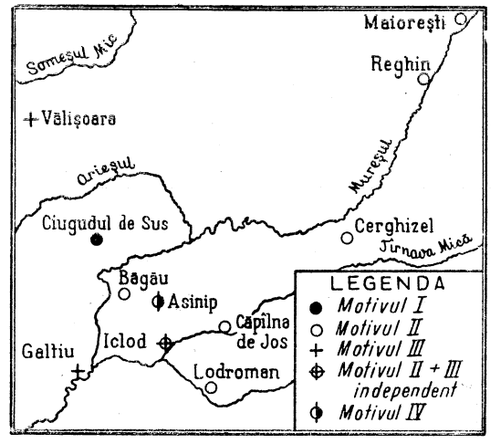

Structura motivică a textului D. 131: „Haide, mîndră să fugim".

apeși. Textul are o atestare veche, apărînd în forme apropiate în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Mușlea, p. 109). Pentru bogata ei dezvoltare, pe bază de contaminare, oferim textul integral al variantei: ms. nr. 2 197.II.80, f. 1 ^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863.

— Hai, mîndruțo, să fugim,
C-acuma-i vremea de fugă,
Vara, cîndu-i ziua lungă;
C-unde calci, urmă nu faci
Și-unde șezi, urmă nu vezi.
— Ba io, badeo, n-oi veni,
Că tu badeo, ești cătană
Și ne-o cunoaște la vamă,
Și io, badeo,-s învălită,
Și-o zice că sînt fugită,
Fugită de la bărbat,
Cu altu de căpătat.

care modifică fundamental mesajul cîntecului. În fine, pentru motivul patru, editorii nu au dispus decît de o singură variantă: ms. nr. 2 197.II.104, f. 2 ^{r}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Față de v. 18–24 ale versiunii publicate, această variantă diferă la v. 1: *Hai mîndruțo*, v. 3: *popă din trei frați*. Versul 19 al versiunii tipărite (*Amîndoi să nensoțim*) lipsește în ms., fiind un adaos al editorilor. Harta care însoțește acest material concretizează circulația celor patru motive în zona respectivă, între anii 1863 și 1872.

CXXXII. La baza versiunii publicate stă varianta: ms. nr. 2 197.II.123, f. 4 ^{v}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIȘOARA, jud. Cluj. Data: 1872. Este folosită în conexiune cu alte texte mai puțin rotunjite ca idee și formă. În ms. v. 1–2: *Mîndră, mîndruleana mea, / De iubit, să ne iubim*, după care urmează 3 versuri întru totul identice cu textul publicat (o singură deosebire: v. 3 din ms.: *La luat să ne gîndim*, supranumerar). În culegere există două variante fragmentare, reproducînd întocmai distihul inițial al textului publicat: ms. nr. 2 197.II.84, f. 1 ^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872, și ms. nr. 2 197.II.28, f. 4 ^{v}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V, aceeași localitate și aceeași dată. La acest distih (circulînd independent) se pot atașa diverse completări explicative, ca în varianta: ms. nr. 2 197.II.182, f. 6 ^{r}, t. 24 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. Aceasta primește distihul: *Că pîn'la luat e-o cale, / Pu-*

tem muri oare care sau ca în varianta: ms. nr. 2 197.II. 68, f. 5[r·], t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Aceasta insistă asupra acestui adaos pînă la a-l hipertrofia pe o suprafaţă poetică de 4 versuri: *Că pîn'la luatu-i mult, / Ne putem face urît / Şi pîn'la luatu-i cale, / Putem muri oarecare.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.117, f. 5 [v·], t. 62 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Dialoghează pasajul: v. 1: *Vin', mîndră*, v. 3–4: *— În zadar, bade,-om gîndi, / Părinţi nu s-or învoi.* Pentru interesanta contaminare pe care o cuprinde, oferim, în continuare, textul variantei: ms. nr. 2 197.II.159, f. 2[v·]–3 [r·], t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: POPESCU IOAN junior, cl. VI. Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

Hai, bade, să ne iubim,
La luat să nu gîndim;
De plăcut să ne plăcem,
La luat gînd să n-avem.
Şi de dragi să ne-avem dragi,
Nădejdea să nu mi-o tragi
Că măicuţa mi-a spus bine
Că nu m-a da după tine
Şi mi-a spus şi-a doua oară
Că mai bine mă omoară.
Decît mă va omorî,
Mai bine te-oi părăsi.

Legăturile materialului cu alte motive înrudite sînt atestate de varianta: ms. nr. 2 197.II.46, f. 3 [v·], t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. Aceasta revalorifică v. 3–4 din versiunea publicată:

Vai mîndruţă, drag ne-avem,
Ne-am lua, nu ne putem.
Ne-am lua şi nu ne lasă,
Mîndră, doi părinţi de-acasă.

sau de varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 46 [v·], t. [2]. Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875.

Vai, bădiţă, dragi ne-avem,
Ne-am lua-şi nu ne putem,
Ne-am lăsa-şi nu ne-ndurăm,
Că prea bine semănăm
Şi la ochi şi la sprîncene,
Ca doi porumbaşi la pene
Şi la stat, şi la uitat,
Şi la mers de legănat.

care ne duce cu gîndul la atmosfera textului CXXXI.

CXXXIII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.106, f. 4 [r·], t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN. Materialul nelocalizabil. Data: 1868 (?). În ms. v. 3: *Să mă iubesc cu mîndrele*, vers supranumerar, restructurat metric şi ritmic de editori.

CXXXIV. Reproduce absolut întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.177, f. 4 [r·], t. 27 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Variantă fragmentară la aceasta este: ms. nr. 2 197.II.6. f. 3 [r·], t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător: LAZĂR ALEXE, cl. VII. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872. Cuprinde doar 4 versuri. Diferă la v. 2–4: *Să las sara uliţa. / Dară de m-ar tot mustra, / Uliţa nu voi lăsa.*

CXXXV. Este amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.178, f. 5 [r·], t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRCULEŢ IOAN, cl. VI. Localitatea: CERGĂU MARE, jud. Alba. Data: 1863. În ms. lipsesc v. 2 şi 4 şi diferă v. 5–6: *Cu vecinu de-a treia casă / Că şi măicuţa mă lasă.* Editorii au modificat, precum se vede, însăşi poanta cîntecului, trecînd ultimul vers sub regimul interogaţiei. V. 5 din ms. e supranumerar prin anacruză. De reţinut fonetismul: *cază-ţi* < *cadiati.*

CXXXVI. Este amplificarea variantei: ms. nr. 2 197. II.62, f. 4 [r·], t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863. Varianta are 4 versuri reproduse întocmai. Editorii adaugă însă şi v. 5–6, pe care nu le-am găsit atestate în materialul manuscris. Că textul circulă, în mod obişnuit, sub forma simplă a acestui catren, o dovedeşte şi varianta: ms. nr. 2 197.II.104, f. 7 [v·], t. 52 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Diferă de versiunea publicată la v. 2: *De-ar da* şi la v. 4: *cu vecina.* O variantă interesantă, prin contaminarea ce conţine, este următoarea: ms. nr. 2 197.II.19, f. 2 [r·], t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: Anonim (N.). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

De la Catrina la vale,
Este-un fir de iarbă mare
Şi-un izvor cu apă rece —
Da-u-ar Dumnezeu să sece,
Să rămîie numa tina,
Să mă iubesc cu vecina.
Cu vecina-aş duce-o bine,
Teme-şi vecinu de mine.
Da de min'nu şi-o mai teamă,
Frigă-şi-o şi-o facă zamă
Şi-o mănînce pipărat,
Pre min'nu fie supărat.

CXXXVII. Reproduce întocmai (cu mici modificări lexicale) unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II. 69, f. 6 [r·–v·], t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM. jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *mîndruţă*, v. 4: *ruga* **de**; v. 6: *Apoi.*

CXXXVIII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.72, f. 1 [r·], t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea: DEAJ, jud. Mureş. Data: 1872. Versiunea publicată reproduce întocmai primele 3 versuri ale ms., îl modifică pe al patrulea (care în ms. sună: *Ca să nu mă duc la tine*), transformă în două versuri (5–6) unicul vers (5) al ms.: *De-o fi de la Dumnezeu* şi reproduce exact ultimul vers. Evident, textul din ms. este dezordonat în final, iar editorii, prin intercalarea unui vers suplimentar, au refăcut logica pasajului. O variantă fragmentară: ms. nr. 2 197.II.117, f. 1 [v·], t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Prezintă numai distihul iniţial, care diferă la v. 1: *Dragu-mi-i.*

CXXXIX. Reproduce aproape exact unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.3, f. 12 [v·], t. 63 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 3: *Şi aseară*; v. 4: *cu mîndra.* Nu apare în culegerea, mai veche cu 34 de ani, a lui N. Pauleti.

CXL. Reproduce, cu modificări de ordin lexical, varianta: ms. nr. 2 197.II.112, f. 3 [r·], t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud.Bistriţa–Năsăud. Data: 1863. În ms. v. 1: *Cum se face*; v. 2: *Ce-am iubit*; v. 4: *Mîni m-aş duce-n.* Mai îndepărtată e varianta: ms. nr. 2 197.II.128, f. 4 [r·], t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător: RADU ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: TELEAC, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 1: *Cum se face*; v. 2: *Ce-am iubit maichii*; v. 3: *De-ar place maichii*; v. 4: *Mîne-aş mere-n.*

CXLI. Reproduce întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.86, f. 2 [v·], t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: AVRAM IOAN, cl. V. Localitatea: MINŢIU CHERLEI, jud. Cluj. Data: 1863. În ms. v. 2: *Ce ne-am face noi.*

CXLII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.136, f. 3 [r·], t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BICHIGIU, jud. Bistriţa–Năsăud. Data: 1863. În ms. lipsesc v. 1, 4, 6, 7, 9 şi diferă la: *Şi-auzii a, Blăstămîndu-te pre tine, Pentru că te ţii cu mine*; *Dacă, mîndră, -i*; *Spune-i, mîndră*; *Ca noi să nu ne, În cestea zile cu mult mai arareori* (vers total dezordonat). Variantă mai îndepărtată este: ms. nr. 2 197.II.69, f. 3 [r·–v·], t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1–2: *Auzit-am, mîndră, eu, / Că pentru min' faci tu rău*; v. 3–4: *Dacă-i, mîndro, treaba-aşa / Spune la măicuţă-ta*; v. 7–8: *Şi cu flori de rosmalin / Doar noi nu ne întîlnim*; v. 11–12: *'N cele zile, rareori: / În o zi de nouă ori* şi adaugă versurile: *Vara în sărbători / Şi iarna în şezători.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.4, f. 3 [r·–v·], t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1 (resp. 2): *mîndruliţă*; v. 3 (resp. 4): *Deasupra la*; v. 4–5: *Şi-auzii cînii lătrînd / Pre maică-ta blestemînd*; v. 6 (resp. 10): *pre tine*; v. 7 (resp. 11): *Pentru ce te placi cu mine*; v. 8 repetă v. 1 (resp. 2); v. 9 (resp. 8): *Spune tu la maică-ta*; v. 11–12: *Tot cu pari şi cu nuiele, / Să lase-uşă între ele*; v. 13 (resp. 16): *Ca noi să ne întîlnim*; v. 14 (resp. 17): *Şi simbăta cîte-odată.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.70, f. 3[v] ., t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COCOVANU ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: CIUGUDUL DE SUS, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 2 (resp. 3): *am înserat*; v. 3 (resp. 4): *Pre la voi din sus de gard*; v. 4–5: *Ş-auzii cînii lătrînd / Pre maică-ta blăstămînd*; v. 6 (resp. 10): *te pre tine*; v. 7 (resp. 11): *Pîn'ce te iubeşti cu mine*; v. 8 (resp. 12): *Dacă-i, mîndră*; v. 9 (resp. 13):

Spune, mîndră; v. 12 (resp. 16): *Ca noi să nu ne*; v. 15 (resp. 19): *'N cestea zile*; v. 16 (resp. 20): *Într-o zi de două ori*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.42, f. 2 ^{v}, t. 23 (numerotarea culegătorului). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. Varianta e fragmentară. Diferă la v. 1 (resp. 3): *Înserai seara pre*, v. 2 (resp. 4): *Pre din*, v. 3 (resp. 7): *N-auzii guriţa ta*; v. 4 (resp. 8): *C-auzii a maică-ta*; v. 5 (resp. 9): *pre tine*; v. 6 (resp. 10): *pre mine*; v. 7 identic cu v. 11, unde se termină. Varianta: ms. nr. 2 197.II.83, f. 2 ^{v}—3 ^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. O transcriem în întregime, spre a se vedea ce amplă ramificaţie poate dobîndi materialul.

Bădiţ, bădişorul meu,
Aseară cînd înseram,
Doi cocoşi negri cînta,
Io-auzeam pre maică-ta,
Blăstămîndu-te pe tine,
Ah, bădiţă, pentru mine.
Bădiţ, bădişorul meu,
Spune, badeo, maică-ta,
C-atunci eu noru i-oi fi,
Cînd faţa i-o-nţeleni,
Apa-n vas i-o mucezi.
Nu stă masa-ntr-un picior,
Nici lumea într-un fecior;
Masa stă-n patru picioare,
Feciori ciţi-s pe sub soare.
Bădiţ, bădişorul meu,
Casa noastră e-n grădină,
Badeo, -n loc de miezuină.
De miezuină mi-i drag,
În neamul vost nu mă bag;
Miezuina-mi izvorăşte,
Neamul vost nu-mi trebuieşte.
Bădiţ, bădişorul meu,
Casa voastră e de lobde,
Maică-ta-i în multe vorbe;
Casa voastră-i şindilită,
Maică-ta de rea-i vestită.
Bădiţ, bădişorul meu,
Spune, bade, maică-ta,
Să-ngrădească uliţa
Tot cu in şi cu pelin,
Ca să nu ne întîlnim.
Sîmbăta numai o dată,
Dumineca, ziua toată.

Replica ei din aceeaşi localitate şi de la aceeaşi dată: ms. nr. 2 197.II.164, f. 6$^{r.-v.}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Prezintă numai diferenţe lexicale la v. 4: **pe** *maică-ta*, v. 8: *bad***e**, v. 9: *nor***ă**, v. 15: *Voinici*, v. 25: *e-n*, v. 26: *voast***ă**.

CXLIII. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.111, f. 5 $^{v.}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863. În ms. lipsesc v. 3, 10 şi diferă v. 2: *chicera neagră*; v. 3: *Pe frunzitu*; v. 4: *Să trec ţara*; v. 5: *Cînd e codru închiat*; v. 6: *cu mîndra-n Banat*; v. 7: *Aide, joi*; v. 8: *Ai, mîndră,-n*; v. 9: *Iar mîndra din grai grăia* (care a devenit v. 10—11 în versiunea publicată); v. 12: *lucru orindit*.

CXLIV. Pentru redactarea acestui text, editorii au avut la dispoziţie 8 variante.

a) Ms. nr. 2 197.II.72, f. 2 $^{v.}$, t. 21 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea: DEAJ, jud. Mureş. Data: 1872;

b) Ms. nr. 2 197.II.119, f. 5 $^{r.}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868.

c) Ms. nr. 2 197.II.3, f. 16 $^{r.}$, t. 73 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

d) Ms. nr. 2 197.II.117. f. 4 $^{r.}$, t. 46 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872.

e) Ms. nr. 2 197.II.185, f. 19 $^{r.-v.}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STRĂJANU MIHAIL, cl. VIII. Localitatea: TIUR, jud. Alba. Data: 1863.

f) Ms. nr. 2 197.II.80, f. 3 $^{r.}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863.

g) Ms. nr. 2 197.II.175, f. 4 $^{r.}$, t. 34 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872.

h) Ms. nr. 2 197.II.168, f. 4 $^{r.}$, t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEGRUŢIU F. IOAN, cl. V. Localitatea: SUCUTARD, jud. Cluj. Data: 1872.

v. introductiv: *Mîndră, nu te supăra*: a; *Frunză verde şi-o frunzună*: f; *Auzit-am, auzit*: g; *Frunză verde de alună*: h.
v. 1: *Auzit-am o minciună*: b, d, g; *Am auzit o*: c, e, h; *C-am auzit*: a.
v. 2: *Că Murăşu-i apă bună*: b; *Că-n Mureş e*: a; *Că-n Tîrnava apa-i*: c; *Că-n Tîrnava-i*: d; *C-apa dintre holde-i*: e; *Apa de pre holde-i*: f; *Că apa din holde-i*: g; *C-apa de la popa-i*: h.
v. 3: *Cin'bea din ea se cunună*: a, d, e, f; *Cine beau toţi se-mpreună*: b; *Pre cel ce bea îl cunună*: c, *Cine beau, toţi se cunună*: g; *Cîţi o beau*: h.
v. 4: *Om mere şi-om [bea] şi noi*: a; *Hai, mîndro, să bem şi noi*: b, c, f; *Vin, mîndro*: d, g; *Hai, mîndro, şi noi să bem*: e; *Bere-aş şi eu cu mîndra*: h.
v. 5: *Şi ne-om cununa-amîndoi*: a; *Doar ne luăm*: b; *Să ne luăm*: c, d, f; *Doar ne cununăm şi noi*: g; *Şi-apoi să ne cununăm*: e; *Doar m-oi putea cununa*: h.

Versiunea tipărită foloseşte v. 1 (variat): *b, d, g*; v. 2: *b*; v. 3 (variat): *b*; v. 4: *b, c, f*; v. 5: *c, d, f*, ceea ce arată cît de subtilă şi de complexă a fost îndreptarea editorilor. Textul nu este atestat în culegerea, din Roşia de Secaş, a lui N. Pauleti.

CXLV. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.106, f. 12 $^{r.}$, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN. Materialul nelocalizabil. Data: 1868 (?). În ms. v. 2: *Sub o frunzuţă*; v. 3: *Da la vară*; v. 5: *apa lină*; v. 6: *Cin'bea din ea se-nstrăină*; v. 7: *Vin'mîndră*; v. 8: *Să ne-nstrăinăm amîndoi*. Editorii, precum se vede, sub influenţa cîntecului anterior, au inversat sensul ultimelor versuri, care ne trimit spre alt ciclu poetic (CDXXXII). Două fragmente, cuprinzînd catrenul iniţial al versiunii tipărite, ne duc înspre cîntecele de cătănie: ms. nr. 2 197.II.63, f. 2 $^{r.}$; t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: BUTNARIU IOAN, cl. VI. Localitatea: or. REGHIN (şi jur), jud. Mureş. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Toată vara*; v. 3—4: *La iarnă, unde-oi ierna? / Cu puşca-n Italia*, şi ms. nr. 2 197.II.119, f. 3 $^{r.}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. Diferă la v. 2: *Sus la munte sub un*; v. 4: *Cu puşca-n Italia*.

CXLVI. Versiunea publicată este o îmbinare de două motive poetice. Pentru primul din ele (v. 1—7), reprezentînd discursul feciorului, în cadrul dialogului cu iubita sa, nu am găsit un prototip în cuprinsul manuscrisului Înclinăm deci a-l considera drept o intervenţie a editorilor. Materialul pare a fi o construcţie regresivă, în paralel cu discursul fetei, care formează cel de-al doilea motiv. Pentru acesta editorii au avut la dispoziţie 5 variante. Au luat ca bază textul: ms. nr. 2 197.II.175, f. 2 $^{r.}$, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Pe acesta l-au folosit în întregime în cadrul compunerii lor, v. 1—2 din ms. devenind v. 8—9 din versiunea publicată, v. 3—10 devenind v. 14—21, iar v. 11—19 devenind v. 23—31 ale acelei versiuni. Între aceste grupe de versuri preluate, editorii au intercalat v. 11—13 şi 22 (versiunea publicată). Transcrierea materialului s-a făcut aproape exact; în ms. v. 9: *şi* **pre** *mine*, v. 14: **pre** *lîngă*; v. 23: *Căei eu*; v. 26: *Că ce lumină-i asta*; v. 29 şi 31: *Mîndru***ţa**. Cum se vede, singura modificare ce depăşeşte simpla interpretare fonetică a materialului afectează v. 26. În cuprinsul ms. mai există alte 5 variante ale acestui motiv poetic. Pentru deosebita lor frumuseţe, le transcriem în continuare.

a) Ms. nr. 2 197.II.130, v. 1 $^{v.}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RAICU CLEMENTE, cl. VII. Localitatea: ŞINCA VECHE, jud. Braşov. Data: 1863.

— Mîndră, mîndruliţa mea,
Eu mă duc, mîndră, de mîne,
Dorul cu tine rămîne.
— Bade, bădişorul meu.
Tu de tuci, bade, de mîne,
Du-mă, bade, şi pre mine.
Fă-mă briu pre lîngă tine.
De ţi-a veni briul greu,
Fă-mă lumină de său.
De ţi-a părea că-i prea grea,
Pune-mă peană-n clopu tău.
De ţi-a fi ruşin'cu peană,
Fă-mă lumină de ceară
Şi mă du cu tine-n ţară.
Unde, bade, -i poposi,
De bună treabă ţi-oi fi;
Unde, bade,-i însera,
Eu frumos ţi-oi lumina.
Oamenii te-or întreba,
De un'ţi-i luminuţa...

b) Ms. nr. 2 197.II.135, f. 1 $^{v.}$, t. 3 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872.

— Du-mă, badeo, şi pre mine,
Unde mergi în ţări străine.
De ţi-a părea cu ruşine,
Fă-mă brîu pre jur de tine.
De ţi-a părea brîul greu,
Fă-mă lumină de seu
Şi mă pune-n sîntul tău.
De-i vedea că mă topesc,
Suflă să mă răcoresc.
De ţi-a fi greu de topeală,
Fă-mă lumină de ceară
Şi mă pune subsuoară
Şi pe unde-i însera,
Calea ţi-o voi lumina.
Oamenii te-or întreba:
Ce lumină e-aceasta?
Iar tu le vei spune aşa:
Asta-i lumină de seu,
Drăguţa din satul meu;
Asta-i lumină de ceară,
Mîndruţa din a mea ţară.

c) Ms. nr. 2 197.II.70, f. 1 $^{v\cdot}$–2 $^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COCOVANU ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: CIUGUDUL DE SUS, jud. Alba. Data: 1863.

Badea trece pe Dunăre,
Mîndra şede pre ţărmure;
Badea trece suspinînd,
Mîndra-i rămîne plîngînd.
Dar mîndra din grai grăieşte:
— Du-mă, bădiţă, cu tine;
De-ţi va părea cu ruşine,
Fă-mă brîu pe lîngă tine
Şi de-ţi va părea cu greu,
Fă-mă lumină de său
Şi mă pune-n sînul tău;
De ţi-o părea şi-acea iară,
Fă-mă lumină de ceară
Şi mă pune subsuoară.
Ş-apoi unde-i însera,
Io frumos ţi-oi lumina.
De te-i duce-n ţări străine
Vei răspunde pentru mine:
Asta-i lumină de ceară,
Mîndru-ţa-mi din ceară,
Asta-i lumină de său,
Mîndruţa din satul meu.

Ms. nr. 2 197.II.152, f. 4^{v} ., t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORGA Ioan, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863.

Du-mă, mîndro, şi pre mine...
Fă-mă brîu pre lîngă tine.
De ţi-o părea brîul greu,
Fă-mă lumină de seu
Şi mă bagă-n sînul tău.
De-i vedea că mă topesc,
Scoate-mă din sîn afară,
Fă-mă lumină de ceară
Şi mă ia de subsuoară
Să trecem amîndoi în ţară.

e) Ms. nr. 2 197.II.65, f. 1 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: CEAUŞEANU ALEX, cl. VI. Localitatea: De pe Mureş PORUMBENI, jud. Hărghita. Data: 1872.

Bădiţa trece dealul,
Mîndra-i cunoaşte calul.
Cu mare glas c-a strigat:
— De te duci, bade, la bine,
Ia-mă, bade, şi pre mine,
Fă-mă brîu pre lîngă tine.
De ţi-a părea brîul greu,
Fă-mă lumină de seu
Şi mă pune-n sînul tău.
Unde, bade, -i însera,
Io frumos ţi-oi lumina
Şi de cină ţi-oi găta:
Tot găină pipărată
Şi guriţă citeodată;
De ţi-a fi, bădiţă, sete,
Gura mea-i fîntînă rece.

CXLVII. Reproduce aproape exact unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.179, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul nelocalizabil. Data: 1863. În ms. v. 1: *badeo*,, v. 4: *Ca lumea să nu*; v. 6: *Ca nime să nu.*

CXLVIII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.170, f. 1 $^{v\cdot}$–2 $^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MUNTEANU IERONIM, cl. V. Localitatea: BĂGĂU, jud. Alba. Data: 1872. Varianta din ms. are numai 13 versuri, la care editorii adaugă alte patru — v. 1, 7, 16, 17 — atît pentru introducere, cît şi pentru restructurarea logică a conţinutului. Ultimele două au fost adăugate pentru simetrie. Transcrierea s-a făcut aproape fidel. În ms.: *Părinţii nu ne voiesc, Oamenii ne-or pune nume, rosmalin.* Nucleul liric al cîntecului circulă şi independent, în formulări artistice de mare măiestrie compoziţională. Cu prelungiri înspre textul VIII şi textul CDXLVI este varianta: ms. nr. 2 197.II.22, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: HUNEDOARA, jud. Hunedoara. Data: 1872.

De urît m-aş duce-n ţară,
Oamenii mi-ar zice iară,
Mie grîu, mîndrei secară;
De urît m-aş duce-n lume,
Oamenii mi-ar pune nume,
Mie grîu, mîndrei tăciune.

Cu sugestii înspre textul CLXXXIX este varianta: ms. nr. 2 197. II.145, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 23 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872.

Duce-m-aş cu mîndra-n lume,
Mă tem că mi-or pune nume,
Mie grîu şi ei tăciune;
Duce-m-aş cu dînsa-n ţară,
Mă tem că mi-or pune iară,
Mie grîu şi ei secară.

CXLIX. Reproduce, cu modificări destul de adînci varianta: ms. nr. 2 197.II.12, f. 1$^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea: HĂGHIG, jud. Covasna. Data: 1863. Modificările cele mai profunde au afectat v. 3–4, eliminîndu-se termenul scatologic. În ms. v. 2: *Io nu pot*, v. 3–4: *Că de-oi fi schimbată tare / Mi-or zice că-s c... mare*; v. 5: *De-oi ieşi, badeo*; v. 8: *Da-om frumos*; v. 10: *Da om frumos oi.* Punctele de suspensie sînt ale noastre. Cîntecul final îşi găseşte paralele în varianta: ms. nr. 2 197.II.28, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Face la v. 2 (resp. 8): *Om frumos am făcut prost* şi la v. 4 (resp.10): *oi celui.*

CL. Redactorii au avut la dispoziţie patru texte. La baza versiunii publicate stă varianta: ms. nr. 2 197.II. 61, f. 1 $^{v\cdot}$–2 $^{r\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUSONIU VASILE, cl. V. Localitatea: TĂUNI, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 7–8, iar ms. are în plus: *Că mintea-i copilărească* (v. repetat) şi: *Aseară-nserai la Turda,/'N miez de noapte-am fost la mîndra* (versuri fără legătură cu conţinutul cîntecului). Restul materialului a fost transcris cu destulă exactitate. Astfel, în ms. v. 1: *de-un bănuţ*; v. 4: *Ca să văz ce minte are*; v. 5: *Şi l-am prins*; v. 6: *Ca să văz*; v. 7–8: *Dar mintea-i copilăreacă, / Nu-i de fată să iubească.* Pentru fonetismul *văz* (v. 4 şi 6) < *se vediu.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.133, f. 1 $^{v\cdot}$–2^{r}. t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863. Cuprinde numai 10 versuri, lipsindu-i v. 5–8 din versiunea publicată. Diferă la v. 9 (resp. 5): *Da-i-n fire*, v. 10 (resp. 6): *Nu-i de mîndra s-o iubească*; v.11 supranumerar prin anacruză: *Că el iubeşte de cu seară*; v. 14 (resp. 9): *miezul nopţii*, desfăcînd regimul rimei, Alte două variante mută poanta, mai acut încă, în domeniul jocului frivol. Oferim una singură din ele şi facem la ea trimiterile comparative corespunzătoare: ms. nr. 2 197.II.119, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN Ag., cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868.

Frunză verde de măcriş,
Tînără mîndră mi-am prins
Şi mi-am prins-o ntr-o cercare
Să vedem ce minte-mi are.
De-o avea o minte bună,
Oi iubi-o-un an şi-o lună;
De-o avea o minte rea,
O las dracului s-o ia.

Faţă de aceasta, varianta: ms. nr. 2 197.II.19, f. 8 $^{r\cdot}$, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegătorul: N. (neidentificat), iar materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Diferă la v. 1: *de lemn scris*; v. 2: *Ce ibovnic mi-am mai*; adaugă un vers: *Nu l-am prins cu tot de-adins*; v. 3–4: *Că l-am prins într-o părere / Să văd ce fire-a ave-re*; v. 5: *o fire bună*; v. 6: *L-oi iubi batăr o*; v. 7: *Da de-a-avea o fire*; v. 8: *Dracului a rămînea.*

CLI. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.71, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 3 şi 7, acesta din urmă trădînd net proveniența sa extrafolclorică. În rest transcrierea este destul de fidelă. În ms. v. 3 (resp. 4): *Pe uliţă mi-i*; v. 7 (resp. 9): *Făr'pune.*

CLII. Versiunea publicată reprezintă îmbinarea a două cîntece diverse ce debutează cu v. 1—4 şi se diversifică apoi, una continuînd cu v. 5—8 (avînd deci schema: v. 1—8 din versiunea publicată), iar a doua adăugînd v.9 —12 (avînd schema: 1—4+9—12 din versiunea publicată). Pentru prima situaţie este caracteristică varianta: ms. nr. 2 197.II.124 f. 4 $^{r.}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba.. Data: 1863. Editorii au adăugat versul introductiv. În rest diferă la v. 1 (resp. 2): *Bădiţ, bădişorul meu*: v. 2 (resp. 3): *lung în curte*; v. 3 (resp. 4): *Că am duşmance multe*; v. 7 (resp. 8): *Toate mi-s mie duşmane.* Pentru cea de-a doua situaţie caracteristică e varianta: ms. nr. 2 197.II.176, f. 2 $^{r.}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Partea întîi a cîntecului se apropie mai mult de versiunea publicată decît varianta anterioară. Îi lipseşte versul introductiv, dar v. 2 e aproape identic: *pre la noi*; v. 3 este întru totul identic; v. 4: *Că îmi am duşmane.* Catrenul final (v. 4—7) este transcris întocmai în încheierea versiunii publicate (v. 9—12). O singură deosebire minimă: v. 4 (resp. 9): *Şi te uită.* Paralel cu aceste două soluţii artistice, din care editorii au făcut una singură, circulă, în mod independent o formulă deosebită, mai scurtă şi cu aer de strigătură. Caracteristic este textul: ms. nr. 2 197.II.134, f. 5 $^{v.}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

Bade, bădişorul meu,
Nu te uita lung la mine,
C-or gîndi că trăim bine;
Făr'te uită preste sat,
C-o gîndi că ne-am lăsat.

Replica sa: ms. nr. 2 197.II.169, f. 1 $^{v.}$, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863. Este lipsită de versul introductiv şi diferă la v.2: *tot la mine*; v. 4: *Dar te.*

CLIII. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.175, f. 3 $^{v.}$, t. 30 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Versurile 1—7 ale versiunii publicate nu-şi au corespondentul necesar în culegere şi par a fi, prin structura lor stîngace, extrafolclorice. În schimb, v. 8—18 reproduc cu diferenţe minime, varianta menţionată. Editorii au eliminat versul introductiv al acestei variante: *Cînd treci, bade, pre la noi,* ce ne trimite la familia de motive CLXXXIII. Textul din ms. (v. 2—11 corespunzînd v. 8—18 ale versiunii publicate) diferă la v. 2: *pre boi*; v. 7: *de-acasă*; v. 8 şi 10: *Vină, bade*; v. 9 şi 11: *că cari,* modificare justificată de necesitatea evitării cacofoniei.

CLIV. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.55, f. 1 $^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DASCĂLU MIRON, cl. V. Localitatea: CETATEA DE BALTĂ, jud. Alba. Data: 1863. Editorii adaugă v. 7—8 şi 12. Întreg ele transcrierea e destul de fidelă. În ms. v. 1: *bădiţă*; v. 2: *de mine, tu, ţi-i dor*; v. 3: *mîndra mea, tare*; v. 4: *Dar nu pot trece-n valea mare*; v. 5: *Căci*; v. 6: *Şi nu pot trece*; v. 7 (resp. 9): *Că, mîndro, chiar pretena ta*; v. 12 (resp. 15): *Şi vino lamin'*?

CLV. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.20, f. 1 $^{v.}$, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEMEŞ IOAN, cl. V. Localitatea: POIANA, jud. Cluj. Data: 1863. În ms. v. 4: *Că eu de tin'*; v. 6: *Multe vin*; v. 7: *Multe vin.*

CLVI. Versiunea publicată e o prelucrare ad-hoc din două variante deosebite. Versurile 1—8 ale versiunii publicate corespund variantei: ms. nr. 2 197.II.175, f. 3$^{r.}$, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Editorii adaugă v. 5 şi 8 şi transcriu destul de exact originalul. În ms. v. 1: *Mîndră*; v. 2: *A-nflorit un*; v. 4: *Mirosind preste pămînt.* Versurile 9—14 ale versiunii publicate corespund variantei: ms. nr. 2 197.II.3, f. 4 $^{r.}$, t. 14 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au eliminat primele 3 versuri ale acestei variante (deoarece repetă elemente din prima): *Badeo, de dragostea noastră, / Au crescut un pom în coastă, / Au crescut şi mi-o-nflorit,* reţinînd numai catrenul final, v. 4—7, pe care-l valorifică între v. 8 şi 12 ale versiunii publicate. Catrenul e transcris aproape exact. v. 7 (resp. 12): *Pre pămînt.* Ultimele două versuri ale versiunii publicate (v. 13—14) sînt adaosuri ce aparţin editorilor. Această a doua variantă îşi are replica, mai veche cu 34 de ani, în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 136). În nota 32 care însoţeşte textul, editorii ţin să arate că „într-o variantă se adaugă de la 8 (se subînţelege v. 8) încolo: *Nu ştiu cine s-a aflat, / De pomu ni l-a tăiat / Şi dragostea ne-a stricat*". Nicăieri în cuprinsul manuscrisului nu am aflat o asemenea variantă. Cunoaştem însă nu mai puţin de 4 variante care cuprind această idee, realizată în general în forma de mai jos, caracteristică fiind: ms. nr. 2 197.II.142, f. 2 $^{r.}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE, c. V. Localitatea: CIPĂU, jud. Mureş. Data: 1872.

Mîndră, de dragostea noastră,
Răsărit-a pom în coastă
Nu ştiu cine-a cutezat,
De pomul l-a rătezat
Şi dragostea ne-a stricat.

Variantele următoare au aceeaşi structură independentă şi infirmă afirmaţia editorilor despre îmbinarea lor organică (în cea de-a doua parte) într-un text mult mai amplu şi mai complex. Textul: ms. nr. 2 197.II.149, f. 8 $^{v.}$, t. 32 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP-VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863. Diferă (faţă de varianta transcrisă de noi mai sus) la v. 2: *Răsărit-o-un pom*; v. 3: *s-a aflat*; v. 4: *Şi pomu*; v. 5: *Dragostea noastră-o-a stricat.* Textul: ms. nr. 2 197.II.42, f. 1 $^{v.}$, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud Data: 1872. Diferă (faţă de aceeaşi) la v. 2: *Răsărit-o pomi pre*; v. 3: *s-o d-aflat*; v. 4: *De-un pomuţ*; v. 5: *Dragostea ne o.* Textul: ms. nr. 2 197.II.182, f. 6 $^{v.}$, t. 26 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Mîndro*; v. 2: *Răsărit-o pomu-n*; v. 3: *s-au aflat*; v. 4: *ni l-au tăiat*; v. 5—7: *Dară Dumnezeu va da / De pomu va răsări / Şi dragostea va veni.* Familia lirică a acestui cîntec este mult mai întinsă. Vezi textele: XVIII, CCCXLVI şi: ms. nr. 2 197.II. 104, f. 4 $^{v.}$, t. 28 (numerotarea culegătorului). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863.

— Mîndră, de dragostea noastră
A-nflorit un pom în coastă.
— Lasă, bade, pomu-n pace,
Să vedem ce poame-o face.
De va face pomul nuci,
Grija mea să n-o mai duci;
De va face pomul pere,
Grija ta de la min'piere;
De va face pomul fragi,
Grija mea să n-o mai tragi;
De va face pomul prune,
Pre-amîndoi să ne cunune.

Faţă de acest text, raportăm alte 4 variante terminate în adynaton: ms. nr. 2 197.II.71, f. 1 $^{r.-v.}$, t 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la: v. 2: *O-nflorit doi pomi*; v. 3: *Lasă, mîndră,* v. 4: *ce poame-a face*; v. 5—6: *Şi de-a face pomul fragi, / Grija mea să n-o mai tragi*; v. 7—8: *Şi de-a face pomul nuci, / Grija mea să n-o mai duci*; v. 9—10: *Şi de-a face pomul prune, / Pe-amîndoi să ne cunune*; ms. nr. 2 197.II.62, f. 2 $^{v.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 2: *A răsărit un pom pre*; v. 3: *Lasă, mîndră*; v. 4: *ce fruct a face*; v. 5—6: *Căci de-a face pomu fragi, / Nădejdea mea să nu tragi*; v. 7: *Şi de-a face pomu*; v. 8: *Şi dragostea noastră*; v. 9—10: *Şi de-a face pomul nuci, / Nădejdea mea să n-o mai duci*; v. 11—13: *Nici atunci şi nici atunci, / Cînd va face măru nuci / Şi gutuiu mere dulci*; ms. nr. 2 197.II.15, f. 2 $^{v.}$, t 6. (numerotarea lui Jarník). Culegător: HORŞIA IOAN, cl. VIII Localitatea: SÎN-MICLĂUŞ, jud. Alba. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie (cu creionul) a lui Jarník: „puterea amorului", diferă la v. 1: *Mîndro*; v. 2: *un pomu-n* v. 3—4: *Şi duşmanii nu ni-l lasă, / Să vedem ce poame-ar face*; v. 7—9: *Pînatunci şi pîn-atunci, / Pîn'va face plopul nuci / Şi gutuiul mere dulci*; ms. nr. 2 197.II.160, f. 1 $^{v.}$—2 $^{r.}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea: COLIBI, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Bade*; v. 2: *O crescut un pom pre*; v. 3—4: *Şi de-o face pomu fragi, / Grija mea să n-o mai tragi,* v. 5: *Şi de-o face pomu*; v. 7—12: *Şi noi atunci ne-om lua, / Cînd ne-a bate scîndura, / Cînd o face plopu nuci / Şi tînjala mere dulci, / Să mai mînce doi cu doi / Şi noi, bade, amîndoi*; ms. nr. 2 197.II.156, f. 2 $^{r.}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Mîndro*; v. 2: *A crescut*; v. 3—4: *Şi duşmanii nu ne lasă / Să vedem ce poame-o face*; v. 6: *să nu mi-o duci*; v. 7—10: *Pînatunci şi pîn-atunci, / Cînd va face plopul nuci / Şi*

gutuiul mere dulci; / *Atunci, mîndro, să mi-l duci.* Pentru marea răspîndire a întregii familii (XVIII, CLVI, CCCXLVI şi cîntecul analizat mai sus) oferim harta de circulaţie.

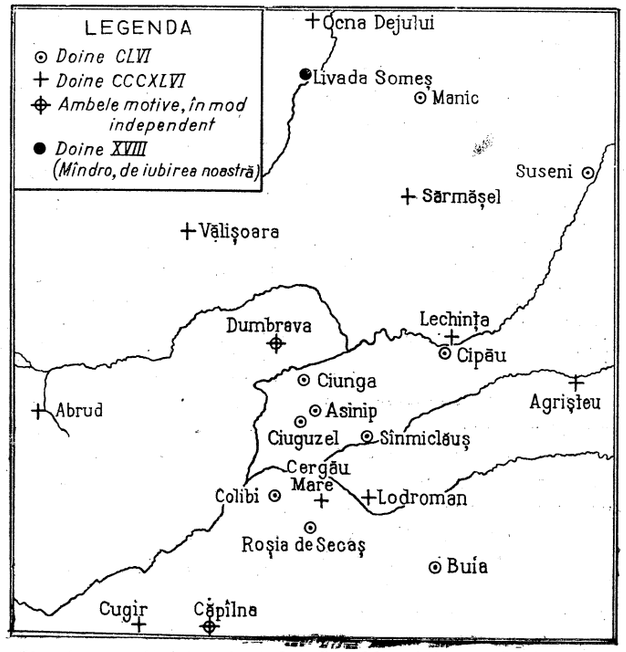

Structura motivică a textului D. 156: „Mîndro, de dragostea noastră".

CLVII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.17, f. 3 ^{r}, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegătorul anonim, iar materialul nelocalizabil. Data: 1870. În ms. v. 1: *miercuri pre vale*; v. 6 şi 8: *Nu pot striga.*

CLVIII. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.77, f. 2 ^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea: ŞOMOŞTELNIC, jud Mureş. Data: 1872. Editorii adaugă v. 4 şi 7—8. Celelalte sînt transmise destul de fidel; v. 1: *Frunză*; v. 2: *s-au socotit.*

CLIX. Nu am aflat originalul.

CLX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere. ms. nr. 2 197.II.124, f. 1 ^{v}—2 ^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat ultimele două versuri (v. 8—9), care se simt, prin caracteristica lor de a mima morala unei fabule, de provenienţă cultă. În rest, reproducerea este destul de fidelă. În ms. v. 5: *Badea-şi trage colopu*; v. 7: *Mîndra-şi trase.* Modificarea are evident rostul unei disimilări lexicale (între acţiunea feciorului şi cea a fetei).

CLXI. Reproduce întocmai unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 41 ^{v}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU(?), jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul: *Doine sau hore de lîngă Alba-Iulia.* Editorii au preferat fonetismul *poci*, ca şi în cazul CLVII, fără nici o justificare.

CLXII. Este prelucrarea, prin alienarea sensului, a unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.13, f. 1 ^{v}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. În ms. v. 3: *Dă-i şi bădiţii*; v. 5: *Dă-i şi bădiţi-mprumut*, ceea ce e cu totul altceva decît au înţeles şi transcris editorii.

CLXIII. Versiunea publicată e o combinaţie din două variante. Ca bază a fost luată varianta: ms. nr. 2 197.II. 80, f. 1 ^{v}—2 ^{r}, t. 6 (Numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863. De la aceasta s-au împrumutat 6 din cele 10 versuri ale versiunii. Acestei variante i s-a adăugat versul introductiv (v. 1). Ea diferă de textul publicat la v. 1 (resp. 2): *dintr-o tulpină*; v. 3—4: *Da nu ştiu care-i frumoasă, / C-amîndouă sînt o casă*; v. 6 (resp. 10): *Aialaltă*; v. 8 (resp. 8): *Aialaltă. să n-o.* De reţinut fonetismul *vază* < *vadia.* Varianta a doua: ms. nr. 2 197.II.162, f. 3 ^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUŢ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul nelocalizabil. Data: 1863. Din ciclul *Strigări de joc*, a împrumutat versiunii tipărite numai 4 versuri. Diferă la v. 1 (resp. 2): *într-o grădină*; v. 2 (resp. 3): *trupină*; v. 3 (resp. 5): identic; v. 4 (resp. 6): *Numai pre una voiesc*; v. 5—8: *Cîte una zic să meargă, / / Ceialaltă să nu vadă; / Cîte una zic să vie, / Ceialaltă să nu ştie.*

CLXIV. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr . 2 197.II.109, f. 3 ^{v}, t. 42 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872. Amplificarea priveşte numai adăugirea versului introductiv. În rest, editorii transcriu destul de fidel. În ms. v. 2 (resp. 3): *buibarac*; v. 4 (resp. 5): *Dar eu, zău*; v. 6 (resp. 7): *M-am tot jurat.*

CLXV. Pentru acest text, editorii au avut la dispoziţie 4 variante. Ca bază a fost luat: ms. nr. 2 197.II. 145, f. 1 ^{r}, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa. Năsăud. Data: 1872. Editorii modifică v. 1: *Măriuţă*; v. 3: *face-un păunaş*; adaugă v. 5—6; v. 5 (resp. 7): *Dar de cină ce mi-i*; v. 6 (resp. 8): *Crastaveţi*; v. 7 (resp. 9): *Gura dulce ca mierea.* Din varianta a doua: ms. nr. 2 197.II.78, f. 2 ^{r}, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data: 1863. După ce transcrie întocmai v. 1—4, adaugă v. 5—6, modifică v. 5 (resp. 7): *Da de cină ce mi-i*, v. 6 (resp. 8): *Crastaveţi* şi elimină ultimele 4 versuri (8—11): *Şi-un pătuţ cu perini nouă. / Pătuţu-i din lemn de vie; / De-i fi om de omenie, / Eu ţi l-oi da, dragă, ţie.* Paralel cu variantele de mai sus, în care feciorul se îmbie la sălaşul iubitei, circulă şi variante în care feciorul este invitat de iubită, fără alte preliminarii. Caracteristic e textul: ms. nr. 2 197.II.62, f. 3 ^{v}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863.

— Măi bădiţă păunaş,
Hai la noi să-ţi dau sălaş.
—Da de cină ce mi-i da?
— Crastaveţi ca iedera,
Crastaveţi muraţi în rouă
Şi-un pătuţ cu perini nouă.
Pătuţu-i de lemn de vie,
De-i fi om de omenie,
Eu ţi l-oi da, drăguţ, ţie.

Faţă de aceasta, raportăm ultima variantă aflată în culegere: ms. nr. 2 197.II.175, f. 2 ^{v}, t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *fluieraş*; v. 2: *Vin'la noi*; v. 3: *Dar de cină ce ţi-oi da*; v. 4—6; *Gura dulce ca mierea, / Crastaveţi ca iedera, / Gura dulce ca mierea.*

CLXVI. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197. II.17 f. 2 ^{v}, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegătorul anonim. Materialul este nelocalizabil. Data: 1870. Editorii au modificat numai fonetismul regional *rump* (v. 2) şi *rumpe* (v. 3). Varianta a doua diferă ca sens: ms. nr. 2 197.II.170, f. 2 ^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MUNTEANU IERONIM, cl. V. Localitatea: BĂGĂU, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 1: *peană rosmalin*; v. 3: *cît vei vrea*; v. 4: *Grija mea n-o mai avea.* Acelaşi fonetism regional *rump* (v. 2) şi *rumpe* (v. 3).

CLXVII. Editorii au avut la dispoziţie 4 variante. Au preferat, ca fiind mai completă, varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 12 ^{r}—^{v}, t. 64—65 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Aceasta poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „dupa cene se va marita". Au adăugat v. 9—10 şi 24—32 şi au omis v. 23—24 (din ms.). Transcrierea comportă numeroase şi profunde modificări. În ms. v. 1: *Auzi*; v.3: *Că ţi-e drag un*; v. 4: *Merge-i*, v. 6: *Că cîndu-i prînzu*; v. 8: *pre masă*; v. 9 (resp. 11): *Auzi*; v. 11 (resp. 13): *Că te strigă-un*; v. 12 (resp. 14): *Merge-i*, v. 14 (resp. 16): *Că cîndu-i somnul*; v. 16 (resp. 18): *Din somn pre min'*; v. 17 (resp. 18): *Auzi*; v. 19 (resp. 20): *Că te strigă-un*; v. 20 (resp. 21): *Merge-i*; v. 22

(resp. 23): *Că somnul e mai dulce*; v. 23—24 (eliminate de editori): *Că scoate turma la prînz, / Cînd eu [de] somnu m-am frînt.* Cea de-a doua variantă cuprinde o altă enumerare: ms. nr. 2 197.II.20, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 12. Culegător: NEMEŞ IOAN JUNIOR, cl. V. Localitatea: POIANA, jud. Cluj. Data: 1863.

— Pre mine mă cere, maică cere...
— Cine dracu te mai cere,
Vai de păcatele mele?
— Dar mă cere-un preoţel,
Nu merg, maică, după el.
Traiul preoţelului:
Mîncă pită bocănită
Şi colaci de la săraci.
Tot mă cere, maică, cere...
— Cine dracu te mai cere,
Vai de păcatele mele?
— Dar mă cere-un plugărel,
Nu merg, maică, după el.
Căci traiul plugarului:
Tot sapă cu sapa lată
Şi lucrul nu şi-l mai gată.
Şi mă cere, maică, cere...
Dar mă cere-un croitor,
Nu merg, maică, după el.
Traiul croitorului:
Tot impunge şi străpunge
Şi la inimă n-ajunge.
Şi mă cere, maică, cere,
Că mă cere-un diecel,
Mă duc, maică, după el.
Că diecelu-i subţirel,
Parcă-i tras printr-un inel.

Celelalte două variante ale culegerii sînt fragmentare prezentînd cîte o singură situaţie refuzată de fată.

a) Ms. nr. 2 197.II.19, f. 15 $^{v\cdot}$—16 $^{r\cdot}$, t. 33 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

— D-auzi, mîndră, sau n-auzi,
Sau n-ai gură să răspunzi,
Cum te strigă-un diecuţ,
Din gură de părăuţ
Tot te strigă şi te-ntreabă
Mere-i după el, nu-i mere?
— După diac nu m-oi duce,
Că ziua carte, noaptea carte,
Cu trupul plin de păcate.
Mă cere, mamă, mă cere...
— Care, dracul te mai cere!
— Mă cere-un fecior de popă,
Nu şti scrie nici o slovă.

b) Ms. nr. 2 197.II.182, f. 7 $^{v\cdot}$, t. 36 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872.

Auzi, maică, cîn'mă strigă,
Mă strigă-un păcurărel,
Las'să strige boala-n el,
Că nu mă duc după el.
Că cînd e somnul mai dulce,
Ia măciuca şi se duce.

Alte cîntece, neîncadrate într-un dialog enumerativ (mamă-fată), fac elogiul sau critica diacului, nestatornic, frivol şi versatil, cam în genul S. CCCLII—CCCLIII. Le transcriem în continuare: a) Ms. nr. 2 197.II.109, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 43 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872.

Frunză verde de dovleac,
Cine iubeşte diac,
Trăieşte-n lume cu drag;
Că şi eu cînd mi-am iubit,
Foarte drag că mi-am trăit.
Măcar diacu-i poamă rea,
Te iubeşte, dar nu te ia.
Cînd îi zici de sărutat,
El se-apucă de cîntat.

b) Ms. nr. 2 197.II.50, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DRĂGHICI IOAN, cl. VIII. Localitatea: OARDA DE SUS, jud. Alba. Data: 1863.

De-aş trăi cît aş trăi,
Cu diac nu m-aş iubi,
Că cînd pui prînzu pe masă,
El ia cartea şi mă lasă
Şi cîndu-i somnu mai dulce,
El ia cartea şi se duce.

c) Ms. nr. 2 197.II.150, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOACHIM, cl. V. Localitatea: BĂIŢA, jud. Mureş. Data: 1863.

Frunză verde de tabac,
Dulce-i gura de diac.
Da nu-i dulce, nici sălcie,
Numai cumu-mi place mie.

CLXVIII. Reprezintă amplificarea disproporţionată a singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II. 28, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Într-adevăr, textul original e format din numai două versuri (v. 1—2 ale versiunii tipărite), dar în interpretarea editorilor dobîndeşte încă patru (v. 3—6 ale aceleiaşi versiuni). Transcrierea s-a făcut exact.

e) Ms. nr. 2 197.II.123, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872.

f) Ms. nr. 2 197.II. 132, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867.

g) Ms. nr. 2 197.II. 50, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DRĂGHICI IOAN, cl. VIII. Localitatea: OARDA DE SUS, jud. Alba. Data: 1863.

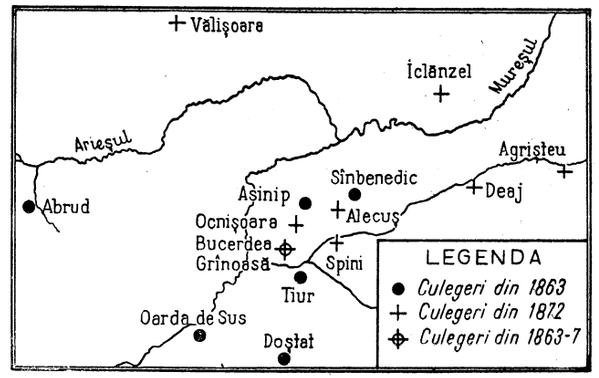

Localizarea şi datarea variantelor la textul D.169: „Drage mi-s copilele".

CLXIX. Versiunea publicată reprezintă o combinaţie a nu mai puţin de 14 variante, culese în 14 localităţi deosebite, ceea ce probează vitalitatea textului şi ampla lui răspîndire între anii 1863 şi 1872. Oferim harta culegerilor, pentru a face sensibilă circulaţia intensă a textului.

Versurile 1—4 ale versiunii publicate nu apar în materialul manuscris, aparţinînd ca invenţie poetică editorilor. Materialul cuprinde următoarele detalii tehnice:

a) Ms. nr. 2 197.II.124, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863.

b) Ms. nr. 2 197.II.59, f. 1 $^{v\cdot}$—2 $^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1872.

c) Ms. nr. 2 197.II.104, f. 6 $^{r\cdot}$, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863.

d) Ms. nr. 2 197.II.90, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

h) Ms. nr. 2 197.II.109, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872.

i) Ms. nr. 2 197.II. 46, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872.

j) Ms. nr. 2 197.II.41, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: CRIŞAN M. IOSIF, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863.

k) Ms. nr. 2 197.II.185, f. 20 $^{v\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STRĂJANU MIHAIL, cl. VIII. Localitatea: TIUR, jud. Alba. Data: 1863.

l) Ms. nr. 2 197.II. 163, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea: ICLĂNZEL, jud. Mureş. Data: 1872.

m) Ms. nr. 2 197.II.68, f. 5 $^{v\cdot}$, t. 43 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872.

ACADEMIA BIBLIOTECA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

n) Ms. nr. 2 197.II. 72, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 29 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea: DEAJ, jud. Mureş. Data: 1872.

Raportarea variantelor o facem la versiunea tipărită:

v. 5: *Dragi-mi-s fetele, dragi*: a, c, d, e, f; *Drage mi-s*: g.

v. 6: *Vara cînd culeg la fragi*: a, d, e, g; *Colea cînd*: c; *Colo cînd*: f.

v. 7: *Dragi-mi sînt copilele*: b, j; *Drage mi-s*: h, i, k, l, m, n.

v. 8: *Colea primăverile*: b, h, i, j, k, l, m, n.

v. 9: *Cîndu-s multe şi mărunte*: a, e, f, g, h, k, l, n; *Cînd sînt multe*: b; *Cîndu-s multe, ba mărunte*: c, i, j, m.

v. 10: *Şi n-ajung să mă sărute*: a, h, i, k, m, n; *să te sărute*: b, c; *De n-ajung să te*: j ; *Nu ajung să mă*: l; *De nu-ncap să mă*: e; *Şi nu-nchep să mă*: f; A nu-nchep să te: g.

v. 11: *Şi se suie pre curele*: a, b.

v. 12: *Şi-mi dau buze subţirele*: a; *Şi mă sărută-n sprîncene*: b.

Alte formule locale:

d) *Da mi-s dragi în sărbători,/Vara cînd culeg la flori*;

f) *Cînd piscuiesc ca păsările/Pre sub toate gardurile* (vezi D. XXXIII şi S. LXII);

n) *Cînd albescu pînzele* (vers intercalat între 8 şi 9).

Variantele j şi k cunosc dispoziţia emistihială a versului 9, pentru scoaterea în relief a rimei interne.

Confruntarea arată că editorii au modificat v. 6 introducînd cuvîntul *toamna*; au schimbat sensul v. 7, căruia i-au dat valoare adversativă: *Dar mai dragi*; au înlocuit în întregime v. 8 cu o formulă absolut inexistentă în ms.: *Cînd culeg coprinele*; au ales formula cea mai rar întîlnită pentru v. 9 (o singură variantă: *b*); procedează la fel şi cu versul 10 (varianta *e*, cu forma literară a verbului *a începea*, şi varianta *f*, cu formularea generală); aleg un final ce nu apare decît în două variante din marele grup de 14 texte, modificînd la v. 11: *Cînd se suie*, şi optînd, la v. 12, pentru formula prezentată de varianta *a*. Baza versiunii tipărite e varianta *a* (din ABRUD, jud. Alba, care a oferit 4 versuri din cele 8 discutate de noi.

CLXX. Reprezintă prelucrarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 33 $^{v\cdot}$, t.: *Cercei şi mărgele*. Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Editorii au contopit într-un singur vers (2) versurile: *Vine badea fără treabă / Şi cu glas de dor mă-ntreabă*, încercînd să evite tonul neautentic (*glas de dor*) al originalului (v. 2—3 din ms.), şi au adăugat v. 9—10, care aduc o poantă nouă, în discordanţă cu maniera specifică a folclorului nostru. În rest, transcrierea este fidelă. Singura deosebire la v.7 (resp. 6): *Mă întreabă*.

CLXXI. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.64, f. 2$^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea: CERGHIZEL, jud. Mureş. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 3. Transcrierea destul de liberă. În ms. v. 1: *Frunză*; v. 3 (resp. 4): *Ia cărarea*, v. 4 (resp. 5): *Bade, pîn'la casa*; v. 5 (resp. 6): *Da în casă*; v. 6 (resp. 7): *Intră, bădiţă*; v. 7 (resp. 8): *un's-mi-o pui*? Important de semnalat e faptul că editorii au schimbat ritmica v. 6—7 (au transformat un vers feminin de 8 silabe cu accentul pe **într***u* şi **gîn***du* într-unul masculin de 7 silabe — catalectic — cu accentul pe *u* final: *într***u** şi *gîn***du**).

CLXXII. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II. 111, f. 5 $^{v\cdot}$ — 6 $^{r\cdot}$, t. 20 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863. Faţă de ms. editorii au adăugat v. 2—3. În rest, transcrierea e destul de fidelă, v. 1: *Aida*, v. 3 (resp. 5): *Vin'şi-mi dă*.

CLXXIII. Reproduce întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II. 27, f. 30 $^{r\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875, din ciclul: *Doine şi hore*. În ed. 1885, la v. 2 e o greşeală de tipar: *Numai de-aş putea prinde*, corectată în ed. 1895, asigurîndu-se astfel identitatea deplină cu originalul din manuscris.

CLXXIV. Versiunea tipărită reprezintă o combinaţie din 6 variante. Facem raportarea direct la versiunea publicată.

a) Ms. nr. 2 197.II.109, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872. Diferă la v. 3: *Făr'din*; v. 4: *Şi din grumaz cu mărgele*; v. 5: *Şi din degete cu inele* (culegătorul adaugă la finele versului şi forma *deşte* < *deste*, care restituie cadenţa ritmico-metrică a versului),

b) Ms. nr. 2 197.II.114, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 32 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul: *Alte chiuituri*, diferă la v. 2: *mere, pere*; v. 4: *Şi degete*; v. 5: lipsă.

c) Ms. nr. 2 197.II. 66, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867—1868. Diferă prin versul introductiv: *Măi voinice, voinicele*: v. 3 (resp. 2): *mere, pere*; v. 4 (resp. 3): *Nici din roşii floricele*; v. 6 (resp. 5): *Şi din vorbe cu plăcere*.

d) Ms. nr. 2 197.II. 155, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRAŞĂU, jud. Mureş. Data: 1872. Diferă la v. 2: *mere, pere*; v. 3: *Făr'din*; v. 4: *Şi din deget*; v. 5: lipsă.

e) Ms. nr. 2 197.II.2, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea: BOGATA, jud. Mureş. Data: 1863. Defectiv, lipsind v. 3—4; diferă la v. 3 (resp. 5): *Ci din*.

f) Ms. nr. 2 197.II. 133, f. 5 $^{v\cdot}$, t. 24 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863. Se află în exact aceeaşi situaţie ca textul de mai sus.

CLXXV. Reprezintă amplificarea disproporţionată a variantei: Ms. nr. 2 197.II.168, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEGRUŢIU F. IOAN, cl. V. Localitatea: SUCUTARD, jud. Cluj.Data: 1872. Editorii au adăugat v. 7—13, pentru care n-am aflat prototipul ms. Cît priveşte v. 1—6, au fost transcrise relativ fidel. În ms. v. 2: *S-ca pita*; v. 5(—6); *Dacă-o mînci, nu te mai saturi*. A doua variantă: ms. nr. 2 197.II.182, f. 7 $^{r\cdot}$, t. 31 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Ibovnica din alt sat*; v. 3: *Care-o cumperi cu duca*; v. 4: *De nu te poţi sătura*; v. 5—6: *Cînd o cumperi pătăceşte, / / Cînd vrei s-o mînci, nu mai este*.

CLXXVI. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197 II.66, f. 5 $^{r\cdot}$, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867—1868. Ms. diferă numai la v. 3: *Şi iat-urîtu că-i gata*.

V. 1—2 se întîlnesc şi într-alte contexte lirice pe aceeaşi temă. Exemplu tipic e varianta: ms. nr. 2 197.II.179, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 17. Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Nelocalizabilă . Data: 1863.

Of, urît, urît, urît,
Boală făr'de crezămînt,
De te-ai duce, duce, duce,
Ursu-n labe-i să te-apuce.
Urîtul din ce se face?
Din omul care nu-ţi place.
Urîtul din ce-i făcut?
Din omul care-i tăcut.
Cine-au stîrnit urîtul
Nu-l primească pămîntul.

Faţă de aceasta, textul: ms. nr. 2 197.II.184, f. 21 $^{r\cdot}$, t. 108 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 4: *Ursu-n labe*; este lipsit de v. 5—6; v. 6 (resp. 9): *Cine-a scornit*, iar textul: ms. nr. 2 197.II.47, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA NICOLAE, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863, diferă prin lipsa v. 1—4 ale variantei transcrise de noi mai sus, textul debutînd direct cu v. 5 al aceleia. Cu modificarea ritmului şi accentuării cuvintelor finale, v. 5—6 (resp. 9—10): *Pe cine-a stîrnit urîtul / Nu-l primească nici pămîntul*.

CLXXVII. E amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 30 $^{r\cdot}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine şi hore*. Editorii au adăugat v. introductiv şi au simetrizat v. 2 (resp. 3): *Ea cugetă*.

CLXXVIII. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.84, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Variantă la acest text este: ms. nr. 2 197.II.28, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Acesta diferă la v. 3: *De tin'nu mă pot lăsa*.

CLXXIX. Reproduce aproape fidel unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.72, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIRCĂ IOAN. Localitatea: DEAJ, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 3: *ce-am aflat*; v. 4: *pe ce-am lăsat*,

CLXXX. Este amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.139, f. 4 r., t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Din ciclul: *Chiuituri*. Editorii au îndreptat ritmico-metric v. 1 (în ms. defectiv: *Pre dealul cu spinii*), au adăugat v. 3-4 pentru explicarea subsecventă a v. 2 şi au modificat versurile din ms.; v. 3 (resp. 5): *Şi-l întreabă*; v. 4 (resp. 6): *Dragă i-i Măria*; v. 7 (resp. 9): *C-am cătat-o păscălie.*

CLXXXI. Reproduce aproape întocmai unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.178, f. 4 r.–v., t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRCULEŢ IOAN, cl. VI. Localitatea: CERGĂU MARE, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1 şi 5: *mîndro*; v. 3 şi 7: *Eu spui, badeo*; v. 6: *v-odată*; v. 8: *Că citu-i ziua*; v. 10: *Şi citu-i ziua.*

CLXXXII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.112, f. 3 v., t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 5, 11 şi 13. În rest, reproducerea destul de fidelă. În ms. v. 4: *Să sădim un măr şi-un păr*; v. 5 (resp. 6): *Tot cu fructe*; v. 6 (resp. 7): *Şi la feţe*; v. 7–11 (resp. 8–13): *Pre mine cînd dor m-a-ajunge, / La măru ei mă voi duce / Şi măru l-oi scutura / Şi de dor m-oi stîmpăra, / Cînd din fructe voi mînca.*

CLXXXIII. Este o combinaţie amplă şi amplificatoare, realizată pe baza a 9 variante. Cea mai apropiată de versiunea tipărită este varianta: ms. nr. 2 197.II.173, f. 9 r.–v., t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data: 1863. În ms. v. 1: *Bade, bădişorul meu*; v. 2: *Cîndu-i trece*; v. 3: *Pune-ţi clopote pre*; v. 4: *Şi-ţi fă*; lipsesc v. 5–6 şi 8 (din versiunea publicată); v. 6 (resp. 7) supranumerar prin anacruză: *Că de-oi fi*; v. 7 (resp. 8): *M-oi ruga la măicuţa*; v. 10 (resp. 12): *Să-mi mai stîmpăr inima.* De reţinut fonetismul *deschiză* < *deschidia.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.140, f. 3 r., t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 1: *pre de noi*; v. 2: *Pune-ţi*; v. 3: *Şi-ţi fă*; v. 4 ms.: *Să te-aud, badeo*; v. 6. (resp. 9): *M-oi ruga*; v. 7 (resp. 10): *Să-mi deschidă*; lipsesc versurile 4, 6, 8 şi 12 din versiunea publicată. Varianta: ms. nr. 2 197.II.172, f. 3 v.–4 r., t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, diferă la v. 1: *Bade, cîndu-i trece pîngă noi*; v. 2: *pre boi*; v. 3: *Îţă fă*; v. 6 (resp. 9): *M-oi ruga de*; v. 7 (resp. 10): *Să-mi deschiză*; lipsesc v. 5, 6, 8, 12 din versiunea publicată. De remarcat fonetismul regional *deschiză* < *deschidia.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.169, f. 1 r., t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVANU IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863, Diferă la v. 1: *Badeo cînd vii pe la noi*; v. 2: *pe boi*; v. 3 (resp. 7) supranumerar prin anacruză: *Că de-oi fi moartă*; v. 4 (resp. 9): *M-oi ruga la măicuţa*; v. 5 (resp. **10**): *Să-mi deschidă*; lipsesc v. 3–6, 7, 12 din versiunea publicată. Varianta: ms. nr. 2 197.II.14, f. 2 r., t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 1: *pre de noi*; v. 2: *Pune-ţi clopote pre*; v. 3: *Şi-ţi fă*; v. 4 (resp. 5): *Să te-aud şi eu*; v. 6 (resp. 9) defectiv: *M-oi ruga la mama*; v. 7 (resp. 10): *Să-mi deschidă*; v. 8 (resp. 11): *Să te-aud pre*; v. 9–10: *Nu mîna, bade, boii tare, / Că se strică la spinare*, menţionate la nota 34 a editorilor ca fiind combinate cu: *Bade, bade, dragul meu, / Dragul meu, binele meu* (ceea ce este o invenţie a editorilor) nu există în versiunea publicată; în ms. lipsesc v. 4, 6, 8 şi 12 din versiunea publicată. Varianta: ms. nr. 2 197.II.176, f. 2 r., t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *pre la noi*; v. 2: *pre boi*; v. 3: *Cu şinoare de*; v. 4 (resp. 5): *Să te-auz, badeo, de-acasă*; v. 5 (resp. 6): *De-acasă*; lipsesc v. 4, 7–12 din versiunea publicată. De reţinut fonetismul regional *auz* < *audiu.* Varianta: ms. nr. 2 197. II.2, f. 4 v., t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea: BOGATA, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Măi bădiţă, bade-a meu*; v. 2: *pe boi*; v. 3: *Cînd de ti trece p-îngă noi*; v. 4: *La zbici pleasnă de mătasă*; v. 4: *Să pomneşti lîngă fereastră.* Lipsesc v. 5–12 din versiunea publicată. Varianta: ms. nr. 2 197. II 133, v. 6 v., t. 31 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863. E replica celei anterioare, ceea ce probează că această formulă poetică este destul de stabilă în zonă. Diferă faţă de versiunea publicată la v. 1: *Măi bădiţă, bade măi*; v. 2: *pre boi*; v. 3: *Cîndu-i trece pîngă noi*; v. 4 (resp. 3) supranumerar prin anacruză: *Şi la zbici pleazna*, v. 5 (resp. 4): *Să pomneşti lîngă fereastră.* Lipsesc v. 5–12 din versiunea publicată. Varianta: ms. nr. 2 197. II.46, f. 4 v., t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. Cuprinde numai primele 2 versuri din cele publicate, cu diferenţe minime (v. 1: *pe la noi*; v. 2: *pe boi*), apoi îşi adaugă un distih cu totul inedit: *Să răsune uliţa, / s-audă şi mîndruţa.* Pentru familia de motive, vezi CLIII. Materialul este atestat încă la N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 134).

CLXXXIV. Reproduce aproape fidel singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.156, f. 1 v., t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 2: *D-ala-mi*; v. 3: *badeo, pre cale*; v. 4: *Inima mi-i plină de*; v. 5: *badeo*; v. 6: *tot suspinînd.* De remarcat inconsecvenţa grafiei în cazul *văz* < *vediu* şi *aud* < *audu.*

CLXXXV. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 196. II.27, f. 30 v., t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine şi hore.* În ms. v. 5 (resp. emistihurile 5–6 în versiunea publicată): *Tu le-aduci, tu le m[ăn]inci.* Întregirea silabică este a noastră. Cea de-a doua variantă: ms. nr. 2 197.II.111, f. 2 r., t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863. Schimbă datele dialogului: v. 1: *Domnişoară cu papuci*; v. 4: *Numai sînul*; v. 5 (resp. 5–6): *şi tu le mînci.* Ultimul text: ms. nr. 2 197.II.44, f. 1 v., t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRUIANU ZAHARIE, cl. V. Localitatea: STRAJA, jud. Alba. Data: 1872. E fragmentar, cunoscînd numai primele două versuri, iar primul profund modificat. În ms. v. 1: *Jupîneasă cu papuci.*

CLXXXVI. Versiunea publicată este rezultatul unei contaminări între două cîntece care circulă şi independent. Primul din ele: ms. nr. 2 197.II.27, f. 41 r., t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Face parte din ciclul *Doine sau hore de lîngă Alba-Iulia*, a fost transcris întocmai, constituind prima parte (v. 1–5) a versiunii publicate. La acest cîntec avem 3 variante: ms. nr. 2 197.II.151, f. 1 v., t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORĂŞAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea: PETRILACA, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 3: *Şi-aş iubi*; v. 5 din versiunea publicată lipseşte; ms. nr. 2 197.II.68, f. 5 v., t. 42 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. VI. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 3: *C-aş iubi*; v. 5 lipseşte şi din această variantă; ms. nr. 2 197. II.13, f. 2 r., t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. Diferă la v. 3: *Şi-aş iubi*; v. 4: *Şi m-aş ţinea cu drăguţă*; v. 5 lipseşte. Cel de-al doilea cîntec intrat în combinaţia editorilor are la bază o singură variantă: ms. nr. 2 197.II.123, f. 1 v.–2 r., t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872. Aceasta corespunde versurilor 6–9 din versiunea publicată şi diferă la v. 4 (resp. 9): *Eu rămîi cu gura* şi prin faptul că repetă la v. 5–6: *Ci-aş iubi o copiliţă, / S-am iarna o nevăstuţă.* Această situaţie va fi sugerat editorilor contaminarea ambelor cîntece. Confirmarea acestei supoziţii o aduce faptul că aceeaşi contaminare se află şi în textul mai vechi al lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 72). Pentru ineditul şi frumuseţea sa, oferim textul unei variante mai îndepărtate, dar care se integrează în acelaşi grup mare de motive poetice. Ms. nr. 2 197.II.109, f. 2 v., t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872.

Cît în lume oi trăi,
Fată mare n-oi iubi;
Că gura de fată mare,
Ca scrumul de pre căldare;
Dar gura de copiliţă,
Ca şi mierea din coşniţă.

Tot aşa merită să fie cunoscut şi un text în care acţiunea lirică este plasată la timpul trecut. De altfel, textul se recomandă şi prin alese calităţi estetice. Detaliile tehnice ale materialului: ms. nr. 2 197.II.14, f. 1 v., t. 8. Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data: 1863.

Cît în lume am trăit,
Fată mare n-am iubit,
Ci-am iubit o copiliţă,
Să-mi fie mie drăguţă;

5 Căci gura de fată mare
I ca scrumul de căldare,
Da gura de copiliţă
Ca mierea din stupiniţă.

terior (v. 4 : **pre** *luncă*). Varianta : ms. nr. 2 197.II.135, f. 3$^{v\cdot}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea : VINGARD, jud. Alba. Data : 1872. Este defectivă, lipsindu-i

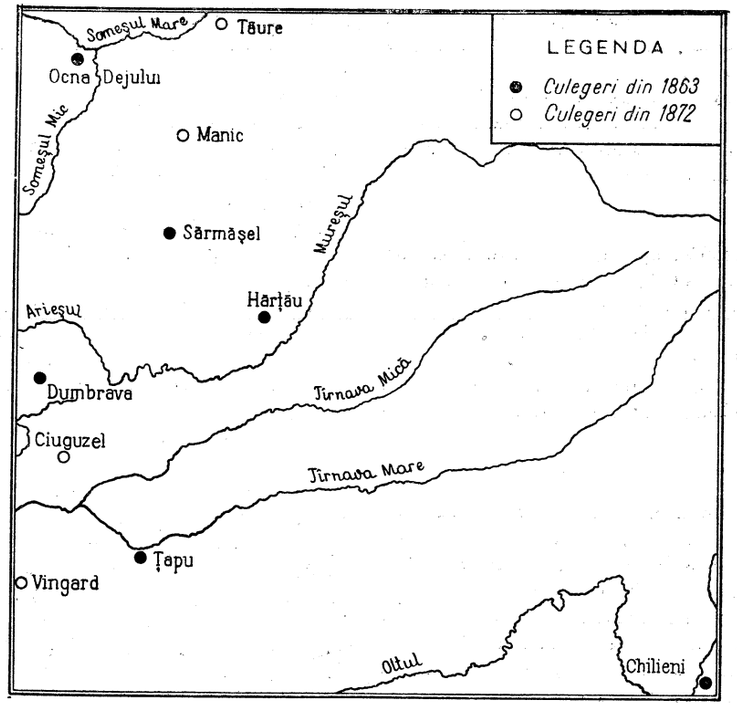

Localizarea şi datarea variantelor la textul D. 187 : ,,Cine are dor pe vale''.

CLXXXVII. Editorii au avut la îndemîna lor 10 variante, din 10 localităţi deosebite. Răspîndirea textului între 1863 şi 1872 este circumstanţiată de harta însoţitoare.

Versiunea publicată reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.42, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 21 (numerotarea culegătorului). Culegător : GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. Varianta: ms. nr. 2 197.II.175, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 29 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. Diferă numai cît priveşte folosirea prepoziţiei *pre* în loc de *pe* la v. 1 şi 4, fiind în rest transcrisă cu cea mai mare fidelitate. Varianta : ms. nr. 2 197.II.145, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP MATEI, cl. V. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1872. Diferă numai în aceeaşi privinţă ca şi textul anversurile concluzive ale celor două terţine (v. 3 şi 6); la v. 1 şi 3 : **pre** *vale* (*luncă*). Varianta : ms. nr. 2 197. II.149, f. 4 $^{r\cdot}$, t .6 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea : DUMBRAVA, jud. Alba. Data : 1863. Inversează ordinea celor două terţine şi prezintă, simetric, o mare dezordine ritmico-metrică : v. 1 (resp. 4) şi 4 (resp. 1) : **pre** *luncă* (*vale*) ; v. 2 (resp. 5) şi v. 5 (resp. 2) : *Nu şti noaptea cîtu-i de* (*lungă, mare*) ; v. 3 (resp. 6) şi 6 (resp. 3) : *Şi pre lună cînd* (*se culcă, răsare*). Într-o situaţie relativ asemănătoare şi varianta : ms. nr. 2 197.II.111, f. 6 $^{r\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător : URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea : CHILIENI, jud Covasana. Data : 1863. Textul e introdus de un distih ad-hoc : *Bate, Doamne, şi usucă | Cine-au pus pomii pe luncă,* apoi urmează cele două terţine (una defectivă), în ordine inversă faţă de versiunea publicată.

Diferă la v. 3 (resp. 4) **pre** *luncă* : v. 6 al versiunii publicate lipseşte din prima terţină, care apare astfel redusă la un simplu distih ; v. 5 (resp. 1) : **pre** *vale*. Paralel cu grupul de variante prezentat mai sus, a cărui caracteristică este întărirea ideii prin negaţie, materialul manuscris cunoaşte şi un grup cu situaţia inversă, ideea fiind dezbătută în sens afirmativ. Caracteristice pot fi considerate varianta : ms. nr. 2 197.II.153, f. 6 $^{v\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea : HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data : 1863.

Cine are dor pre vale
Ştie luna cînd răsare
Şi noaptea cîtu-i de mare,
Cine are dor pre luncă
Ştie luna cînd se culcă
Şi noaptea cîtu-i de lungă.

sau varianta : ms. nr. 2 197.II.184, f. 4 $^{v\cdot}$–5 $^{r\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : ,,doru'', care este întru totul identică. Varianta : ms. nr. 2 197.II.173, f. 5 $^{r\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea : SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data : 1863. Inversează ordinea celor două terţine (care rămîn însă întru totul identice cu materialul transcris de noi mai sus) şi adaugă distihul : *Şi eu-am avut şi-amu n-am, | Pare-mi noaptea ca şi-un an.* Identică e varianta : ms. nr. 2 197. II.57, f. 6 $^{r\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea : ŢAPU, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 şi 4 : **pre** (*luncă, vale*) şi la v. 7 : *Şi io-am avut.* Textul este atestat încă din culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 78), care oferă exemplul unui hibrid : lipsesc versurile concluzive ale terţinelor, iar distihurile sînt primul afirmativ, iar al doilea negativ.

CLXXXVIII. La baza versiunii publicate stă varianta : ms. nr. 2 197. II.117, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 45 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea : ERNEI, jud. Mureş. Data : 1872. Textul e transcris aproape întocmai. În ms. v. 1 : *Mă bădiţă* ; v. 3 : *Cum* **se** *leagănă* ; v. 6 : *[ţ]ngălbineşte* ; v. 7 : *Dorul mamei mă.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.18 4, f. 17 $^{r\cdot}$, t. 93 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. E mai depărtată. Diferă la v. 1–2 : *Măi bădiţ cu părul galben./Eu de dorul tău mă leagăn* ; v. 5 din versiunea tipărită lipseşte în ms. ; v. 6 (resp. 7) : *Dorul badii mă topeşte.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.72, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 26 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea : DEAJ, jud. Mureş. Data : 1872. Cuprinde numai primele 4 versuri ale textului, diferenţiindu-se la v. 1 : *Bade cu părul galbin,* v. 2 : *De doru.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.21, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegătorul e necunoscut (Jarník îl notează : N^n). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, fiind şi mai fragmentar şi dezordonat pe deasupra : *Bădiţă cu păr galbin, | Io de-al tău dor mă leagăn | Ca şi frunza pre paltin.* Motivul, în două formulări, una foarte amplă, iar alta foarte concisă, se află în culegerea mai veche a lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 104–105 şi p. 135).

CLXXXIX. Versiunea publicată este o prelucrare destul de personală a unor materiale diverse. E vorba de contopirea catrenului iniţial cu un alt text (v. 5–10 din versiunea tipărită). Catrenul respectiv este deosebit de stabil şi circulă independent de contaminarea editorilor. Aceştia au transcris întocmai varianta : ms. nr. 2>97. II.78, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător : ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea : or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data : 1863. De reţinut fonetismul *poci* < < *potiu.* Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník cu creionul : ,,de doru''. Varianta : ms. nr. 2 197. II.9, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GALANTU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea : ILVA MARE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. Diferă la v. 2 şi 4 : *pot* ; v. 2 : *de-a mîndrei* ; v. 3 : ,,cu mandra în stele'', evident *lapsus calami.* Varianta : ms. nr. 2 197. II.28, f. 3$^{r\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. Diferă la v. 2 : *de-a mîndrei dor* ; fonetismul *poci* < *pociu.* Varianta : ms. nr. 2 197. II.84, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872 ; de reţinut fonetismul *poci* < *potiu.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.174, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea : ŞARD, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 2 şi 4 : *Nu mă pot.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.52, f. 1$^{v\cdot}$, t. 6 (numertarea lui Jarník). Culegător : DRĂCHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea : BLĂJEL, jud. Sibiu. Data : 1863. Diferă la v. 1 şi 3 : *M-aş duce* ; v. 2 : *de-a lelii dor.* Cel de-al doilea text intrat în combinaţie apare în două variante : Prima : ms. nr. 2 197.II.177, f. 1 $^{r\cdot}$,

t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Începe cu distihul inițial al versiunii tipărite (v. 1 — 2: *Duce-m-aș cu luna-n nor, / /Nu mă pot de-a mîndrei dor)*, după care apare v. 5 (versiunea tipărită) și v. 6 diferențiat: *Nici ochii n-ar lăcrima*; lipsește v. 7 din versiunea tipărită; v. 5 (resp. 8): *Dară inima-mi tot*; lipsesc v. 9—10, înlocuite cu v. 6—8: *Cu ochii nu pot învinge / Și mă doare de obraz, / Că nu poate de [ne] caz.* Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „necasu". Întregirea dintre croșete este a noastră (pentru un caz tipic de *lapsus calami)*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.131, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureș. Data: 1863. Este replica precedentei. Diferă de aceea la v. 5: *Dar inima îmi tot plînge*; v. 7: *pre obraz*; v. 8defectiv: *Că nu poci de năcaz.* Același fonetism *poci* < *potiu* și la v. 2 (al catrenului inițial).

CXC. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197. II.77, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea: ȘOMOȘTELNIC, jud. Mureș. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 6, care trădează o formulare nefolclorică; în rest au transcris destul de fidel. În ms. v. 2: *Tot îmi cade*; v. 5: *Că dacă.* Cea de-a doua variantă merită a fi citată în întregime: ms. nr. 2 197. II.42, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1872.

— Măi bade, de dorul tău,
Tare pică părul meu.
Dă-mi peana din clopul tău,
Să o pui în lăutoare,
Doar nu va pica-așa tare.
— Ba eu, mîndră, nu ți-oi da,
Cu peana boscoane-i face
Și eu, mîndră, -iar m-oi-ntoarce.

CXCI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.4, f. 2 $^{v\cdot}$—3 $^{r\cdot}$, t. 8—9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *Bădiț, bădișorul meu*; v. 2: *dor cu greu*; v. 6: *Pui capu*; v. 7: *Gîndu mi-i la.* Textul nu apare în culegerea lui N. Pauleti.

CXCII. Este amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.140, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data: 1863. Editorii au adăugat cele două versuri introductive. Ultimele patru reproduc aproape exact originalul. În ms. v. 1 (resp. 3): *Mîndra mea cea*; v. 4 (resp. 6): *Fără se-uscă.*

CXCIII. Reprezintă amplificarea disproporționată a singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.138, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 9 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP, IACOB, cl. V. Localitatea: DRÎMBAR, jud. Alba. Data: 1872. Pentru a arăta cum s-a ajuns aproape la dublarea numărului de versuri, transcriem în întregime originalul din ms.

Bădiț, bădișorul meu,
Dragostea-i ca gheața-n baltă,
Duce dor săraca fată.
Ghiața-in baltă se topește,
Fata de dor'mbătrînește.

CXCIV. Reprezintă o prelucrare, cu și după versuri disparate din mai multe variante. Astfel, v. 1—2 sînt reproduse întocmai după varianta: ms. nr. 2 197 II. 109, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIȘTEU jud. Mureș. Data: 1872. Manuscrisul cuprinde în plus și: *Îmi stricași inima iară / Dorule, poamă amară.* Sugestii vor fi primit editorii și din direcția textului CCLXI. O astfel de variantă se încheie cu catrenul: *Doru meu pe unde zboară,/ Nu-i pasăre să-l doboară*; / *Doru meu pe unde umblă,/Nu-i pasăre să-l ajungă*: ms. nr. 2 197.II.150, f. 5 $^{r\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOACHIM, cl. V. Localitatea BĂIȚA, jud. Mureș. Data: 1863. Oricum, cea mai mare parte din versiunea publicată (v. 3—8) trebuie considerată apocrifă.

CXCV. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.108, f. 8$^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VULCAN IOAN, cl. VII. Localitatea: BLAJ, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 3: *Că cărutele-s*; v. 4: *dorule, pe ele* (ambele versuri sînt supranumerare prin anacruză: „ca" și „si", lucru remediat de editori).

CXCVI. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197. II.8, f. 1$^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Cea de-a doua variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.122, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1 și 3: *dorul ce-l (duc, trag).*

CXCVII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197. II.69, f. 5$^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *bădiuț*; v. 5 și 7: *Cîndu-l văd*, v. 8: *Atunci mă iau tot fiori.* De reținut fonetismul *văz* (= vęz) ca aparținînd editorilor.

CXCVIII. Reprezintă amplificarea unei combinații din două variante cu totul distincte. Prima: ms. nr. 2 197. II.85, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea: ȘOMOȘTELNIC, jud. Mureș. Data: 1872. A primit versul introductiv și a fost transcrisă destul de fidel. În ms. v. 1 (resp. 2): *De uritul*; v. 2 (resp. 3): *Nici în crișmă.* Această formulă amplificată ocupă primele patru versuri ale versiunii publicate. În continuare, editorii au folosit varianta: ms. nr. 2 197.II.166, f. 4$^{v\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarnik). Culegător: NEMEȘ IOAN MAIOR, cl. V. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863. Editorii i-au adăugat două versuri, unul pentru a face legătura cu textul anterior (v. 5: cu caracter invocativ) și altul explicativ (v. 8). Restul a fost transcris cu destulă fidelitate. În ms. v. 1 (resp. 6): *De-ar da*; v. 2 (resp. 7): *Grindului*; v. 3 (resp. 9): *Să ardă pînă-n*; v. 4 (resp. 10): *Doru mîndrei să nu-l duc*; v. 5 (resp. 11): *doru-am purtat*; v. 6 (resp. 12): *Mai de tot că.*

CXCIX. Reproduce destul de fidel singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 30$^{v\cdot}$, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine și hore.* În ms. v. 1 și 3: *dealul*; v. 4: *Dar dorul nu-l pot petrece.*

CC. La baza versiunii publicate stă varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 17$^{r\cdot}$, t. 92 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Pe aceasta au modificat-o superficial. În ms. v. 1: *Lungu-i*; v. 2: *Da-i mai*; v. 3: *C-a Clujului*; v. 4: *Și-a dorului se topește.* Alte 5 variante sînt divergente la cel de-al doilea distih. Astfel: ms. nr. 2 197.II.11, f. 2$^{r\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GIURGIU THEODOR, cl. VIII. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Lungu-i*; v. 2: *Da-i mai*; v. 3—4: *Drumul Clujului se gată, / Al dorului niciodată.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.23, f. 2$^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea: HOPÎRTA, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Lungu-i*; v. 2: *Da-i mai lung a*; v. 3—4: *Drumul Clujului se gată, / A dorului niciodată.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.166, f. 2 $^{v\cdot}$—3$^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEȘ IOAN MAIOR, cl. V. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863. E absolut identică cu cea precedentă. Varianta: ms. nr. 2 197.II.164, f. 11 $^{r\cdot}$, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Da-i mai lung al*; v. 3—4: *Că a Clujului se gată, / A dorului niciodată.* La nota 37, editorii menționează și acest grup de variante. Ultima variantă merită să fie citată în întregime: ms. nr. 2 197.II.138, f. 4$^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. V. Localitatea: DRÎMBAR, jud. Alba. Data: 1872.

Lungu-i drumul Miercurei,
Da-i mai lung dorul badei.
Drumul Miercurei se gată,
Dorul badei niciodată;
Drumul Miercurei se scurtă,
Dorul badei nu se curmă.

CCI. Editorii au completat suita distihurilor, combinînd patru variante deosebite (în care această suită e defectivă).

a) Ms. nr. 2 197.II.114, f. 1$^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872.

b) Ms. nr. 2 197.II.142, f. 1$^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE, cl. V. Localitatea: CIPĂU, jud. Mureș. Data: 1872.

c) Ms. nr. 2 197.II.174, f. 4$^{r\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea: ȘARD, jud. Alba. Data: 1872.

d) Ms. nr. 2 197.II.175, f. 5$^{r\cdot}$, t. 56 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Primul distih se află în toate cele 4 variante în discuţie, cu diferenţele:

v. 1: *De-ar fi dorul vînzător*: *a, b, d*; *doru-ndurător*: *c*;

v. 2: *M-aş face-un neguţător*: *a, d*; *face neguţător*: *b, c*.

Distihul al doilea se află numai în var. *c*:

v. 1 (resp. 3): *Ba mi-aş pune bolta-n şură*;

v. 2 (resp. 4): identic.

Distihul al treilea se află numai în var. *d*, într-o formă absolut identică. Distihul al patrulea se află în toate variantele: *a, b, c, d*; numai în var. *c* diferă la v. 1 (resp. 7): *Ba mi-aş pune bolta-n prag*; în rest, materialul este identic şi transcris fidel.

Distihul al cincilea se află de asemenea într-o singură variantă: *b*, într-o formă absolut identică. Precum se vede, combinarea s-a făcut folosind absolut toate cele 4 variante ce au stat la dispoziţia editorilor în ordinea: 1) *a, b, d*; *b, c*; 2) *c*; 3) *d*; 4) *a, b, d*; 5) *b*. Ultimele patru versuri ale versiunii publicate sînt adăugate de editori. Nu am aflat prototipurile lor (mai apropiate sau mai depărtate) nicăieri în materialul manuscris. Merită să fie popularizate alte două variante, care schimbă datele discursului liric, aducînd o puternică notă de inedit:

a) Ms. nr. 2 197.II.17, f. 3$^{v\cdot}$, t. 21. Culegătorul este neidentificat, iar materialul nelocalizabil. Data: 1870.

De-ar fi dorul vînzător
Şi badea cumpărător,
Mi-aş pune şiatra-n prag
Şi-aş vinde la dor cu drag.
De-ar fi dorul vînzător
Şi badea cumpărător,
Pre dorulu vinde-l-aş,
Pre badea cumpăra-l-aş.

b) Ms. nr. 2 197.II.145, f. 1$^{v\cdot}$, t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872.

De-ar fi dorul vînzător,
Face-m-aş neguţător.
L-aş da cu cîtu l-aş da,
Numai cît l-aş lepăda.

CCII. Reproduce aproape exact varianta: ms. nr. 2 197.II.49, f. 4$^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea: BLAJ (şi jur), jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 3: *zo*; v. 5: *D-aşa*; v. 6: *De stai în loc, te-ar*; v. 8: *Că te duci*.

CCIII. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.71, f. 2$^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 1: *Şi ah, ah, ah, măi de dor*; v. 4: *Să nu mai am cu tin'bai*.

CCIV. Reproduce, cu modificări sensibile în final, unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.63, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 4. Culegător: BUTNARIU IOAN, cl. VI. Localitatea: or. REGHIN (şi jur), jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 1: *omule*; v. 4: *Să îmble*; v. 6: *Şi vă vină*; v. 7–8: *De la-un fir de siminic / Că ce mi-ai fost ibovnic*.

CCV. Reproduce absolut întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.114, f. 3$^{r\cdot}$, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872, din ciclul *Alte chiuituri*. În original v. 4 şi 6: *sum*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 41$^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU (?), jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine sau hore de lîngă Alba-Iulia*, diferă numai la v. 2: *Colo seara*. În original, v. 4 şi 6: *sum*. Alte două variante sînt defective, lipsindu-le distihul final: ms. nr. 2 197.II.3, f. 15$^{v\cdot}$, t. 52 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *mult dor*; v. 2: *Colo seara*; v. 4: *Îs cu sînu* (textul nu e atestat în culegerea mai veche a lui N. Pauleti); ms. nr. 2 197.II.123, f. 3$^{r\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872. Diferă la v. 1: *ce dor duc*; v. 4: *Tot cu sînu-s*.

CCVI. Reproduce întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.123, f. 4$^{r\cdot}$, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872. Unica deosebire: în ms. peste tot prepoziţia *pre*, transcrisă de editori cu *pe*.

CCVII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.46, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, judeţul Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat emistihul 4 şi 6, precum şi v. 8. În rest, transcrierea e destul de fidelă. În ms. v. 3 (resp. 3–6): *Una-n deal şi una-n vale*; v. 5 (resp. 9): *Ceai din deal s-o*; v. 6 (resp. 10): *Ceai din vale m-o*; v. 7 (resp. 11): *Ceai din capu satului*. A doua variantă din culegere lărgeşte mult pasajul final (v. 9–12 al versiunii publicate): ms. nr. 2 197.II.72, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea: DEAJ, judeţul Mureş. Data: 1872.

Din trei mîndruţele mele,
Oh, n-am nici una din ele:
Cei din sus s-a măritat,
N-aibă parte de bărbat;
Cei din jos că mi-a murit,
Aibă-odihnă în pămînt;
Cei d'n capu satului
Tare-mi moarte capului

CCVIII. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.19, f. 21 $^{r\cdot}$, t. 52 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 5: *Noaptea*; v. 6: *Şi vremea*. Cea de-a doua variantă aflată în manuscris e mai restrînsă ca accepţie lirică: ms. nr. 2 197.II.135, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, judeţul Alba. Data: 1872.

Somnu-i bun şi noaptea-i mică,
Pînă mergi la ibovnică
Luceafărul se ridică.
Cînd gîndeşti să odihneşti,
Iaca ziua la ferești.

CCIX. Reprezintă amplificarea textului, identic, a două variante din aceeaşi localitate şi redactate la aceeaşi dată. Editorii au adăugat versul introductiv şi au transcris aproape exact materialul din ms. Singurele diferenţe: v. 3 (resp. 4): *În braţele*; peste tot (v. 2, 5) prepoziţia *pre*. Detaliile tehnice ale celor două variante sînt: ms. nr. 2 197.II.8, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI şi ms. nr. 2 197.II.122, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V, ambele culese în 1872 din TĂTÎRLAUA, judeţul Alba.

CCX. Reproduce aproape fidel varianta: ms. nr. 2 197.II.62, f. 3 $^{v\cdot}$–4 $^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea: SUSENI, judeţul Mureş. Data: 1863. În ms. v. 1 şi 3: *Trecut-au*, v. 5 şi 7: *bădiţa-i* (*sur, alb*). Defectivă e varianta: ms. nr. 2 197.II.112, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHĂTI VASILE, cl. VIII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. În ms. v. 2: *Că-i cunosc*, v. 3 (resp. 5): *Calul sur*. Într-un caz întîlnim numai catrenul final: ms. nr. 2 197.II.184, f. 14 $^{r\cdot}$, t. 75 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, judeţul Cluj. Data: 1863. Este refăcut astfel: *Bădiţa cu calul sur, / Blăstămcl-aş, nu mă-ndur; / Bădiţa cu calul alb, / L-aş blăstăma, da mi-i drag*. Acest catren se poate transforma şi el: ms. nr. 2 197.II.19, f. 9 $^{r\cdot}$, t. 16 d (numerotarea lui Jarník). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil şi nedatabil, cum au arătat de altfel şi editorii în nota 38, luînd forma: *Bădiţa cu suman alb, / Blăstăma-l-aş şi mi-i drag; / Bădiţa cu suman sur, / Blăstăma-l-aş şi nu mă-ndur*. În acelaşi caiet al lui MARŢIAN B. IOAN (ms. nr. 2 197.II.184, f. 14 $^{r\cdot}$, t. 76) din OCNA DEJULUI, întîlnim o formulă defectivă: *Cînd trece bădiţa dealul, / Îi cunosc urma şi calul: / Calul sur, / Badea bătrîn*, cu dispoziţia emistihială în manuscris.

CCXI. Nu am aflat prototipul cîntecului în manuscris.

CCXII. Reproduce aproape fidel varianta: ms. nr. 2 197.II.68, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, judeţul Alba. Data: 1872. În ms. v. 1: *Vinerea-n tîrg*; v. 2: *Să văd*; v. 5: lipseşte; v. 5 (resp. 6): *Văzui şi pre*; v. 7 (resp. 8): *şi-o strîngea*; v. 9 (resp. 10): *Cînd în gură-o*. Paralel cu această variantă au fost folosite sugestii venite din partea unui alt text, căruia îi lipsesc v. 2–4 din versiunea publicată şi care are o atestare mai veche în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 67). Oferim ca prototip, faţă de care vom face raportările comparative, varianta: ms. nr. 2 197.II.165, f. 4 $^{r\cdot}$–$^{v\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

Mă dusei miercurea-n tîrg
Şi găsii mîndrele bînd.
Mă dusei mai încolea
Şi găsii şi mîndra mea

5 În brațele altuia.
Cînd în brațe mi-o strîngea,
Frigurile mă prindea;
Cînd în gură-o săruta,
9 Mai tare mă scutura.

Varianta: ms. nr. 2 197.II.20, f. $2^{r\cdot}-^{v\cdot}$ t. 10 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEȘ IOAN JUNIOR, cl. V. Localitatea: POIANA, jud, Cluj, Data: 1863. Diferă de cea precedentă la v. 1: *în tîrg la Grind*; v. 2: *Văzui mîndrele venind*; v. 3: *mai dincolea*; v. 4: *Văzui și pre*; v. 6: *o strîngea*. Varianta: ms. nr. 2 197. II.117, f. $1^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureș. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Mă duceam vinerea-n*; v. 2: *Și găseam*; v. 3: *Mă duceam din colea*; v. 4: *Vedeam și pre*; v. 6: *o strîngea*; v. 7: *mă prindeau*; v. 9: *Și mai tare mă scuturau*. De la aceste variante au primit editorii sugestia introducerii versului 5 (versiunea publicată), care corespunde invariabil versului 3 din cele 3 variante manuscrise. Varianta: ms. nr. 2 197.II.57, f. $3^{r\cdot}-^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ȘTEFAN, cl. V. Localitatea: ȚAPU, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *în tîrg la Grind*; v. 2: *Și văzui*; v. 3 (resp. 4): *Îmi văzui și*; v. 6 (resp. 9): *m-apuca*; v. 7 (resp 6.): *o strîngea*. Varianta: ms. nr. 2 197.II. 173, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂȘEL, jud. Mureș. Data: 1863. Este întru totul identică cu cea precedentă.

CCXIII. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.21, f. $1^{r\cdot}-^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N^{n} (neidentificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil. În ms. v. 2: *Pîn'la*; v. 4: *Da-o mințit*; v. 5: *m-a-nceluit*; v. 8: *Că m-aș fi culcat*.

CCXIV. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.114, f. $3^{v\cdot}$, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. În ms. v. 1: *Cînd badea trecea valea*; v. 2: *Mîndruța lui*; v. 3: *Și maică-sa o-ntreba*; v. 4: *Ce suspini fiică*; v. 5: *Da suspin*; v. 7: lipsește; v. 7–8 (res. 8–9): *Că s-au dus pe-o călicuță, / Ca să-și capete drăguță*.

CCXV. La baza versiunii tipărite stă varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 15 $^{r\cdot}-^{v\cdot}$, t. 84 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Editorii au amplificat materialul din ms., adăugîndu-i 6 versuri: 1, 5, 9–11, 15. Transcrierea destul de liberă. În ms. v. 2 (resp. 3): *Pre-un spic*, v. 4 (resp. 6): *Eu-napoi i-am*; v. 5 (resp. 7): *Pre-un spic*; v. 7 (resp. 12): *El îndărăt mi-o*; v. 8 (resp. 13): *Pre-o frunzuliță de-alun*; v. 9 (resp. 14): *Să mă duc să mi-l*; v. 10 (resp. 16): *Da la fină ce voi*; v. 11 (resp. 17): *I-oi da-o mînă*; v. 14 (resp. 20): *Să mă iubesc și eu-n lume*. Alte șase variante au o dezvoltare mai epică și se încadrează în clasificarea baladelor populare la V, 244 tipul „Mîndra părăsită". Vezi: Al. I. Amzulescu, *Balade populare românești*, vol. I, București, Edit. pentru literatură, 1964, p. 199–200 (rezumat tematic și bibliografie). Pentru că prezența baladei populare în Transilvania este o problemă încă de discutat, oferim textul integral al tuturor acestor 6 variante.

a) Ms. nr. 2 197.II.78, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAȘ, jud. Brașov. Data: 1863.

Am avut un drăguț drag
Și m-am pus și l-am mînat
Colo-n tîrg la Țarigrad,
El mie să-mi tîrguiască
5 Un scul de mătasă neagră,
El și-a tîrguit nevastă.
El napoi mi-a poruncit,
Pre trei fire de săcară,
Să mă duc că el se-nsoară;
10 Eu napoi am poruncit,
Pre trei fire de ovăz;
Să se-nsoare sănătos;
El napoi mi-o poruncit,
Pre trei frunze de alun,
15 Să mă duc să îl cunun.
Da cum, focul, să-l cunun?
De trei ani mi-a fost drăguț,
Acum să-mi fie finuț?
Mamă-sa din grai grăia:
20 — Nu fi tu, fiică, nebună,
Du-te tu și îl cunună.
Cînd paharu-i-nchina
Și din gură-i cuvînta,
Tu așa li-i gratula:
25 Să trăiești, finuțul meu,
O, și fina, săraca,
Să n-ajungă sîmbăta
Și finul dumineca!

Jarník subliniază cu creionul v. 18–19.

b) Ms. nr. 2 197.II.49, f. 4 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea: BLAJ (și jur), jud. Alba. Data: 1863.

Am avut un bădiț drag
Și departe l-am mînat,
Da la tîrg la Țelegrad,
Mie să-mi tîrguiască
5 Opt sculuță de mătasă,
Să-i cos chemeșă frumoasă.
Și el, nu știu ce-o lucrat,
Că alta și-o căpătat.
Și el carte mi-o trimes
10 Pe trei fire de săcară,
Să mă duc că el se-nsoară.
Și carte i i-am trimes
Pe trei fire de ovăz,
Să se-nsoare sănătos,
15 Cu drăguț destul mi-o fost.
Și el carte mi-o trimes
Pe trei fire de alun,
Să mă duc și să-l cunun.
Maica mea din grai grăia:
20 — Du-te, fiică, și-l cunună,
Că pîn'acum ți-o fost drăguț,
De-azi încolo ți-o fi finuț.
El ți-o-nchina cu paharu,
Tu-i închina cu amaru:
25 Să trăiești finuț, cu bine,
Să n-ajungi ziua de mîne;
Să trăiască și fina,
Să n-ajungă nici seara;
Să rămîie finul june,
30 Să mă ia iară pe mine.

În ms. pronunție regională la v. 25, 27 și 29: *cin*, *cinuț*.

c) Ms. nr. 2 197.II.65, f. $7^{r\cdot}$, t. 25 (numerotarea culegătorului). Culegător CEAUȘEANU ALEX. cl. VI. Localitatea: De pe Mureș (PORUMBENI, jud. Hărghita. Data: 1872.

Am avut un bădiț drag,
L-am trimis la Bălgărad,
El inel să-mi tîrguiască
Și-un scul de mătasă neagră,
5 Să-mi cos o cămașă dragă.
Nu știu tîrguitu-mi-a,
Că el poruncitu-mi-a,
Pre trei fire de secară
Să mă duc că el se-nsoară.
10 Și eu-napoi i-am trămis,
Pre trei fire de odos
Să se-nsoare sănătos.
Și el iar mi-a poruncit,
Pre trei fire de alun
15 Să mă duc eu să-l cunun.
Și eu frumos m-am gătat,
M-am dus și l-am cununat.
După masă m-am băgat,
C-un pocal i-am închinat:
20 Să trăiești tu, finule,
Să trăiască și fina,
Să se uște vinerea,
Să n-ajungă sîmbăta,
24 Cum mi-a rupt ea inima.

d) Ms. nr. 2 197.II.147, f. $2^{r\cdot-v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOSIF, cl. VI. Localitatea: or. BLAJ, jud. Alba. Data: 1863.

Am avut un bădiuc drag
Și departe l-am mînat,
Togma-n tîrg la Țaligrad.
Ca în tîrg să tîrguiască
5 Arnici și mătasă neagră,
Să-i cos o cămeșe-ntreagă.
Și, zău, el mi-au poruncit,
Pre frunză de secară,
Că se-nsoară-n altă țară.
10 Și zău, eu i-am poruncit,
Pe frunzuță de ovăz,
Să se-nsoare sănătos.
Și, zău, el mi-au poruncit,
Pre frunzuță de alun,
15 Să mă duc să îl cunun.
— Ce zici, maică, duce-m-oi,
Sau, la dracu, lăsa-m-oi[2].
— Du-te, fiică, de-l cunună
Și la fin-to să închini:
20 Să trăiești, fine, cu bine,
Să n-ajungi ziua de mîne;
Să trăiască și fina,
Să n-ajungă săptămîna.

e) Ms. nr. 2 197.II.148, f. $3^{r\cdot-v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP LADISLAU, cl. VII. Localitatea: or. BLAJ, jud. Alba. Data: 1863.

Am avut un bade drag
Și departe l-am mînat,
Togma-n tîrg la Țaligrad.

Ca în tîrg să tîrguiască
Arnici şi mătasă neagră,
Să-i cos o chemaşe-ntreagă.
Şi, zău, mi-o poruncit,
Pre frunzuţa de săcară,
Că se-nsoară-n altă ţară.
Şi, zău, io i-am poruncit,
Pre frunzuţă de oyăz,
Să se-nsoare sănătos.
Şi, zău, el mi-o poruncit,
Pre frunzuţa de alun,
Să mă duc ca să-l cunun.
— Ce zici, maică, duce-m-oi,
Sau, la dracu, lăsa-m-oi?
— Du-te, fiică, de-l cunună
Şi la fin tu să-i închini:
Să trăieşti, fine, cu bine,
Să n-ajungi ziua de mîne;
Să trăiască şi fina
Să n-ajungă săptămîna.

f) Ms. nr. 2 197.II.160, f. 4 $^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea: COLIBI, jud. Alba. Data: 1863

Am avut un bădiţ drag,
Unu-n deal şi unu-n vale.
Cel din deel îmi face val,
Cel din vale, supărare,
Cel din capu satului,
Îi punerea capului.
L-am mînat la Ţiligrad
Să-mi cumpere ceva-n dar,
El mie să-mi tîrguiască
Un scul de mătasă neagră,
Să-mi fac o chemeşe dragă
Ţesută cu mătasă neagră.
El în tîrg o zăbovit,
Giulgiu-n ladă-a mucezit.
Da el mie mi-o trimis
Pe trei fire de săcară
Să mă duc, că el se-nsoară.
Dar eu iară i-am trimis
Pre trei fire de oväz
Să se-nsoare sănătos.
Dar el iară mi-a trimis
Pre trei frunze de alun
Să mă duc eu să-l cunun.
— Maică, nu ştiu, cununa-l-oi,
Ori mai bine blăstăma-l-oi?
— Calcă-ţi fiică pe inimă
Şi te du de lu cunună.
Şi cum în casă-a intrat:
— Să trăieşti, finuţ, cu bine,
Să te mai iubeşti cu mine;
Să trăiască şi fina.
Să trăiască, să-nflorească,
Săptămîna n-o-mplinească...
Şi fecioru-a cuvîntat
Din gură mai apriat...

Jarník încercuieşte numărul de ordine, ca la toate baladele. Ultimul text din această serie e fragmentar, respectiv redus la esenţa sa lirică. Detaliile tehnice sînt: ms. nr. 2 197.II.184, f. 15 $^{r\cdot}$, t. 82 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

Auzit-am de la moară
Că bădiţa meu se-nsoară.
'Nsoare-se cu Dumnezeu,
Că mie nu-mi pare rău.
'Nsoare-se, trăiască bine,
Cu dor mare de la mine.
El înapoi mi-o trimes
Pre-o frunzuţă de alun,
Să mă duc să mi-l cunun.
Eu frumosu m-am schimbat,
M-am dus şi l-am cununat,
Finului i-am închinat:
Să trăiască şi fina,
Să mi-o uşte vinerea.

Textul este prevăzut cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „parasita si bl. rivala" (= părăsita îşi blestemă rivala).

CCXVI. Textul este o combinaţie a nu mai puţin de 13 variante, complete şi fragmente, culese din 12 localităţi. Comunicăm aici textul integral al acestor 13 variante şi fragmente, pentru eventuale confruntări tematice şi poetice. Primele 7 texte sînt ample, cu atmosferă baladică; ultimele 6 sînt fragmente (aşezarea lor în serie indică degradarea tot mai adîncă a textelor).
a) Ms. nr. 2 197.II.50, f. 2 $^{v\cdot}$—3 $^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DRĂGHICI IOAN, cl. VIII. Localitatea: OARDA DE SUS, jud. Alba. Data: 1863.

Frunză verde, frunzuliţă,
Am avut o mîndruliţă
Şi-am lăsat-o să mai crească,
Minte-n cap să-şi dobîndească.
Şi de cînd o am lăsat,
Mîndra mea s-au măritat,
Vai de mine, ce păcat!
Mi-ar fi, nu mi-ar fi bănat,
Ea de s-ar fi măritat
De la noi a treilea sat,
Dar mîndra s-au măritat
De la noi a treia casă
Şi mi-i inimuţa arsă.
Ies afară, văzu-o;
Intru-n casă-auzi-o.
— Vai, mămucă iubitoare,
Inimioara rău mă doare.
Mămuca-mi pune de cină,
Inimioara tot suspină.
Mămuca pricepe bine
Că mi-i dor de oarecine
Şi-mi tot zice, vai de mine:
— Taci, fiule, nu ofta,
De ţi-i dor de cineva,
Lumea-i mare, fete-s multe,
Şi mai mari, şi mai mărunte!
— O, mămucă, mama mea,
Nu pricepi tu ce aş vrea,
Eşti bătrînă şi nu crezi,
Lumea-i largă şi nu vezi,
Că din sută şi din mie,
Numa una-mi place mie.
Ceriu-i mare, stele-s multe,
Şi mai mari, şi mai mărunte,
Luminoase-, ntunecoase,
Dar ca mîndra nu-s frumoase!

b) Ms. nr. 2 197.II.26, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MIHĂLŢEANU ŞTEFAN, cl. VI. Localitatea: OHABA, jud. Alba. Data: 1863.

Frunză verde, frunzuliţă,
Mi-am avut o mîndruliţă
Şi-am lăsat-o să mai crească,
Minte-n cap să-şi dobîndească.
Pînă eu m-am deşteptat,
Mîndruţa s-au măritat.
Nu mi-i ciudă, nici bănat,
Cînd ea s-ar fi măritat
De la noi a treia sat,
Da, zău, ea s-au măritat
De la noi a treia casă:
Ies afară văzu-o,
Intru-n casă-auzu-o.
Maica-mi pune de mîncare,
Inima în mine zbiară;
Maica îmi punea să mînc,
Inima în mine-au plîns;
Maica îmi punea de cină,
Inima-n mine suspină
Şi maica mă pricepea
Şi pre mine mă-ntreba,
Au mi-i dor de cineva.
— Măicuţ', măiculeana mea,
Eşti bătrînă şi nu vezi?
— Iaşi afară şi ţi-alegi.
Lumea-i largă şi sînt multe,
Şi sînt multe şi mărunte.
— Şi ca mîndra nu sînt multe.

c) Ms. nr. 2 197.II.126, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEŢANI, jud. Mureş. Data: 1863.

Am avut o mîndruliţă
Şi-am lăsat-o să mai crească,
Minte-n cap să dobîndească.
Pre cînd eu că-o-am lăsat,
Ea s-a pus s-a măritat
Şi de ştire nu mi-o dat,
Că şi eu o-aş fi luat.
Dar de s-ar fi măritat
De la noi a treilea sat,
Nici sama n-aş fi băgat;
Dar, zău, ea s-a măritat
De la noi a treia casă,
Inimuţa mea mi-i arsă.
Intru-n casă auzî-o,
Ies afară vezî-o.
Maica mă strigă la cină,
Inima-n mine suspină.
Maica mă pricepe bine,
Că io-am văst pre oarecine,
Maica din grai şi-a grăit:
— Fiul maichii, dragul maichii,
Lumea-i largă, fete-s multe
Şi mai mari şi mai mărunte.
El din grai aşa-au grăit:
— Maică, măiculeana mea,
Multe stele sînt pre cer,
Luminoase-ntunecoase
Nu-s ca mîndra de frumoase.

Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „doru dupa mandra ce s'a măritatu".

d) Ms. nr. 2 197.II.155, f. 1 ^{v}—2 ^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureş. Data: 1872.

Frunzulică, frunzulucă,
Am avut o mîndrulucă.
O-am lăsat-o să mai crească,
Minte-n cap să-şi dobîndească.
Minte-n cap şi-a căpătat,
Ea s-a pus s-a măritat.
O, de s-ar fi măritat
De la noi a treia casă
N-ar fi fost tot cu bănat,
Dară ea s-a măritat
De la noi a treia casă,
O, inima mea-i ca arsă.
Ies afară şi o văd,
De la inimă oftez.
Măicuţa-mi pune de cină,
Inima mea tot nu-i bună.
Măicuţa din grai grăi-ră:
— Ale, le fiicuţ de tine,
Ce eşti fiicuţ supărat,
Ori mîndruţa te-a lăsat?
Nu te, fiicuţ, supăra,
Că alta ţi-i căpăta.
— Maică, măiculiţa mea,
Multe stele sînt pre cer,
Stele multe, luminoase,
C-a mea mîndră nu-s frumoase;
Stele-s multe şi mărunte,
C-a mea mîndră nu sînt multe.

De reţinut fonetismul local: *sicutiu* (= fiicuţ) la v. 18, 19, 21.

e) Ms. nr. 2 197.II.182, f. 2 ^{r}—^{v}, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu Data: 1872.

Frunză verde, frunzuliţă,
Am avut o mîndruliţă
Şi-am lăsat-o să mai crească,
Minte-n cap să-şi dobîndească
Şi de cînd o am lăsat,
Mîndra mea s-au măritat.
Vai de mine, ce păcat!
Mi-ar fi, nu mi-ar fi bănat,
Ea de s-ar fi măritat
De la noi a treia sat,
Dar mîndra s-au măritat
De la noi a treia casă
Şi mi-i inima arsă.
Ies afară văzu-o,
Intru-n casă-auzi-o.
Vai mămucă iubitoare,
Inimioara rău mă doare.
Mămuca-mi pune de cină,
Inima-mi tot suspină.
Mămuca pricepe bine
Că mi-i dor de oarecine
Şi-mi tot zice: — Vai de mine,
Taci, fiule, nu ofta
De ţi-i dor de cineva.
Lumea-i mare, fete-s multe
Şi mai mari şi mai mărunte.
— O, mămucă, mama mea,
Nu pricepi tu ce aş vrea,
Eşti bătrînă şi nu crezi,
Lumea largă şi nu vezi
Că din sută şi din mie
Numai una-mi place mie.
Ceriu-i mare, stele-s multe
Şi mai mari şi mai mărunte,
Luminoasă-ntunecoasă,
Dar ca mîndra nu-s frumoasă.

f) Ms. nr. 2 197.II.113, f. 3 ^{v}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII, Localitatea TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

Frunză verde, frunzuliţă,
Am avut şi eu drăguţă
Şi-am lăsat-o să mai crească,
Minte-n cap să-şi dobîndească,
Pre maică-sa s-o slujească.
Mîndra mea s-a măritat,
Eu de cînd c-o am lăsat,
Vai de mine, ce bănat!
Mi-ar fi, nu mi-ar fi bănat,
Mîndra să se fi măritat,
De la noi a treilea sat;
Da mîndra s-a măritat,
De la noi a treia casă
Şi-inima mi-i toată arsă.
Ies afară vădu-o,
Intru-n casă audu-o.
— Vai, mămucă iubitoare.
Inimuţa rău mă doare.
Măicuţa-mi pune de cină,
Inimuţa-mi tot suspină.
Măicuţa îl întreba:
— Taci, fiule, nu ofta,
Ori ţi-i dor de cineva?

Lumea-i largă, fete-s multe
Şi mai mari, şi mai mărunte.
— Vai de mine, mama mea,
Eşti bătrînă şi nu crezi,
Largă-i lumea şi nu vezi
Că din sută şi din mie
Numai una-mi place mie.
Ceru-i mare, stele-s multe
Şi mai mari, şi mai mărunte,
Luminoase,-ntunecoase,
Nu-s ca mîndra de frumoase.

La v. 26, culegătorul notează: „Fetior", ca introducere la reluarea dialogului.

g) Ms. nr. 2 197.II.184, f. 9^{r}—^{v}, t. 50 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

F... morţii mîndrei mele,
Că-i dădui două inele
Şi s-a măritat cu ele.
Batăr de s-ar fi măritat
De la noi a treia sat
N-aş fi fost cu supărat,
Da s-o pus s-o măritat
De la noi a treia casă,
Destulă inimă arsă.
Ies afară vădu-o,
Intru-n casă-audu-o,
Vai, măicuţă, aprindu-mă.
Măicuţa-mi pune de cină,
Eu cinez şi mai rămîne.
Măicuţa mă vede bine
Că mi-i dor de oarecine.
Măicuţa din grai grăieşte:
— Taci, fiule, nu ofta,
Ceriu-i mare, stele-s multe,
Şi mai mari, şi mai mărunte.
Cele mari mai luminoase,
Cele mici mai-ntunecoase
Şi mai sînt mîndre frumoase.

Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „superatulu ca i s'a maritatu mundr'a se mang".

h) Ms. nr. 2 197.II.160, f 1^{r}—^{v}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea: COLIBI, jud. Alba. Data: 1863.

Frunză verde, frunzuliţă,
Am avut o mîndruliţă
Şi-am lăsat-o să mai crească,
Minte-n cap să-şi dobîndească,
Şi de cînd o am lăsat,
Mîndra mea s-au măritat.
Mi-ar fi, nu mi-ar fi bănat,
Că de s-ar fi măritat
De la noi a treilea sat.
Ba, zău, că s-au măritat
De la noi a treilea casă
Şi mi-i inimuţa arsă.
Ies afară, văzu-o,
Intru-n casă, auzu-o.

Jarník încercuieşte numărul de ordine ca la toate baladele.

i) Ms. nr. 2 197.II.67, f. 2^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA NICOLAE, cl. V. Localitatea: MÎNĂRADE, jud. Alba. Data: 1863.

Am avut o mîndruliţă
Şi fu tare tineruţă.
Am lăsat-o să mai crească,
Ca minte să-şi dobîndească,
Dar ea nu m-o ascultat,
S-o pus şi s-o măritat
De la noi a treilea sat,
Supărare şi bănat;
Şi s-o pus a doua oară
Şi s-o măritat ea iară,
De la noi a treia casă,
Destulă inimă arsă.

j) Ms. nr. 2 197.II.174, f. 3 ^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea: ŞARD, jud. Alba. Data: 1872.

Frunză verde, frunzuliţă,
Am avut o mîndruliţă
Şi-am lăsat-o să mai crească,
Minte-n cap să-şi dobîndească.
Iar de cînd pre mîndra-am lăsat,
Mîndra mea s-au măritat,
De la noi al treilea sat
Şi-am rămas cu mult bănat.

Jarník încercuieşte numărul de ordine al textului, ca la toate baladele

k) Ms. nr. 2 197.II.84, f. 1 ^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872.

Şi-am avut mîndră iubită
Şi duşmanii mi-o mărită.

De-ar fi dat-o-al treilea sat,
Eu lesne o-aş fi uitat;
Da o dat-o-a treia casă,
Eu stau cu inima arsă.

l) Ms. nr. 2 197.II.8, f. 1^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872.

Şi-am avut mîndră iubită,
Şi duşmanii mi-o mărită,
Şi-o mărită-n sat cu mine,
Nu-i modru s-o ducem bine.

m) Ms. nr. 2 197.II.122, f. 2^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872.

Şi-am avut mîndră iubită,
Şi duşmanii mi-o mărită,
Şi-o mărită-n sat cu mine;
Nu-i modru s-o ducem bine.

Oferim totodată şi harta culegerilor

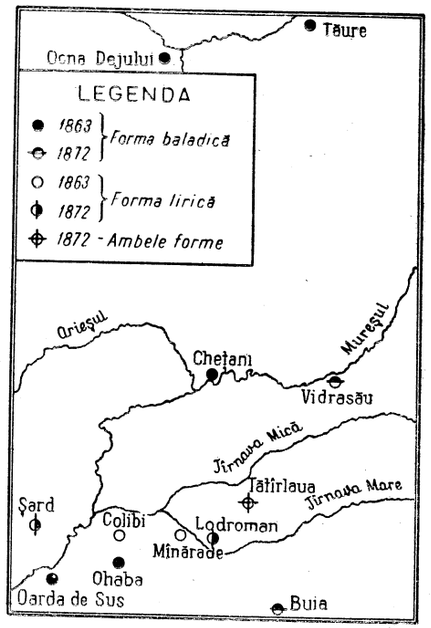

Structura motivică a textului D. 216: „Am lăsat-o să mai crească".

CCXVII. Editorii au avut la îndemînă 5 variante, pe care le-au combinat între ele. La baza versiunii lor stă varianta: ms. nr. 2 197. II.114, f. 4^{v}, t. 50 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul: *Alte chiuituri*. Textul are amplitudinea cea mai mare (8 versuri) şi, deşi discursul este atribuit iubitului, şi nu iubitei, ca în textul publicat, această variantă prezintă cele mai multe similitudini cu versiunea tipărită. În ms. v. 1: *Ia, răsare luna bine*; v. 2: *Şi-a mea mîndră*; v. 4 adaugă: *Ori că şi-a uitat de mine*; v. 5 (resp. 4): *Ori mamă-sa i-ar fi dat*; v. 6 (resp. 5): *'Ntr-astă seară*; v. 7 (resp. 6): *Dintr-on*; v. 8 adaugă: *Şi de mine şi-a uitat*. Varianta: ms. nr. 2 197. II.87, f. 1$^{r.-v.}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA VASILE, cl. VI. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Şi bădiţa*; v. 3: *O i-i rău, o nu i-i bine*; v. 4: *O mamă-sa să-i fi dat*; v. 5 (resp. 6): *Dintr-un blidu nespălat*; v. 6: *De de mine şi-a uitat*; în versiunea publicată un vers în plus (v. 5). Varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 11^{r}, t. 59 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 1: *De cu seară-i lună bine*; v. 2: *Bădiţa la noi nu*; v. 4: *Ori badii nu i-i de mine*; v. 5–6 lipsă; textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „batj."; la v. 1, în dreptul lui *bene* (= bine), Jarník scrie: *plena*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.165, f. 3 $^{r.}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, diferă la v. 1: *De cu sară-i lună bine*; v. 3: *Nu ştiu rău i-i, ori nu-i bine*; v. 4–6: *Ori el s-o lăsat de mine. / Eu să ştiu că s-au lăsat, / Eu nu l-aş fi aşteptat*. Pentru ramificaţiile sale bogate şi neaşteptate oferim textul complet al unei ultime variante: ms. nr. 2 197.II.117, f. 4 $^{v.}$, t. 49 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872.

Arde luminiţa bine,
C-am bădiţ şi nu mai vine.
Sau i-i rău, sau nu i-i bine,
Sau nu-i îngrijit de mine,
Sau măciuca nu-o găseşte,
Sau maică-sa-l dojeneşte.
N-are la ce-l dojeni,
Că noră [tot] nu i-oi fi.
Chiar noră [dacă] i-aş fi,
Cu mine-ar putea trăi,
Că nu sînt aşa [de rea]
Precum mi-a ieşit vestea,
Că nici dracul nu-i negru
Precum [oamenii]-l facu.

Întregirile dintre croşete ne aparţin.

CCXVIII. Reproduce absolut exact unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.54, f. 3 $^{v.}$, t. 44 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CCXIX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.135, f. 3 v., t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 4. În rest, transcrierea destul de fidelă. În ms. v. 1: *şi io*; v. 2: *Mă-ntîlnii c-o*; v. 4 (resp. 5): *Rumpe [-i]*; v. 5: *Cum mi-am rupt eu inima*. Între croşete, adaosul nostru. Variantă parţială în culegerea mai veche a lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, pag. 110).

CCXX. La baza versiunii publicate stă varianta: ms. nr. 2 197.II.12, f. 1 $^{v.}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea: HĂGHIG, jud. Covasna. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 3, în rest transcriind destul de fidel. În ms. v. 1: *O vai, Doamne*; v. 3 (resp. 4–5): *Că le trec*, v. 5 (resp. 7): *lăcrămi pre obraz*; v. 6 (resp. 8): *Da de lăcrămi nu bag*; v. 7 (resp. 9): *Că le şterg cu-astă*; v. 12 (resp. 14): *Cînd e bună*. La v. 10, culegătorul trece şi sinonimul lui *ofilit*, „vesitejitu". Varianta: ms. nr. 2 197.II.152, f. 3 $^{v.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORGA IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Ţie, Doamne*; v. 3 (resp. 4): *Cum le trec*; v. 5 (resp. 6): *Cu amar*; v. 6 (resp. 7): *pre obraz*; v. 7 (resp. 8): *Da la lacrămi nu pun*; v. 9 (resp. 10): *Da săracul de obraz*; v. 11 (resp. 12): *ocilit*, v. 12 (resp. 13): *de pre rît*; lipsesc v. 3 şi 14 din versiunea publicată. Varianta: ms. nr. 2 197.II.133, f. 7$^{v.}$, t. 35 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 1: *O, Doamne, da nu*; v. 3: *Ce mi le petrec cu jele*; v. 6: *Şi cu dor*; v. 7: *Dar de lacrămi nu bag*; lipsesc v. 12–14 ale versiunii publicate. Varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 47 r., t. [3 c]. Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Diferă la v. 1: *Ţie, Doamne*; v. 3: *Că le petrec tot cu jele*; lipsesc v. 4–5 ale versiunii publicate; v. 4 (resp. 6): *Cu jele*; v. 7 (resp. 9): *intr-o naframă*; v. 8 (resp. 10): *Ci mi-e milă*; lipsesc v. 12–14.

CCXXI. Reproduce absolut exact unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.183, f. 2$^{r.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

CCXXII. Versiunea publicată reprezintă o combinaţie din două cîntece. Primul, mai închegat şi transcris cu destulă fidelitate, corespunde v. 1–5 din versiunea publicată. Cel de-al doilea a fost mult amplificat şi corespunde v. 6–13 din acea versiune. Tipică pentru primul cîntec este varianta: ms. nr. 2 197.II.164, f. 14$^{r.}$, t. 57 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. Diferă numai la v. 5: *La badea după şerpar*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.6, f. 1 $^{r.}$, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872. Diferă la v. 2: *Nu ştiu doru unde mi-i*; v. 3: *Da-i în fundu*; v. 5: *La badea în bozunari*. Varianta:

ms. nr. 2 197.II.60, f. 2 r., t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUCURESCU VASILE, cl. IV (?). Localitatea: PĂNADE (și jur), jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 3: *Chiar*; v. 5: *La bădița-n buzdunar*; v. 3: *lapsus calami* „infuldulu". Două variante schimbă discursul de la mîndră la fecior. Varianta: ms. nr. 2 197. II.2, f. 3 v., t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea: BOGATA, jud. Mureș. Data: 1863, diferă la v. 5: *La mîndruța-n buzunar*. Exact în aceeași situație e și varianta a doua, ms. nr. 2 197.II. 133, f. 6 r., t. 26 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureș. Data: 1863. Cîntecul e atestat în culegerea mai veche a lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Mușlea, p. 58). Cel de-al doilea cîntec intrat în combinație (v. 6–13 ale versiunii publicate) îmbină versuri disparate din două variante și este amplu lărgit. Prima variantă: ms. nr. 2 197.II.109, f. 3 r., t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data: 1872. Oferă primele versuri, corespunzînd v. 6–9 ale versiunii publicate, transcrise absolut fidel; diferă la v. 4 (resp. 10): *După briu cu*; v. 5 (resp. 11): *După cioareci*; lipsesc v. 9, 12–13. Varianta: ms. nr. 2 197.II.117, f. 2 r., t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureș. Data: 1872. Oferă v. 1 (resp. 6); v. 2 (resp. 9), care diferă: *Aleargă la vrăjitor*; v. 3 (resp. 8), care diferă: *să vrăjească*. Confruntarea arată că v. 12–13 ale versiunii publicate sînt intervenții ale editorilor.

CCXXIII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.72, f. 2 v.–3 r., t. 22 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea: DEAJ, jud. Mureș. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 3–4. În rest, transcrierea e destul de fidelă. Ms. diferă la v. 1: *mă cat să mor*; v. 6 (resp. 8): *Voinicaș*; v. 7 (resp. 9): *El se-nvață-a strînge-n brață*. În ed. 1885 v. 7: *să pice*, greșeală de tipar, corectată în ed. 1895, dar perpetuată în ed. 1964. Greșeala n-a fost menționată de Jarník în scrisoarea din 6 octombrie 1884 către Andrei Bîrseanu. A doua variantă a acestui cîntec: ms. nr. 2 197.II.132, f. 6 v., t. 42 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863–1867. Se deosebește la v. 1: *Vai de mine-s călător*; v. 2 (resp. 5): *Nu mă pot lăsa să mor*; v. 3–4 adaugă: *Pînă-n luna lui Cuptor. / Nici atuncea să nu mor*; v. 7 (resp. 8): *Un voinic fără*; v. 8 (resp. 9): *Car'se-nvață*; lipsesc v. 2–4. O variantă mai veche în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Mușlea, p. 84).

CCXXIV. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.66, f. 5 r., t. 19 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitateau: NADĂȘA, jud. Mureș. Data: 1867–1868. Editorii au adăugat v. 8 (ultimul), reproducînd destul de fidel materialul manuscris. În ms. v. 5: *Ca să trăiesc mai cu bine*; v. 6: *Cu a mea mîndră frumoasă*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.140, f. 1 v., t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data: 1863. Este fragmentară, cuprinzînd primele 3 versuri ale versiunii tipărite, absolut identice. Varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 5 r., t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Mută discuția în domeniul cătăniei (fapt remarcat de Jarník în clasificarea provizorie ce-o face materialului: „téma de catania"), are următoarea formulare: *Drăguță Sîntămărie, / Scoate robii din robie / Și feciori din cătănie.*

CCXXV. Reprezintă prelucrarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.119, f. 2 v., t. 8b–8 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. Editorii au eliminat v. 2–5 din original și au transcris restul cu destulă libertate. În ms. v. 1 identic, v. 2–5: *Să nu vin la-a mea mîndruță... / Frunză verde solomie, / Ce-am iubit nu-mi mai trebuie, / Nici la moartea mea să vie*; v. 6 (resp. 3): *Ci să vie*; v. 8 (resp. 5): *Să mă-ntrebe*, v. 9 (resp. 6): *Eu nu zac*, v. 10 (resp. 7): *Făr', mîndro, de dorul tău.*

CCXXVI. Reproduce absolut exact unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.128, f. 3 v., t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea: TELEAC, jud. Mureș. Data: 1872.

CCXXVII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.70, f. 3r.–v., t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COCOVANU ȘTEFAN, cl. V. Localitatea: CIUGUDUL DE SUS, jud. Alba. Data: 1863.

Editorii au adăugat v. 12 și au modificat destul de profund materialul original. În ms. v. 1: *La fîntînă sub*; v. 2: *La umbră sub*; v. 5: *Aici dorul bădiții*; v. 6: *Vine din codrii pustii*; v. 11: *Din cîmpul cu florile...*; v. 12 (resp. 13): *Unde păscui mielele*; v. 13 (resp. 14): *Și-am iubit.* O formulă fragmentară ce cuprinde v. 1, 3 și 4 (din versiunea publicată) se întîlnește frecvent, circulînd independent și cu funcție de strigătură. Astfel, varianta: ms. nr. 2 197.II.83, f. 3 v., t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea: GALȚIU, jud. Alba, Data: 1863. Face parte din ciclul: *Strigări la joc*, diferă la v. 1: *La fîntînă sub răzor*, v. 3 (resp. 4): *Se sărută.* Întru totul identice cu cea anterioară sînt variantele: ms. nr. 2 197. II. 117, f. 5 r., t. 57 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureș. Data: 1872, și ms. nr. 2 197.II.150, f. 2 r., t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOACHIM, cl. V. Localitatea: BĂIȚA, jud. Mureș. Data: 1863. Cu o deviere mai acută la v. 2: *Se întîlnesc dor cu dor*, e varianta: ms. nr. 2 197.II.141, f. 1 v., t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: CERGHID, jud. Mureș. Data: 1863. În două cazuri asistăm la o lărgire a acestei formule ternare, creîndu-se o replică simetrică la prima terțină. În această formă, cîntecul circulă independent, părînd destul de stabil. Tipică e varianta: ms. nr. 2 197.II.181, f.1 v., t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALBU NICOLAE, cl. V. Localitatea: PĂNADE, jud. Alba. Data: 1863.

La fîntînă sub răzor
Se-ntîlnește dor cu dor,
Se sărută pînă mor;
La fîntîna lui Novac;
Se-ntîlnește drag cu drag,
Se sărută pînă zac.

Raportăm la aceasta textul: ms. nr. 2 197.II.104, f. 1 r., t. 1–2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Se-ntîlnește-un dor c-un dor*; v. 3: *Se tot mustră*; v. 4: *La fîntînă sub Feleac*; v. 5: *Se-ntîlnește-un dor cu-n drag*; v. 6: *Se tot mustră.*

CCXXVIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.3, f. 3 r., t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat versul introductiv, v. 3 și 7. În rest, transcrierea destul de fidelă. În ms. v. 2 (resp. 3): *Că n-am șezut cu el afară*; v. 3 (resp. 5): *Iartă-mi, badeo, iartă-mi*; v. 4 (resp. 6): *nu m-au lăsat*; v. 5 (resp. 8): *Că mi-au dat*; v. 7 (resp. 10): *Cînd au fost*; v. 8 (resp. 11): *Ea m-au pus*; v. 9 (resp. 12): *Cînd au fost să-mi stîmpăr doru*; v. 10 (resp. 13): *Ea m-au pus să ard cuptoriul.* Formulele *șest* și *arz* aparțin editorilor.

CCXXIX. La baza versiunii publicate stă varianta: ms. nr. 2 197.II.117, f. 4 v.–5 r., t. 54 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureș. Data: 1872. În ms. lipsesc v. 4–6; celelalte sînt modificate ușor. În ms. v. 3: *cal în platâ*; v. 4 (resp. 7): *Vin'la mine*; v. 8 (resp. 11): *de socrul tău*; v. 9 (resp. 12): *Afară de mutul tău.* Versurile 5–6 ale versiunii publicate provin din varianta: ms. nr. 2 197.II. 22, f. 2 r., t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: or. HUNEDOARA, jud. Hunedoara. Data: 1872. Aceasta debutează cu distihul inițial și se încheie cu v. 3–4 (resp. 5 – 6): *Da, zău, vină și pre jos, / Că l-oi primi bucuros.* Catrenul inițial apare independent în varianta: ms. nr. 2 197.II.45, f. 3 r., t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HANDRA ZAHEI. cl. V. Localitatea: MÎNĂRADE, jud. Alba. Data: 1863, Diferă la v. 1: *Bădiță*; v. 3; *calu-n platâ*; v. 4: *Și mai vin'la min'cîteodată.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.165, f. 3 v., t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil și nedatabil, diferă la v. 3: *Cumpără-ți, bade, cal în platâ*; v. 4: *Și vin'la mine vreodată.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 30r.–v., t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Face parte din ciclul: *Doine și hore*, prezintă o deviere pitorească de la linia cunoscută, începînd cu v. 3: *Pentru-un om care-i frumos, / Vine badea și pe jos.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.111, f. 6 r.–v., t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI jud. Covasna. Data: 1863. Transferă discursul în gura feciorului. În ms. v. 1: *Mîndra mea de*, v. 3–4: *Mîndra mea de preste dîmb / Ar veni și n-are rînd.* O paralelă la acest material se află în anexa culegerii mai vechi a lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Mușlea, p. 139).

CCXXX. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.9, f. 3 r.–v., t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GALANTU CONSTANTIN,

cl. V. Localitatea : ILVA MARE, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 1, 8—9, 12—13. transcriind materialul original destul de fidel. În ms. v. 6 (resp. 7) : *De stă Oltul de nu mere* ; v. 7 (resp. 10) : *Taci, cucule* ; v. 8 (resp. 11) : *albia* ; v. 14 (resp. 19) : *Ce mi-o fost soție mie.*

CCXXXI. Versiunea tipărită este o combinație din două cîntece deosebite, în cîte o singură variantă. Primul corespunde versurilor 1—8, iar al doilea versurilor 9—12 din versiunea publicată. Transcrierea este destul de fidelă. Varianta : ms. nr. 2 197.II.168, f. 4 $^{r.}$, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător : NEGRUȚIU F. IOAN, cl. V. Localitatea : SUCUTARD, jud. Cluj. Data : 1872. Diferă la v. 1 : *sus de-o* (indescifrabil) ; v. 4 : *pre uliță* ; v. 7 : *'Ntoarnă, bade.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.131, f. 1 $^{v.}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea : SĂLCUD, județul Mureș. Data : 1863. A fost transcrisă absolut întocmai.

CCXXXII. La baza versiunii publicate stă varianta : ms. nr. 2 197.II.117, f. 2 $^{r.-v.}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea : ERNEI, județul Mureș. Data : 1872. Editorii au adăugat versul inițial și au efectuat o sumă de modificări ce au îmbunătățit sensul textului. Astfel, au înlocuit pe *bădiță* din v. 1 (resp. 2) cu *măicuță*. În rest, transcrierea e destul de fidelă. În ms. v. 3 (resp. 4) : *De-mi adă nisip* ; v. 5 și 6 : *Sau să* ; v. 5 : *să pia* ; v. 6 : *să vină să mă ia.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.142, f. 1 $^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP VASILE, cl. V. Localitatea : CIPĂU, județul Mureș. Data : 1872. Începe cu invocarea : *Fă-mă, Doamne, ce mi-i face, Fă-mă puiul cucului, / Deasupra Iernutului, / Să scobor din jos de moară*, reintrînd apoi în atmosfera comună a cîntecului, v. 5 (resp. 4) : *Să-mi adun* ; v. 6 (resp. 5) : *Să fac* ; v. 7—8 : *Ori să moară, ori să-nvie, / Da-a mea vină să nu fie,* v. 10 (resp. 7) : *Ori pe mine să mă ieie.* Ultimele două variante invocă dorul : ms. nr. 2 197.II. 184, f. 16 $^{r.}$, t. 87 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, județul Cluj. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *Și te du dorule, du* ; v. 2 (resp. 3) : *Și te du din jos de moară* ; v. 3 (resp. 4) : *De-mi adă năsîp* ; v. 4 (resp. 5) : *Să-i dau bădiții* ; v. 5 (resp. 6) : *O să... o să,* v. 6 (resp. 7) : *O pre mine* ; materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „doru de maritatu" și ms. nr. 2 197.II.165, f. 1 $^{v.}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil și nedatabil, diferă la v. 1 (resp. 3) : *Du-te, dor* ; v. 2 (resp. 4) : *De-mi adă,* v. 3 (resp. 5) : *Să-i dau* ; v. 4 (resp. 6) : *Au să... au să* v. 5 (resp. 7) : *Au pe mine.*

CCXXXIII. Reproduce absolut exact unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.71, f. 2 $^{v.}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea : CIUNGA, județul Alba. Data : 1872.

CCXXXIV. Reproduce aproape fidel unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 14 $^{r.}$, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, județul Alba. Data : 1873. Face parte din ciclul : *Doine sau hore populare.* În ms. v. 1 : *Mă duc* ; v. 2 : *Plîngă* ; v. 4 și 6 : *pintre* ; v. 7 : *Cu nor și jele* ; v. 8 și 10 : *Ca și floarea* ; v. 9 : *Și veșelești.*

CCXXXV. Pentru redactarea acestei versiuni, editorii au avut la dispoziție 5 variante. Fiecare din acestea cuprinde o altă enumerare și o altă ordine a enumerării. La baza versiunii tipărite stă varianta : ms. nr. 2 197. II.165, f. 3 $^{v.}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil și nedatabil. În ms. lipsește v. 6, v. 11 (resp. 12) : *Dacă nu ești,* ceea ce arată că editorii au adăugat versul respectiv și au transcris originalul cît se poate mai exact. Varianta : ms. nr. 2 197.II.62, f. 4 $^{v.}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea : SUSENI, județul Mureș. Data : 1863. Cuprinde, față de schema din varianta publicată, numai distihurile 1, 2 și 6, dar adaugă un distih în plus și un vers izolat în plus. În ms. v. 1 : *Alunaș cu creanga-ncoace* ; v. 3 (resp. 2) : *Eu cu doru tău* ; v. 4 (resp. 3) : *Iar tu,* v. 6 (resp. 11) : *De-ar fi, bade* ; v. 7 (resp. 12) : *Dacă nu-s ca* ; v. 8—9 ; *De-ar fi cît frunza prin vie, / Dacă nu-ți samănă ție.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.27, f. 30 $^{v.}$—31 $^{r.}$, t. 39 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, județul Alba. Data : 1875. Face parte din ciclul *Doine și hore,* cuprinde numai. distihurile 1, 2 și 6, adăugînd 2 distihuri în plus. În ms. v. 3 : *Face-te-ai destul de* ; v. 5—8 : *Fie voinici pe cît nuci, / Dacă tu, bade, te duci* ; / *Fie voinici pe cît fagi, / Dacă mie nu mi-s dragi* ; v. 9 (resp. 11) : *Fie voinici ca* ; v. 10 (resp. 12) : *Dacă nu-s ca.* Varianta : ms. nr. 2 197.

II.65, f. 6$^{r.}$, t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător : CEAUȘEANU ALEX., cl. IV. Localitatea : PORUMBENI, jud. Harghita. Data : 1872. Cuprinde distihurile 1, 2 și 5, la care adaugă un distih nou. În ms. v. 3 : *Face-i, mîndră, cît de* ; v. 7—8 : *Și să fie tot butuci, / Dacă tu, bade, te duci.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.87, f. 1$^{r.}$, t 6—7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARNA VASILE, cl. VI. Localitatea : ICLOD, jud. Alba. Data : 1863. Cuprinde distihurile 1, 2, 4 și 5. În ms. v. 1 : *badeo* ; v. 2 : *Da eu ce, pămîntu, -oi* ; v. 3 : *Tu, mîndro, vei* ; v. 5 (resp. 7) : *Fie voinici toți de-a rînd* ; v. 6 (resp. 8) : *care mi-i gînd,* v. 7 (resp. 9) : *Stea voinicii toți.* Materialul e atestat și în culegerea mai veche a lui N. Pauleti (vezi, ed. Ion Mușlea, p. 78).

CCXXXVI. Versiunea tipărită este rezultatul unei combinări a două variante deosebite. Prima : ms. nr. 2 197.II.135, f. 1$^{v.}$, t 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea : VINGARD, jud. Alba. Data : 1872. Oferă primele 6 versuri ale textului tipărit. În ms. v. 4 : *Și-așteaptă-n* ; v. 6 : *Și-așteaptă-n brațe-adormit.* Varianta a doua : ms. nr. 2 197.II.113, f. 3$^{r.}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863. Debutează ca CCXL, după care intră în atmosfera specifică a cîntecului, oferind 10 (din cele 12) versuri ale versiunii tipărite, dar dublînd v. 3—6 existente și în varianta anterioară. În ms. v. 1—2 : *Eu mă duc, mîndră, de mine, / Dorul meu-ție-ți rămîne* ; v. 4 și 6 : *Așteaptă-n* ; v. 7 : *Dorul tău e un* ; v. 8 : *Nu-l pot.* Fonetismul *poci* e al editorilor.

CCXXXVII. Reprezintă amplificarea a două variante aproape identice. Editorii au adăugat v. 2 și 8. În rest, transcriu destul de exact. Varianta : ms. nr. 2 197.II. 156, f. 2$^{r.}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea : CĂPÎLNA, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *bădițo* ; v. 2 (resp. 3) : *Tu te du, da* ; v. 4 (resp. 5) : *Ca și-o* ; v. 6 (resp. 7) : *Și ea are.* Cea de-a doua variantă : ms. nr. 2 197.II.15, f. 2$^{v.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HORȘIA IOAN, cl. VIII. Localitatea : SÎNMICLĂUȘ, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 2 (resp. 3) : *Da te du și* ; v. 3 (resp. 4) : *Nu mă lăsa-aici* ; v. 4 (resp. 5) : *Ca și-o* ; v. 6 (resp. 7) : *Căci ea are.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.65, f. 6$^{r.}$, t. 19 (numerotarea culegătorului). Culegător : CEAUȘEANU ALEX., cl. VI. Localitatea : PORUMBENI, jud. Hărghita. Data : 1872. E fragmentară și diferă la v. 1 (resp. 3) : *Du-te, bade, și iar* ; v. 2 (resp. 4) : *Nu mă lăsa-așa* ; v. 3 (resp. 5) : *Ca o floare în* ; v. 4 (resp. 6) : *Dar nici ea nu e* ; v. 5 (resp. 7) : *C-are cap și.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.85, f. 1$^{r.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea : ȘOMOȘTELNIC, jud. Mureș. Data : 1872. E complet fragmentară, necuprinzînd decît distihul al doilea în forma : *Du-te, bade, și iar vină, / Nu mă lăsa-așa străină.*

CCXXXVIII. La baza versiunii publicate pare să stea textul : ms. nr. 2 197.II.9, f. 2$^{r.-v.}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GALANTU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea : ILVA MARE, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863. Acest text cuprinde 27 de versuri, din care numai primele 11 au fost folosite la redactarea versiunii publicate ; de la v. 12 pînă la 27 materialul e dubios, atît prin terminologia folosită (*amant*), cît și prin deficiențele prozodice (v. 17, 26) ce par a arăta că autorul textului, culegătorul însuși, era înzestrat cu puțin talent de versificator. Nu transcriem materialul dubios. Textul ms. diferă de materialul publicat la v. 2 : *cu doru tău* ; v. 3—7 : *Tu, mîndruță, -i face bine, / Că mai sînt și alți ca mine* ; / *Dar eu, mîndră, -oi face rău, / Că mă duc cu dorul tău, / Că mă duc din satul meu* ; v. 8 (resp. 6) : *Și mă duc* ; v. 11 (resp. 9) : *Și doru.* Pentru ultimele 4 versuri ale combinației avem varianta : ms. nr. 2 197.II. 56, f. 4$^{v.}$, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea : GÎRBOVA, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la versul inițial, neîntîlnit aiurea : *Eu mă duc, mîndruțo, duc,* și la v. 2 (resp. 6) : *Și mă duc* ; v. 4 (resp. 8) : *Numai frunza* ; v. 5 (resp. 9) : *Care-i în toată lumea.* Celelalte 7 variante care mai ilustrează motivul arată că v. 3—5 din versiunea publicată reprezintă prelucrarea destul de profundă (însă abilă) a editorilor. Astfel, varianta : ms. nr. 2 197.II. 183, f. 4$^{v.}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1963, diferă la v. 1 : *badeo,* v. 3—8 : *Tu vei face, mîndro, bine, / Că mai sînt voinci ca mine. / Numai eu oi face rău, / Că mă duc cu dorul tău / Pre un', mîndro, mă duc eu, / Nu-i nici vale, nici părău.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.16, f. 6 $^{v.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ALDEA IACOB, cl. VIII. Materialul nelocalizabil. Data : 1863. Diferă la v. 3—6 : *Tu, mîndruță, -ai face bine, / Că dorul e-n sat cu tine* ; / *Da voi face eu mai rău, / Că mă duc din satul meu* ;

v. 8 (resp. 7) : *Și nu mă cunoaște nime*; v. 8—9 lipsesc. Varianta : ms. nr. 2 197.II.84, f. 3 $^{r.}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. Diferă la v. 1 : *badeo*; v. 3—6 : *Tu te-i face, mîndro, bine, / Că mai sînt voinici ca mine*; / *Dar eu m-oi face eu mai rău, / Că mă duc din satul meu*; versurile 6—9 lipsesc. Următoarele două variante sînt aproape identice cu precedenta. Varianta : ms. nr. 2 197.II.127, f. 3 $^{r.-v.}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODEA IOAN, cl. V. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *badeo*; v. 3—6 : *Tu îi face, mîndro, bine, / Că mai sînt voinici ca mine*; / *Dar eu m-oi face mai rău, / Că mă duc din satul meu*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.28, f. 8 $^{r.}$, t. 52 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. Diferă la v. 3—6 : *Tu te-i face, mîndră, bine, / Că mai sînt voinici ca mine*; / *Da m-oi face eu mai rău, / Că mă duc din satul meu*. În fine, ultima variantă : ms. nr. 2 197.II.51, f. 26 $^{v.}$—27 $^{r.}$, t. [2] Culegător : DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea : BLĂJEL, jud. Sibiu. Data : 1863, din ciclul : *Cîntece populare* (reprodusă întocmai și la ms. nr. 2 197. II.52, f. 1 $^{r.}$, t. 1), aduce un vers în plus, deosebindu-se la v. 2 : *Io cu dorul tău* și v. 3—7 : *Tu vei face, mîndră, bine, / Că mai sînt voinici ca mine*; / *Dar eu oi face mai rău, / Că mă duc din satul meu / Și mă duc cu dorul tău*. Pentru familia de motive, vezi îndeosebi CCXXXV. Parțial, textul are o atestare mai veche în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Mușlea, p. 104).

CCXXXIX. Reproduce exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.187, f. 1 $^{v.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : ALECUȘ, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 3 : *te podobești*; v. 5 : *Ia*.

CCXL. Versiunea publicată e o combinație ad-hoc din două variante deosebite (din care una de cătănie). Varianta : ms. nr. 2 197.II.12, f. 2 $^{v.}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea : HĂGHIG, jud. Covasna. Data : 1863. A furnizat sugestii pentru primul distih (în ms. v. 1 : *mîndruțo, -n lume*; v. 2; *Da inima îmi*), este lipsită de v. 3, a oferit cele trei versuri următoare (v. 3 : *Da mi-o leagă, mîndro*; v. 5 : *Și mi-l țipă*), este lipsită de v. 7—8, a împrumutat următoarele 2 versuri (v. 6 (resp. 9) : *că se corlește)* și se încheie cu distihul : *De-i vedea că se ridică, / Trage-o țiră, puțintică*. Versul 6 : *De-i vedea că se corlește* e menționat de editori la nota 42, alături de verbul *adîncește* (care nu se întîlnește însă nicăieri în materialul manuscris). În varianta citată, feciorul, amenințat cu înstrăinarea, vorbea despre *inima* sa ; în textul de cătănie care a intrat în combinație, feciorul vorbește despre *dorul său*. Această soluție a prevalat asupra primei (vezi v. 2 și, pronominal, v. 3, 4, 6). Varianta : ms. nr. 2 197.II.131, f. 1 $^{v.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea : SĂLCUD, jud. Mureș. Data : 1863. Debutează cu : *Eu mă duc, maică, cătană*, vers omis de editori, continuă cu : *Și leagă doru-n năframă*, de la acest punct intrînd în atmosfera precisă a versiunii publicate : v. 3 (resp. 6) : *Și mi-l țipă*; v. 4 (resp. 7) : *pre apă;* v. 5 (resp. 8) : *inimuța-ntreagă*; v. 6 (resp. 9) : *că se corteșe*. Ea a furnizat 6 versuri (de la v. 6 la 11 din versiunea publicată). O a treia variantă : ms. nr. 2 197.II.119, f. 3 $^{v.}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea : CUGIR, jud. Alba. Data : 1868. Este citată de editori în nota 43, dar de asemenea cu deosebiri sensibile față de original. În ms. v. 1 : *mîndro*; v. 4 : *Mi-o-nvățește-n*; v. 7 : *Tu să tragi*; v. 8—10 : *De-i vedea c-o mucezi, /Ia-o-n mîn' și-o suflă-n vînt, / De la mine-ți rupe-un gînd*; cele 5 versuri finale ale variantei publicate la nota menționată reprezintă de asemenea intervenția editorilor.

CCXLI. Reproduce aproape exact textul a două cîntece deosebite. Primul : ms. nr. 2 197.II.3, f. 13 $^{v.}$, t. 67 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data : 1872. A oferit primele 4 versuri ale versiunii publicate. În ms. v. 4 : *primblare*. În culegerea lui N. Pauleti cîntecul nu este atestat. Cel de-al doilea cîntec : ms. nr. 2 197.II.165, f. 4 $^{v.}$, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul nelocalizabil și nedatabil, a furnizat v. 5—8 din versiunea publicată. Transcrierea e destul de fidelă. În ms. v. 2 (resp. 6) : *Ca și-o violă*; v. 3 (resp. 7) : *Mă duc, mîndră*.

CCXLII. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.150, f. 3 $^{v.}$—4 $^{r.}$, t. 9—10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOACHIM cl. V. Localitatea BĂIȚA, jud. Mureș. Data 1863 : În ms. v. 1 : *vîntu;* v. 3—4 (înlocuind v. 3—4 din

versiunea tipărită) : *Eu mă duc, dorul tău vine, / Dar l-oi ține foarte bine*; v. 5 : *Că l-oi*; v. 6 : *Ca să-l văd cînd oi să-nvăț*; v. 7—9 (înlocuind v. 7—11 din versiunea tipărită) : *Colea sara cînd mă culc, / Dimineața cînd mă scol, / Cu trupșoru plin de dor*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.3, f. 13 v., t. 68 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data : 1872. E fragmentară (6 versuri în total) și diferă la v. 1 : *vîntu pre*; v. 2 : *mîndro*; v. 3—4 : (înlocuind v. 3—4 din versiunea tipărită) : *Eu mă duc, doru tău vine, / Dar îl voi griji cu bine;* v. 6 : *Ca să-mi văz cîndu-mi învăț*; .lipsesc v. 6—11. Ultima variantă e încă mai fragmentară. Cuprinde primul distih (v. 1 : *pre sub*; v. 2 : *Io mă duc, mîndro*) și se încheie cu un al doilea : *Io mă duc, mîndra rămîne, / Dorul ei la mine vine*.

CCXLIII. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.114, f. 3 $^{r.}$, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu. Data : 1872. În ms. v. 2 : *Ce-aș face s-o iau*.

CCXLIV. Reproduce destul de fidel unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.153, f. 4 $^{v.}$—5 $^{r.}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea : HĂRȚĂU, jud. Mureș. Data : 1863. În ms. v. 3 : *Suie-te pre un măr*; v. 5 și 7 : *Cu cămeșa*; v. 10 : *Cum merge*; v. 11 și 24 : *Cu pica* (hiperurbanism în loc de *chica*); v. 12 : *Și gura*; v. 14 : *mîndrului*; v. 15 : *tu cu dînsul*; v. 16 : *Doar îi stîmperi sufletul*; v. 17 : *El se duce*; v. 18 inexistent în versiunea publicată) : *Și cu ochii lăcrămînd*; v. 19 (resp. 18) : *zicînd*; v. 21 — 22 adăugate de editori; v. 26—29 (omise de editori) : *Dar nu plînge din rănire, / Ci plînge din viclenire, / Să rămînă supărată Mîndra cea de el lăsată*.

CCXLV. Reproduce aproape exact varianta : ms. nr. 2 197.II.177, f. 2$^{r.}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea : OBREJA, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 3 : *Nu mai viu*. Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : ,,amenitiare'' (sic !). Varianta : ms. nr. 2 197.II.131, f. 2 $^{r.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea : SĂLCUD, jud. Mureș. Data : 1863, diferă la v. 1 : *mîndruțo* ; v. 3 și 5 : *Nu mai vin*.

CCXLVI. Poate reproduce (aproape exact) oricare din cele 3 variante, absolut identice, de mai jos : ms. nr. 2 197.II.173, f. 2 $^{v.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea : SĂRMĂȘEL, jud. Mureș. Data : 1863 ; ms. nr. 2 197.II.57, f. 3 $^{v.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANC ȘTEFAN, cl. V. Localitatea : ȚAPU, jud. Alba. Data : 1863 ; ms. nr. 2 197.II.149, f. 6 $^{r.}$, t. 21 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea : DUMBRAVA, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 2 : *Că ție, mîndră* ; v. 3 : *nu mi-i bine* ; v. 4 : *De cînd n-am venit la tine*.

CCXLVII. Versiunea publicată este o combinație realizată din două motive poetice independente. Primele 6 versuri ale versiunii au fost oferite de varianta : ms. nr. 2 197.II.171, f. 6 $^{r.}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU NICOLAE, cl.VII. Localitatea ; DOȘTAT, jud. Alba. Data : 1863. Transcrierea e aproape fidelă. În ms. v. 1 : *mîndro;* v. 4 : *Nu mai trag nici o* ; v. 5 : *ce-o rămas* ; v. 6 : *s-o fript... s-o ars*. Pentru cel de-al doilea motiv intrat în combinație și care constituie ultimele 5 versuri din versiunea publicată (v. 7—11), avem două variante. Prima : ms. nr. 2 197.II. 12, f. 1 $^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea : HĂGHIG, jud. Covasna. Data : 1863. Diferă la v. 1 (resp. 7) ; *Mergînd, mîndră, de la tine* ; v. 2 (resp. 8) : *inimuța-n* ; v. 3 (resp. 9) : *Ca-ntr-un copil* ; v. 4 (resp. 10) : *Copilu*. Varianta : ms. nr. 2 197.II. 174, f. 1 $^{v.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea : ȘARD, jud. Alba. Data : 1872. Nu cuprinde decît catrenul final al versiunii publicate și diferă la v. 1 (resp. 8) : *Plînge inima în;* v. 2 (resp. 9) : *Ca copilu* ; v. 3 (resp. 10) : *Copilu* ; v. 4 (resp. 11) : *Dar inima-mi niciodată*. Se vede clar că pentru sudarea celor două motive a fost folosit, prin repetare simetrică, v. introductiv.

CCXLVIII. La baza versiunii publicate stă varianta : ms. nr. 2 197.II.184, f.7 $^{v.}$—8 $^{r.}$, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Este transcrisă de editori cu destulă fidelitate. În ms.v. 1 : *foaie fragă* ; v. 5 : *Două dealuri și-o pădure* (vers omis de editori) ; v. 6 (resp. 5) ; *Da doar Dumnezeu a da* ; v. 7 (resp. 6) : *De dealul s-a* ; v. 8 (resp. 7) ; *s-a usca* ; v. 11 (resp. 10) : *Să se vadă*. Textul poartă clasificarea

provizorie a lui Jarník : „de doru''. În text, inconsecvenţa grafică : *vadă* (modificată arbitrar de editori) şi *văz< vediu*. Varinta : ms. nr. 2 197.II.153, f. 7$^{r\cdot}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PANTEA IOAN, cl.VIII. Localitatea : HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *foaie fragă* ; v. 5 : *Dar Dumnezeu doar va da*, v. 6 : *De dealul s-a* ; v. 7 : *s-a usca* ; v. 8 : *Şi s-a face* ; v. 9 : *loc livezi* ; v. 10 : *Să se vadă* ; v. 11 : *Să văd şi eu*. Manuscrisul mai cuprinde două variante fragmentare, una de 7 şi alta de numai 5 versuri, care reduc textul la ultima sa expresie lirică. Varianta : ms. nr. 2 197.II.3, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. Debutează cu un vers invocativ : *Mîndro, mîndruliţa mea*, după care intră în esenţa cîntecului ; v. 2 identic cu v. 3 din versiunea publicată ; v. 3 : *Numai un deal şi-o pădure* ; v. 4 (resp. 5) : *Că doar Dumnezeu* ; v. 5 (resp. 6) : *De dealu s-a* ; v. 6 (resp. 7) : *s-a tăia* ; v. 7 : *Şi noi ne-am apropia* ; lipsesc v. 1—3 şi 8—11 din versiunea publicată. Materialul nu e menţionat în culegerea mai veche a lui N. Pauleti. Varianta : ms. nr. 2 197.II.62, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUTNARIU ALEX., cl.VIII. Localitatea : SUSENI, jud. Mureş. Data : 1863. Nu are v. 1—2 şi 5—11 din versiunea publicată, adaugă însă la distihul cunoscut (v. 3—4 transcris divers la v. 2 (resp. 4) : *Mare deal că ne*), formula cu totul nouă : *Da-om face secure nouă/Şi-om tăia delutu-n două, / Şi-om face dragoste nouă.*

CCXLIX. Reproduce aproape fidel varianta : ms. nr. 2 197.II.87, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARNA VASILE, cl. VI. Localitatea : ICLOD, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 1 : *De aş şti, badeo* ; v. 2 : *Eu frumos m-aş podobi* ; v. 6 : *Să vii, badeo*. Varianta : ms. nr. 2 197.II. 27, f. 91$^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876, Face parte din ciclul : *Poezii*, este mai întinsă, aducînd cu sine la început sugestii dinspre CCXVII, după care abia intră în atmosfera specifică a motivului. În ms. v. 1—2 : *Vai, ce lună şi ce bine, / Şi bădiţa nu mai vine* ; v. 3 (resp. 1) : *De-aşi şti, bade, c-ai pica* ; v. 4 (resp. 2) : *Foarte bine m-aş găta* ; v. 8 (resp. 6) : *Să vii, bade.*

CCL. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.19, f. 11$^{v\cdot}$, t. 24 (numerotarea culegătorului). Culegător : N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 3 : *Nicăiuri nu se* ; v. 5 : *Nicăiuri.*

CCLI. Reproduce, cu modificări privind autorul discursului liric, varianta : ms. nr. 2 197.II.17, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 8 b (numerotarea lui Jarník). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil. Data : 1870. În ms. v. 1 : *bade, tu te-ai dus* ; v. 2 : *nu mi-am pus* ; v. 3 : *De mi-am pus cumva v-odată*, v. 4 : *Mi-am pus peană uscată*, v. 5 : *De tine, bade, lăsată*. Alte două variante nu oferă decît catrenul iniţial : ms. nr. 2 197.II.19, f. 9 $^{r\cdot}$, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător : N. (neidentificat), iar materialul este nelocalizabil şi nedatabil, diferă la v. 1 : *bade, tu te-ai dus* ; v. 2 : *nu mi-am pus* ; v. 3 : *De mi-am pus-o, da, v-odală* ; v. 4 : *Mi-am pus o pană* ; ms. nr. 2 197.II. 145, f.2 r., t.19 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP MATEI, cl. V. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1872. Diferă la v. 1 : *bade, tu te-ai dus* ; v. 2 : *nu mi-am pus* ; v. 3 : *De mi-am pus cîndva vreodată* ; v. 4 : *Eu mi-am pus.*

CCLII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.182, f. 7$^{r\cdot}$, t. 34 (numerotarea culegătorului). Culegător : ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea : BUIA, jud. Sibiu. Data : 1872. În ms. v. 2 : *lucru-n două zile* ; v. 4 : *dragă, bine* ; v. 5 : *Pe foaia.*

CCLIII. Reproduce aproape exact varianta : ms. nr. 2 197.II.109, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 46 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data : 1872. În ms. v. 2 şi 4 : *rumpe*. Varianta : ms. nr. 2 197.II. 151, f. 1 $^{v\cdot}$, t. [2 b]. Culegător : ORĂŞAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea : PETRILACA, jud. Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 1 şi 3 : *Du-te , dor cu* şi la v. 2 şi 4 : *rumpe*.

CCLIV. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.153, f. 6 $^{r\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PANTEA IOAN, cl.VIII. Localitatea : HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data : 1863. Cuprinde, la ultimă expresie lirică cu putinţă, cele două motive poetice ale versiunii publicate. Editorii, la sugestia altor variante, au adăugat v. 3, 9, 14—15. În rest, transcrierea a fost făcută destul de fidel. În ms. v .5 (resp. 6) : *Noaptea să mă odihnesc* ; v. 7 (resp. 8) : *Şi vin, bădiţă* ; v. 8 (resp. 11) : *N-aştepta să te doresc* ; v. 9 (resp. 10) : *Vin', bădiţă, cînd gîndesc*. Mai sumară este varianta : ms. nr. 2 197.II.184, f. 12 $^{v\cdot}$, t. 67 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Cuprinde v. 1—2, 4—8 din varianta publicată, într-o transcriere destul de exactă (*Noaptea să mă odihnesc, Trimete mai, Şi vin', bădiţă*). Motivul întîi (v. 1—8 din versiunea publicată) circulă independent şi-l întîlnim în 3 variante deosebite din culegere : ms. nr. 2 197.II.55, f. 1 $^{r\cdot}$, t.2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DASCĂLU MIRON, cl. V. Localitatea : CETATEA DE BALTĂ, jud. Alba. Data : 1863. Cuprinde v. 1—3 şi 7—8 (diferă la v. 4 (resp. 7) : *mai puţintel* ; v. 5 (resp. 8) : *Şi vino chiar tu*). Varianta : ms. nr. 2 197.II.65, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător : CEAUŞEANU ALEX., cl. VI. Localitatea : PORUMBENI, jud. Hărghita. Data : 1872. Debutează cu distihul : *Măi bădiţă de departe, / Trămitem-i un pic de carte*, după care intră în atmosfera specifică a motivului (cuprinde v. 2 — 3 şi 7—8 din versiunea publicată, cu diferenţe la v. 6 (resp. 8) : *Şi vin', bade, tu cu el*). Varianta : ms. nr. 2 197. II.27, f. 41 $^{v\cdot}$, t.11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU (?), jud. Alba. Data : 1875, Face parte din ciclul : *Doine sau hore de lîngă Alba-Iulia*, e şi mai fragmentară, cuprinzînd numai primele 3 versuri de la începutul versiunii publicate. Diferă la v. 3 : *Pe guriţa*. Motivul al doilea (v. 9—15 din versiunea publicată) circulă de asemenea independent şi materialul manuscris ne oferă două variante ale sale. Prima : ms. nr. 2 197.II. 184, f. 12 $^{v\cdot}$, t. 68 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Cuprinde v. 10 — 13 din versiunea tipărită (diferă, lipsindu-i v. introductiv (v. 9), şi la v. 1. (resp. 10) : *Hai, bădiţă* ; v. 4 (resp. 13) : *Cu dorul nu-s învăţată* ; lipsesc v. 14—15). Varianta : ms. nr. 2 197.II. 117, f. 5 $^{r\cdot}$, t. 60 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea : ERNEI, jud. Mureş. Data : 1872. Cuprinde v. 10 — 11 din versiunea tipărită (v. 1 resp. 10 :*Vină, bade*), după care urmează distihul : *Te doresc cu dor de moarte, /Tu iubeşti* (indescifrabil) *toate*. Deosebit de realizată artistic este varianta : ms. nr. 2 197.II.173, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea : SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data : 1863.

Măi bădiţă, bădişor,
Nu-mi trămete-atîta dor
Pre gurile tuturor.
Trămete-mi mai puţinel
Şi vin'dumneata cu el.
Vină, bade, de-i veni,
Da nu mă încelui.
Celuită-s eu bugăţ,
Cît mă uit şi nu te văd,
Cît ascult
Şi nu te-aud.
Vină, bade, joi sara,
C-atunci îi dulce gura.

Materialul este destul de stabil. Îl găsim atestat încă o dată în manuscris în varianta : ms. nr. 2 197.II.57, f. 5 $^{v\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea : ŢAPU, jud. Alba. Data : 1863. Diferă faţă de textul anterior la v. 7 : *De nu, nu mă-ncelui* ; v. 9 : lipseşte *nu* ; v. 13 : *C-atunci-i dulce.*

CCLV. E o combinaţie din două motive diferite, circulînd independent. Primul : ms. nr. 2 197.II.106, f. 12 $^{v\cdot}$, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STANCU NEGRU IOAN. Materialul este nelocalizabil. Data : 1868 (?). A oferit primele 8 versuri din versiunea publicată. Transcrierea este destul de fidelă. În ms. v. 2 : *vre o carte* ; v. 3 : *Da nu* ; v. 5 : *Nu o serie* ; v. 8 : *puţinel*. În materialul manuscris aflăm şi o variantă fragmentară la acest text, transcrisă şi ea destul de fidel : ms. nr. 2 197.II.19, f. 11 $^{v\cdot}$, t. 24 b (numerotarea lui Jarník). Culegătorul : N. (neidentificat), iar materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 1 : *Da, bădiţă, de departe* ; v. 2 : *Trămete-mi şi mie-o* ; v. 3 : *Şi nu o* ; v. 4 : *Să o pot.* Cel de-al doilea motiv are la bază varianta : ms. nr. 2 197. II.165, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl.VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, din el s-au luat 4 versuri, folosite în finalul versiunii tipărite şi transcrise cu destulă exactitate. Editorii au adăugat v. 9—11, pentru a face legătura între cele două motive. În ms. v. 2 : *Trimete-mi o ţîr'de* ; v. 4 (resp. 13) : *Eu nu mai pot de-al tău*, v. 5—6 (resp. 14—15) : absolut identice ; cîntecul se încheie cu catrenul 10—13 (*Dar vin', bade, cînd gîndesc, / N-aştepta să te doresc ; / Că-s copilă dezmierdată, / Cu dorul nu-s învăţată*), din CCLIV.

CCLVI. Reproduce aproape întocmai unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.81, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BITEA IOAN, cl.VIII. Localitatea : CUT, jud. Alba. Data : 1863. În ms.

v. 4 : *Să-ți aduci, bade*; v. 5 : *Și de-ale mele*; v. 6 : *Ce-au*; v. 7 : *le-om isprăvi*; v. 8 : *cînd voi veni.*

CCLVII. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.175, f. 4 ^{r}, t. 36 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl.VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 1 : *mîndro.*

CCLVIII. Editorii au avut la dispoziție 10 variante ale motivului, din care una nelocalizabilă. Răspîndirea motivului este generală în zona teritorială de care ne ocupăm,

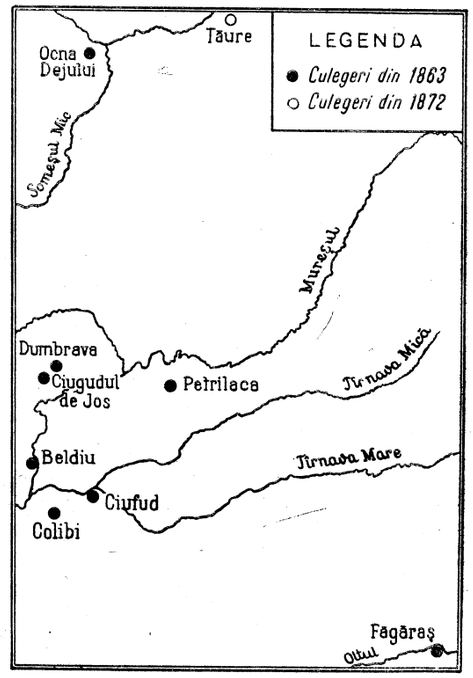

Localizarea și datarea variantelor la textul D. 258 : ,,Cucule, de unde vii''.

din Năsăud pînă în Sebeș și Făgăraș, din Turda și Dej pînă în Luduș. Harta ce însoțește materialul circumstanțiază situația.

Materialul publicat este o combinație între aceste 10 variante. Caracteristic pentru cele mai multe este că nu cuprind decît v. 1—8 și 15—20 ale versiunii tipărite, lipsindu-le momentul central al cîntecului, resp. v. 9—14. Acest grup de versuri a fost furnizat de o singură variantă : ms. nr. 2 197.II.125, f. 5 ^{v} — 6 ^{r}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TATU TEODOR, cl. V. Localitatea : CIUGUDU DE JOS, jud. Alba. Data 1863. Se încheie chiar asupra acestui moment. Materialul e transcris destul de fidel. În ms. v. 2 : *De la niște vii pustii*; v. 3 : *Da de maica*; v. 4 ; *Da eu știu*; v. 5 : *Că șede pre prag*; v. 6 : *sau descoasă*; v. 7 : *Că din lacrimi tot mai*; v. 8 al versiunii publicate lipsește; v. 8 (resp. 9) : *Și le șterge c-o năframă;* v. 9 (resp. 10) : *Lacrimile nu bagă*; v. 10 (resp. 11) : *Ba le șterge c-un tendeu*; v. 11 (resp. 12) : *merg părău*; versurile 13—14 sînt adăugate de editori și trădează net proveniența lor extrafolclorică.

Celelalte variante merg pe formula anunțată mai sus (v. 1—8 și 15—20). Astfel, varianta : ms. nr. 2 197.II.129, f. 4 ^{v}—5 ^{r}, t. 5. Culegători : RADU SIMION, cl. V. și RADU IOAN, neidentificat. Localitatea : BELDIU, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 5 : *Șade pe vatră*; v. 7 ; *Dară lacrămi știu că-mi*; lipsesc v. 9—14 ; v. 11 (resp. 17) : *Da de-a bea un neam de-a meu*; v. 12 (resp. 18) : *Să-l ferească*; v. 13 (resp. 19) : *Da de-o bea dușmanul*; v. 14 (resp. 20) : *Să nu-l scape.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.172, f. 3 ^{r}—^{v}, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegător : MICU M. Materialul este nelocalizabil și nedatabil, diferă la v. 2 : *De la noi de preste vii*; v. 9—14 lipsesc ; v. 8 (resp. 19) : *contrariul meu*; v. 9 (resp. 20) : *Crepe inima din el.* Varianta : ms. nr. 2 197.II. 160, f. 1 ^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea : COLIBI, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 2 : *De la niște vii pustii*; v. 5 : *Șede pe pomnol*; v. 6 : *Cu arnici și cu mătasă*; v. 7 : *o descoasă*; v. 8 : *Da lacrimi știu că varsă*; v. 9 : *De-mi face*; v. 9—14 lipsesc ; v. 10 (resp. 15) : *Fintina-i*; v. 12 (resp. 17) : *Da de-o bea vreun neam de-a meu*; v. 13 (resp. 18) : *Să-l grijească*; v. 14 (resp. 19) : *Da de-o bea-un dușman de-a meu.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.154, f. 1 ^{v}—2 ^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PETRUȚ AXENTE, cl. VI. Localitatea : CIUFUD, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 2 : *De la niște vii pustii*; v. 3 : *mîndra mea*; v. 5 : *Șede pre polmod*; v. 7 : *Da la lacrimi știu că*; v. 8 : *Varsă de face-o fintină*; v. 9—14 lipsesc ; v. 11 (resp. 17) : *De va bea vreun neam de-al*; v. 19—20 din versiunea publicată lipsesc în ms. Varianta : ms. nr. 2 197.II.145, f. 1 ^{r}, t. 4(numerotarea culegătorului). Culegător : POP MATEI, cl. V. Localitatea : TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1872. Diferă la v. 1 : *Dorișor de la Sibii*; v. 2 lipsește ; v. 2 (resp. 3) : *Dar de*; v. 4 (resp. 5) : *Șede-n fereastră*; v. 6 (resp. 7) : *Dar la lacrimi știu că*; v. 7—8 : *Cîte lacrimi le-a vărsat, / Face-le-aș fintină-n sat*; v. 9—14 lipsesc ; v. 11—12 (înlocuind catrenul final al versiunii publicate) : *Să beie dușmani de-ai mei, / Să mă mîntuiesc de ei.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.149, f. 2 ^{v} — 3 ^{r}, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP VASILE JUNIOR, cl.V. Localitatea : DUMBRAVA, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 2 : *De la niște vii pustii*; v. 7 : *Da la lacrămi știu că varsă*; v. 9 — 14 lipsesc ; v. 11 (resp. 17) : *Da de-a bea vreun neam de-al meu*; v. 12 (resp. 18) : *Să-l ferească*; v. 19—20 lipsesc. Varianta : ms. nr. 2 197.II. 184, f. 4 ^{r}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : ,,de doru'', diferă la v. 2 : *De la noi de preste vii*; v. 3 : *Dar de*; v. 5 : *Șede pre scaun*; v. 7 : *Dar la lacrămi știu că varsă*; v. 9—14 lipsesc ; v. 16 : *Cine-o bea din ea*; v. 17—20 lipsesc. Varianta : ms. nr. 2 197.II.78, f. 2 ^{r}, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător : ALUTANU IOAN, cl.VII. Localitatea : or. FĂGĂRAȘ, jud. Brașov. Data : 1863. Poartă, cu creionul, clasificarea provizorie a lui Jarník : ,,de doru'', diferă la v. 2 : *De la niște vii pustii*; v. 6 : *Și din ochi la lacrămi*; v. 7 : *De face părău în casă*; lipsesc v. 6 și 9—20 din versiunea publicată. Tot fragmentară e și ultima variantă din serie : ms. nr. 2 197.II.151, f. 2 ^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ORĂȘAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea : PETRILACA, jud. Mureș. Data : 1863. Diferă la v. 2 : *De la niște vii pustii*; v. 3 : *Dar de*; v. 7 : *Dar la lacrămi știu că varsă*; v. 8 — 20 lipsesc. Textul este atestat anterior în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Mușlea, p. 223).

CCLIX. Reprezintă prelucrarea unicei variante din culegere : ms. nr. 2 1977 II.119, f. 6 ^{v}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl.VIII. Localitatea : CUGIR, jud. Alba. Data : 1868. În această variantă se schimbă obiectul discuției (*mîndra* în loc de *badea*) și diferă la v. 2 : *De la tîrg de la Sibii*; v. 3 : *Da de mîndra*; v. 4 — 6 : *Știu bine că-i sănătoasă, / Șede la masă, și coasă / Cu arnici și cu mătasă*; v. 6—7 lipsesc ; v. 7 (resp. 8) : *Și cu pită dalbă-n*; v. 9—11 lipsesc ; v. 8—10 (resp. 12—15) : identice ; v. 11 (resp. 17) : *Nu-l pot be de*; v. 13 (resp. 19) : *Nu-l pot be de*; v. 20—21 lipsesc. Formula aceasta e atestată și în culegerea lui *N. Pauleti* (vezi ed. Ion Mușlea, p. 71). Textul de față completează informația referitoare la acest motiv poetic, cunoscut numai din traducerea germană anterioară a lui F. W. Schuster, *Wallachische Volkslieder aus Siebenbürgen* (*Gesammelt in der Gegend um Mühlbach*). [Texte culese în preajma anului 1846 în jurul Orăștiei — deci în aceeași zonă cu materialul analizat de noi — și reproduse cu un studiu introductiv de Harald Krasser, 1959 ; în manuscris].

CCLX. Editorii au avut la dispoziție 9 variante culese din 7 localități. La baza versiunii publicate stă varianta : ms. nr. 2 197.II. 164, f. 5 ^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl.VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Acesteia i s-a adăugat versul introductiv și cele două versuri de încheiere. Transcrierea este destul de fidelă. În ms. v. 2 : *de vie*; v. 8 : *Și se preumblă.* Varianta : ms. nr. 2 197.II. 83, f. 2 ^{v}, t. 8. Culegător : BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863, Este în aceeași situație ca și varianta precedentă. Diferă însă la v. 2 : *de vie*; v. 4 : *Să văd, ah;* v. 7 : *Țipă condeiu*; v. 8 : *Și se preumblă.* Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník (cu creionul) ,,de doru''. Varianta : ms. nr. 2 197.II.178, f. 4 ^{r}, t. 4 : Dorul mîndrei (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRCULEȚ IOAN, cl. VI. Localitatea : CERGĂU MARE, jud. Alba. Data : 1863. Diferă prin lipsa versului introductiv, la v. 2 : *strugurel de vie*; v. 3 : *La domni-n*; v. 5 : *Să văz*

pe badea; v. 6: *Îl lovesc*; v. 8: *Şi se preumblă*, la care adaugă catrenul: *Pune coatele-n fereastă, / Se uită la noi acasă, / Şi mă vede spălînd vasă / Şi lacrimi din ochi îi iasă.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.185, f. 17 ^{v}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STRĂJANU MIHAIL, cl.VIII. Localitatea: TIUR, jud. Alba. Data: 1863. Este singura care cuprinde şi versul introductiv (de unde, desigur, l-au adoptat editorii) şi diferă la v. 2—3; *Fă-mă puiul cucului, / Ca să zbor pre calea Clujului*; v. 5: *Să zbor în cănţălărie*; v. 6: *Să mă uit badea cum scrie*; v. 8: *Şi-apoi se pune pe gînduri*, la care adaugă terţina: *Şi stă-n loc şi se gîndeşte / Şi pre uliţă porneşte, / Mai la dracul el soseşte.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.8, f. 4 ^{r}, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl.VI. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Debutează divers, punînd în locul versului introductiv: *Aşa zice mîndra mea* şi diferă la v. 3: *Fă-mă viţă-n vîrf de vie, / Pre masă-n*; v. 5: *Să văz pre badea*; v. 7: *Nu mai poate de*; v. 8—9 lipsesc, se încheie cu v. 10—11 ale versiunii publicate. Varianta: ms. nr. 2 197.II. 122, f. 3 ^{v} — 4 ^{r}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Este replica precedentei. Debutează cu aceeaşi formulă întinsă pe 2 versuri: *Aşa zicea mîndra mea, /Cînd la poartă ea şedea* şi diferă la v. 3: *Fă-mă, Doamne, ce vei vrea*; v. 4: *Fă-mă viţă-n vîrf de*; v. 5: *Pre masă-n*; v. 6: *Să văd pre badea*; v. 8: *Nu mai poate de*; v. 8—9 lipsesc; se încheie cu v. 10—11 din versiunea publicată. Varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 13 $^{r,-v}$, t. 72 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl.VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Nu are versul introductiv şi diferă la v. 2: *Fă-mă pasăre mierie*; v. 3: *Pre masă-n*; v. 4: *Să văd pre badea*; textul se încheie cu terţina: *Cînd citeşte, mă jeleşte... / El ia cartea şi citeşte, / Cu gîndul la min'gîndeşte.* Varianta: ms.nr. 2 197.II.153, f. 7 ^{r}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl.VIII. Localitatea: HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă prin lipsa versului introductiv şi la v.2: *Fă-mă pasăre negrie*; v. 3: *Pre masă-n*; v. 4: *Să văd badea meu*; v. 6: *Nu mai poate*; se încheie cu distihul: *El ia cartea şi citeşte,/ Cu gîndul la min'gîndeşte.* Ultima variantă: ms. nr. 2 197.II.108, f. 8 ^{r}—^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VULCAN IOAN, cl.VII. Localitatea: or. BLAJ, jud. Alba. Data: 1863. Este un simplu fragment de 4 versuri şi diferă prin lipsa versului introductiv şi la v.2: *Fă-mă strugurel de*; v. 4: *Să mi-l văd că cum mai scrie.*

CCLXI. Reprezintă o combinaţie de 5 variante. Prima: ms. nr. 2 197.II.106, f. 1 ^{v}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN. Materialul nelocalizabil. Data: 1868 (?). Diferă la v. 2: *pre lună*; v. 3: *Că inima*; v. 5: *Şi-i cuprinsă-n gînduri rele.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 30 ^{r}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU S. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul: *Doine şi hore*, diferă la v.2: *Nu cînta seara la lună*; v. 3: *Că-a mea inimă*; 4. v: *Cu cunună* (?); v. 5: *Şi-i stricată de guri rele.* Varianta: ms. nr. 2 197. :II.166, f. 2 ^{v}, t. 7 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEŞ IOAN MAIOR, cl. V. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la: v. 2: *Nu cînta*; v. 3: *Că inima nu mi-i*; v. 4: *Că-i încinsă*; v. 5: *Mîncată-i.* Ultimele două versuri ale versiunii publicate provin din varianta: ms. nr. 2 197.II.145, f. 2 ^{v}, t. 24 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. Îi lipsesc însă v. 4—5, comune grupului anterior de texte. În ms. v. 2: *Spune badei voie bună*;v. 3: *Că-a mea inimă*; v. 4 (resp. 6): *Că-i legată*; v. 5 (resp. 7): *Şi-i mîncată.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.150, f. 5 ^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOACHIM, cl. V. Localitatea: BĂIŢA, jud. Mureş. Data: 1863. Este un simplu fragment, cuprinzînd primele 3 versuri (deosebite la v. 2: *Nu cînta*; v. 3: *Că nu mi-i inima*), după care se contaminează cu un catren din textul CXCIV.

CCLXII. Reprezintă de asemenea o combinaţie a editorilor, de data aceasta însă pe numai două variante. Prima: ms. nr. 2 197.II.27, f. 29 $^{r,-v}$, t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba, Data: 1875. Din ciclul: *Doine sau hore poporale*, diferă la v. 1: *pasăre vie*; v. 2: *Spune*; v. 3: *Că s-a copt*; v. 4: *S-a-nvăţat o corbe*; v. 5: *Se duce*; v. 6: *S-a-nvăţat una*; v. 7: *Duce, nu-i lasă.* Cea de-a doua: ms. nr. 2 197.II. 142, f. 1 ^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE, cl. V. Localitatea: CIPĂU, jud. Mureş. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Cucule, de pre cîmpie*; v. 2: *spune-i la badea*; v. 3: *Că se coc*; v. 4—5: *Şi s-a-nvăţat graurii, / De toţi mîncă strugurii*; v. 6: *S-a-nvăţat o cioară*; v. 7: *De-i cară*; v. 6—7 lipsesc, v. 8: *S-a-nvăţat una*; v. 9: *De-i cară cu.* În două cazuri versul invocativ diferă: ms. nr. 2 197.II.58, f. 3 ^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BOZAC IERONIM, cl.VIII. Localitatea: RĂZOARE,jud. Mureş.Data: 1863. Diferă la v.1: *Belgărad, ţară pustie*; v. 2: *Spune la badea*; v. 4—5: *S-o-nvăţat un grauraş, / De-i cară peste oraş*; v. 6 (resp. 4): *S-o-nvăţat o cioară*; v. 7 (resp. 5): *De-i cară.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.106, f. 8 ^{v}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868 (?). Diferă la v. 1: *Bălgărad, ţară pustie*; v. 2: *Spune la mîndra*; v. 3: *Că s-o copt*; v. 4: *S-o-nvăţat*; v. 5: *Şi-i cară.*

CCLXIII. Reproduce destul de exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.104, f. 1 ^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl.VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *drăguţ soare*; v. 2: *Ţine, ţine*; v. 3: *C-am o mîndră.* Versul 6 nu este dispus emistihial ca în versiunea publicată.

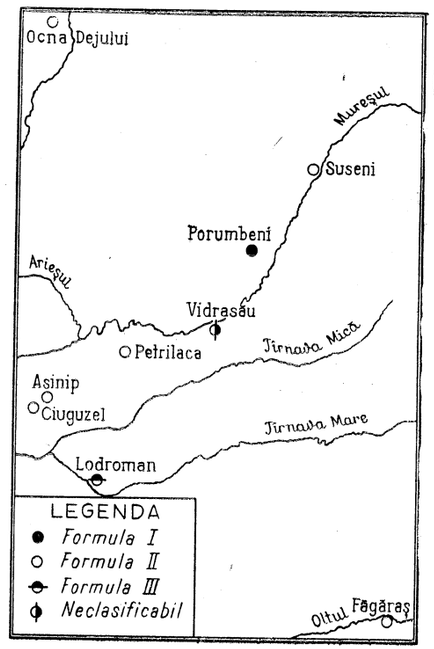

Structura motivică a textului D. 264: „Cucule, cu pană sură".

CCLXIV. Editorii au avut la dispoziţia lor un număr de 11 variante din 9 localităţi, grupabile în 3 categorii tematice principale. S-au inspirat din toate, dar la bază stau cele din prima categorie tematică. Pentru a marca circulaţia textului la data respectivă, dăm harta culegerilor.

Varianta cea mai aproape de versiunea publicată este: ms. nr. 2 197.II.65, f. 8 ^{r}, t. 28 (numerotarea culegătorului). Culegător: CEAUŞEANU ALEX., cl. VI. Localitatea: PORUMBENI, jud. Harghita. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Cu pană sură*; v. 2: *De ce cînţi*; v. 3: *Doar ţi-i foame, ori*; v. 4: *Ori ţi-e dor*; v. 5: *Nu mi-e foame, nu mi-e*; v. 6: *Nu mi-e*; v. 7: *Ci mi-e dor*; v. 8: *C-am lăsat trei mîndre-n el*; v. 9 (resp. 9—10): *ca un pocal*; v. 10 (resp. 11—12): *Una-n vale, ca o floare*; v. 11: *Una-n capul*; v. 12: *Spre punerea.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.106, f. 13 ^{r}, t. 37 (numerotarea lui Jarník). Culegătorul anonim, materialul nelocalizabil şi nedatabil (textul e scris în caietul lui STANCU NEGRU IOAN, de altă mînă decît a acestuia şi decît a lui Jarník; posibil de mîna lui Ion Micu-Moldovanu), diferă la v. 2: *în zori de ziuă*; v. 3: *Dor'ţi-i foame, ori*; v. 4: *Or ţi-i dor*; v. 6: *Nu mi-i dor*; v. 7: *Dar mi-i*; v. 12 (resp. 14): *Face-mi moartea.* În ms. v. 9—10 (resp. 9—12) nu sînt dispuse emistihial. Cea de-a doua formulă tematică e reprezentată prin 7 variante, ceea ce arată că editorii nu au ales formula tipică. Toate aceste variante adaugă între v.8 şi 9 (ale versiunii publicate) un distih

nou, cu valoare enumerativă, explicat ulterior în versurile de încheiere. Pentru edificare, oferim textul integral al unei asemenea variante, raportînd comparativ față de ea pe toate celelalte din culegere : ms. nr. 2 197.II.183 f. 7 $^{r\cdot}$, t. 25 : Horă de la Oşorhei (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN VASILE, cl.VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863

— Cucule, pasăre sură,
Ce toţi cînţi la noi pre şură,
Au ţi-i foame, au ţi-i sete,
Au ţi-i dor de codru verde.
— Nu mi-i foame, nu mi-i sete,
Nici mi-i dor de codru verde,
Ci mi-i dor de satul meu,
C-am avut trei mîndre, zău :
Una-n deal şi alta-n vale,
Alta-n capu satului.
Cea din deal ca şi-un pahar,
Cea din vale ca şi-o floare,
Cea din capul satului
Pune-mi moartea capului.

Varianta : ms. nr. 2 197.II.78, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător : ALUTANU IOAN, cl.VII. Localitatea : or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data : 1863. Poartă, cu creionul, clasificarea provizorie a lui Jarník : „de doru", diferă la v. 1 : *cu pana* ; v. 3 : *Doar... doar* ; v. 4 : *Doar ţi-i* ; v. 6 : *Nu mi-i;* v. 8 : *C-am lăsat trei mîndre-n el* ; v. 9 : *şi una-n* ; v. 10 : *Şi una-n* ; v. 14 : *Moarte-mi pune.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.151, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ORĂŞAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea : PETRILACA, jud. Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *cu peană* ; v. 2 : *pe şură* ; v. 3—4 : *Doar* ; v. 7 : *Făr'mi-i* ; v. 8 : *mîndre-n el* ; v. 9 : *şi una-n vale* ; v. 10 : *Una-n* ; v. 11 : *ca un pahar* ; v. 14 : *I punerea.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.104, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 2 : *Ce-ai cotat* ; v. 3 : *Doar... ori* ; v. 4 : *Ori ţi-i* ; v. 6 : *Nu mi-i dor* ; v. 7 : *Făr'mi-i* ; v. 8 : *C-au rămas trei mîndre-n el* ; v. 9 : *Şi una-n vale* ; v. 10 : *Una-n* ; v. 11 : *ca un pahar* ; v. 12 : *ca o floare* ; v. 14 : *Moarte-mi pune.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.186, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător : TÎRNĂVEANU IOAN, cl. V. Localitatea : SUSENI, jud. Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *cu peana* ; v. 2 : *De ce cinţi* ; v. 3—4 : *Doar* ; v. 5—6 : *Nici mi-i* ; v. 8 : *C-au rămas* ; v. 9 : *Şi alta-n vale* ; v. 10 : *Una-n* ; v. 11 : *ca un pahar* ; v. 14 : *Moarte-mi pune.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.175, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 41 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. Diferă la v. 1 : *Cu peana* ; v. 3 : *Doar... doar* ; v. 4 : *Sau ţi-i* ; v. 6 lipseşte ; v. 6 (resp. 7) : *Făr'mi-i* ; v. 7 (resp. 8) : *C-am lăsat* ; v. 9 (resp. 10) : *Una-n capul* ; v. 10 (resp. 11) : *ca un pocal* ; v. 11 (resp. 12) : *ca o floare* ; v. 13 (resp. 14) : *Mi-i punerea.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.172, f. 5 $^{v\cdot}$ — 6 $^{r\cdot}$, t. 29 (numerotarea culegătorului). Culegător : MICU M. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, diferă la v. 1 : *Cu peana,* v. 3 : *Doar... ori* ; v. 4 : *Ori* ; v. 7 : *Făr' mi-i* ; v. 8 : *C-am lăsat* ; v. 9 : *Şi una-n* ; v. 10 : *Una-n* ; v. 11 : *ca şi-un pocal* ; v. 14 : *E punerea.* Pentru a treia formulă tematică avem o singură variantă, ce ne trimite la textul CCVII. Detaliile sale tehnice, precum şi textul, sînt : ms. nr. 2 197.II. 28, f. 7 $^{r\cdot}$ — $^{v\cdot}$, t. 49. Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872.

— Cucule cu pană sură,
Ce tot cînţi la noi pre şură?
Doar ţi-i foame, doar ţi-i sete,
Doar ţi-i dor de codru verde?
— Nu mi-i foame, nu mi-i sete,
Nu mi-i dor de codru verde,
Făr' mi-i dor de satu meu,
C-am lăsat trei mîndre-n el :
Una-n deal şi una-n vale,
Una-n capu satului.
Cea din deal s-o măritat,
Cea din vale m-o lăsat,
Cea din capu satului
Mi-i punerea capului.

Ultima variantă a acestui motiv este fragmentară (cuprinde numai primele 4 versuri) şi nu poate fi încadrată tematic în nici una din cele 3 grupe analizate mai sus. Detaliile tehnice sînt : ms. nr. 2 197.II.155, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP ARTEMON, cl.V. Localitatea : VIDRASĂU, jud. Mureş. Data : 1872. Faţă de versiunea publicată, diferă la v. 1 : *cu pană* ; v. 2 : *Ce tu cinţi la noi pre* ; v. 3—4 : *Ori ţi-i* ; v. 5—14 lipsesc.

CCLXV. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197. II.182, f. 5 $^{v\cdot}$, t. 21 (numerotarea culegătorului). Culegător : ARON DIONISIE, cl.V. Localitatea : BUIA, jud. Sibiu. Data : 1872. În ms.v.2 : *de-i spune.* Cu alt mesaj artistic e catrenul : ms.nr. 2 197.II.54, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl.VII. Localitatea. DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 2 : *la* **mîndra şi** ; v. 3 : *supărată* ; v. 4 (resp. 4—5) : *C-oi veni şi eu o dată.*

CCLXVI. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.117, f. 2$^{v\cdot}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea : ERNEI, jud. Mureş. Data : 1872. Editorii, după ce au transcris originalul (v. 1—6) absolut exact, au adăugat ultimul vers (7).

CCLXVII. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.133, f. 8$^{r\cdot}$, t. 39 (numerotarea culegătorului). Culegător : PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea : BUDIU MIC, jud. Mureş. Data : 1863. După ce au transcris originalul (v. 1—4) absolut exact, editorii au adăugat ultimele două versuri (5—6), care trădează net proveniența lor extrafolclorică.

CCLXVIII. Reproduce, cu diferenţe destul de marcate, varianta : ms. nr. 2 197.II.146, f.2$^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl.V. Localitatea : LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. În ms. v. 1 : *Sub tufa* ; v. 2 : *Arde-mi* ; v. 5 : *Ieşi mîndro, pînă în* ; v. 6 : *car' ţi-i drag* ; v. 7 : *Şi ieşi, mîndră* ; v. 8 : *De-mi.* În culegere se află şi două variante ce nuanţează deosebit motivul. Amîndouă sînt absolut identice. Transcriem numai una : ms. nr. 2 197.II. 184, f. 18 $^{r\cdot}$; t. 99. Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl.VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863.

Sub poala mohorului,
Arde para focului.
Arde, arde, nu se stinge,
Lelea suspină şi plînge.
— O, leliţă, lelea mea,
Cu gura de floricea,
Suspină să te-aud eu
Să-mi treacă de dorul tău,
O, suspină cît de tare
Să-mi treacă de supărare.

Cea de-a doua are următoarele detalii tehnice : ms. nr. 2 197.II.186, f. 1$^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător : TÎRNĂVEANU IOAN, cl. V. Localitatea : SUSENI, jud. Mureş. Data : 1863.

CCLXIX. Reproduce absolut exact unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.17, f . 3$^{r\cdot}$, t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil. Data : 1870. Pe margine, Jarník notează cu litere cirilice депърчюрѕ = *depărcioru* (< departioru) pentru *depărţişor.*

CCLXX. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.6, f. 1$^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător : LAZĂR ALEXE, cl.VI. Localitatea : ALĂMOR, jud. Sibiu. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 1 şi au eliminat v. final. În ms. v. 1 : *ce m-ăi face* ; v. 6 (resp. 9) : *La badea sub chepeneag* (omis de editori). În original, versurile 4—5 (resp. 5—8) nu sînt dispuse emistihial.

CCLXXI. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.151, f. 2$^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ORĂŞAN GHEORGHE, cl.V. Localitatea : PETRILACA. jud. Mureş. Data : 1863. Editorii au adăugat versurile 5—7, după ce au transcris destul de fidel materialul original. În ms. v. 3 : *seceră secara* ; v. 4 : *arde ca para.* Varianta : ms.nr. 2 197.II.153, f. 6$^{v\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PANTEA IOAN, cl.VIII. Localitatea : HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data : 1863. Inversează ordinea celor două distihuri (*Seceră lelea-n secară | , Năframa-i arde ca para* ; *| Seceră lelea în grîu, | Năframa-i arde pre brîu*) se contaminează cu textul LXXX : *Copilă secerătoare, | Nu secera vara-n soare, | Că soarele te-a păli, | Faţa ta s-a vesteji.* S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 63, care transcrie la v 1 : *Săcară* ; v. 2 : **cu** *pară.*

CCLXXII. La baza versiunii publicate stă varianta : ms. nr. 2 197.II.106, f. 9$^{r\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STANCU NEGRU IOAN. Materialul este nelocalizabil. Data : 1868 (?). În ms. v. 1—2 : *Dorul meu de unde vine? | Peste-un deal, peste-o pădure* ; v. 5 : *Aşa vine* ; v. 9 : *şi pe-on părău.* Versurile iniţiale ale versiunii publicate vin din varianta : ms. nr. 2 197.II.189, f. 1$^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FLORIAN GEORGE. Localitatea : VIŞUIA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863—1867. Sînt reproduse absolut exact. În continuare, varianta diferă la v. 6 : *Pare că am făcut* ; v. 7—12 lipsesc. Acest debut ne duce înspre textul CCXLII, cu care, parţial contaminat, apare în varianta : ms. nr. 2 197.II.78, f. 2$^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ALUTANU IOAN, cl.VII. Localitatea : or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data : 1863. Diferă la 2 : *Preste multe* şi continuă : *Eu l-oi grîji foarte bine, | Că l-oi pune între cărţi, | Ca să-l văz cînd vreau să-nvăţ* (reprodusă întocmai de acelaşi şi la nr. 79, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 13) Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „stud. amorosu" (cu creionul). În nota lor nr. 48, editorii citează finalul (ultimele 5 versuri) unei variante ce nuanţează fondul liric al piesei. Oferim aici textul integral al acestei foarte

interesante şi frumoase variante : ms. nr. 2 197.II.3, f. 12 $^{r\cdot}$, t. 58 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl.V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872.

Frunză verde trei nuiele,
Vine-mi dor de-a mîndrei mele
Şi-aşa-mi vine de fierbinte,
Să stau în loc m-aş aprinde.
Cu atîta am noroc,
Că nu stau de fel în loc,
Că m-aş aprinde de tot
Şi-aş arde cu bobotaie
Ca şi-o gireadă de paie.

CCLXXIII. Reproduce, cu modificări şi amplificări, singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.114, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 9 şi 12. În ms. v. 6 : *Şi nu poate de gînduri* ; v. 7 : *Ţipă pănuţa pre* ; v. 8 : *Şi se preimblă* ; v. 9 (resp. 10) : *Din gură ieşind cuvinte* ; v. 16 (resp. 18) : *Foarte rău, tare mă* ; v. 18 (resp. 10) : *Foarte rău, tare mă*. O variantă localizează acţiunea la Blaj : ms. nr. 2 197.II.171, f. 5 $^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU NICOLAE, cl.VII. Localitatea : DOŞTAT, r. Sebeş, jud. Alba. Data : 1863.

La Blaj, la cănţălarie,
Am un bădişor de scrie.
Scrie două-trei rînduri,
Nu mai poate de gînduri.
A doru de la părinţi,
Faci ce faci şi totu-l uiţi ;
A doru de la mîndruţă
Te arde la inimuţă.

CCLXXIV. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.152, f. 2 $^{r\cdot}$ – $^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ORGA IOAN, cl.VI. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat un vers invocativ (v. 4) şi v. 8. În ms. v. 3 şi 5 : *Pre frunză* ; v. 6 (resp. 7) : *Că dorul îi* ; v.7 (resp. 9) : *Cată sara să-l* ; v. 8 : *Că dimineaţa* ; v. 9 : *Preste zi să-l mîngîiesc.*

CCLXXV. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.23, f. 1 $^{v\cdot}$ t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea : HOPÎRTA, jud. Alba. Data : 1872. Editorii au adăugat versul invocativ (v. 3), pentru simetrizarea compoziţiei. În ms. v. 2 : *Mi-o trămes* ; v. 4 (resp. 5) : *De mi-ar trămete* ; v. 5 (resp. 6) : *Că de dorul lui.*

CCLXXVI. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.51, f. $^{r\cdot}$ – $^{v\cdot}$, t. [9]. Culegător : DRĂGHICESCU IOACHIM, cl.VII. Localitatea : BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863, din ciclul : *Din strigările ce le zic junii români, celebrînd faimosul salt al lui Romul.* O interesantă continuare a motivului în varianta : ms. nr. 2 197.II.165, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil si nedatabil,

De-ar fi lună de cu sară,
M-aş duce cu badea-n ţară ;
Luna răsare tîrziu,
Nu mă pot duce, să viu.
Şi-oi face din noapte zi,
Şi m-oi duce, şi-oi veni,
Sau oi face din zi noapte
Şi m-oi duce pîn'la moarte.

CCLXXVII. Reproduce absolut întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.65, f. 6 $^{v\cdot}$, t. 22 (numerotarea culegătorului). Culegător : CEAUŞEANU ALEX., cl.VI. Localitatea : PORUMBENI, jud. Hărghita. Data : 1872. Alte două variante diferă neesenţial de materialul publicat : ms. nr. 2 197.II.146, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea : LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. Se deosebeşte la v. 7 : *Fără zac boii* ; v. 7 : *de lungoare* ; ms. nr. 2 197.II.172, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător : MICU M. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, diferă la v. 5 : *Nice suie* ; v. 6 : *Că bădita zace de boală* ; v. 7 : *Şi boiţii de.*

CCLXXVIII. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II. 83, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Din ciclul : *Strigături la joc.* Materialul poartă, cu creionul, clasificarea provizorie a lui Jarník : „Junele despartitu de am.". În ms. v. 4 : *C-au fost* ; v. 6 : *c-am trăit bine* ; v. 10 : *Fără cum, da.* Altă variantă : ms. nr. 2 197.II.164, f. 11 $^{v\cdot}$, t. 42–43 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl.VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 2 : *Nici un pic* ; v. 3 : *un pic mai bine* ; v. 6 : *c-am trăit* v. 10 :

Fără cum am trăit eu. Materiaul circulă şi fragmentar, precum o probează exemplul : ms. nr. 2 197.II.175, f. 5 $^{r\cdot}$, t. 54 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl.VI. Localitatea : GIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. Diferă la v. 1 (resp. 5) : *pre mine* ; v. 2 (resp. 6) : *Cugetă că* ; v. 6 (resp. 10) : *Numai precumu-i a meu.*

CCLXXIX. Reproduce aproape întocmai varianta : ms.nr. 2 197.II.138, f. 1 $^{r\cdot}$, t. [2 b]. Culegător : POP IACOB, cl. V. Localitatea : DRÎMBAR, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 2 şi 4 : *pre loc.* A doua variantă e mai depărtată prin sens : ms. nr. 2 197.II. 28, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. Diferă la v. 1 : *Hai tu, lin* ; v. 2. : *Că şi eu-s pre* ; v. 3–4 : *Hai încet, dorule, -ncet, /Că şi eu-s pre loc secret.* În nota 49, editorii citează : *Şi încet, dorule, -ncet, Că puica-i pe loc sicret*, material neîntîlnit în manuscris ; este, probabil, contrafacerea versurilor finale ale variantei precedente.

CCLXXX. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.87, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARNA VASILE, cl. VI. Localitatea : IGLOD, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 2 : *Pre drăguţul cu plăcere* ; v. 5 : *nu ne lasă* ; v. 6 : *Ca să fiu cu el de faţă.* Altă variantă : ms. nr. 2 197.II.27, f., 91 $^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Diferă la v. 2 : *Pe bădiţa cu plăcere* ; v. 4 : *Un părinte* ; v. 6 : *Să mă duc la el acasă.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.27, f. 29 $^{v\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník) Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul : *Doine sau hore poporale*, nu duce mai departe ideea primului distih, ci se îneacă în manierism : *Ochi-mi pling, inima-mi tace. / N-am drăguţă cum îmi place ; / Ochi-mi pling, inima-mi piere, / N-am drăguţă pe plăcere.*

CCLXXXI. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.111, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : URZICĂ IOAN, cl.VI. Localitatea : CHILIENI, jud. Covasna. Data : 1863. În ms. v. 1 : *rară eşti* ; v. 3 : *Eu să ştiu* ; v. 5 : *cleoambă* ; v. 6 : *de-a cînta* ; v. 7 : *Nici mierlei de-a fluera.* Versiunea publicată a putut primi sugestii şi din partea variantei : ms. nr. 2 197.II.114, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 45 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODORAN NICOLAE, cl.VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu. Data : 1872. Din ciclul : *Alte chiuituri* diferă la v. 1 : *naltă eşti* ; v. 2 : *Mîndruţă* ; v. 3 : *Eu să ştiu* ; v. 5 : *N-aş lăsa nici creangă-n ea* ; v. 7 : *mierluţei.* Ultima variantă din culegere e fragmentară : ms. nr. 2 197.II.27, f. 22 $^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul : *Chiuituri poporale*, diferă la v. 1 : *Pădurîţă deasă* ; v. 3–4 : *Pădurîţă, /Ţăia-te-oi/Şi la mîndra duce-m-oi.*

CCLXXXII. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.184, f. 14 $^{v\cdot}$, t. 80 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl.VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 5–6 şi 10–13. În rest transcrierea e destul de fidelă. În ms. v. 3 un e dispus emistihial ; v. 4 (resp. 7) : *Trag nădejde.*

CCLXXXIII. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.172, f. 6 $^{v\cdot}$, t. 33 (numerotarea culegătorului). Culegător : MICU M. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 3 : *nu pot* ; v. 4 : *Să mă duc eu la mîndra-re.* Fonetismul *poci*, al editorilor, nu este justificat. Pentru a face sensibil mecanismul contaminărilor succesive, oferim exemplul unei variante a acestui cîntec, dezvoltată pe baza acestui sistem. Ms. nr. 2 197.II. 110, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 10 : Versul amorului (numerotarea lui Jarník). Culegător : VODĂ ŢIGANU AMBROZIU, cl.VI. Localitatea : NOŞLAC, jud. Alba. Data : 1863.

Rău-mi pare, Doamne, pare,
C-au crescut Mureşul mare,
De nu-i iaz, nice pîrleaz
Să trec la mîndra-n Captalani,
Nice luntre, nice punte
Să trec la mîndruţa-n curte.
– Vai, mîndruţo, dor ţi-o fi,
Că eu nu mai pot veni,
Nici pre cine porunci,
Făr'pre lună voie bună
Şi pre stele dor şi jele.
Eu mă duc, mîndro, mă duc,
Eu mă duc în ţări străine.
Să nu-mi mai auzi de nume.

CCLXXXIV. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.68, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTEA ALIMPIU, cl.V. Localitatea : SPINI, jud. Alba. Data : 1872 În ms. v. 2 şi 4 : *C-au rămas.* O a doua variantă : ms. nr. 2 197.II.73, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIORTEA GEORGE,

cl. V. Localitatea : PEȚELCA, jud. Alba. Data : 1865. Deviază în nesemnificativ. În ms. v. 1 : *Mi se leagă* ; v. 2 : *Au rămas* ; v. 3—4 : *Și-am o mîndră tinerea | Și-mi place că-i ocheșea.*

CCLXXXV. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.64, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CĂLUȚ CANDID, cl.V. Localitatea : CERGHIZEL, jud. Mureș. Data : 1872. În ms. v. 1 : *Pre sub munte* ; v. 2 : *Codru verde rupe-l-aș* ; v. 3 : *scrie-o-aș* ; v. 4 : *La mîndra trimite-o-aș* ; v. 5 : *Să mi-o vază, să-mi-o creadă* ; v. 6 : *Precum e* ; v. 7 și 9 : *Așa mi-i inima* ; v. 8 : *Precumu-i.* O variantă fragmentară a putut oferi sugestii în ce privește redactarea versiunii publicate : ms. nr. 2 197.II.50, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 1 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : DRĂGHICI IOAN, cl.VIII. Localitatea : OARDA DE SUS, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 2 : *Frunză verde rumpe-mi-aș* ; v. 4 : *Cu slove negre scrie-o-aș* ; v. 6 : *Ca să vadă și să creadă* ; v. 8—11 lipsesc. Dispoziția emistihială aparține editorilor.

CCLXXXVI. Reproduce aproape întocmai unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.165, f. 3 $^{r.-v\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl.VIII. Materialul este nelocalizabil și nedatabil. În ms.v.1 : *Să am un* ; v. 2 : *N-aș mai vrea lumea* ; v. 3 : *Să am un* ; v. 5 : *Dar s-o am și preste.*

CCLXXXVII. Reproduce întocmai unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.19, f. 10 $^{r\cdot}$, t. 21 d (numerotarea lui Jarník). Culegător : N (neidentificat), iar materialul este nelocalizabil și nedatabil. În ms. v. 2 și 4 : *gura.*

CCLXXXVIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.171, f. 6 $^{r\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU NICOLAE, cl.VII. Localitatea : DOȘTAT, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 1 și 7—8. În ms. v. 3 (resp. 4) : *Pe car'mînă s-o culca* ; v. 4 (resp. 5) : *Da s-o culca* ; v. 5 (resp. 6) : *Și a gîndi.*

CCLXXXIX. Reprezintă reducerea variantei : ms. nr. 2 197.II.183, f. 7 $^{v\cdot}$, t. 26 : „Străinătatea" (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN VASILE, cl.VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. În ms. v. 2 : *Mult mai ești* ; v. 3 : *'Nconjurai'* ; v.5 : *pre unde* ; v. 7—10 : *Mă rugam lui Dumnezeu, | Să-mi arete drumul meu, | Să mă duc în satul meu, | După care doresc eu* (omise de editori) ; v. 13 (resp. 9) : *Să pot* ; v. 14 (resp. 10 : *Ca să văd drăguța mea* ; v. 11 (al versiunii publicate) lipsește în ms. Cea de-a doua variantă : ms. nr. 2 197.II.118, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : RUSU AUGUSTIN, cl. V. Localitatea : UIOARA, jud. Alba. Data : 1863. Este fragmentară, cuprinzînd numai primele 6 versuri (ale versiunii tipărite). În ms. v. 2 : *Mult ai fost* ; v. 3 : *'Ncunjurai* ; v. 5—6 : *Multe țări am ocolit, | Odihnă n-am dobîndit.*

CCXC. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.109, f.3 $^{r\cdot}$, t 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl.V. Localitatea : AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data : 1872.

CCXCI. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.85, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea : ȘOMOȘTELNIC, jud. Mureș. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 6—7 după ce au introdus dispoziția emistihială a v. 3. În ms. v. 2 : *Nu le pot*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.109, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl.V. Localitatea : AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data : 1872. Diferă la v. 2 : *Nu le pot*, la v. 3—6 care lipsesc. Fonetismul *poci* aparține, în mod nejustificat, editorilor. Adaosul (mai ales v. 6) e sensibil extrafolcloric.

CCXCII. Reproduce aproape fidel unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.134, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl.VII. Localitatea : MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data : 1863. În ms., care are numeroase șovăiri ritmico-metrice, v. 1 : *Trimisu-mi-o mîndra mea* ; v. 2 : *Pre un pui* ; v. 4 : *Io i-am trimis pre-un* ; v. 5 : *Că la ea nu pot* ; v. 6 : *Că-s sub* ; v. 7 : *În mîna* ; v. 8 : *Da străinul* ; v. 9 : *Io* ; v. 11 : *Io m-apuc să-i fac pat* ; v. 12 : *Și el dacă s-o* ; v. 13 : *Și io m-apuc* ; v. 15 : *Lacrămile cură, părău pică.*

CCXCIII. Reprezintă amplificarea, la dublu, a singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.14, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător : HOSU CONSTANTIN, cl.V. Localitatea : LIVADA SOMEȘ, jud. Cluj. Data : 1863. Editorii au transcris absolut exact textul acestei variante (v. 1—4 din versiunea publicată) și au adăugat catrenul final (v. 5—8).

CCXCIV. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.127, f. 4 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODEA IOAN, cl.V. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat (la sugestia altor variante) v. 9 și 13 (acestea din urmă trădează în mod cert proveniența sa extrafolclorică). În ms. v. 2 : *Da eu, zău, nu pot* ; v. 5 : *că și-a uita* ; v. 7 : *Pîn'la ziuă-i satu* ; v. 8 : *Porunci-ți-aș dor* ; v. 9 : lipsește ; v. 9 (resp. 10) : *mere rotogol* ; v. 10 (resp. 11) : *Ți-a veni, mîndro* ; v. 13 : lipsește ; v. 13 (resp. 15) : *Și al meu dor se topește.* Fonetismul *poci* aparține editorilor. O formulă destul de fixă, chiar și în ce privește dispoziția emistihială a versurilor, este reprezentată de un grup de variante fragmentare. Oferim una din ele, față de care vom face trimiterile comparative : ms. nr. 2 197.II.56, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 3. Culegător : DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea : GÎRBOVA, jud. Alba. Data : 1863.

Hai mîndruțo, dor ți-o fi,
Crede-mi că nu pot veni,
Nici pre cine-ți porunci,
Ci pre lună,
Voie bună
Și pre stele,
Dor și jele.

Varianta : ms.nr. 2 197.II.45, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HÂNDRA ZAHEI, cl. V. Localitatea : MÎNĂRADE, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *Vai, bădițo* ; v. 2 : *Aș veni, nu-mi pot* ; v. 4 : *Făr pre* ; v. 5 : *Vorbă.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.9, f. 1 $^{v\cdot}$ — 2 $^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GALANTU CONSTANTIN, cl.V. Localitatea : ILVA MARE, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *Vai, mîndruță* ; v. 2 : *Crede că* ; v. 3 : *Nici n-am pre cin'* ; v. 4 (nedispus emistihial) : *Făr'pre.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.117, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ROMAN P. NICOLAE, cl.VI. Localitatea : ERNEI, jud. Mureș. Data : 1872. E fragmentară și trebuie raportată la versiunea publicată, din care cuprinde v. 1—3 și 6—7. Diferă la v. 2—3 : *N-am pre cine-a-ți porunci, | Eu încă nu pot veni* ; v. 4 : *pre-un* ; v. 5 : *Și de loc.*

CCXCV. Reproduce aproape exact varianta : ms. nr. 2 197.II.184, f. 18 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 100 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN B. IOAN, cl.VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. În ms. v. 2 : *Cînd luna va răsări* ; v. 4 : *Badea a vint și s-a dus* ; v. 6 : *Badea a vint.* Trei materiale sînt fragmentare. Varianta : ms. nr. 2 197.II.112, f. 1 $^{v\cdot}$ —2 $^{r\cdot}$, t. 7—8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *Ai zis, bade, că-i* ; v. 2 : *Dacă luna-a* ; v. 3—4 : *Luna sus o răsărit | Și tu, bade, n-ai venit.* Se încheie cu o soluție artistică proprie : *Luna-i sus, | Badea s-a dus* ; *| Luna-i jos, | Badea a-ntors.* S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fișa nr. 55, care transcrie catrenul final divers : v. 1 și 3 : *Luna* ; v. 4 : *Badea o intors.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.179, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARCU GEORGE, cl.V. Materialul este nelocalizabil. Data : 1863. Cuprinde numai primele 2 versuri ale versiunii publicate, transcrise absolut exact. Două variante duc subiectul mai departe, pe baza unei contaminări interesante, pînă în zonele epicului. Trascriem aici una din ele, în întregime, și raportăm, comparativ față de ea, conținutul celei de-a doua. Detaliile tehnice sînt următoarele : ms. nr. 2 197.II.159, f. 5 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 7. Culegător : POPESCU IOAN JUNIOR, cl.VI. Localitatea : RÎPA DE JOS, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863.

Zis-au badea c-a veni,
Cînd luna a răsări.
Ies afară, luna-i sus,
Badea-a venit și s-a dus ;
Ies afară, luna-i jos,
Badea-a venit și s-a-ntors.
— Taci lele, nu bănui,
Că deseară voi veni
Și la ușă-oi scîrți,
Și tu-afară vei ieși ;
Afară pe după casă,
Lîngă răchita frumoasă,
Unde-i locul înflorit
Și te-ndeamnă la iubit.
Iar tu-n casă de-i intra
Și mutul de te-a-ntreba,
Unde-ai șezut atîta,
Tu să zici către cel mut :
Tacă-ți gura, mut și slut,
Că cum vii, cum te trîntești,
De nimica nu grijești.
Niei ai închis vacile,
Nici ai băgat vițele
Și un bou s-a dezlegat,
Și pre toate că le-a spart,
Și-au venit lupii prin sat,
Pre toate de le-au mîncat.

Cea de-a doua : ms. nr. 2 197.II.161, f. 3^{v} – 4^{r}, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegător : PINCIU PETRU, cl.VI. Localitatea : RĂȘINARI, jud. Sibiu. Data : 1863. Diferă la v. 4 și 6 : *a vint* ; v. 8 : *Că diseară* ; v. 9 : *ciocănì* ; v. 10 : *Tu afară* ; v. 18 : *Cătră-acel* ; v. 22 : *N-ai închis bivolile* ; v. 23 : *Nici n-ai băgat viţelele* ; v. 26 : *Și-a venit* ; v. 27 : *Pe toate că le-a*. Precum se vede, textul în întregimea sa (v. 1—6) apare la începutul acestei versiuni contaminate și nu numai accidental (cunoaștem două variante, culese la o considerabilă distanță în spațiu).

CCXCVI. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.127, f. 3 ^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODEA IOAN, cl. V. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat ultimele două versuri, transcriind destul de fidel cele patru ale originalului. În ms. v. 4 : *La mîndruța*.

CCXCVII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.114, f. 1 ^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODORAN NICOLAE, cl.VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu. Data : 1872. Editorii au adăugat versul introductiv și au transcris absolut exact materialul original.

CCXCVIII. Reprezintă reducerea variantei : ms. nr. 2 197.II.184, f. 6 ^{v} – 7 ^{r}, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN B. IOAN, cl.VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Editorii au omis ultimele două versuri ale originalului. În ms. v. 1 : *Păunuț de pre* ; v. 2 : *văzut a mea* ; v. 5 : *Să n-o dorești* ; v. 12—13 : *Doar mai are vreun noroc /Să mai vie pre-acest loc*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.132, f. 5 ^{r}—^{v}, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP SIMEON. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863—1867. Diferă foarte puțin de precedenta. În ms. v. 1 : *Păunuț de pre* ; v. 2 : *N-ai văzut a mea* ; v. 5 : *să n-o dorești* ; v. 9 : *O trămete, bade* ; v. 12—13 identice cu ale variantei anterioare. Dispoziția emistihială aparține întru totul editorilor.

CCXCIX. Reprezintă amplificarea (și reducerea în același timp) a două variante identice culese la aceeași dată din una și aceeași localitate : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Prima : ms. nr. 2 197.II.8, f. 2 ^{v}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MACAVEI IOAN, cl. VI ; a doua : ms. nr. 2 197.II.122, f. 3 ^{r}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SURDESCU D., cl. V. Ambele sînt notate în 1872. În ms. v. 1: *Mîndra mea așa zicea* (vers omis de editori) ; v. 4 (resp. 3) : *La badea în buzdunar* ; v. 6 (resp. 5) : *Și la mine cînd* ; editorii au adăugat v. 6 : *Pe mîndra cum o dorește*.

CCC. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.133, f. 2 ^{r}, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător : PRECUP DIONISIE, cl.VI. Localitatea : BUDIU MIC, jud. Mureș. Data : 1863. Editorii au adăugat 2 versuri (1 și 15) ; în rest, transcrierea e destul de fidelă. În ms. v. 2 (resp. 3) : *De ai fi tu* ; v. 6 (resp. 7) : *Poate că eu l-am* ; v. 10 (resp. 11) : *Pare că-i tras prin* ; v. 15 lipsește ; v. 14 (resp. 16) : *Roșu ca și doi* ; v. 15 (resp. 17) : *Pre din sus de gurișoară* ; v. 16 (resp. 18) : *Are neagră mustăcioară* ; v. 17 (resp. 19) : *De o palmă lat la*.

CCCI. Reprezintă amplificarea, peste dublu, a variantei : ms. nr. 2 197.II.27, f. 92 ^{r}, t.2 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Din ciclul : *Doine sau hore poporale*. În ms. v. 3 : *Aș zbura din creangă-n creangă*. Editorii au adăugat v. 7—13, fără vreun motiv aparent și fără a fi putut descoperi noi în ms. originalul adaosului. Cîntecul are relații cu lirica de haiducie. Unele variante din ms. ne duc direct înspre acest domeniu. Oferim exemplul tipic și raportăm comparativ, față de el, celelalte variante : ms. nr. 2 197.II. 136, f. 1^{v}, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl.VI. Localitatea : BICHIGIU, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863.

De-aș ști cînta ca cucul,
Nu m-aș lupta cu lucrul.
Că mi-aș face haine sure
Și m-aș duce la pădure,
Și-aș sări din fag în fag,
Și-aș cînta-n codru cu drag.

Varianta : ms. nr. 2 197.II.149, f.4 ^{r}, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea : DUMBRAVA, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v.2 : *Nu m-aș munci cu plugul* ; v. 3—4 : *C-aș zbura din creangă-n creangă / Și mi-ar fi lumea mai dragă* ; v. 5: *Și-aș zbura* ; v. 6 : *codri*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.117, f. 3 ^{r}—^{v}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl.VI. Localitatea : ERNEI, jud. Mureș. Data : 1872. Diferă la v. 1 : *De m-aș face* ; v. 2: *Nu m-as rupe* ; v. 3: *scurte* ; v. 4: *m-aș trage* ;v. 5 : *Și-aș zbura din creangă-n creangă* (= **elénea în elénea**) ; v. 6 : *Și-aș mînca* (= **mananca**) *frunză de*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.137, f. 2 ^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IACOB, cl.VII. Localitatea : NUȘENI, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863. Diferă la v. 2 : *trudi* ; v. 3—4 :*Ci-aș sări din creangă-n creangă / Și-aș mînca muguri de salcă*.

CCCII. Reprezintă o combinație ad-hoc dintre două texte deosebite. Primul, ocupînd v. 1—20 din versiunea publicată, este amplificarea masivă a variantei : ms. nr. 2 197.II.63, f. 1 ^{v} – 2 ^{r}, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător : BUTNARIU IOAN, cl.VI. Localitatea : din jurul or. REGHIN, jud. Mureș. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 12—13 și 16—20 și au omis cele 2 versuri finale ale textului original. Transcrierea materialului este însă destul de fidelă. În ms. v. 1 : *pre* ; v. 3 : *Trandafiru-i* ; v. 8 : *pre* ; v. 12—13 lipsesc ; v. 9 (resp. 15) : *Că m-o-ajuns* ; v. 10—11 : *Grele ginauri l-au ajuns, / De s-a dus pre Jiu în sus* (omise de editori). Cel de-al doilea text intrat în combinație ocupă v. 21—24 din versiunea publicată și a fost transcris aproape exact. În ms. v. 2 și 4 (resp. 22 și 24) : *Dorul mîndrei*. Detaliile tehnice sînt următoarele : ms. nr. 2 197. II.3, f. 15 ^{v}, t. 55 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data : 1872.

CCCIII. Reproduce aproape exact varianta : ms. nr. 2 197.II.184, f. 17 ^{r}—^{v}, t. 95 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN B. IOAN, cl.VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. În ms. v. 3 : *pre...pre* ; v. 4 : *Pînă la badea*. Transcriem aici o a doua variantă, care aduce cu ea o deosebit de reușită contaminare : ms. nr. 2 197.II.185, f. 18 ^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STRĂJANU MIHAIL, cl.VIII. Localitatea : TIUR, jud. Alba. Data : 1863.

De aici pînă [la] Blaj,
Dorul meu n-are sălaș,
Dar de la Blaj mai în jos
Este-un trandafir frumos.
Cînd mă duc să-i suflu-n față,
Împle lumea de dulceață ;
Cînd mă duc să-i suflu-n dos,
Împle lumea de miros.

Am întregit versul 1, unde este vorba, evident, de un *lapsus calami*.

CCCIV. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.27, f. 52 ^{v}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Poezii poporale*. În ms. v. 2 : *Pre cine-l aștept* ; v. 3 : *Arde luminuța-n* ; v. 5 : *Și-apoi și cînd ar veni* ; v. 6 : *Tot nu-l lasă* ; v. 7 : *mumă-sa* ; v. 9 : *tată-său* ; v. 10 : *Pune-l-ar*. Alte două variante deviază înțelesul cîntecului, îndreptîndu-l către un alt destin artistic. Varianta : ms. nr. : 2 197.II. 27, f. 90 ^{r}, t. [3]. Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Din ciclul *Poezii*, inversează ordinea celor două distihuri inițiale (v.2 și 4 : *De cin'mi-i drag ;* v.3 : *luminuța*) și adaugă : *Că s-a dus și m-a lăsat, / Noapte bună și-a luat* (v. 5—6), încheindu-se cu acest nou motiv liric. Varianta : ms. nr. 2 197.II.128, f. 3 ^{r}, t. [5b]. Culegător : RADU ALEXANDRU. cl. V. Localitatea : TELEAC, jud. Mureș. Data : 1872, exploatează exclusiv acest ultim motiv :

/ Arde luminița-n masă,
Cine mi-o fost drag mă lasă ;
Arde luminița-n cruce,
Cine mi-o fost drag se duce.

CCCV. Reproduce aproape exact varianta : ms. nr. 2197.II.27, f. 29 ^{r}, t. 10—11 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875, din ciclul *Doine sau hore poporale*. În ms. v. 4 : *Bădița-i departe* ; v. 7 : *șindilă*. Editorii au unit ambele catrene într-un singur cîntec deși culegătorul le numerotase separat, indicînd independența lor circulatorie. Un reflex îndepărtat al motivului se găsește în varianta : ms. nr. 2 197.II. 17, f. 2 ^{r}, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil. Data : 1870. Textul sună astfel : *Du-te, bade, cu norii, / Pînă cînd te oi dori. / Mare-i dealul, susu-i norul, / Departe-i badea cu dorul*, unde, evident, versurile finale (și mai cu seamă ultimul) amintesc de cîntecul analizat mai sus.

CCCVI . Reprezintă reducerea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 92 ^{r}, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Editorii au eliminat versurile inițiale : *De-aici pînă la mîndra, / Bătui drumul ca pielea ; / De aici pînă la voi, / / Bătui drumul cu doi boi. / De dorul leliței mele, / Sufletu-mi se usucă, piere*, după care urmează, transcrise aproape exact, v. 3—6 din versiunea publicată. În ms. v. 10 (resp.

6): *Mai multe gînduri am eu.* Versul inițial al versiunii tipărite vine din textul CCLXII, cel de-al doilea e un adaos al editorilor.

CCCVII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II. 145, f. 1$^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl.V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1872. Editorii au adăugat ultimele 3 versuri (6–8). În ms.v.5: *Nici copii.* La v. 1, culegătorul scrie: *„de la Beciu (Viena)".* Varianta: ms. nr. 2 197.II.19, f. 10$^{r\cdot}$, t. 21 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil, are un final deosebit; diferă la v. 1: *Hai, mîndră, de mă petreci*; v. 2: *Vin'cu luntrea de*; v. 3: *Și-ai grijă*; v. 4–5: *Că io, zău, de mi-i neca, / Sufletul tău samă-a da* (formulă cu care se încheie textul). În două cazuri invocarea se face nu către o persoană, ci către rîul ce trebuie trecut. Astfel, în varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 41$^{r\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU (?), jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine sau hore de lîngă Alba-Iulia.* Personajul vorbitor se adresează Mureșului; v. 1–2: *Mureș, Mureș, apă lină, / Trece-mă-n țară străină*; v. 3: *Și mă treci*; v. 5: *Nici copii să mă.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.5, f. 3$^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ISAILĂ SAMUILĂ, cl.V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1–2: *Părăuț cu apă lină, / Trece-mă-n țară străină*; v. 3: *Să mă treci*; v. 5: lipsește. Faptul că în toate aceste 4 variante lipsesc versurile finale din versiunea publicată arată că acestea aparțin editorilor.

CCCVIII. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.117, f. 5$^{r\cdot}$, t. 55 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl.VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureș. Data: 1872. În ms. v. 3: *La badea la căpătîi*; v. 4: *Și de l-ăi găsi dormind*; v. 5–6 lipsesc; v. 5 (resp. 7): *Spune că.* Editorii au adăugat v. 5–6.

CCCIX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.118, f. 3$^{v\cdot}$ – 4$^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RUSU AUGUSTIN, cl. V. Localitatea: UIOARA, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 1 și 4, transcriind restul destul de fidel. În ms. v. 1 (resp. 2): *Săraca,* ; v. 2 (resp. 3): *Io de cînd n-o am văzut*; v. 3 (resp. 5): *Dumnezeu m-o mai bătut*; v. 4 (resp. 6): *Săraca*; v. 5 (resp. 7): *Să mă văd acum la ea.* Culegătorul notează numeroase elemente concrete de oralitate: v.1: „mei" (= *măi*); v. 3: „hop copile"; v. 6: „asia copile" (= *așa copile*). Varianta: ms. nr. 2 197.II.110, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VODĂ ȚIGANU AMBROZIU, cl.VI. Localitatea: NOȘLAC, jud. Alba. Data: 1863. Cuprinde o altă ordine a versurilor și prezintă o contaminare accidentală în final. În ms. v. 1 (resp. 2): *Săraca iubita*; v. 2 (resp. 7): *Să mă văd*; v. 4 (resp. 3): *Că de cînd nu ne-am văzut*; v. 5: *Dumnezeu m-au mai bătut*; în încheiere v. 6–8: *Vin', mîndră, să mă petreci, / Batăr, mîndră pîn'la Beci.../De dorul tău mă topesc* final ce ne duce înspre lirica de cătănie.

CCCX. Reproduce destul de fidel varianta: ms. nr. 2 197.II.81, f. 2$^{v\cdot}$, t. 11. Culegător: BITEA IOAN, cl.VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *badeo*; v. 2: *Întîlnească-l Dumnezeu*; v. 3 (resp. 2): *Să-l facă un*; v. 4 (resp. 3): *Pod mereu preste*; v. 5: *Să treacă tot*: v. 7: *Să treacă tot trii cu trii*; v. 8: *Și noi, bade*; v. 9: *Să treacă tot*; v. 10: *Noi, badeo, ca doi voinici*; v. 4 din versiunea publicată lipsește. Varianta: ms. nr. 2 197.II.104, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl.VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Dorul meu, mîndro, și-a*; v. 2: *De s-ar face-un*; v. 3–4: lipsesc; v. 3 (resp. 5): *Ca să treacă*; v. 4 (resp. 6): *Și noi, mîndro*; v. 5 (resp. 7): *Ca să treacă trii cu trii*; v. 6 (resp. 8): *Noi, mîndro, ca copiii*; v. 8 (resp. 10): *Noi, mîndro, mergem de-aici.* Fragmentară și defectivă e varianta: ms. nr. 2 197.II.123, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIȘOARA, jud. Cluj. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Mîndră, dorul tău*; v. 2: *Să se facă-un*; v. 3: *Pod mereu preste*; v. 4: *Să treacă oameni pre el*; v. 5–6: *Tot doi cîte doi, / Povestind, mîndră, de noi.* Mai obișnuit, cîntecul circulă sub forma catrenului inițial. Așa sînt variantele: ms. nr. 2 197.II.57, f. 3$^{v\cdot}$, t. 8, (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ȘTEFAN, cl.V. Localitatea: ȚAPU, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Dorul mîndrei și cu-al meu*; v. 2: *De s-ar face-un*; v. 3: *pre la*; v. 4: *Să treacă mîndra și eu.* Ms. nr. 2 197.II.173, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl.VIII. Localitatea: SĂRMĂȘEL, jud. Mureș. Data: 1863. Se deosebește la v. 1: *Dorul mîndrei și cu-al meu*; v. 2: *De s-ar face-un pod*; v. 3: *pre la*; v. 4: *Să treacă mîndra și eu.* Ms. nr. 2 197.II.149, f. 6$^{v\cdot}$, t. 22 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl.V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1872. Deviază la v. 1: *Dorul mîndrei și cu-al meu*; v. 2: *De s-ar face-un*; v. 3: *pre la*; v. 4: *Să treacă mîndra și eu*; ms. nr. 2 197.II.109, f. 3$^{v\cdot}$, t 37 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data: 1872. Se depărtează la v. 1: *Dorul mîndrei și al meu*; v. 2: *De s-ar face pod*; v. 3: *pîn'la*; v. 4: *Să treacă mîndra și eu.*

CCCXI. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.145, f. 1$^{r\cdot}$, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1872. În ms. v. 4: *ca și-o rouă.*

CCCXII. Reproduce destul de fidel varianta: ms. nr. 2 197.II.128, f 1$^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea: TELEAC, jud. Mureș. Data: 1872. În ms. v. 2: *cu* **mîndra**-*n țară*; v. 3: *Da luna iese*; v. 4: *Nu* **pot** *merge*; v. 7–8 (complet dezorganizate ritmic și metric): *Da noaptea-i mare și stele-s multe, / Așa-am pierde calea prin munte.* Ultimul catren e atestat în manuscris ca circulînd și independent. Așa e varianta: ms. nr. 2 197.II.65, f. 4$^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: CEAUȘEANU ALEX., cl.VI. Localitatea: PORUMBENI, jud. Harghita. Data: 1872. Diferă la v. 1 (resp. 5): *ca seara*; v. 3: *Dar noaptea-i cu stele*; v. 4: *drumul.*

CCCXIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.136, f. 1$^{r\cdot}$, t.3 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl.VI. Localitatea: BICHIGIU, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. Editorii au adăugat v.7–8, în rest transcriind destul de exact. În ms. v. 1: de *rosmarin*; v. 3: *Mult mă face*; v. 5: *pre obraz*; v. 7–8 lipsesc.

CCCXIV. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.20, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEMEȘ IOAN JUNIOR, cl.V. Localitatea: POIANA, jud. Cluj. Data: 1863. Editorii au înlocuit versul inițial și au omis v. 9–10, în rest transcrierea e destul de fidelă. În ms. v. 1: *Grînele vara se coc*; v. 6: *Badea încă n-a venit*; v. 7: *a picat*; v. 8: *nu m-***au** *legat*; v. 9–10: *Cîșlegile-ncă-au trecut, / Badea nu m-a întîlnit*; v. 11 (resp. 9): *vin***tu**; v. 13 (resp. 11): *pos***tu.**

CCCXV. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.114, f. 3$^{v\cdot}$, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl.VI. Localitatea: CHESLER, Jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul *Alte chiuituri.* În ms. v. 2: *Ce* **mai** *faci*; v. 3: *s-***o** *scumpit*; v. 4 și 6: *pre mine*; v. 5: **Sau** *negreala s-***a.**

CCCXVI. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 120 $^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Editorii au adăugat v. 9, evident extrafolcloric. În ms. v. 4: *pre min'*; v. 5: *pînă-n poartă*; v. 6: *pre mine*; v. 8: *Să te pot*; v. 9: lipsește. Fonetismul *poci* e al editorilor.

CCCXVII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 98$^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Doine din Ardeal.* În ms. v. 1: **iar să** *duce*; v. 2: *Doru-mi...doru-mi*; v. 3: **vine, iar să-***ntoarce*; v. 4: **Pieptul** *meu*; v. 5: *nu înceată*; v. 7: *din lună-***o** *și din.*

CCCXVIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.126, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ȚĂRANU IOAN, cl.VII. Localitatea: CHEȚANI, jud. Mureș. Data: 1863. Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „doru". Editorii au adăugat versul inițial invocativ, transcriind originalul destul de fidel. În ms. v. 5 (resp. 6): *Pre badea*; v. 6 (resp. 7): *Și-și ține*; v. 7 (resp. 8): *Și strigă.* La v.6 și 7 Jarník scrie cu creionul deasupra verbelor, gerunziile „tienend" și „strigandu", cu care a înlocuit prezentul indicativ în versiunea publicată.

CCCXIX. Reprezintă o combinație din 5 variante deosebite. La baza versiunii publicate stă totuși varianta: ms. nr. 2 197.II.51, f. 21$^{r\cdot}$, t. [16]. Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl.VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Din ciclul *Din chiuiturile ce le strigă junii români, celebrînd faimosul joc al lui Romul, străbunul lor"*, purtînd comentariul culegătorului: „Iată una din poeziile populare ce cuprinde în sine cele mai dulci și sublime idei". Materialul este reprodus întocmai și în caietul: ms. nr. 2 197.II.52, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 9 al aceluiași culegător, care glosează în dreptul lui *văzt* (< *vestu*) cu „vediutu". În ms. v. 2: *pre înnoptat*; v. 3-4: lipsesc; v.6 (din versiunea publicată): lipsește; v.4 (resp.7): *pus-am*; v. 5 (resp. 8): *Uritul îl*; v. 6 (resp. 9): *mă coperii.*

Următoarele două variante aduc şi cele două versuri (3—4 din versiunea publicată) ce lipseau în textul analizat mai sus. Astfel, varianta: ms. nr. 2 197.II.124, f. $4^{r.}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl.VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1—2: *Bade, bădişorul meu, / Aseară te-am aşteptat*; v. 6 (din versiunea publicată): lipseşte; v. 7 (resp. 8): *Urit***u**; v. 8 (resp. 9): *Cu drag***u**. Varianta: ms. nr. 2 197.II.187, f. $2^{v.}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1—2: *Bade, bădişoru meu, / Şi-aseară te-am aşteptat*; v. 5—6: *Dacă-am văzt că n-ai venit, / Focul lu om învălit*. Această formulă poetică are o atestare mai veche în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 88, şi varianta sa, p. 138). Alte trei variante nuanţează finalul cîntecului, aşa cum se poate vedea în continuare:

a) Ms. nr. 2 197.II.66, f. $1^{r.-v.}$, t. [2c]. Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867—1868.

Bade, -aseară pe-nserat,
Tare mult te-am aşteptat,
Dar văzînd că nu mai vii,
Pusei doru-n căpătîi,
Cu dragostea mă-nvelii,
Doamne, bine m-odihnii
Şi la tine nu gîndii.

b) Ms. nr. 2 197.II.81, f. $^{2v.}$, t. 9. Culegător: BITEA IOAN, cl.VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863.

Rosmalin verde ciontat,
Aseară te-am aşteptat.
Dacă văzui că nu mai vii,
Uritul mi-l aşternui,
Cu doru mă coperii
Şi puţin că îmi făcui
Şi dragă că am visat,
Că năframa ta cea nouă
Ţi s-o rupt, bădiţă-n două.
— Minţi, mîndruţo, minţi, căţea,
Batîr de te-ai mînia,
Că-i ruptă inima ta,
Că te temi că te-oi lăsa.

c) Ms. nr. 2 197.II.185, f. 18,$^{r.-v.}$, t. 6—7. Culegător: STRĂJANU MIHAIL, cl.VIII. Localitatea: TIUR, jud. Alba. Data: 1863.

— Bădiţ, bădişorul meu,
Te-aşteptam aseară eu,
Tot cu foc şi cu lumină
Şi cu dor de la inimă.
Dac-am văzt că n-ai venit,
Io focul l-am potolit,
Cu dorul m-am coperit.
— Crede, mîndro, n-am venit,
Că somn greu am adormit
Lîng-un păr verde-nflorit.
Florile m-o coperit,
Mirosul m-o adormit.

CCCXX. Reprezintă amplificarea oricăreia din variantele: ms. nr. 2 197.II.81, f. $1^{v.}$, t. 5. Culegător: BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863, şi ms. nr. 2 197. II. 164, f. $14^{v.}$, t. 31 [recte 59]. Culegător: OLTEANU PAUL, cl.VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. Sînt întru totul identice. Editorii au adăugat v.3 (invocativ) şi v. 7—9 (cu care au înlocuit finalul distihial al originalului). În ms. v. 3 lipseşte, v. 3 (resp. 4): *Da mie cum*; v. 4 (resp. 5): *Cînd muntele că e*; v. 6—7 (omise de editori): *Da eu că sînt trup uşor, / Cum să trăiesc fără dor*? Alte trei variante nuanţează finalul. Pentru frumuseţea lor, le transcriem în continuare:

a) Ms. nr. 2 197.II.79, f. $2^{v.}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALUTANU IOAN, cl.VII. Localitatea: or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data: 1863.

Mult mă-ntreabă inima:
Nu mi-i dor de cineva?
Nu-i acela om pre lume,
Să nu-i fie dor de nime
Şi mie de oarecine.

b) Ms.nr. 2 197.II.4, f. 2 $^{r.-v.}$, t. 3—4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ NICOLAE, cl.VI. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1863.

Mult mă-ntreabă inima:
Doru-mi-i de cineva?
Eu i-am spus adevărat,
Că mi-i dor, mi-i dor şi drag,
După mîndra mea cea naltă,
Ochi negri şi sprîncenată,
Cu năframa cu mărgele,
Buze moi [şi] subţirele.

Materialul nu apare în culegerea mai veche a lui N. Pauleti din aceeaşi localitate.

c) Ms. nr. 2 197.II.168, f. $2^{v.}$, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEGRUŢIU F. IOAN, cl.V. Localitatea: SUCUTARD, jud. Cluj. Data: **1872.**

Mult mă-ntreabă inima
Că doru-mi-i de cineva?
Da, zău, mie cum să nu-mi fie,
De-atîta dor şi pustie?

CCCXXI. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.48, f. $1^{v.}$, t. 2. Culegător: ICHIM SIMEON, cl. V. Localitatea: MONOR, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 4 şi au omis versurile 5—7 din original. În ms. v. 1: *Cîte flori sînt pe rît*; v. 2: *Toate s-au vestejit*; v. 4 (resp. 5): *Ş-acolo-i*; v. 5—7: *Pe părău şi pe izvor, / Se tîlneşte dor cu dor, / Se sărută pînă mor.*

CCCXXII. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere; ms. nr. 2 197.II.52, f. $2^{r.-v.}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl.VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 6, 8 şi 10 şi au transcris divers v. 2 şi 4: *drag***u-n** (lume, casă).

CCCXXIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.180, f. 3 $^{v.}$—4 $^{r.}$, t. 8, (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU SIMION, cl.VIII. Localitatea: DUMITRA, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au înlocuit distihul final al originalului (v. 5—6) cu catrenul final (v. 5—8 din versiunea publicată). În ms. v. 2: *S-o dus... s-o-ntors*; v. 3: *de pe schine*; v. 4: *Iaca bădiţa iar*; v. 5—6: *Da hai, bade, pe la mine, / Că mi-i foarte dor de tine*; lipsesc v. 5—8 ale versiunii publicate. De reţinut rectificarea pronunţiei dialectale în cazul subst. *spine* (pentru *schine*, cum e în ms.).

CCCXXIV. Reproduce absolut exact unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 116 $^{v.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Poezii*.

CCCXXV. Reproduce întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.146, f. 2 $^{v.}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR. cl. V. Localitatea: LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. În ms. v. 4: *C-am îngropat-o*; v. 6: *Vină să i arăt.*

CCCXXVI. Reproduce întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.85, f. 1 $^{r.}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BANFI OCTAVIU, cl.V. Localitatea: ŞOMOŞTELNIC, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v.4: *Puse faţa*; v. 5: *Şi n-***o** *pus-o*; v. 6: *Ci-***o** *pus-o.*

CCCXXVII. Reproduce întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.63, f. 3 $^{v.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUTNARIU IOAN, cl.VI. Localitatea: or. REGHIN (şi jur), jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 2: *Că soartea.*

CCCXXVIII. Reproduce aproape fidel varianta: ms. nr. 2 197.II.186, f. 2 $^{r.-v.}$, t 8 (numerotarea culegătorului). Culegător: T ÎRNĂVEANU IOAN, cl.V. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863 sau varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 22 $^{r.-v.}$, t. 115 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl.VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Sînt, în linii mari, identice. Prima diferă la v. 2, care lipseşte; v. 2 (resp. 3): *Cît pămîntul a*; v. 3 (resp. 4): *Că viaţa*; v. 5 adaugă: *Astăzi este, mine nu-i*; v. 8 adaugă: *Ca şi omul ce munceşte.* A doua diferă la v. 2, care lipseşte; v. 2 (resp. 3): *Cît pămîntul c-a*; v. 3 (resp. 4): *Şi viaţa*; v. 5 adaugă: *Astăzi este şi mîni nu-i*; v. 8 adaugă: *Ca şi omul ce munceşte.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.161, f. 2 $^{v.}$, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător: PINCIU PETRU, cl.VI. Localitatea: RĂŞINARI, jud. Sibiu. Data: 1863. Diferă la v. 2, care lipseşte; v. 2 (resp. 3): *Cît pămîntul c-a*; v. 3 (resp. 4): *Că viaţa*; v. 5 adaugă: *Astăzi este, mine nu i*; v. 6 lipseşte; v. 7 adaugă: *Ca şi omul ce munceşte.*

CCCXXIX. Reprezintă amplificarea variantelor: ms. nr. 2 197.II.177, f. 1 $^{v.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl.VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863, sau ms. nr. 2 197.II.131, f. 1 $^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureş. Data: 1863. Editorii au adăugat ultimele două versuri (v. 5—6). Prima variantă diferă la v. 1: *ca şi-o floare*; v. 2: *ora*; v. 3: *ca şi-o cruce*; cea de-a doua la v. 2: *oara*; v. 3: *ca şi-o cruce.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.104, f. 7 $^{r.}$, t. 47 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Aduce unele elemente noi: cuprinde numai distihul al doilea al versiunii publicate transcris

absolut exact, la care adaugă : *De-ar fi mîndra ca un steag, / Dacă moare-n groapă-o trag.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.155, f. 3 ^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP ARŢEMON, cl.V. Localitatea : VIDRASĂU, jud. Mureş. Data : 1872. Este fragmentară, cuprinzînd numai distihul secund al versiunii publicate (diferă la v. 3 : *ca şi-o cruce*). Varianta : ms. nr. 2 197.II.175, f. 5 ^{r}, t. 55 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. Sugerează, de departe, adăugirea editorilor. Cuprinde două distihuri, debutînd cu: *De-ar fi badea ca un steag, / Dacă moare-n groapă-l bag* şi încheindu-se cu distihul al doilea al versiunii publicate, transcris absolut exact.

CCCXXX. Reprezintă reducerea unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.183, f. 6 ^{v}–7 ^{r}, t. 24 : *Horă de pre Tîrnave* (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN VASILE, cl.VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 11–12, au omis versurile 11–12 şi ultimele două versuri (19–20). În ms. v. 3 : *unul* ; v. 4 : *săracul* ; v. 5 : *el cînd se bolnăveşte* ; v. 6 : *Vine mierla* ; v. 7 : *pre nime* ; v. 8 : *Sînt străin* ; v. 9 : *Căci pe cine am de-avut* ; v. 11–12 din ms. omise : *Dar n-a pus-o să-nflorească, / Ci-a pus-o să vestejească* şi înlocuite cu v. 11–12 din versiunea publicată ; v. 15 : *de pre obraz* ; v. 17 : *de pre picioare* ; v. 19–20 omise : *Şi atunci te vei încrede, / Că numai verde, iarbă verde.*

CCCXXXI. Reproduce absolut exact varianta : ms. nr. 2 197.II.3, f. 15 ^{v}, t. 51 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl.V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. În culegerea lui N. Pauleti din 1838 nu apare. Editorii fac, în nota 59 de la p. 149, trimitere la o altă variantă, inversînd însă ordinea celor două distihuri şi schimbînd consecvent pe *mîndro* în *mîndră*.

CCCXXXII. Reproduce întocmai unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.145, f. 1 ^{v}, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP MATEI, cl.V. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1872. În ms. consecvent : *piciorul* (şi la v. 3).

CCCXXXIII. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II. 104, f. 7 ^{r}, t. 46 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba, Data : 1863. Editorii adaugă versul introductiv şi transcriu destul de fidel originalul. În ms. v. 1 (resp. 2) : *Mîndro* ; v. 3 (resp. 4) : *Vină*. Altă variantă : ms. nr. 2 197.II.187, f. 2 ^{r}, t 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : ALECUŞ, jud. Alba. Data : 1863, ne duce spre lirica de cătănie. Cuprinde v. 3 – 6 ale versiunii publicate transcrise divers : v. 1 (resp. 3) : *Mîndră* ; v. 2 (resp. 4) : *Să vii* ; v. 4 (resp. 6) : *tînăr*, în loc de *mîndru*, la care adaugă un vers, al 5-lea : *C-am murit, mîndruţă, -n foc.*

CCCXXXIV. Reprezintă o combinaţie a editorilor pe baza a 4 variante deosebite. Primele 3 versuri ale versiunii publicate provin din varianta : ms. nr. 2 197. II.68, f. 4 ^{v}, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea : SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Debutează în original cu ultimele 3 versuri ale versiunii publicate. În ms. v. 2 (resp. 7): *ba urît*, v. 3 (resp. 8): *Să pun* : v. 4 (resp. 1) : *cu coasa-n iaz* ; v. 5 (resp. 2) : *ba necaz* ; v. 6 (resp. 3) : *Să pun mîndrei pre.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.104, f. 4 ^{r}, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863. Debutează în acelaşi fel şi este defectivă. În ms. v. 2 (resp. 7) : *ba pămînt* ; v. 3 (resp. 8) : *Să pun mîndrei la mormînt* ; v. 1 al versiunii publicate lipseşte, v. 4 (resp. 2) : *ba necaz* ; v. 5 (resp. 3) : *Să pun mîndrei la obraz.* Versurile 4–5 din versiunea publicată provin din două variante absolut identice, culese la aceeaşi dată (1863) din aceeaşi localitate (GALTIU, jud. Alba. Prima : ms. nr. 2 197. II. 83, f. 3 ^{v}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARBU PATRICIU, cl. VII. Face parte din ciclul *Strigări la joc* ; a doua : ms. nr. 2 197.II.164, f. 7^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Ambele variante debutează cu terţina finală a versiunii publicate, ceea ce, coroborat cu situaţia textelor analizate anterior, arată cert că aranjamentul materialului tradiţional, respectiv al diferitelor idei şi simetrii, aparţine întru totul editorilor. În ms. v. 3 (resp. 8) şi 5 (resp. 5) : *Să pui mîndrei la* ; v. 4–5 identice cu materialul publicat ; textul se încheie pe acest motiv.

CCCXXXV. Reproduce aproape fidel varianta : ms. nr. 2 197.II.27 f. 10 ^{v}, t. : *Mîngîiere* (nenumerotat). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1872 – 1873. Editorii au inversat ordinea versurilor, plasînd în faţă v. 7–20 şi la sfîrşit v. 1–6 ale originalului. De asemenea au omis refrenul : *Trandafir frumos*, pus consecvent după fiecare distih. În ms. v. 2 (resp. 16) : *Rabdă-te,*

nu mă durea ; v. 4 (resp. 18) : *Nici nu-i domni* ; v. 8 (resp. 2) : *sau ba* ; v. 9 (resp. 3) : *Eu zic, zău* ; v. 10 (resp. 4) : *Lăcrămile-mi* ; v. 11 (resp. 5) : *De lăcrămi nu mai bag seama* ; v. 12 (resp. 6) : *Că le ştergu cu năframa* ; v. 13 (resp. 7) : *Ci mi-i milă* ; v. 14 (resp. 8) : *Că-mi rămîne* ; v. 15 (resp. 9) : *Inima mult mă întreabă* ; v. 17 (resp. 11) : *tot oi fi.* Sugestia acestei inversări pare să fi venit de la un fragment al piesei care circula independent în localitatea GALTIU, jud. Alba, în 1863, în două variante : ms. nr. 2 197.II.164, f. 8^{r}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI, şi ms. nr. 2 197.II.83, f. 3^{v}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARBU PATRICIU, cl. VII, din ciclul *Strigări la joc.* Ambele variante cuprind numai fragmentul v. 1–4 din versiunea publicată, respectiv v. 7–10 din originalul descris mai sus. Prima variantă diferă, faţă de materialul publicat, la v. 3 : *Eu zic, zău* ; a doua la v. 2 : *Bine mi-i ori ba* ; v. 3 : *Io zic, zău* ; v. 4 : *Lacrimile-mi merg.*

CCCXXXVI. Editorii au avut la dispoziţie 6 variante. Le oferim pe toate în continuare, atît pentru a ilustra maniera de prelucrare a editorilor, cît şi pentru a consemna toate materialele epice din culegere :

a) ms. nr. 2 197.II.149, f. 2 v., t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea : DUMBRAVA, jud. Alba. Data : 1863.

La fîntînă preste vale,
S-o-necat o fată mare
Cu cizme roşii-ncălţată,
Cu suman negru-mbrăcată
Şi cu brîu de narambiu.
— Las', nu mi-o spune, c-o ştiu.
C-am şezut cu ea-ntr-o seară
Şi i-am dus doru-ntr-o vară ;
Şi-am şezut cu ea-ntr-o noapte,
Şi i-am dus dorul pe moarte ;
Şi-am şezut cu ea-ntr-o dimineaţă,
Şi i-am dus dorul în viaţă.

b) Ms. nr. 2 197.II.146, f. 3^{v} – 4^{r}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea : LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863.

La fîntînă preste vale,
S-a-necat o fată mare
Cu cizme roşi-n picioare,
Cu păr galben pînă-n brîu.
— Nu mi-o spune, că o ştiu,
C-am şezut cu ea-ntr-o sară
Şi-mi va fi pînă la vară.
Nu mi-o spune că o văd,
Cu păr galben pînă-n piept,
C-am şezut cu ea-ntr-o noapte
Şi-mi va fi pînă la moarte.

c) Ms. nr. 2 197.II.85, f. 1^{v}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea : ŞOMOŞTELNIC, jud. Mureş. Data : 1872.

De la Belgradu la vale,
S-a-necat o fată mare
Cu cizme roşii-n picioare
Şi la faţă ca o floare,
Şi-au fost cu sugniţa-n brîu.
— Las', nu mi-o spune, c-o ştiu ;
C-am şezut cu ea-ntr-o seară,
Ducu-i dorul pîn'la vară
Şi-am şezut cu ea-n o noapte,
Ducu-i dorul pîn'la moarte.

d) Ms. nr. 2 197.II.173, f. 9^{r}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MICU SIMEON, cl. VIIII. Localitatea : SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data : 1863.

La fîntînă-ntre răzoare,
S-a-necat o fată mare
Cu cizme roşii-n picioare,
Cu păr negru pînă-n brîu.
— Nu mi-o spune, că o ştiu,
C-am şezut cu ea-ntr-o seară
Şi mi-a fi pînă la vară ;
C-am şezut cu ea-ntr-o zi
Şi mi-a fi pînă-oi trăi.

e) Ms. nr. 2 197.II.184, f. 10 ^{r}, t. 54 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863.

Colo sus la fîntîniţă,
S-a-necat o copiliţă,
Cu cizme roşii-n picioare,
Cu păr galben pînă-n brîu.
— Nu mi-o spune că o ştiu,
Că un an şi jumătate,
Mi-o fost drăguţă-n dreptate.

f) Ms. nr. 2 197.II.43, f. 1^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GRAUR ZAHEI, cl. V. Localitatea : POARTA, jud. Mureş. Data : 1872.

— Colo-n vale, mai din vale,
Au murit o fată mare,
Cu păru de marmaziu,
Cu cosița pînă-n brîu.
— Lasă, vere, că o știu,
C-am fost la ea într-o sară
Și i-am dus doru-ntr-o vară.

CCCXXXVII. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.72, f. 1^{r}, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea : DEAJ, jud. Mureș. Data : 1872. Editorii au omis ultimele 4 versuri (10—14) ale originalului, care și așa nu aveau o legătură logică cu restul : *Ochii-mi pling și-inima-mi cere / Că n-am mîndră pe plăcere, / Pe plăcerea ochilor, / Pe voia părinților*, transcriind materialul destul de exact. În ms. lipsește versul introductiv, v. 2 (resp. 3) : *cu apu*.

CCCXXXVIII. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.12, f. 2^{v}, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea : HĂGHIG, jud. Covasna. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 2, evident de proveniență extrafolclorică, și v. 5. În ms. v. 2. : *Mă striga mîndra pe moarte* ; v. 3 (resp. 5) : *De m-a striga și-astă noapte*. De reținut latinismul *sum* (= sînt) la v. 4. Varianta următoare : ms. nr. 2 197.II.140, f. 3^{v}, t. 37 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, c. VII. Localitatea : MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data : 1863. Prezintă aceleași particularități ca și precedenta, întărind presupunerea că adaosurile editorilor sînt apocrife (nu provin dintr-alte producții folclorice înrudite ca semnificație lirică). Materialul diferă la v.2 : *Mă striga mîndra pre moarte* ; v. 3 (resp. 5) : *De m-a striga și-n ast-noapte* ; v. 4 (resp. 6) : *Totu-s dator io c-o moarte*. Celelalte variante aflate în culegere n-au însă conținut funerar. Tipică este varianta : ms. nr. 2 197.II.85, f. 1^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea : ȘOMOȘTELNIC, jud. Mureș. Data : 1872.

Aseară și-alaltăseară,
M-o cercat dorul pe-afară.
De m-o cerca și la noapte,
Totu-s eu dator c-o moarte !

Varianta : ms. nr. 2 197.II.155, f. 1^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP ARTEMON, cl. V. Localitatea : VIDRASĂU, jud. Mureș. Data : 1872. Diferă, față de cea de mai sus, la v. 2 : *M-a cercat doru pre* ; v. 3 : *De mă cearcă* ; v. 4 : *Tot îs datoriu*. Ultima variantă deviază tensiunea lirică în frivolitate : ms. nr. 2 197.II.22, f. 1^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea : or. HUNEDOARA, jud. Hunedoara. Data : 1872. În ms. v. 2 : *pre-afară* ; v.3—4 : *Aseară pre lîngă fin, / Cu ploșca plină de vin*.

CCCXXXIX. Reprezintă o combinație între varianta : ms. nr. 2 197.II.125, f. 5^{r}—^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TATU TEODOR, cl. V. Localitatea : CIUGUDU DE JOS, jud. Alba. Data : 1863. Din aceasta s-au luat primele 5 versuri, omițîndu-se următoarele 11 (v. 6—16), și varianta : ms. nr. 2 197.II.183, f. 6^{v}—7^{r}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Analizată de noi la CCCXXX. Din ea s-au luat v. 7—10. Prima diferă la v.4 : *Merge cucul* ; v. 5 : *Ce ți-i ție*. Cea de-a doua diferă la v. 7 (resp. 6) : *pre nime* ; v. 8 (resp. 7) : *Sînt străin ca vai de mine* ; v. 9 (resp. 8) : *Căci pre cine am de-avut*. Din prima variantă au fost omise v. 6—16 : *Foame ți-i sau sete ți-i? / —Nu mi-i foame, nu mi-i sete, / Dar mi-i dor de codru verde. / Frunza verde rumpe-mi-aș, / Pre genunche pune-o-aș, / Oblu-n două rumpe-o-aș, / Slove negre scriire-aș / La maica trimite-le-aș / Și să vază, și să crează / Precumu-i slova de scrisă / Așa-i-inima mea de-nchisă*, ce ne trimite pentru versurile 6—8 la textul CCLXIV și pentru versurile 9—16 la textul CCLXXXV.

CCCXL. Reprezintă prelucrarea (amplificarea și îmbunătățirea) variantei : ms. nr. 2 197.II.3, f. 15^{r}—^{v}, t. 50 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v.1 : *pe rît* ; v. 3 : *Și mi-am pus mîna* ; v. 5 : *Noi, mîndruțo, ne-am iubit* ; v. 6 : *Și mi-am pus mîna* ; v. 8 lipsește în ms. Nu are atestare în culegerea mai veche a lui N. Pauleti. Alte două variante nuanțează finalul. Oferim exemplul cel mai realizat : ms. nr. 2 197.II.68, f, 4^{v}, t 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea : SPINI, jud. Alba. Data : 1872.

Cîte flori din Blaj în sus,
Toate cu mîndra le-am pus :
Cîte le-am pus pîn'la prînz,
Toate bine mi s-o prins ;
Cîte le-am pus pîn'la cină,
S-o uscat din rădăcină.

Față de aceasta, varianta : ms. nr. 2 197.II.126, f.2^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ȚĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea : CHEȚANI, jud. Mureș. Data : 1863, diferă la v. 1 : *La Turda-n* ; v. 3 : *pînă-n* ; v. 4 : *s-au prins* ; v. 5 : *de sub seară* ; v. 6 : *Toate bine se uscară*. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II. 115, fișa nr. 72, care reprezintă o transcriere cumulativă, luînd ca bază varianta lui ȚĂRANU IOAN, copiată exact. La ea se fac trimiteri parțiale din varianta lui COSTEA ALIMPIU (la versurile 1, 3, 4, 5, 6).

CCCXLI. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.187, f. 2^{v}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : ALECUȘ, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 2 : *Tot de dorul meu* ; v. 4 : *Tot pre mine*.

CCCXLII. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.3, f. 5^{v}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data : 1872. În ms.v.1 : *badeo* ; v.2 : *dupre* ; v. 3 : *Eu spun, mîndro*. În culegerea mai veche a lui N. Pauleti materialul nu este atestat.

CCCXLIII. Reprezintă reducerea variantei : ms. nr. 2 197.II.106, f. 7^{v}, t. [17 b]. Culegător : STANCU NEGRU IOAN. Materialul este nelocalizabil. Data : 1868 (?) . Editorii au folosit primele 9 versuri ale acestei variante, omițînd ultimele 9 (v. 10—18). Transcrierea au făcut-o însă cu destulă fidelitate. În ms. v. 3 (resp. 3—4) nu este dispus emistihial, v. 4 (resp. 5) : *Și l-am pus la revenală* ; v. 5 (resp. 6) : *Doar doru* ; v. 6—7 (omise de editori) : *Peană-n cui, peană sub cui, / De Ion noroc n-avui* ; v. 8—9 (resp. 7—8) : identice. Jarník subliniază cu creionul, ca termeni neînțeleși, *reveneala*, pe care l-a și înlocuit în versiunea tipărită cu *umezeală*, și *colopu*. Au fost lăsate de o parte versurile : *Arde luminuța-n masă, / Că cin' mi-o fost drag mă lasă ; / Arde luminuța-ncet, / Că cin'mi-o fost dragu-l pierd*, care ne amintesc de textul CCCIV și continuarea : *— Măi bădiță, badiule, / Să fi știut că mă lași, / Eu m-aș fi tras pe sub fagi / Și-aș fi rupt trestie verde, / Doar cineva mă mai vede*, pentru care nu cunoaștem o eventuală paralelă. Alte două variante aduc în final o ușoară notă umoristică. Exemplul tipic e următorul : ms. nr. 2 197.II.142, f. 2^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP VASILE, cl. V. Localitatea : CIPĂU, jud. Mureș. Data : 1872.

De dorul Ionului,
Rupsei lemnul Domnului
Și l-am pus la umezeală
Doar s-o-ntoarce Ion iară.
Dar Ion nu-i așa prost,
Să se-ntoarcă cum a fost.

Față de aceasta, varianta : ms. nr. 2 197.II.65, f. 5^{v}, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător : CEAUȘEANU ALEX., cl. VI. Localitatea : PORUMBENI, jud. Harghita. Data : 1872. Diferă la v. 2 : *Rupt-am* ; v. 4 : *Pîn-'s-a-ntoarce*. Înlocuirea lui *revenală* cu *umezeală* s-a făcut la sugestia acestor două variante.

CCCXLIV. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.85, f. 1^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea : ȘOMOȘTELNIC, jud. Mureș. Data : 1872. Acest text a oferit primele 5 versuri ale versiunii publicate, transcrise destul de fidel. În ms. v. 2 : *Din un măr* ; v. 3 : *din ăst an* ; v. 3 : *merge*. Ultimele două versuri ale versiunii publicate provin din varianta : ms. nr. 2 197.II.117, f. 3^{r}, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea : ERNEI, jud. Mureș. Data 1872. Aceasta, din păcate, este total defectivă. În ms. v. 1 : *Cu badea de an* ; v. 2 : *Din un măr* ; v. 3 : *Dar cu badea de-acest an* ; v. 4 : *Mănînc un măr* ; v. 5 : *La inimă tot nu-mi merge* ; v. 6—7 : *De-aș mînca-o cechioară plină, / La inimă tot nu-mi alină*. Fragmentară e varianta : ms. nr. 2 197. II.27, f. 22^{v}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale*. Oferă la v. 1 : *Știi, leliță-acum* ; v. 2 : **ne** *săturam* ; textul se oprește aici. Ultimele două variante aflate în culegere sînt ilustrative pentru capacitatea aproape infinită a poporului de a nuanța tematica. Oferim ambele exemple : a) Ms. nr. 2 197.II.109, f. 2^{v}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data : 1872.

Știi tu, mîndră, -acum un an,
Dintr-un măr ne săturam ;
Dintr-un măr și dintr-o pară
Ne era cina de sară.

b) Ms. nr. 2 197.II.146, f. 1 [r.], t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea: LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

Ştii tu, mîndro, d-amu an,
Amîndoi dintr-un măr mîncam
Şi-amîndoi ne săturam.
Şi-amu de-am avea cu sacul,
Nu ne-am da unul la altul.

O variantă reuşită e atestată în culegerea mai veche a lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 68).

CCCXLV. Reprezintă reducerea, pe scară considerabilă, a singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197. II.134, f. 4 [v.], t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Editorii au omis v. 1–7 şi 15–17 din original, transcriind restul cu destulă fidelitate. În ms. v. 1–7: *Ard-o focul pre mîndra, / Că nu şi-o ţinut gura / Ce am vorbit cu dînsa. / Vorbescu gură cu gură, / Ce să ştiu c-a fi minciună? / Dracul să se bizuiască /La vorba muierească*; v. 8 (resp. 2) identic; v. 9 (resp. 1): *Cruce mîndră de stejar*; v. 10 (resp. 3): *Dragostea-noastră-n*; v. 13 (resp. 6): *se bobo-teşte*; v. 14 (resp. 7): *Şi-n casă*; v. 15–17: *Struţişor de busuioc, / Iar am rămas fără foc, / Ca mîndra fără noroc.*

CCCXLVI. Reproduce absolut exact varianta: ms. nr. 2 197.II.119, f. 1 [v.], t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. Editorii au avut însă la îndemînă un număr mare de variante (11 în total), care arată marea răspîndire a textului în zonă la data culegerii. Dacă reamintim şi familia de motive, ilustrată prin textele XVIII şi CLVI, ne dăm seama că acesta e unul din cele mai bine reprezentate motive din întreaga culegere. Harta culegerilor am dat-o, pentru toate cele 3 motive, la CLVI. Rămînînd la aceeaşi extensiune (numai 4 versuri) textul se diversifică însă în conţinut. Astfel, varianta: ms. nr. 2 197.II.28, f. 6 [v.], t. 45 (numerotarea lui Jarník). Culegătorul: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Mindră*; v. 2: *Au-nflorit pomii pre*; v. 3: *Au-nflorit şi n-au*; v. 4: *Cugetînd că*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.123, f. 4 [v.], t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Mindră*; v. 2: *A-nflorit*; v. 3–4: *A-nflorit şi s-a uscat / Şi noi tot nu ne-am lăsat.* Într-un caz imaginea din final e dusă mai departe. Varianta: ms. nr. 2 197.II.124, f. 5 [r.], t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Mîndră*; v. 2: *O-nflorit;* v. 3: *O-nflorit şi n-a;* v. 5–6: *O-nflorit şi n-o-mpupit, / Dragi am fost şi ne-am urît.* Deosebit de stabilă pare a fi o formulă ilustrată de 4 variante. Tipică este următoarea: ms. nr. 2 197.II.184, f. 2 [r], t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

Mîndră, de dragostea noastră,
A-nflorit un pomu-n coastă.
A-nflorit şi n-a legat,
Crezînd că noi ne-am lăsat.
Noi atunci ne vom lăsa,
Cînd ne-o bate scîndura.

Textul este prevăzut cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „nedesp." Faţă de aceasta, varianta: ms. nr. 2 197.II.173, f. 10 [r.], t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl.VIII. Localitatea: SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 2: *un pom în*; v. 4: *Gîndind*; v. 5: *Da noi atunci ne-om*; v. 6: *Cînd ne-or*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.156, f. 2 [v.], t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Mîndro*; v. 3: *da n-a*; v. 4: *C-a gînditu*: *ne-am lăsat*; v. 5: *Dar atunci ne-om* (defectiv). Varianta: ms. nr. 2 197.II.149 f. 8 [v.], t. 31 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v.2: *un pom în*; v. 4: *C-a gîndit că*; v. 5: *Da noi atunci ne-om*; v. 6: *Cînd ne-or*. Alte trei variante merită să fie citate în întregime: a) Ms. nr. 2 197.II.146, f. 3 [r.], t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea: LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

Mîndră, de dragostea noastră,
Răsărit-o pomu-n coastă.
O răsărit şi n-o-nflorit,
C-o gîndit că ne-am urît.
Noi atuncea ne-om urî,
Cînd scîndura ne-a despărţi
Şi popa la cap ne-o citi.
N-o-nflorit şi n-o legat,
C-o gîndit că ne-am lăsat.

Da noi atunci ne-om lăsa,
Cînd ne-a bate scîndura
Şi popa-a face cu cădelniţa.

b) Ms. nr. 2 197.II.109, f. 1 [v.], t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872.

Mîndră, de iubirea noastră,
Răsărit-a pom pre coastă,
Răsărit şi s-a uscat,
Gîndind că noi ne-am lăsat;
(Noi atuncea ne-om lăsa,
Cînd o suna scîndura,
Popa cu cădelniţa,
Tu, dulce iubita mea!),
Răsărit şi n-a-nflorit,
Gîndind că noi ne-am urît.

c) Ms. nr. 2 197.II.178, f. 4[v.]–5[r.], t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRCULEŢ IOAN, cl. VI. Localitatea: CERGĂU MARE. Data: 1863.

Bade, de dragostea noastră,
O-nflorit un pom în coastă.
O-nflorit şi n-o legat,
Am fost dragi şi ne-am lăsat;
O-nflorit şi n-o rodit,
Dragi am fost şi ne-am urît.
Las', bădiţo, pomu-n pace,
Să vedem ce poame-o face.
De va face pomu pere,
Nădejdea de la min'piere;
De va face pomu nuci,
Nădejdea să nu mi-o duci.

CCCXLVII. Reproduce aproape întocmai unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.171, f. 6 [r.], t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *mîndruo*; v. 2: *Ori eşti beată, ori eşti proastă?*; v. 3: *nici nu-s beată*; v. 5: *cea deodată.*

CCCXLVIII. Reproduce aproape întocmai unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197. II.124, f. 3 [r.]–[v.], t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1–2 dezordonate şi confuze: *Eu sînt floare de fragă, / Tuturor lumea li-i dragă*; v. 3: *Eu sînt*; v. 11: *Ca şi-o viola.*

CCCXLIX. Reproduce aproape exact varianta: ms. nr. 2 197.II.126, f. 1 [r.], t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEŢANI, jud. Mureş. Data: 1863. În ms. v. 3: *la badea-n dos*; v. 4: *Să văz*; v. 6: *şi să-i întreacă.* Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „Superarea unuia dein Am." Varianta: ms. nr. 2 197.II.20, f. 1 [v.], t. 8 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEŞ IOAN JUNIOR, cl. V. Localitatea: POIANA, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 1: *pre cap*; v. 2: *Stringe*; v. 3: *Să trimit la badea-n dos*; v. 6 (resp. 8) şi v. 8 (resp. 6): *Poate fi* (e inversată ordinea celor două distihuri finale).

CCCL. Reprezintă o combinaţie dintr-un număr de 7 variante deosebite: La baza acestei combinaţii stă textul: ms. nr. 2 197.II.12, f. 1 [v.], t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea: HĂGHIG, jud. Covasna. Data: 1863. A oferit primele 4 versuri ale versiunii publicate. Singura deosebire este la v. 4: *Da mai tare.* Versurile finale (5–7) provin dintr-un alt grup de variante, printre care: ms. nr. 2 197.II.177, f. 1 [r.], t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Debutează divers, dar paralel cu distihul: *Hai, hai, mîndră de demult, / Nu gîndi că te-am urît,* după care cuprinde v. 5–7 ale versiunii publicate (diferă la v. 5 (resp. 7): *La inimă mi-ai căzut*), sau varianta: ms. nr. 2 197.II.131, f. 3 [v.] t. 14 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureş. Data: 1863. Debutează la fel şi diferă la v. 5 (resp.7): *Şi la-inimă mi-ai căzut.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.78, f. 2 [r.], t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data: 1863. E mai prolixă. Debutează divers: *O, drăguţă de demult*, v. 2 identic, v. 5 adaugă: *C-un cap mare nelăut*; v. 6 (resp. 7): *La inimă mi-ai căzut*; v. 7–8 adaugă: *Şi pre seară te-oi vedea, / La inimă mi-i cădea.* Materialul poartă, cu creionul, clasificarea provizorie a lui Jarník: „escusatoria". La partea întîia (v. 1–4) a versiunii tipărite avem 3 variante, care modifică în continuare înţelesul pasajului. Tipică este varianta: ms. nr. 2 197.II.80, f. 3 [v.], t. 16

(numerotarea lui Jarník). Culegător : BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea : ICLOD, jud. Alba. Data : 1863.

Ibomnică părăsită,
Nu gîndi că-mi eşti urîtă ;
C-am pus gînd să te urăsc,
Da ca tin'nu mai găsesc,
Nici în faţă, nici în dos,
Mîndro, ca tin-om frumos.

Faţă de acesta, varianta : ms. nr. 2 197.II.83, f. 3$^{v\cdot}$, t. 18 numerotarea lui Jarník). Culegător : BARBU PATRICIU, l. VII. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Din ciclul *Strigări la joc*, diferă la v. 1 : *Ibovnică* ; v. : *Pus-am gînd* ; v. 4 : *Io ca tin'* ; v. 6 : *Cumu-i mul mai*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.164, f. 7$^{v\cdot}$—8$^{r\cdot}$, 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU AUI, cl. VI, culeasă la aceeaşi dată, din aceeaşi alitate, este absolut la fel cu cea precedentă.

CCCLI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 120$^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Din ciclul *Versurele*. În ms. v. 1 *lapsus calami* : *de mal* ; v. 3 : *tot uitată* ; v. 4 : *Şi nu vii* ; v. 10 : *De cînd, bade* ; v. 12 : *La inimă m-am* ; v. 13—14 : *Vestejit-am ca iarba, / Ce o tai tu cu coasa.*

CCCLII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.64, f. 4$^{r\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea : CERGHIZEL, jud. Mureş. Data : 1872. În ms. v. 3 : *Da şadă* ; v. 5 şi 7 : *Numa-o ţiră* ; v. 6 : *vorbele tale* ; v. 8 : *năravul tău* ; v. 9 : *Pre cînd creştea* ; v. 10 : *Io mi-i.*

CCCLIII. Nu am aflat în manuscris prototipul cîntecului.

CCCLIV. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.134, f. 5$^{r\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. În ms. v. 2 : *pre mers* ; v. 3 : *Că ţi-i* ; v. 7 : *ca şi pre-o vădană.*

CCCLV. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.131, f. 1$^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea : SĂLCUD, jud. Mureş. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 4. În ms. v. 1 şi 3 : *Badea-mi călător.*

CCCLVI. Reproduce absolut exact varianta : ms. nr. 2 197.II.57, f. 5 $^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea : ŢAPU, jud. Alba. Data : 1863. Varianta : ms. nr. 2 197. II.173, f. 3 $^{v\cdot}$—4$^{r\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MICU SIMION, cl. VIII. Localitatea : SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data : 1863 diferă la v. 3 : *poarta* ; v. 4 : *drăguţa.*

CCCLVII. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.68, f. 1$^{v\cdot}$—2$^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea : SPINI, jud. Alba. Data : 1872. (În ms. v. 3 : *dor ca mine* ; v. 4 şi 6 : *Că şi eu trag* ; v. 5 : *mîndro.*

CCCLVIII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.145, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP MATEI, cl. V. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1872. În ms. v. 1 (resp. 1—2) nu este dispus emistihial : *Preste munte* ; v. 2 (resp. 3) : *La capătul* ; v. 3 (resp. 4) : *Scrisu e dorul mîndrei* ; v. 5 (resp. 6) : *Scrisu-i ş-a* ; v. 8 (resp. 9) : *Cu sufleţel la.*

CCCLIX. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.114, f. 1$^{r\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu Data : 1872. Editorii au adăugat versul iniţial, în rest transcriu fidel. În ms. v. 2 (resp. 3) : *De pre pomi, de pre* ; v. 3 (resp. 4) : *De pre* ; v. 4 şi 6 : *Să i-o văz, ardă-i-o.* Inconsecvenţa grafiei în ms. : *vediu* şi *arde.* Editorii au eliminat-o, schimbînd verbul.

CCCLX. Reproduce aproape exact varianta : ms. nr. 2 197 II.177, f. 3$^{v\cdot}$. t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea : OBREJA, jud. Alba Data : 1863. Editorii au modificat numai ordinea distihurilor. În ms. ordinea e : *rît-urît, sat-lăsat, vii-copii.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.131, f. 2$^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea : SĂLCUD, jud. Mureş. Data : 1863. Are o altă ordine a distihurilor : *Sat-lăsat*

rît-urît, vii-copii, diferă la v. 6 (resp. 4) : *Dragi am fostu de copii.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.27, f. 10 $^{r\cdot}$ t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, judeţul Alba. Data : 1872 — 1873. Din ciclul *Doine şi hore poporale.* E defectivă, cuprinzînd numai distihurile : *sat-lăsat, rît-urît.* În afară de aceasta, la v. 1 şi 3 (resp. 5 şi 1) : *Cărăruşă între.*

CCCLXI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.63, f. 2 $^{v\cdot}$—3 $^{r\cdot}$, t. 4 c (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUTNARIU IOAN, cl. VI. Localitatea : or. REGHIN (şi jur), judeţul Mureş. Data : 1872. Editorii au inversat ordinea distihurilor. În ms. v. 4 (resp. 6) : *Ea mi-a trecut ca şi-o fragă.*

CCCLXII. Reprezintă reducerea la numai 8 versuri a variantei de 14 versuri : ms. nr. 2 197.II.47, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FOLEA NICOLAE, cl. V. Localitatea : LUPU, judeţul Alba. Data : 1863. Editorii au eliminat v. 1—4 şi 13—14, respectiv : *Vino, mîndro, vino, dragă, / Prin pădure, prin dumbravă, / Ţîpă mîna, rupe-o fragă, / Ca să văd că mi-ai fost dragă* şi *De acela mare chin / Şi de al nostru suspin* (ultimele fiind total dubioase). În ms. v. 5 (resp. 1) : *mîndro,-n jos* ; v. 10 (resp. 6) : *mîndro.*

CCCLXIII. Reprezintă reducerea oricăreia din următoarele două variante absolut identice : ms. nr. 2 197.II. 57, f. 6 $^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea : ŢAPU, judeţul Alba. Data : 1863 sau ms. nr. 2 197.II.173, f. 5 $^{v\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MICU SIMION, cl. VIII. Localitatea : SĂRMĂŞEL, judeţul Mureş. Data : 1863. În ms. v. 3 : *Da de cînd* ; v. 4 : *Mie-mi pare noaptea an* ; v. 5 : *Avui* ; v. 7 : *Mă duceam* ; v. 8—11 : *Am avut minte de oaie, / Nu cătam tină, ba ploaie ; / Am avut minte de capră, / Nu cătam tină, nici baltă.*

CCCLXIV. Reprezintă prelucrarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.146, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea : LECHINŢA, judeţul Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. În ms. $^{v\cdot}$ 4 : *Privighetoarea cîntă şi tace* ; v. 5 : *Zori de ziuă mi* ; v. 7 (resp. 8) : *Şi mai gros şi mai* ; lipsesc în ms. v. 4 şi 7 din versiunea publicată.

CCCLXV. Reproduce aproape exact unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.140, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, judeţul Mureş. Data : 1863. În ms. v. 4 : *Şi-o răsărit verde săcară,* v. 6 : *Şi-a ieşit.*

CCCLXVI. Reprezintă reducerea variantei : ms. nr. 2 197.II.134, f. 8 $^{r\cdot}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník), Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, judeţul Mureş. Data : 1863. Editorii au omis ultimele 3 versuri din ms. : *Ah, dulce, dulcioară, / M-ai învăţat a iubi, / Acum mă laşi a năcăji* şi au transcris destul de fidel restul. În ms. v. 1 : *de pre vie* ; v. 3 : *Fostu-mi-o gîndul şi mie* ; v. 4 : *Desfă, mîndră* ; v. 5 : *Că n-am cap să te mai uit* ; v. 6 : *Că io cu gîndul* ; v. 7 : *Da nu mă lasă* ; v. 8 : *Apoi visul încă mă* ; v. 9 : *De cu tine mă tot.* În general, originalul e plin de şovăiri ritmico-metrice. La v. 10, în dreptul lui *dulce* <*dolce*, culegătorul scrie : „pote e nume propriu". Varianta : ms. nr. 2 197.II.113, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. Este defectivă, cuprinzînd numai primele 7 versuri. În ms. v. 1 : *Busuioc de pre hîrtie* ; v. 2 : *Pusu-şi-au* ; v. 3 : *Fostu-mi-au gîndul şi mie* ; v. 4 : *Desfă, mîndră* ; v. 5 : *Că n-am cap să te mai uit* ; v. 6 : *Eu cu gîndul.*

CCCLXVII. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.52, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea : BLĂJEL, judeţul Sibiu Data : 1863. În ms. v. 1 şi 3 : *deal*u.

CCCLXVIII. Reproduce absolut exact varianta : ms. nr. 2 197.II.68, f. 5 $^{r\cdot}$, t. 37 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea : SPINI, judeţul Alba. Data : 1872. În ms. v. 2 : *Om* eu *om.* Alte două variante, absolut identice : ms. nr. 2 197.II.127, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODEA IOAN, cl. V. Localitatea : TĂTÎRLAUA, judeţul Alba. Data : 1863, şi ms. nr. 2 197.II.61, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUSONIU VASILE, cl. V. Localitatea : TĂUNI, judeţul Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *Frunză verde, frunză verde.* Varianta : ms. nr. 2 197.II, 45, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HANDRA ZAHEI, cl. V. Localitatea : MÎNĂRADE, judeţul Alba. Data : 1863. Debutează cu distihul :

Trage-mi, mîndro, cu geana / Să-mi mai stîmpăr inima, după care intră în atmosfera cîntecului, deosebindu-se la v. 3 (resp. 1) : *foaie verde*, v. 6 (resp. 4) : *Nu-mi mai tragu nădejdea.*

CCCLXIX. Reproduce destul de fidel singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.17, f. $2^{v\cdot}$, t. 11. Culegătorul anonim, iar materialul nelocalizabil. Data : 1870. În ms. v. 1 : pre *cap* ; v. 2 : eu *fag* ; v. 4 : *Adă flori, de tăte flori* ; v. 5 : *pene la feciori* ; v. 6 : *Adă ș-tri fire de strul* ; v. 8 : *nu-i trebe* ; v. 9 : *C-o căpătat*, v. 10 : *Cînd ocoana și-o* ; v. 11 : *Atunci peana i-a trebui.*

CCCLXX. Reproduce aproape exact varianta : ms. nr. 2 197.II.46, f. $4^{r\cdot}$, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HERȚEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea : OCNIȘOARA, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 2 : *badiu* ; v. 4 : *Da io* ; v. 5 : *cu ochi-l.* Oferim textele altor cîteva variante care nuanțează și îmbogățesc semnificația lirică a cîntecului :

a) Ms. nr. 2 197.II.65, f. $3^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător : CEAUȘEANU ALEX., cl. VI. Localitatea : PORUMBENI, jud. Harghita. Data : 1872.

Cîntă păsăruica-n iarbă,
Trece badea, nu mă-ntreabă,
Pare că nu i-am fost dragă.
Măcar lui dragă i-am fost,
Că n-am fost fată de prost.

b) Ms. nr. 2 197.II.133, f. $3^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător : PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea : BUDIU MIC, jud. Mureș. Data : 1863.

Păsăruica cîntă-n iarbă,
Trece badea, nu mă-ntreabă,
Pare că nu i-am fost dragă.
— Nu te uita, mîndră, dragă,
Că ce trec și nu te-ntreb,
Căci cu ochii, te petrec.
Mă uit mîndă, după tine,
Ca cînd aș vorbi cu tine.

Variantă la aceasta este : ms. nr. 2 197.II.2, f. 1 v., t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea BOGATA, jud. Mureș. Data : 1863. Diferă la v. 6 : *Cu ochii nu te.*

c) Ms. nr. 2 197.II.164, f. $7^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863.

Păsăruica cîntă-n iarbă,
Trece badea, nu mă-ntreabă,
Pare că nu i-am fost dragă,
De doi ani și jumătate
Ibovnică-n direptate.
Da acum de-o săptămînă,
M-a urît pentru-o minciună,
Pare că-i alta mai bună.

Variantă la aceasta este : ms. nr. 2 197.II.83, f. $3^{r\cdot}$ t. 14—15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Îi lipsește v. 8.

d) Ms. nr. 2 197.II.12, f. $1^{v\cdot}$—$2^{r\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea : HĂGHIG, jud. Covasna. Data : 1863.

Frunză verde, iarbă nalbă,
Trece badea, nu mă-ntreabă,
Pare că nu i-am fost dragă.
Și eu trec și nu-l întreb,
Numa cu ochii-l petrec.
I-am răspuns de pre un spin,
Că i-am fost un an deplin.
Nu ți-o fost, badeo, păcat,
M-ai iubit și m-ai lăsat?
Nu ți-o fi, badeo, rușine,
M-ai iubit și fugi de mine?
Bădiț, bădișoru meu,
Ardă-ți cămeșa pe tine
Cum arde inima-n mine,
Ardă-ți pălăria-n cap
Cum te-am iubit de cu drag.

Variantă la aceasta : ms. nr. 2 197.II.146, f. $1^{r\cdot}$, t. 3—4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea : LECHINȚA, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863. Este fragmentară. Diferă la v. 1 : *Cîntă păsăruica-n iarbă* ; v. 4 (resp. 6) : *Eu i-am spuns din rosmarin* ; v. 5 (resp. 7) : *doi ani deplin* ; v. 6 : *I-am spusu din măgheran.* Textul se oprește aici.

CCCLXXI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.42, f. $2^{r\cdot}$, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegător : GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea : MANIC, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1872. Editorii au adăugat versul inițial și au transcris destul de fidel. În ms. v. 3 (resp. 4) : *Bădița* ; v. 4 (resp. 5) : *la Rusale* ; v. 5 (resp. 6) : *preste vale* ; v. 6 (resp. 7) : *Amu-i vară și-i mai bine* ; v. 7 (resp. 8) : *Bădița la noi.*

CCCLXXII. Reprezintă prelucrarea ciclului de variante ilustrate prin : ms. nr. 2 197.II.13, f. $1^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea : MICĂSASA, jud. Sibiu. Data : 1872.

De-ar fi lăsat Dumnezeu
Ce iubești să fie-a tău,
N-ar fi lăsat nici un rău.
Da Dumnezeu o lăsat,
Tot un bun ș-un blăstămat,
Să trăiască mestecat.

Precum se vede, editorii au înlocuit terțina din original cu o alta pentru care n-am aflat prototipul manuscris. Toate celelalte variante din culegere exploatează formula de mai sus. Astfel, varianta : ms. nr. 2 197.II.77, f. $1^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea : ȘOMOȘTELNIC, jud. Mureș. Data : 1872. Diferă prin lipsa v. 3, la v. 3 (resp. 4) : *C-o lăsat.* Varianta : ms. nr. 2 197.II. 12, f. $2^{r\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea : HĂGHIG, jud. Covasna. Data : 1863. Diferă numai prin lipsa v. 6. Varianta : ms. nr. 2 197. II.45, f. 3, $^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HANDRA ZAHEI, cl. V. Localitatea : MÎNĂRADE, jud. Alba. Data : 1863. Diferă prin lipsa v. 3 ; v. 3 (resp. 4) : *Și-o lăsat* ; v. 5 (resp. 6) : *Cu năcaz.* Parțial (resp. prima terțină), materialul e atestat încă în culegerea mai veche a lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Mușlea, p. 62). Cea de-a doua terțină apare, cu modificări neesențiale, în aceeași colecție (p. 73).

CCCLXXIII. Editorii au avut la îndemînă 3 variante Au preferat : ms. nr. 2 197.II.184, f. $3^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863 (identică întru totul cu textul lui N. Pauleti ; vezi ed. Ion Mușlea, p. 93, publicată și de T. Cipariu, *Elemente de poetică, metrică și versificațiune*, Blaj 1860, p. 162). Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „asupra barbatului uritu". Diferă față de versiunea publicată la v. 1 (resp. 1—2) : *Uritul care-i urît* ; v. 2 (resp. 3) : *Mîncă cu min'* ; v. 5(resp. 6) : *de cusutori.* Celelalte două variante le oferim integral :

a) Ms. nr. 2 197.II.165, f. $5^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 37 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil și nedatabil.

Nu știu cum, foc', m-am brodit
De mînc cu el din un blid.
De-ar da Dumnezeu să deie
Să se spargă blidu-n fund
Să scap și eu de urît,
Dar blidu-i de cusutori
Și nu mă scap pînă mor.

b) Ms. nr. 2 197.II.45, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HANDRA ZAHEI, cl. V. Localitatea : MÎNĂRADE, jud. Alba. Data : 1863.

Arză-te focu, urît,
Mie mi-ai fost rînduit
Să mînc cu tin'dintr-un blid.
De-ar fi blidu de pămînt,
Doară s-ar strica-n curînd,
Da blidu-i de cusutori,
Nu se strică pînă mori.

CCCLXXIV. Reprezintă o combinație între două motive deosebite (v. 1—7 și v. 8—13 din versiunea publicată). Pentru primul motiv avem o singură variantă : ms. nr. 2 197.II.184, f. 15 $^{r\cdot}$, t. 83 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Diferă prin lipsa versului introductiv și la v 2 (resp. 3) : *Un măr frumos* ; v. 3 (resp. 4) : *Om frumos ba și* ; v. 6 (resp. 7) : *Un om sărac și.* Pentru cel de-al doilea motiv avem trei variante. Prima este foarte apropiată de ceea ce dădea N. Pauleti în 1838 (vezi ed. Ion Mușlea, p. 107, care însă nu menționează varianta). Detaliile sale tehnice sînt : ms. nr. 2 197.II.12, f. $1^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea : HĂGHIG, jud. Covasna. Data : 1863. Diferă prin inversarea primelor 2 versuri (ms. v. 1—2, versiunea publicată v. 9—8) și la v. 3 (resp. 10) : *Și doi ochi de om.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.165, f. 5, $^{r\cdot}$, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil și nedatabil, diferă prin aceeași inversiune a primelor 2 versuri și la v. 3 : *Și omul care-i* ; v. 6 (resp. 13) : *din o țară.* Ultima variantă : ms. nr. 2 197.II.128, f. 5 r', t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător : RADU ALEXANDRU , cl. V. Localitatea : TELEAC, jud. Mureș. Data : 1872. Debu-

teză în acelaşi mod, dar la v. 3 (resp. 11): *Numai eu, Doamne,-am cules* şi la v. 5 (resp. 12): *uritu dintre*.

CCCLXXV. Pentru relevarea caracterului epic al piesei, transcriem în continuare toate cele 7 variante pe care le-au avut la dispoziţie editorii. Prin confruntare proprie se pot desluşi cu destulă uşurinţă sugestiile diverselor originale asupra versiunii publicate.

a) Ms. nr. 2 197.II.173, f. 9 $^{v\cdot}$—10 $^{r\cdot}$, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data: 1863.

Pînă eram holteiaş,
Umblam seara prin oraş
Tot cîntînd şi fluierînd.
Care mîndre m-auzea
Uşile le deschidea,
Focu-n vatră-l aprindea,
Pre mine mă aştepta,
Tot cu foc şi cu lumină
Şi cu dor de la inimă,
Şi mie nume-mi punea:
Spate late de voinic,
Buze moi de pruncuţ mic.
Da de cînd m-am însurat,
Mă luam seara prin sat
Cu sumanu-mbăierat,
Tot cîntînd şi fluierînd.
Care mîndră m-auzea
Uşile le încuia,
Focu-n vatră-l învelea,
Luminile le strîngea
Şi mie nume-mi punea:
Spate late, cîrjobate,
Buze reci dăbălăzate.

b) Ms. nr. 2 197.II.149, f. 8 $^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 30 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863.

Pînă eram holteiaş,
Mă luai sara prin sat
Cu sumanu îmbrăcat,
Tot cîntînd şi fluierînd.
Care mîndră m-auzea,
Uşile le descuia,
Focu-n vatră-l aprindea,
Pre mine mă aştepta,
Tot cu foc şi cu lumină
Şi cu dor de la inimă.
Dar dacă m-am însurat,
Mă luai sara prin sat,
Tot cîntînd şi fluierînd.
Care mîndră m-auzea,
Uşile le încuia,
Focu-n vatră-l învălea,
Luminile le stingea
Şi mie nume-mi punea
Spate late cîrjobate,
Buze reci dăbălăzate;
Spate late de voinic,
Buze moi de pruncuţ mic.

c) Ms. nr. 2 197.II.74, f. 1 $^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTIN IOSIF, cl. V. Localitatea: AŢINTIŞ, jud. Mureş. Data: 1863.

Cînd eram eu holteiaş,
Îmblam seara prin oraş,
Tot cîntînd şi fluierînd,
Mîndruliţe căutînd.
Mîndrele cînd m-auzea,
Porţile le descuia,
Luminile le-aprindea
Şi mie nume-mi punea:
Spate late de bărbat,
Buze dulci de sărutat.
Dar dacă m-am însurat,
Îmblam eu seara prin sat,
Tot cîntînd şi fluierînd,
Mîndruliţe căutînd.
Mîndrele cînd m-auzea,
Porţile le încuia,
Luminile le stingea
Şi mie nume-mi punea:
Spate late gîrlobate,
Buze reci şi revărsate.

d) Ms. nr. 2 197.II.184, f. 2 $^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

Cînd eram un holteiaş,
Umblam seara prin oraş
Tot cîntînd şi fluierînd,
Mîndruliţă căutînd.
Fetele cînd m-auzea,
Porţile le deschidea,
Luminile le-aprindea
Şi mie nume-mi punea:
Spate late de bărbat,
Buze dulci de sărutat.
Dar dacă m-am însurat
Şi umblam seara prin sat,
Fetele cînd m-auzea,
Luminile le stingea,
Porţile le închidea
Şi mie nume-mi punea:
Spate late-ncîrligate,
Buze reci şi lăbărţate.

Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „junia şi-o plange".

e) Ms. nr. 2 197.II.172, f. 1 $^{v\cdot}$—2 $^{r\cdot}$, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M., neidentificat. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

Cînd eram un holteiaş,
Umblam seara prin oraş
Tot cîntînd şi fluierînd,
Mîndruliţe-mi căutînd.
Fetele cînd m-auzeau,
Porţile le deschideau
Şi mie nume-mi puneau:
Spate late de bărbat
Buze dulci de sărutat.
Dar de cînd m-am însurat
Şi umblam seara prin sat,
Fetele cînd mă vedeau,
Porţile le închideau
Şi mie nume-mi puneau:
Spate late cîrligate,
Buze reci şi tare late.

f). Ms. nr. 2 197.II.27, f. 61 $^{v\cdot}$, t.: *Un dor de junie*. Culegător: MOLDOVEANU SIMION, Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1878.

Frunză verde măgheran,
Cînd eram eu junişan
De plecam prin sat cîntînd
Şi din buze fluierînd,
Care mîndră m-auzea,
Grabnic focul îl făcea
Şi luminile-aprindea.
Dar de cînd m-am însurat,
Sările plecînd prin sat,
Iar cu dragoste cîntînd
Şi din buze fluierînd,
De m-aude vreo fată,
Potoleşte focu-n vatră
Şi lumina stinge-ndată.

Materialul poartă însemnarea lui Jarník privind publicarea în „Conv. lit.", V, nr. III, p. 113.

g) Ms. nr. 2 197.II.66, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867—1868.

Pînă cînd eram mai mic,
Aveam formă de voinic;
Dar dacă am prins a creşte,
Fetele-mi trăgea nădejde.
Mă duceam seara pre lună,
Cu fluieraşul în mînă.
Cînd fluieraşul zicea,
Cîte fete m-auzea,
Ele toate mă iubea,
Mie rău nume-mi punea:
Spate late de voinic,
Buze moi de copil mic.

CCCLXXVI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.117, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 2: *Să vină*; v. 3: *mărunt*; v. 4: *Şi-a vint care mi-i urît.*

CCCLXXVII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.175, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 32 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 3. În ms. v. 4 (resp. 5): *Ca bărbatu-a.*

CCCLXXVIII. La baza versiunii publicate stă varianta: ms. nr. 2 197.II.157, f. 1 $^{r\cdot}$—2 $^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPAZU IOAN, cl. VI. Zona SIBIU-lui. Data: 1863. În ms. lipsesc: v. 1, 9, 11, 48 şi 51. Diferă la v. 2: *Rea soacră mi-am*; v. 4 şi 6: *Mă mustră*; v. 8: *Luai secera* **de**; v. 9: *Mă duc la holda*; v. 12: *venea*; v. 13: *prinzu-a-ducea*; v. 15: *Numai ea nu mai venea*; v. 18: *la muma mea*; v. 19: *Mă fac*; v. 20: *Şi zbor la*; v. 23: *Că nu eşti tu*; v. 24: *C-am avut-o*; v. 29: *acu-l ţin-a*; v. 30: *Cu una lacrămi*; v. 31: *Nănaşa din grai;* v. 33: *Că nu eşti finuţa*; v. 34: *C-am avut-o:* v. 37: *Fi-ţi-ar fi secat*; v. 38: *De cînd mi-ai pus*; v. 40: *blăstăma*; v. 45: **o** *fost*; v. 44: *Cu cin'te-ai împreunat.* Celelalte două variante ale motivului, pentru caracterul lor epic, le transcriem în întregime:

a) Ms. nr. 2 197.II.190, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 4. Culegătorul anonim. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

Păsăruică, păsăruică,
Păsăruică mică-n stat,
Tînără, maico, m-ai dat,
Casă grea mi-am căpătat,
Casă grea şi soacră rea.
Stă în vatră ca şi-o piatră
Şi cu gura mă tot latră.
Dacă lucru cu un lucru :
— Da bine-i, socriţa mea ?
— Bine, dracu să te ia !
Nici nu-ntreabă ce-i şi cum,
Fără face palma pumn
Şi din spate iese fum.
Secerai cît secerai
Şi în laturi mă uitai,
Văzui soacrele venind
Cu bucate la nurori,
Numai soacra mea nu vine.
Dac-am văzut eu ce-i şi cum,
Preste cap că mă dădui,
Păsărea că mă făcui
Şi zburai la maică-mea,
La maică-mea în fereastră
Şi cîntai cît îmi cîntai.
Maică-mea aşa zicea :
— Heş, pasăre de-acolea,
Că nu eşti fiicuţa mea.
C-am o fiică dusă-n lume
Şi nu-i mai auz de nume.
Şi zburai la soră-mea,
La soră-mea în fereastră
Şi-mi cîntai cît îmi cîntai,
Sora mea din grai grăia :
— Heş, pasăre de-acolea,
Că nu eşti soriţa mea.
C-am o soră dusă-n lume
Şi nu-i mai auz de nume.

b) Ms. nr. 2 197.II.47, f. 2 $^{v\cdot}$—3 $^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FOLEA NICOLAE, cl. V. Localitatea : LUPU, jud. Alba. Data : 1863.

Păsăruică mică-n stat,
Maica tînără m-o dat.
La seceră m-a mînat.
Seceram cît seceram,
Colo susu mă uitam,
Vedeam soarele venind,
La nurori prînzu-aducînd.
Soacra mea, muiere rea,
Cu prînzu nu mai venea.
Dac-am văst lucru de-aşa,
M-am luat pre-o potecea
Şi m-am dus la maică-mea
Şi am zis de la fereastră :
— Pune, maică, prînzu-n masă.
— Fugi, pasăre , din fereastră,
Că tu nu eşti fiica mea.
Că-am avut o fiică-n lume
Şi nu-i mai aud de nume.
Dacă-am văst lucru de-aşa,
Eu m-am dus la soră-mea
Şi am zis de la fereastră :
— Pune, soră, prînzu-n masă.
— Fugi, pasăre, din fereastră,
Că tu nu eşti sora mea.
Că-am avut o soră-n lume
Şi nu-i mai auz de nume.
Dacă văz lucru de rău,
Eu m-am dus la frate meu
Şi am zis de la fereastră :
— Pune, frate, prînzu-n masă.
El în casă m-a chemat,
Amîndoi ne-am îmbrăţoşat
Şi-amîndoi morţi am picat.
Şi-apoi el s-a îngropat
La uşa altarului,
La mormîntul Domnului.
Dară ea s-a îngropat,
La uşa bisericii,
La mormîntul Precestii.

Jarník o trece printre balade, încercuind nr. de ordine. Culegătorul face menţiunea, după v. 1 şi la sfîrşitul piesei : „canta in cetera", glosînd termenul la subsol : „violina", ceea ce de asemenea indică apartenenţa materialului la genul baladei. Pe margine, culegătorul explică pe *dat* (v. 2) cu *maritatu* şi pe *văst* (v. 10) cu *vediutu*.

CCCLXXIX. La baza versiunii publicate stă varianta : ms. nr. 2 197. II. 65, f. 4 $^{v\cdot}$—5 $^{r\cdot}$, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător : CEAUŞEANU ALEX., cl. VI. Localitatea : PORUMBENI, jud. Harghita. Data : 1872. Din ms. lipsesc v. 1, 10—11, 16, 25 ; din versiunea publicată lipsesc v. 1—2, 23—26, ceea ce arată că prelucrarea materialului a fost destul de adîncă. În ms. v. 1—2. *Uşa, uşa, draga mea, / Slobozi-mi calea de-i vrea* ; v. 3 (resp. 2) : *Că eu văd o păsărea* ; v. 4 (resp. 3) : *Doară e din* ; v. 6 (resp. 5) : *preacolo mi-e* ; v. 7 (resp. 6) : *Pre la uşa* ; v. 12 (resp. 13) : *La pîne să nu* ; v. 14 (resp. 15) : *mele scumpe* ; v. 15 (resp. 17) : *pre trei cară* ; v. 16 (resp. 18) : *Să le scoată-ntre* ; v. 19 (resp. 21) : *Preste* ; v. 22 (resp. 24) : *Cum m-a dat* ; v. 23—26 : *După un cine de hun, / De frică să-i zic jupîn. / Da eu nu l-oi jupîna, / Că el n-are ce cina* ; v. 27 (resp. 26) : *ca un crai* ; v. 32 (resp. 31) : *pre după casă*. Jarník subliniază cu creion albastru cuvîntul *hun* < *hunu*. Varianta următoare e fragmentară (v. 10—25 din versiunea publicată) şi se contaminează neadecvat cu un cîntec de cătănie, pentru care Jarník l-a şi despărţit în două : t. 6 şi 7. Noi am respectat indicaţia culegătorului. Transcriem textul integral : ms. nr. 2 197.II.125, f. 6 $^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 7—8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TATU TEODOR, cl. V. Localitatea : CIUGUDU DE JOS, jud. Alba. Data : 1863.

— Porumbea din ţara mea,
Spune la măicuţa mea,
Ca hainele din fetie
Sau le poarte sau le ţie,
Sau le ducă-n drum de ţară,
Să le deie foc şi pară,
Să înveţe maicile,
Să nu-şi deie fetele,
După toate cioarele.
Cum m-a dat maica pre mine,
Totu în sate străine,
Unde oameni nu cunosc,
Nici cu nime nu vorbesc ;
Unde-i numa-un fir de grîu
Şi e sînge pînă-n brîu ;
Unde-i numa-un fir de iarbă
Şi e sînge pînă-n barbă ;
Nici cucuruzul cu roadă
Fără calu-n sînge-noată.

CCCLXXX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.157, f. 3$^{r\cdot-v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POPAZU IOAN, cl. VI, Zona SIBIU-lui. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 10, iar v. 5 l-au lărgit la 2 versuri, introducînd perechi rimate la cele existente. În ms. v. 5 : *Maico, und'mi-i îngropa?* ; v. 6 (resp. 7) : *altariului* ; v. 7 (resp. 8) : *mijlocul* ; v.8 (resp. 9) : *Maico* ; v. 9 (resp. 11) : **Va** *ieşi* ; v. 10 (resp. 12) : **se va-***aprinde* ; v. 11 (resp. 13) : **De va ieşi afară-n** ; v. 13 (resp. 15) : **Cari şi-au dat** *fiicuţele*.

CCCLXXXI. Reprezintă amplificarea, cu sugestii venite dinspre alte texte, a variantei : ms. nr. 2 197.II.27, f, 29$^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Hore poporale*. Din ms. lipsesc v. 2, 8—9, 11, 14—18, 20—21 ; din versiunea publicată lipsesc v. 2, 8, 12. Ms. diferă deci la v. 1 : *Străină* ; v. 2 : *Nu mă-nstrăina departe* ; v. 3 : *Că n-am* ; v. 4 şi 6 : *Nici am ... nici am* ; v. 5 şi 7 : *C-am pical* ; v. 8 : *Mult, maică, mă rugai ţie* ; v. 10 (resp. 12) : *Zile, maică* ; v. 12 : *M-ai dat în ţară străină* ; v. 14 (resp. 22) : *Num-un popă* ; v. 18 (resp. 26) : *Trecută-i de miază* ; v. 19 (resp. 27) : *de-un picior*. Versurile 14—18 din versiunea publicată vin din varianta : ms. nr. 2 197.II.187, f. 2$^{r\cdot-v\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : ALECUŞ, jud. Alba. Data : 1863.

Maică, măiculeana mea,
Mult , măicuţă, te-am rugat
Să ţii zile pentru mine,
Să mă dai în sat cu tine.
Da, maică, n-ai ajunat
Şi departe m-ai mai dat.
M-ai trecut, măicuţă, dealu,
Maică, dealu [cu] podbealu
Să nu ne vedem cu anu,
Maică, dealu cel cu spini
Şi mi-i statul cu străini.

La versul 8, *lapsus calami*, rectificat de noi. Ultima variantă : ms. nr. 2 197.II.27, f. 60 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. : Jalea înstrăinării. Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875.

Frunză verde lemn uscat,
Mult, măicuţă, te-am rugat
Să ţii zile pentru mine,
Să mă dai în sat cu tine.
Dar tu, maică, n-ai ţinut,
Peste deal eu am trecut.
Am trecut dealu cu spini,
Vai, la satul de străini ;
Am trecut valea cu flori,
Vai, la satul făr-surori.
Tu nu vezi sara ce cin,
Toată noaptea cum suspin,
Dimineaţa ce prînzesc,
Peste zi cum mă topesc.

15 Ah, în satul maicii mele,
Apa n-o cunosc din miere;
Dar în satul cu străinul,
E-amară ca și veninul.

Duce, precum se vede, motivul mult mai departe, făcîndu-l stufos și neconvingător liric. Materialul poartă însemnarea lui Jarník, privind publicarea lui în „Conv. lit.". Pentru circulația sa anterioară, vezi culegerea lui N. Pauleti (ed. Ion Mușlea, p. 114).

CCCLXXXII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.54, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOȘTAT, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v., 4 transcriind în rest destul de fidel. În ms. v. 9 (resp. 10): *Sufletu*; v. 10 (resp. 11): **Iar** *la podu*; v. 11 (resp. 12): *Sufletu meu chinuit.*

CCCLXXXIII. Reprezintă prelucrarea (amplificare și reducere în același timp) a singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.152, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORGA IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863. În ms. lipsesc v. 7–8 din versiunea publicată; în aceasta din urmă lipsesc v. 5–6 și 9–10 din ms. Diferă ca transcriere la v. 1: *Pentr-un păhărel*; v. 2 și 4: *maico*; v. 5–6: *Cînd creșteam ca doi arini, / M-ai dat, maico, la străini*; v. 7 (resp. 5): *Că p'nă străinul*; v. 8 (resp. 6): *Io i-s fețnic la*; v. 9–10: *Că io șez în corn de vatră / Cu lacrămi pre ochi picată*; v. 11 (resp. 9): **ch***ită*; v. 12 (resp. 10): =*Lacrămile din ochi* **ch***ică.*

CCCLXXXIV. Reproduce destul de liber singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.117, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 51 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureș. Data: 1872. În ms. v. 1: *pre pămînt*; v. 2: **răi** *ce-au făcut*; v. 3–4: *Au desfăcut doi drăguți, / O-mpreunat doi urîți.*

CCCLXXXV. Nu am aflat în manuscris prototipul cîntecului.

CCCLXXXVI. Reprezintă reducerea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.169, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au omis v. 7–8. În ms. v. 3: *De-ar fi ceru-ntr-o hîrtie*; v. 4: *un calamar* v. 5: *Sîntul*; v. 6: *mănînțăl*; v. 7–8: *Dar binele din nevestie / Fiece diac l-a scrie.*

CCCLXXXVII. Reprezintă o combinație îndrăzneață din 5 motive deosebite, aflate în ms. în nu mai puțin de 10 variante circulînd independent. Pentru primul motiv (v. 1–6 din versiunea publicată) avem o singură variantă: ms. nr. 2 197.II.60, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUCURESCU VASILE, cl. IV (?). Localitatea: PĂNADE, (și jur), jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 1 lipsește, v 2. (resp. 3): *O lucram, o nu*; v. 3 (resp. 4): *draga maicii*; v. 4 (resp. 5): *Da dacă*; v. 5 (resp. 6): *Toate mi-au sărit.* Pentru motivul al doilea (v. 7–12 din versiunea publicată) avem cel mai mare număr de variante, 5 în total: ms. nr. 2 197.II.133, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureș. Data: 1863. Diferă la v. 3 (resp. 9): *Trandafir verde-n;* v. 6 (resp. 12): *Trandafir verde-n cenușă*(la v. 5: *sum*). Ms. nr. 2 197 II.11, f. 4$^{v\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 2 (resp. 8): *Eram rujă*; v. 3 și 6 (resp. 9 și 12): *Rosmalin verde-n*; v. 4 (resp. 10): *Da de cînd*; v. 5 (resp. 11): *Amu-s rujă.* Ms. nr. 2 197.II.65, f. 3$^{v\cdot}$, t. [9 b] (numerotarea noastră). Culegător: CEAUȘEANU IOAN, cl. VI. Localitatea: PORUMBENI, jud. Harghita. Data: 1872. Diferă la v. 1 (resp. 7): *Cînd eram*; v. 2 (resp. 8): *Eram rujă*; v. 3 și 6 (resp. 9 și 12): *Rozmalin verde-n*; v. 4 (resp. 10): *Dar dacă m-am străinat*; v. 5 (resp. 11): *Io su rujă* (la v. 2 și 5: *roza*). Ms. nr. 2 197.II.112, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. Diferă la v. 1 (resp. 7): *Cînd eram la mama*; v. 2 (resp. 8): *Eram rujă*; v. 3 și 6 (resp. 9 și 12): *Rosmalin verde* (*mîndru*); v. 4 (resp. 10): *Da dacă*; v. 5 (resp. 11): *Eram rujă* (la v. 2 și 5: *rosa*). Ms. nr. 2 197.II.2, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea: BOGATA, jud. Mureș. Data: 1863. Diferă la v. 3 și 6 (resp. 9 și 12): *Trandafir verde-n.* Pentru cel de-al treilea motiv intrat în combinație (v. 13–24 din versiunea publicată avem numai două variante din aceeași localitate: GALTIU, jud. Alba, și culese la aceeași dată: 1862, destul de asemănătoare între ele. Prima: ms. nr. 2 197.II.164, f. 8 $^{v\cdot}$–9$^{r\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník).

Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. diferă la v. 2 (resp. 14): *Cu cîți voinici mă-ntîlneam*; v. 3 (resp. 15): *De toți bine mă-ntrebam*; v. 4 (resp. 16): *Sugi tu, fată*; v. 5 (resp. 17): *De-așa albă*; lipsește v. 18; v. 6 (resp. 19): *Dacă n-am*; v. 7 (resp. 20): *Cu cîți voinici mă-ntîlneam*; v. 8: *De toți bine mă-ntrebam* e înlocuit de editori cu v. 21–22; v. 9 (resp. 23): *Cari tu, fată, piatră-ori ba*? Varianta a doua: ms. nr. 2 197.II.83, f. 4$^{r\cdot}$, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARBU PATRICIU, cl. VII, din ciclul *Strigări la joc* și purtînd clasificarea provizorie a lui Jarník: „maritata se plange", diferă la v. 2 și 7 (resp. 14 și 20): *Cu cîți voinici mă-ntîlneam*; v. 3 (resp. 15): *Cu toți bine mă-ntrebam*; v. 4 (resp. 16): *Sugi tu, fată, țiță-or, ba*; v. 18 lipsește; v. 6 (resp. 19): *Dacă m-am*; v. 8: *De toț bine mă-ntrebam* e înlocuit de editori cu v. 21–22; v. 9 (resp. 23): *Cari piatră tu, fată, -ori ba*? Motivul al patrulea (v. 25–34 din versiunea publicată) e reprezentat printr-o singură variantă: ms. nr. 2 197.II.134, f. 5$^{r\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data: 1863. Diferă la v. 1 (resp. 25): *Pînă eram*; v. 2 (resp. 26): *pre uliță*; v. 3 (resp. 27): *ca și-o*; v. 7 (resp. 31): *sovon lat*; lipsește v. 35, evident adăugat de editori. Materialul e însoțit de unele explicații lexicale: „sovonu = la panzatura, una invelitoria cumu ambla anumitu în giurulu Reg. sasescu. Ceaptia e caitia cu care tot pre acoló umbla. Dealtm[interi] panz[a] ac[easta] e de in o materia fina comparata". Întregirile sînt ale noastre. Motivul al cincilea este de asemenea reprezentat printr-o singură variantă: ms. nr. 2 197.II.11, f. 4$^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă prin lipsa v. introductiv și la. v. 2 (resp. 38): *nici n-am*; v. 3 (resp. 39): *în frunză*; lipsește v. 40; v. 4 (resp. 41): *Da de cînd*; v. 6 (resp. 43): *Am uitat*; v. 7 (resp. 44): *mă bagă*; v. 8 (resp. 45): *Io mă sui pe sul*; v. 12 (resp. 49): *Că io;* v. 13 (resp. 50): *Că io-s fica*; v. 14 (resp. 51): *inimuța*. În general, transcrierea tuturor acestor materiale s-a făcut cu destulă fidelitate. Materialul cunoaște contaminări multiple. Oferim un exemplu tipic grupat în jurul versurilor 7–12 ale versiunii publicate. Detaliile tehnice și textul sînt următoarele: ms. nr. 2 197.II.3, f. 9$^{v\cdot}$ – 10$^{v\cdot}$, t. 41 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1872.

Arză focu mintea mea,
Dacă n-am putut ședea
Copilă la maica mea.
Degrabă m-am măritat,
Mi-am făcut ginduri în cap
Ce să mînc, cum să mă-mbrac.
Unde-auz și unde văz
Copilași de seama mea
Petrecîndu-și cu lumea,
Mi se rumpe inima.
Și-a daina, bine era,
Pînă eram la maica:
Eram rujă dupre masă,
Rosmalin verde-n fereastră;
Da de cînd m-am măritat
[Eu] sînt rujă după ușă,
Rosmalin verde-n cenușă.
Pînă eram la maica,
Toată lumea întreba:
Da a cui i copila,
Cu iia ca lebăda,
Cu obrazu ca ruja;
Da dacă m-am măritat,
Toată lumea o-ntrebat:
Da a cui e nevasta,
Cu iia ca negreala,
Cu obrazu ca ceara.

Circulația materialului, în cadrul altei contaminări, în aceeași localitate este atestată și în culegerea mai veche a lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Mușlea, p. 121). O ultimă variantă, de data aceasta la textul de mai sus (exploatînd motivul al treilea), e următoarea: ms. nr. 2 197.II.112, f. 4$^{r\cdot}$, t. 37 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TAURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863.

Cînd eram la mama fată,
Toți oamenii întreba:
Oare-a cui e copila?
Că rumenă i-i fața
Și albă i-i cămeșa.
Da dacă m-am măritat,
Toți oamenii-au întrebat:
Oare-a cui e nevasta?
Că veștedă i-i fața
Și neagră i-i cămașa.

CCCLXXXVIII. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.19, f. 11$^{v\cdot}$. 12$^{r\cdot}$, t. 25 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat), iar materialul este nelocalizabil și nedatabil. Editorii au omis v. 12–14 și au îmbunătățit radical originalul, care prezenta numeroase deficiențe ritmico-

metrice (amestec de versuri de 6, 7, şi 8 silabe). Au adăugat versul introductiv. În ms. v. 1 (resp. 2) : *La ce, maică* ; v. 2 (resp. 3) : *Pre vatra cu spoială* ; v. 4 (resp. 5) : *Pre vatra de var* ; v. 5 (resp. 6) : *Să trăiescu cu amar* ; v. 7 (resp. 8) : *Pre vatra de lut* ; v. 10 (resp. 11) : *Sub umbra spinului* ; v. 11 (resp. 12) : *Să fiu roaba strinului* ; v. 12—14 : omise : v. 16 (resp. 14) : *Ca umbra* ; v. 17 (resp. 15) : *că te umbreşti.*

CCCLXXXIX. Reprezintă prelucrarea (reducere şi amplificare concomitentă) singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.136, f. 3 ^{v}·—4 ^{r}·, t. 19 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea : BICHIGIU, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. Editorii au adăugat versul introductiv şi v. 11 ; au omis v. 10—11 din ms. Transcrierea s-a făcut însă destul de fidel. În ms. v. 1 (resp. 2) : *Poruncitu-mi-o* ; v. 2 (resp. 3) : *Pre frunzuţă* ; v. 3 (resp. 4) : *pre cină* ; v. 4 (resp. 5) : *maicii* ; v. 5 (resp. 6) : *Pre frunză de lemn* **ales** ; v. 7 (resp. 8) : *Că pre mine* ; v. 8 (resp. 9) : *în ăla loc* ; v. 9 (resp. 10) : *Ca cum pică* ; v. 10—11 : *Şi-am picat în aia casă, / Cum pică securea-n oasă.*

CCCXC. Reprezintă o combinaţie din două motive circulînd independent. Pentru primul motiv avem o singură variantă : ms. nr. 2 197.II.165, f. 5 ^{r}·, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 2 şi 4 : *Şi mi-a fi* ; v. 4 : *pîn-oi.* Cel de-al doilea motiv apare parţial în varianta : ms. nr. 2 197. II.132, f. 2 ^{v}·, t. 15 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP SIMEON. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863—1867. În ms. v. 1 (resp. 5) : *cu uritu-n casă* ; v. 2 (resp. 6) : *cu boala-n* ; v. 3—4 (resp. 7—8) : *Că de boală oi scăpa, / Da de urît nici cîndva.* Sugestii pentru v. 7—8 ale versiunii publicate pot să fi venit de la varianta : ms. nr. 2 197.II.154, f. 3 ^{v}·, t. 8 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : PETRUŢ AXENTE, cl. VI. Localitatea : CIUFUD, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 1 (resp. 5) : *cu uritu-n* ; v. 2 (resp. 6) : *cu boala-n* ; v. 3 (resp. 7) : *boleşti şi zaci* ; v. 4 (resp. 8) : *De urît nu mai scapi* ; cu apendicele v. 5—8 : *Cu uritu şi cu prostu / Şi la protopop am fostu. / Protopopu aşa mi-a dat : / Să trăiesc cum mi-am căpătat.* Situaţia lirică de mai sus poate deveni şi obiectul unui dialog. Tipică este varianta : ms. nr. 2 197.II.162, f. 3 ^{r}·—^{v}·, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PETRUŢ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul este nelocalizabil. Data : 1863.

Bădiuţ, bădişoru meu,
Ţi-ai luat urît pre-o zi
Şi ţi-o fi pînă-i trăi,
Ţi-ai luat urît pe-o noapte
Şi ţi-o fi pînă la moarte.
Bădiuţ, bădişoru meu,
Luai leacuri din potică,
Ţi-ai luat urît de frică.

Menţionăm că paralele, mai apropiate sau mai depărtate, ale acestui cîntec se găsesc şi la textul CDXLVIII.

CCCXCI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.136, f. 3 ^{v}·, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea : BICHIGIU, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. În ms. v. 1 : *prin sat* ; v. 4 : *Că cum.* Modificarea a fost determinată de necesitatea îndepărtării cacofoniei.

CCCXCII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.152, f. 3 ^{r}·—^{v}·, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ORGA IOAN, cl. VI. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat versul iniţial, dar au transcris aproape exact. În ms. v. 6 (resp. 7) : *umblu pustie* ; v. 7 (resp. 8) : *nu bag* ; v. 8 (resp. 9) : *Numai* ; v. 10 (resp. 11) : *Şi la minte.* Dispoziţia emistihială e în ms.

CCCXCIII. Reprezintă o combinaţie ad-hoc din două variante circulînd independent. Prima : ms. nr. 2 197.II. 64, f. 3 ^{v}·, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea : CERGHIZEL, jud. Mureş. Data : 1872. A furnizat primele trei versuri (transcrise absolut exact), celelalte cinci fiind omise : *La avere de argint. Argintul s-a cheltuit, / Muierea mi-o-mbătrînit / Şi urîtă mi-o căzut, / Ca şi boul priponit.* Varianta a doua : ms. nr. 2 197.II.14, f. 1 ^{v}, t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător : HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea : LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data : 1863. A furnizat material pentru prelucrarea celei de-a doua părţi a versiunii publicate (v. 4—9). În ms. v. 2 (resp. 5) : *la şese boi* ; v. 3 (resp. 6) : *Luai hîda* ; v. 7 lipseşte în ms. ; v. 4 (resp. 8) : *Lăcomit-am şase vaci* ; v. 5 (resp. 9) : *Luai hîda.*

CCCXCIV. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.19, f. 19 ^{r}·, t. 44 (numerotarea lui Jarník). Culegător : N. (neidentificat). Materialul

este nelocalizabil şi nedatabil. Editorii au adăugat v. 10 şi 13. În rest, transcrierea e destul de fidelă. În ms. v. 2 : *Mers-am* ; v. 4 : *vo doi, trei lei* ; v. 5 : *pre doi* ; v. 6 : *lupii* ; v. 8 : *Şi ăla că l-am dat* ; v. 9 : *Pre pipă* ; v. 10 lipseşte ; v. 11 (resp. 12) : *Că veni* ; v. 13 lipseşte ; v. 12 (resp. 14) : *Nu mi-i* ; v. 13 (resp. 15) : *Cum mi-i* ; v. 14 (resp. 16) : *Că mă face să-l leg eu.*

CCCXCV. Editorii au avut la dispoziţie 3 variante. Pe una au dat-o în note, iar celelalte două participă în mod egal la versiunea publicată. Prima : ms. nr. 2 197.II. 134, f. 6 ^{r}·, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *cu dorurile* ; v. 2 : *Pre la* ; v. 3 : *şi pre la* ; v. 4 : *după tău* ; v. 5 : *Şi de-a fi mîndrul sculat* ; v. 7 : *Şi dac-a-ntreba că după cine* ; v. 8 : *După-un blăstămat de cine* ; v. 9 : **Că** *mă bate-n* ; v. 10 : *Îmi dă* ; v. 11 : *cu fontul.* A doua : ms. nr. 2 197.II.27, f. 14 ^{r}·, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1873. Din ciclul *Doine sau hore poporale.* Diferă la v. 1 : *cu dorurile* ; v. 2 : *La plugari cu* ; v. 3 : *Şi te du* ; v. 4 : *Plugu-ţu la* ; v. 5 : *De-a gătat, de n-a gătat* ; v. 7 : *De te-a-ntreba* ; v. 8 : *Spune-i că după un cine* ; v. 9 : *Şi mă bate azi şi mine* ; v. 10 : *Şi-mi dă lucrul tot cu ruptul* ; v. 11 : *Şi de mîncat cu pumnul.* Cea de-a treia variantă a fost transcrisă la nota 71, p. 344. În ms. v. 1 : *cu dorurile* ; v. 2 : *Pre la toate* ; v. 3 : *şase boi* ; v. 5 şi 7 : *Pogăniciul* ; v. 9 : *De te-a-ntreba ce mai fac* ; v. 10 ; *Spune* ; v. 11—12 (omise de editori) : *De te-a-ntreba după cine, / Spune-i după-un rău de cine* ; v. 13 (resp. 11) : *De te-a-ntreba* ; v. 14 (resp. 12) : *Spune-i : traiul cu vătraiul.* Evident, versul 8 al versiunii publicate este intervenţia editorilor, care au încercat să elimine prozaismul şi banalitatea formulării din original (din cele 3 variante manuscrise).

CCCXCVI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.106, f. 2 ^{v}·—3 ^{r}·, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STANCU NEGRU IOAN. Materialul este nelocalizabil. Data : 1868 (?). Editorii au adăugat v. 6—7, 11, 16, 24, au dispus ultimul vers în mod emistihial şi au transcris restul destul de fidel. În ms. v. 1 : *prunduşel* ; v. 2 : *Mi-a crescut un nucuşel* ; v. 3 : *Nucu-i nalt şi frunza-i rară* ; v. 5 : *De cîntă* ; v. 6 (resp. 8) : *Pe din jos la clomburele* ; v. 8 (resp. 10) : *Una plînge, una rîde* ; v. 9 (resp. 12) : *Cei ce rîde* ; v. 10 (resp. 13) : *Că ce plîngi, soruţa mea ?* ; v. 11 (resp. 14) : *Da eu cum, foc* ; v. 12 (resp. 15) : *Că m-am dus dup-on* ; v. 13 (resp. 17) : *Doar măicuţa m-o* ; v. 14 (resp. 18) : *Da eu mă am* ; v. 16 (resp. 20) şi 17 (resp. 21) : *Dup-on* ; v. 17 (resp. 21) : *şi-on cîne* ; v. 18 (resp. 22) : *De frică* ; v. 19 (resp. 23) : *I-a zice.*

CCCXCVII. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.28, f. 6 ^{r}·, t. 42 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. Editorii au transcris aproape exact primele patru versuri ale variantei, omiţîndu-le pe celelalte patru. În ms. v. 1 : *să trag* ; v. 3 : *braţă-un* ; v. 5—8 : *Cînd o văd cu capu gol, / Fug vacile de se-omor / Şi viţeii din ocol, / Cugetînd că-i boala lor.*

CCCXCVIII. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.27, f. 47 ^{r}·—^{v}·, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Doine poporale.* În ms. v. 3, 5 şi 7 : *cătră* ; v. 13 : *Că ţi-i* ; v. 9 : *Că nu ştiu ce-oi mai petrece.* Deoarece familia motivului prezintă numeroase nuanţări, pline de interes, ale ideii, transcriem mai jos toate cele 5 variante ale temei :

a) Ms. nr. 2 197.II.74, f. 2 ^{v}·, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTIN IOSIF, cl. V. Localitatea : AŢINTIŞ, jud. Mureş. Data : 1863.

Frunză verde ca iarba,
Rău m-o blestemat mama ;
Într-o sîmbătă sara,
C-un picior mă legăna,
Cu mînile îşi lucra,
Cu gura mă blestema,
Să n-am unde m-aşeza,
Pîn'n-oi ocoli ţara.

b) Ms. nr. 2 197.II.127, f. 4 ^{r}·, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODEA IOAN, cl. V. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1863.

De cînd, maică, m-ai băiat,
C-un picior m-ai legănat,
Cu mînile ţi-ai lucrat,
Cu gura m-ai blăstămat,
Maico, cu blăstăm de foc,
Să n-am în lume noroc.

c) Ms. nr. 2 197.II.11, f. 3 ^{v}·, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GIURGIU THEODOR, cl. VIII. Localitatea : LUNA, jud. Cluj. Data : 1863.

Rău, maică, m-ai blăstămat
Vinerea pre nemîncat,
Maică, cu blăstăm de foc
Să n-am bine nici noroc,
Maică, cu blăstăm în rîs ;
De mine tare s-o prins.

d) Ms. nr. 2 197.II.123, f. 1 ^{v}·, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea : VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data : 1872.

Maică, măiculeana mea,
Cînd în lume m-ai băiat,
C-un picior m-ai legănat,
Cu mîinile ţi-ai lucrat,
Cu gura m-ai blăstămat.
Dar nu şt'-în glumă-ori nadins
Că răul de min' s-a prins ;
Nu şt-în glumă sau în şagă,
Că răul de min'se leagă.

e) Ms. nr. 2 197.II.172, f. 2 ^{v}·, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător : MICU M., neidentificat. Materialul nedatabil şi nelocalizabil.

Frunză verde ca iarba,
Rău m-a blăstămat maica
Să umblu din ţară-n ţară
Cumu umblă şi o fiară.

În continuare, pentru familia de motive, vezi textul CDXIX.

CCCXCIX. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.19, f. 1 ^{v}·, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător : N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 1 : *Ai, şi te-oi bate, măi* ; v. 2 : *fără de-avere* ; v. 3 : *Şi lasă, măi* ; v. 4 : *Lasă-mă, nu mă mai* ; v. 5 : *Că de cînd*. Titlul textului : ,,Barbatulu ce si-a luatu nevesta fora de avere''.

CD. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.146, f. 3 ^{v}·, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea : LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 3 şi 5. În ms. v. 3 : *Cine, dracu, -a mai văzut.*

CDI. Textul este o reducere considerabilă operată de editori în materiale ca : ms. nr. 2 197.II.137, f. 3 ^{r}·, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IACOB, cl. VII. Localitatea : NUŞENI, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863.

Tu, Marie cu chindeu,
Vai de măritatul tău,
Că te-ai măritat cu dracu,
Că ţi-i băutor bărbatu,
Băutor şi prădător
Şi la lucru n-are spor.
Că merge ziua cu coasa
Şi plîntă coasa-n pămînt,
Şi doarme pîn'la sînţit,
Vine sara ostenit,
Ca şi cel care-a cosit.
Ea-l întreabă : ce-i şi cum ?
El face palma în pumn.
Pune zbiciul să se moaie,
Că-i face din ea găzdoaie
Şi ia la mînă potîngu,
Şi s-o faci precum ţi-i gîndu.

Precum se vede, editorii au păstrat primele 6 versuri ale materialului, omiţînd restul de 11. Ms. păstrează pentru partea omisă numeroase intervenţii ale lui Jarník. Astfel, la v. 7, pune în paranteză cuvîntul *că* şi taie cuvintele *cu coasa*, scriind : ,,la cositu'', ceea ce dă versul : *Merge ziua la cosit* ; la v. 8 mută pronumele după verb : ,,planta si'', ceea ce dă versul : *Plîntă-şi coasa în pămînt* ; la v. 9 pune în paranteză conjuncţia *şi*, ceea ce dă versul : *Doarme pînă la sfinţit*. Pînă la urmă însă, această parte a textului n-a mai fost reţinută şi a căzut în versiunea publicată. Materialul poartă şi clasificarea provizorie a lui Jarník : ,,reu maritata''. Nu am mai notat diferenţele dintre textul publicat şi original (primele 6 versuri), deoarece orice confruntare le scoate cu uşurinţă la lumină. În manuscris se mai află o variantă a cînteculuí : ms. nr. 2 197.II.154, f. 3 ^{v}·, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PETRUŢ AXENTE, cl. VI. Localitatea : CIUFUD, jud. Alba. Data : 1863. Primele 6 versuri diferă la v. 1 : *Mariuţă* ; celelalte, prin raportare la textul transcris mai sus, la v. 7 : *Cînd mergea ziua la coasă* ; v. 8 : *Şi-mplînta* ; v. 9 : *Şi durmea pîn'la sfinţit* ; v. 10 : *Vine-acasă* ; v. 11 : *ce au cosit* ; v. 12 : *El întreabă ce* ; v. 13 : *El îşi făcea palma* ; v. 14 : *Şi din spate ieşea fum* ; v. 15 : *Oi pune zbiciu-s să* ; v. 16 : *Că să fac din tin'* ; v. 16 şi 17 lipsesc. Ultima variantă din acest ciclu este fragmentară : ms. nr. 2 197.II. 19, f. 16 ^{v}·, t. 36 (numerotarea culegătorului). Culegător : N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Cuprinde v. 1—4 (din versiunea publicată) şi v. 10, 12—14 din originalul notat mai sus. Diferă la v. 1 : *Marişcuţă* ; v. 3 : *Nu ştiu cum ţi-i măritatul* ; v. 4 : *Da ţi-i beutor* ; v. 10. *Cînd vine seara acasă* ; v. 12 : *Nu întreabă : ce-i şi cum* ; v. 13 : *Fără-şi face palma* ; v. 14 : *Şi îţi dă din spate fum*. Pentru familia motivului, vezi şi S. CLXXIX.

CDII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.79, f. 2 ^{v}·, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea : or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 1 şi 3. În ms. v. 6 (resp. 8) : *Au trămes* ; v. 7 (resp. 9) : *au suflat* ; v. 9 (resp. 11) : *Şi pre ele*. Culegătorul explică termenul *suratele* : ,,Amicele bune sî coëtane se numescu surate''. Pentru : *D'oi* (<Doiu) dă corespondentul *hei*.

CDIII. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 116 ^{v}·, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Din ciclul *Poezii*. În ms. v. 1 : *De-aş fi-aşa de* ; v. 2 şi 6 : *Precumu-s* ; v. 4 : *Pămîntu* ; v. 5 : *Dar eu nu-s de blăstămat.*

CDIV. Pentru întocmirea textului lor, editorii au avut la îndemînă 5 variante. Noi le transcriem aici în întregime (e vorba de un text epic şi circulaţia unor asemenea texte în Transilvania este o problemă deschisă !), lăsînd ca fiecare cititor să confrunte singur originalele cu versiunea publicată :

a) Ms. nr. 2 197.II.69, f. 4 ^{r}·—^{v}·, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea : BUCIUM, jud. Alba. Data : 1863.

Frunză verde şi-o plăntică,
Mă iubii cu multă frică,
Dar vecina, căţeaua,
Mă pîrî către maica
Şi maica s-o supărat
Şi-n cămară m-o băgat,
De trei zile n-am mîncat.
Mă uitai pre sub lăcat,
Văzui trei jocuri în sat ;
Jucînd fete cu feciori,
Numa-al meu bade plîngînd.
În genunchi îngenunchiai
Şi de maica mă rugai :
— Slobozi-mă, maică,-n sat,
Că de iubit m-am lăsat.

b) Ms. nr. 2 197.II.140, f. 2 ^{v}·, t. 31—32 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863.

Frunză verde de bujor,
Mă iubii c-un domnişor ;
Mă iubii cu mare frică,
Să nu ştie-ai noşti nimică.
Dar haita de soru-mea,
Mă spuse la maică-mea.
Maica tar' s-o supărat,
Sub lăcată m-o băgat,
Pre lăcată, stan de piatră.
Io tînără şi-nfocată,
Mă uitai pe sub lăcată,
Văzui soare răsărind,
Feciori cu fete şezînd,
Numa-al meu drăguţ jelind.
Cu pălăria dălăbăzată,
Hai, cu faţa de supărare întunecată.

c) Ms. nr. 2 197.II.70, f. 2 ^{r}·—^{v}·, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COCOVANU ŞTEFAN, cl. V. Localitatea : CIUGUDUL DE SUS, jud. Alba. Data : 1863.

În grădina c-un izvor,
La umbră d-un pomişor,
Mă iubeam c-un bădişor,
Ca şi bradul năltişor.
Mă iubii cît mă iubii
Şi de părinţi mă ferii,
Dar cea c... de surată
Mă şi spuse către tată,
Tata spuse către mama
Şi una dintre surori
Mă spuse la frăţiori.
Fraţii rău se supărară
Şi de mînă mă luară,
În prinsoare mă băgară.
Pre prinsoare-au pus lăcată,
Pre lăcată-un stan de piatră.
Fost-am tînără surată
Şi mă uitai pre sub piatră,
Văzui soare răsărind,
Feciori cu fete jucînd,
Numa-al meu bădiţ plîngînd.

d) Ms. nr. 2 197.II.78, f.1^{r}·, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător : ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea : or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data : 1863.

Cărăruşă prin ocol,
Mă iubeam c-un domnişor;
Mă iubeam fără de frică,
Nu ştia nime nimică.
Dar vecina, duşmana,
Ea mă spuse la mama,
Mama mă spuse la tata,
Tata mă spuse la surori,
Surorile mă spuse la fraţi.
Dară fraţii nu-s ca fraţii;
M-apucară de mînuţă
Şi mă băgară-n-o lăduţă,
Pre lăduţă, lăcătuţă,
Pre lacat un stan de piatră.
Mă uitai pre sub lăcat,
Văzui soare strălucind,
Feciori cu fete şezînd,
Numa-al meu mîndru plîngînd.

e) Ms. nr. 2 197.II.153, f. 3 ^{v}·—4 ^{r}·, t. 7 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data: 1863.

Frunză verde de bujor,
Mă iubii c-un domnişor.
Dar mă iubii cam cu frică,
Ca nimic maica să ştie.
Dar vecinii mă simţiră
Şi la maica mă pîrîră.
Maica rău s-au mîniat,
În prinsoare m-a-ncheiat.
Domnişorul auzind
Şi la mine alergînd,
Cu picioru-n uşă dînd
Şi uşa-n patru crăpînd,
El la mine s-a băgat,
Pre genunchi-i m-a luat
Şi-n gură m-a sărutat.

CDV. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.112, f. 3^{r}·, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa—Năsăud. Data: 1863. În ms. v. 1: *Frunză*; v. 2: *pre mine*; v. 3: *Tot strigă ca pre un*; v. 4: *Eu de-aicea*; v. 5: *Nu m-oi duce*; v. 6—7: *şeaua*; v. 7: *pune-oi*; v. 10: *Şi-oi face la hîde*. Jarník glosează pe margine cu creionul: „hîdele, uritele".

CDVI. Reproduce aproape exact unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.179, f. 2^{r}·, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul nelocalizabil. Data: 1863. În ms. v. 1: **pre** *mine*; v. 2: **pre** *cine*; v. 3: **pre** *noi*; v. 4: **Pre** *oi*.

CDVII. Reprezintă o combinaţie a două motive deosebite, circulînd independent, în 10 localităţi. Harta culegerilor scoate în evidenţă intensitatea de circulaţie a textului la data întocmirii colecţiei.
Pentru primul motiv (v. 1—4) din versiunea publicată), editorii au avut la dispoziţie 9 variante, pentru cel de-al doilea (v. 5—11) numai una singură. În trei cazuri, motivul iniţial circulă în formă de catren, fiind perfect individualizat artistic. Varianta: ms. nr. 2 197.II.182, f. 3^{v}·, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIU, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Săraca*; v. 4: **Ci** *mă doare de* (supranumerar prin anacruză). Varianta: ms. nr. 2 197.II 141, f. 1^{v}·, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: CERGHID, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Săraca*; v. 4: *Inima, de vorbe grele*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.56, f. 3^{r}·, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Săraca*; v. 4: **Şi** *mă doare de* (supranumerar prin anacruză). Celelalte 6 variante ce ilustrează acest motiv se continuă cu o terţină explicativă, care e şi ea, la rîndul ei, de două feluri. Pentru primul caz, tipică e varianta: ms. nr. 2 197.II.149, f. 6^{v}·, t. 49 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Săraca*; v. 2: *Iar prinde a*; v. 4: *Doare-mă de* şi adaugă (v. 5—7): *Ba de mîndruţele mele, / Cele nalte subţirele, / Care m-am iubit cu ele.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.57, f. 5 ^{r}·, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: ŢAPU, jud. Alba. Data: 1863. Este absolut identică cu cea precedentă, în timp ce varianta: ms. nr. 2 197.II. 174, f. 4^{r}·, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂŞEL. jud. Mureş. Data: 1863, este fragmentară, lipsindu-i v. 6, dar fiind, în rest, întru totul identică întregului grup. Pentru cel de al doilea caz e tipică varianta: ms. nr. 2 197.II.5, f. 1^{r}·, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ISAILĂ SAMUILĂ, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Săraca*; v. 2: *Iar prinde*; v. 4: *Doare-mă de*, la care adaugă terţina: *Vai, ce-mi fac mîndrele mele, / Cele nalte, subţirele, / Care m-am iubit cu ele.* Întru totul identică este varianta: ms. nr. 2 197.II.137, f. 2^{v}·, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. VII. Localitatea: NUŞENI, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Varianta. ms. nr. 2 197. II.50, f. 1^{v}·—2^{r}·, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DRĂGHICI IOAN, cl. VIII. Localitatea: OARDA DE SUS, jud. Alba. Data: 1863. Este la rîndul său, întru totul identică grupului de variante analizat, diferenţiindu-se de toate celelalte 8 texte prin faptul că la v. 1 are forma nearticulată: *Săracă* (la fel ca în versiunea publicată). Arătăm că pentru motivul al doilea (v. 5—11 din versiunea publicată) nu avem decît o singură variantă: ms. nr. 2 197.II.27, f. 29^{r}·, t. [9] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine sau hore poporale*. Aceasta cuprinde şi sugestia contaminării, deoarece repetă versul: *Iar începe-a mă durea* (la locul doi, respectiv 6). Materialul a fost transcris cu multă fidelitate. Diferă la v. 1 (resp. 5): *Săraca*; v. 6 (resp. 9): *sau mîl.*

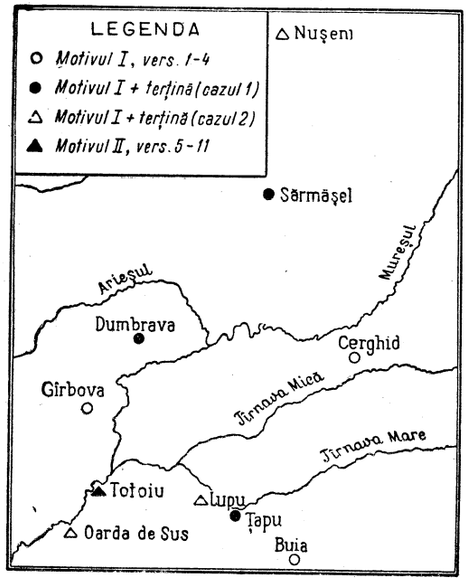

Structura motivică a textului D. 407: „Săraca, inima mea".

CDVIII. Editorii au avut la îndemînă 6 variante. La bază au stat varianta: ms. nr. 2 197.II.17, f. 1 ^{r}·, t. 2—2 b (numerotarea lui Jarník). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil. Data: 1870. Aceasta a furnizat primele 4 versuri. Varianta: ms. nr. 2 197.II.181, f. 2^{v}·—3^{r}·, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALBU NICOLAE, cl. V. Localitatea: PĂNADE, jud. Alba. Data: 1863. Prima diferă la v. 1: *pre rît*; v. 2: *La ce foc te-ai gălbenit*; v. 3: *gălbenesc*; v. 5: *flori-s pingă*; v. 6: *Nice una nu-i cu mine*; v. 7—8: *Cîte flori pîn jur de mine / Nice una nu-mi vrea bine*; v. 9 (resp. 7): *pîn jurul*; v. 10 (resp. 8): *răul meu*; v. 11 (resp. 9): *Şi cîte flori-s.* Cea de-a doua diferă la v. 1: *pre rît*; v. 2: *De ce, foc, te-ai vestejit*; v. 3: *mă vestejesc*; v. 5: *Că cîte flori pingă*; v. 6: *Toate mie-mi vreau perire*; v. 8: *mie îmi vreau*; v. 9: *sînt mai*; v. 10: *mie-mi roagă.* Celelalte variante sau deviază în final, sau sînt fragmentare. Varianta: ms. nr. 2 197.II.6, f. 4^{v}·, t. [21 b] (numerotarea noastră). Culegător: LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872. Diferă la v. 1: *pre rît*; v. 2: *De ce foc te-ai vestejit*; v. 3: *vestejesc*; v. 5: *Că cîte flori*; v. 6: *Nice una nu-mi vrea bine*; se încheie cu (v. 7—8): *Numai una mai departe / Mi-i soră în direptate.* Varianta: ms. nr. 2 197.II. 165, f. 1^{v}·, t. 9—10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, diferă la v. 2: *Vai, tare te-ai vestejit*; v. 3: *Da cum să nu mă vestejesc*; v. 4: *De-atîtea ginduri ce gîndesc* şi se încheie cu (v. 5—6): *Tare suflă vînturile, / Rău mă strică gîndurile.* Ultimele două cuprind numai catrenul iniţial. Varianta: ms. nr. 2 197.II.47, f. 2^{r}·,

t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA NICOLAE, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *pre rît*; v. 2: *La ce, foc, te-ai vestejit*; v. 3: *vestejesc*. Varianta: ms. nr. 2 197.II. 28, f. 1^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *pre rît*; v. 2: *De ce, foc, te-ai vestejit*; v. 3: *mă vestejesc*.

CDIX. Reprezintă o contaminare din trei variante deosebite. Prima: ms. nr. 2 197.II.106, f. 4^{r}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU. IOAN. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868 (?). E numerotată greşit, incluzîndu-se în corpul cîntecului şi versurile: *Aulică, frunza-nschică, / La sînta Măria Mică, / Cînd e noaptea-o ţîr'mai mică, / Cînd să merg la ibovnică? / Cînd să merg şi cînd să viu, / Cu dragostea cînd să fiu?* După această introducere, care nu are nimic comun cu conţinutul cîntecului analizat, se intră direct în materie, oferindu-ni-se primele 8 versuri ale versiunii publicate (resp. v. 7—14 din ms.). Diferă la v. 7 (resp. 1): *noroc de bine*; v. 9 (resp. 3): *pre mine*; v. 11 (resp. 5): *Chiar ca frunzuţa de vînt*. Cea de-a doua variantă: ms. nr. 2 197.II.3, f. 12^{v}, t. 62 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. A oferit numai ultimele două versuri ale versiunii publicate, celelalte patru (v. 9—12) fiind adăugate de editori. Diferă prin debutul ei (care aminteşte alte cicluri de producţii lirice): *Lasă-mă, maico, nu da, / Nice nu mă judeca, / C-oi avea judecător / Pre Dumnezeu, dacă mor*, după care urmează v. 5: *Mi-oi lua* şi v. 6: *Şi-oi sta cu judeţu-n faţă*. Varianta a treia: ms. nr. 2 197.II.104, f. 7^{r}, t. 49 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. A oferit ultimele 5(6) versuri ale versiunii publicate. În ms. v. 1 (resp. 9): *de pre schine*; v. 11 lipseşte; v. 4 (resp. 8): *Mi-oi lua*.

CDX. Reprezintă o combinaţie, deosebit de subtilă, între două variante, pe care sîntem obligaţi (cu toate imperfecţiunile lor artistice) să le transcriem în întregime pentru a da un alt exemplu despre maniera de a proceda a editorilor.

a) Ms. nr. 2 197.II.114, f. 3^{r}, t. 24 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872.

Săracă străinătatea,
Mult avui de tine parte.
Mîncatu-s, Doamne, de străini
Ca iarba de boi bătrîni;
Mîncatu-s de străinătate,
Ca iarba de vaci cu lapte;
Vai, mîncatu-s şi de-ai mei,
Ca iarba de mieluşei.

b) Ms. nr. 2 197.II.134, f. 3^{v}, t 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

Săracă străinătate,
Mult eşti fără de dreptate.
'Nconjurai ţările toate
Şi de bine n-avui parte.
Şi mîncatu-s de străini
Ca iarba de boi bătrîni;
Şi mîncatu-s de duşmani,
Ca iarba de boi bălani;
Şi mîncatu-s de-oameni răi,
Ca iarba de mielusei.

CDXI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.183, f. 8^{r}, t. 26 d (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 9—10, 12—13 şi au omis v. 13—14 din ms. În ms. v. 2: *De dorul*; v. 8: *M-aş jelui*; v. 9 (resp. 11): *Dar codru-i jalnic ca mine*; v. 10 (resp. 14): *Pică-i frunza, nu-i rămîne*; v. 11 (resp. 15): *măiculiţa mea*; v. 13—14: *Că de-ai şti tu traiul meu, / M-ai pofti la pieptul tău.*

CDXII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.23, f. $2^{r.-v.}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea: HOPÎRTA, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 5—6, 11—12 şi 15—19. Ultimul adaos trădează net proveniența sa extrafolclorică. În ms. v. 1: *puiu*; v. 3: *pre rămurele*; v. 5 (resp. 7): **Dar** *nu-s*; v. 6 (resp. 8): **a** *mele*; v. 8 (resp. 10) şi v. 9 (resp. 13): **pasăre** *bătrînă*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.126, f. $2^{r.}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEŢANI, jud. Mureş. Data: 1863. Ne duce înspre lirica de cătănie. În ms. sînt inversate v. 1—2, vin apoi: *Eu gîndeam că-mi cîntă mie, / Dar el cîntă-a cătănie*, după

care se reintă în atmosfera specifică; v. 5: *pre cleomburele;* v. 7: *Ma elea nu-s*; v. 8: *Că-elea-s surorile mele*; v. 10: *pasăre bătrînă*; v. 11 (resp. 13): *Ma nu-i pasăre*; v. 12 (resp. 14): *Că-i măicuţa mea*; restul lipseşte. Într-o situaţie similară e şi varianta: ms. nr. 2 197.II 20, f. 1^{v}, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEMEŞ IOAN JUNIOR, cl. V. Localitatea: POIANA, jud. Cluj. Data: 1863. După inversarea primelor două versuri, intervin cele ce fac aluzie la cătănie: *Am gîndit că-mi cîntă mie, / Dar el cîntă-a cătănie*, pentru a intra în substanţa specifică a cîntecului (v. 2—10 ale versiunii publicate), deosebindu-se la v. 7 (resp. 7): *Acele nu-s*; v. 8: *Că sînt surorile mele*; v. 10: *Cîntă-o pasăre*; v. 11—12 (resp. 13—14): *Da aceea nu-i bătrînă, / Că-i. maica mea cea străină.* Frecvent circulă şi în forma reprezentată de varianta: ms. nr. 2 197.II.156, f. 1^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863.

În vîrfuţul viei mele,
Este-un nuc cu frunza rară
Unde merg cucii din ţară,
De cîntă de se omoară.
Mai în jos pre clencurele,
Cîntă două turturele.
Şi-aşa cîntă de cu jale,
De cade frunza în cale.
Da nu-s două turturele,
Că-s două surori de-a mele
Şi-aşa cîntă de cu dor,
De frunzele în vînt zbor.

Cel de-al doilea text diferă de varianta aceasta la v. 3: *Und's-adun*; v. 4: *Şi cîntă*; v. 8: *De cad frunzele*. Detaliile sale tehnice sînt: ms. nr. 2 197.II.15, f. 2^{v}, t. 10: Horă (numerotarea lui Jarník). Culegător: HORŞIA IOAN, cl. VIII. Localitatea: SÎNMICLĂUŞ, jud. Alba. Data: 1863.

CDXIII. Reproduce întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.140, f. 3^{r}, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. În ms. v. 4: **şed**; v. 5: **ala**; v. 7: *Multe rabdă săracul*. La v. 9 în original ana cruza ,,sî'', tăiată de Jarník pentru rectificarea prozodiei (precum a şi apărut versul în versiunea tipărită).

CDXIV. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.185, f. 18^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STRĂJANU MIHAIL, cl. VIII. Localitatea: TIUR, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 1 şi 9. În ms. v. 1 (resp. 2): *De cînd trec dealul dincoace*, v. 2 (resp. 3): *nu-mi pot*; v. 7 (resp. 8): *dragă Doamne*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.83, f. 3^{r}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. Din ciclul *Strigări la joc*, cuprinde v. 6—7 din versiunea publicată şi au o altă încheiere. Astfel, v. 1 (resp. 4): *locurile-s rele*; v. 2 (resp. 5): *Sau mă*; v. 3—5: *De cînd maica m-au avut, / Nici o bună n-am făcut, / Făr'tot rău, cît am putut.* Din aceeaşi localitate a fost culeasă, la aceeaşi dată, varianta: ms. nr. 2 197.II.164, f. $7^{r.}$—$^{v.}$, t. 11 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI, care nu diferă de cea precedentă decît la v. 2; *ori mă bat*; la v. 3 supranumerar prin anacruză: *Că de cînd* şi la v. 4: *Nici un bine.*

CDXV. Reproduce aproape exact varianta: ms. nr. 2 197.II.176, f. 2^{v}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *De ici .. satu meu*; v. 3: *Ziua* **plînge** (evident *lapsus calami*). Textul e destul de bine reprezentat în culegere: mai cunoaştem 3 asemenea variante, care diferă în amănuntul topografic de prototipul anterior. Astfel, varianta: ms. nr. 2 197.II.117, f. 5^{r}, t. 56 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Pre-acest deal, pre-acest părău*; v. 4: *Nime*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.183, f. 4^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. V. Localitatea: DRÎMBAR, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Din Sebeş pînă-n Cergău*; v. 2: *Arde-o lumină*; v. 4: *Lumina nu se mai*; v. 5: *Numai inima mea plînge*. Varianta aceasta este importantă pentru că nuanţează o ingenioasă ipoteză emisă în vremea din urmă (Ediţia din 1963, prefaţa lui Ovidiu Papadima, p. XXXII) cu privire la posibilitatea generală a determinării zonei pe care o acoperă culegerea ,,pe baza numeroaselor nume de localităţi pe care le cuprind doinele şi mai ales strigăturile colecţiei, ca fiind locurile de baştină ale oamenilor despre care se vorbeşte în aceste poezii''. Textul cuprinde două toponimice: *Sebeş* şi *Cergău*, dar localitatea de unde s-a cules este *Drîmbar*. Varianta următoare: ms. nr. 2 197 II.3, f. 11^{r}, t. [42 f.] (numerotarea noastră). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data:. 1872. Reprezintă un caz invers. Ea diferă la v. 1: *Din Roşia pînă-n tău*; v. 2: *Arde-o*

lumină; v. 3: *Şi nime n-o poate.* Aici, întîmplător, numele localităţii din text coincide cu localitatea de baştină a culegătorului. Faţă de aceasta, pare mai plauzibil să afirmăm că prezenţa unor toponimice în cuprinsul unor texte folclorice nu vorbeşte întotdeauna, şi mai ales hotărît, despre naşterea lor în localităţile denumite astfel, deci că folosirea unui asemenea argument nu este niciodată probantă.

CDXVI. Reproduce întocmai unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.65, f 3 ^{r}, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: CEAUŞEANU ALEX., cl. VI. Localitatea: PORUMBENI, jud. Harghita. Data: 1872. În ms. v 1.: *Auzit am*; v. 2: *perină*, v. 3: **C**-*oi muri*; v. 6: **din a** *mea ţară.*

CDXVII. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.168, f. 1 $^{r.}$, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEGRUŢIU F. IOAN, cl. V. Localitatea: SUCUTARD, jud. Cluj. Data: 1872. În ms. v. 1: *Aşa-i, Doamne*; v. 3: *o clăteşte*; v. 4: *mi-o loveşte.*

CDXVIII. Reproduce aproape exact oricare din cele două variante existente în culegere. Prima: ms. nr. 2 197.II.145, f. 1 $^{v.}$, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. Diferă la v. 1: *m-au* **mîndra**; v. 4: *pre pămînt*; v. 6: *pre picioare.* A doua: ms. nr. 2 197.II.22, f. 1 $^{v.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: or. HUNEDOARA, jud. Hunedoara. Data: 1872. Diferă la v. 1: *m-o* **mîndra**; v. 2, 4 şi 6: *legăn*; v. 3 şi 5: *pre.* Apare clar că editorii au înlocuit *mîndra* cu *maica*, schimbînd semnificaţia lirică a piesei.

CDXIX. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.136, f. 4 $^{r.-v.}$, t. 21 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BIGHIGIU, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. În ms. v. 2: *ţi-***o** *părut*; v. 3: *C-un picior*; v. 4: **îţi** *lucrai*; lipseşte v. 11; v. 13 (resp. 14): **Şi** *s-umblu.*

CDXX. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.184, f. 3 $^{r.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Astfel, editorii au eliminat v. 1—6 ale acestei variante: *Cînd măicuţa m-a făcut, / Tare bine i-au părut; / C-un picior m-au legănat, / Din gură m-au blăstămat, / Cu blestem, Doamne, de foc / Să n-am bine nici noroc,* transcriind apoi versurile 7—14 cu destulă fidelitate. Diferă la v. 7 (resp. 1) şi v. 11 (resp. 5): *Cînd a-mpărţit*; v. 8 (resp. 2): *Eu am fost dus*; v. 9 (resp. 3): *Nu ştiu cum l-au*; v. 10 (resp. 4): *Că mai că nu mi s-a vint*; v. 12 (resp. 6): *Dusă am fost*; v. 13 (resp. 7): *Nu ştiu cum l-a*; v. 14 (resp. 8): *Mai tot mie.* Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „nefericire dein blast. mumei".

CDXXI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197. II.65, f. 7 $^{v.}$, t. 26 (numerotarea culegătorului). Culegător: CEAUŞEANU ALEX., cl. VI. Localitatea: PORUMBENI, jud. Harghita. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 6—7, care trădează net proveniența lor extrafolclorică. Originalul a fost transcris însă absolut exact.

CDXXII. Reprezintă prelucrarea (amplificare şi înlocuire de idei) singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.113, f. 3 $^{r.}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Editorii au adăugat versul introductiv şi l-au înlocuit pe al doilea din ms. cu al treilea din versiunea lor. În ms. v. 1 (resp. 2): *maică*; v. 2 (resp. 3): *Că mai ai copii acasă*; v. 5 (resp. 6): *la celea*; v. 7 (resp. 8): lacrămi.

CDXXIII. Editorii au avut la îndemînă o singură variantă. Au folosit numai cea de-a doua parte a sa. Pentru a face sensibilă maniera de lucru a editorilor, oferim textul integral al acestei variante, subliniind versurile care au fost selecţionate pentru a intra în versiunea publicată: ms. nr. 2 197.II.130, f. 1 $^{r.}$, t. 4—6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RAICU CLEMENTE, cl. VII. Localitatea: ŞINCA VECHE, jud. Braşov. Data: 1863.

Maică, nu mă purta rău,
Că şi io-s băiatul tău.
C-oi pune mîna pre masă
Şi ţi-oi face loc în casă,
Şi-oi pune mîna pre uşă
Şi ti-i uita cum m-oi duce.
Şi tu, maică, mi-i aştepta,

Tot cu apă rece-n vasă
Şi cu prînzu cald în masă,
Doar oi veni de la coasă,
De la coasă, de la rît.
Apa-n vasă s-a-ncălzit,
Prînzu-n masă s-a răcit
Şi eu, maică, n-am venit;
Coasa-n cui a ruginit
Şi eu, maică, n-am venit.

La versul 2, Jarník scrie şi: „prunculu"; la v. 6: „te-i".

CDXXIV. Reprezintă amplificarea masivă a singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.113, f. 3 $^{r.}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 9—10, 13, 15. În ms. v. 1: *Măiculiţa mea*; v. 2: *De te-ndură*; v. 3: *Fă, maică, -o*; v. 5: *Din parte şi*; v. 6: *Fă, măicuţă-o*; v. 8: *fiuţ drag*; v. 9—10 lipsesc; v. 9 (resp. 12): *locul crăpat*; v. 10 (resp. 11): *De pre tin'te-a îngropat*; v. 13 lipseşte; v. 11 (resp. 14): *De la noi a patra sat*; v. 15 lipseşte.

CDXXV. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.179, f. 1 $^{v.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul este nelocalizabil. Data: 1863. În ms. v. 2: *Toate cîntă*; v. 3: **seaca** *ciocîrlie*; v. 4: *Cîntă mie-a pribegie*; v. 6: *Cine nu-i*; v. 10: *La* **fe**ciorul.

CDXXVI. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.134, f. 6 $^{r.}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 7. În ms. v. 1: *Ardă-te focul*; v. 3: *Să rămînă numai un stejărel*; v. 4: *io*; v. 5: [*ochişorii* = indescifrabil şi refăcut de noi pe bază de similaritate], v. 7 (resp. 8): *Să vădu pre*; v. 9 (resp. 10): *lacrămi.*

CDXXVII. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 29 $^{v.}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875, din ciclul *Doine sau hore poporale.* În ms. v. 1: *rătundă*; v. 4: *Cadă bruma.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.28, f. 4 $^{r.}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. E fragmentară, cuprinde numai distihurile 1 şi 3, cu deosebiri la v. 2: *Eu mă cule la tin'la.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.3, f. 13 $^{r.}$, t. 65 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. Adaugă la distihul al treilea, reprodus absolut exact, încheierea: *Şi mă leagănă frumos / Să nu caz din leagăn jos. / Mă leagănă ca iarba, / Ca iarba primăvara, / Cînd o taie cu coasa.* S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197 II.115, fişa nr. 49) a acestei ultime variante transcrise absolut exact. Un ultim text ce se poate pune în relaţie cu motivul de mai sus este ms. nr. 2 197.II.117, f. 4 $^{r.}$, t. 44 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Cuprinde distihul: *Codrule, frunză mierie, / Eu mă cule, tu mă mingtie,* la care s-a păstrat şi copia personală a lui Jarník (ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 48).

CDXXVIII. Reprezintă o combinaţie a două motive deosebite. Primul e ilustrat de varianta: ms. nr. 2 197. II.152, f. 4 $^{r.-v.}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORGA IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863. Această variantă reprezintă numai primele 4 versuri ale versiunii publicate. În ms. v. 4: *Făr'tot negri.* Fonetismul *văz* < *vediu* în original. La fel şi varianta: ms. nr. 2 197. II.106, f. 13$^{r.}$, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868 (?). Diferă la v. 2 şi 3: *văd*; v. 4: *Făr'tot negri.* Cel de-al doilea motiv intrat în combinaţie este ilustrat de varianta: ms. nr. 2 197.II.8, f. 2$^{r.}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Ea cuprinde numai versurile 5—7 din versiunea tipărită, ultimul vers al acesteia (v. 8) apărînd ca un adaos al editorilor. În ms. v. 1 (resp. 5): *piciorul meu*; v. 2 (resp. 6): *De te-aş vedea.*

CDXXIX. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.108, f. 5$^{r.}$, t, 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VULCAN IOAN, cl. VII. Localitatea: BLAJ, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat refrenul: „Of, dorule", transcriind, în rest, destul de exact. În ms. v. 1 şi 3: *preste* (*munţi, deal*). Materialul poartă, cu creionul, clasificarea provizorie a lui Jarník: „doru".

CDXXX. La baza versiunii publicate stau două texte culese de aceeaşi persoană din aceeaşi localitate. Primul: ms. nr. 2 197.II.3, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. A putut oferi sugestii pentru v. 2—4 din versiunea publicată. În ms. lipseşte versul introductiv, v. 1 (resp. 2): *drumu*; v. 3 (resp. 4): *Nece de turme*; v. 4: *Ci de frăţiori de-ai mei*. Cea de-a doua: ms. nr. 2 197.II.3, f. 5 $^{v\cdot}$, t.22 (numerotarea lui Jarník), a oferit şi ea material pentru această primă parte a versiunii publicate. În ms. v. 1—3: *Badeo, bădişorul meu, / De la noi pînă la voi, / Bătută-i calea de boi*; v. 4 (resp. 3): *Ştiu că nu de boii tăi*; v. 5 identic cu v. 5 al versiunii publicate. Versurile 6—10 ale versiunii publicate provin de la varianta ms. nr. 2 197.II. 181, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALBU NICOLAE, cl. V. Localitatea: PĂNADE, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1 (resp. 6): *Haida*; v. 2 (resp. 7): *cărarea mea*; v. 3 (resp. 8): *la ţara mea*; v. 4 (resp. 9): *Că ţara mea-i.*

CDXXXI. Reprezintă o combinaţie între două variante de bază. Prima: ms. nr. 2 197.II.164, f. 6$^{v\cdot}$—7$^{r\cdot}$, t. 10—10 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. A oferit primele 9 versuri ale versiunii publicate. În ms. v. 5: *Pe unde-am umblat odată* (omis de editori); v. 9 (resp. 8): *Doar îmi văd eu* **num**-*una*; v. 10 (resp. 9): **Să**-*mi mai stimpăr*. Editorii au omis v. 11—14: *Cît mă uit cu ochii mei, / Eu nu văd oameni de-ai mei, / Făr'tot negri străinei, / Să-mi mînc zilele cu ei*. Replica sa, din aceeaşi localitate şi transcrisă la aceeaşi dată: ms. nr. 2 197.II.83, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 11—11 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARBU PARTICIU, cl.VII, este identică cu cea precedentă, deosebindu-se doar la versurile 2: *Să-mi facu ochiţii*; v. 9 (resp. 8): *Da-mi văd eu numai*; v. 10 (resp. 9): *Să-mi mai stimpăr* şi la versurile omise de editori (v. 11: **Cînd** *mă uit*). Cea de-a doua variantă: ms. nr. 2 197.II.183, f. 8 $^{r\cdot}$, t. 26 b—c (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. A oferit ultimele 4 versuri ale versiunii publicate, respectiv v. 10—13. În ms. v. 2: *pre munţi*; v. 4: *Pre unde-am umblat odată*; lipsesc v. 5—9 din versiunea publicată, după care vine catrenul final, deosebindu-se la v. 6 (resp. 11): *pre munţi cu flori*; v. 7 (resp. 12): *la nori*; v. 8 (resp. 13): *treacă din plinsori*. În cuprinsul manuscrisului aflăm însă şi alte texte, mai mult sau mai puţin fragmentare. Două variante prezintă caracteristica de a îmbina cîte două terţine. Varianta: ms. nr. 2 197.II.131, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 18—18 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureş. Data: 1863. Se deosebeşte la v. 3: *Să mă uit în lumea toată*, şi la v. 6 (resp. 11): *Să mă jeluiesc să mor*, textul neavînd decît 6 versuri Varianta: ms. nr. 2 197.II.181, f. 1 $^{v\cdot}$—2 $^{r\cdot}$, t. 5—5 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALBU NICOLAE, cl. V. Localitatea: PĂNADE, jud. Alba. Data: 1863. Are tot numai 6 versuri şi diferă la v. 3: *Să-mi capăt mamă şi tată* şi la v. 6 (resp. 7): *Să-mi capăt fraţi şi surori*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.73, f. 3$^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEŢELCA, jud. Alba. Data: 1865. În fragmentarismul ei ajunge pînă la ultima expresie posibilă a schematizării motivului. Cuprinde v. 5—6 şi 1—2 din versiunea publicată.

CDXXXII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.152, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORGA IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *Mureş*; v. 2: *Cin'bea din tin'*; *Că eu numai*; v. 4: *Şi foarte tare m-am.*

CDXXXIII. Reproduce, cu modificări importante, varianta: ms. nr. 2 197.II 113, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Din ciclul *Chiuituri*. În ms. v. 1: *Oi, săraca*; v. 2: *Eu mi-am lăsat-o*; v. 3: *Nu se-amînă*; v. 4: *Mi-oi căta ţara*; v. 5—8 (înlocuite în versiunea publicată cu v. 5—6): *Nici o floare nu iubeşte, / Ca locul de unde creşte; / Ori şi unde-o răsădeşte, / Tot nu-i ca de unde creşte*; v. 9 (resp 7): *Precum n-am iubit*; v. 10 (resp. 8): *Numai la*; v. 11 (resp. 9): *Seara, dimineaţa*; v. 12 lipseşte; v. 14 (resp. 13): *înnorat*; v. 17 (resp. 16): *maica-mi*. Varianta a doua e fragmentară. ms. nr. 2 197.II.51, f. 6$^{r\cdot}$, t. [6] (numerotarea noastră). Culegător: DRĂGHICESCU-IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Din ciclul *Din strigările ce le zic junii români, celebrînd faimosul salt al lui Romul*. Diferă la v. 1: *Oi, săraca*; v. 2: *Te-am lăsat, ţară*; v. 3: *Da n-o trece*, v. 4: *Te-oi cota, ţară*, v. 5—6: *Ţară bună şi bănoasă, / De mîndra care-i drăcoasă*, încheindu-se pe acest motiv cu totul neconcordant şi insolit.

CDXXXIV. Reproduce exact varianta: ms. nr. 2 197. II.178, f. 5 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 11: *Versul unui prunc orfan*. Culegător: MĂRCULEŢ IOAN, cl. VI. Localitatea: CERGĂU MARE, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 2: *Rău-i;* v. 5: **Că** *de-ai călca*; v. 7: **Şi** *de-ai călca*. În general, editorii au eliminat anacruzele (v. 5, 7), restituind versurilor respective cadenţa prozodică normală. Varianta a doua: ms. nr. 2 197.II.54, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. E fragmentară, cuprinzînd numai primele două distihuri, cu ordinea inversată. În ms. v. 1 (resp. 3): *Rău-i*; v. 3 (resp. 1): **ch**eatră; v. 4 (resp. 2): *Rău-i.*

CDXXXV. Oferim textul integral a celor 5 variante ce au servit la întocmirea versiunii publicate, pentru a da măsura intervenţiilor operate de editori în asemenea cazuri.

a) Ms. nr. 2 197.II.182, f. 2 $^{v\cdot}$—3$^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872.

Cîte păsărele-n codru,
Toate-mi cină şi-mi alină,
Numai eu n-am ce cina,
Nici unde mă alina,
Că mi-i cuibul lîngă drum.
Cîţi drumari călătoresc,
Tot în min'zburăturesc
Şi cuibul mi l-am mutat
În mijlocul codrului,
Unde-s puii corbului.
Corbul rău s-au mîniat
Şi din grai aşa-mi grăia:
— Puii, puişorii mei,
Grijească-vă Dumnezeu,
Numai cît v-am grijit eu.
Puii din graiu-mi grăia:
– Taică, tăiculeanul nostru,
Grijeşte-ne-o lună, două,
Să ne crească pene nouă,
Că noi încă om zbura,
Tăicuţă, cu dumneata.

b) Ms. nr. 2 197.II.6, f. 3 $^{v\cdot}$—4$^{r\cdot}$, t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegător: LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872.

Cîte păsărele-n lume,
Toate cină şi s-alină.
Numai eu n-am ce cina
Şi unde mă alina,
Că-mi fu cuibu lîngă drum.
Cîţi drumari pe drum trecea,
Toţi în cuibu meu privea.
Eu de-acolo l-am mutat
În vîrfuţul munţilor,
În crengile brazilor...
Voi brazi, ce vă legănaţi,
Sau vreţi cuibu să-l stricaţi?

c) Ms. nr. 2 197.II.183, f. 6$^{r\cdot}$, t. 23: „Pasărea şi cuibul" (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Are subtitlul: „Horă de pre Somesiu".

Cîte păsărele-n lume,
Toate cină şi se-alină.
Numai eu n-am ce cina
Şi unde mă alina,
Căci mi-i cuibul lîngă drum,
Într-o tufă de alun.
Cîţi drumari pre drum mergea,
Toţi în cuibul meu zvîrlea.
Eu de-aci mi l-am luat
Şi-n alt loc mi l-am mutat,
În vîrful munţilor,
În crengile brazilor.
Dar voi, brazi, ce vă legănaţi,
Ori cuibul vreţi să-l stricaţi,
Cît cu vînt, cît fără vînt,
Cît cu crengile-n pămînt?

d) Ms. nr. 2 197.II.127, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODEA IOAN, cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1863.

Cîte păsărele-n lume,
Toate-mi cină şi-mi alină.
Numai eu n-am ce-mi cina,
Nici unde mă alina.
Că am cuibul lîngă drum.
Supt o tufă de alun.
Cîţi pe drum călătoresc,
Toţi în min'zburătăresc.
Dar eu rău m-am mîniat
Şi cuibul mi l-am mutat,
Sus pe culmea muntelui,
La bătaia turcului.

e) Ms. nr. 2 197.II.166, f. 2$^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník) Culegător: NEMEŞ IOAN MAIOR, cl. V. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863.

Cîte păsări în pădure,
Toate cină, ba-mi alină.
Numai păsăruica mea,
Nici nu cină, nici alină,
Că i-i cuibu lîngă drum.
Cîţi drumari pre-acolo trecea,
Toţi în cuibu ei zvîrlea.

Celelalte două variante din culegere sînt fragmentare. Varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 47$^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Diferă la v. 1: *Cîte păsări în*; v. 2 (resp. 3): identic; v. 3–5: *Numai eu, amar de mine, / Nici nu cin, nici nu m-alin, / Făr'vărs lacrimi şi suspin.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.119, f. 5 $^{r\cdot}$–$^{v\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. Diferă la v.: *Toate-mi cîntă*, v. 3–4: *Numai biata ciocîrlie, / Aia-mi cîntă-n duşmănie.*

CDXXXVI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.57, f. 1$^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: ŢAPU, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat ultimele 2 versuri, după ce-au transcris destul de fidel primele cinci ale originalului. În ms. v. 1: *De-aicea pînă-n*; v. 4: *Da nici acea nu-i*; v. 5: *Că-are-o ţîr.*

CDXXXVII. Oferim textul integral al celor 4 variante ce au servit la redactarea versiunii publicate, pentru a face evidentă măsura intervenţiilor operate de editori în asemenea cazuri:

a) Ms. nr. 2 197.II.27, f. 79 $^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Poezii poporale.*

De-aici pînă la Braşeu,
Nime nu-i străin ca eu,
Numai mirla din pădure,
Dar nici ea
Nu-i singurea.
Cîndu-i mirla rău bolnavă,
Vine cucul şi-o întreabă:
— Rău ţi-i ţie, măi soruţă,
Rău ţi-i ţie, păsăruţă?
— Nu mi-i rău, fără [-o] să mor,
De durere şi de dor.
Dară cine m-o jeli,
Cînd străină, voi muri?
— Te-oi jeli eu, soră, dragă.
Voi zbura din creangă-n creangă
Şi-oi zbura din vie-n vie,
Te-oi jeli cu bucurie;
Şi-oi zbura din fag [în fag],
Te-oi jeli, soră, cu drag.

b) Ms. nr. 2 197.II.144, f. 4$^{v\cdot}$+6$^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP PETRU, cl. VIII. Localitatea: JABENIŢA, jud. Mureş. Data: 1863.

Jale-i, Doamne, cui i-i jale,
Jale-i, Doamne, maicii mele,
Jale-i la tot neamul meu
D-un voinic străin ca eu.
Precum nu s-ar cuveni
Nici părinţi a-i părăsi...
Că de-aici pînă-n Braşeu,
Nu-i voinic străin ca eu,
Numai mierla din pădure,
Care-i neagră ca o mure.
Dar şi ea are-un frăţior
Pre sturzul cel pestricior
Şi cîndu-i mierla beteagă,
Merge sturzul şi-o întreabă:
— Ce ţi-i, mierlă, ce ţi-i dragă?
O doară tu eşti beteagă?
Şi mai are-o surioară,
Vînăta privighetoare,
Cîntă noaptea pre răcoare,
Pre arbori şi pre răzoare,
'N revărsatul zorilor,
În grădina florilor.

c) Ms. nr. 2 197.II.69, f. 6 $^{r\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM, jud. Alba. Data: 1863.

De-aicea pîn' la Braşeu,
Nu-i nime sărac [ca] eu,
Numa mierla în pădure
Şi ea are unu-anume.
Cîndu-i mierla mai beteagă,
Vine cucul şi-o întreabă:
— De ce eşti, mierlă, beteagă?
—M-o pupat piţiguş cu barba neagră.
Să fi fost cu barba rasă,
Acum aş fi sănătoasă.

d) Ms. nr. 2 197.II.57, f. 2 $^{v\cdot}$–3 $^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: ŢAPU, jud. Alba. Data: 1863.

De-aici pînă în Braşeu,
Nu-i nime străin ca eu,
Numai cucu-i scris în creangă.
Da nici ala nu-i străin,
Are-o soră fată mare,
De o cheamă plevitoare,
De pleveşte feciorii,
Seara cînd merg cu boii,
Dimineaţa cînd i-aduc
Şi-i -nşiră pre lîngă jug
Şi se duc cu ei la plug.

CDXXXVIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 79 $^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Editorii au adăugat 2 versuri invocative (v. 1 şi 3), transcriind restul cu destulă fidelitate. În ms. v. 2 (resp. 4): *Dar drumul de ce-i bătut*; v. 3 (resp. 5): *De-o nevastă străină-n*; v. 5–6 (resp. 7–8): *N-are aică, / N-are maică*; v. 8 (resp. 10): *Numai grădina.*

CDXXXIX. Reprezintă reducerea variantei: ms. nr. 2 197.II.94, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au eliminat v. 4 şi 8 ale originalului. În ms. v. 2: *nu mă mînă*; v. 4: *Aşa-s, Doamne, de străină*; v. 8: *Aşa-s, Doamne, de săracă.* Materialul poartă, cu creionul, clasificarea provizorie a lui Jarník: „plangere". Sugestii, atît pentru reducerea variantei anterioare, cît şi pentru schimbarea versului al doilea, pot să fi venit din direcţia variantei fragmentare: ms. nr. 2 197.II.138, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. V. Localitatea: DRÎMBAR, jud. Alba. Data: 1872. În ms. lipsesc v. 3 şi 6 din versiunea publicată, restul de 4 versuri fiind transcrise absolut exact.

CDXL. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: Ms. nr. 2 197.II.28, f. 7 $^{v\cdot}$, t. 50 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat versul introductiv, transcriind originalul cu destulă fidelitate. În ms. v. 7 (resp. 8): **N-am milă** *unde mă duc.*

CDXLI. Reprezintă amplificarea oricăreia din cele două variante (absolut identice) culese din aceeaşi localitate: Galtiu, jud. Alba, la aceeaşi dată: 1863, prima: ms. nr. 2 197.II.164, f. 2 $^{r\cdot}$–$^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI; a doua: ms. nr. 2 197.II.83, f. 1 $^{r\cdot}$–$^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARBU PATRICIU, cl. VII. Editorii au adăugat v. 11–12, 15–16, 19–20, transcriind restul destul de fidel. În ms. v. 3: *pe nime cu drag*; v. 11 (resp. 13): *ciungari*; v. 15 (resp. 21): *Cînd va face*; v. 18 (resp. 24): *Floarea mîndrei mele*

CDXLII. Reproduce aproape întocmai unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.17, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil. Data: 1870. În ms. v. 2: *Nici una nu-i aşa-amară*; v. 3: *Ca maica*; v. 4: *Cîte poame sînt.* S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. Pop-Reteganul, unde transcrierea la v. 3: *ca mama* şi v. 5: *Nici una nu-i dulcie* (o silabă mai puţin) sînt deosebite de materialul publicat.

CDXLIII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.136, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BICHIGIU, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Editorii au înlocuit v. 1 al originalului cu primele două ale versiunii publicate. În ms. v. 1: *Copiliţa plînge tare*; v. 5 (resp. 6): *Şi maică să mă.* Materialul cunoaşte şi o dezvoltare epică. Oferim textul integral al celor două balade aflate în culegere:

a) Ms. nr. 2 197.II.185, f. 17 $^{v\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STRĂJANU MIHAIL, cl. VIII. Localitatea: TIUR, jud. Alba. Data: 1863.

Pre uliţă
La Bistriţă
Se preumbl-o copiliţă,
Cu rochiţa roşioară,
Cu cosiţa bălăioară.
Şi-i grăia luna cu soare:
— Mergi, copiliţă, mai tare,
Că vine Dunărea mare.
— Las-să vie,
Să mă mîie,
Că n-am tată să mă ţie,
Nici maică să mă mîngîie.

b) Ms. nr. 2 197.II.67, f. 1 $^{r\cdot}$–$^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA NICOLAE, cl. V. Localitatea: MÎNĂRADE, jud. Alba. Data: 1863.

Pre uliţă-n Guşteriţă,
Merge-o albă copiliţă
Cu rochia roşioară,
Cu cosiţa gălbioară
Şi grăia luna cu soare:
— Hai copiliţă, mai tare,
Că vine Dunărea mare.
— Las'să vie, să mă mîie,
Că n-am tată să mă ţiie,
Nici mamă să mă mîngîie.

S-a păstrat copia manuscrisă a variantei *a* (B.O.S., Ms. Pop-Reteganu) cu transcriere diversă la v. 3: *preumblă* v. 5: *cosiţă*; v. 7: *copiliţo*, la care se face trimitere de la varianta *b* (versurile 2, 3, 4, 5 şi 7) şi note stenogramice ale variantei de bază (POP IOAN SENIOR).

CDXLIV. Reproduce absolut exact varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 79 ^{v}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Poezii poporale*. În ms. v. 6: **Să** *nu-nfloriţi*. Celelalte variante sînt fragmentare. Prima: ms. nr. 2 197.II.146, f. 3^{r}, t. 19 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea: LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863, cuprinde numai primele 3 versuri ale versiunii publicate (transcrise exact). Varianta: ms. nr. 2 197.II.104, f. 1^{r}, t 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Are la v. 2: *De-astupaţi pîrleazurile*; sare peste v. 3—5 şi face la v. 3 (resp. 6): *şi-mi înfloriţi*; pentru a se încheia cu: *Cînd mie mi-aţi trebuit, / V-am săpat şi v-am plivit / Şi tot nu mi-aţi înflorit.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.22, 2 ^{v}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: or. HUNEDOARA, jud. Hunedoara. Data: 1872. Cuprinde v. 6—7 (din versiunea publicată) şi se încheie cu: *Cînd mie mi-aţi trebuit, / Voi aţi stat de-aţi mugurit.* În original, formele latinizante: *debuiţi* (v. 2) şi *debuit* (v. 3). Este evidentă, la aceste ultime texte, legătura cu cîntecele de nuntă. Materialul are o atestare mai veche, în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 76).

CDXLV. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.11, f. 2 ^{r}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863. Editorii au adăugat versul introductiv, transcriind apoi, în mod absolut exact, textul originalului.

CDXLVI. Reprezintă combinarea ad-hoc a două variante deosebite. Prima: ms. nr. 2 197.II.109, f. 3 ^{r}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872. A oferit primele 4 versuri, transcrise aproape exact (v. 3: *cine-a zis*; v. 1 şi 3: *pre*). Varianta a doua: ms. nr. 2 197.II.156, f. 2^{v}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863, a oferit ultimele 3 versuri ale versiunii publicate, prin omiterea v. 3 şi transcrierea mai liberă a celorlalte. În ms. v. 1 (resp. 5): *Cine o stîrnit daina, daina*; v. 3: *Arsă, -arsă totdeauna.*

CDXLVII. Reprezintă o combinaţie între două variante deosebite. Prima: ms. nr. 2 917.II.85, f. 1 ^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea: ŞOMOŞTELNIC, jud. Mureş. Data: 1872, a oferit primele 4 versuri ale versiunii publicate, cu o singură modificare (v. 3, în ms.: *merge, merge*). Cea de-a doua variantă: ms. nr. 2 197.II.117, f. 3^{v}, t. 37 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. A oferit ultimele două versuri, transcrise absolut exact. Varianta nu cuprinde, de altfel, decît aceste două versuri.

CDXLVIII. Editorii au avut la dispoziţie 5 variante deosebite. Le oferim în întregime, subliniind pasajele care au intrat (sau au putut intra) în versiunea publicată. a) Ms. nr. 2 197.II.65, f. 3^{r}, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător: CEAUŞEANU ALEX., cl. VI. Localitatea: PORUMBENI, jud Harghita. Data: 1872.

Negru-i Doamne, pămîntul,
Da-i mai negru urîtul,
Că urîtul n-are leac
Numai scîndura de brad
Şi piatra mare la cap.
Duce-m-oi cît voi vedea,
Cu urît n-oi mai şedea.
Decît cu urît în casă,
Mai bine cu boala-n oasă.
De-ar fi mama sănătoasă,
Mi-ar scoate boala din oasă;
De boală m-oi vindeca,
De urît nu voi scăpa.

b) Ms. nr. 2 197.II.71, f. 3 ^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872.

Că cîtu-i frunzuţa pre-un pom,
Nu-i ca urîtul de om
C-ai dormi şi nu ţi-i somn
Şi-ai mînca şi nu ţi-i foame,
Fără te-usci de pre picioare.
Cîtă boală-i pre pămînt,
Nu-i ca boala de urît;
Toată boala are leac,
Da urîtu n-are cap,
Fără numai scîndura de brad
Şi-o piatră mare la cap.

c) Ms. nr. 2 197.II.12, f. 2 ^{r}, t. 19 (Numerotarea lui Jarník). Culegător: GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea: HĂGHIG, jud. Covasna. Data: 1863.

Negru-i, Doamne, pămîntu,
Da-i mai negru urîtu:
Că nimica nu te doare
Totuşi te usci pre picioare
Ca şi floarea de cicoare.

d) Ms. nr. 2 197.II.106, f. 7 ^{r}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN. Nelocalizabilă. Data: 1868(?)

Lasă-mă, măicuţă,-n voie,
Nu mă da după nevoie;
Lasă-mă, maică,-n pămînt,
Nu mă da după urît,
Că urîtu n-are leac,
Fără scîndura de brad
Şi-o cruce de lemn uscat.

e) Ms. nr. 2 197.II.174, f. 4 ^{v}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea: ŞARD, jud. Alba. Data: 1872.

Duce-m-aş cît aş vedea,
Cu urît n-aş mai şedea,
Că urîtu cel de om
N-are cină, n-are somn,
Dar urîtu cel de casă
N-are cină, n-are masă,
Numai ca gardu te lasă.

CDXLIX. Editorii au avut la îndemînă patru variante, pe care le-au folosit, în mod inegal, la redactarea versiunii publicate. La baza celei publicate stă varianta: ms. nr. 2 197.II.64, f. 1 ^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea: CERGHIZEL, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 1 (resp. 2): *mîndro, şi ghiceşte*; v. 3 (resp. 5): *Codru de*; v. 4 (resp. 6): *Voinicu d-inimă*; v. 5—6: repetă întocmai v. 1—2 (resp. 2—3); v. 7: *Codru*; v. 8: *Voinicu d-inimă.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.70, f. 4 ^{r}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COCOVANU ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: CIUGUDUL DE SUS, jud. Alba. Data: 1863. A oferit numai primele trei versuri, transcrise aproape fidel (v. 2: *îmi ghiceşte*); după care (v. 4—7): *Voinicul îmbătrîneşte? / — Spune-ţi-oi, bădiţă dragă: / Voinicul de boală grea / Şi codrul de brumă rea.* Varianta: ms. nr. 2 197. II.164, f. 12 ^{v}, t. 49 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. A oferit 4 versuri; în ms. v. 1—2: *Rîndunică, mitutică, / Spune-mi dragă, frumuşică*; v. 3: *Codrul*; v. 5—6: *Codru de vînturi grele / Voinicu de gînduri rele*; v. 7: *Codru*; v. 8: *Voinicul de voie.* Ultima variantă: ms. nr. 2 197.II.175, f. 3 ^{r}, t. 21 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. A oferit numai 2 versuri; în ms. v. 1: *Mult mă mir şi mă dezmir*; v. 3—4: *Da codrul de iernuri grele, / Voinicul de gînduri rele.* Motivul are o atestare mai veche, în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 64).

CDL. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.12, f. 2 ^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea: HĂGHIG, jud. Covasna. Data: 1863. Materialul, absolut întocmai, se află şi în culegerea mai veche a lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 111).

CDLI. Reproduce destul de fidel varianta: ms. nr. 2 197.II.79, f. 1 ^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data: 1863. În ms. v. 2: **Preste**; v. 3; *N-are unde să*; v. 4: *Să cînte, focul să-şi*; v. 7: *i-i frică*; v. 9: *un voinic*; v. 10: *Mi l-aş prinde-un ibovnic*; v. 11: *subţire i-aş face*; v. 12: *Şi l-aş purta cum îi place*; v. 14: *Şede*; v. 15—16: *Zboară pre unde vrea, / De mine nice nu vrea.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.137, f. 2 ^{v}, t. 10—11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. VII. Localitatea: NUŞENI, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Prezintă diferenţe la v. 2: *Preste*;

v. 3 : *N-are loc un'* ; v. 4 : *Să cînte, focul să-şi* ; v.5—8 lipsesc ; v. 5 (resp. 9) : *De-ar fi cucul vornic dornic* ; v. 6 (resp. 10) : *Mi l-aş prinde un ibovnic* ; v. 7 (resp. 11) : *Tot cămăşi subţiri i-aş face* ; v. 8 (resp. 12) : *Şi l-aş purta cum îmi place* ; v. 10 (resp. 14) : *pre rămurea* ; v. 11 (resp. 15) : *Şi zboară pre unde vrea* ; v. 12 : *De mine nu l-a durea.*

CDLII. Editorii au avut la dispoziţie 7 variante. La baza versiunii publicate stă varianta : ms. nr. 2 197.II 72, f. 3 ^{r}, t. 24 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea : DEAJ, jud. Mureş. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 3 (provenit dintr-alt ciclu de variante) transcriind destul de fidel originalul. În ms. v. 2 : *Mult e... mult e* ; v. 3 (resp. 4) : *se frige* ; v. 6 (resp. 7) : *S-ar auzi-n.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.122, f. 2 ^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SURDESCU D., cl. V. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1872. E defectivă, lipsindu-i v. 2—3 şi modificînd ultimele două. În ms. v. 2 (resp. 4) : *C-aşa arde şi se frige* ; v. 4—5 : *Num-o dată de-ar striga, / Lumea toată s-ar mira.* Replica acesteia : ms. nr. 2 197. II.8, f. 2 ^{v}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MACOVEI IOAN, cl. VI, din aceeaşi localitate şi transcrisă la aceeaşi dată, prezintă aceeaşi structură. În ms. v. 2 (resp. 4) : *Că se arde şi se frige*, încheindu-se identic. Ultima variantă : ms. nr. 2197.II.127, f. 3 ^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODEA IOAN, cl. V. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1863. E total fragmentară, cuprinzînd numai primele două versuri, iar al doilea cu deosebiri esenţiale : *Mult eşti... mult eşti.* La nota 76, p. 345—346, editorii transcriu o altă variantă cuprinzînd un motiv poetic în plus. Pentru acest material, avem în culegere 3 variante. Prima : ms. nr. 2 197.II.177, f. 2 ^{v}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea : OBREJA, jud. Alba. Data. 1863. Diferă, de textul publicat în notă, la v. 1 : *Săracă* ; v. 2 : *Mult eşti... mult eşti* ; v. 3 : *Mult eşti* ; v. 4 : *de pe ogoare.* Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „superare". Varianta : ms. nr. 2 197.II.119, f. 5 ^{v}, t. [22 b] (numerotarea noastră). Culegător : SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea : CUGIR, jud. Alba. Data : 1868. Diferă la v. 1 : *Săraca* ; 4 : *dintre hotară* ; v. 5 : *de cară* ; v. 6—7 : *De cară braşovenești, / De căruţe-mpărăteşti.* Ultima variantă : ms. nr. 2 197.II.110, f. 2 ^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VODĂ ŢIGANU AMBROZIU, cl. VI. Localitatea : NOŞLAC, jud. Alba. Data : 1863. E mai dezvoltată. În ms. v. 1 : *Săracă* ; v. 2 ; *Mult e... mult e* ; v. 3 : *Mult e* ; v. 4—8 : *Ca tina primăvara, / Cînd o calcă vitele, / Caii cu copitele... / Săraca inimă slabă, / Cum te mîncă-o goangă neagră!*

CDLIII. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.46, f. 3 ^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea : OCNIŞOARA, jud. Alba. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 3 şi 6. În ms. v. 4 : *din mine fuge*, evident *lapsus calami.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.28, f. 5 ^{r}, t. 33 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. A oferit sugestia amplificării. Cuprinde v. 4—5 din versiunea publicată, urmate de v. 1 şi 3. Restul lipsă. Varianta : ms. nr. 2 197.II.174, f. 4 ^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea : ŞARD, jud. Alba. Data : 1872. Cuprinde v. 4—5 urmate de v. 1—2 din versiunea publicată. La v. 1 (resp. 4) : *merge.*

CDLIV. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.136, f. 4 ^{v}, t. 23(numerotarea culegătorului). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea : BICHIGIU, jud. Bistriţa—Năsăud. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 1—2, după care au transcris destul de fidel originalul. În ms. v. 1 (resp. 3) : *Turtureaua-i turturea* ; v. 2 (resp. 4) : *Şi ea-şi face* ; v. 4 (resp. 6) : *Pentru-omul care.*

CDLV. Reprezintă combinaţia dintre 2 motive deosebite, reprezentat fiecare prin cîte o singură variantă. Pentru primul motiv, avem varianta : ms. nr. 2 197.II. 72, f. 3 ^{r}, t. 23 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea : DEAJ, jud. Mureş. Data : 1872. Aceasta a oferit primele 4 versuri ale versiunii publicate. În ms. v. 1 : *şi allu-mi* ; v. 2 : *nici de-un bine.* Pentru cel de-al doilea motiv, avem varianta : ms. nr. 2 197.II.3, f. 12 ^{r}, t. 59 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. A fost transcrisă cu mai multe modificări dictate de necesitatea sudării la textul anterior. A oferit ultimele 4 versuri ale versiunii publicate. În ms. v. 1 (resp. 5) : *Supărare, voie rea* ; v. 3 (resp. 7) : *pre-aşezămînt.*

CDLVI. Reprezină amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.109, f. 3 ^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, c. V. Localitatea : AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 4, transcriind originalul cu destulă fidelitate. În ms. v. 2 : *ce mi-a dat* ; v. 3 : *io nu* ; v. 5 (resp. 6) : *Şi-o nimică nu mi-a dat* ; v. 6 şi 7 (resp. 7—8) : *mi-ai* (*scurtat, băgat*).

CDLVII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.165, f. 6 ^{v}—7 ^{r}, t. 44 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Editorii au adăugat v. 1—2, 5, 8, 11—12 şi au transcris cu destulă libertate materialul original. În ms. v. 1 (coresp. v. 1—2 din versiunea publicată) : *Frunză verde, pre uliţă* ; v. 3 (resp. 4) : *Ducîndu-o la* ; v. 4 (resp. 6) : *Ea din grai aşa-au* ; v. 6 (resp. 9) : *Slobozi-mă din* ; v. 7 (resp. 10) : *Să mă duc eu pre* ; v. 8 (resp. 11) : *Să mă-ntîlnesc* ; v. 9 (resp. 13) : *Ca să scriu*, v. 10 (resp. 14) : *S-o trimet la maica mea* ; v. 11 (resp. 15) : *de-a mai avea* ; v. 12 (resp. 16) : *Să-i pună* ; v. 13 (resp. 17) : *Şi de-o mai avea-un* ; v. 14 (resp. 18) : *Să-i pună* ; v. 15 (resp. 19) : *şi-al meu.*

CDLVIII. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II 127, f. 3 ^{v}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODEA IOAN, cl. V. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 3 : *crişmă* ; v. 5 : *Fără eu* ; v. 6 : *În pămînt* [*cu*] ; v. 8 : *Şi-a meu bine-au.* La v. 6, adaosul nostru între croşete, pentru un evident *lapsus calami.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.175, f. 3. ^{v}, t. 28 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. Cuprinde numai partea de la început. În ms. v. 1 : *Sărac dor, sărac urît* ; v. 3 (resp. 2) : *Unde eşti* ; v. 4 : *Că în tîrg* ; v. 5 (resp. 3) : *La crîşmă.* Varianta : ms. nr. 2 197. II.27, f. 30 ^{r}, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Doine şi hore*, cuprinde numai distihul al doilea al versiunii publicate, introdus de : *Mult mă mir de al meu bine, / Unde-i dus şi nu mai vine* ; v. 3—4 : *nu l-am* (*băut, vîndut*). Motivul e atestat încă în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 113). Transcriem, pentru frumuseţea sa deosebită, varianta : ms. nr. 2 197.II.152, f. 2 ^{v}—3 ^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ORGA IOAN, cl. VI. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863.

Mult mă mir de unele,
Ce foc fac cu binele.
Mult mă mir şi de-al meu bine,
Ce s-a făcut de la mine
Că io-n tîrg nu l-am vîndut,
În birtu nu l-am beut.
Poate că l-am semănat
Astă toamnă-n grîu curat.
Grîu curat am secerat,
Al meu bine n-a-nturnat ;
Grîu curat am pus în stog,
Al meu bine-a ars în foc.

CDLIX. Reproduce exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.111, f. 4 ^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea : CHILIENI, jud. Covasna. Data : 1863. În ms. v. 1 : *Săraca* ; v. 2 şi 3 : *vîntul* ; v. 4 : *Şi stinsă.*

CDLX. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.119, f. 4 ^{r}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea : CUGIR, jud. Alba. Data : 1868. În ms. v. 1 : *Pre dealu* ; v. 2 : *Primblă-se* ; v. 4—5 : *i-o* ; v. 5 : **De** *nu.*

CDLXI. Nu am aflat în cuprinsul culegerii prototipul cîntecului.

CDLXII. Reproduce aproape exact varianta : ms. nr. 2 197.II.66, f. 1 ^{r}, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea : NADĂŞA, jud. Mureş. Data : 1867—1868. În ms. v. 1 : *de-acela* ; v. 2 : *De care nu şti* ; v. 4 : *Că eu cîntu.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.139, f. 4 ^{v}, t. 42 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. Aduce un vers în plus (v. 3). În ms. v. 1 : *de-acela* ; v. 3 : *A cînta şi-a descînta* ; v. 4 (resp. 3) : *Cumu-şi* ; v. 5 (resp. 4) : *Că io cîntu.*

CDLXIII. Nu am aflat în cuprinsul culegerii prototipul cîntecului.

CDLXIV. Reprezintă prelucrarea (prin reducere şi amplificare concomitentă) a singurei variante din cule-

gere : ms. nr. 2 197.II.17, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegătorul este anonim, iar textul nelocalizabil. Data : 1870. Editorii au adăugat v. 5—8 și au omis v. 5—9 ale originalului. Transcrierea v. 1—4 s-a făcut absolut exact. Versurile omise : *Cît am trăit pe lumuță, / Nu văzui verde frunzuță / Pîn'la mîndra-n grădinuță : / Tăt o ninge și-o brumează / Și tăt stă verde și creață*, ceea ce ne duce la textul XLIII. În ms., textul poartă titlul *Petrecerea.*

CDLXV. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.3, f. 12 $^{r\cdot}$, t. 59 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 3 : *inim***o**. Motivul nu e atestat în N. Pauleti.

CDLXVI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.12, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea : HĂGHIG, jud. Covasna. Data : 1863. În ms. v. 4 : *Și ajută la răbdare.*

CDLXVII. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.65, f. 6 $^{v\cdot}$, t. 24 (numerotarea culegătorului). Culegător : CEAUȘEANU ALEX., cl. VI. Localitatea : PORUMBENI, jud. Harghita. Data : 1872. În ms. v. 2 : *mi-***e** *mie* ; v. 3 : *Toată lumea* ; v. 4 : *mai po***t**. Alte două variante sînt mai dezvoltate. Prima : ms. nr. 2 197.II.3, f. 12 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 59 c (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data : 1872. Diferă la v. 1 : *Doamne***o** ; v. 3 : *de s-ar mira* ; v. 4—5 : *Cum pămîntu-l poci călca / Și în lume poci umbla.* Motivul, amplificat pînă la 6 versuri, apare încă în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Mușlea, p. 112. I. Mușlea nu reține lucrul). A doua variantă : ms. nr. 2 197.II.12, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea : HĂGHIG, jud. Covasna. Data : 1863. Diferă la v. 3—5 : *N-ar mai sta de-a mă-ntreba / Și-ar sta-n loc și s-ar mira, / Cum pămintu-l pot călca.*

CDLXVIII. Reprezintă amplificarea pînă la dublu a singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.69, f. 7 $^{v\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarnik). Culegător : CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea : BUCIUM, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat ultimele 4 versuri, care trădează evident contrafacerea. Originalul e transcris absolut exact.

CDLXIX. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.119, f. 5 $^{v\cdot}$, t 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea : CUGIR, jud. Alba. Data : 1868. În ms. v. 4 : **Că-***i legată* ; v. 5 : *C-***o** *mîncat-o.*

CDLXX. Reprezintă o combinație între 6 variante. Cea mai completă dintre ele este : ms. nr. 2 197.II.183, f. 7 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 25 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Cuprinde primele trei distihuri din versiunea publicată și adaugă un al patrulea, în locul celui corespunzător al acelei versiuni. În ms. v. 4 : *De frunzele* ; v. 6 : *De frunzele cad în* ; v. 7—8 : *Apoi-așa cîntă de dulce, / Cînd se duce să se culce.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.185, f. 17 $^{v\cdot}$—18 $^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STRĂJANU MIHAIL, cl. VIII. Localitatea : TIUR, jud. Alba. Data : 1863. Cuprinde distihurile 1, 4 și 3, în ordinea de mai sus (primul fiind însă lărgit la 3 versuri. În ms. v. 1 : *Frunză verde-a nucului* ; v. 3 (resp. 2): *În pădurea Clujului* ; v. 4 (resp. 7) : *de frumos* ; v. 5 (resp. 8) : *D-o frunzuță cade jos* ; v. 7 (resp. 6) : *D-o frunzuță pică-n cale.* Aceeași schemă o are și varianta : ms. nr. 2 197.II.164, f. 13 $^{r\cdot}$, t. 52 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Lipsește lărgirea inițială la 3 versuri. În ms. v. 2 : *În pădurea Clujului* ; v. 3 (resp. 7) : *de frumos* ; v. 4 (resp. 8) : *De cade frunza pe* ; v. 6 (resp. 6) : *De cade frunza pe.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.42, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător : GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea : MANIC, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1872. Cuprinde distihurile 1 și 4, adăugînd unul inedit în final. În ms. v. 1 : *În pădurea Clujului* ; v. 2 : *Cîntă puiul cucului* ; v. 3 (resp. 7) : *de frumos* ; v. 4 (resp. 8) : *De și frunza pică jos* ; v. 5—6 : *D-așa cîntă de cu jele, / De și Clujul mi-i că piere.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.23, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea : HOPÎRTA, jud. Alba. Data : 1872. Cuprinde distihurile 1, 3 și cîte un vers din distihurile 2—4. În ms. v. 1 : *puiu* ; v. 2 : *În pădurea Clujului* ; v. 4 (resp. 8) : *De pică frunza pe jos* ; v. 6 (resp. 6) : *pre cale.* Ultima variantă : ms. nr. 2 197.II 119, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea : CUGIR. jud. Alba. Data : 1868. Cuprinde numai primul distih, modificat profund, la care adaugă unul inedit. În ms. v. 1 : *Cîntă-***mi** ; v. 2 : *În coarnele plugului* ; v 3 (resp. 5) : *de cu jele* ; v. 4 : *De stau apele de-a mere.*

CDLXXI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.165, f. 1 $^{v\cdot}$—2 $^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil și nedatabil. În ms. v. 2 și 4, 6, 8 : *Năcăjită-s* ; v. 5 : *răchită* ; v. 7 : *Cîntă cucu-n tău și-n tău.*

CDLXXII. Reprezintă o combinație din două texte circulînd deosebit. Primul : ms. nr. 2 197.II.27, f. 30 $^{r\cdot}$, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Doine și hore*, a oferit primele patru versuri ale versiunii publicate. Materialul a fost transcris aproape exact. În ms. v. 2 și 4 : *Cumu-i* ; v. 3 : *Atita sînt.* Cel de-al doilea text intrat în combinație : ms. nr. 2 197.II.149, f. 5 $^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea : DUMBRAVA, jud. Alba. Data : 1863. A oferit v. 5—8 din versiunea publicată. Materialul a fost transcris absolut exact. În culegere există încă două variante la acest al doilea text, caracterizate prin inversiunea ordinii celor două distihuri. Varianta : ms. nr. 2 197.II.6, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 10 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea : ALĂMOR, jud. Sibiu. Data : 1872, diferă la v. 1 (resp. 7) : *lumea li-i* ; v. 3 (resp. 5) : *lumea li-i* ; v. 4 (resp. 8) : *Mie mi-i negru tăciune.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.59, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarnik). Culegător : BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea : ALECUȘ, jud. Alba. Data : 1872. Este întru totul identică celei precedente. Pentru ultimele patru versuri ale versiunii publicate (v. 9—12) nu am aflat prototipul în cuprinsul culegerii.

CDLXXIII. Reproduce exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 47 $^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Doine poporale.* În ms. v. 1 și 3,5 : *Cînd îmi vine.*

CDLXXIV. Reprezintă reducerea oricăreia din cele două variante absolut identice aflate în culegere : ms. nr. 2 197.II.57, f. 6 $^{r\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANC ȘTEFAN, cl. V. Localitatea : ȚAPU, jud. Alba. Data : 1863 sau ms. nr. 2 197.II.173, f. 5 $^{r\cdot-v\cdot}$,t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegăor : MICU SIMEON. cl. VIII. Localitatea : SĂRMĂȘEL, jud. Mureș. Data : 1863. Editorii au eliminat ultimul vers al originalului, transcriind exact restul. În ms. v. 1 : *brodiu* ; v. 7 : *La cîte, sînt pre sub stele* (eliminat de editori în versiunea tipărită).

CDLXXV. Reprezintă prelucrarea (concomitent reducere și amplificare) a singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.128, f. 5 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 14 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea : TELEAC, jud. Mureș. Data : 1872. Versiunea tipărită cuprinde distihurile 1, 3 și 4 din manuscris și adaugă un distih nou, cel din final. În ms. v. 3—4 : *Mă dusei cu coasa-n șes / Cosii iarbă și ovăz* ; v. 5 (resp. 3) : *cu coasa-n coaste* ; v. 6 (resp. 4) : *Cosii iarbă și.*

CDLXXVI. Nu am aflat prototipul cîntecului în cuprinsul culegerii.

CDLXXVII. Nu am aflat prototipul cîntecului în cuprinsul culegerii.

CDLXXVIII. Reprezintă prelucrarea (concomitent reducere și amplificare) a variantei : ms. nr. 2 197.II.72, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 25 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea : DEAJ, jud. Mureș. Data : 1872. Editorii au eliminat v. 3—4 din original și au adăugat v. 6—7. În ms. v. 1: *Arză-te-***ar** *focu***l** ; v. 2 : *De tînăr copil* ; v. 3—4 : *Codru-i verde și frunzit, / Badea, tînăr necăjit* ; v. 5 (resp. 3) : *Necăjitu-i.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.14, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 23 (numerotarea culegătorului). Culegător : HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea : LIVADA SOMEȘ, jud. Cluj. Data : 1863. Cuprinde numai primul distih al cîntecului (v. 1 : *Ardă-te*), atașat la motivul urîtului : v. 1—2 : *Ardă-te focul, urît, / Rea boală ești pre pămînt.*

CDLXXIX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere. ms. nr. 2 197.II.168, fl 1 $^{r\cdot}$, t. 1 (nu-

merotarea culegătorului). Culegător: NEGRUŢIU F. IOAN, cl. V. Localitatea: SUCUTARD, jud. Cluj. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 5, au eliminat deficienţele metrico-ritmice şi au transcris textul original cu destulă exactitate. În ms. v. 5: *Că la altele le-ai*; v. 7: *La altele le-ai făcut.*

CDLXXX. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.124, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 2: *Cine-i.* Celelalte două variante din culegere sînt mai mult sau mai puţin asemănătoare. Varianta: ms. nr. 2 197.II.65, f. 5^{v}, t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegător: CEAUŞEANU ALEX., cl. VI. Localitatea: PORUMBENI, jud. Harghita. Data: 1872. Diferă la v. 4: *Să se sature.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.94, f. 4^{v}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: AŞINIP, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 2: *Cine-i*; v. 3: *Să rămînă*; v. 4: *s-o sătura.* Materialul poartă, cu creionul, clasificarea provizorie a lui Jarnik: „necajitul"

CDLXXXI. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.175, f. 4 ^{r}, t. 40 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEI, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat versul introductiv, transcriind originalul destul de fidel. În ms. v. 1 (resp. 2): *De mi-aş face-un*; v. 2 (resp. 3): *Ce mai crîşmar aş fi eu*; v. 5 (resp. 6): *Aş da*; v. 6 (resp. 7): *necăjit.* Celelalte două variante din culegere inversează ordinea distihurilor finale. Varianta: ms. nr. 2 197.II.135, f. 2^{r}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872. Face la v. 1: *De m-aş vedea-n*; v. 2: *Crîşmăriţă ce-aş*; v. 3: *C-aş da vinul îndulcit*; v. 5: *Şi-aş da vinul pipărat.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 52^{v}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Poezii poporale.* Este identică celei precedente (la v. 3: **Aş** *da vinul*).

CDLXXXII. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.13, f. 1^{v}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872.

CDLXXXIII. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.42, f. 2^{v}, t. 22 (numerotarea culegătorului). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. În ms. v. 3: **Da** *de la*; v. 4: *Era-o luncă.*

CDLXXXIV. Reprezintă prelucrarea variantei: ms. nr. 2 197.II.156, f. 1^{r}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863. Editorii înlocuiesc ultimele 3 versuri ale originalului cu alte trei. În ms. v. 2: *Badeo*; v. 3: *Şi cînd din somn*; v. 4—6: *Perna-n braţe o am prins / Şi-o sărutai cu dulceaţă, / Ca cînd ar fi a ta faţă.* Celelalte două variante din culegere schimbă personajul vorbitor: feciorul se adresează mîndrei. Varianta: ms. nr. 2 197.II.49, f. 2^{r}, t. 3 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea: or. BLAJ, jud. Alba. Data: 1863. Are la v. 1: *Că-am visat*; v. 2: *Mîndră*; v. 3: *Şi cînd din somn*; v. 4: *Perinuţa-n braţă-am strîns.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.54, f. 3^{r}, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Face la v. 2: *Mîndro*; v. 3—4: *Da după ce m-am trezit, / Lîngă min' nu te-am găsit.* Adaosul editorilor trădează net proveniența sa extrafolclorică.

CDLXXXV. Nu am aflat prototipul cîntecului în cuprinsul culegerii.

CDLXXXVI. Reprezintă reducerea considerabilă a variantei: ms. nr. 2 197.II.61, f. 1 ^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUSONIU VASILE, cl. V. Localitatea: TĂUNI, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au omis v. 7—13 din manuscris şi au adăugat v. 7—8 din versiunea publicată. Atît cît au transcris au făcut-o destul de fidel. În ms. v. 4: **Că** *nu ştiu*; v. 5: *Badeo-i lesne*; după care versiunile omise: — *Tu, mîndruţo, draga mea, / Adă mîna şi mă iartă, / S-avem vorbe la olaltă. / — Vai, badeo, urît i-n lume, / Precum mi-i mie acum; / Vai, badeo, urît-te-ar lumea, / Precum te-am urît io-acuma.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.117, f. 1^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872, nu duce dialogul mai departe de primul schimb de replici. În ms. v. 1: *Frunză verde măr bătut*; v. 2 (resp. 1) *bade*; v. 3 (resp. 2): **D**-*aseară*; v. 4 (resp. 3): *mîndră*; v. 5 (resp. 4): *Nu ştiu ce ţi-am.* Alte trei variante cuprind numai scuza feciorului. Sînt întru totul identice: ms. nr. 2 197.II.184, f. 6^{r}, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863, face: v. 1: *Frunză verde lemn uscat*; v. 2 (resp. 3): *lele*; v. 3 (resp. 4): *Nu ştiu ce ţi-am*; v. 4: *De pre min'te-ai mîniat.* Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „escusare". Varianta: ms. nr. 2 197.II.132, f. 5^{v}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867. Nu diferă de fel de cea precedentă. Varianta: ms. nr. 2 197.II.87, f., 1^{r}, t. 1 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA VASILE, cl. VI. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863. Se deosebeşte de cele două anterioare numai la v. 4: *Şi pre min' te-ai mîniat.*

CDLXXXVII. Reprezintă prelucrarea singurei variante din culegere, pe care o dăm în întregime, subliniind versurile ce au fost reţinute de editori: ms. nr. 2 197.II.66, f. 3 ^{v}, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867 — 1868.

Nu gîndi, mîndră, gîndi
Că dacă nu ne-om iubi
În apă m-oi azvîrli.
Că n-ai ajuns *alea zile,*
Să-mi fac seama *pentru tine.*
Că numa-un paş oi păşi,
Trei ca tine mi-oi găsi.
Pentru că una ca tine,
Mi-oi găsi în toate zile
Şi una ca dumneata
Mi-oi găsi totdeauna.

Jarník subliniază cu creionul „alea dîle" (= alea zile) la v. 4.

CDLXXXVIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.106, f. 8$^{r.-v}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868 (?). Editorii au adăugat v. 2, 4, 5, 12, 17, 24, 29 şi au transcris originalul cu destulă libertate. În ms. v. 1: *clencuţă*; v. 2: *Badiu meu cu trei drăguţă*; v. 3: *Una ieşi la portiţă*; v. 4 (resp. 3): *Gata ca şi-o*; v. 5 (resp. 6): *Şi, zău, el trecea*; v. 6: *Ca şi-on*; v. 7: *Ea i-a rîs*; v. 9 (resp. 10): *Şi ea-n casă s-a băgat*; v. 10 (resp. 11): *Şi mumă-sa o-a-ntrebat*; v. 13 (resp. 15): *Ori drăguţu te-o lăsat*; v. 14 (resp. 16): *Nu m-o nins, nu m-o plouat*; v. 15 (resp. 17): *Nici drăguţu m-o lăsat*; v. 16 (resp. 18): *la portiţă*; v. 17 (resp. 19): *Ca şi-o*; v. 18 (resp. 20): *Şi, zău, el*; v. 19 (resp. 21): *Ca un păun*; v. 21 (resp. 23): *Inima-n min'*; v. 22 (resp. 25): *Nu fi, fiică, supărată*; v. 23 (resp. 26): *Ia o cofă*; v. 25 (resp. 28): *Tu acolo l-i*; v. 28 (resp. 32): *Şi v-o fi*; v. 29 (resp. 33): *Şi nu vă veţi iubi mai mult.*

CDLXXXIX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.8, f. 1^{r}, t. 1—2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN. cl. VI. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 5—6 şi au omis v. 5 din manuscris. În ms. v. 1: *Zis-***au**; v. 2: *pre tine*; v. 3: *Că foarte mulţi*; v. 5: *Mărită-te, mîndra mea*; v. 8 (resp. 9): *Nici în tine, tu surată*!

CDXC. Reprezintă prelucrarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.45, f. 2^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HANDRA ZAHEI, cl. V. Localitatea: MÎNĂRADE, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au înlocuit v. 5—7 din manuscris cu 5—10 din versiunea publicată. În ms. v. 1: *Bădiţo*; v. 3: *Da*; v. 5—7: *Du-te, badeo, dracului, / Că ţi-ai dat sfat satului şi cuvîntul dracului.*

CDXCI. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.68, f. 5^{v}—6^{r}, t. 45 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 1: *badeo*; v. 2: *iacă*; v. 3 *calul*; v. 4: *Şi-ţi cată mîndră*; v. 5: *Badeo*; v. 6: *C-al meu. păr.* La v. 7: *sum* (= sînt). Varianta: ms. nr. 2 197.II.71, f. 2^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872. E defectivă, cuprinzînd numai 6 din cele 8 versuri. În ms. v. 2: *iacă*; v. 3 (resp. 4): *Şi să-ţi capeţi una*; v. 5 (resp. 6): *C-al meu păru-i*; lipsesc v. 3 şi 8. La v. 6: *sum* (= sînt). Varianta: ms. nr. 2 197.II. 139, f. 1^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Adaugă unei formule identice un distih inedit. În ms. v. 2: *bade*; v. 3 (resp. 4): *Şi cată*; v. 5 (resp. 6): *C-a meu păru-i*; v. 6 (resp. 7): *Şi-s drăguţă*; v. 7—8: *Şi ţi-am fost, bade, şi ţie / Din a mea copilărie.* Varianta: ms. nr.

2 197.II.184, f. 13$^{r\cdot}$, t. 71 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Debutează cu un distih inedit, după care cuprinde întregul cîntec. În ms. v. 1—2 : *Spune-mi, badeo, șa ori șa, / Dragă ți-s vreo țiră-ori ba* ; v. 3 (resp. 1) : *badeo* ; v. 4 (resp. 2) : *iacă-i*, v. 5 (resp. 3) : *Înșeală-ți murgul și te-aleargă* ; v. 6 (resp. 4) : *Și-ți capătă-alta mai* ; v. 8 (resp. 6) : *Că-a meu păr* ; v. 9 (resp. 9) : *Și ïs dragă*. Materialul e însoțit de clasificarea provizorie a lui Jarník : „cere dechiarare." Două variante prezintă o schemă compozițională deosebită. Pentru reușita formulei, oferim un text integral : ms. nr. 2 197.II.148, f. 3 $^{v\cdot}$—4 $^{r\cdot}$, t. 3—4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP LADISLAU, cl. VII. Localitatea : or. BLAJ, jud. Alba. Data : 1863.

Badeo, sîmbătă sara,
Rujuliță-n calea ta.
Eu, bade, te-aș întreba :
Dragă ți-am fost eu, ori ba ?
De nu ți-am fost, bade, dragă,
Iaca, badeo, lumea-i largă,
Înșeală-ți murgu și te-aleargă,
De-ți capătă altă dragă,
Badeo, cu cosița neagră.
C-a meu păr e gălbior,
Am fost dragă tuturor
Și ți-am fost, badeo, și ție
Pînă-ai fost de omenie.
Dacă nu te-ai omenit,
Dracului ai trebuit.

Față de acesta, replica sa : ms. nr. 2 197.II.147, f. 3$^{r\cdot-v\cdot}$, t. 4—5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOSIF, cl. VI. Localitatea : or. BLAJ, jud. Alba. Data : 1863. Se comportă astfel : v : 1 și 5, 6, 9 : *bade* ; v. 4 : *ți-am fost***u** ; v. 10 : *păru-i*.

CDXCII. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.114, f. 4$^{v\cdot}$, t. 47 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu. Data : 1872. Din ciclul *Alte chiuituri*. Editorii au adăugat v. 3, 8—10, 14—17, 20—21. În ms. v. 2 : *Fă-ți fîntînă la pîrleaz* ; v. 3 (resp. 4) : *la lună* ; v. 4 (resp. 5) : *Hai mîndruță, la-apă* ; v. 7 (resp. 11) : *bade***o** ; v. 10—12 : *Că eu dacă voi veni, / Tu vei trece-un pod și-o vamă / Și-i zice că ești cătană* ; v. 8 (resp. 18) : *Eu ïs nevastă-nvălită* ; v. 9 (resp. 19) : *că ïs fugită*. Cea de-a doua variantă din culegere este fragmentară, cuprinzînd numai 7 versuri : ms. nr. 2 197.II.138, f. 3$^{r\cdot}$, t. 9 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IACOB, cl. V. Localitatea : DRÎMBAR, jud Alba. Data : 1872. În ms. v. 1 : *Măi bădiță, măi viteaz* ; v. 2 : *În fîntînă* ; v. 3 : *Și mă cheamă sara pre lună* ; v. 5 (resp. 11) : *Ba io, bade* ; v. 7 (resp. 13) : *Nici cu tin'ce*.

CDXCIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere. ms. nr. 2 197.II.134, f. 4$^{v\cdot}$—5$^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data : 1863. Editorii au adăugat versurile invocative 1 și 6, introducînd astfel fiecare din cele două catrene ale cîntecului. În ms. v. 3 (resp. 4) : *Tot cu var și cărămidă* ; v. 6 (resp. 8) : *Casa ta-i grajdiu*.

CDXCIV. Reprezintă o contaminare subtilă din mai multe variante deosebite și cu numeroase sugestii venite dinspre alte cîntece (mai ales de la cîntecul următor CDXCV). La baza versiunii tipărite stă varianta : ms. nr. 2 197.II.139, f. 1$^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data : 1863. Aceasta a oferit cel mai mare număr de versuri din versiunea publicată (v. 8—14). În ms. v. 1 (resp. 8) : *Tu bădiță* ; v. 2 (resp. 9) : *tu mi-i uri* ; v. 3 (resp. 10) : *Io altul nu mi-oi găsi* ; v. 4 (resp. 11) : *Nici pragul nu l-am* 5 ; v. (resp. 12) : *Cînd de-altul* ; v. 6 (resp. 13) : *mai țînțălat* ; v. 7—8 : *Mai-nfășurat cu curele, / Nu ca tine-un supt de șele*. La această variantă fac trimitere editorii (nota 77, p. 346), relevînd v. 6 și mai ales termenul *țînțălat*. V. 5—7 din varianta publicată provin din : ms. nr. 2 197.II.165, f. 3$^{v\cdot}$—4$^{r\cdot}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil și nedatabil. În ms. v. 3 (resp. 7) : *Și ție de ciufulit* ; v. 4—5 : *Da io-s floare dintre flori, / Drăguță la feciori*, cu care se încheie de altfel cîntecul. V. 1—4 din versiunea publicată provin din : ms. nr. 2 197.II.165, f. 1$^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil și nedatabil. Editorii au reținut primele 3 versuri ale acestei variante și, adăugîndu-le versul introductiv, le-au transcris destul de liber. În ms. v. 1 (resp. 2) : *Și tu, bade* ; v. 3 (resp. 4) : *Voi fi la un ciuf drăguță*. Au omis v. 4—9, pe care le vom analiza la textul următor. Două variante fac comentariul liric al v. 10 din versiunea publicată : *Eu altul n-oi mai găsi*, într-un mod aproape identic, ceea ce arată fixitatea relativă a formulei și independența sa circulatorie. Varianta : ms. nr. 2 197.II.133, f. 3 r., t. 8 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea : BUDIU MIC, jud. Mureș. Data : 1863. Face la v. 1—4 : *Tu, bădițo, -așa-i gîndit, / Că ca tin'n-oi mai găsi. / D-am găsit, bade, și-o mie, / Numai să-mi trebuie mie*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.2, f. 4$^{r\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea : BOGATA, jud. Mureș. Data : 1863. Poartă pe margine, la v. 3, glosa lui Jarník : „găsesc", diferă la v. 1 : *bădiță* ; v. 2 : *Că ca tine n-oi* ; v. 3 : *badeo*. Două variante comentează v. 13—14 ale versiunii publicate. Le dăm în continuare pe amîndouă, pentru a întregi imaginea despre întreaga familie de motive.

a) Ms. nr. 2 197.II.27, f. 91$^{r\cdot}$, t. 3 : *Vers popular* (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jdd. Alba. Data : 1876.

Nu te ține, bade, mîndru
Că nime nu-ți are gîndu,
Că nu ești așa frumos,
Fără, bade, -un urîcios.
Că dacă tu mă-i lăsa,
Altul nu-mi voi căpăta.
Da nici pragul nu l-oi trece
Și îmi voi căpăta zece,
Nici pragul nu l-am călcat
Și altul mi-am căpătat.
Mai micu și mai frumos,
Nu ca tine-un urîcios
Mai micu și mai mereu,
Nu ca tine-un prostălău ;
Mai înalt, mai sprîncenat,
Mai dulce la sărutat.

b) Ms. nr. 2 197.II.184, f. 14$^{v\cdot}$, t. 81 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863.

Frunză verde lemn uscat,
Eu tare m-am supărat
Că bădița m-a lăsat.
Nu mi-i ciudă, nici bănat,
Că altul mi-am căpătat,
Mai înalt, mai sprîncenat,
Mai dulce la sărutat ;
Mai înalt și mai subțire,
Nu ca elu scos din fire ;
Mai înalt și mai frumos,
Nu ca el un urîcios.
De înalt e ca un brad
Și la mers e granatir,
Și la față trandafir.

CDXCV. Reprezintă o contaminare de 3 motive poetice deosebite, ilustrate prin v. 1—6, 7—11, 12—16 ale versiunii publicate. Pentru fiecare din aceste 3 motive editorii au avut cîte o variantă. Prima : ms. nr. 2 197.II., 139, f. 1$^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data : 1863. Face la v. 2 : *Că* **ïs** *floare de pre* ; v. 4 : *Da io-s* ; v. 8 : *Din a mea copilărie*, după care vin 3 versuri omise de editori : *Cînd eram în scăldătoare, / Tot ziceai să cresc mai tare, / Să-ți fiu dragă dumitale*. A doua variantă : ms. nr. 2 197. II.165, f. 1$^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil și nedatabil. Oferise primele sale 3 versuri textului CDXCIV face la v. 4 (resp. 6) : *Pentru că ți-am fost eu ție* ; v. 5 (resp. 8) : *Într-a mea* ; v. 7—9 (înlocuite în versiunea publicată cu v. 10—11) : *De acum alta să-ți fie. / De cînd nu te-ai omenit, / Eu de-a-tuncea te-am urît*. A treia variantă : ms. nr. 2 197.II.113, f. 4$^{r\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863. Face la v. l. (resp. 12) : *de la* [indescifrabil] ; v. 3 (resp. 14) : *Busuioc* : după care urmează v. 6—9 : *Cînd ai sta tu-a mă lua, / Mult aș sta și m-aș uita, / Ori nu m-aș mai mărita / După-un om ca dumneata*. Două variante, perfect individualizate, merită să fie citate integral :

a) Ms. nr. 2 197.II.12, f. 1$^{r\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník) Culegător : GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea : HĂGHIG, jud. Covasna. Data : 1863.

Tu bădiță, -așa-i gîndit,
Că io-s floare de găsit
Ție de batjocorit,
Da eu, badeo-, -s floare verde
Să-i fiu dragă cui mă vede
Și ți-am fost, badeo, și ție
Pîn-ai fost de omenie.
Dacă nu te-ai omenit,
Dracului ai trebuit !

b) Ms. nr. 2 197.II.117, f. 4$^{r\cdot}$, t. 47 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea : ERNEI, jud. Mureș. Data : 1872.

Și tu-ai cugetat, bade, cugetat,
Că sînt un fir de năsip
Și ție de batjocorit.
Dar eu îs o floare-nvoaltă
Și-s dragă la lumea toată,
Și ți-am fost, bade, și ție,
Pînă-ai fost de omenie.

Omenia o-ai lăsat.
Pre tin' dracului te-am dat.

Alte două cîntece prezintă caracteristica de a îmbina elemente din textul anterior (CDXCIV) cu motivul de mijloc (v. 7—11) al versiunii publicate a cîntecului de faţă. Le oferim în întregime în continuare :

a) Ms. nr. 2 197.II.17, f. 1 $^{r.-v.}$, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegătorul e anonim, iar materialul nelocalizabil. Data : 1870 şi poartă titlul : *Lelea bărnace.*

Bade, bădişorul meu,
Multe faci în butul meu ;
Da fiindcă-s cam negruţă
Nu-s la tot ciuful drăguţă.
De ţi-am fost, bade, şi ţie,
Ţi-am cătat la omenie,
De la omenie-n jos,
Du-te, bade, sănătos,
La frumoase, la găzdace,
Cu mine vorba nu-ţi face
Şi-mi dă mie bună pace,
La bărnace, n-ai ce-i face.

b) Ms. nr. 2 197.II.145, f. 2$^{v.}$, t. 21 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP MATEI, cl. V. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1872.

Pentru că-s, bade, cam negruţă,
Nu-s la tot ciuful drăguţă.
Pentru ce am fost eu ţie,
Ţi-am crezut la omenie.
De la omenie-n jos,
Rămîi, bade, sănătos,
Că de mine nu ai fost.

CDXCVI. Reprezintă contaminarea a două motive poetice care circulă şi independent. Pentru primul (v. 1—12 din versiunea publicată), editorii au avut la dispoziţie 4 variante. La bază a stat : ms. nr. 2 197.II.165, f. 5$^{v.}$– 6$^{r.}$, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. lipseşte. v. introductiv ; v. 1 (resp. 2) : *Şi tu, bade, -aşa-i gîndit* ; v. 2 (resp. 3) : *Că tu dacă mi-i* ; v. 3 (resp. 4) : *mi l-oi cerni* ; v. 4 (resp. 5) : *Da cum, foc' să mi-l* ; v. 5 (resp. 6) : *Da mai tare-l soponesc* ; v. 6, 8, 10 (resp. 7, 9, 11) : *Cu sopon* ; v. 7 (resp. 8) : *Bădiţă, -n mînia ta* ; v. 9 (resp. 10) : *Bădiţă, în.* V. 7 şi 11 : *tua* (= *ta*). Varianta : ms. nr. 2 197.II.164, f. 11 $^{r.-v.}$, t. 41 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 (resp. 2) : *aşa ai zis* ; v. 2 (resp. 3) : *tu mi-i lăsa* ; v. 3 (resp. 4) : *Să-mi negresc eu iuţa* ; v. 4 (resp. 5) : *Da eu cum să mi-o negresc* ; v. 5 (resp. 6) : *Ci mai albă-o* ; v. 7 (resp. 10) : *Măi bade, în* ; v. 9 (resp. 8) : *Măi bade, în,* la care adaugă : *Cu apă din rîtul nost, / Să fiu dragă cui am fost ; / Cu apă din rît uscat, / Să fiu şi cui [m-a lăsat].* În final, un evident *lapsus calami* : *Se fiu si cui am mai fostu,* îndreptat de noi cu materialul din croşete. Varianta : ms. nr. 2 197.II. 139, f. 1$^{r.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 1 (resp. 2) : *Tu bădiţă, -aşa-i* ; v. 2 (resp. 3) : *tu mi-i* ; v. 3 (resp. 4) : *Io portul mi l-oi negri* ; v. 4 (resp. 5) : *Da io cum să mi-l negresc* ; v. 5 (resp. 6) : *mai alb mi-l soponesc,* după care urmează : *Că ia, bădiţă, -n este zile, / Cu cămeşi ca nişte şire ; / Da bădiţa-n sărbători, / Cu cămeşi ca nişte flori.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.154, f. 2$^{r.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PETRUŢ AXENTE, cl. VI. Localitatea : CIUFUD, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 (resp. 2) : *Tu, bade, -aşa mi-ai lăsat* ; v. 2 (resp. 3) : *Că dacă ne vom lăsa* ; v. 3 (resp. 4) : *Să-mi cernesc eu iuţa* ; v. 4 (resp. 5) : *Eu în loc a mi-o cerni* ; v. 5 (resp. 6) : *Mai tare mi-o oi albi* ; v. 7 (resp. 10) : *butu tău,* după care urmează : *Cu apă din rîtu verde, / Să fiu dragă cui mă vede ; / Cu apă din rît uscat, / Să fiu şi-a cui m-au lăsat* (v. 10—13). Pentru cel de-al doilea motiv (v. 13—20 din versiunea publicată) editorii au avut la dispoziţie două variante din aceeaşi localitate : GALTIU, jud. Alba şi transcrise la aceeaşi dată : 1863. Transcriem una din ele, subliniind acele părţi care au intrat în versiunea publicată şi făcînd la ea trimiterile comparative corespunzătoare : ms. nr. 2 197.II.164, f. 8$^{r.-v.}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI.

De-aş şti, bade, de-aş şti, dragă,
Că de mine te-ai lăsa,
Eu că mi aş mai trămete
Ochişori la scriitori,
Obrăjel la rumenele
Şi sprincene la negrele,
Şi prin sat că m-aş lua.
Din paş aş păşi răruţ,
Din gură-aş vorbi blînduţ
Şi mi-aş căpăta drăguţ.

Replica ei : ms. nr. 2 197.II.83, f. 3$^{v.}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARBU PATRICIU, cl. VII, din ciclul *Strigări la ioc,* diferă la v. 5 : *Obrazele* ; v. 6 : *Sprincenele, da, la cernele* ; v. 9 : *Şi din glas aş zice.* Pentru

contaminarea celor două motive, editorii au avut exemplul a două variante cumulative, cu o ţinută artistică bine individualizată. Le comunicăm în continuare, subliniind cele două motive fuzionante :

a) Ms. nr. 2 197.II.126, f. 1 $^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea : CHEŢANI, jud. Mureş. Data : 1863.

O tu, mîndră, -aşa-i gîndit,
Că tu dacă mi-i urî,
Eu portul mi l-oi cerni,
Dar mai tare l-oi albi.
Vesmintele le-oi trimite
În Turda la săpunele
Şi faţa la rumenele,
Ochişori la scriitori,
Sprîncene la cernitori.
Şi-o veni dumineca,
Şi eu frumos m-oi găta,
Şi-om merge, mîndră, la joc,
Şi eu, mîndră, voi juca.
Io-i juca, tu nu-i juca
Şi eu, mîndră, te-oi chema,
Şi tu, mîndră, nu-i veni,
Plînge-mi-i, şi mi-i jeli,
Inima ţi s-o topi.

b) Ms. nr. 2 197.II.3, f. 2 $^{v.}$, t. 7 [b] (numerotarea noastră). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872.

Ai tu badeo, mi-ai gîndit
Că dacă nu m-ai iubit,
Eu iia mi[-o]voi cerni
Şi pre tine te-oi jeli.
Da eu, badeo, -n ciuda ta,
Mai albă mi[-o]voi spăla
Şi-oi trimite-o [la] Sibiu,
La Sibiu la săpunele,
Obrazu la rumenele,
Buzele la tipărie,
Ca mine să nu mai fie.

CDXCVII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.77, f. 1 $^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea : ŞOMOŞTELNIC, jud. Mureş. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 4 şi 6, transcriind destul de fidel restul. În ms. v. 1 : *pre rît* ; v. 3 : *Aseară de ce n-ai vint* ; v. 4 (resp. 5) : *Da n-am vint* ; v. 5 (resp. 7) : *C-am fost la mîndra din sus* ; v. 6 (resp. 8) : *Şi mi-o dat* ; v. 7 (rep. 9) : *Pre vatră mi-o* ; v.8 (resp. 10) : *Pre vatra* ; v. 9 (resp. 11) : *La umbra* ; v. 10—11 (resp. 12—13) transcrise exact.

CDXCVIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.117, f. 3 $^{v.}$, t. 41 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea : ERNEI, jud. Mureş. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 5, transcriind restul destul de exact. În ms. v. 2 : *Sau de mine nu ţi-i dor* ; v. 4 : *De nu poci veni pre cale.* Fonetismul *poci* < *potiu* în manuscris.

CDXCIX. Reprezintă o combinaţie din 3 motive poetice care circulă şi independent. Pentru primul motiv (v. 1—8 din versiunea publicată) manuscrisul cuprinde 5 variante, pentru cel de-al doilea (v. 9—15) nu am aflat în cuprinsul culegerii eventualul prototip, pentru cel de-al treilea (v. 16—24) avem numai două texte. Culegerea mai cuprinde însă şi două variante de contaminare, care cuprind, într-o formulă artistică bine închegată, motivul unu şi trei. Analizăm primul motiv. Varianta : ms. nr. 2 197.II.166, f. 3 $^{v.}$—4 $^{r.}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NEMEŞ IOAN MAIOR, c. V. Localitatea : LUNA, jud. Cluj. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *Ce pămînt, badeo* ; v. 3 (resp. 4—5) : *Mîndră, pămînţel, uscat, / Nu poci veni dintr-alt sat* ; v. 5 (resp. 4) : *Mîndră, pămînţel cu iarbă* ; v. 6. (resp. 6) : *Nu poci* ; v. 7 : *Treaba lesne ţi-o poţi* ; v. 8 : *Dacă inima te trage.* Fonetismul *poci*<*potiu* în manuscris. Varianta : ms. nr. 2 197.II.12, f. 1 $^{r.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea : HĂGHIG, jud. Covasna. Data : 1863. Debutează cu versul : *Mult mă mir, badeo, de tine* şi diferă la v. 2 (resp. 1) : *Ce pămînt, badeo* ; v. 5 (resp. 6) : *Nu pot,* încheindu-se cu : *Ba nu ţi-s, bădiţă, dragă, / Că pîn'ţi-am fost, bădiţă, dragă, / Că mi-ai vint şi fără treabă.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.45, f. 1 $^{v.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HANDRA ZAHEI, cl. V. Localitatea : MÎNĂRADE, jud. Alba. Data : 1863. Debutează absolut la fel ca varianta precedentă, dar diferă la v. 2 (resp. 1) : *Ce foc de pămînt* ; v. 4—5 (resp. 5—6) : *Mă ţine pămînt cu-urît, / Ce să cat io fără treabă,* ca să se încheie cu (6—7) : *Bădiţ bădişor, pînă pînă ţi-am fost dragă, / M-ai cotat şi fără treabă.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.134, f. 5 $^{r.}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI,

jud. Mureș. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Ce pămînt*; v. 3: *Ia pămînt, mîndră*; v. 4 (resp. 6): *Ce să cat eu* și se încheie cu: *Pînă ți-am fost, bade, dragă, / Tu veneai și fără treabă; / Dar de cînd, bade, m-ai urît, / Nici cu treabă n-ai venit.* Jarník glosează în dreptul lui *Ia* (v. 2): „ea = éca, = ui, privesce". Ultima variantă din acest ciclu: ms. nr. 2 197.II.112, f. 4 $^{r.}$, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Ce pămînt*, adaugă distihul (v. 3—4): *Mă ține, pămînt, pămînt, / Nu pot veni fără rînd* și reintră în formula consacrată (v. 5 (resp. 4): *Mă ține*; v. 6 (resp. 5): *Nu pot veni*), cu care se și încheie. Cel de-al treilea motiv e ilustrat de două variante. Textul: ms. nr. 2 197.II.104, f. 6 $^{v.}$, t. 43 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Este lipsită de versul introductiv (v. 16 al versiunii publicate) și diferă la v. 1 (resp. 17): *Mîndro*; v. 2 (resp. 18): *Aseară-am*; v. 3 (resp. 19): *Cu cofița*; v. 4 (resp. 20): *Și-a fost noaptea*; v. 5 (resp. 22): *Nimerii*; v. 6 (resp. 23): *Aflai nevastă*, încheindu-se cu (v. 8—10): *Și aflai pînea pre masă, / Lîngă pîne carne friptă, / Lîngă carne două cane.* Cea de-a doua variantă: ms. nr. 2 197.II.3, f. 13 $^{r.-v.}$, t. 66 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Mîndro, mîndruliță mea*; v. 2: *Aseară-am plecat*; v. 3: *Cu corfița*; v. 4: *A fost vremea*; v. 5 (resp. 21): *Și poteca*; v. 6 (resp. 22): *Și-am greșit*; v. 7 (resp. 23): *Unde-i mîndra mea frumoasă.* Pentru cele două variante contaminate (cumulînd motivul 1 și 3) oferim în transcriere integrală un singur text, la care facem raportările comparative corespunzătoare: ms. nr. 2 197.II.57, f. 7 $^{r.-v.}$, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ȘTEFAN, cl. V. Localitatea: ȚAPU, jud. Alba. Data: 1863.

— Ce pămînt, bade, te ține,
De nu vii seară la mine,
Batăr la două-trei zile?
— Ține-mă pămînt cu iarbă,
Nu pot veni făr'de treabă.
— Treaba-i lesne de-a o face,
Pentru omul care-ți place.
— Mîndro, mîndruleana mea,
Și-aseară-am pornit la tine
Cu struguri și cu smochine.
Era vremea-ntunecoasă
Și cărarea lunecoasă,
Lunecai la altă casă,
Unde-i nevasta frumoasă
Și bărbatu dus de-acasă.

Replica sa: ms. nr. 2 197.II.173, f. 6 $^{v.}$—7 $^{r.}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂȘEL, jud. Mureș. Data: 1863. Diferă la v. 2: **sara**; v. 8: *Mîndră*; v. 9: *S-asară*; v. 15: *bărbatul*.

D. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.19, f. 8 $^{v.}$—9 $^{r.}$, t. 16 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil. În ms. v. 1: *Mă iubește.*

DI. Reprezintă amplificarea unor texte de tipul variantei: ms. nr. 2 197.II. 3, f. 16 $^{v.}$, t. 76 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1872. Accasta are numai 6 versuri, corespunzînd la v. 2 — 4 și 9 — 10 din varianta publicată. În ms. v. 1 (înlocuit de editori cu versul invocativ): *Mîndră, mîndruleana mea*; v. 2 (resp. 3): identic; v. 3 (resp. 4): *Nu trage sperarea mea*; v. 4 (resp. 9): *Că sperarea*; v. 5 (resp. 10): *I ca sirma cea*; v. 6 (inexistent în versiunea publicată): *Pîn-o rupi, atîta ține.* Culegătorul glosează la v. 3, în paranteză: „nadesdea". Varianta: ms. nr. 2 197.II.8, f. 2 $^{v.}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Are numai 5 versuri, deosebindu-se la v. 1 (resp. 2): *mîndra mea*; v. 2 — 3 (resp. 3 — 4): identic; v. 4 (resp. 9): **Că** *nădejdea*; v. 5 (resp. 10): identic. În exact aceeași situație este și varianta: ms. nr. 2 197. II. 122, f. 2 $^{v.}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V, culeasă la aceeași dată, în aceeași localitate. Cu schimbarea registrului liric și a persoanei care monologhează este varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 16 $^{v.}$, t. 90 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Textul debutează cu terțina: *Du-te, bade, de te culcă, / Nu-mi dormi aici sub furcă, / Du-te de te odihnește*, după care intrăm în atmosfera specifică a cînteculuí, evoluînd paralel cu v. 9—10 ale versiunii publicate: v. 4: *Că nădejdea*; v. 5: identic; v. 6: *Tot o-nnod și nu se ține.* Textul poartă, de altfel, și următoarea notă a lui Jarník: „refusu", în chip de clasificare provizorie. Cele patru versuri din finalul versiunii publicate vin dintr-un alt ciclu de cîntece. Tipică e varianta pe care o dăm în continuare: ms. nr. 2 197.II. 119, f. 2 $^{r.}$, t. 7. Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN

Ag., cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868.

Mîndă, dracul te-o știut
Că nu ții dragostea mult.
Lăsam dracului iubit,
Eram noaptea hodinit.
Spune, mîndră, maică-ta,
Să-și dereagă inima,
Să nu tragă nădejdea.
Că nădejdea de la mine
Îi ca sîrma de subțire:
Ca sîrma din bolta veche,
Cum o tragi, se rupe-n zece;
Ca sîrma din bolta nouă,
Cum o tragi, se rupe-n două.

DII. Reprezintă reducerea variantei: ms. nr. 2 197.II. 106, f. 12 $^{r.}$, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN. Materialul nelocalizabil. Data: 1868 (?). Editorii au omis versurile 11—14 ale originalului și au înlocuit versul 7 cu materialul atît de vizibil neautentic din versiunea publicată. În ms. v. 5: *Cînd tu cu mine vorbești*; v. 6: **Măi** *bădiță*; v. 7: *Eu mă jur pe Dumnezeu*; v. 8: *Că de cînd*; v. 11—14: *Iar pe tin' te-am părăsit. / Eu și mult am tot gîndit / Să mă las de-al tău iubit, / Că tu ești de diecit*; v. 11—12 ale versiunii publicate aparțin, ca invenție artistică, editorilor. În ms., cu creionul, Jarník notează: „diacu = studentu, cantor". O variantă fragmentară e: ms. nr. 2 197.II.64, f. 1 $^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUȚ CANDID, cl. V. Localitatea: CERGHIZEL, jud. Mureș. Data: 1872. După primele două versuri deviază înspre o formulă inedită. În ms. v. 1: *mîndro*; v. 2: **Că** *ți-i*; v. 3—4: *Ei, bade, că io ți-oi spune, / Pană verde n-ai mai pune.*

DIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.26, f. 4 $^{v.}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MIHĂLȚEANU ȘTEFAN, cl. VI. Localitatea: OHABA, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 3—8, 12—17, 28, 35—36, care toate trădează proveniența lor extrafolclorică. În ms. v. 2: **Și-***o fată*; v. 3 (resp. 9): **Și** *tot roagă*; v. 4 (resp. 10): *verișoară*; v. 5 (resp. 11) identic; v. 6 (resp. 18): *Și-au început a*; v. 8 (resp. 22): *Și icoana lăcrăma*; v.10 (resp. 24): **În** *fundul*; v. 11 (resp. 25): *Nu se plînge*; v. 12 (resp. 26): *Făr' varsă lacrămi cu sînge*; v. 13 (resp. 27): *bădișoru*; v. 16 (resp. 31): *Am îmblat*; v. 18—19: *Frunză verde de gutui, / N-am dat gura nimănui.*

DIV. Nu am aflat prototipul cîntecului în cuprinsul culegerii.

DV. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197. II.184, f. 8 $^{r.}$, t. 42 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 7 și au transcris destul de fidel originalul. Au eliminat termenul trivial din imprecația cuprinsă în versul inițial. În ms. v. 1: *F... morții ei de*; v. 2: *N-avui cap*; v. 5: *Și* **la** *buze.* Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „mandr'a amagitoria". Varianta: ms. nr. 2 197.II.124, f. 2 $^{r.}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAȘ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863. Este defectivă, cuprinzînd numai 4 versuri. În ms. v. 1: *F... morții mîndrei mele*; v. 2: *N-avui cap*; v. 4—5 și 7 lipsesc.

DVI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.10, f. 3 $^{r.}$—4 $^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHEORGHIȚĂ N., cl. VIII. De prin jurul BISTRIȚEI, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. În ms. v. 1, 2, 12 și 15: *Pre*; v. 3: *Împodobită ca și-o*; v. 4: *A o-ntreba-***re**; v. 7: *De* **mi-am** *dat*; v. 10: **îs** *cu miei*; v. 12: *clopoței* (= *clocotiei*?).

DVII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.19, f. 17 $^{r.}$, t. 38 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil. Editorii au adăugat v. 7—8 și au înlocuit distihul 3—4 cu ceea ce se vede în versiunea publicată. În ms. v. 1: *fii tu bun*; v. 3—4: *Tot cu vin și cu vinars / Și te lasă și de mas*; v. 6: *Da io nu ți-oi da nemică*; v. 7 (resp. 9): *nu-s aceea fată*; v. 8 (resp. 10): *Să-mi țiu drăguțu pre.*

DVIII. Reprezintă o combinație din două variante. Prima: ms. nr. 2 197.II.179, f. 1 $^{v.}$—2 $^{r.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul nelocalizabil. Data: 1863. A oferit partea inițială a cîntecului, căreia editorii i-au adăugat versul invocativ. În ms. v. 1 (resp. 2): *mîndro*; v. 3 (resp. 5): *Num-asară-am fost la voi*; v. 4 (resp. 6): *Și-nică*; v. 5 (resp. 9): *Care ședea*; v. 7 (resp. 11): *Ca și eu*; v. 8 (resp. 7): *Care ședea*; v. 9 (resp. 8): *Era preten bun*; v. 10: *Ca și cum eram eu cu tine.* Varianta a doua: ms. nr. 2 197.II.104, f. 3 $^{v.}$—4 $^{r.}$, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea:

ASINIP, jud. Alba. Data : 1863. Are forma dialogată și desfășurarea ideilor e cea din versiunea publicată. În ms. v. 1—3 : *Măi bădiță, tu ești cîne / Că nu vii sara la mine, / Ba, mîndră, tu ești căței* ; v. 4 (resp. 5) : *Că și-aseară-am fost la voi* ; v. 5 (resp. 6) : *Și te-am găsit, mîndro* ; v. 6 (resp. 7) : *Cel ce ședea* ; v. 7 (resp. 8) : *Era bun amic* ; v. 8 (resp. 9) : *Cel ce ședea* ; v. 10 (resp. 11) : *Ca și min'*.

DIX. Reprezintă o combinație între două motive poetice care circulă independent. Primul este reprezentat de varianta : ms. nr. 2 197.II.71, f. 1^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea : CIUNGA, jud. Alba. Data : 1872. A oferit materialul pentru v. 1—4 din versiunea publicată. Editorii au adăugat însă v. 3, trădînd evident o proveniență extrafolclorică. În ms. v. 1 : *Ai, săraca* ; v. 2 : **mă**-*ncingea* ; v. 3 : lipsește ; v. 4 : identic. Cel de-al doilea motiv este reprezentat de varianta : ms. nr. 2 197.II.62, f. 2 ^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea : SUSENI, jud. Mureș. Data : 1863. A oferit materialul pentru v. 5—8 din versiunea publicată. În ms. v. 1 și 3 (resp. 5—7) : *Leleo, cu sprîncene.*

DX. Reprezintă prelucrarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.109, f. 2 ^{v}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data : 1872. Editorii au înlocuit ultimul distih (v. 5—6) al originalului cu corespondentul său din versiunea publicată, transcriind restul absolut exact. În ms. v. 5—6 : *Dar de cînd te ții cu prostul, / Nu te vede nice focul.*

DXI. Reprezintă reducerea variantei : ms. nr. 2 197.II.123, f. 3^{v}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea : VĂLIȘOARA, jud. Cluj. Data : 1872. Editorii au eliminat primele 4 versuri ale originalului și au adăugat v. 4, transcriind restul destul de liber. În ms. v. 1 — 4 : *Iubește, mîndră, și vezi / După cine vremea-o pierzi* ; / *După-o floare scuturată, / După-o slugă blăstămată* ; v. 5 (resp. 1) : *O frunzuță din trifoi* ; v. 7 (resp. 3) : *Ba ți-o dă* ; v. 8 (resp. 5) : *Mai bin'la-o slugă frumos* ; v. 9 (resp. 6) : *Că va servi-un an și doi* ; v. 11 (resp. 8) : *Și va servi-o lună-ori două.* Culegătorul adaugă în paranteză, la v. 6 : „servitori" și la v. 8 : „dupa". O altă variantă : ms. nr. 2 197.II.109, f. 2^{v} t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data : 1872. Debutează cu distihul : *Mărita-m-aș, mărita, / Nu știu cine m-a lua,* după care se intră în substanța cîntecului : v. 3 (resp. 4) : *Decît cu gazdă mucoasă* ; v. 4 (resp. 5) : *Mai bin'cu* ; v. 6 și 8 (resp. 7 și 9) : *Și și-a.* Alte două variante prezintă o contaminare baladică. Astfel, textul : ms. nr. 2 197.II.150, f. 3 $^{r-v}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOACHIM, cl. V. Localitatea : BĂIȚA, jud. Mureș. Data : 1863. Debutează cu : *Pe din sus din cei grădină, / Merge-o tînără copilă / Cu a ei drăguț de mînă. / — Lasă-ma, bade, de mînă, / Să-mi culeg eu floricele / Mestecate cu trifoi, / Să nu dau gură la slugoi,* după care urmează un vers copulativ, introducînd discursul tînărului : *Ci tu, fată blăstămată,* intrînd în acest fel în conținutul cîntecului : v. 10 (resp. 4) : *Decît la-o gazdă mucoasă* ; v. 11 (resp. 5) : *Mai bin'la-o* ; v. 12 (resp. 6) : *C-a... o doi* ; v. 13 și 15 (resp. 7 și 9) : *Și și-a* ; v. 14 (resp. 8) : *Și-a sluji-o lună* **ori.** Varianta a doua, pentru că duce imaginea din final mai departe, o transcriem integral : ms. nr. 2 197.II.19, f. 1 ^{v}—2 ^{r}, t. 2 b (numerotarea lui Jarník). Culegătorul este neidentificat, materialul nelocalizabil și nedatabil :

De la deal de ai grădină,
Mere-o tînără copilă
Cu drăguțul ei de mînă.
Copila din grai grăia :
— Lasă-mă, bade, de mînă,
Io să sai în es'grădină,
Să-mi ieu două, trei mlădițe
Să-mi fac verde cununiță,
Mestecată cu trifoi...
— Nu-ți da gura la slugoi
Și ți-o dă la ăl cu boi...
— Da decît cu boi și mucos,
Mai bine slugă frumos.
Că slujește-un an și doi
Și-și face, zău, car și boi,
Și slujește-o lună-și două
Și-și face și casă nouă.
Că io trăiesc cu sărutate,
Ca altul cu vaci cu lapte,
Și-io trăiesc cu buze moi
Ca altul cu patru boi,
Io trăiesc cu buze dulci
Ca altul cu patru junci.

S-a păstrat copia personală a lui Jarník la acest din urmă text : ms. nr. 2 197.II.115, fișa nr. 39, care transcrie divers la v. 6 : *ca să sai* ; v. 7 : *Să-mi iau* ; v. 12 : *Decît* ; v. 15 : *zo* ; v. 19, 21 și 23 : *Ca alta* ; Se întreabă ce înseamnă *es'* și scrie deasupra *cea*, șterge la v. 16 conjuncția *și* din al doilea emistih și anacruza *Că* de la v. 18, restituind în ambele cazuri metrul și ritmul.

DXII. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.132, f. 2 $^{r-v}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP SIMEON. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863—1867. Editorii au repetat versurile 1—2 după v. 5, transcriind restul cu destulă fidelitate. În ms. v. 2 : *La cules* ; v. 3 : *Cînd or fi oamenii* ; v. 4 : *Tu la min'* ; v. 5 : *Cînd or fi* ; v. 6 : *Ochii tăi fie-ntr-ai mei* ; v. 7 (resp. 9) : identic ; v. 12 (resp. 14) : *Cin'te vede toți te plac*. Precum se poate bine observa, cîntecul este format din două motive poetice deosebite. Ele circulă însă, în generalitatea cazurilor, în mod independent. Respectiv, motivul poetic nr. 1 (vers. 1—6 din versiunea publicată) este atestat în cuprinsul culegerii de 10 ori, fiind cules din tot atîtea localități ; motivul nr. 2 (v. 7—14) este atestat de 12 ori, în tot atîtea localități. Numai în două localități întîlnim ambele motive, dar și atunci circulînd independent, ca texte bine individualizate. Într-alte patru localități, motivul nr. 1 circulă într-o formulă de contaminare, ce pare a fi destul de stabilă. Este deci una din piesele cele mai răspîndite și cu circulația cea mai intensă între 1863 și 1872. Oferim aici harta culegerilor.

Motivul nr. 1 este deosebit de stabil, de aceea oferim analiza paralelă a întregului material.

a) Ms. nr. 2 197.II.66, f. 6 ^{v}, t. 24 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea : NADĂȘA, jud. Mureș. Data : 1867—1868.

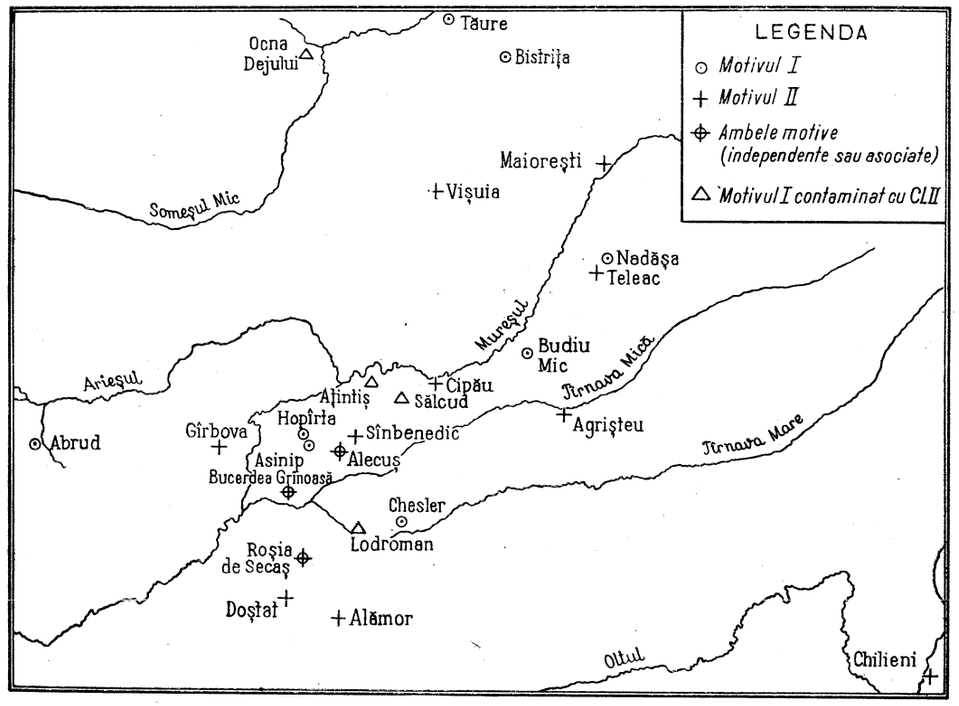

Structura motivică a textului D. 512 : „La cules de cucuruz"

b) Ms. nr. 2 197.II.3, f. 8 ^{r}, t. 33 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data : 1872.

c) Ms. nr. 2 197.II.23, f. 2 ^{v}, t. [15] (numerotarea noastră). Culegător : SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea : HOPÎRTA,. jud. Alba Data : 1872.

d) Ms. nr. 2 197.II.59, f. 2 ^{v}–3 ^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALECUȘ, jud. Alba. Data: 1872.

e) Ms. nr. 2 197.II.104, f. 3 ^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863.

f) Ms. nr. 2 197.II.124, f. 6 ^{r}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAȘ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863.

g) Ms. nr. 2 197.II.112, f. 3 ^{r}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863.

h) Ms. nr. 2 197.II.10, f. 4 ^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHEORGHIȚĂ N., cl. VIII. Localitatea: De prin jurul BISTRIȚEI, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863.

i) Ms. nr. 2 197.II.133, f. 2 ^{v}–3 ^{r}, t. 7 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureș. Data: 1863.

j) Ms. nr. 2 197.II.114, f. 3 ^{v}, t 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul *Alte chiuituri*.

v. 1: *Știi tu, mîndră, ce ți-am spus*: a, c, d, f, g, h, j; *mîndro*: b, e; *Mîndro, mîndruleana mea*: i.

v. 2: *La cules de cucuruz*: a, c, e, h; *La sapă*: b, d; *As'toamnă*: f; *Aseară colo din sus*: g.

v. 3: *Unde-or fi oameni mai mulți*: a, b, c, d, e, f, h, i (vers 2); *C-unde-or fi*: g.

v. 4: *Tu la min'să nu te uiți*: a, b, c, d, e, f; *La mine să*: g, h, i; *Că la min'*: j (vers 2).

v. 5: *Unde-or fi mai puținei*: a, b, c, d, e, f, g, j; *puțintei*: h; *Unde-or fi oameni mai puținei*: i.

v. 6: *Ochii tăi să ție-ai měi*: a, b, c, d, e, f, g, h, i; *Să te uiți la ochii mei*: j.

Analiza scoate în evidență marea stabilitate a textului (bine solidificate în expresie: v. 6, 3, 5 și 1). Motivul nr. 2 este mai puțin stabil, aducînd variație și bogăție tematică.

a) Ms. nr. 2 197.II.59, f. 2 ^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALECUȘ, jud. Alba. Data: 1872. Cuprinde 6 versuri (resp. v. 7–12 ale versiunii publicate). În ms. v. 2 (resp. 8): *La cules*; v. 6 (resp. 12): *De ești*.

b) Ms. nr. 2 197.II.6, f. 3 ^{r}, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător: ALEXE LAZĂR, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872. Cuprinde același pasaj (v. 7–12). Materialul este absolut identic cu cel din versiunea tipărită.

c) Ms. nr. 2 197.II.56, f. 2 ^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník) Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. Cuprinde 8 versuri (v. 7–12 din versiunea publicată și 2 versuri inedite). În ms. v. 2 (resp. 8): *La cules*; v. 5 (resp. 11): *Dar ți-ai făcut*; v. 7–8: *Tuturor voinicilor, / Să le dai de ce li-i dor.*

d) Ms. nr. 2 197.II.41, f. 2 ^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CRIȘAN M. IOSIF, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863. Cuprinde de asemenea 8 versuri (7–12 din versiunea publicată, plus o formulă inedită, pe care o vom întîlni în toate variantele următoare). În ms. v. 2: *Cînd mergeam pre cale-n sus*; v. 7–8: *Tu ți-ai făcut ia verde, / Să fii dragă cui te vede.*

e) Ms. nr. 2 197.II.111, f. 3 ^{v}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863. Are schema variantei precedente. În ms. v. 2: *La cules*; v. 7–8: *Ți-ai făcut de iarbă verde, / Să fii dragă cui te vede.*

f) Ms. nr. 2 197.II.109, f. 2 ^{v}., t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIȘTEU, jud. Muruș, Data: 1872. Are de asemenea schema variantei precedente. În ms. v. 2 (resp. 8): *La cules*; v. 3 (resp. 9): *pieptar de anghie*; v. 5 (resp. 11): *Dar tu-l făcuși*; v. 7–8: *Și ți-ai făcut pieptar verde / Să te placă cin'te vede.*

g) Ms. nr. 2 197.II.3, f. 5 ^{v}, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1872. Are numai 6 versuri, renunțînd la v. 11–14 din versiunea publicată. În ms. v. 1 (resp. 7): *mîndro*; v. 2 (resp. 8): *Cînd te-ai dus pre icea-n sus*; v. 4 (resp. 10): *Să fii dragă*; v. 5–6: *Da tu ți-ai făcut-o verde/Să fii dragă cui te vede.*

h) Ms. nr. 2 197.II.142, f. 1 ^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE, cl. V. Localitatea: CIPĂU, jud. Mureș. Data: 1872. Are aceeași schemă. În ms. v. 2 (resp. 8): *La cules*; v. 5–6: *Dar tu ți-ai făcut-o verde / De ești drugă cui te vede.*

i) Ms. nr. 2 197.II.128, f. 6 ^{r}, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător: RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea: TELEAC, jud. Mureș. Data: 1872. Urmează, de asemenea, aceeași schemă. În ms. v. 1–2 (resp. 7–8): *Știi tu, mîndră, ce spuneai / Cînd cu mine petreceai*; v. 3 (resp. 9): *Că-ți faci vie pe chilie*; v. 4 (resp. 10): *Să fii dragă*; v. 5–6 (resp. 11–12): *Dar tu ți-ai făcut pre chilie verde / Să fii dragă cui te vede.* Textul este confuz.

j) Ms. nr. 2 197.II.140, f. 2^{r}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data: 1863. Are aceeași schemă. În ms. v. 2 (resp. 8): *La cules*; v. 3 (resp. 9): *Să porți pană*; v. 5–6: *Dar tu purtași pană verde / Să te placă cin'te vede.*

k) Ms. nr. 2 197,II.176, f. 1 ^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOȘTAT, jud. Alba. Data: 1863, lărgește schema cu încă un distih. În ms. v. 4 (resp. 10): *Să fii dragă*; v. 5 (suplimentar): *Da tu, mîndră, ți-ai făcut*; v. 6–9: *Ia de colie verde / Să fii dragă cui te vede, / Ia de colie neagră / Să fii tuturora dragă.*

l) Ms. nr. 2 197.II.189, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN GEORGE. Localitatea: VIȘUIA, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863–1867. În ms. v. 2 (resp. 8): *La cules*; v. 3 (resp. 9): *Să porți peană*; v. 4 (resp. 10): *Să fii dragă*; v. 5–6: *Iar tu purtași peană albă, / Cui te vede să-i fii dragă.*

Arătam, la începutul acestui paragraf, că motivul nr. 1 circulă și în legătură cu un alt motiv poetic (finalul textului CLII), cu care realizează o contaminare destul de stabilă și de reușită. Oferim aici exemplul tipic, față de care raportăm materialul comparativ: ms. nr. 2 197.II. 131, f. 2^{v}–3^{r}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureș. Data: 1863.

Știi tu, mîndră, ce ți-am spus
La cules de cucuruz,
Unde-or fi oameni mai mulți,
La mine să nu te uiți
Și te uită preste rît
C-or gîndi că ne-am urît,
Ori te uită preste sat
C-or gîndi că ne-am lăsat;
Unde-or fi mai puținei,
Să te uiți în ochii mei.

Față de acest text, varianta: ms. nr. 2 197.II.74, f. 2^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník) Culegător: COSTIN IOSIF, cl. V. Localitatea: AȚINTIȘ, jud. Mureș. Data: 1863. Diferă la v. 2: *La sapă*; v. 5 (resp. 7): *Și te uită*; v. 7 (resp. 5): *Te uită și*; v. 10: *Uită-te în ochii mei.* Varianta: ms. nr. 2 197.II. 184, f. 5^{r}–^{v}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. E mai stufoasă. În ms. v.1: *leleo*; v. 3: *Că cînd or fi oameni*; v. 5 (resp. 9): *Dar cînd or fi*; v. 7–8 (lipsă în varianta luată ca bază): *Nu privi-n față la mine, / C-or gîndi că trăim bine;* v. 9 (resp. 7): *Ci te uită*; v. 10 (resp. 8): *Că te-am lăsat*; v. 11–12 identice cu 5–6. Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „mandr'a se fia cauta". Ultima variantă din această serie de contaminare: ms. nr. 2 197. II.28, f. 6^{v}, t. 46 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Face la v. 2: *La sapă*; v. 5–6 (resp. 9–10) identice; v. 7–8: *Și să te uiți preste sat, / Cugetînd că ne-am lăsat.* Mai spuneam că numai în două localități (ROȘIA DE SECAȘ și ALECUȘ) circulă concomitent ambele motive, fără a se contamina între ele. Pentru prima localitate situația este atestată încă din culegerea mai veche a lui N. Pauleti (motivul nr. 1: vezi ed. Ion Mușlea, p. 83; motivul nr. 2: aceeași ediție, p. 66). Formula artistică a editorilor se bazează pe un caz singular, excepțional și nu constituie simptomul artistic caracteristic pentru tema cîntecului.

DXIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.113, f. 2 ^{r}, t. 10 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 2, transcriind originalul destul de fidel. În ms. v. 1: *Oh, iubita mea*; v. 2 (resp. 3): *Mă rog, fă-mi.*

DXIV. Reprezintă o combinație din două motive poetice deosebite. Primul (resp. v. 1–5 din versiunea publicată) este ilustrat de varianta: ms. nr. 2 197.II.19 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil. În ms. v. 1: **Tu**, *bădiță*; v. 2: **și** *te-nsoară*; v. 5: *îți mîncă*. Motivul al doilea este o prelucrare a v. 9–11 din cîntecul CCLIV, respectiv v. 6–7 ale versiunii publicate provin de la acest ciclu de cîntece, în vreme ce v. 8–9 sînt adaosuri ale editorilor. Primul motiv (și cel principal, de altfel) circulă independent, într-o formă destul de stabilă și închegată. Tipic este exemplul: ms. nr. 2 197.II.59, f. 3^{r}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALECUȘ, jud. Alba. Data: 1872.

Ieși, bădiță, de la școală,
Că toți feciorii se-nsoară

Şi fetele se mărită
Şi rămîi fără iubită.

Faţă de acesta, varianta : ms. nr. 2 197.II.150, f. $4^{v\cdot}-5^{r\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOACHIM, cl. V. Localitatea : BĂIŢA, jud Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *Ieşi Ioane* ; v. 2 : *Că feciorii toţi* ; v. 4 : *Tu rămîi făr'de*. Mai depărtată e varianta : ms. nr. 2 197.II.85, f. $1^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea : ŞOMOŞTELNIC, jud. Mureş. Data : 1872. Diferă la v. 2 : *Vino-acasă de te* ; v. 3 : *Că fetele* ; v. 4 : *Şi rămîi inimă friptă*. Alte două texte merită a fi citate în întregime.

a) Ms. nr. 2 197.II.119, f. $5^{r\cdot}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea : CUGIR, jud. Alba. Data : 1868.

Măi bădiţ, de la işcoală,
Vino-acasă şi te-nsoară
Şi mă ia, bădiţ, pre mine,
Că sîntem potriviţi bine
Şi la ochi şi la sprîncene...

b) Ms. nr. 2 197.II.165, f. $7^{r\cdot}$, t. 45 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

Măi bădiţă de la şcoală,
Vină-acasă de te-nsoară ;
Vină-acasă, ia-ţi muiere,
Nu fi duşman casei mele ;
Vină-acasă, ia-ţi nevastă,
Nu umbla pre la fereastă.

DXV. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.66, f. $4^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea : NADĂŞA, jud. Mureş. Data : 1867—1868. În ms. v. 2 : *Ce tot ziceai către* ; v. 5 : *pre* ; v. 7 : *Cu ea jos ai odihnit* ; v. 9 : *te-ai trezit* ; v. 11 : *ţi-au ruginit*.

DXVI. Nu am aflat în cuprinsul culegerii prototipul cîntecului. Pentru anumite afinităţi tematice, îl punem în legătură cu textul CCCXC, v. 1—4, care corespund v. 5—8 din versiunea publicată.

DXVII. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.165, f. $1^{r\cdot-v\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Editorii au eliminat ultimele 2 versuri ale originalului (v. 6—7). În ms. v. 4 : *Că-s tînără* ; v. 5 : *La amîndoi ne-ar sta* ; v. 6—7 : *Şi-s în haine româneşti | Şi cu mine te loveşti*.

DXVIII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.165, f. $3^{r\cdot}$, t. 18 b. (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 1 : *în pietre verde* ; v. 2 : *Drăguţul* ; v. 3 : *Şadă şi prăbăluiască* ; v. 5 : *Că nici picioru nu l-oi întinde* ; v. 7 : *Că nici cu picioru n-oi păşi*, v. 8 : *şi* **eu** *altu* ; v. 9 : *Nici picioru nu l-oi mişca*. Fonetismul : *şază* aparţine editorilor.

DXIX. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197. II. 27, f. $47^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Doine poporale*. În ms. v. 3 : *ca salcia*.

DXX. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197. II.13, f. $1^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea : MICĂSASA, jud. Sibiu. Data : 1872. În ms. v. 1 şi 6 : *mîndro* ; v. 2 : *Să intri-n* ; v. 4 : *La popa*. Două variante se caracterizează prin faptul că nu cuprind decît distihurile marginale : ms. nr. 2 197.II.117, f. $1^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea : ERNEI, jud. Mureş. Data : 1872 (v. 2 : *Să intri-n* ; v. 3. resp. 5 : *sînţită*) şi ms. nr. 2 197.II.64, f. $1^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea : CERGHIZEL, jud. Mureş. Data : 1872 (v. 1 şi 4 resp. 6 : *mîndro* ; v. 3 resp. 5 : *sînţită*). O ultimă variantă : ms. nr. 2 197.II.139, f. $1^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. Ne duce înspre cîntecele de nuntă. În ms. v. 1 : *Frunză verde feregă* ; v. 3 (resp. 2) : *Să intri-n* ; v. 4—5 : *Nici în rînd cu fetele, | Fără-n rînd cu babele*, versuri cu care se şi încheie.

DXXI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.114, f. $2^{v\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu. Data : 1872. Are titlul *Alt vers popular*. Editorii au adăugat v. 1—2. În ms. v. 1 (resp. 3) : *Asta, mîndră, nu-i* ; v. 2 (resp. 4) : *Doi ibovnici* ; v. 3 (resp. 5) : *Frunză verde ca păunul* ; v. 4 (resp. 6) : *pre unul* ; v. 5 (resp. 7) : **Frunză** *verde* ; v. 6 (resp. 8) : *pre amîndoi*.

DXXII. Reprezintă amplificarea varianiei : ms. nr. 2 197.II.126, f. $3^{r\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea : CHEŢANI, jud. Mureş. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 2 şi 5, transcriind originalul cu destulă exactitate. În ms. v. 2 (resp. 3) : *pre cosiţă* ; v. 4 (resp. 6) : **din** *cingători* ; v. 6 (resp. 8) : *pre năframă*. Cea de-a doua variantă : ms. nr. 2 197.II.27, f. $22^{v\cdot}$, t. 5 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale*. E fragmentară, dar a putut oferi sugestii pentru adăugirea v. 5 din versiunea publicată. În ms. v. 1 : *Te cunosc, mîndră, cunosc* ; v. 2 (resp. 5) : *Te cunosc pe ochişori* ; v. 3 (resp. 6) : *Că eşti hoaţă de feciori*.

DXXIII. Reprezintă prelucrarea (reducere şi amplificare concomitentă) variantei : ms. nr. 2 197.II.113, f. $4^{r\cdot}$, t. 19 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl.VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 1, 10—12 şi au omis v. 4—5 din original. În ms. v. 1 (resp. 2) : *Oi, bădiţă* ; v. 3 (resp. 4) : *Acum mă laşi* ; v. 4 — 5 : *Cîndu-i dragostea mai dulce /'Nşeală murgul şi se duce* ; v. 7 (resp. 6) : *la dracul* ; v. 10 : *Că-l înşeală*. O variantă e fragmentară şi debutează imprecativ : ms. nr. 2 197.II.60, f. $1^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUCURESCU VASILE, cl. IV (?). Localitatea : PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data : 1872 ; v. 1—2 : *Arză-te focu de dor | Şi pre tine, bădişor* ; v. 3 (resp. 3) : *Că m-ai-nvăţat* ; v. 4 : *nu eşti de-a veni*. Pentru finalul aberant, oferim textul integral al unei alte variante : ms. nr. 2 197.II.170, f. $2^{r\cdot-v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MUNTEANU IERONIM, cl. V. Localitatea BĂGĂU, jud. Alba. Data : 1872.

Bade,-a dracului de-ai fi,
M-ai învăţat a iubi
Şi-acum nu eşti de-a veni.
Că mi-ai vint o seară-o două
Şi-ai cerut obiele nouă.
Aşteaptă pînă la anu,
Şă-nceapă măicuţa valu,
Să-mi taie mie de ie
Şi, bade, obiele ţie.

DXXIV. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.8, f. $1^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 1 şi 5, transcriind originalul cu destulă fidelitate. În ms. v. 1 (resp. 2) : *bădişorul meu* ; v. 2 (resp. 3) : *M-ai învăţat cu* ; v. 3 (resp. 4) : *Da cît de curînd* ; v. 4 (resp. 6) : *Da-nsoară-te, badiul meu* ; v. 5 (resp. 7) : *Că masa* ; v. 6 (resp. 8) : *Nici lumea* ; v. 8 (resp. 10) : *Mulţi voinici sînt pre*. A doua variantă e din aceeaşi localitate şi a fost transcrisă la aceeaşi dată : ms. nr. 2 197.II.122, f. $2^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SURDESCU D., cl. V. Are aceeaşi schemă, respectiv fără v. 1 şi 5 din versiunea publicată. În ms. v. 1 (resp. 2) : *bădişorul meu* ; v. 2 (resp. 3) : *M-ai înşelat cu* ; v. 3 (resp. 4) : *Că iat'de curînd* ; v. 4 (resp. 6) : *Da-nsoară-te, bădiţu meu* ; v. 5 (resp. 7) : *Că masa* ; v. 6 (resp. 8) : *Nici lumea într-un* ; v. 8 (resp. 10) : *Mulţi voinici sînt pe*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.155, f. $3^{v\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP ARTEMON, cl. V. Localitatea : VIDRASĂU, jud. Mureş. Data : 1872. Este fragmentară, cuprinzînd numai materialul de la v. 7—10 ale versiunii publicate. Diferă la v. 1 (resp. 7) : *Nu stă masa* ; v. 2 (resp. 8) : *Nici lumea dintr-un* ; v. 3 (resp. 9) : *Masa are* ; v. 4 (resp. 10) : *Mulţi voinici-s pre sub soare*. Ultima variantă schimbă mesajul piesei. O transcriem în întregime : ms. nr. 2 197.II.139, f. $1^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863.

Busuioc putregăios,
Drăguţul mi-i mînios,
Las'să fie sănătos.
Că nu stă masa-ntr-un picior,
Nici lumea într-un fecior ;
Că masa stă-n patru picioare,
Mai sînt feciori pre sub soare.

Culegătorul însoţeşte textul de următoarea notă : „Nepasarea amantei pentru că a desertato amantulu celu de in copilaria".

DXXV. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.187, f. $2^{v\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CORDESCU NICOLAE, cl. VII.

Localitatea : ALECUŞ, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat versul iniţial şi au schimbat destinaţia monologului. În ms. v. 1 (resp. 2) : *Iubeşte*, **bade** ; v. 3 (resp. 4) : *Numai să nu-ţi bănuieşti* ; v. 5 (resp. 6) : *Să te lase şi-s' se ducă.*

DXXVI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.187, f. $1^{v\cdot}$—$2^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : ALECUŞ, jud. Mureş. Data : 1863. În ms. v. 2 : *Că m-ai-nvăţat* ; v. 5 : *Cu sufletu-ngreunat.*

DXXVII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.124, f. $1^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea : ABRUD, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 5, 8—9, 13—18. În ms. v. 4 : *Mîndrei-i cură lăcrămile* ; v. 5 (resp. 6) : *Mîndruţa din grai* ; v. 7 (resp. 10) : **Că** *ochii tăi m-***o***-nşelat:* v. 8 (resp. 11) : *m-***o***-ndemnat* ; v. 9 (resp. 12) : *m-***o** *dezmierdat.*

DXXVIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. $99^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Din ciclul *Doine din Ardeal.* Editorii au adăugat v. 6—8. În ms. v. 4 : *Din vîrfuţ pin'la* ; v. 6 (resp. 9) : *Că attta-i* ; v. 7 (resp. 10) : *Cît a mea, cît şi a ta.*

DXXIX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.113, f. $1^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 7, 9—13 şi au omis v. 7—8 din original. În ms. v. 1 : *pre cărare* ; v. 3 : *Că nu pot* ; v. 4 : *verşuri* ; v. 5 (resp. 5—6 prin dispunerea lor emistihială) : *Să vadă şi să creadă* ; v. 7—8 : *Că i-am fost eu ibovnică, / De-acum nu i-oi fi nimică.* Fonetismul *poci* şi *vază, crează* e al editorilor.

DXXX. Nu am aflat în cuprinsul culegerii prototipul cîntecului.

DXXXI. Reprezintă o combinaţie între trei motive poetice diferite, reprezentat fiecare prin cîte o variantă. Primul motiv, corespunzînd v. 1—4 din versiunea publicată este reprezentat prin varianta : ms. nr. 2 197.II.6, f. $3^{v\cdot}$, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător : LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea : ALĂMOR, jud. Sibiu. Data : 1872. Editorii au transcris originalul cu destulă rigurozitate. Diferă numai la v. 2 : *Că ce badiu te-au lăsat.* Cel de-al doilea motiv, corespunzînd v. 5—10 din versiunea publicată, este reprezentat integral de varianta : ms. nr. 2 197.II.138, f. $4^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IACOB, cl. V. Localitatea : DRÎMBAR, jud. Alba. Data : 1872. Editorii au transcris materialul absolut exact. Motivul al treilea, corespunzînd v. 11—17 din versiunea publicată, este reprezentat de varianta : ms. nr. 2 197.II.172, f. $4^{r\cdot-v\cdot}$, t. 21 (numerotarea culegătorului). Culegător : MICU M. Materialul este nedatabil şi nelocalizabil, a fost transcris cu mai multă libertate, editorii adăugînd 2 versuri (v. 13 şi 17 din versiunea publicată) şi omiţînd v. 1—2 şi 8—10 din original. În ms. v. 1—2 : *Spune-mi, bade, bădişorul meu, / Pentru cine m-ai lăsat* ; v. 3 (resp. 11) : *iarba din cărare* ; v. 4 (resp. 12) : *de pre vale* ; v. 5 identic cu v. 14 ; v. 6 (resp. 15) : *Că-s frumoasă* ; v. 7 (resp. 16) : *Şi roşă* ; v. 8—10 : *Şi-uită-te la hîda ta, / Că-i urîtă săpunită / Şi proastă rumenită.*

DXXXII. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.156, f. $1^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea : CĂPÎLNA, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 1 şi 4, transcriind cu destulă fidelitate originalul. În ms. v. 1 (resp. 2) : *Ştii, mîndro, ce zîceai* ; v. 2 (resp. 3) : *Cînd* **io** ; v. 3 (resp. 5) : *Că tu, mîndro* ; v. 4 (resp. 5) : *om pre lume* ; v. 5 (resp. 6) : *Pre noi* ; v. 6 (resp. 7) : *s-***au** *aflat*, v. 7 (resp. 8) : *Pre noi ne-***o**. Alte două variante modifică însuşi mesajul textului :

a) Ms. nr. 2 197.II.72, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea : DEAJ, jud. Mureş. Data : 1872.

Ştii tu, mîndră, ştii tu, dragă,
Cînd eram noi doi copii,
Că şedeam pe pajişte,
Şi vorbeam de dragoste.
Tu, mîndră, -aşa-i fost zis
Că n-o fi ăl om pe lume
Pe noi să ne despreune,
Da, zău, neamţu s-a aflat,
Pe noi ne-o despreunat.

b) Ms. nr. 2 197.II.154, f. $3^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PETRUŢ AXENTE, cl. VI. Localitatea : CIUFUD, jud. Alba. Data : 1863.

M-am trudit mai mult de-un an
Să fac din pelin zahar
Şi pelinu-i tot amar.
Şi tu, badeo, -aşa ziceai,
Că nu va fi om pre lume
Pre noi să ne dispreune.
Iaca om s-au căpătat,
Pe noi ne-a despreunat.

DXXXIII. Versiunea publicată este o prelucrare subtilă după patru variante deosebite. Le transcriem în întregime, ţinînd cont de caracterul lor baladic.

a) Ms. nr. 2 197.II.134, f. $4^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863.

Lîngă Mureş, pîngă Tisă,
Mere mîndra mea descinsă,
Cu murgul trăgînd de frîu,
Şi prin iarbă pînă-n brîu.
Murgul paşte şi rînchează,
Mîndra doarme şi visează.
— Bade, bădişorul meu,
Vină să-ţi spui visul tău.
Bade, năframa ta cea nouă
Era ruptă, bade, -n două.
— Mîndră, mîndruleana mea,
Nu-i ruptă năframa mea,
Că-i ruptă inima ta,
Că te temi că te-oi lăsa.

La versul 1, culegătorul adaugă pe margine : „pre lenga".

b) Ms. nr. 2 197.II.66, f. $5^{v\cdot}$, t. 21 Culegător : CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea : NADĂŞA, jud. Mureş. Data : 1867—1868.

P-îngă Mureş, p-îngă Tisă,
Merge mîndra mea descinsă,
Cu murgul trăgînd de frîu,
Tot prin iarbă pînă-n brîu.
Murgu paşte şi rînchează,
Mîndra doarme şi visează
Şi după ce ea s-a trezit,
Cu gurîţa a zîmbit
Şi îndată a grăit :
— Bade, năframa cea nouă,
Era, bade, ruptă-n două.
— Asta, mîndră, nu-i aşa,
Că-i ruptă năframa mea,
Că-i ruptă inima ta
Că te temi că te-oi lăsa,
De ce, zău, că nu-i scăpa.

La versul 1, culegătorul glosează : „Pe (lu)nga".

c) Ms. nr. 2 197.II.151, f. $2^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ORĂŞAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea : PETRILACA, jud. Mureş. Data : 1863.

Pîngă Mureş, pîngă Tisă,
Doarme mîndra mea descinsă,
Tot prin iarbă pînă-n brîu,
Cu murgul ţinînd de frîu.
Murgul paşte şi rînchează,
Mîndra doarme şi visează.
— Ah, bade, ce-am visat eu,
Că năframa ta cea nouă,
E ruptă, bădiţă, -n două,
— Minţi, minţi, minţi, c... de cîine,
Că năframa mea-i la mine.
Da-i rumtă inima-n tine,
De ciudă şi de năcaz.
Eu mă duc şi-aici te las.
Duce-m-oi şi n-oi veni,
Plînge-mi-i şi mi-i jeli.

d) Ms. nr. 2 197.II.112, f. $3^{v\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863.

Colo-n jos pre lîngă Tisă,
Merge mîndra mea descinsă,
Prin ierbuţă pînă-n brîu,
Ţinînd murguţul de frîu.
Da murguţu-i pintenog,
Priponit în busuioc.
Busuiocul smulge-l-oi,
Cu murguţul duce-m-oi,
Pîn'dincolo de crăie,
Cine-or veni să mă ceie,
Meargă-n Dorna să mă ieie.

Jarník încercuieşte, la v. 9, cu creionul, cuvîntul „craie" (= crăie). În culegere există o variantă fragmentară paralelă la partea iniţială, epică, a cîntecului : ms. nr. 2 197.II.43, f. $2^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GRAUR ZAHEI, cl. V. Localitatea : POARTA,

jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 2: *Mere mîndra mea*; v. 3—4: *Cu murgulţul său călare, / Ca să treacă-n altă ţară.* Mai comună e posibilitatea de a întîlni, circulînd independent, partea a doua a cîntecului (povestirea visului profetic). În culegere întîlnim trei asemenea variante, pe care le transcriem în continuare:

a) Ms. nr. 2 197.II.43, f. 1^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRAUR ZAHEI, cl. V. Localitatea: POARTA, jud. Mureş. Data: 1872.

— D-astă noapte ce-a noptat,
Eu, bade, rău te-am visat:
Năfrămuţa ta cei nouă,
Am visat c-ăi ruptă-n două.
— Minţi, tu, haită, minţi căţea,
Că-aceea nu-i năfrămuţa mea,
Că-aceea-i inimuţa ta,
Că te temi că te-oi lăsa.
De ce te temi nu te trece,
C-oi pune picioru-n scară
Şi-oi trece da-în altă ţară!

b) Ms. nr. 2 197.II.124, f. 3^{v}—4^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863.

— Bădiţ, bădişorul meu,
Aseară cînd a-nserat,
Puţin somn că mi-am somnat,
Urît vis că mi-am visat.
Bade, năframa ta-ai nouă,
Am visat că-i ruptă-n două.
— Minţi, mîndruţă, minţi, căţea,
Nu-i ruptă năframa mea,
Că-i ruptă inima ta
De frică că te-oi lăsa.

c) Ms. nr. 2 197.II.20, f. 1^{r}, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEMEŞ IOAN JUNIOR, cl. V. Localitatea: POIANA, jud. Cluj. Data: 1863.

— Bade, bădişoru meu,
Astă noapte am visat,
Că năframa ta cea nouă
Ţi s-a rupt, bade, în două.
— Minţi, mîndruţă, dumneata,
Că te temi că te-oi lăsa
Şi te temi şi eşti lăsată,
Ca şi frunza de pe baltă
Şi te temi aşa de rău,
Ca şi frunza de pe tău,

DXXXIV. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.155, f. $2.^{v}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureş. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 1—3, 6—7, 12—15. În ms. v. 1 (resp. 4): *Vino, mîndro, să jurăm*; v. 2 (resp. 5): *La cruce*; v. 3 (resp. 7): *C-am fost dragi şi*; v. 6 (resp. 10): *De te-oi lăsa, mîndră, eu.* Cea de-a doua variantă a motivului: ms. nr. 2 197.II. 188 k f. 8^{v}, t 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863. Are aceeaşi schemă faţă de versiunea publicată. În ms. v. 2 (resp. 5): *Sub cruciuliţa*; v. 3 (resp. 7): *Să văd care*; v. 4 (resp. 10): *De mă voi fi lăsat eu*; v. 5: *Să mă bată Dumnezeu*; v. 6 (resp. 11): *ca frunza-n tău*; v. 7—8: *Să mă bată încă-o dată, / Să mă usc ca frunza-n baltă.*

DXXXV. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197. II.169, f. 2^{v}, t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 3: *Num-acum*; v. 6: *Că alta am.* Cea de-a doua variantă e fragmentară, cuprinzînd numai catrenul iniţial: ms. nr. 2 197.II.165 f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 1: *F... morţii tăi*; v. 2: *De doi ani*; v. 3: *Şi acum.*

DXXXVI. Reprezintă o combinaţie din două motive poetice independente. Primul a oferit versiunii publicate v. 1—2; cel de-al doilea restul. În primul caz editorii au operat o reducere, într-al doilea o amplificare. Pentru primul, tipică este varianta: ms. nr. 2 197.II.164, f. 9^{v}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863.

— Frunză verde trei nuiele,
Prăpădi-te-ai, bade, -n ele!
— De ce să mă prăpădesc,
Că io-s harnic să trăiesc?

Din acest text editorii nu au reţinut decît primele două versuri, în chip de chenar liric al versiunii publicate, omiţînd restul (ultimele două versuri) şi desfiinţînd cu aceasta o piesă interesantă şi realizată din culegere. Materialul mai are o variantă: ms. nr. 2 197.II.150, f. 5^{r}—^{v}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOACHIM, cl. V. Localitatea: BĂIŢA, jud. Mureş. Data: 1863. Aceasta, prin modificarea sensului, nu se ridică la

nivelul textului anterior. Diferă la v. 2: *Osîndi-te-ai*; v. 3: *să mă osîndesc*; v. 4: *Doar pe tin'nu te iubesc?* Cel de-al doilea motiv intrat în combinaţie este reprezentat de o singură variantă: ms. nr. 2 107.II.17, f. 2^{r}, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegătorul e anonim, iar materialul nelocalizabil. Data: 1870. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „escusare". Varianta a furnizat v. 3—11 ale versiunii publicate, după o prelucrare destul de adîncă a semnificaţiei piesei. Pentru aceasta, transcriem textul integral şi subliniem acele versuri ce pot fi recunoscute în noua compoziţie:

— Da *ţi-o fi, bade, păcat,*
M-ai iubit şi m-ai lăsat.
— Da io, mîndră, nu-s de vină,
Ia paharul şi-mi închină,
Că-i de vină mumă-ta,
Că io-am zis că te-oi lua,
Ea a zis că nu te-a da.

Confruntarea arată că editorii au adăugat v. 5 şi 8—9, introducînd şi dispoziţia emistihială a acestora două din urmă, şi au eliminat v. 4 al originalului.

DXXXVII. Reprezintă reducerea oricăreia din variantele aproape identice: ms. nr. 2 197.II.173, f. 3^{v}, t. 9 (numerotarea lu Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data: 1863, sau ms. nr. 2 197.II. 57, f. 4^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: ŢAPU, jud. Alba. Data: 1863. Transcriem aici textul primei din aceste două variante, raportînd comparativ la ea particularităţile celei de-a doua şi subliniind acele părţi ale cîntecului care au intrat în noua versiune a editorilor:

— Bată-te, bădiţă, bată
Ziua de mîni şi cealaltă,
Cele două zile grele
Care-i simbăta-ntre ele;
Razele de lîngă soare,
Ba dreptatea mea-asta mare;
Cearcănu de lîngă lună,
Ba dreptatea mea-asta bună.
— Nu mă, lele, blăstăma,
Că şi eu te-oi blăstăma:
Cîndu-i trage cu acul,
Să se-nnoade bumbacul
Şi de-a fi bumbacul rău,
Să-l înnozi cu dorul meu,

Varianta a doua diferă la v. 2: *şi-aialaltă*; v. 11: *Cînd îi trage*; v. 13: *Şi de-aci.* Precum arată sublinierile, editorii au folosit numai prima parte a cîntecului (blestemul fetei), omiţînd din versiunea lor cea de-a doua parte a lui (blestemul feciorului), pe care l-au înlocuit cu un final frivol şi inexpresiv. La nota 85, p. 347, editorii menţionează existenţa unei singure variante (sic!), ce se încheie cu motivul blestemului feciorului, afirmînd că acesta se adaugă cîntecului „după v. 14 ca sfîrşit". Realitatea, după cum arată textul transcris de noi, este cu totul alta. De altfel şi transcrierea editorilor nu este întru totul fidelă, nota lor deosebindu-se la v. 1: *Şi, leliţă, ce mi-i da*; v. 4: *Să se rumpă*; v. 5: *Şi de-a fi bumbacul.* Blestemul circulă, în forme mai ample sau mai reduse, fără justificarea lui concretă: ms. nr. 2 197.II.136, f. 1^{v}, t. 7—8 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BICHIGIU, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

Ba, te bată, mîndă, bată,
Doisprezece draci o dată;
Ba mă bată şi pre mine,
De m-oi mai iubi cu tine.
Ba, te bată, mîndră, bată,
Cearcănul de pîngă lună,
Ba credinţa mea cea bună;
Cearcănul de pîngă soare,
Ba credinţa mea cea mare.

Varianta: ms. nr. 2 197.II.15, f. 2^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HORŞIA IOAN, cl. VIII. Localitatea: SÎNMICLĂUŞ, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: **Şi** *te bată, mîndro*; v. 2: *Să te bată cîte o dată*; v. 3 (resp. 6): *Două stele dîngă*; v. 4 (resp. 7): **Şi** *credinţa.* Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „blestem". Varianta: ms. nr. 2 197.II.169, f. 1^{r} t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA, GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Bată-mi-te, badeo*; v. 2: *Inima mea cea stricată*; v. 3: *Două stele dîngă*; v. 4: *Şi sperarea mea.* Alteori se acordă acestor justificări un spaţiu amplu, în care contaminările deţin prioritate lirică: ms. nr. 2 197.II.128, f. 4 ^{v}, t. 12. Culegător: RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea: TELEAC, jud. Mureş. Data: 1872.

Măi bădiţă, cine mare,
Cît a fost vara de mare,
Tot ai zis că mă-i lua.
Cînd a fost colea toamna,
Ai dat mîna cu alta

Și pre mine m-ai lăsat,
Cu trupșoru-ngreunat,
Cu obrazu-nrușinat.
De te-ar bate, bade, bate,
Luna cu...
Și ceriul cu stelele.
Două stele dîngă lună
Și dreptatea mea cea bună;
Două stele dîngă soare
Și dreptatea mea cea mare.

Versul 10 indescifrabil. De reținut că v. 7—8 ale acestui text au oferit sugestiile corespunzătoare pentru înlocuirea operată de editori la textul DXXVI (*Cu sufletu-ngreunat*)

DXXXVIII. Reprezintă amplificarea (de fapt hipertrofierea) singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197. II.66, f. $3^{v\cdot}$—$4^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea NADĂȘA, jud. Mureș. Data: 1867—1868. Originalul, de numai 6 versuri, ajunge în versiunea publicată la dimensiunile unei piese de 17 versuri, triplîndu-și aproape proporțiile. Editorii au adăugat v. 7—17, ceea ce corespunde aparent unui alt cîntec, atașat primului prin contaminare. Nu am aflat însă în culegere un prototip al acestui eventual cîntec, așa încît considerăm adaosul editorilor ca o creație a lor. În ms. v. 1: *Știi tu, bade, ce cereai*; v. 2: *Cînd seara*, ceea ce arată că editorii au transcris textul aproape întocmai și că nu este deci vorba de un alt text prototip al versiunii publicate.

DXXXIX. Reproduce exact varianta: ms. nr. 2 197. II.184, f. $2^{v\cdot}$—$3^{r\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. În ms. v. 1: *Bată* [*-mi-*]*te* (cu pronumele adăugat de Jarník); v. 3: *pre tine*; v. 5: *Ce-am postit eu*; v. 9: *Să te pomenești ca-o cioară*; v. 10: *Cînd a fi de*; v. 11: *S-te treacă*; v. 12: *Cînd a fi*. Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „blestemu". Foarte asemănătoare e varianta: ms. nr. 2 197.II.109 f. $1^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data: 1872. Diferă la v. 2: *cea stricată*; v. 3: *lele pre*; v. 7: *ziua-n prag*; v. 8 și 12: *Cînd a fi*; v. 9: *Să te ia durere-amară*; v. 10: *Cînd a fi de miez*; v. 11: *Să te ia dureri*; v. 13: *Să treci, lele, din*. Mai redusă, cu multe neregularități ritmico-metrice, dar aducînd o notă inedită, este varianta: ms. nr. 2 197.II.189, f. $1^{r\cdot}$—$v\cdot$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN GEORGE. Localitatea: VIȘUIA, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863—1867. În ms. v. 1: *Ajungă-te, mîndră, — ajungă*; v. 2: *Ajungă-te dorul drag*; v. 3: *ziua-n prag*; v. 4—5: *Cînd o fi pe la ojină, / Să-ți aprinzi o lumină*; v. 6: *Cînd a fi dimineața*; v. 7: *Să ieși, mîndră, din viață*. Meritînd a fi citat în întregime este exemplul variantei: ms. nr. 2 197. II. 27, f. $33^{r\cdot}$—$v\cdot$, t.: „Blăstămul mîndrei". Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875.

Ajungă-te, bade, -ajungă
Chin și supărare lungă,
Dorul care mă alungă;
Ajungă-te-un dor cu drag,
Să stai toată ziua-n prag,
Să te legeni ca un steag.
Cînd o fi pe la ujină,
Să te-aprinzi ca o lumină
Și să arzi cu pară plină;
Să te topești de cu seară,
Ca lumina cea de ceară,
Cînd bate vîntul de-afară.
Cînd va fi la miază-noapte,
Treacă-te sudori de moarte
Și junghiuri neîmpăcate,
Iar soarele luminat,
Să te afle răsturnat
Pe o scîndură de brad.

Materialul e însoțit de o notă bibliografică a lui Jarník, în legătură cu publicarea materialului în „Conv. lit"., X, p. 115.

DXL. Reproduce, cu multe modificări de fond și formă varianta: ms. nr. 2 197.II.134, f. $2^{r\cdot}$—$v\cdot$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data: 1863 În ms. v. 1: *-așa ai zis*; v. 2 (resp. 3): *a fi*; v. 3 (resp. 4): *Tu pre min'nu mi-i urî*; v. 4 (resp. 5): *Dacă soarele-o sînțit*; v. 5 (resp. 7): *pre mine*; v. 6 (resp. 8): *soarele*; v. 7 (resp. 9): *'Ndrăgească-te*; v. 8—12: *Șapte boale și-o lungoare, / O păreche de friguri / Și-o sarcină de junghiuri. / Cu-atîta nu te-oi lăsa / Și mai tar'te-oi blăstăma*; v. 15—16: *Bucătura cu acul / Pînă te-a lua dracul*; v. 17 (resp. 13): *Să te uști ca un*; v. 19 (resp. 15): *Să mă usc io ca și-un*; v. 17—20 lipsă; v. 21 (resp. 21): *Cu atîta-ncă nu*; v. 22: *Și și mai tare*; v. 24: *Și să ai*; v. 25: *Să te mai însori înc-o dată*; v. 26: *Să ai numai*; v. 27: *Mai apoi o*; v. 29: *În căruță călicească*; v. 30 (resp. 29) *Pre ulița polițească*; v. 31 (resp. 30): *Și toți să te*; v. 32 (resp. 31): *Vină bade;* v. 33 (resp. 32): *Să-mi fac și-io*; v. 36 (resp. 35): *Pre poliță*; v. 37 (resp. 36): *De cînd o fost mama fată*. Editorii au adăugat v. 2, 6, 12, 17—20. Textul are o variantă mult redusă ca întindere, fără a fi însă fragmentară. O transcriem în continuare: ms. nr. 2 197.II.19, f. $11^{r\cdot}$, t. 23 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat), iar materialul e nelocalizabil și nedatabil.

Da tu, bade, așa ai zis,
Pînă soare-n ceru a fi,
Tu pre min' nu mi-i urî;
Da dacă soare-o sînțit,
Tu pre mine m-ai urît.
Urască-te soarele,
'Ndrăgească-te boalele:
Șapte boale și-o lungoare
Și-o păreche de friguri,
Și-o sarcină de junghiuri.
Cu-atîta nu te-oi lăsa
Și mai tar'te-oi blăstăma:
Să te-nsori de nouă ori,
Să ai nouă feciori
Și s-te mai însori înc-o dată,
Să ai tu numa o fată,
Mai napoi o copiliță
Să te poarte de mînuță,
De mînuță pre uliță,
Pre ulița domnească.
Toți să te miluiască...
Și să vii la ușa mea,
Că și eu te-oi milui
Cu-o cojuță de mălai,
Uscată de nouă ai,
De cînd a fost mosul crai;
Pre poliță aruncată,
De cînd a fost mama fată.

DXLI. Reprezintă o combinație din două motive poetice deosebite. Pentru primul motiv (v. 1—12 din versiunea publicată) avem două variante, pentru cel de-al doilea (v. 13—28) numai una singură. Prima variantă: ms. nr. 2 197.II.153, f. $7^{v\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRȚĂU, jud. Mureș. Data: 1863. Diferă la v. 3: *Nu-mi trage nădejdea mea*; v. 4: *io nu*; v. 5: *Pînă tu nu ti-nsura*; v. 6: *pre*; v. 8: *Nu-ți deie*; v. 9: *cam albioară*; v. 11: *tu la mine*; v. 13—14: *Dece nu m-ai loat pre mine, / Că am dreapta către tine* (ininteligibil). Varianta a doua: ms. nr. 2 197. II.184, f. $8^{v\cdot}$, t. 44 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 4 (resp. 5): *Pîn-tu nu te-i*; v. 5 (resp. 6): *pre cine-i*; v. 7(resp. 8): *Nu-ți trăiască casa*; v. 8 (resp. 9): *una-albișoară*; v. 10 (resp. 11): *tu la mine*; v. 12: *Că nu mai luat pre mine*. Materialul este însoțit de clasificarea provizorie a lui Jarník: „nedespertire." Cel de-al doilea motiv e ilustrat de varianta: ms. nr. 2 197.II.182, f. $6^{r\cdot}$, t. 22 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. În ms. v. 1: *Însoară-te, badeo,-nsoară*; v. 2 (resp. 13): *Că eu nu*; v. 3 (resp. 14): *Pîn'tu nu*; v. 4 (resp. 15): *Să vedem ce ți-i lua*; v. 5 (resp. 16): *Copilă*; v. 17—18 lipsesc; v. 6 (resp. 19): *să nu ți-o dea*; v. 7 (resp. 20): *Să îți dea una oloagă*; v. 8 (resp. 21): *Să ți o pui în teleagă*; v. 9 (resp. 22): *Să ocoli lumea*; v. 10 (resp. 23): *pragul meu*; v. 11 (resp. 24): *Să ți-o*; v. 15 (resp. 28) *iubești și lași*.

Alte cinci variante merită a fi transcrise în întregime: a) Ms. nr. 2 197.II.179, f. $3^{v\cdot}$—$4^{r\cdot}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul e nelocalizabil. Data: 1863.

— Frunză verde de căpșune,
Zi mă-ti să te cunune
Că de mine ești lăsată.
— Însoară-te dumneata,
Să văz pe cine-i lua.
De-i lua una ca mine,
Dumnezeu să-ți dea mult bine;
De-i lua o grozăvioară,
Dumnezeu să ți-o omoară,
Să-i mănînc din colivioară;
De-i lua una frumoasă
Dumnezeu s-o facă groasă,
Să nu-ți poată-ntra în casă.

b) Ms. nr. 2 197.II.176, f. $2^{v\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOȘTAT, jud. Alba. Data: 1863.

—Ce stai, badeo, pre gunoi,
De ții ochii tot la noi?
— Mărită-te, mîndra mea,
C-apoi nu i-oi mai ținea.
— Însoară-te dumneata,
Să-mi văz pe cin'ți-i lua.
De-i lua de seama mea,
Dumnezeu să nu ți-o dea,
A să-ți dea una mai rea
Să umbli prin uși cu ea.

Să vii şi la uşa mea,
Că şi eu te-oi milui
Cu o mînă de tăriţă,
Că ţi-am fost, badeo, drăguţă;
Cu o mînă de făriná,
Că ţi-am fost, badeo, de-a mină.

c) Ms. nr. 2 197.II.184, f. 16 $^{r.-v.}$, t. 88 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

Însoară-te, bade,-nsoară,
Că eu nu m-oi mărita,
Să văd pre cine-i lua.
De-i lua una ca mine,
Dumnezeu să-ţi deie bine;
De-i lua una mai albă,
Să nu-ţi fie, bade, dragă.
Să te-nsori de nouă ori
Şi să aibi nouă feciori,
Să aibi o copiliţă
Să te poarte de cîrjuţă,
Bade, tot din sat în sat
Şi să vii şi-n satul meu,
Să te miluiesc şi eu
C-o cojiţă de mălai
Uscată de nouă ai.
Uscată de nouă ai,
De cînd a fost tata crai;
Pre poliţă aruncată,
De cînd a fost mama fată.

Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „dto" (="doru de maritatu").

d) Ms. nr. 2 197.II.65, f. 5 $^{r.-v.}$, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegător: CEAUŞEANU ALEX., cl. VI. Localitatea: PORUMBENI, jud. Harghita. Data: 1872.

— Bade, bădişorule,
De-i lua una ca mine,
Dumnezeu să-ţi deie bine.
De-i lua-o mai frumoasă,
Pice-ţi carnea de pre oasă;
Prin grădină cîte-o mînă,
Prin ocol cîte-un picior,
Prin poiată cîte-o spată
Şi prin pod cîte un şold.
Întru-atît nu te-oi lăsa,
Ci mai rău te-oi blăstăma:
Nouă boli, nouă copii,
Mai pre urmă-o copiliţă,
Să te poarte de cîrjuţă,
Să umbli din casă-n casă.
Că şi eu te-oi milui
Cu o coajă de mălai

e) Ms. nr. 2 197.II.3, f 6.$^{v.}$ – 7$^{r.}$, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud Alba. Data: 1872.

—Frunză verde foaie fragă,
Mărită-te, mîndră dragă,
Mărită-te, nu şedea,
Nu şedea-n sperarea mea,
Că sperarea de la mine
Ea ca frunza de pre spine:
Cînd gîndeşti că înfloreşte,
Ea atunci se vestejeşte.
— Ba eu nu m-oi mărita,
Pînă nu te-i însura,
Să văz ce mîndră-i lua:
De va fi mai albioară;
Deie Dumnezeu să moară;
De va fi numai ca mine,
Să nu trăieşti cu ea bine!
— Taci mîndruţo, taci, căţea,
Ce blăstămi muierea mea?
De va fi numai ca tine,
Deie-ne Dumnezeu bine!

DXLII. Reproduce, cu destulă libertate, varianta: ms. nr. 2 197.II.66, f. 1$^{v.}$ – 2$^{r.}$, t. 14. Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867—1868. În ms. v. 1: *Bată-mi-te, bade*; v. 3—5: *Nu-i stricată nici de-un bine, / Ci-i stricată după tine / Şi te bată, bade, bată*; v. 7—8: *Două stele dîngă lună / Şi dreptatea mea cea bună*; v. 7 lipseşte; v. 10 (resp. 8): *Nici aşa*; v. 11 (resp. 9): *Făr'mai tare-oi*; v. 11 lipseşte v. 14 (resp. 13—14): nu e dispus emistihial; v. 18: *De acest blăstăm*; v. 20: *de o drăguţă*. La v. 6 şi 8: „de (lu)nga." Varianta: ms. nr. 2 197.II.134, f. 8$^{v.}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. E fragmentară. Cuprinde v. 1—2, 10, 3—6, 12—14 ale versiunii publicate, aducînd însă şi 2 versuri inedite. În ms. v. 1: *Bată-mi-te, bade*; v. 3—4: *Nu-i stricată de nici un bine, / Că-i stricată de ruşine*; v. 5 (resp. 10): *Bată-mi-te, bade*; v. 7 şi 9 (resp. 4 şi 6): *Şi dreptatea*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.156, v. 1$^{v.}$, t. 11 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU, IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba.

Data: 1863. Schimbă destinaţia discursului şi se opreşte la numai al patrulea vers. În ms. v. 1—2: *Bată-te, mîndro, bată, / Bată, bată, cîte o dată*; v. 4: *Şi credinţa*.

DXLIII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.117, f. 4$^{v.}$, t. 50 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 6: *Pînă-n minte să-ţi aduci*; v. 7: *De-a mele*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.64, f. 4$^{v.}$, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea: CERCHIZEL, jud. Mureş. Data: 1872, e fragmentară. Cuprinde numai primele trei versuri ale cîntecului, dar absolut exact ca în versiunea publicată.

DXLIV. Reproduce, cu destulă libertate. singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.66, f. 2$^{r.-v.}$, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867—1868. În ms. v. 4: *Unde-a fi calea mai*; v. 5—6: *Să te-ajungă şi pe tine, / Dorul, bade, ca pre mine*; v. 7 (resp. 5): *Să te-ajungă, să te-nfrîngă*; v. 8 (resp. 6—7): *Inima din tine-o stîngă*; v. 10 (resp. 9): *Cînd eram*; v. 11(resp. 10): *M-ai luat*; v. 12 (resp. 11): *Inima mi ai*; v. 13(resp. 12—13): *Cît vei trăi să*; v 14: *Inima să ţi-o topeşti*; v.1 6: *să cugeţi tot.*

DXLV. Reproduce destul de fidel varianta: ms. nr. 2 197.II.113, f. 4$^{r.}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. În ms. v. 3: *Te duci, bade*; v. 4: *De bine să nu aibi*; v. 5: *Şi să deie*; v. 6: *locul mai greu*; v. 7: *Să bei tu şi să*; v. 8: *Din inimă să*; v. 9 (resp. 10): *Să-ţi aduci tu, bade, -aminte*; v. 11 (resp. 12): *de la mama*; v. 12 (resp. 13): *Că-i milă a*; v. 13 (resp. 14): *Că-i*; v. 14 (resp. 15): *Că i-ai rupt tu*. Cea de-a doua variantă din culegere: ms. nr. 2 197. II.134, f. 2$^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. E fragmentară, reprezentînd de fapt comentariul ultimelor 6 versuri ale versiunii publicate. În ms. v. 1—2: *Unde-i fi, bade, -n ias'sară, / Să iasă focu şi pară*; v. 3 (resp. 10): *Şi tu să-ţi aduci*; v. 4 (resp. 11): *De blăstăm*; v. 5 — 6: *Nu blăstăm de la măicuţa, / Că blăstăm de la drăguţă*. La v. 1, culegătorul adaugă: „in acésta séra".

DXLVI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.178, f. 3$^{v.}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRCULEŢ IOAN, cl. VI. Localitatea: CERGĂU MARE, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 3, 4, 8, 9: *pre*; v. 5: *Murguţu să-ţi pătimească*; v. 9: *Şi pre albul*; v. 10: *Să iei ţolu*; v. 11 (resp. 12): *Perinuţa*. Editorii au adăugat ultimul vers şi au dispus v. 10—11 (din ms.) în mod emistihial (v. 10—13)

DXLVII. Reproduce destul de fidel varianta: ms. nr. 2 197.II.135, f. 1$^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGRAD, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 5, 15, 28—31 şi au eliminat v. 14 al originalului. În ms. v. 2: *Badeo, cînd*; v. 3: *Şi pre*; v. 5: *Că tu-atunci*; v. 6: *Cînd tu pînea vei*; v. 7: *Da pînea n-o ai*; v. 8: *Şi pre mine*; v. 9: *badeo*; v. 10: *Să fie pre*; v. 12: *Să-ţi laşi*; v. 14: *Să vii la mine rîzînd*; v. 17 (resp. 19): *şi-o lungoare*; v. 20 (resp. 23): *cămeşii*; v. 21 şi 23 (resp. 24 şi 26): *vei gîndi*; v. 22 şi 24 (resp. 25 şi 27): *Să vină*. Ultimele patru versuri ale versiunii publicate provin din finalul unei alte variante, pe care o transcriem în întregime: ms. nr. 2 197.II.136, f. 2 $^{r.-v.}$, t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BICHIGIU, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

Ştii tu, bade, ştii tu, dragă,
Ce mi ai fost spus tu mie
Sub o tufă verde-n vie,
C-atunci te-i lăsa de mine,
Cînd vei lăsa post de pîne.
Post de pîne n-ai lăsat
Şi tu tare m-ai uitat.
Uită-te soarele,
Cuprindă-te boalele,
Nouă boli, nouă nevoi
Şi-o păreche de friguri.
Cînd o fi la primăvară,
Să te scoată şesă-afară.
Doi de mîni, doi de picioare,
Doi de albe brăţuşoare.

Am subliniat versurile care au intrat în compunerea versiunii publicate. Alte cîteva variante exploatează părţi singulare ale acestui motiv. Transcriem aici, în întregime, pe cele tipice.

a) Ms. nr. 2 197.II.175, f. 4$^{v.}$ — 5$^{r.}$ t. 52 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872.

ACADEMIA BIBLIOTECA

— De te-ar bate, mîndră, bată
Şaptezeci de draci o dată,
Să mă bată şi pre mine
De mai pun mîna pre tine.
— Să te bată, bade, bată,
Nouă boale dintr-o dată,
Nouă boale şi-o lungoare
Din arat pînă-n cărat,
Din culesul cînepei
Pînă-n ruptul cămeşei.

b) Ms. nr. 2 197.II.156, f. 1$^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863.

Ajungă-te, mîndră-, -ajungă,
Ajungă-te dorul meu,
La masă la tatăl tău.
Să laşi lingura pre blid
Şi pita lîngă cuţit,
Să ieşi afară plîngînd.

În această accepţie lirică, textul pare să circule destul de viu. În culegere mai există o variantă absolut identică: ms. nr. 2 197.II.15, f. 2$^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HORŞIA IOAN, cl. VIII. Localitatea: SÎNMICLĂUŞ, jud. Alba. Data: 1863. Există însă şi cazuri cînd textul îşi caută puncte de sprijin în afara propriului său motiv literar. Acesta e cazul variantei:
c) Ms. nr. 2 197.II.187, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863.

— Bade, bădişorul meu,
Ajungă-te dorul meu
Acasă la tatăl tău.
Să laşi lingura pre blid
Şi să vii la noi plîngînd.
— Mîndră, mîndruleana mea,
Cînd pornesc să vin la voi
Maica mă strigă-napoi,
Cînd pornesc să vin la tine
Maica strigă după mine.

sau şi mai elocvent al variantei:

d) Ms. nr. 2 197.II.27, f. 9 $^{v\cdot}$ t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător; MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1872 — 1873. Din ciclul *Doine şi hore poporale.*

Ajungă-te, bade, -ajungă,
Ajungă-te dorul meu,
Unde-o fi locul mai rău.
Caru-n drum să ţi se strice
Amarul să te mănînce.
Să-ţi aduci tu, bade, -aminte
Că-i blăstăm de oare unde:
Nu-i blăstăm de la măicuţă,
Că-i blăstăm de la drăguţă,
Tocmai de la inimuţă
Şi te-ajungă dor cumplit,
Să-ţi laşi lingura pe blid,
Să vii la mine plîngînd.

care exploatează diverse teme din familia mai largă a acestor motive poetice (DXLII, DXLV).

DXLVIII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.187, f. 2$^{r\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat versul iniţial şi au dispus emistihial v. 6 (resp. 7—8). În ms. v. 1 (resp. 2): *bădişorul*; v. 2 (resp. 3): *porni a*; v. 5 (resp. 6): *Şi pre tin'*; v. 7 (resp. 9): *Ceialaltă să ţi-o rumpă*; v. 9 (resp. 11): *merge-a peţi.* Varianta pe care o transcriem în continuare e deosebit de stufoasă, amalgamînd numeroase teme din aceeaşi familie de motive poetice (DXLV, DXL), dar şi dintr-alte domenii ale liricii transilvănene (DCXVIII, CCXLIV). ms. nr. 2 197.II.134, f. 2 $^{v\cdot}$—3 $^{r\cdot}$, t. 4 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

Vină, mîndră, -n deal la cruce
De vezi badea cum se duce,
Cu cămeşa lui cea nouă,
Cu inima ruptă-n două.
— De te duci, bade, -a peţi,
Unde-a fi pădurea deasă,
Lupii nainte să-ţ iasă.
Murgul să se potignească,
De pămînt să te izbească,
Mîna dreaptă să-ţi scrîntească,
Mîna stîngă să ţi-o frîngă.
Nici aşa nu te-oi lăsa
Şi mai rău te-oi blăstăma,
Dacă vrei tu, bade, -aşa
A-mi mai rupe inima.
Să te duci, bădiţă, duci,
Pînă-i pica rob la turci,

Să crîşneşti, bade, cu dinţii,
Să mi te plîngă părinţii,
Să-ţi aduci, bade, aminte
Că-i blăstăm de cel fierbinte.
Nici aşa nu te-oi lăsa,
Dacă vrei tu tot aşa
Şi te oi mai blăstăma:
Să te şi mai însori o dată,
Să ai numai o fată,
Să te poarte de bătiţă
În oraşă pre uliţă.
Să vii, bade, şi la mine...etc.

De altfel, însuşi culegătorul îşi însoţeşte materialul cu două note. Prima precedă textul şi sună astfel: „Alta care consuna cu cea mai de înainte numai în vorbe se diferenţe"; cea de-a doua urmează după text şi cuprinde observaţia: „De aici incoló" [e vorba de v. 29 urmat de un *etc.*],„e totu asia cá in cea mai de inainte". Culegătorul face astfel trimitere directă la textul DXL.

DXLIX. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere. ms. nr. 2 197.II.63, f. 1$^{r\cdot-v\cdot}$, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: BUTNARIU IOAN, cl. VI. Localitatea: REGHIN (şi jur), jud. Mureş. Data: 1872. Editorii au eliminat ultimele 7 versuri ale originalului (v. 14—20), transcriind restul cu multă exactitate. În ms. v. 1: *codrul*; v. 2: *Şi stai...Oltul*; v. 3: *Oltu*; v. 4: *Stai*; v. 8: *Şi cu cuie*; v. 13: *C-au rămas*; v. 14—20: *Ieşi-mi-n cale fierbinte / Să-ţi spun două, trei cuvinte / De-ale tale jurăminte. / Căci ţe-ai jurat către toate / Că nu mă laşi pîn'la moarte, / Jurămîntul l-ai călcat / Şi pre mine m-ai lăsat.*

DL. Reproduce aproape fidel varianta: ms. nr. 2 197. II.190, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil şi nedatabil. Editorii au adăugat versul introductiv şi au dispus emistihial v. 11—13 ale originalului (resp. v. 12—17). În ms. v. 2 (resp. 3): *Da spune la tatăl tău*; v. 6 (resp. 7): *Şi cu in*; v. 7 (resp. 8): *rosmalin*; v. 9 (resp. 10): *Ţi a creşte*; v. 10 (resp. 11): *Şi otava*; v. 11 (resp. 12): **Şi** *la uşi*; v. 12 (resp. 14—15): **Şi-n** *la pat un fir de mac*; v. 13 (resp. 16): **Şi-n** *fereşti.* Jarník reia pe margine ultimele două versuri în formă emistihială (ceea ce a reprodus ulterior şi în versiunea publicată): „*Şi la patu / Firu de macu / Şi-n feresti / Flori domnesci*". Acesta e, de altfel, singurul text construit pe un adynaton tipic. O variantă fragmentară: ms. nr. 2 197.II.27, f. 14 $^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea TOTOIU, jud. Alba. Data: 1873. Aduce în mod excepţional paralele la v. 5—6 ale versiunii publicate. În ms. v.1 (resp. 3): *Spune, mîndruţă, mumă-ta*; v. 2 (resp. 4): *Să-şi îngrădească grădina*; v. 4 (resp. 6): *Nu cu-atîtea vorbe rele.* Frecvent, întîlnim, în culegere variante care exploatează la maximum, prin lărgire, prima parte a motivului. Tipică pentru această situaţie este varianta: ms. nr. 2 197.II.123, f. 4$^{r\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872.

Mîndră, mîndruleana mea,
Spune la măicuţă-ta,
Să-ngrădească uliţa
Tot cu in şi cu pelin
Şi cu drag de rosmarin
Ca noi să nu ne-ntîlnim.
Numai sîmbăta o dată,
Duminica ziua toată;
'N cele zile-arareori,
'N toată ziua de nouă ori.

Varianta: ms. nr. 2 197.II.71, f. 3$^{r\cdot-v\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. (resp. 2): *Spune, mîndră, măicuţa*; v. 5 lipseşte. v. 7: *Astea zile*; v. 9—10: *Seara şi dimineaţa, / Astea zile tot aşa.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.104, f. 2$^{v\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Cuprinde v. 2—4, 6—10, cu diferenţele: v. 2: *Spune, mîndro, maică-ta*; v. 5 (resp. 7): *Făr-sîmbăta citeodată*; v. 7 (resp. 9): *'N ceste*; v. 8 (resp. 10): *Într-o zi de.* Formula cea mai frecventă şi mai stabilă, întîlnită la 11 variante, din tot atîtea localităţi, cuprinde numai trei distihuri: exhortarea părinţilor de a îngrădi uliţa, împiedicarea celor doi iubiţi de a se mai întîlni şi întîlnirile lor de sîmbătă şi duminică. Detaliile tehnice ale acestor materiale sînt:

a) Ms. nr. 2 197.II.128, f. 2 $^{v\cdot}$—3 $^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător: RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea: TELEAC, jud. Mureş. Data: 1872.

b) Ms. nr. 2 197.II.6, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător: LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872.

c) Ms. nr. 2 197.II.46, f. 4$^{r\cdot-v\cdot}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872

d) Ms. nr. 2 197.II.27, f. 41 ^{v}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU (?), jud. Alba. Data: 1875, din ciclul *Doine sau hore de lîngă Alba-Iulia*.

e) Ms. nr. 2 197.II.61, f. 2^{v}, t. [10] (numerotat de noi). Culegător: BUSONIU VASILE, cl. V. Localitatea: TĂUNI, jud. Alba. Data: 1863.

f) Ms. nr. 2 197.II.173 , f. 3 ^{r}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data: 1863.

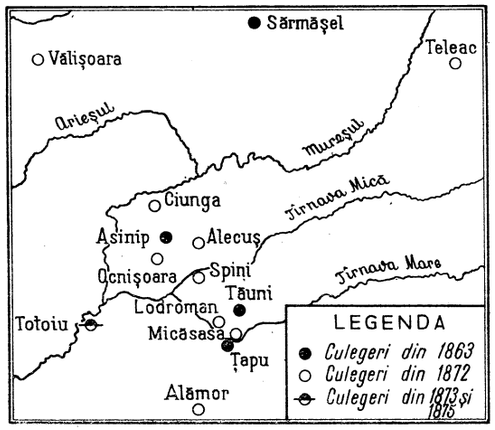

Localizarea şi datarea variantelor la textul D. 550: „Tot cu in şi cu pelin".

g) Ms. nr. 2 197.II.68, f. 4$^{r.-v}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872.

h) Ms. nr. 2 197.II.59, f. 2^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1872.

i) Ms. nr. 2 197.II.57, f. 4$^{r.-v.}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: ŢAPU, jud. Alba. Data: 1863.

j) Ms. nr. 2 197.II.28, f. 4 ^{v}, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN , cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872.

k) Ms. nr. 2 197.II.13, f. 2 ^{v}, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. Analiza comparativă relevă următoarele:

v. 1: *Spune, mîndră, maică-ta*; a, f, h, i, j; *Spune, mîndră, mamă-ta*: d; *Spune-i, mîndro, maică-ta*: c, g; *Spune-i, mîndro, mamă-ta*: e; *Spune-i, mîndro, mamă-ta*: k; *Spune bade*: b.

v. 2: *Să-ngrădească uliţa*: a, b, c, d, f, g, h, i; *Să-neunjure*: j; *Să-şi închiză*: k; *Să-şi închidă grădina*: e.

v. 3: *Tot cu in şi cu pelin*: a, b, d, e, f, g, h, i, j, k; *Tot cu lemn*: c.

v. 4: *Ca noi să nu ne-ntîlnim*: a, b, c, e, g, j, k; *Noi să nu ne mai întîlnim*: f; *Ca să nu ne întîlnim*: h; *Noi să nu ne mai-ntîlnim*: i; *Ca la min' să nu mai vini*: d.

v. 5: *Făr'simbăta cîte-odată*: a, b, c, e, f, g , i; *Fără simbăta odată*: d; *Numai ziua cîte-odată*: h, j; *Numai seara cîteodată*: k.

v. 6: *Duminica ziua toată*: a, b, c, e, f, g, h, i, j, k; *Şi dumineca ziua toată*: d.

Este absolut remarcabilă stabilitatea şi fixitatea acestei formule, cu atît mai mult cu cît teritoriul pe care-l acoperă este destul de întins. Pentru aceasta oferim şi harta culegerilor (nu numai a celor 11 texte analizate mai sus, ci a tuturor variantelor studiate la acest nr. DL: 16 texte în total, din 13 localităţi). Reamintim că această formulă apare ca încheiere şi la textul CXLII

DLI. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.65, f. 6$^{r.-v.}$, t. 21 (numerotarea culegătorului). Culegător: CEAUŞEANU ALEX., cl. VI. Localitatea: PORUMBENI, jud. Harghita. Data: 1872. În ms. v. 1: *Vină*; v. 9: *mi-ar mai veni*; v. 10: *te-aş părăsi*.

DLII. Reprezintă o combinaţie din trei cicluri poetice separate. Primul este reprezentat de varianta: ms. nr.2 197.II.165, f. 6$^{r.}$, t. 40 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul nelocalizabil şi nedatabil. Această variantă a oferit versiunii publicate primele 3—4 versuri. Editorii au adăugat versul introductiv şi au omis ultimele 4 versuri ale originalului. Restul a fost transcris destul de fidel. În ms. v. 1 (resp. 2): *Spune, bade*; v. 3 (resp. 4): *Că nu i-oi fi noră-n*; v. 4—7: *Tocma noră de i-aş fi | Cu mine-ar putea trăi, | Că eu nu sînt aşa rea | Precum mi-a scos vestea ea*. Cel de-al doilea este ilustrat de varianta: ms. nr. 2 197.II.139, f. 1$^{r.}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Acest text este, de fapt, o variantă la CXLII. Editorii au eliminat primele 9 versuri, transcriind liber ultimele şase. În ms. v. 1—9: *Asară-nserai pre coaste, | Cam pre coaste, pre sub coaste, | Cam pre lîngă casa voastră. | Io m-am dus la ferestruică, | Tu şedeai pe lăviţuică, | Mumă-ta te pieptăna | Şi cu mine te mustra. | N-ar ajunge-a te-nsura, | Nici nepoţi a legăna*, după care urmează motivul din versiunea publicată, v. 10 (resp. 5): *Da ia, crească-ţi*; v 11 (resp. 6): *Pîn-oi veni eu*; v. 12 (resp. 7): *Să-ţi crească iarba în*; v. 13 (resp. 8): *Să-i ajungă*; v. 14 (resp. 9): *Să-ţi crească holda-n*; v. 15 (resp. 10): *Pîn-oi fi a ta nevastă*. Cel de-al treilea ciclu poetic este ilustrat de varianta: ms. nr. 2 197.II.173, f. 3$^{r.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data: 1863. Pe aceasta editorii au prelucrat-o foarte liber (în legătură cu alte motive poetice, de exemplu: rugămintea feciorului către preot pentru a-l descununa: vezi motivul în culegerea lui N. Pauleti (ed. Ion Muşlea, p. 97—98). Oferim exemplul acestei variante:

Spune, mîndră , maică-ta,
Că eu atunci te-oi lua,
Cînd a face plopul pere
Şi răchita vişinele,
Şi tînjala crastavete,
Măcar plopul strugur verde;
Cînd maică-ta-a număra
Penele de pre un cuc
Şi frunzele de pre-un nuc.

Am subliniat aceste versuri care constituie osatura intervenţiei editorilor. O a doua variantă de acest gen: ms. nr. 2 197.II.57, f. 4$^{r.}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: ŢAPU, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *mîndro*, **mamă**-*ta*; v. 2: *atuncea*; v. 3: **va** *face*; v. 7: *maica ţi-a*. Mai apropiată de versiunea publicată (v. 11—17) este o altă variantă, care aduce cu ea două contaminări: DLIV şi CXLII. O transcriem în întregime şi subliniem acele părţi ce compun adynaton-ul final. Ms. nr. 2 197.II, 170, f. 3$^{r.}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MUNTEANU IERONIM, cl. V. Localitatea: BĂGĂU, jud. Alba. Data: 1872.

Ara badea cu plugu,
Asemenea cu drumu,
Mîndra merea cu prînzu.
— Bun lucru, bade, la plug.
— Să trăieşti, mîndruţă-n drum.
— Hai, mîndră, la prînz cu mine.
— Prînzeşte, bade, cu bine,
Că eu n-am vin să prînzesc
Şi-am vint să mă jeluiesc.
Că-aseară-nserai pre-coastă
În fundul grădinii voastă
Şi-auzii cînii lătrînd,
Pre maica ta dojenind,
Dojenindu-te pre tine
Să te laşi, bade, de mine.
Spune tu la maică-ta
Că tu-atunci te vei lăsa
Cînd maică-ta-a număra
Frunzele de pre doi nuci,
Penele de pre doi cuci
Şi iarba de pre-un părău,
Penele de pre-un hireu,
Florile dintr-o grădină,
Penele de pre-o găină.

DLIII. Reproduce destul de fidel singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.117, f., 3$^{r.}$, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Editorii au adăugat versul iniţial şi au îndreptat foarte multele neregularităţi ritmico-termice ale originalului. În ms. v. 3 (resp. 4): *Că nu te am*; v. 4 (resp. 5): *oi sta a*; v. 5 (resp. 6): *de viţa ta*; v. 7 (resp. 8): *Şi de-aş şedea-n*; v. 8 (resp. 9): *de viţă mare*; v. 9 (resp. 10): *De-aş pica chiar*.

DLIV. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.114, f. 1$^{r.-v.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. În ms. v. 1: *cîtu-i*; v. 2: *badiu*; v. 3: *Şi mîndra*; v. 5: *Sănătate, mîndro-n*; v. 8 (resp. 9): *Gură dulce-n*; v. 9 (resp.

10) : *mîndruțo* ; v. 10 (resp. 11) : *Și-amîndoi* ; v. 11 (resp. 12) : *badeo, să prinzesc* ; v. 12 (resp. 13) : *venit să mă jelesc* ; v. 13 (resp. 14) : *Muma ta-i* ; v. 16 (resp. 18—19) : *Intră mînioasă-n casă* ; v. 17 : *Bate cu pumnul în masă* ; v. 18 (resp. 20) : *Să-i aduci noră* ; v . 19 (resp. 21) : *Da tu, badeo, m-ai văzt bine* ; v. 21 (resp. 23) : *Ce focu,-ai cotat la mine*. Dispoziția emistihială aparține editorilor. O altă variantă, transcrisă integral de noi la nr. DLII, cuprinde v. 1—9, contaminîndu-se apoi cu nr. CXLII și DLII. Mai subliniem legăturile motivice cu S. LXX.

DLV. Reprezintă prelucrarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.184, f. 15^{v}·—16^{r}·, t. 86 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 8—18, pentru care nu am aflat prototipul poetic în cuprinsul culegerii, și au omis v. 7—16 ale originalului. În ms. v. 3 : *Io-ți spun, mîndră, din* ; v. 6 (resp. 6—7) : *Că nu ești harnică tare* ; după care urmează materialul eliminat de editori (v. 7—16) : *De harnică ești aleasă, / Că știi lucru de casă ; / Ești vestită pre pămînt, / Că știi lucru tău de cîmp. / Am auzit, mîndra mea, / Că tu ești un pic cam rea. / — Nu te teme, badea meu, / De omul harnic și rău, / Da te teme pre pămînt / De omu bun și-amărît.*

DLVI. Reprezintă prelucrarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.124, f. 3^{v}·, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TĂMAȘ IOAN, cl. VIII. Localitatea : ABRUD, jud. Alba. Data : 1863, Editorii au adăugat v. introductiv și au eliminat v. 3 al originalului. În ms. v. 2 (resp. 3) : *Spune tu la* ; v. 3 : *Să nu-mi mai aibă grija* ; v. 4 : *Că eu n-oi fi noru-sa* ; v. 5 : *C-atunci i-oi fi.*

DLVII. Reprezintă o combinație între două variante. Prima : ms. nr. 2 197.II.126, f. 3^{r}·—^{v}·, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ȚĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea : CHEȚANI, jud. Mureș. Data : 1863. A oferit numai primele două versuri. În ms. v. 1 : *un'mă trag* ; v. 2 : *și eu cu drag*, încheindu-se cu distihul (v. 3 — 4) : *Dă-mă, maică, un'gîndesc, / Cu urît să nu trăiesc*. Cea de-a doua variantă : ms. nr. 2 197.II.109, f. 2^{v}·, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data : 1872. A oferit următoarele 6 versuri ale versiunii publicate (v. 5—6, 8—11), nu fără ca editorii să fi adăugat v. 3—4, ca material de sudură între variante, și v. 7, pentru adîncirea ideii. În ms. v. 1—2 identice cu 5—6 ; v. 3 și 5 identice cu 8 și 10 ; v. 4 (resp. 9) : *De vezi bin'mi-a fi ori rău* ; v. 6 (resp. 11) : *De vezi rău mi-a fi ori bine.*

DLVIII. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.112, f. 1^{r}·, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863. În ms. v. 1 și 4 : *maică*.

DLIX. La baza versiunii publicate stă varianta : ms. nr. 2 197.II.112, f. 4^{r}·—^{v}·, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863. Aceasta a oferit v. 3—4, 7—10 și 13—14 ale versiunii tipărite. În ms. v. 1 (resp. 3) : *Mamă* ; v. 3—4 : *Ce nu-mi place n-oi minea, / După urît nu mă da* ; v. 5—8 identice cu corespondentele lor din versiunea publicată (resp. v. 7—10) ; v. 10 (resp. 14) : *Ce mai face urîtul*. Variantă la aceasta e textul : ms. nr. 2 197.II.27, f. 120^{v}·—121^{r}·, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Din ciclul *Versurele*. În ms. v. 1—2 identice cu 3—4 ; v. 3—4 : *Ce nu-mi place n-oi minea, / După urît nu mă da* ; v. 5 și 7 (resp. 7 și 9) : *De mă-i da*, unde se încheie. Versurile 1—2 ale versiunii publicate provin din varianta : ms. nr. 2 197.II.130, f. 1^{r}·, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : RAICU CLEMENTE, cl. VII. Localitatea : ȘINCA VECHE, jud. Brașov. Data : 1863. Au fost transcrise absolut exact. Urmează v. 3—4 identic cu v. 7—8 din versiunea publicată și apoi versurile 5—10 : *Din un vîrf de solovîrv, / Într-o margine de tîrg. / Să se mire tot tîrgul, / De ce treabă-i urîtul ; / Să se-nvețe maicile / Să nu-și deie fetele*. Versurile 5—6 ale versiunii publicate provin din varianta : ms. nr. 2 197.II.139, f. 4^{v}·, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data : 1863. Din ciclul *Chiuituri*. În ms. v. 1 (resp. 3) identic ; v. 2 (resp. 4) : *că n-oi mere* ; v. 3—4 (resp. 5—6) : *Că io-s fată, nu-s pămînt, / Nu mă da după urît*, încheindu-se cu v. 5—6, inedite : *Că io-s fată, nu-s de lemn, / La urît nu mă îndemn*. Alte sugestii au putut veni din partea variantei : ms. nr. 2 197.II.164 f. 11^{r}·, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Aceasta ne trimite la motivul următor DLX și pe care, pentru desăvîrșirea sa artistică, o transcriem în întregime :

Maică, urîtul mă cere...
Nu mă da fără plăcere.
Să știu, maică, că m-ai da,
Mai bine m-aș spînzura
În ciucurul brîului,
În marginea tîrgului,
Să se mire tot tîrgu
Ce plătește urîtu.

DLX. Chenarul versiunii publicate, respectiv catrenul inițial și cel final (v. 1—4 și 9—12), a fost impus de varianta : ms. nr. 2 197.II.165, f. 2 ^{v}·, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil și nedatabil. Editorii au omis v. 5—9 ale originalului și au transcris destul de fidel v. 1—4 și 10—13 ale acestuia. În ms. v. 1 : *maică* ; v. 2 : *Cumu-mi* ; v. 3 : *Eu, maică, -l, cer* ; v. 4 : *El îmi zice* ; v. 5—9 ; *Nu m-aș* [corupt, poate : *duce*] *după el, / Mai bin'să nu văd inel . . . / Eu, maică, m-aș spînzura / Într-un vîrf de solovîrv / La o margine de tîrg* ; v. 10 (resp. 9) : *și tîrgu* ; v. 11 (resp. 10) : *Că ce face urîtu* ; v. 13 (resp. 12) : *Că ce face dragostea*. Variantă la aceasta e textul : ms. nr. 2 197.II.184, f. 13 ^{v}·, t. 73 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. În ms. v. 1 : *Iacă, mamă* ; v. 2 : *Ăsta-mi* ; v. 3 : *Eu l-am cerut* ; v. 4 : *că să* ; v. 5—10 : *Nu m-aș duce după el, / De n-aș mai vedea inel. / Dac-aș ști că m-a lua, / Mai bine m-aș spînzura / La o margine de tîrg, / Într-un fir de tranafir* ; v. 11 (resp. 9) : *și tîrgul* ; v. 12 (resp. 10) : *Ce a făcut* ; v. 11—12 ale versiunii publicate lipsesc. Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „nu se marita fora volia". Versurile 5—8 în mod special, dar și 9—10 ale versiunii publicate provin din varianta : ms. nr. 2 197.II.117, f. 2 ^{v}·, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea : ERNEI, jud. Mureș. Data : 1872. În ms. v. 1—4 : *Vezi, mîndră, urîtul / Cum îmi poartă inelul / Și eu tot cer să mi-l dea, / El zice că să mă ia*, după care v. 5—8 absolut identic ; v. 9 : *și tîrgul* ; v. 10 ; identic ; v. 11 și 12 din versiunea publicată lipsesc. Varianta fragmentară : ms. nr. 2 197.II.17, f. 4 ^{v}·, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegătorul anonim și materialul nelocalizabil. Data : 1870. Aduce în final unele note umoristice pe bază de adynaton. În ms. v. 1 : *mamă, mișelul* ; v. 2 : *Cumu-mi* ; v. 3 : *Da inelu și năframa* ; v. 4 : *Zis-o, zău, că m-a lua* ; v. 5—8 : *Da de-aș ști că m-ar lua, / Mintenaș m-aș spînzura ; / Pe creangă de petrînjel, / Pe fune de tăietel*. Transcriem în continuare cea mai complexă din variantele ce ilustrează acest motiv : ms. nr. 2 197.II.58, f. 1 ^{v}·, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BOZAC IERONIM, cl. VIII. Localitatea : RĂZOARE, jud. Mureș. Data : 1863.

Uite, maică, urîtu,
Cumu-mi poartă inelu.
Nu mni-l poartă să mni-l deie,
Că mni-l poartă să mă ieie .
De aș ști că m-ar lua,
Mai bine m-aș spînzura
'N creanga solovîrvului,
În mnijlocu tîrgului,
Să se mnire tăt tîrgu
Da ce face urîtu,
Să vadă maicile
Cum să-și deie șicile,
Să vadă [și] părinții
Cum să-și deie băieții
După toți blăstămații.
Cum m-o da maica pe mine,
Maica dup-on rău de cîne,
De mă bate-n tăte zile,
Tăt cu pleazna zbiciului,
Dîn fața obrazului,
Da de-a lungu satului.

Materialul este însoțit de următoarea notă a lui Jarník : „mestecata dein doue". Jarník subliniază *urîtu* (v. 1) și *solovîrvului* (v. 7), corectează *dar* în loc de *da* (v. 10). Manuscrisul e foarte precis în ce privește exprimarea grupului *mn*.

DLXI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.164, f. 9 ^{v}·—10 ^{r}·, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat versul introductiv, transcriind originalul aproape întocmai. În ms. v. 1 (resp. 2) : *maico* ; v. 6 (resp. 7) : **Din** *lăuntru-i* ; v. 7 (resp. 8) : *Da* ; v. 8 (resp. 9) : *cu spoială* ; v. 9) resp. 10) : *tigneală*.

DLXII. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.45, f. 4 ^{v}·, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HANDRA ZAHEI, cl. V. Localitatea : MÎNĂ RADE, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 7, transcriind originalul cu destulă fidelitate. În ms. v. 2 : *Nu crede-a* ; v. 4 : *Pînă-ți află mintea bine* ; v. 5 : *te ține* ; v. 6 : *Și-ți mai minte* ; v. 8 (resp. 9) : *ți-o găsește*. Cu o ușoară deviere în final e varianta :

ms. nr. 2 197.II.166, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEŞ IOAN MAIOR, cl. V. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863. În ms. v. 2: *crede-a*; v. 4: *Cînd vine sara la tine*; v. 5: *Şi te pune pe*; v. 6: *Şi-ţi mînteşte*; v. 7—8: *Vine sara, te iubeşte. ! Mergen-n sat, te voroveşte.* Materialul circulă şi sub forma redusă a strigăturii. Varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 5 $^{v\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Corespunde v. 1—2, 5—6 şi 9 ale versiunii publicate. În ms. v. 1: *lemnului*; v. 2: *Crede-a*; v. 3 (resp. 5): *Că te ţine pre*; v. 4 (resp. 6): *Şi ţîi minte*; v. 5 (resp. 9): *Pînă te scoate din minte.* Ultimele două variante sînt două catrene absolut identice, corespunzînd v. 1—2 şi 5—6 din versiunea publicată. Ms. nr. 2 197.II.177, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *lemnului*; v. 2: *crede-a*; v 3: *te ţine pre*; v. 4: *Şi ţîi minte.* Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „se com. atentiunei." Varianta: ms. nr. 2 197.II.87, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA VASILE, cl. VI. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863. Este întru totul identică cu cea precedentă. Materialul are o atestare mai veche în culegerea lui N. Pauleti (vezi ed. Ion Muşlea, p. 135).

DXLIII. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere: ms nr 2 197.II. 165, f. 5 $^{v\cdot}$, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 1.: *Sibii*; v. 2: *calu-n pustii*; v. 4: *nu m-a da*; v. 5: *tu nu-i*; v. 6: *de pre un car*; v. 7: *Şi frunza de pre-un hotar*; v. 8: *Şi şi-atunci în chibuzi-a sta*; v. 9: *Da-m-a după tine-ori ba.* Pentru acest adynaton vezi culegerea lui N. Pauleti (ed. Ion Muşlea, p. 97).

DXLIV. Reproduce varianta: ms. nr. 2 197.II.124, f. 5 $^{v\cdot}$—6 $^{r\cdot}$, t. 30—31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *Măi băiaţ din*; v. 2: *dracul*; v. 4: *Amîndoi* [indescifrabil]; v. 5: *Nici de unul*; v. 9: *şi o* [indescifrabil]; v. 10: *iară eu*; v. 11: *Să i-o iau să i-o cîrpesc.* Transcriem o variantă mai amplă: ms. nr. 2 197.II.182, f. 8 $^{r\cdot}$, t. 39 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872.

Foiţă din prunişori,
Am avut doi bădişori.
Amîndoi o ştiut carte,
De nici unul n-avui parte.
Avui parte de-un mişel,
De nu stă ţundra pre el.
El mi-o dă să i-o cîrpesc,
Eu de pămînt i-o trîntesc.
Mă-ntreabă că n-o-am gătat,
Eu o iau şi-o ţip sub pat
Şi din gură-am cuvîntat:
— Mişelule, vai de tine,
Cum să plec în drum cu tine?
Eu gătată, foc făcută,
Tu cu ţundra toată ruptă;
Eu nevastă podobită,
Tu cu ţundra tot cîrpită.

DLXV. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.54, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 5., transcriind originalul cu destulă fidelitate. În ms. v. 2: *aşa măreţ*; v. 4: *ţi s-a albi.*

DLXVI. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr.2 197.II.3, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ. jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 4 şi au transcris originalul destul de fidel. În ms. v. 1: *Vărufo, vecino*; v. 2: *De bădiţu*; v. 3: *Şi să ştii, vărufo*; v. 4 (resp. 5): *Că să zac pre pat*; v. 6 (resp. 7): *pre pat doi ai.* Cea de-a doua variantă: ms. nr. 2 197.II.184, f. 16 $^{v\cdot}$, t. 89 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Editorii au eliminat v. 5 al originalului, adăugînd în locul lui v. 5—8 ale versiunii publicate. În ms. v. 1: *Pretină, pretină-aleasă*; v. 2: *drăguţul*; v. 3: *Că tu ştii, pretină*; v. 4: *Că pîn'mă ştie pre mine*; v. 5: *Nu mai iubeşte pre nime.* Materialul e însoţit de clasificarea provizorie a lui Jarník: „zelot".

DLXVII. Reprezintă o combinaţie din două variante deosebite. Prima: ms. nr. 2 197.II.142 , f. 2 $^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE, cl. V. Localitatea: CIPĂU, jud. Mureş. Data: 1872. A oferit versiunii publicate primele 6 versuri. În ms. v. 1: *Fată de la doi*; v. 2: *N-aştepta*; v. 3—6 identice. Versurile 7—8 ale versiunii publicate provin de la varianta: ms. nr. 2 197.II.65, f. 6 $^{v\cdot}$, t. 23 (numerotarea culegătorului). Culegător: CEAUŞEANU ALEX., cl. VI. Localitatea: PORUMBENI, jud. Harghita. Data: 1872. În ms. v. 1 identic; v. 2: *N-aştepta*; v. 3—4: *Măritatu-i numa-odată, / Pînă-i lumea nu eşti fată*; v. 3—4 (resp. 7—8): *Măritatu-i jug de fier, / Pînă-i trăi-i fi cu el.* Motivul circulă intens şi divers. În culegere întîlnim cîteva formule mai interesante, din care citäm: ms. nr. 2 197.II.62, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863.

Copiliţă cu părinţi,
Nu sili să te măriţi.
Măritatu-i lucru mare,
Nime nu-l poate strica:
Nici popa, nici vlădica,
Fără moartea groaznica.

La v. 4, Jarník adaugă cu creionul, pe margine, silaba de completare -re (*stricare*). Întru totul identică este varianta: ms. nr. 2 197.II.21, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 7 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: N^{n} (sigla lui Jarník). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Varianta: ms. nr. 2 197.II.169, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863. E defectivă. În ms. v. 1: *Copilă din doi*; v. 3: *Căci măritatu-i*; v. 4: *strica-re*; v. 5 (resp. 6): *Fără moartea săraca-re.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.112, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Copilă din doi*; v. 3: *greu*; v. 4: *Nimeni nu-l pot despărţi*; v. 6: *Numa moartea grabnica.* O formulă, de asemenea destul de stabilă, este reprezentată de varianta: ms. nr. 2 197.II.168, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEGRUŢIU F. IOAN, cl. V. Localitatea: SUCUTARD, jud. Cluj. Data: 1872.

Copilă din doi părinţi,
Nu grăbi să te măriţi.
Măritatu-i numa-o dată,
Pînă-i lumea nu-i fi fată.

Replica sa: ms. nr. 2 197.II.19, f. 10 $^{v\cdot}$, t. 26 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, diferă la v. 2: *Nu sili*; v. 4: *nu eşti.* Alte trei variante merită a fi citate integral pentru sporul de noutate pe care-l aduc.

a) Ms. nr. 2 197.II.3, f. 10 $^{v\cdot}$, t. 41 [b] (numerotarea noastră). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

Copiliţă cu părinţi,
Nu grăbi să te măriţi.
De-ai şti cumu-i cu bărbat,
Nu te ai fi măritat.

b) Ms. nr. 2 197.II. 28, f. 6 $^{r\cdot}$, t. 43 (numerotarea lui Jarník) . Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872.

Copiliţă cu părinţi,
Nu grăbi să te măriţi,
Că mila de la părinţi
Ai, ţi-o ia bărbatu-n dinţi.

c) Ms. nr. 2 197.II. 66, f. 6 $^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 23 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867—1868.

Copilă din doi părinţi,
Nu sili să te măriţi.
Măritatu-i numa-o dată,
Pînă-i lumea nu eşti fată.

Aşteaptă-mă tu pre mine,
De gîndeşti a fi mai bine;
Aşteaptă un an sau doi,
De vrei să fim amîndoi.
Mîndră, mă făgăduiesc,
Că pre alta nu iubesc,
Făr'numa, mîndră, pre tine;
Iubeşte-mă şi tu pre mine.

DLXVIII. Reprezintă prelucrarea variantei: ms. nr. 2 197.II.81, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 6. Culegător: BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au eliminat pasajul epic (v. 1—5) de la începutul originalului şi au transcris destul de liber restul textului. În ms. v. 1—5: *De ciudă şi de obidă, / Mă culcai pe vatră-n tindă, / Mă sculai de dimineaţă, / Pre negură şi pre ceaţă / Şi-mi luai puşca-ntr-o mînă*; v. 6 (resp. 2): *Şi mă dusei*; v. 8 (resp. 4): *c-o ibovnică*; v. 9 (resp. 5): *Copilu se scula*; v. 13 (resp. 9): *Că pre mine m-ai certat*; v. 14 (resp. 10): *De nici nu-s*; v. 15 (resp. 11): *Şi nici cu*; v. 16: *Io-s în rînd cu c . . . le.* Clasificarea provizorie a lui Jarník: „fetă cadiendu". Mai depărtat textul: ms. nr. 2 197.II.150, f. 2 $^{v\cdot}$ —3 $^{r\cdot}$, t. 6 (nume-

rotarea lui Jarník). Culegător: POP IOACHIM, cl. V. Localitatea: BĂIȚA, jud. Mureș. Data: 1863, pe acesta-l transcriem integral:

Merge badea la fîntînă,
Cu-a lui drăguță de mînă.
Dară Dumnezeu un vînt
Și-i țîpară la pămînt;
Dară Dumnezeu un soare,
Se sculară în picioare.
Badea se sculă rîzînd,
Lelea se sculă plîngînd:
— Blăstămat să fie locul,
Unde mi-am pierdut norocul.

DLXIX. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.19, f. 19$^{v\bullet}$, t. 45 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil. În ms. v. 3: *oile*; v. 10: *rămînă*; v. 11: *Să vii la a mea.* Inconsecvențele grafice *rămtie* (v. 5 și 7) și *rămînă* (v. 10) în original.

DLXX. Reproducem în întregime cele două variante care stau la baza versiunii publicate, subliniind acele versuri care au intrat în compunerea ei. Primul text prezintă o interesantă contaminare cu DXL, cel de-al doilea cu DXLVI.

a) Ms. nr. 2 197.II.159, f. 2$^{r\bullet}$–$^{v\bullet}$, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: POPESCU IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863.

De cugeți, bade, la mine,
Deie-ți Dumnezeu tot bine;
De cugeți într-altă parte,
Să-ți deie și sănătate,
Sănătate cu luna,
Să te-adapi cu lingura;
Sănătate cu anu,
Să nu-ți mai vezi hotaru.
Și să-ți deie, bade, deie,
Deie-ți boale și lungoare
Și-o păreche de friguri
Mestecate cu junghiuri.
Cînd a fi primăvara,
Să fii roșu ca ceara,
Să te legeni ca iarba.
Zece boi ca taurii
Să ți-i mînci cu doftorii.
Să te-nsori de nouă ori
Și să aibi nouă feciori,
Mai pre urmă-o copiliță
Să te poarte de cîrjuță.
Să umbli din casă-n casă
Și să vii la a mea masă,
Că și eu te-oi milui
C-o cojuță de mălai
Ținută de nouă ai
Și cu un pumn de tărîță,
Să știi că-i de la mîndruță.
Să-ți aduci, bade, aminte,
Că-i blestem de la mîndruță,
Iară nu de la măicuță.

b) Ms. nr. 2 197.II.49, f. 2$^{v\bullet}$–3$^{r\bullet}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea: BLAJ (și jur), jud. Alba. Data: 1863.

De-i gîndi, mîndro, la mine,
Să-ți deie Dumnezeu bine;
De-i gîndi în altă parte,
Deie-ți toată sănătatea.
Sănătatea cu anu,
Să nu mai vezi hotaru;
Să tragi țolu cu picioru,
Perinuța cu guriță;
Să te-adapi cu linguriță,
Să-ți aduci, mîndruță, -aminte,
Și de-ale mele cuvinte.

DLXXI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.79, f. 2$^{r\bullet}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAȘ, jud. Brașov. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 1 și 10, eliminînd v. 11 din original. În ms. v. 1 (resp.2): *bădițo, eu*; v. 3 (resp. 4): *Numai la al*; v. 4 (resp. 5): *mîndră drăguță*; v. 5 (resp. 6): *Eu m-aș face-o;* v. 6 (resp. 7): *Togma*; v. 7 (resp. 8): *bădică*; v. 8 (resp. 9): *Mie mi-i*; v. 9 (resp. 11): *Cînd ți*; v. 11: *Mai bine ne-ar fi tunat*; v. 14 (resp. 15): *pre-afară*; v. 15 (resp. 16): *În capu.*

DLXXII. Reproduce întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.13, f. 1$^{v\bullet}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. În ms. v. 4: *Să-i dea.*

DLXXIII. Reprezintă o combinație realizată pe baza a 4 motive poetice deosebite, circulînd atît independent, cît și în diverse însoțiri accidentale. Primul motiv este

ilustrat de varianta: ms. nr. 2 197.II.153, f. 4$^{v\bullet}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRȚĂU, jud. Mureș. Data: (1863. Cuprinde numai 4 versuri, ce corespund v. 1–4 din versiunea publicată. În ms. v. 3: *Să n-aibă pîne în*; v. 4: *Nice sănătate-n oasă.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 101$^{v\bullet}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Chiuituri poporale*, adaugă la catrenul inițial un distih inedit. În ms. v. 3: *Să n-aibă pită pe*; v. 4: *Nice sănătate-n oasă*; v. 5–6: *N-aibă pînză pe obraz, / Nice scînduri de sălaș.* În alte două cazuri, analizate mai departe, motivul nr. 1 apare însoțit de motivele 3 și 4. Cel de-al doilea motiv, corespunzînd v. 5–8 din versiunea publicată, este atestat cu circulație independentă de varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 29$^{v\bullet}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine sau hore poporale.* Editorii au transcris textul absolut exact. Variantă la aceasta e ms. nr. 2 197.II.19, f. 10$^{v\bullet}$, t. 23 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat), iar materialul este nelocalizabil și nedatabil. În ms. v. 1 (resp. 7): *Cine strică pre cei dragi;* v. 2 (resp.8): *Tragă-i*, încheindu-se cu distihul inedit: *Corbii carnea-i clănc*ănească / Și pre cei dragi să-i întîlnească.* Motivul al treilea, corespunzînd v. 9–15 din versiunea publicată, este ilustrat de varianta: ms. nr. 2 197.II.134, f. 2$^{r\bullet}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIORESTI, jud. Mureș. Data: 1863. Apare precedat de motivul nr. 1. În ms. v. 3: *N-aibă pîne caldă-n*; v. 4: *Nici sănătate în oasă*; v. 5 (resp. 10): *Șadă-n*; v. 6 (resp. 11): *Mînce-lu viermii*; v. 10 (resp. 15): *Mînce-lu viermii de tăt.* Alături de *tăt* < *tatu*, culegătorul scrie, în paranteză, și: *totu.* Semnalăm faptul că fonetismul *șază* din versiunea publicată este o intervenție ce aparține întru totul editorilor. În fine, motivul al patrulea, corespunzînd v. 16–20 din versiunea publicată, este atestat de asemenea de o singură variantă și tot în combinație cu motivul nr. 1: ms. nr. 2 197.II.42, f. 1$^{v\bullet}$, t. 4 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1872. În ms. v. 3: *Să n-aibă pită pre*; v. 4: *Nice sănătate-n oasă*; v. 5 (resp. 17): *Nice țărnă pre*; v. 6 (resp. 18): *Nice hodină-n*; v. 7 (resp. 19): *Fie-i moară rîșniț*a; v. 8 (resp. 20): *Și hodină temniț*a. Editorii au adăugat v. 9 și 16 ca elemente de copulă între motivele 2 și 3 și 3–4. Toate exemplele arată că v. 4 al versiunii publicate a fost refăcut de editori nu după vreun prototip folcloric, ci după buna lor apreciere.

DLXXIV. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.139, f. 2$^{r\bullet}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIORESTI, jud. Mureș. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 9–12, transcriind originalul cu destulă fidelitate. În ms. v. 1: *Cîntă-și*; v. 2: *De pre*; v. 3: *Da mierla de pre*; v. 4: *Ea strigă*; v. 6: *Că de azi, mîne*; v. 8: *Pînă-i lumea nu mă vezi.*

DLXXV. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.70, f. 2$^{v\bullet}$–3$^{r\bullet}$, t. 5 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: COCOVANU ȘTEFAN, cl. V. Localitatea: CIUGUDUL DE SUS, jud. Alba Data: 1863. Editorii au eliminat v. 13, 20–22, transcriind originalul cu destulă fidelitate. În ms. v. 2: *grădinuța*; v. 3: *Tot coasă și flori*; v. 6: *în codrușul*; v. 8: *mîndra* **sa**; v. 9 si 11: *colo*; v. 12: *Mîndrul frumos a pornit*; v. 13: *Și cînd murgul și-l gătea*; v. 14 (resp. 13): *Codrul*; v. 15 (resp. 14): *Badea cîntu-și slobozea*; v. 17 (resp. 16): *Ca mîndra*; v. 19 (resp. 18): *Și ție de-mpodobit;* v. 20–22: *Col'din valea înverzită, / Unde-i mîndra adormită, / În grădina înflorită.*

DLXXVI. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.3$^{v\bullet}$, t. 25 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au eliminat v. 3 al originalului. În ms. v. 2: *Merge*; v. 3: *Fără par, fără nimic*; v. 5 (resp. 4): *cu palmele.*

DLXXVII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.108, f. 4$^{v\bullet}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VULCAN IOAN, cl. VII. Localitatea: or. BLAJ, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 8–13, evident extrafolcloric. În ms. v. 2 (resp. 3–4): *Ce-o avut, el le-o pierdut.* Dispoziția emistihială aparține editorilor.

DLXXVIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.112, f. 2$^{r\bullet}$, t. 11–12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. Editorii au adăugat v. introductiv și au transcris originalul destul de liber. În ms. v. 1 (resp. 2): *De trei zile, de trei nopți*; v. 2 (resp. 3): *De cînd șed*; v. 3 (resp. 4): *Nu vii*; v. 4 (resp. 5): *Dacă codru-n*;

v. 5 (resp. 6) : *Mi-i căuta* ; v. 6 (resp. 7) : *Mi-i căula cu dorul tău* ; v. 7 (resp. 8) : *La Strîmba* ; v. 8 (resp. 9) : *Acolo-i fi.*

DLXXIX. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.27, f. 30^{v}, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Doine și hore.* Editorii au adăugat v. 6—8. În ms. v. 2 : *Frunza plînge* ; v. 4 : *Dar zic.* Cu o altă nuanță lirică este fragmentul : ms. nr. 2 197.II.145, f. 2^{r}, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP MATEI, cl. V. Localitatea . TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1872. În ms. v. 2 : *Frunza plînge* ; v. 4 : *Plînge maica, sărmana.* Alte două variante, în fine, deviază încă mai mult de la prototipul publicat. Textul : ms. nr. 2 197.II.175, f. 2 ^{r}, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. După ce diferă la v. 2 : *Frunza plînge* adaugă finalul : *După min'nu plîngă nime | Că oi plînge Doamne eu | Dacă oi pica la rău* (v. 3—5). Textul : ms. nr. 2 197.II.174 f. 4 ^{v}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea : ȘARD, jud. Alba. Data : 1872. Debutează cu : *Eu mă duc mîndro, mă duc,* după care intră, pentru scurt timp, în atmosfera cîntecului (v. 2—3 (resp. 1—2) cu modificarea v. 2 : *Frunza plînge*), pentru a se încheia cu : *După min'nu plîngă nime, | Că dac-oi pica la rău, | După mine-oi plînge eu* (v. 4—6).

DLXXX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.119, f. 6^{r-v}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea : CUGIR, jud. Alba. Data : 1868. Editorii au adăugat v. 1 și 9—11. Transcrierea destul de fidelă. În ms. v. 3 (resp. 4) : *lotrului* ; v. 6 (resp. 7) : *Că cine mi-o fi avut* ; v. 8 : *La pămînt la iarbă verde.*

DLXXXI. Reprezintă amplificarea masivă a variantei : ms. nr. 2 197.II.111, f. 4^{v}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător : URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea : CHILIENI, jud. Covasna. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 7—13 de factură net extrafolclorică. În ms. v. 1 și 3, 5 : *făgădău.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.149, f. 4^{r}, t. 5 b (numerotarea culegătorului). Culegător : POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea : DUMBRAVA, jud. Alba. Data : 1863, după ce aduce la început distihul *La făgădăul de luncă, | Beau voinicii și se culcă,* se încheie cu v . 1—2 ale versiunii publicate (transcrierea absolut exactă).

DLXXXII. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.72, f. 2^{r}, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea : DEAJ, jud. Mureș. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 1 și v. 7—13, omițînd v. 2 al originalului. Adaosul trădează net proveniența sa extrafolclorică. În ms. v. 2 : *Adunați-vă lustrele* ; v. 3 : *Și țineți o* ; v. 4 : *Să scap* ; v. 5 : *Vă rugați voi pentru mine* ; v. 6 : *Să mă scape din robie.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.119, f. 4 ^{r}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea : CUGIR, jud. Alba. Data : 1868. Diferă la v. 2 : *Adunați-vă lustrele* ; v. 3 : *Și-mi țineți voi* ; v. 4 : *Doar mă scoateți* ; v. 5 : *Și-mi țineți vo* ; v. 6 : *Doar mă scoateți din robie.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.104, f. 5 ^{r}, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 (resp. 2) : *O, săraci mîndrele* ; v. 2 : *De la nouăzeci și nouă* ; v. 3—6 identice cu cele din versiunea publicată. Mai dezvoltată apare varianta : ms. nr. 2 197.II.59, f. 2 ^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea : ALECUȘ, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 1 (resp. 2) : *Sărmane mîndrele* ; v. 2 : *Adunați-vă lustrele* ; v. 3 : *Și țineți* ; v. 4 : *Să mai scap de la* ; v. 5 : *Și mai dați la* ; v. 6 : *Să mai scap de la robie* ; v. 7—8 : *Și mai dați vreun parastas, | Să mai scap de la năcaz.* Materialul nu are nimic de-a face cu lirica de haiducie, cum au vroit să ne facă să credem editorii, ci ne trimite înspre lirica de cătănie. Astfel, varianta : ms. nr.2 197.II.27, f. 41^{r}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU(?), jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Doine și hore de lîngă Alba-Iulia.* Exprimă clar apartenența motivului la lirica de cătănie. În ms. v. 1 (resp. 2) : *Săraci drăgușele* ; v. 2 : *Adunați-vă lustrele* ; v. 3 (resp. 5) : *Și dați cîte-o* ; v. 4 (resp. 6) : *Ca să scap de cătănie.* Situația este exprimată, încă mai clar, în varianta dialogată : ms. nr. 2 197.II.106, f. 3^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STANCU NEGRU IOAN. Materialul nelocalizabil. Data : 1868 (?) În ms. v. 2 : *Adunați-vă lustrele* ; v. 3 : *Mai țineți* ; v. 4 : *Doară mai scap* ; v. 5 : *Și mai dați* ; v. 6 : *Doară-mi scap din cătănie,* încheiat cu răspunsul fetelor : *Măi, bădiță, badiule, | Noi am da și trei, și patru, | Numai n-ascultă-mpăratu.* Apare cu

evidență deci faptul că editorii au alienat mesajul real al cîntecului, transformînd o piesă de cătănie într-una de haiducie (capitol destul de slab reprezentat în culegere).

DLXXXIII. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.28, f. 4^{r}, r. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 4 : *pre-acasă* ; v. 6 : *La huruba cea de casă.* Fără versul de încheiere (v. 6) este varianta : ms. nr. 2 197.II.172, f. 5^{v}, t. 28 (numerotarea culegătorului). Culegător : MICU M. Materialul este nelocalizabil și nedatabil. În ms. v. 4 : *trag acasă* ; restul este transcris absolut exact. Mai fragmentară este varianta : ms. nr. 2 197.II.108, f. 4 ^{v}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VULCAN IOSIF, cl. VII. Localitatea : BLAJ, jud. Alba. Data : 1863. Se oprește la versul al patrulea. În ms. v. 2 și 4 : *voinici-mi* ; v. 3 : *frunza-mi.* Două variante absolut identice, culese din aceeași localitate, GALTIU, jud. Alba, la aceeași dată, 1863 : ms. nr. 2 197.II.83, f. 4 ^{r}, t 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARBU PATRICIU, cl. VII, din ciclul *Strigări la joc,* și ms. nr. 2 197.II.164, f. 8 ^{v}, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Începe cu un distih inedit : *Codruț verde împănat, | Eu trăiesc cu mult bănat,* după care urmează catrenul inițial al versiunii publicate în transcriere exactă (singura deosebire la v. 6 (resp. 4) : *drag acasă*).

DLXXXIV. Reprezintă amplificarea, pînă aproape la dublu, a singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II. 27, f. 29^{v}, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Doine sau hore poporale.* Editorii au transcris aproape întocmai cele 8 versuri ale originalului și au adăugat v. 9—14, care trădează net proveniența lor extrafolclorică. În ms. v. 5 și 7 : *Lăsa-voi țara în* ; v. 8 : *Și m-oi duce-n codru-n loc.*

DLXXXV. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.137, f. 3^{r}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IACOB, cl. VII. Localitatea : NUȘENI, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 10—12, evident de extracție extrafolclorică, după ce au transcris aproape fidel originalul. În ms. v. 1 : *Trage, mîndro* ; v. 2 : *Să te-auz* ; v. 6 : *Da pre care șed* ; v. 8 : *Las'să fie* ; v. 9 : *Că mi-o călca.* Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „voiniculu". Varianta : ms. nr. 2 197.II.49, f. 2^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea : or. BLAJ, jud. Alba. Data : 1863, poate fi și ea luată în considerare în ce privește proveniența textului. În ms. v. 1 : *Trage-mi, mîndro* ; v. 5 : *Unu-i negru* ; v. 6 : *Da pe care șed ;* v. 8 : *Las' să fie ;* v. 9 : *Că mi-o călca.* Fonetismul *șez* (v. 6) este al editorilor.

DLXXXVI. Reprezintă prelucrarea (reducere și amplificare concomitentă) a variantei : ms. nr. 2 197.II. 139, f. 2^{r}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data : 1863. Editorii au omis v. 1—2, 7 și 12—14 ale originalului și au adăugat v. 1—3, 8 și 13—14. În ms. v. 1—2 : *Lumea, țara-mi strigă fur, | Numai mîndra că-s om bun* : v. 3—4 identice cu 4—5 ; v. 5 (resp. 6) : *Da io nu i-am furat* ; v. 7 : *Numa-o minză le-am lăsat* ; v. 8 (resp. 9) : *O biată* ; v. 10 (resp. 11) : *Dar io de m-oi supăra* ; v. 11 (resp. 12) : *Și aceea le-oi lua* ; v. 12—14 : *Fără băț, numai cu mîinile goale, | Pre la briu cu pistoale, | Strălucind ca sîntul soare.* Textul prezintă numeroase iregularități metrico-ritmice. Versurile 2—3 ale versiunii publicate provin din varianta : ms. nr. 2 197.II.162, f. 3 ^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PETRUȚ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul nelocalizabil. Data : 1863. În ms. v. 1 (resp. 2) : *mă păzește* ; v. 3—4 (cu care se încheie) : *Lumea, țara strigă fur, | Mîndra zice că-s om bun.* Alte două texte cuprind numai v. 4—7 din versiunea publicată, cu mici diferențe de transcriere. Varianta : ms. nr. 2 197.II.164, f. 10^{v}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 (resp. 4) : *Toată lumea-mi* ; v. 3 (resp. 6) : *Da, zău, eu nu* ; v. 4 (resp. 7) : *Că cu slava.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.54, f. 4 ^{r}, t. 49 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOȘTAT, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 (resp. 4) : *Strigă lumea după hoț* ; v. 2 (resp. 5) : *Că le-am furat* ; v. 3 (resp. 6) : *Da eu zic.*

DLXXXVII. Reprezintă prelucrarea (reducere și amplificare concomitentă) a variantei : ms. nr. 2 197.II. 128, f. 1^{r-v}, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător : RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea : TELEAC, jud. Mureș. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 1 și 7, au omis v. 16 și 19—20 ale originalului și au transcris restul cîntecului cu destulă fidelitate. În ms. v. 1 (resp. 2) : *Ah, maică, m-au scris* ; v. 3 (resp. 5) : *Măcar* ; v. 7 (resp. 9) : *Că de-a fi* ; v. 8 (resp. 10) : *Eu, maică-oi* ; v. 9 (resp. 11) : *Da de-a fi* ; v. 10 (resp. 12) : *Eu mă dau lîng-o* ; v. 11

(resp. 13) : *maică, -o carte* ; v. 13 (resp. 15) : *Scriu lacrimele* ; v. 14 (resp. 16—17) : *Şi-n mijloc* ; v. 15 (resp. 18) : *N-am avut, maică* ; v. 16 : *Să fiu cu mîndra-ntr-un loc* ; v. 17 (resp. 19) : *a citi* ; v. 19—20 : *Cine cartea s-o citească, / Lacrimile să-l pornească.* În culegere se află şi o variantă fragmentară : ms. nr. 2 197.II.170, f. $1^{r.-v.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MUNTEANU IERONIM, cl. V. Localitatea : BĂGĂU, jud. Alba. Data : 1872. Textul începe cu distihul : *Frunză verde foi de pin, / Mă duc, mîndră, nu mai vin,* de unde se sare la v. 9 al versiunii publicate, constatîndu-se diferenţieri la v. 3 (resp. 9) : *De va fi o* ; v. 4 (resp. 10) : *Vin, mîndră, la primăvară* ; v. 5 (resp. 11) : *Da de-a fi o* ; v. 5 (resp. 13) : *Ţi-oi trămete, mîndră,-o;* v. 7 (resp. 14) : *Carte-n patru* ; v. 8 (resp. 15) : *Scrisă cu lacrămi de-a* ; v. 9—10 sînt identice cu 19—20 din versiunea publicată. Acest final prezintă similitudini profunde cu nr. CCXCVIII.

DLXXXVIII. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.51, f. $24^{r.}$, t. [20] (numerotarea noastră). Culegător : DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea : BLĂJEL, jud. Sibiu. Data : 1863. Din ciclul *Din strigările ce le zic junii români, celebrînd faimosul joc al lui Romul, străbunul lor.* În ms. v. 2 : *Să ardă* ; v. 3 : *Să rămînă* ; v. 4 şi 5 : *gheneralii* ; v. 6 : *Cari-o cătănit.* Fonetismul *arză* şi *rămîie* aparţine editorilor. Varianta : ms. nr. 2 197.II.134, f. $6^{r.}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. Debutează cu catrenul iniţial al nr. DCVIII : *Citu-i Sibiul de mare / Numai o uliţă are, / Dar uliţa e cu prund / Şi merg voinicii tot rînd,* după care urmează cîntecul de faţă în aceeaşi formulă poetică, cu diferenţieri la v. 6 (resp. 2) : *Să'ardă;* v. 7 (resp. 3) : *Să rămînă* ; v. 8 şi 9 (resp. 4 şi 5) : *ghinerarii* ; v. 10 (resp. 6) : *Care cătănesc.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.5, f. $2^{v.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ISAILĂ SAMUILĂ, cl. V. Localitatea : LUPU, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 (resp. 1—2) : *Arză-te focul, Sibiu* ; versurile 2—5 (resp. 3—6) transcrise exact. Varianta : ms. nr. 2 197.II.164, f. $12^{v.}$—$13^{r.}$, t. 50 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. E fragmentară. În ms. v. 1 (resp. 1—2) : *Arză-te focul, Sibiu* ; v. 2 (resp. 3) : *Să rămînă* ; v. 3 (resp. 4) : *Să s-acaţe generarii* ; v. 4 (resp. 5) : *C-aia-au cătănit feciorii.*

DLXXXIX. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.164, f. $11^{r.}$, t. 40 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat versul introductiv. În ms. v. 1 (resp. 2) : *Poruncit-o* ; v. 5 şi 7 (resp. 6 şi 8) : *Că ei is* ; v. 6 (resp. 7) : *Să nu poarte nici.*

DXC. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.19, f. $20^{v.}$, t. 50 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 2 : *Şi-o tot zis* ; v. 3 : **Io** *m-am uitat de pre* ; v. 4 şi 6 : *Pînă l-o* ; v. 5 : **Io.**

DXCI. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.73, f. $4^{r.}$, t. 19 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea : PEŢELCA, jud. Alba. Data : 1865. Editorii au adăugat v. 5. În ms. v. 2 : *L-au jurat* ; v. 4 : *L-au jurat neamţul sub cruce.*

DXCII. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.79, f. $2^{r.}$, t. 9 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea : or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 4, transcriind originalul destul de fidel. În ms. v. 1 : *Am un drăguţ* ; v. 2 : *şi pre el* ; v. 3 : *Eu nu ştiu ce l-aş mai* ; v. 4 (resp. 5) : *Dar l-oi face* ; v. 5 (resp. 6) : *s-***a** *clătina* ; v. 6 (resp. 7) : *s-***a** *scutura* ; v. 8 (resp. 9) : *L-aş face măr gutii* ; v. 10 (resp. 11) : *Da mărul mi-a* ; v. 11 (resp. 12) : *Şi mai rău.*

DXCIII. Reprezintă prelucrarea (reducere şi amplificare concomitentă) a două variante identice din aceeaşi localitate : TĂTÎRLAUA, jud. Alba, la aceeaşi dată, 1872 : ms. nr. 2 197.II.8, f. $4^{r.}$, t. 37 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MACAVEI IOAN, cl. VI, şi ms. nr. 2 197.II.122, f. $4^{r.}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SURDESCU D., cl. V. Editorii au omis v. 1—2 ale originalului şi au adăugat v. 4—5 ale versiunii publicate. În ms. v. 1—2 : *Arz-o focu, cătănie, / Jalnică poate să fie* ; v. 3 : *de mă petreci* ; v. 4 : *Pîn-în* ; v. 5 (resp. 6) : *Şi din fundu* ; v. 6 identic cu v. 7 al versiunii publicate.

DXCIV. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.54, f. $2^{v.}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 1 : *Badeo, tare* ; v. 3 : *ne-o bătut* ; v. 4 : *C-am stătut.*

DXCV. Reproduce absolut exact varianta : ms. nr. 2 197.II.59, f. $3^{r.}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea : ALECUŞ, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 2 : *O n-ai gură.*

DXCVI. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.119, f. $3^{v.}$, t. 11 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea : CUGIR, jud. Alba. Data : 1868. Editorii au adăugat v. 4. În ms. v. 3 : *Şi* [*-o*] ; v. 4 (resp. 5) : *care-o* ; v. 5 (resp. 6) : *Trag pălăria pre nas.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.187, f. $2^{r.}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : ALECUŞ, jud. Alba. Data : 1863. E mai redusă ca întindere, avînd doar 5 versuri. În ms. v. 2 : *C-a luat ce-a fost* ; v. 3 (resp. 5) : *Nişte ciufuri ce-au* ; v. 4 (resp. 6) : *Trag căciulile.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.72, f. $1^{v.}$, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea : DEAJ, jud. Mureş. Data : 1872, e interesantă prin contaminarea iniţială. În ms. v. 1—4 : *Ciţi feciori de treabă fură / Din toţi cătane făcură / Şi-au rămas gunoaiele / De iubesc cucoanele* ; v. 5 : *Nişte ciufuri ce-o* ; v. 6 : *Încă-şi trag cuşma.* Un subtil joc tautologic pe primul distih realizează varianta : ms. nr. 2 197.II.77, f. $1^{v.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea : ŞOMOŞTELNIC, jud. Mureş. Data : 1872. După primul distih, exact ca în versiunea publicată, urmează completarea simetrică : *Bate, Doamne, neamţu-n cale, / C-o ales ce-o fost mai mare,* textul încheindu-se pe această formulare.

DXCVII. Reproduce exact oricare din cele două variante absolut identice : ms. nr. 2 197.II.73, f. $4^{r.}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea : PEŢELCA, jud. Alba. Data : 1865. Sau ms. nr. 2 197.II.111, f. $4^{r.}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea : CHILIENI, jud. Covasna. Data : 1863. În ms. v. 4 : *La ţara.*

DXCVIII. Reproduce întocmai oricare din următoarele două variante. Prima : ms. nr. 2 197.II.133, f. $3^{r.}$, t.9 (numerotarea culegătorului). Culegător : PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea : BUDIU MIC, jud. Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *pre fereşti* ; v. 2 : *Da tu* ; v. 4 : *Să-***i** *fac* ; v. 5 : *Că azi-l.* Cea de-a doua : ms. nr. 2 197.II.2, f. $4^{r.}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea : BOGATA, jud. Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *pre fereşti* ; v. 2 : *mîndro, ce priveşti* ; v. 5 : *Că azi-l.*

DXCIX. Versiunea publicată a fost realizată prin combinarea unui număr de 10 variante din 10 localităţi deosebite, ceea ce probează vitalitatea şi răspîndirea acestui gen de umor ţărănesc la vremea culegerii. Oferim harta răspîndirii motivului. Cîntecul cuprinde 4 motive,

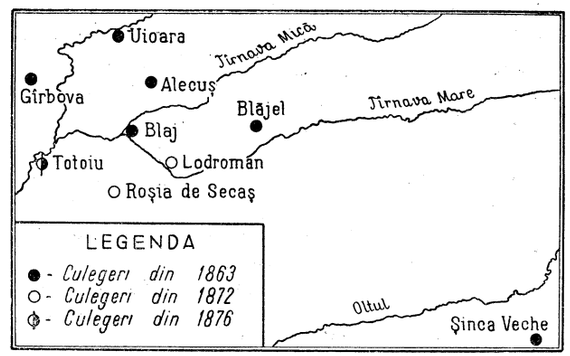

Localizarea şi datarea variantelor la textul D. 599 : „De-ar fi puşca de cucută".

corespunzînd celor 4 grupuri de rime. Numai în două cazuri am întîlnit toate cele 4 motive circulînd împreună. În primul caz : ms. nr. 2 197. II.187, f. $1^{v.}$, t. 5—6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : ALECUŞ, jud. Alba. Data : 1863. Ordinea motivelor e următoarea : 1+2+4+3. În ms. se inversează ordinea versurilor (2—1, 4—3), transcriindu-se absolut exact ; v. 5 (resp. 8) : *Cătănire-aş* ; v. 8 (resp. 6) : *Compania de femei.* Această variantă pare să fi stat la baza versiunii publicate, aranjată după sugestii exterioare. Varianta :

ms. nr. 2 197. II.108, f. 7 $^{v\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VULCAN IOAN, cl. VII. Localitatea : or. BLAJ, jud. Alba. Data : 1863. Debutează cu catrenul : *Frunză verde buruiană, / Eu mă duc, mîndră, cătană, / Cătană pe numeruş / La-mpăratul angliuş*, după care urmează toate cele patru motive în ordinea : 2+1+3+4. În ms. v. 5 (resp. 4) : *Dragu-mi-i d-a fi* ; v. 7 (resp. 2) : *Dragu-mi-i d-a fi* ; v. 9—10 identice cu 5—6 ; v. 11 (resp. 8) : *Ce-aş cătăni*. În două cazuri întîlnim asociate cîte două din cele patru motive, respectiv motivele 1 şi 2. Varianta : ms. nr. 2 197.II.28, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. Prezintă v. 2 şi 4 : *M-aş băga şi eu*, motivele urmîndu-se normal, în ordine numerică crescătoare. Varianta : ms. nr. 2 197.II.27, f. 104 $^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Din ciclul *Chiuituri poporale*. Prezintă situaţia inversă. În ms. v. 1 (resp. 4) : *Şi eu m-aş duce* ; v. 3 (resp.2) : *Şi aş vrea să fiu regrută*. Mai frecvent, întîlnim cîte un singur distih (respectiv cîte un singur motiv), circulînd în mod independent. Varianta : ms. nr. 2 197.II.56, f.3 $^{v\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANCEA GEORGE. cl. VI. Localitatea : GÎRBOVA, jud. Alba. Data : 1863 Cuprinde motivul 2, cu versurile inversate (transcrierea exactă). Varianta : ms. nr. 2 197. II.28, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872 şi ms. nr. 2 197.II.51, f. 5 $^{v\cdot}$, t. [3] (numerotarea noastră). Culegător : DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea : BLĂJEL, jud. Sibiu. Data : 1863. Din ciclul *Din strigările ce le zic junii români, celebrînd faimosul salt al lui Romul*, ambele riguros identice, cuprind numai motivul nr. 4, diferenţiindu-se v. 1 (resp. 8) : *Cătănire-aş* ; v. 2 (resp. 9) : *La cumpania*. Motivul nr. 4 îşi poate asocia un distih suplimentar, construit pe bază de paralelism simetric, ca în varianta : ms. nr. 2 197. : II. 130, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 13. (numerotarea lui Jarník). Culegător : RAICU CLEMENTE, cl. VII. Localitatea : ŞINCA VECHE, jud. Braşov. Data : 1863. În ms. v. 1 (resp. 8) : *Cătănire-aş* ; v. 3—4 : *Şi cătană-aş putea merge / La compania mîndrei mele*. Text fragmentar şi haotic : ms. nr. 2 197.II.118, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 2 c (numerotarea lui Jarník). Culegător : RUSU AUGUSTIN, cl. V. Localitatea : UIOARA, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 1 (resp. 8) : *Cătănire-aş* ; v. 2 identic cu v. 1 ; v. 3 : *Oţelele de lapte dulce* ; v. 4—6 : *Rămîi, mîndro, sănătoasă, / Că eu nu oi mai veni, / Pîn'codru-a mai înflori*. Ideea poate fi exprimată şi altfel, precum o dovedeşte varianta : ms. nr. 2 197. II. 3, f. 14 $^{r\cdot}$, t. 47 b (numerotarea lui Jarník). Culegător IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data :1872 : *Cătănire-aş şi eu, zău, / De-ar fi puşca de tuleu / Şi sabia de scaiete / Şi regimentu de fete*. În culegerea din aceeaşi localitate a lui N. Pauleti nu există acest motiv umoristic, ci numai parţial nr. DCVII, motivul grav şi serios al plîngerii feciorului strivit de greutatea armelor (vezi ed. Ion Muşlea, p. 114).

DCI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.14, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător : HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea : LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data : 1863. În ms. peste tot *ora* în loc de *ceasul* (v. 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19), cum au modificat editorii. La v. 14, un evident *lapsus calami* : *drepte* în loc de *trepte*.

DCI. Reprezintă reducerea unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.108, f. 6 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VULCAN IOAN, cl. VIII. Localitatea : or. BLAJ, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au eliminat ultimele 2 versuri ale originalului. În ms. v. 2 : *Fost-am* ; 3 : *Ei, tinăr, făr'de* ; v. 4 : *Iar acum mi-i barba groasă:* v.5 : *Şi nu m-or;* v. 6—7 : *Că mustaţa mi-o cresut, / Nu mă mai cunosc mai mult.*

DCII. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.63, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 3 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUTNARIU IOAN, cl. VI. Localitatea : or. REGHIN (şi jur), jud. Mureş. Data : 1872. Editorii au inversat ordinea primelor două versuri, transcriind materialul cu destulă fidelitate. În ms. nr. 1 : *Cînd* ; v. 3 : *Ci pune* ; v.4 : *Că ce mergi* ; v. 5 : *Şi pune-ţi* ; v. 6 : *Căci te duci* ; v. 7 : *Şi pune* ; v. 8 : *Că ce te duci c-an*. Jarník subliniază „te duci" de la v. 6, scriind în loc „mergi". În versiunea publicată, uniformizarea a afectat primul termen.

DCIII. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.128, f. 3 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător : RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea : TELEAC, jud. Mureş. Data : 1872. Editorii au eliminat v. 16 din culegere. Transcrierea originalului s-a făcut cu destulă libertate, În ms. v. 1 : *Cîntă* ; v. 3 : *pre sus* ; v. 4 : *Io-i merge pre* ; v. 5 : *Şi pre* ; v. 8 : *Să şed cu furca pre* ; v. 11 : *I-ajutorie* ; v. 12 : *M-o scris neamţu pre* ; v. 13 : *Şi m-o* **luat** ; v. 14 : *sînul tău* ; v. 15 : *Fără pre drum tot* ; v. 16 : *Cînd ajung la staţie* ; v. 17 (resp. 16) : *Eu mă pui* ; v. 20 (resp. 19) : *Nu cotă*. Transcriem în continuare pentru ramificaţiile sale contaminatorii, varianta : ms.

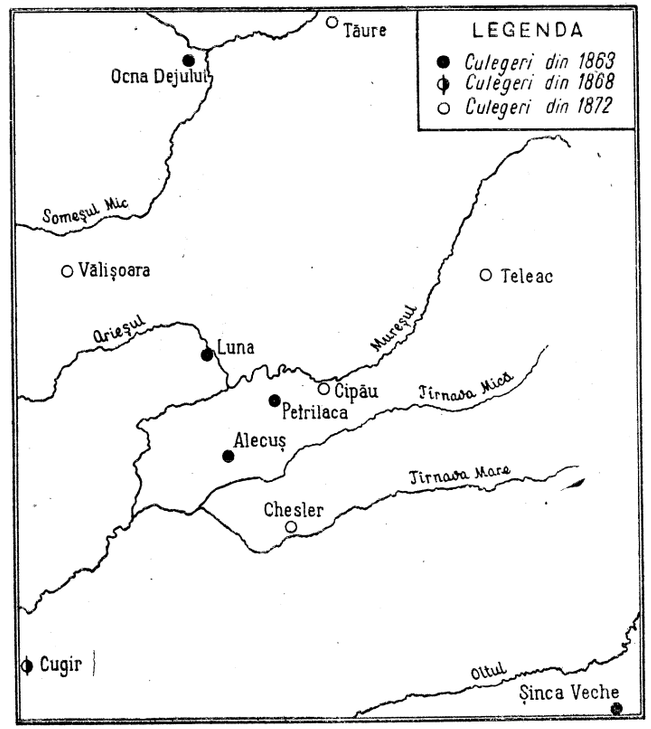

Localizarea şi datarea variantelor la textul D. 603 : „Plînge-mă, maică cu dor"

Că tu bin'm-ai îmbrăcat.
În loc de car cu patru boi,
Patrăntaşul dinapoi ;
În locul biciului,
Teaca panganetului ;

nr. 2 197.II.114, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 25—25 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu. Data : 1872.

Fire-ai, maică, blestemată,
De ce nu m-ai făcut fată,
Să şez cu feciori în poartă.
M-ai făcut, maică, fecior,
Să fiu tatei de-ajutor.
Cînd am fost de-ajutorie,
M-au scris neamţ la cătănie ;
Cînd am fost de ajutat,
Cătănuţă m-au luat.
F... morţii de-mpărat,
În loc de cară-ncărcate,
Haine nouă, împărate,
Toate în viţel băgate.
Cînd le văd ochii mei
Lăcrămează, vai de ei.
Dar de lacrimi nu bag samă,
Că le şterg cu cea năframă ;
Dar mi-i milă de obraz,
Că rămîne fript şi ars.

Pentru a arăta ce răspîndire cunoştea motivul la data culegerii (1863—1872), transcriem în continuare încă alte 9 variante (se ridică nr. de texte la 11, ca şi nr. de localităţi). Textele sînt interesante nu numai prin cantitatea lor, ci prin sporul de noutate pe care îl aduce fie-

care, nuanţînd puternic jalea şi protestul ţinărului luat la armată, pentru a servi cauza unui împărat străin şi nedrept. Se poate vorbi — cu ceea ce cunoaştem şi din alte părţi — despre unanimitatea protestului marilor mase de ţărani români împotriva acestei forme de exploatare din Imperiul habsburgic.

a) Ms. nr. 2 197.II.151, f. 1 $^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORĂŞAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea: PETRILACA, jud. Mureş. Data: 1863.

Plînge-mă, maică, cu dor,
Că şi eu ţi-am fost fecior
Şi ţi-am prins boul de corn,
Ţi-am scos plugul din ocol,
Ţi-am arat, ţi-am sămănat
Şi cătană m-au luat.
De cîndu-s, maică, cătană,
Trec poduri şi nu dau vamă
Şi-am iubită ca şi-o doamnă.

b) Ms. nr. 2 197.II.142, f. 1$^{v.}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE, cl. V. Localitatea: CIPĂU, jud. Mureş. Data: 1872.

Plînge-mă, maică, cu dor,
Că şi eu ţi-am fost fecior.
Ţi-am arat, ţi-am semănat...
Cînd a fost la secerat,
Da neamţul nu m-a lăsat.
Maică nu e vina mea,
Că e vina neamţului.
Ducă-l fata dracului.

c) Ms. nr. 2 197.II.130, f. 2 $^{r.}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RAICU CLEMENTE, cl. VII. Localitatea: ŞINCA VECHE, jud. Braşov. Data: 1863.

Maică, măiculiţa mea,
Plînge-mă, maică, cu dor,
Că ţi-am fost dulce fecior,
Că ţi-am prins bou de corn,
Ţi-am scos plugul din ocol,
Ţi-am făcut, maică, ogor;
Ţi-am arat, ţi-am semănat,
Grîul ţi l-am secerat
Şi-n grădină l-am cărat,
Şi ţi-am făcut, maică, stog...
Eu mă duc la mare foc.

Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „catan'a".

d) Ms. nr. 2 197.II.166, f. 3 $^{v.}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEŞ IOAN MAIOR, cl. V. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863.

M-au făcut maica fecior
Să fiu tatii de-ajutor.
Cînd au fost de-ajutorie,
M-au scris neamţu pe hîrtie
Şi m-au dus la cătănie,
Şi mi-au dat haine crăpate,
Nici negre, nici mohorîte,
Numai cumu-s mai urîte.

e) Ms. nr. 2 197.II.119, f. 1 $^{r.}$, t. [1] (numerotarea noastră). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data 1868.

Plînge-mă, maică, cu dor,
Că ţi-am fost dulce fecior
Şi-ţi luam boul de corn,
Şi-ţi făceam negru ogor,
Şi-ţi arai, şi semănai,
Şi cînd fu la secerat,
O vint neamţul, m-o luat;
Şi cînd fu la pus de claie,
Neamţu mă băga-n bătaie.

f) Ms. nr. 2 197.II.123, f. 1 $^{v.}$, t. 4 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872.

Fire-ai, maică, tot iertată,
De ce nu m-ai făcut fată,
Să fi tras cu mine-n baltă,
Dumnezeu te-ar fi iertată.
M-ai făcut, maică, fecior,
La-mpăratu de-ajutor.

g) Ms. nr. 2 197.II.187, f. 1 $^{v.}$, t 2 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863.

Fi-ei, maică, blestemată,
De ce nu m-ai făcut fată
Să şed cu furca pre vatră,
M-ai făcut, maică, fecior,
De-nconjur ţara cu dor.

h) Ms. nr. 2 197.II.145, f. 2 $^{r.}$, t. 17 b (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872.

Plînge-mă, maică, cu dor,
Ţi-am fost fată şi fecior,
Ţi-am scos plugul din ocol,
Ba-am făcut mîndru ogor.
Tot ogor de primăvară,
Să sameni, maică, secară.
Că, maică, unde merg eu,
Nu-i nici un spicuţ de grîu,
Fără sînge pînă-n brîu;
Nu-i nici un spic de secară
Fără drum bătut de ţară.
Drumul nu-i bătut de ţăreni,
Că-i bătut de moldoveni;
Moldoveni cu moldovence
Merg la Cluj să facă lege,
Tot o lege de voinici,
Cari s-a dus de pre aici.

La v. 3 explică *ocolu* prin *curte* (în paranteză); v. 9 idem: „pana la midilocu".

i) Ms. nr. 2 197.II.184, f. 3 $^{v.}$—4 $^{r.}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

Plînge-mă, maică, cu dor,
Ţi-am fost fată şi fecior,
Ţi-am scos plugu din ocol,
Ţi-am făcut negru ogor.
Cînd ogoru l-am gătat,
Neamţu-n căput m-a-mbrăcat.
Cum nu-i neamţu mare cîne,
Cînd mă-mbracă el pre mine
Şi mă duce-n ţări străine,
Unde nu cunosc pre nime?
F... morţii, de căput,
Şi ţie şi cui te-o făcut,
Cum te-oi pune pre-un butuc
Şi te-oi tăia şi mă duc.
F... morţii, căpeneag,
Cum te-oi tăia tot dărab
Şi te-oi agăţa-ntr-un fag
Şi-oi cînta-n codru cu drag.

Textul e însoţit de clasificarea provizorie a lui Jarník: „catana se plange". Răspîndirea motivului e concretizată prin harta însoţitoare.

DCIV. Reprezintă reducerea considerabilă a variantei: ms. nr. 2 197.II.61, f. 1 $^{r.}$, t. 1. Culegător: BUSONIU VASILE, cl. V. Localitatea TĂUNI, jud. Alba. Data: 1863.

Cîntă cucu-n par de nuc,
Mi-a vint timpul să mă duc;
Cîntă cucu-n par de vie,
Să mă duc la cătănie.
Îmi las carul, îmi las boi
Şi mă trag către războiu.
Mă duc că n-am încătrău,
Că de nu, voi păţi rău;
Că de n-om sări cu toţii,
Vor veni turcii ca hoţii...
Că pre domnul l-au puşcat...
Multă cale-am trepădat.
— Du-te, draga mea, acasă
Şi de mine să nu-ţi pasă,
Du-te şi te odihneşte,
Dumnezeu încă trăieşte.
Înduratul Dumnezeu
Fie păzitorul tău,
Sînta Maică Precesta
Fie mîngîierea ta,
Că de astăzi încolea
Poate nu ne-am mai vedea.
Iară tu, ca o soţie,
De ţi-am greşit ceva ţie,
Iar mă rog să fii iertată,
Să nu mai fii supărată,
Ia paharul de-mi închină
Că eu, dragă, nu-s de vină.
O, şi de-aş putea muri,
Sau turcii de m-ar robi,
Iubită soţia mea,
Roagă-te de Precesta
Pentru sufletelul meu,
Să mi-l ierte Dumnezeu.
Frunză verde şi-o lalea,
Dînsa din gură grăia:
— Nu duceţi pe soţul meu,
Să vă ierte Dumnezeu.
De trei luni sînt măritată.
N-am nici mumă; nice tată,
Nice fraţi, nice surori:
Dup-aceştia caut să mor.
Cucuruz, grîu şi secară,
Avem vreo cîteva cară:
Măcar toate le luaţi,
Numai soţul mi-l lăsaţi;
Avem vite, avem boi,
Avem vreo treizeci de oi:
Măcar toate le luaţi,

50 Numai soţul mi-l lăsaţi;
Nu duceţi pe soţul meu,
Să vă ierte Dumnezeu.

Am subliniat versurile care au intrat în compunerea versiunii publicate. Textul respiră în întregimea lui o atmosferă diecească, manifestînd numeroase stîngăcii necunoscute în materialul autentic. Alte două variante sînt fragmentare. Prima: ms. nr. 2 197.II.5, f. 3 ^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ISAILĂ SAMUILĂ, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863. Face la v. 2: *Mi-au vint timpul*; v. 3: *vîrf de vie*; v. 4 fără conjuncţia *să*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.156, f. 2 ^{v}, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863. După primul distih, similar celui din versiunea publicată, aduce un distih inedit, cu care se şi încheie. În ms. v. 1: *Frunză verde de pre*; v. 2: *A vint*; v. 3—4: *Cîntă cucul la trupină, / / Io mai am o săptămînă*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.119, f. 2 ^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. E mai amplă; v. 1: *Cîntă, cîntă, pui de cuc*; v. 2: *C-o vint*; v. 3—7: *Şi cătană m-o luat, / Şi pre min'că m-o jurat / Sub steagu-mpăratului, / Frunză verde din tripani* (?) /, *M-o jurat pre şase ani*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.137, f. 2 ^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. VII. Localitatea: NUŞENI, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Exploatează motivul pe linia virtuozităţii formale, reluîndu-l într-o suită întreită de distihuri. În ms. v. 1: *cucul la butuc, / Vine vremea*; v. 3—6: *Cîntă cucul peste sură, / Maică, mă duc la măsură; / Cîntă cucul peste paie, / Mă duc, maică, în bătaie*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.151, f. 1 ^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORĂŞAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea: PETRILACA, jud. Mureş. Data: 1863. Ajunge, pornind de la distihul al doilea, să se contamineze cu replici la DLXXIX. În ms. v. 2 (resp. 4): *Eu mă duc*; v. 3—6: *Plînge maica după mine. / După min'nu plîngă nime, / Că de-oi da de ceva rău, / Lasă că mi-oi plînge eu*.

DCV. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.145, f. 2 ^{r}, t. 17 c (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 4. În ms. v. 2: *Unde duci*; v. 3: *Săracele*; v. 5: *regute*; v. 6: *Şi pre drum nu ştiu a merge*.

DCVI. Reproduce oricare din variantele: ms. nr. 2 197.II.28, f. 3 ^{v}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Sau ms. nr. 2 197. II.175, f. 2 ^{r}, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Ambele texte sînt riguros identice, iar transcrierea s-a făcut absolut exact. Editorii au inversat însă ordinea celor două distihuri.

DCVII. Reprezintă reducerea variantei: ms. nr. 2 197. II.128, f. 4 ^{v}—5 ^{r}, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător: RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea: TELEAC, jud. Mureş. Data: 1872. Editorii au eliminat v. 2—3 din original, au completat v. 10 (resp. 8) indescifrabil în manuscris şi au transcris restul textului cu destulă fidelitate: În ms. v. 1: *Cătăni-aş*; v. 3—4: *Puşca şi sabia / Aceea-mi mîncă viaţa*; v. 6: *şelele*; v. 7: *Patrîntaşul*, v. 8: *viţelul*; v. 9: *spate*; v. 10: *De puşcă şi de* [indescifrabil]; v. 12 (resp. 10): *oţele*. Eliminarea distihului secund se explică prin sugestii venite de la amplul grup de variante analizat în continuare. În 7 variante, întîlnim, într-o însoţire unică şi într-o formulă foarte fixă şi stabilă, distihul întîi asociat cu cel de-al doilea al versiunii publicate. Primele versuri sînt absolut stabile, modificîndu-se superficial numai v. 4. Astfel, în varianta: ms. nr. 2 197. II.28, f. 2 ^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872, v. 4: *şelele*; în ms. nr. 2 197.II.111, f. 6 ^{v}, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863, v. 4: *Că-mi mănîncă şelele*; în ms. nr. 2 197. II.118, f. 3 ^{r}, t. 2 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: RUSU AUGUSTIN, cl. V. Localitatea: UIOARA, jud. Alba. Data: 1863, v. 4: *Că elea-mi mîncă şelele*; în ms. nr. 2 197.II.119, f. 1 ^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868, v. 4: *Aia-mi mîncă*; în ms. nr. 2 197.II. 56, f. 3 ^{v}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863, v. 4: *Alea-mi mîncă şelele*; în ms. nr. 2 197.II.143, f. 2 ^{r}, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP ŞTEFAN, cl. VI. Localitatea: ALMA, jud. Sibiu. Data: 1863, v. 4: *Elea-mi mîncă şelele*; în ms. nr. 2 197.II.163, f. 2 ^{v}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea: ICLĂNZEL, jud. Mureş. Data: 1872, v. 2: *Puşca numai*; v. 4: *Alea-mi mîncă şelele*. În fine o altă variantă: ms. nr. 2 197.II.151, f. 1 ^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORĂŞAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea: PETRILACA, jud. Mureş. Data: 1863. Aminteşte replica ei mai veche din culegerea lui N. Pauleti (ed. Ion Muşlea, p. 114). Distihul iniţial este identic, cel de-al doilea devine: *Dar, zău, puşca-i armă grea / Şi eu nu-s voinic de ea*.

DCVIII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.3, f. 14 ^{v}, t. 47 d (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 9, transcriind originalul cu destulă rigurozitate. În ms. v. 2: *o cărare*; v. 5: *Şi mumînile*; v. 7: *Şi din grai*. Fragmentară e varianta: ms. nr. 2 197. II.5 f. 2 ^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ISAILĂ SAMUILĂ, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863. Cuprinde numai catrenul iniţial. În ms. v. 2: *o cărare*; v. 3: *Şi cărarea-i de*.

DCIX. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere ms. nr. 2 197.II.19, f. 17 ^{v}, t. 39 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 2 şi 4: *Mulduа*; v. 5: *io*; v. 6: *nici noroc*; v. 8: *Să mă stîmpăr cu*.

DCX. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.73, f. 4 ^{r}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEŢELCA, jud. Alba. Data: 1865. Editorii au adăugat v. 5—7, provenind de la o a doua variantă. În ms. v. 1: *m-au băgat*; v. 2: *N-ar la ce da*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.119, f. 4 ^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. Debutează stufos, dar oferă ultimele 3 versuri ale versiunii publicate: În ms. v. 1: *Cin'm-o dat pre min'*; v. 2: *Nu-i mai trebe pus*; v. 3—6: *Că pre min'cînd mă tundea, / El pomeana şi-o punea / Şi pre mine cînd m-o tuns. / El pomeana că şi-o pus*; v. 7 (resp. 5): *F... morţii tăi*, v. 10: *Da ciacău-i tatăl tău*.

DCXI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.124, f. 5 ^{r}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 1 şi v. 8—9, au introdus dispoziţia emistihială şi au transcris destul de liber originalul. În ms. v. 2 (resp. 3): *De la Oşorheu-mi*; v. 5 (resp. 6—7): *Ba de grele, ba de rele*; v. 6 (resp. 10): *Ba de dorul*.

DCXII. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197. II.42, f. 2 ^{r}, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. În ms. v. 1: *De aicea pîn'la*; v. 2: *Tot viole*; v. 3: *D-acelea cine le-a*; v. 4: *s-a dus*; v. 5: *D-acelea cin'le-a*; v. 6: *ctnd a veni*; v. 7: *le-a aduna*. Textul: ms. nr. 2 197.II.6, f. 1 ^{r}, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872. Deviază după primul catren. În ms. v. 1: *De aci* v. 2: *Trandafiri şi multe rugi* v. 3: *Da ori pre ele cin'le-a*; v. 4: *s-a dus*; v. 5—10: *Numai d-aia-mi pare rău, / De ce nu l-am petrecut, / Batîr pînă la Aiud, / Să nu-i cadă-aşa cu greu; / Numai drumu jumătate, / Să nu-i cadă-aşa departe*.

DCXIII. Reprezintă prelucrarea (reducere şi amplificare concomitentă) a singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.3, f. 14 ^{v}—15 ^{r}, t. 47 e (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 1 şi au eliminat v. 9 (ultimul) al originalului. În ms. v. 4 (resp. 5): *Să ţină*; v. 5 (resp. 6): *preste ei*; v. 7 (resp. 8): *gledă*; v. 9: *Că alţii în loc am pus*.

DCXIV. Reproduce aproape fidel varianta: ms. nr. 2 197.II.140, f. 3 ^{r}, t. 40 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. În ms. v. 2: *Mai bine-n codru verde cu pană*; v. 4: *cu oile pre Criş*. Mai frecvente sînt variantele ce modifică distihul al doilea, scoţîndu-l de sub regimul simetric al paralelismului de construcţie a piesei. Exemplu tipic pentru această grupă de variante este textul: ms. nr. 2 197.II.84, f. 4 ^{r}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872.

Decît la neamţu cătană,
Mai bine-n codru cu pană;
Că din codru vii acasă,
4 Da, zău, neamţul nu te lasă.

O altă replica a sa, din aceeaşi localitate şi dată : ms. nr. 2 197.II.28, f. 3 ^{v}, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. diferă la v. 1 : *neamţul* ; v. 2 : *peană* ; v. 4 : *Da neamţul nu te mai*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.13, f. 2 ^{r}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea : MICĂSASA, jud. Sibiu. Data : 1872. Diferă numai la v. 4 : *neamţu*. Mai interesantă este contaminarea acestui motiv cu motivul muntelui invocat să lase pe voinic să treacă la ciobănie pentru a scăpa de armata împăratului. Pentru frumuseţea lor, dar şi pentru importanţa ce o au în complexul familiei de motive, transcriem în continuare cele 3 texte ce prezintă această contaminare. Ele jalonează o largă răspîndire teritorială din părţile Dejului, către Topliţa, şi în sud pînă în regiunea Sibiului.

a) Ms. nr. 2 197.II.184, f. 22 ^{r}, t. 113 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863.

Munte, munte, piatră seacă,
Lasă voinicii să treacă,
Să treacă la ciobănie,
Să scape de cătănie.
Decît cătană la rînd,
Mai bine-n codru flămînd ;
Decît cătană-n şireag...
Decît slugă şi cătană,
Mai bine la oi cu peană ;
Decît slugă şi biriş,
Mai bine la oi pre Criş...
Ziua paşte oile,
Noaptea cîntă doinele...

Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „catan'a".

b) Ms. nr. 2 197.II.159, f. 6 ^{v}–7 ^{r}, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător : POPESCU IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea : RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863.

Munte, munte, piatră seacă,
Lasă voinicii să treacă,
Să scape de cătănie,
Să scape la ciobănie.
Decît cătană de rînd,
Mai bine-n codru flămînd ;
Decît cătană-n şireag,
Mai bine-n codru pribeag ;
Decît slugă şi cătană,
Mai bine-n codru cu peană ;
Decît slugă şi biriş,
Mai bine la oi pe Criş.
Ziua paşte oile,
Noaptea strîngi copilele.

c) Ms. nr. 2 197.II.161, f. 2 ^{v}, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător : PINCIU PETRU, cl. VI. Localitatea : RĂŞINARI, jud. Sibiu. Data : 1863.

Munte, munte, piatră seacă,
Lasă voinicii să treacă,
Să treacă la ciobănie,
Să scape de cătănie.
Decît cătană de rînd,
Mai bine-n codru flămînd ;
Decît cătană-n şireag,
Mai bine-n codru pribeag ;
Decît slugă şi cătană,
Mai bine la oi cu peană...
Ziua paşte oile,
Noaptea strîngi copilele...

Primele patru versuri ale acestor variante circulă şi independent. În culegere avem trei asemenea cazuri. Raportările comparative le facem la varianta din OCNA DEJULUI. Identice cu catrenul acelei variante sînt textele : ms. nr. 2 197.II.28, f. 3 ^{v}, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872 ; ms. nr. 2 197.II.13, f. 1^{r}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea : MICĂSASA, jud. Sibiu. Data : 1872 ; ms. nr. 2 197.II.175, f. 3^{v}, t. 31 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. Cu mult mai importantă pentru judecarea mentalităţii epocii şi mai interesantă sub raportul formulării artistice ni se pare varianta : ms. nr. 2 197.II.172, f. 4^{v}, t. 23 (numerotarea culegătorului). Culegător : MICU M. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Primele două versuri sînt identice cu ce aflasem mai sus, ultimele două sînt însă total neaşteptate : *Să treacă la România, / Ma la Cuza-n cătănie* (= *Ma la Cous'a in catunia*). Textul oglindeşte, desigur, puternica atracţie pe care o exercita statul nou al Principatelor Unite asupra conştiinţelor tineretului studios din Transilvania vremii. Este de admis că textul a fost cules înainte de 1866, respectiv în 1863, o dată cu primul mare val al culegerii lui I. Micu-Moldovan.

DCXV. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.3, f. 14 ^{v}, t. 47 c (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 8. În ms. v. 1 : *maico, lîngă pat* ; v. 3 : *d-încălţat* ; v. 5 : *Pre min'să mă* ; v. 6 : *Cătăni-l-ar* ; v. 7 (resp. 7—8) : *Ca pre maica gîndurile*. Deviază în final varianta : ms. nr. 2 197.II.187, f. 1 ^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : ALECUŞ, jud. Alba. Data : 1863. La primele 4 versuri, transcrise destul de fidel, se adaugă încă un distih inedit. În ms. v. 1 : *Ieşi, maică, din sus de sat* ; v. 5 — 6 : *Ca fetele să jelească, / Maicile să năcăjească*. Varianta : ms. nr. 2 2 197.II.54, f. 3 ^{v}, t. 43 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863, poate fi suspectată de legături cu lirica de haiducie. În ms. v. 1 : *Ieşi, maico, din sus de sat* ; v. 3 — 4 : *Şi-n lanţuri închedecat / Şi nemica n-am furat*.

DCXVI. Reprezintă prelucrarea (reducere şi amplificare concomitentă) singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.151, f. 1 ^{v}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ORĂŞAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea : PETRILACA, jud. Mureş. Data : 1863. Editorii au eliminat v. 2 — 3 din original, au adăugat v. 2 — 7, 14 şi 21—22 din versiunea publicată, transcriind originalul cu destulă fidelitate. În ms. v. 2—3 : *Şi chemeşa mea-i croită, / Şi-i croită bărbureşte* ; v. 4 (resp. 8) : *Coasă-mi-o cătăneşte* ; v. 5, 7, 9, 11, 13 şi 15 (resp. 8, 10, 12, 15, 17 şi 19) : *Pre* ; v. 6 şi 8 (resp. 9 şi 11) : *şase*.

DCXVII. Reprezintă amplificarea, cu sugestii dinspre alte variante din aceeaşi familie de motive poetice, a variantei : ms. nr. 2 197. II.186, f. 1 ^{r}, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător : TÎRNĂVEANU IOAN, cl. V. Localitatea : SUSENI, jud. Mureş. Data : 1863. În ms. v. 2 : *de spală* ; v. 3—4 : *Spală şi cămeşa mea / Care-oi cătăni cu ea* ; v. 5 (resp. 3) : *Da o spală-n* ; v. 6 (resp. 4) : *Şi-o usucă-n* ; v. 7 (resp. 5) : *Şi-o tremete-n dor şi-n jele* ; v. 11 (resp.9) : *plecat* ; v. 13 (resp. 11) : *Acolo-i fi şi eu stat* ; v. 14—15 identice cu 16 — 17 ale versiunii publicate. Versurile 11 şi 13—15 din versiunea publicată provin din varianta : ms. nr. 2 197.II.163, f. 2 ^{v}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea : ICLĂNZEL, jud. Mureş. Data : 1872. În ms. v. 2 : *de spală* ; v. 3 : *Spală şi năframa mea* ; v. 4 (resp. 3) : *Şi mi-o spală-n* ; v. 5 (resp. 4) : *Şi mi-o usucă-n* ; v. 6 (resp. 5) : *Şi mi-o trimite pre stele* ; v. 7 (resp. 9) : *plecat* ; v. 8 (resp. 11) : *Acolo-i fi eu* ; v. 9—10 (resp. 13—15) identice, minus dispoziţia emistihială. Transcriem, în continuare, celelalte variante din culegere :

a) Ms. nr. 2 197.II.139, f. 4 ^{v}, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. Din ciclul *Chiuituri*.

Io mă duc, maică, -n cătane,
Tu rămîi şi spală haine.
Spală şi cămeşa mea
Care-oi cătăni cu ea.
O spală în lăcrămele
Şi-o usucă-n gîndurele
Şi-o trimite-n vînturele,
Pre şuierul vîntului
În ţara franţuzului.
Unde-a fi steagul plecat,
Acolo-i fi ca-ngropat.

Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „dorulu fetiorului dupa mama".

b) Ms. nr. 2 197.II.28, f. 1 ^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872.

Eu mă duc, mîndr-o, -n cătane,
Tu rămîi de-mi spală haine
Şi le spală-n lăcrămele
Şi le trimite pre stele.
Unde-a fi steagul plecat,
Să ştii, mîndră, că-s picat.

c) Ms. nr. 2 197.II.174, f. 1 ^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea : ŞARD, jud. Alba. Data : 1872.

Eu mă duc, mîndră, mă duc,
Eu mă duc, mîndră, -n cătane,
Tu rămîi şi spală haine
Şi le spală-n lăcrămele
Şi le uscă-n gîndurele
Şi le trămete pre stele.

d) Ms. nr. 2 197.II.112, f. 3 ^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863.

Eu mă duc, mîndră, -n cătane,
Tu rămăi şi spală haine ;
Spală, mîndră, ce-i spăla,
Spală, mîndră, cămeşa
Şi o spală-n lăcrămele,
Uită-te la ea cu jele.

e) Ms. nr. 2 197.II.27, f. 31 $^{r\cdot}$, t. 40 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875, din ciclul *Doine şi hore.*

Eu mă duc, mîndră, -n cătane,
Tu rămîi şi spală haine.
Spală, mîndră, ce-i spăla,
De îmi spală năframa,
Spală-o în lăcrimele
Şi-o uscă în dor şi jele.

f) Ms. nr. 2 197.II.2, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea: BOGATA, jud. Mureş. Data: 1863.

Eu mă duc, mîndră, -cătane,
Tu rămîi de spală haine.
Spală şi cămeşa mea
Şi o spală-n lăcrămele,
Şi o uscă-n gîndurele.

g) Ms. nr. 2 197.II.133, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863.

— Eu mă duc, mîndră, -n cătane,
Tu rămîi de spală haine;
Spală şi cămeşa mea
Şi o spală-n lăcrămele,
Şi-o usucă-n gîndurele,
Şi mi-o trimite pre stele.
Trimite-mi-o la-un pom uscat,
C-acolo-oi fi eu culcat.

DCXVIII. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.142, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE, cl. V. Localitatea: CIPĂU, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 1: *mamă.*

DCXIX. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.60, f. 2$^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUCURESCU VASILE, cl. IV (?). Localitatea: PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 2: **s-au** *dus*; v. 4: *mîndruţo.*

DCXX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.56, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 9—11 şi au introdus dispoziţia emistihială de la v. 3 şi 5 (resp. 3—4 şi 6—7). În ms. v. 2: *C-au crescut Tîrnava*; v. 3 (resp. 4): *nice*; v. 4: *mîndruţa-n Blaj*; v. 5 (resp. 6—7): *Nice luntre nice punte.*

DCXXI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.155, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureş. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 5 — 8 şi 13 — 14, modificînd destul de profund originalul. În ms. v. 3: *Ori merg. trei*; v. 4: *Duc o carte*; v. 5 (resp. 9): *Ori scrisă*; v. 6 (resp. 10): *Să-i plîngă*; v. 7 (resp. 11): *Ori scrisă*; v. 8 (resp. 12): *Să-i plîngă.*

DCXXII. Reprezintă o prelucrare masivă a unui grup de 3 variante ale culegerii. Reproducem aceste trei texte, pentru o confruntare mai facilă între originale şi versiunea publicată.

a) Ms. nr. 2 197.II.166, f. 3 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEŞ IOAN MAIOR, cl. V. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863.

Pre din sus de Orăştie,
Vin doi fraţi din cătănie.
Zice unul către altu:
— Să mergem, frate, mai tare,
Că de cînd de-acasă-am vint,
Sbiciu-n cui au mucezit,
Caru-n şură-au putrezit,
Plugu-n pod au ruginit,
Boii-n rît au ţepenit
Şi părinţi-o-mbătrînit.

b) Ms. nr. 2 197.II.119, f. 5 $^{r\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN AG., cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868.

Pre din jos de Orăştie,
Vin doi fraţi din cătănie.
Zise-mi unul către altul:
— Pune, frate, mîna-n şele,
Să tragem una de jele.
Că de cînd am cătănit,
Plug din curte n-o ieşit.
Şi fierele-o ruginit;
Boii-n grajd o mucezit,
Plugu încă-o putrăzit.

c) Ms. nr. 2 197.II.23, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea: HOPÎRTA, jud. Alba. Data: 1872.

Pre din sus de Orăştie,
Merg doi fraţi la cătănie.
Zice unul către altul:
— Pune, frate, mîna-n şele,
Şi-mi cîntă una de jele,
De copii şi de muiere,
De dorul mîndruţei mele.

Materialul acesta arată cu prisosinţă că întregul final al versiunii publicate este o contrafacere a editorilor şi scoate şi mai mult în evidenţă caracterul extrafolcloric al pasajului cuprins între v. 32 şi 40. Citäm în continuare şi o variantă interesantă prin contaminarea sa cu nr. DCXVI (motiv analizat de noi mai sus): ms. nr. 2 197.II.134, f. 5 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 17. Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

Pre din jos de Orăştie,
Vin doi fraţi din cătănie.
Cel mai mare-aşa zicea:
— Haida, frate, să cîntăm,
Totu cîntece de jele,
De dorul măicuţei mele.
Ei o prinsu a cînta,
Compania-i asculta
Şi din grai aşa grăia:
— Maică, măiculiţa mea,
Fă-mi cămeşă holeiască
Şi mi-o coasă cătănească.
În barburul dinainte,
Scrie şi pe-al meu părinte;
Da-n barburul dinapoi,
Scrie-mi plug cu şase boi
Şi-n mîneca de-a dreapta,
Scrie şi pre maică-mea;
În mîneca de-a stînga,
Scrie şi pre soru-mea;
În clinuţul de-a dreapta,
Scrie-mi şi ibovnica;
În clinuţul de-a stînga,
Scrie pre vera mea.

Materialul e însoţit de următoarea notă a culegătorului: „Aici e descrisa camesi'a inse nu deplenu".

DCXXIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.130, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 9—10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RAICU CLEMENTE, cl. VII. Localitatea: ŞINCA VECHE, jud. Braşov. Data: 1863. Editorii au ţinut să sporească alura epică a piesei, pentru care au adăugat v. 3—9, 15, 19 şi 23—26, eliminînd şi v. 4, lipsit de dinamism, al originalului. În ms. v. 1: *Pre cel, pre rîticel* (evident un *lapsus calami* îndreptat de editori). V. 3: *Cu-a lui mîndră*; v. 4: *El o ţine pre genunche*; v. 5—6 identice cu 10—11; v. 7 (resp. 12): *C-o venit*; v. 8 (resp. 13): *Şi mă duce la*; v. 11 (resp. 17): *Că te-oi scălda-n*; v. 12 (resp. 18): *mîndruliţa mea*; v. 14 (resp. 21): *Cat să mă duc.*

DCXXIV. Reprezintă amplificarea oricăreia din variantele: ms. nr. 2 197.II.133, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863. Sau ms. nr. 2 197.II. 2, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 2—3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea: BOGATA, jud. Mureş. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 1, 7 şi 10, transcriind, de altfel, destul de corect. Prima variantă diferă la v. 2: *'nvărgată*; v. 3: *Preste*; v. 4: *Să văd frunza* **un'**; v. 5: *Pre badea scoţînd*; v. 6: *Ardă-te-ar focu*; v. 8 (resp. 11): *Pre de-o parte*; v. 9 (resp. 12): *Mulţi voinici ţii în cetate*; v. 10 (resp. 13): *Mulţi şi fără.* Varianta a doua diferă la v. 2: *'nvărgată*; v. 3: *Preste*; v. 4: *Să văd frunza* **un'**; v. 5: *Pre badea scoţînd*; v. 6 (resp. 8): *Ardă-te-ar*; v. 7 (resp. 9): *Pre trei*; v. 9 (resp. 12): *Mulţi voinici ţii în cetate*; v. 10 (resp. 13): *Mult ti fi fără dreptate.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.81, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 3. Culegător: BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea: CUT, judeţul Alba. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „dorulu mandrului din catane", cuprinde numai prima parte a cîntecului (resp. v. 2—6 din versiunea publicată). A putut sugera înlocuirea epitetului *'nvărgată* (v. 3) *cu tărcată.* În ms. v. 1: *mă-i face*; v. 2 (resp. 3): *tărcală*; v. 3 (resp. 4): *Preste*; v. 5 (resp. 6): *Pe badea ieşind.* Acest fragment de cinci versuri este urmat de o terţină de contaminare în varianta: ms. nr. 2 197.II.61, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUSONIU VASILE, cl. V. Localitatea: TĂUNI, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 2 (resp. 3): *'nvărgată*; v. 3 (resp. 4): *Preste*; v. 5 (resp. 6): *Pre badea scoţînd*; v. 6—8: *Tu mîndruto, draga mea,* | *Unde-i vedea steag plecat,* | *Să spui, mîndro, că-s culcat.*

DCXXV. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 31 $^{r\cdot}$, t. 45 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data:

875, din ciclul *Doine și hore*. Editorii au adăugat v. 7. În ms. v.1 : *Plouă, plouă*; v. 4 : *Că-i porunca*. Ultimul vers este luat din nr. DCXXVI.

DCXXVI. Reproduce aproape exact varianta : ms. nr. 2 197.II.175, f. 2$^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 1 : *Oh* ; v. 4 : *Și-și* ; v. 6 : **de** *năsip* ; v. 8 : *Pîn' la-mpăratul Iosif*. Contaminîndu-se cu DCXXV, varianta : ms. nr. 2 197.II.56, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea : GÎRBOVA, jud. Alba. Data : 1863. Face la v. 1 : *O, săraca* ; v. 2 : *Cînd aude* ; v. 3 : *El desculță* ; v. 4 : *papucu* ; v. 6—11 : *Fără pîne, fără sare, / Numai cu pușca-n spinare. / De-ar ploua ploaie cu foc, / El cotă să țină șiolboc ; / De-ar ploua ploaie cu sînge, / Cătana merge și plînge.* Deosebit de realizată artistic este varianta : ms. nr. 2 197.II.106, f. 2$^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STANCU NEGRU IOAN. Materialul nelocalizabil. Data : 1868 (?).

Primăvară, primăvară,
Mult ești dulce, mult amară,
Mai cu samă la cătană.
Cum vine primăvara,
El descalță opinca
Și încalță papucul,
Și ia drumul de-a lungul.
De-ar ploua ploaie cu fum,
Cătana merge pre drum ;
De-ar ploua ploaie cu sînge,
Cătana merge și plînge ;
De-ar ploua ploaie cu foc,
Cătana stă la șielboc.

DCXXVII. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 31 $^{r\cdot}$, t. 41 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. În ms. v. 2 : *Nu-i frumos*. Editorii au urmărit disimilarea lexicală în cuprinsul paralelismului.

DCXXVIII. Reproduce aproape întocmai una din variantele : ms. nr. 2 197.II.186, f. 1$^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător : TÎRNĂVEANU IOAN, cl. V. Localitatea : SUSENI, jud. Mureș. Data : 1863. Sau ms. nr. 2 197.II.161, f. 3$^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător : PINCIU PETRU, cl. VI. Localitatea : RĂȘINARI, jud. Sibiu, Data : 1863. Prima diferă la v. 8 : *Ș-acolo-s frații cei mari* ; v. 9 : *Tot morminturi* ; v. 10 : *Care s-a dus* **de pe**-*aici*. A doua diferă la v. 4 : **la** *lumea* ; v. 8 : *Ș-acolo-s frații cei mari* ; v. 9 : **Tot** *morminte* ; v. 10 : **de pe**-aici. Cea de-a treia variantă a motivului este mai amplă, fără a fi însă mai închegată : ms. nr. 2 197.II.184, f. 22$^{v\cdot}$, t. 116 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. În ms. v. 6 : *pînă-n* ; v. 8—9 : *Și-acolo-s frații cei mari, / Tot morminturi de români* ; v. 10 (resp. 8) : *Și-acolo-s frații cei* ; v. 11 (resp. 9) : *Tot morminturi* ; v. 12 (resp. 10) : *Cari s-or dus de pre aici*.

DCXXIX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.6, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător : LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea : ALĂMOR, jud. Sibiu. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 3 și 6—7, transcriind originalul aproape exact. În ms. v. 4 (resp. 5) : **dar** *nici*.

DCXXX. Nu am aflat prototipul cîntecului în cuprinsul culegerii.

DCXXXI. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.173, f. 8 $^{v\cdot}$, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea : SĂRMĂȘEL, jud. Mureș. Data : 1863. În ms. v. 1 : *M-a mîncat* ; v. 2 : *Să-mi* ; v. 4 : *Să pun*. Varianta : ms. nr. 2197.II.172, f. 6 $^{v\cdot}$, t. 34 (numerotarea culegătorului). Culegător : MICU M. Materialul nelocalizabil și nedatabil. În ms. v. 2 : *Să-mi* ; v. 4 : *Să pui* ; v. 5 : *mi-e* ; v. 6 : *a purta*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.164, f. 7 $^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 1 : *Mă mînă* ; v. 2 : *trandafir*, v. 3 : *Trandafir* ; v. 5 : *drăguțul* ; v. 6 : *Și nu-și poate pune peană*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.139, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data : 1863 ; v. 1 : *mama* ; v. 3 : *cu trei crenguță* ; v. 4 : *Să-mi* ; v. 5—6 : *La drăguț nu-i treabă peană, / Că mi l-or duce cătană*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.83, f. 3$^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Din ciclul *Strigări la joc*. V. 1 : *Mă mînă* ; v. 2 : *trandafir* ; v. 3 : *Trandafir* ; v. 6 : *Și nu-și poate pune peană*. Ultima variantă : ms. nr. 2 197. II.73, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea : PEȚELCA, jud. Alba. Data : 1865. E fragmentară. În ms. v. 1 : *mama* (are 4 v.).

DCXXXII. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 31 $^{r\cdot}$, t. 42 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Doine și hore*. În ms. v. 6 : *Și izvor*.

DCXXXIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.130, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : RAICU CLEMENTE, cl. VII. Localitatea : ȘINCA VECHE, jud. Brașov. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 1, 5—6. În ms. v. 1 (resp. 2) : *măiculița* ; v. 5 (resp. 8) : *măicuțo* ; v. 7—8 (coresp. v. 10) : *Poți să n-ai nici un fecior, / De mine să-ți fie dor*.

DCXXXIV. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.114, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 3, 7—8 și au omis v. 3—4 din original. În ms. v. 3—4 : *C-ai răgute tinerele / Și te-or bate toți cu ele* ; v. 7 (resp. 6) : *mamelor* ; v. 8 (resp. 9) : *feciorilor*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.172, f. 6 $^{r\cdot}$, t. 32 (numerotarea culegătorului). Culegător : MICU M. Materialul este nelocalizabil și nedatabil. În ms. v. 2 : *Lasă-te și nu* ; v. 3 (resp. 4) : *Că nu te-or bate taberile* ; v. 4 (resp. 5) : *Că te-or bate lacrămile*.

DCXXXV. Editorii au avut la îndemînă 4 variante, pe care le transcriem în întregime, subliniind pasajele ce au intrat în compunerea versiunii publicate.

a) Ms. nr. 2 197.II.154, f. 1 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PETRUȚ AXENTE, cl. VI. Localitatea : CIUFUD, jud. Alba. Data : 1863.

Împărate Ferdinande,
Pune pace, nu te bate
C-ai *recrute tinerele*,
Nu te băga-n foc cu ele ;
C-ai avut mai învățate,
Jumătate-s împușcate
Și la ișpital băgate.
Da săracii militari,
Cînd aud doba bătînd,
Trec prin țară chiuind ;
Cînd aud doba nemțească,
Trec prin Țara Românească,
Ca ei să se potopească,
Nice să nu mai trăiască,
Nice să mai cătunească.
Săraci militărițele,
Una zice : na făină,
Una zice : na slănină,
Că pre-un' vă duc pre voi,
Cucuruzu nu se **fac**^{2},
Nice grîul nu se coace,
Făr'cîte-un fir de săcară,
Foame lungă și amară ;
Cîte-un firicel de grîu
Și prin sînge pînă-n brîu ;
Cîte-un firicel de iarbă
Și prin sînge pînă-n barbă.

b) Ms. nr. 2 197.II.135, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea : VINGARD, jud. Alba. Data : 1872.

— *Împărate, împărate,*
Fă bine și pune pace
Și ne treci pre noi dincoace,
Dincoace de cătră-Ardeal,
Nu-mi mai face-atîta val.
C-avem mîndre tinerele,
Dorul și jalea-i cu ele
Și nu pot purta mărgele.
Și io-n loc de patru boi,
Patrîntașul dinapoi
Și în locul zbiciului,
Teaca panganetului.
În loc de cară-ncărcate,
Haine nouă-mpăturate
Și toate-n viței legate,
Și cînd le văd ochii mei,
Lăcrămează, vai de ei.
Dar de lacrămi nu pun seamă,
Că le șterg cu-astă năframă.

c) Ms. nr. 2 197.II.114, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu. Data : 1872.

Ai, sărace împărate,
Mai lasă-te, nu te bate,
Că-s răguță tinerea
Și-oi pieri de voie rea.

d) Ms. nr. 2 197.II.175 f. 2^{r}, t./4 b/ (numerotarea noastră). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872.

— *Înălţate împărate,*
Pune pace, nu te bate,
Că nu sînt feciori pre sate.
Adă-ţi cătane bătrîne,
Că ştiu rîndul la foc bine.
Decît cătană-n şireag,
Mai bine-n codru bolnav
Şi decît cătană-n rînd,
Mai bine-n codru flămînd.
Ma decît în cătănie,
Mai bine cu sapa-n vie,
Că din vie vii acasă,
Din cătane nu mă lasă.

DCXXXVI. Reprezintă o combinaţie din două variante deosebite. Prima: ms. nr. 2 197.II.22, f. 1^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: or. HUNEDOARA, jud. Hunedoara. Data: 1872. A furnizat primele 4 versuri ale versiunii publicate. Editorii au omis ultimele 2 versuri ale acestui text. În ms. v. 1: *Hai, mîndruţă*; v. 2: *bolnav*; v. 3: *Hai, mîndruţă, pînă-n uşă*; v. 4: *De vezi drumu-unde*; v. 5—6: *Hai, mîndruţă, pînă-afară, / De-mi arată drumu-n ţară.* Cea de-a doua: ms. nr. 2 197.II.46, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. A furnizat v. 5—12 din versiunea publicată, după ce editorii i-au asigurat acefalia, prin omiterea primelor 3 versuri. În ms. v. 1—3: *Hai, maică, de mă petreci, / De aici pînă la cruce, / De vezi neamţul cum mă duce*; v. 6 (resp. 7): *Fără pîne*; v. 8 (resp. 9): *şasă*; v. 9 (resp. 10): *Patrintaşul.* Distihul al doilea a fost fructificat în numeroase alte însoţiri lirice. Transcriem aici pe cele tipice. O primă formulă e reprezentată de varianta: ms. nr. 2 197.II.132, f. 6 ^{r}, t. 41 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 18 63—1867.

Vină, mîndră,-n deal la cruce,
De vezi neamţul cum mă duce,
În nădragi şi-n căpeneag,
Cum i-i neamţului mai drag.

O a doua formulă e reprezentată de varianta: ms. nr. 2 197.II.139, f. 4. ^{r}, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Din ciclul *Chiuituri*,

Vină, mîndră,-n deal la cruce,
De vezi badea cum se duce.
Cu cămeşa lui cea nouă,
Cu inima ruptă-n două.

Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „doru". Absolut identică este varianta: ms. nr. 2 197. II.27, f. 10^{r}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1872—1873, din ciclul *Doine şi hore poporale.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.66, f. 2^{v}, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867—1868. Face tranziţia spre o a treia formulă, adăugînd la catrenul de mai sus (diferă doar la v. 3: *Cu năframa*), încă un distih: *Cu năframa nespălată, / Cu gura* **nesărutată** (v. 5—6), distih ce va fi revalorificat într-un context liric dialogat de mare acuitate emoţională. Tipică pentru această formulă este varianta: ms. nr. 2 197.II.161, f. 3 ^{v}, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător: PINCIU PETRU, cl. VI. Localitatea: RĂŞINARI, jud. Sibiu. Data: 1863.

Ian sui, lele-n cel măr dulce
Şi vezi badea cum se duce
Cu chica nepieptănată,
Cu năframa nespălată,
Cu gura nesărutată.
— Întoarnă, bade, -napoi,
Chica pieptăna-ţi-o oi,
Năframa spăla-ţi-o oi,
Gura săruta-ţi-o oi.

Întru totul identică este varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 18 ^{r}, t. 98 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Fragmentară şi inexpresivă în final este varianta: ms. nr. 2 197.II.154, f. 2^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUŢ AXENTE, cl. VI. Localitatea: CIUFUD, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *Sui, mîndruţă,-n măru dulce*; v. 2: *De vezi*; v. 3—4 identice cu v. 4—5; v. 5 (resp. 6): *Hai, bădiţă, înapoi*; v. 6—7: *Că năframa ţi-oi spăla / Şi gura ţi-oi săruta.*

DCXXXVII. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.163, f. 2 ^{v}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea: ICLĂNZEL, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 2: **cu** *carne.*

DCXXXVIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.136, f. 4 ^{r}, t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BICHIGIU, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 1 şi 7. În ms. v. 1 (resp. 2): *Haida*; v. 3 (resp. 4): *de mă poţi*; v. 4 (resp. 5): *de pre la*; v. 5 (resp. 6): *De-ai şti, maică*; v. 7 (resp. 9): *Şi-ai plînge cu zilele*; v. 8 (resp. 9): *Şi te-ai scula-n.*

DCXXXIX. Reprezintă reducerea variantei: ms. nr. 2 197.II.174, f. 4^{r}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea: ŞARD, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au eliminat v. 4 al originalului. În ms. v. 1: *F... morţii tăi*; v. 2: *pre lanţ*; v. 3: *şi făr'musteaţă*; v. 4: *Cînd prindeam a-mbla la fete*; v. 5 (resp. 4): *Da-mi ţipaşi*; v. 8 (resp. 7): *Multe pălmi îi.* Textul: ms. nr. 2 197.II. 119, f. 2 ^{r}, t. [6 b] (numerotarea noastră). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. E fragmentar; cuprinde numai primele 5 versuri, cu diferenţa la v. 1: *F... morţii tăi*; v. 2: *m-ai prins*; v. 3: *Tinerel făr'de*; v. 4: *Şi-mi dedeşi puşca pre.*

DCXL. Reproducem integral singura variantă a cînteculuí publicat, subliniind acele versuri care au fost reluate în versiunea tipărită: ms. nr. 2 197.II.106, f. 4 ^{r}—5 ^{r}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868 (?)

Frunză verde trei săcaşti,
Într-o vineri după paşti,
La cătane m-au strigat,
Părul mi l-au retezat,
La Italia *m-o plecat.*
Pentru-o puşcă, ard-o-ar focul,
Îmi lăsai casa şi locul;
Pentru-o puşcă, ard-o-ar para,
Îmi lăsai locul [şi] *ţara;*
Pentru puşca ruginită,
Rămas-a casa jelită,
Rău îi stă muntelui, rău,
Fără piatră, fără brazi,
Ca şi mie fără fraţi;
Rău îi stă muntelui, rău,
Fără piatră, fără flori,
Ca mie fără surori;
Rău îi stă muntelui, rău,
Fără brăduţi, fără piatră,
Ca şi mie fără tată:
Rău îi stă muntelui, rău;
Fără piatră, fără brumă,
Ca şi mie fără mumă.
Vine vîntul peste munţi,
I cu dor de la părinţi.
Tare-mi bate vînturile,
Rău mă strică gîndurile;
Tare bate vînturi reci,
Rău mă strică gînduri seci.

La v. 9, Jarník adaugă cu creionul conjuncţia *şi*, pe care noi am păstrat-o între croşete.

DCXLI. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.187, f. 1 ^{r}—^{v}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 10—13 şi au eliminat v. 9 din original. În ms. v. 7: *Nici nu-s;* v. 8: *pre obraz;* v. 9: *Numai moarte cu năcaz;* v. 10—11 identice cu 14—15 din versiunea publicată. Versurile 10—13 ale versiunii tipărite provin din varianta: ms. nr. 2 197.II.139, f. 4 ^{r}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Din ciclul *Chiuituri.*

Pre din jos din Sighişoară,
Trage-o cătană să moară.
Nici-i popă cu crucea,
Nici maica cu inima,
Nice sora cu gura,
Fără numai puşcuţa
Şi cu doba sîcreata.

DCXLII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.108, f. 5 ^{v} — 6 ^{r}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VULCAN IOAN, cl. VII. Localitatea: or. BLAJ, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 7 şi 11. În ms. v. 3: *Să-mi calc;* v. 4: *Cît cuprinde;* v. 6: *Italia de;* v. 7 (resp. 8): *Da Italia-i;* v. 8 (resp. 9): *Făr'nouă ne;* v. 12 (resp. 14): *Făr'tot;* v. 15 (resp. 17): *Pe mare stau;* v. 16 (resp. 18): *Şi de;* v. 19 (resp. 21): *Oh, mare;* v. 21 (resp. 23): *Să mai văd;* v. 22 (resp. 24): *Ca cînd am fost tînăr.* Interesantă, prin finalul neaşteptat, este varianta pe care o transcriem

în continuare : ms. nr. 2 197.II.3, f. 10$^{v•}$ – 11$^{v•}$, t. 42 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872.

Rău, maico, m-ai blestemat
Să umblu din sat în sat
Cu mîndra necununat
Ca banu de la-mpărat,
Să umblu din ţară-n ţară
Ca banu de la cămară,
Să mă arză soarele
Pre drumu Aradului
Cu puşca-mpăratului.
Mai bin'de-ai fi blestemat
Să mă arză soarele
În mijlocul capului
De coarnele plugului.

DCXLIII. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 7$^{v•}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1872–1873. Are titlul *Nevasta bună*. Editorii au eliminat v. 2 din original, care se repetă şi la locul 5, transcriind restul destul de fidel. În ms. v. 2 : *Dragă, dragă şi iar dragă;* v. 3 (resp. 2) : *Toţi sătenii;* v. 4 (resp. 5) : *marama;* v. 5 : *Dragă, dragă şi iar dragă;* v. 6–8 (resp. 4–6) identice.

DCXLIV. Reprezintă prelucrarea (reducerea şi amplificarea concomitentă) a singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.108, f. 5$^{r•-v•}$, t. 6. Culegător : VULCAN IOAN, cl. VII. Localitatea : or. BLAJ, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 1–3, 15–21 şi au omis v. 16–19 din original. În ms. v. 1 (resp. 4) : *Ziua bună mi-am luat;* v. 2 şi 4 (resp. 5 şi 7) : *De la floarea;* v. 5 (resp. 8) : *Ei, de la;* v. 9 (resp. 12) : *de la joc;* v. 12–13 identice cu 22–23; v. 14 (resp. 24) : *Că porunca;* v. 16–19 : *Jurai un jurămînt greu, / Amar de sufletul meu! / Focul tare m-a jurat, / L-aş lăsa şi mi-i păcat.* Pe margine, Jarník scrie : „remasu bun" şi „catana".

DCXLV. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.172, f. 4 $^{r•}$, t. 22 (numerotarea culegătorului). Culegător : MIGU M. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 1 : *Frunză;* v. 2 : *Rea veste-a venit;* v. 3 : *Să ducă;* v. 4 şi 6 : *nu-i un fir;* v. 5 şi 7 : *Făr' stngele.*

DCXLVI. Reprezintă o combinaţie ad-hoc între două variante deosebite. La baza versiunii publicate stă textul : ms. nr. 2 197.II.187, f. 1 $^{r•}$, t. 1 c (numerotarea lui Jarník). Culegător : CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : ALECUŞ, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 1 : *Frunză verde;* v. 2 : *Rea veste-a venit în;* v. 3 : *Să ducă;* v. 4–9 (resp. 6 – 13) : identice; v. 10 (resp. 14) : *Căşile;* v. 11–14 : *Şi noaptea cînd se trezesc, / Tot cu lacrimi îi jelesc; / Dimineaţa cînd se scoală, / Cu lacrămi obrazu-şi spală.* Varianta a doua : ms. nr. 2 197.II.3, f. 15$^{r•}$, t. 48 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. A furnizat v. 4 şi 5 ale versiunii publicate. În ms. v. 1 : *Frunză verde;* v. 2 : *Au venit o veste-n;* v. 3 : *Că se duc;* v. 4 : *Au venit;* v. 5 : *Să mă duc la* : v. 6–7 : *Eu la numeraş m-am dus, / La măsură n-am ajuns.*

DCXLVII. Reprezintă prelucrarea, prin amplificare, a singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.54, f. 2 $^{r•}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 1–2 şi 4–5, transcriind liber originalul. În ms. v. 1 (resp. 3) : *Io-s cătană;* v. 2 identic cu v. 6; v. 3–4 (resp. 7–8) : *Cînd oi veni s-o găsesc, / Că iarăşi întineresc.*

DCXLVIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.82, f. 3 $^{r•}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BLAGA PAUL, cl. VIII. Localitatea : FĂRĂGĂU, jud. Mureş. Data : 1863, purtînd clasificarea provizorie a lui Jarník : „catana". Editorii au adăugat v. 6–7, 10–11 şi 24, omiţînd v. 5–7 şi 11 ale originalului. În ms. v. 1 : *maică;* v. 5–7 : *La mijlocul taberii, / Că io-acolo, măicuţă, oi fi. / De, maică, nu mi-i găsi;* v. 8 (resp. 5) : *maică;* v. 9 (resp. 8) : *Su poluţa;* v. 10 (resp. 9) : *Că io-acolo-i fi-ngropat;* v. 11 : *Şi de unguri împuşcat;* v. 12 (resp. 12) : *min'va;* v. 13 (resp. 13–14) : *mintă-n floare;* v. 14 (resp. 15–16) : *Şi din păr, calapăr;* v. 17 (resp. 21) : *Din buzele, izvorele;* v. 20–21 : *Şi să bei, să lăcuieşti, / Şi pe min'să mă jeleşti.*

B. STRIGĂTURI

Textul pus ca motto în faţa capitolului (p. 357) are la baza lui singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.6, f. 4 $^{r•}$, t. 19 (numerotarea culegătorului). Culegător : LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea : ALĂMOR, jud. Sibiu. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 4 şi 5–6, transcriind originalul cu toată fidelitatea. În ms. v. 3 (resp. 3) : *două strune.*

I. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.175, f. 4 $^{r•}$, t. 42 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOIŞE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. Editorii au transcris absolut exact v. 1–2 şi au adăugat v. 3–5.

II. Reprezintă o combinaţie între două variante. Prima, un simplu distih : ms. nr. 2 197.II.60, f. 1 $^{r•}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUCURESCU VASILE, cl. IV (?). Localitatea : PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data : 1872. A oferit materialul pentru distihul corespunzător al versiunii publicate (diferă la v. 1 : *jocu;* v. 2 : *Da*). Cea de-a doua : ms. nr. 2 197 .II. 59, f. 3 $^{v•}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea : ALECUŞ, jud. Alba. Data : 1872. A oferit sugestii pentru cea de-a doua parte a versiunii publicate (v. 3–4). În ms. v. 1 : *Place-mi;* v. 3–4 : *De pornit, l-aş porni bine, / Da piciorul nu-l ştiu pune.*

III. Nu am aflat prototipul piesei în cuprinsul culegerii.

IV. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.43, f. 1 $^{r•}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GRAUR ZAHEI, cl. V. Localitatea : POARTA, jud. Mureş. Data : 1872. Editorii au omis v. 5–8 ale originalului şi au adăugat refrenul. Transcrierea originalului s-a făcut aproape exact. În ms. v. 4 : *îşi o teme;* v. 5–8 : *De mine nu şi o teamă, / Şi-o mînce friptă şi zamă, / Că un joc oi juca-o / Şi aci i-oi lăsa-o.*

V. Textul publicat reprezintă amplificarea unui simplu fragment dintr-o piesă mult mai amplă, care a furnizat materialul de bază şi pentru nr. XIV. Editorii au extras din variantele : ms. nr. 2 197.II.186, f. 1 $^{v•}$ – 2 $^{r•}$, t. 5 – 5 b (numerotarea culegătorului şi a lui Jarník). Culegător : TÎRNĂVEANU IOAN, cl. V. Localitatea : SUSENI, jud. Mureş. Data : 1863. Are 22 de versuri; ms. nr. 2 197. II.184, f. 19 v. – 20 $^{r•}$, t. 105 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Are 18 versuri şi ms. nr. 2 197.II.134, f. 8 $^{r•}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. Are 12 versuri, numai două versuri din complexul versificat : *Strigă, strigă să se strîngă, / / Ca oiţele la strungă; / Strigă tare-n lumea mare, / Să răsune satu-n vale / Ca să-mi iasă tot în cale,* pe care le-au amplificat, adăugînd, prin intercalare, v. 2 şi, ca încheiere a noului text, v. 4–5.

VI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.51, f. 24 $^{v•}$ – 25 $^{r•}$, t. 26 (numerotarea noastră). Culegător : DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea : BLĂJEL, jud. Sibiu. Data : 1863. Din ciclul *Din strigările ce le zic junii români, celebrînd faimosul joc al lui Romul, străbunul lor.* Editorii au adăugat versul introductiv şi refrenul, transcriind originalul absolut exact.

VII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.90, f. 4 $^{v•}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Loca-

litatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 4—6 şi refrenul. În ms. v. 2 : *o lungă;* v. 3 : *Din care.*

VIII. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197. II.164 f. 10 ^{v}, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat refrenul final, transcriind absolut exact originalul. Varianta : ms. nr. 2 197.II.185, f. 20 ^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STRĂJANU MIHAIL, cl. VIII. Localitatea : TIUR, jud. Alba. Data : 1863, este defectivă. În ms. v. 1 : *M-o fost dus maica de-acasă;* v. 2 (resp. 3) : *mîndra;* v. 3—4 (resp. 5) : *dracul le şti*, cu care se şi încheie.

IX. Reproduce absolut exact varianta : ms. nr. 2 197.II.83, f. 3 ^{v}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Din ciclul *Strigări la joc.* Replica sa din aceeaşi localitate şi culeasă la aceeaşi dată : ms. nr. 2 197.II.164, f. 8 ^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI, diferă la v. 1 : *de pre soc.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.132, f. 1 ^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP SIMEON. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863 — 1867. Debutează cu o contaminare : *Stau feciorii lîngă joc / Ca tăciunii lîngă foc*, după care, fără versul invocativ, se trece direct la substanţa strigăturii. În ms. v. 3 (resp. 2) : *Haida, lele.*

X. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.90, f. 4 ^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au modificat sensul interogativ al celui de-al doilea distih. În ms. v. 2 : *la ţipat*; v. 3 : *Amar, vere*; v. 4 : *Au nu joci cu cine-ţi place?*

XI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.90, f. 4 ^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 3 : **io** *joc*; v. 4 : *Şi tu mie n-ai ce-mi.*

XII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.172, f. 3 ^{r}, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător : MICU M. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Editorii au adăugat cele două refrene. În ms. v. 1 : *de ce-aş juca.*

XIII. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.13, f. 2 ^{v}, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea : MICĂSASA, jud. Sibiu. Data : 1872. Editorii au adăugat refrenul. În ms. v. 2 : *Nu vă poci*; v. 2 şi 4 : *pre.*

XIV. Reprezintă partea introductivă a unui material mult mai amplu, care a servit şi la detaşarea textului cu nr. 5. Transcriem aici varianta tipică, subliniind versurile care au intrat în compunerea versiunii publicate şi făcînd, faţă de aceasta, trimiterile comparative corespunzătoare, pentru celelalte două variante aflate în culegere. Detaliile tehnice ale variantei, precum şi textul ei, sînt următoarele : ms. nr. 2 197.II.184, f. 19 ^{v}—20 ^{v}, t. 105 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B.IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863.

Mîndră mămucă-am avut,
Frumos copil m-a făcut.
M-o-nfăşat cu flori de munte,
Toţi gura să mi-o asculte,
Mîndrele să mi-o sărute.
Strigă, strigă, să se strîngă,
Ca oiţele la strungă ;
Strigă tare-n gura mare,
Să răsune satu-n vale
Ca să-mi iasă toate-n cale.
Drăguţa fîrtatului,
Cea din capul satului,
Busuioc verde de fete,
De-unde şede, ea mă vede ;
Busuioc verde de munte,
Numai gura i se-aude ;
Busuioc verde domnesc,
Numai ochii că-i sclipesc.

Precum se vede, editorii au transcris originalul destul de fidel (mici modificări lexicale la v. 1—3) şi au adăugat refrenul de încheiere. Faţă de textul transcris mai sus, varianta : ms. nr. 2 197.II.134, f. 8 ^{r}, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 2 : *m-o*; v. 10 : *iesă, tot,* oprindu-se la v. 12. Varianta : ms. nr. 2 197.II.186, f. 1^{v} — 2^{r}, t. 5 — 5 b (numerotarea culegătorului şi a lui Jarník). Culegător : TÎRNĂVEANU IOAN, cl. V. Localitatea : SUSENI, jud. Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *eu mamă-am*; v. 8: *lumea mare*; v. 10 : *tot*; v. 17 : *la fete*; v. 14. *De unde şede*; v. 18 : *ochii ei*; v. 19—22 : *Că ne-aşteaptă-n bătătură / Mîndra mea cu floare-n gură, / Pe mine cu doru-n sîn, / Pe tine c-un braţ de fîn.*

XV. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.182, f. 5^{r}, t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător : ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea : BUIA, jud. Sibiu. Data : 1872. Editorii au omis ultimele 2 versuri ale originalului. În ms. v. 4 : *Nici să nu*; v. 5—6 : *Dar noi, mîndro, ne-am iubit / Şi n-am mai păcătuit.*

XVI. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.109, f. 3^{v}, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data : 1872. În ms. v. 1 : *De-aci*; v. 4 : *Mi-oi cînta eu cît oi vrea.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.13, f. 2^{v}, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea : MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. Mai adaugă un vers, al cincilea. În ms. v. 1 : *Belgărad*; v. 3 : *Ceteraşu-i*; v. 4 : *Şi-mi voi zice*; v. 5 : *Şi-oi juca cînd ci putea.*

XVII. Reproduce, cu modificări importante în mesajul artistic al piesei, singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.168, f. 4^{r}, t. 19 (numerotarea culegătorului). Culegător : NEGRUŢIU F. IOAN, cl. V. Localitatea : SUCUTARD, jud. Cluj. Data : 1872. În ms. v. 3 : *şi-a mele mîndre*, v. 4 : *Dac-oi muri, să mă ciute.*

XVIII. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.118, f. 3 ^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : RUSU AUGUSTIN, cl. V. Localitatea : UIOARA, jud. Alba. Data : 1863. Textul a fost transcris exact. Editorii au eliminat şi modificat unele elemente de oralitate. În ms. v. 1 : *măi* (= *mei*); v. 2 : *Na copile, na*; v. 3 : *hop ş-aşa* (= *hop si asia*); v. 4 : *iu, ha, ha.*

XIX. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.109, f. 3^{v}, t. 40 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data : 1872. În v. 3 : *Zi-mi drăguţ*; v. 4 : *Pînă-oi rămînea.*

XX. Reproduce absolut exact varianta : ms. nr. 2 197.II.104, f. 6^{v}, t. 44 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863. Varianta : ms. nr. 2 197.II.68, f. 5^{v}, t. 41 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea : SPINI, jud. Alba. Data : 1872, schimbă ordinea celor două distihuri. În ms. v. 1 şi 3 (resp. 3 şi 1) : *Bate, Doamne, şi-mi*; v. 3 : *Cite-o mîndruţă frumoasă.*

XXI. Reproduce absolut exact varianta : ms. nr. 2 197.II.106, f. 9 ^{r}, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NEGRU STANCU IOAN. Materialul nelocalizabil. Data : 1868 (?). Varianta : ms. nr. 2 197.II.84, f. 3 ^{v}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. E defectivă, lipsindu-i v. 3 şi 6 din versiunea publicată. În ms. v. 1 : *Iuşurelu-s, iuşurel*; v. 2 : *de mniel*; v. 3 (resp. 4) : *iuşurea*; v. 4 (resp. 5) : *de mnea.* Culegătorul scrie : „liusiurelu" şi „liusiurea."

XXII. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.54, f. 1 ^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat ultimele două versuri. În ms. v. 1: *Ştiutu-te-o*; v. 2 : *Că ţi-i trupu*; v. 3 : *faguri.*

XXIII. Reprezintă prelucrarea (reducere şi amplificare concomitentă) variantei : ms. nr. 2 197.II.64, f. 1^{v}—2 ^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea : CERGHIZEL, jud. Mureş. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 2 şi 6—8, omiţînd v. 5—11 ale originalului. Transcriem textul integral al piesei, subliniind părţile intrate în compunerea versiunii publicate :

Tălăişă, bătăişă,
Fă-mi cămeşă de fuior,
Că mi-i gîndu să mă-nsor,
Să ieu fata lui Bujor,
Cu căruţa Radului,
Cu boii cumnatului.
Ieşi cumnate de ne vezi,

Cum jucăm cu pene verzi :
Penele se scutură,
Feciorii se bucură,
Fetele se supără.

Faţă de aceasta, varianta : ms. nr. 2 197.II.65, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător : CEAUŞEANU ALEX., cl. VI. Localitatea : PORUMBENI, jud. Harghita. Data : 1872. Diferă la v. 2 : *cămaşă* ; v. 3 : *mi-e voia* ; v. 4 : *Să iau* ; v. 6 : *Cu caii-mpăratului* ; v. 10 : *Fetele se bucură*, v. 11 lipsă. Varianta : ms. nr. 2 197.II.137, f. 2$^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IACOB, cl. VII. Localitatea : NUŞENI, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. E fragmentară, deosebindu-se prin lipsa v. 4 şi v. 7—11 şi modificarea v. 6 (resp. 5) : *Cu caii-mpăratului.*

XXIV. Reprezintă prelucrarea (reducere şi amplificare concomitentă) singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.175, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 26 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. Editorii au adăugat ultimele 3 versuri, omiţînd primele 3 ale originalului. În ms. v. 1—3 : *Strigaţi, strigaţi să se stringă, / Să se stringă etele, / Mai tare nevestele* ; v. 6 (resp. 3) : *moartea-mi fac.*

XXV. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.171, f. 6 $^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 3 : *s-o dus pre* ; v. 4 : *Că nu-s cară.*

XXVI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.131, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea : SĂLCUD, jud. Mureş. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 5 şi refrenul final. În ms. v. 3 : *Că pe sară.*

XXVII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.64, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea : CERGHIZEL, jud. Mureş. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 5. În ms. v. 3 :27 *Şi-asta.*

XXVIII. Reproduce aproape fidel singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.140, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 43 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud Mureş. Data : 1863. În ms. v. 1 : *Haida* ; v. 2 : *Tocma-n Braşeu să ne-oprim.*

XXIX. Reproduce exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.132, f. 1 $^{v\cdot}$—2 $^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP SIMEON. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863—1867. În ms. v. 5 : *Nici popa nu te întreabă.*

XXX. Reproduce exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.171, f. 5 $^{v\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 5 : *baier şi crătinţă.*

XXXI. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 116 $^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Din ciclul *Hore poporale.* Editorii au adăugat refrenul.

XXXII. Reproduce exact unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 115 $^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Din ciclul *Hore poporale.* În ms. v. 4 : *de pupat.*

XXXIII. Reprezintă reducerea unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.126, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea : CHEŢANI, jud. Mureş. Data : 1863. Editorii au omis primele două versuri ale originalului, transcriind ultimele două absolut exact. În ms. v. 1—2 : *Place-mi asta, ba asta... / Oilua, care mi-or da.*

XXXIV. Reproduce aproape exact varianta : ms. nr. 2 197.II.184, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „nedesp.". Editorii au adăugat versul introductiv. În ms. v. 2 (resp. 3) : *de tulpă* ; v. 3 (resp. 4) : *mîndra-n furcă* ; v. 4 (resp. 5) : *Să mă ţie-n.* Varianta următoare aduce o notă de umor uşor indecent : ms. nr. 2 197.II.150, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOACHIM, cl. V. Localitatea : BĂIŢA, jud. Mureş. Data : 1863. În ms. v. 2 (resp. 3) : *de lună* ; v. 5 (resp. 6) : *Pună-ntre picioare.*

XXXV. Reproduce exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.80, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea : ICLOD, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 1 : *Mîndro* ; v. 2 : *Dracu* ; v. 3 : *gura* ; v. 4 : *Că şi io* ; v. 5 : *Da pe-o zi.*

XXXVI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.3, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 3—4. În ms. v. 1 : *Mîndro ;* v. 2 : *pre-a cui.* În culegerea mai veche a lui N. Pauleti nu figurează.

XXXVII. Reproduce exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.126, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea : CHEŢANI, jud. Mureş. Data : 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „înfruntare". În ms. v. 3 : *Cînd gîndeam.* La v. 2, culegătorul scrie : *Nu mă (-n) drăgosti.*

XXXVIII. Reprezintă prelucrarea (reducere şi amplificare concomitentă) singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.86, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : AVRAM IOAN, cl. V. Localitatea : MINŢIU GHERLEI, jud. Cluj. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 4 şi refrenul şi au omis v. 4—11 ale originalului, care ne duceau spre doine nr. LXVIII. În ms. v. 1—3 transcrise absolut identic : v. 4—11 : *Ochii tăi fac şepte sate, / Sprîncenele o cetate. / Ochii tăi cei cu albuş, / Mult mă scoală din culcuş ; / Ochii tăi cei cu lumină, / Mult mă scoală din hodină. / Cînd ţi văd eu ochii tăi, / Eu visez să fie-ai mei.*

XXXIX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.140, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. În ms. v. 1 : *lele-Ileană ;* v. 3 : *Pentru tin', lele ;* v. 4 : *pre lună.* Editorii au adăugat v. 7 şi refrenul.

XL. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.128, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător : RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea : TELEAC, jud. Mureş. Data : 1872. În ms. v. 1 : *Chiuieşte, nu striga* ; v. 4 : *Să deschidă ;* v. 5 : *S-aprindă luminiţa.* Editorii au adăugat refrenul. Le aparţine fonetismul : *deschiză* şi *aprinză.* Alte două texte deviază începînd cu versul al treilea. Varianta ms. nr. 2 197.II.184, f. 7 $^{r\cdot}$, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARTIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *Uiuieşte, nu striga ;* v. 3—5 : *Să te-audă mîndruţa, / Mîndruţa de la poartă, / / Care-i cu inima moartă.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.178, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRCULEŢ IOAN, cl. VI. Localitatea : CERGĂU MARE, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *Chiuieşte, nu striga ;* v. 3—4 : *Să răsune ghiaţa-n vale, / Să iasă mîndruţa-n cale.*

XLI. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.62, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea : SUSENI, jud. Mureş. Data : 1863. În ms. v. 2 : *Mă* **bat** *cînii pre ;* v. 3 : *tine-mbujorată ;* v. 4 : *Mă* **bat**. Textul : ms. nr. 2 197.II.46, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea : OCNIŞOARA, jud. Alba. Data : 1872. Inversează ordinea celor două distihuri. În ms. v. 1 (resp. 3) : identic ; v. 2 (resp. 4) : *Mă latră cînii la poartă ;* v. 3 (resp. 1) : *rujuliţă ;* v. 4 (resp. 2) : *Mă latră cînii-n.* Editorii au adăugat refrenul.

XLII. Reproduce destul de liber singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.4, f. 3 $^{v\cdot}$ — 4 $^{r\cdot}$, t. 11 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ NICOLAE, cl. VI. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 1 : *la toacă ;* v. 2 : *Pentr-o mîndră nătăntoacă.* Editorii au adăugat refrenele. În ms. după v. 2, refrenul : „Măi, copila mea". Din ciclul *Strigări.*

XLIII. Reproduce destul de fidel singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197. II.170, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MUNTEANU IERONIM, cl. V. Localitatea : BĂGĂU, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 3 : *Nici nu-i ... nici nu-i ;* v. 4 : *Da a dracului.* Editorii au adăugat refrenul.

XLIV. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.118, f. 3$^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RUSU AUGUSTIN, cl. V. Localitatea: UIOARA, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 2: *Totu-s;* v. 4: *Totu-așteaptă.* Editorii au schimbat însă peste tot refrenele originale. În ms. după v. 1. *o ho, hop, hop!;* v. 2: *hop și-așa;* v. 3: *măi;* v. 4: *hop, copile, hop!*

XLV. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.117, v. 1 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureș. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 2 și 6—7, plus refrenul. În ms. v. 1: *Copiliță;* v. 2: *Cine dracul te-a știut.*

XLVI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.73, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEȚELCA, jud. Alba. Data: 1865. Editorii au adăugat v. 5. În ms. v. 1: *Dragul meu;* v. 2: *brață;* v. 3—4 identice.

XLVII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197. II.158, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POCANU TEODOR, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 5—6. În ms. v. 3: *chistrui.* Două variante din TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872, aduc modificări ușoare de amănunt, rămînînd la aceeași schemă de patru versuri. Prima: ms. nr. 2 197. II.122,f. 3$^{v\cdot}$, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V, diferă la v. 1: *Vai, mîndruță, ochi;* v. 2: *Dragă-mi ești și cumu-mi;* v. 3: *Dar mîndruța ochi nerii;* v. 4: *Și nu-mi trebui.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.8, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI, diferă la v. 1: *Vai, mîndruță, ochi;* v. 2: *Neagră ești și cum îmi;* v. 3: *Da mîndruța ochi nerii;* v. 4: *Și nu-mi trebui.*

XLVIII. Reproduce aproape exact varianta: ms. nr. 2 197.II.79, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAȘ, jud. Brașov. Data: 1863. Editorii au introdus la v. 4 dispoziția emistihială. În ms. v. 3: *Să o bată.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.62. f. 4$^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea: SUSENI, jud. Mureș. Data: 1863. E aproape identică. În ms. v. 1: *Zis-au mama;* v. 3: *Să o bată.* La v. 4, Jarník marchează, cu creionul, dispoziția emistihială a versului, fapt trecut în versiunea publicată. Varianta: ms. nr. 2 197.II.189, f. 1$^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN GEORGE. Localitatea: VIȘUIA, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863—1867. E confuză. În ms. v. 1: *Zis-a mîndra;* v. 3: *Să o bată.* Interesante sînt alte 3 variante care duc ideea mai departe, de obicei pleonastic. Astfel, varianta: ms. nr. 2 197. II.132, f. 4$^{r\cdot}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867. Adaugă încă două versuri. În ms. v. 1: *Zis-au;* v. 2: *Să-mi iau mîndra de-;* v. 3: *S-o trîntească;* v. 5—6: *Apoi iară de cuptor, / Să știu că-s cu ajutor.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.171, f. 6 $^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOȘTAT, jud. Alba. Data: 1863. Adaugă și ea două versuri. În ms. v. 1: *O zis maica;* v. 2: *Să-i aduc în casă nor;* v. 3: *S-o izbească;* v. 5—6: *Și de toate unghiurile, / Să-i aline junghiurile.* Ultima variantă: ms. nr. 2 197.II.150, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOACHIM, cl. V. Localitatea: BĂIȚA, jud. Mureș. Data: 1863. Aduce 3 versuri în plus. În ms. v. 1: *Zis-au mama;* v. 2: *Să ți iau;* v. 3: *Să o bată;* v. 5 repetă versul inițial; v. 6—8: *Eu i-am spus cuvînt curat: / —Eu nu-s, maică, de-nsurat, / Nici mîndra de măritat.*

XLIX. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.27, f. 79 $^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul: „Poezii poporale". Editorii au adăugat v. 2. În ms. v. 2 (resp. 3): *Să-ți bage banii-n;* v. 3: *n-ar mai zice;* v. 6 (resp. 7): *Pe cînd.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.145, f. 2$^{v\cdot}$, t. 25 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1872. E fragmentară, oferind paralele la finalul versiunii publicate. În ms. v. 1 (resp. 4): *Auzi, bade, mierla zice;* v. 4 (resp. 7): *Cînd tu ti-i.*

L. Reprezintă prelucrarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.168, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 15 b (numerotarea culegătorului). Culegător: NEGRUȚIU F. IOAN, cl. V

Localitatea: SUCUTARD, jud. Cluj. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 4—7, evident extrafolclorice, și au omis v. 4—5 ale originalului. În ms. v. 2: *preste;* v. 3: *Să căutăm vinul de;* v. 4—5: *Să dăm paie juncilor, / Buze dulci voinicilor.*

LI. Reproduce aproape exact varianta: ms. nr. 2 197.II.122, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Janík). Culegător: SURDESCU D., c. Vl. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 2: *dacă cini;* v. 3: *Că ieși afară și-o.* Alte două variante din aceeași localitate sînt replici foarte apropiate. Astfel: ms. nr. 2 197.II.8, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Cu ibomnica;* v. 2: *Nu ți-e;* v. 3: *Că ieși afară și-o.* Textul: ms. nr. 2 197.II.127, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODEA IOAN, cl. V. Data: 1863. Diferă la v. 1: *mîndruța din;* v. 3: *Ieși afară și o;* v. 4: *Mergi în.* Destul de apropiată este și varianta: ms. nr. 2 197. II.132, f. 6 $^{r\cdot}$, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867. Aceasta diferă la v. 1: *mîndruța din;* v. 3: *Ieși afară și o vezi.*

LII. Editorii au avut la dispoziție 4 variante aproape identice, într-o formulă închisă de catren. Față de toate, editorii au adăugat versul median (v. 3), îndepărtînd cele două capete ale antitezei exprimate în text. Detaliile tehnice ale celor 4 variante sînt:

a) Ms. nr. 2 197.II.84, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872,

b) Ms. nr. 2 197.II.129, f. 5 $^{r\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RADU SIMION, cl. V și RADU IOAN, neidentificat. Localitatea: BELDIU, jud. Alba. Data: 1863,

c) Ms. nr. 2 197.II.177, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863,

d) Ms. nr. 2 197.II.162, f. 3 $^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUȚ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul nelocalizabil. Data: 1863.

Analiza comparativă a variantelor scoate în evidență următoarele:

v. 1: *De-aș ști că mă duc în rai*: a; *că m-aș duce-n rai*: b; *m-oi duce*: c, d.

v. 2: *Mi-aș face căruț cu cai*: a, b, d; *face-un căruț*: c.

v. 3: *Da știu că-n rai m-oi duce*: a, b, c; *Da-n rai știu că*: d.

v. 4: *Că mi-i dragă gura dulce*: a; *Că mi-a plăcut*: b, c; *Că îmi place*: d.

Versiunea publicată a preferat la v. 1 varianta *a*, deși oferea un exemplu singular, la v. 3 formula cea mai stabilă (var. *a, b, c*), ca și la v. 4 de altfel (var. *b, c*). V. 2 a fost în întregime prelucrat de editori, el neavînd în cuprinsul celor patru variante analizate un prototip întru totul valabil.

LIII. Reprezintă prelucrarea (reducere și amplificare concomitentă) a oricăreia din cele 4 variante (identice) de mai jos: ms. nr. 2 197.II.149, f. 5 $^{v\cdot}$ — 6 $^{r\cdot}$, t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863; ms. nr. 2 197.II.173. f. 7 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂȘEL, jud. Mureș. Data: 1863; ms. nr. 2 197.II.57, f. 7 $^{v\cdot}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ȘTEFAN, cl. V. Localitatea: ȚAPU, jud. Alba. Data: 1863 și ms. nr. 2 197.II.151, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORĂȘAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea: PETRILACA, jud. Mureș. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 3—4 și au eliminat v. 3—7 ale originalului, accentuînd nota de frivolitate a textelor. Prima variantă are următorul conținut:

De cînd maica m-o făcut,
Drăguță eu n-am avut
Făr'numa-o sută treizeci,
Toate le-am trimis la Beci.
Numai una mi-am lăsat,
Cam stricată de vărsat
Și bună de sărutat.

Față de ea, cea de-a doua diferă la v. 1: m-a *făcut;* v. 3: *Făr-o sută și cincizeci.* Varianta a treia diferă la v. 1: *m-a făcut;* v. 3: *Fără-o sută și cinzeci.* Ultima diferă la v. 1: *De cînd sînt eu pre pămînt;* v. 2: *Amantă nu am;* v. 3: *Numai o sută cinzeci;* v. 7: *Și dulce.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.49, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 3 d (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea: or. BLAJ (și jur), jud. Alba. Data: 1863. E mai amplă, deosebindu-se la v. 1: *m-au făcut;* v. 2: *Eu iubită;* v. 3: *Am avut două sau trii;* v. 4 *Și le-am trimis la Sibii;* v. 6: *Pe-a cu semne;* v. 7:

Mai dulce la; v. 8: *Si-ntogmită şi la stat.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.165, f. 6 r. – v., t. 42 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, e fragmentară şi schimbă orientarea discursului. În ms. v. 2: *Nici un drăguţ;* v. 3–4: *Numa-o sută fără trei | Şi nici unul nu-i aci.*

LIV. Reprezintă amplificarea oricăreia din cele două variante identice din: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 1. şi 4, fără nici un motiv aparent. Detaliile tehnice ale variantelor sînt: ms. nr. 2 197.II.122, f. 3 r., t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V şi ms. nr. 2 197.II.8, f. 3 r., t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. În ms. v. 1 (resp. 2): *mie de tine;* v. 2 şi 4 (resp. 3 şi 6): *Mi-i mai drag.*

LV. Reprezintă prelucrarea (reducere şi amplificare concomitentă) a variantei: ms. nr. 2 197.II.184, f. 9 v. – 10 r., t. 53 (numerotarea lui Jarník), Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 5–9 şi au eliminat v. 4–5 şi 7 ale originalului. În ms. v. 1: *Frunză verde trei smochine;* v. 2: *pre,* v. 4–5. *Pre cîte le-am doftorit, | Toate s-or tămăduit;* v. 6 (resp. 4): *Ba pre cîte-oi;* v. 7: *Toate s-or tămădui.* Materialul poartă clasificarea lui Jarník: „lauda de sene". Alte două variante modifică finalul textului. Varianta: ms. nr. 2 197.II.3, f. 14 r., t. [46 b] (numerotarea noastră). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. Face la v. 1: *cu multe fire;* v. 2 (resp. 3): *Doftor am fost de copile;* v. 3–6: *Pre cîte le-am doctorit, | Toate-au rîs şi-o mulţămit. | Numai una mi-am lăsat, | Ea au plîns şi-o lăcrămat.* În original, formele duble: *doftor*, dar *doctorit*, **au** şi **o**. Varianta: ms. nr. 2 197.II.156, f. 2 v., t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863. E, faţă de cea anterioară defectivă, cuprinzînd numai primele 4 versuri. În ms. v. 1: *cu două fire;* v. 2: *Fost-am doctor;* v. 3–4: *Pre cîte le-am doctorit, | Foarte bin'mi-au mulţumit.*

LVI. Nu am aflat prototipul textului în cuprinsul culegerii.

LVII. Reprezintă prelucrarea (reducere şi amplificare concomitentă) a variantei: ms. nr. 2 197.II.165, f. 1 r., t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Editorii au adăugat ultimele 2 versuri şi au eliminat corespondentele lor din original. În ms. v. 2: **Ca**-*i frumos;* v. 3–4: *Nu-i frumos cine se vede, | Că-i frumos cui i se şede.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.131, f. 1 v., t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureş. Data: 1863. Inversează ordinea celor două distihuri şi mută poanta în domeniul moral. În ms. v. 1: *cine-i frumos;* v. 2: *cine-i drăcos;* v. 4 (resp. 2) *Că-i frumos.*

LVIII. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.109, f. 3 r., t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872.

LIX. Reprezintă prelucrarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.56, f. 1 v., t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 4 şi 6–7, omiţînd v. 5 al originalului. În ms. v. 2: *mîndruţă;* v. 4 (resp. 5): *Şi-s numa cu chimeşa;* v. 5: *Şi mi-o pică streaşina.*

LX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II. 27, f. 52 v., t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Poezii poporale.* Editorii au adăugat v. 4. În ms. v. 1: **cei** *din colţ;* v. 4–5: *Mînca-mi-aş eu cocia | Şi grădina cu via.*

LXI. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.108, f. 4 v. – 5 r., t. (numerotarea lui Jarník). Culegător: VULCAN IOAN, cl. VII. Localitatea: or. BLAJ, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 5. În ms. v. 3: *La tine.* Motivul circulă şi într-alte formulări. Astfel este varianta: ms. nr. 2 197.II.23, f. 2 r., t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea: HOPÎRTA, jud. Alba. Data: 1872, Face la v. 1: *cu frunza lungă;* v. 2: *un pic;* v. 3–4: *Să mă umbrez cu mîndra, | | Codrule, la umbra ta.* Mai frecventă este formula dialogată, cuprinzînd şi răspunsul codrului. Oferim un asemenea text: ms. nr. 2 197.II.173, 2 v. – 3 r., t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data: 1863.

— Codrule, frunză rotundă,
Slobozi-mi o ţîr'de umbră.
— Ba eu nu ţi-oi slobozi,
Că mîndra ţi-i tinerea
Şi-i cădea-n păcat cu ea.

Absolut identice sînt variantele: ms. nr. 2 197.II.57, f. 4 r., t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: ŢAPU, jud. Alba. Data: 1863. Şi ms. nr. 2 197.II.149, f. 6 v., t. 23 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863. Ultima variantă din această familie de motive aflătoare în culegere este mai amplă: ms. nr. 2 197.II.117, f. 4 r., t. 43 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 2–3: *Fă-mi şi mie puţină-umbră, | Să mă umbresc cu-a mea mîndră;* v. 4: *Bucuros umbră ţi-aş face;* v. 5 (resp. 4): **Dar** *mîndra;* v. 6 (resp. 5): *Şi-i* **face**; v. 7: *Şi mi-a pica frunza mea.*

LXII. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 197. II.118, f. 3 r., t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RUSU AUGUSTIN, cl. V. Localitatea: UIOARA, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *mîndruţele;* v. 2 şi 5: **Piscuiesc**. Varianta: ms. nr. 2 197.II.110, f. 1 v, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VODĂ ŢIGANU AMBROZIU, cl. VI. Localitatea: NOŞLAC, jud. Alba. Data: 1863, diferă la v. 1: *mîndruţele;* v. 2 şi 5: **Piscuiesc**; v. 3: *Pre sub.* Ultima variantă: ms. nr. 2 197.II.85, f. 1 v., t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea: ŞOMOŞTENIC, jud. Mureş. Data: 1872, E fragmentară şi face la v. 1: *nevestile;* v. 2: **Piscuiesc**; v. 3: *Pre la.* Cuprinde numai aceste 3 versuri. Se vede limpede că fonetismul **chi**-*scuiesc* aparţine editorilor.

LXIII. La baza versiunii publicate stă varianta: ms. nr. 2 197.II.117, f. 2 r., t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Aceasta a oferit 8 din cele 10 versuri pe care le cuprinde. Editorii, la sugestii venite dinspre alte variante, au adăugat v. 3 şi 6, transcriind originalul aproape exact. În ms. v. 4 (resp. 5): *Şi cu gura;* v. 7 (resp. 9): *Să stai bin'*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.109, f. 4 r., t. 50 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872. A oferit ideea introducerii v. 3 din versiunea publicată. Acţiunea piesei este trecută la imperfectul indicativului. În ms. v. 1: *Ara;* v. 2 (resp. 3): *Şi răsturna;* v. 3 (resp. 4): *Tot ara şi sămăna;* v. 4 (resp. 5): *blăstăma*; v. 7 (resp. 9): *Să stai bin'*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.70, f. 2 r., t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COCOVANU ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: CIUGUDUL DE SUS, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Merge;* v. 3 (resp. 4): *Tot arînd şi sămănînd;* v. 4 (resp. 5): *Şi din gură-aşa zicînd;* v. 6 (resp. 9): *Să stai nalt.* Ultima variantă: ms. nr. 2 197.II. 73, f. 3 v., t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEŢELCA, jud. Alba. Data: 1865. Schimbă sensul finalului. În ms. v. 1: *Merge;* v. 2 identic; v. 3–4: *Tot arînd şi semănînd | Şi din gură-aşa zicînd;* v. 5 identic cu v. 8; v. 6 (resp. 9): *Să stai bin';* v. 7 (resp. 10): *Că mîndra m-au sărutat.* Fragmentul: ms. nr. 2 197.II.104, f. 8 r., t. 56 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Se aşază paralel la ultimele 3 versuri ale materialului publicat. În ms. v 1 (resp. 8): *O, grîuţ, grîuţ curat;* v. 2 (resp. 9): *Mai oblu;* v. 3 identic cu al 10-lea.

LXIV. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.184, f. 3 v., t. 11 (Numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 5, transcriind exact originalul. În ms. v. 3: *Cînd* **a** *fost.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.28, f. 8 v., t. 57 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LOD-ROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *o ţîr'de.* Mai depărtată e varianta: ms. nr. 2 197. II.132, f. 3 r., t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863–1867. În ms. v. 2: *Toată seara am umblat;* v. 3: *Şi cînd a fost la sărutat.* Cum v. 5 al versiunii publicate nu apare ataşat la nici unul din textele acestea, presupunerea

că ar fi o creaţie personală a editorilor este întemeiată. Materialul are atestare mai veche în culegerea lui *N. Pauleti* (vezi ed. Ion Muşlea, p. 52).

LXV. Versiunea publicată reprezintă prima parte (v. 1—8) a unui cîntec ce a furnizat şi materialul pentru doine nr. CXL (v. 9—12). Editorii au transcris aproape fidel primele 6 versuri ale acestui cîntec, omiţînd următoarele două. În ms. v. 5 : *Unde-i fată şi nevastă;* v. 6 : *nu-i acasă;* v. 7—8 : *Că-Doamne, de-ar fi aşa, | Foarte bine s-ar tîmpla;* v. 9—12 ce au fost folosite la CXL : *Şi de-ar place maichii ca mie, | Mîne-am fi la cununie. | | Da, zo, maichii nu-i prea place, | Preste voie nu-i pot face.* Detaliile tehnice ale acestui material sînt : ms. nr. 2 197.II.129, f. 6 ^{r}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : RADU SIMION, cl. V şi RADU IOAN, neidentificat. Localitatea : BELDIU, jud. Alba. Data : 1863. Din ciclul *Strigări.*

LXVI. Reproduce exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.117, f. 1 ^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea : ERNEI, jud. Mureş. Data : 1872. În ms. v. 2 : *fo.*

LXVII. Reproduce exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.90, f. 4 ^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 1 : *tulipan;* v. 2 : *Ăi fi;* v. 3 : *Frunză;* v. 4 : *Io sînt.* În v. 4, culegătorul foloseşte formula latinizantă *sum.*

LXVIII. Reproduce prima parte (v. 1—4) a variantei : ms. nr. 2 197.II.69, f. 7 ^{v}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea : BUCIUM, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au omis cea de-a doua parte a ei (v. 5 — 8). În ms. v. 1 : *bade, la ţară;* v. 5—8 : *— De cînd, bade, ne-am lăsat, | Nici un sărutat n-am dat, | Numa-o dată preste-un gard | Şi-atunci la tine-am cugetat.*

LXIX. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.49, f. 3^{v}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea : or. BLAJ jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 1 şi 5, omiţînd v. 9 al originalului. În ms. v. 1 (resp. 2) : *Colo-n deal la fîntîniţă;* v. 2 (resp. 3) : *Este-o;* v. 3 (resp. 4) : *Cu trei pui;* v. 4 (resp. 6) : *Să iau;* v. 5 (resp. 7) : *Nu-mbla;* v. 6 (resp. 8) : *vinerea mare,* v. 9 : *Că ţi-oi da vinars de prune;* v. 10 (resp. 11) : *Cumu-l bei în cap se.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.42, f. 2^{r}, t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător : GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea : MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1872. Diferă la v. 1—2 : *Mă dusei pre rît la vale, | Mă-ntîlnii cu mîndra-n cale;* v. 3—4 (resp. 4 şi 6) : identice ; v. 5 (resp. 7) : *Nu-mbla;* v. 6 (resp. 10) : *Taci, mîndruţă;* v. 7 : *Că ţi-oi da vinars de prune.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.172, f. 4^{r}, t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător : MICU M. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 1—2 : *De la fîntînea la vale, | Merge-o copiliţă albă;* v. 3 (resp. 4) : *Cu trei pui de raţă-n mînă;* v. 4 (resp. 6) : *Eu zic că ţi;* v. 5 (resp. 7) : [indescifrabil], *bade;* v. 6—7 : *Că puii-s împărăteşti, | De te-atingi te pedepseşti.* Ultimele două variante sînt fragmentare, reducîndu-se la numai 4 versuri, corespun înd v. 3—4 şi 6—7 din versiunea publicată. Varianta : ms. nr. 2 197.II.146, f. 4^{r} t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea : LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. Face la v. 1 (resp. 3) : *Merge-o;* v. 2 identic cu v. 4 ; v. 3 (resp.6) : *Da eu mă duc să ieu;* v. 4 (resp. 7) : *Nu-mbla.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.75, f. 2^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CRIŞAN TEODOR, cl. VIII. Localitatea : SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data : 1863. Face la v. 1 : *Mergea lelea prin fînaţă;* v. 2 (resp. 4) : *Cu trei ;* v. 3 (resp.6) : *Eu mă-ntind să iau;* v. 4 (resp. 7) : *Nu-mbla.*

LXX. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.117, f. 2^{r}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea : ERNEI, jud. Mureş. Data : 1872. În ms. v. 2 : **cît e** *dealul;* v. 3 :**Merge** *mîndra cu prînzul;* v. 9 : *Că mi-ai dat.* Un fragment : ms. nr. 2 197.II.84, f. 2^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. Cuprinde numai patru versuri, respectiv v. 4—5 şi 8—9 din versiunea publicată. În ms. v. 1 (resp. 4) : *badeo, la plug;* v. 2 (resp. 5) : *leleo, din drum* ; v. 3 (resp. 8) : *Şi-a fi leleo ;* v. 4 (resp. 9) : *C-ai vorbit.*

LXXI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 114^{v}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. În ms. v. 1 : *Badea-adună;* v. 2 : *Domnică;* v. 4 : *m-a muşca;* v. 5 : *Şi mămuţa m-a;* v. 6 [indescifrabil] *săraca;* v. 7 : *Ai avut guriţă-ori ;* v. 8 : *ce* **oi ;** v. 9 : *Spune-i tu atunci.*

LXXII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II. 54,f. 1^{v} — 2^{r}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat inutil v. 2. În ms. v. 2 (resp. 3) : *Fi-va;* v. 3 (resp. 4) : *Să-mi bag;* v. 4 (resp. 5) : *Eu vreu, bade.*

LXXIII. Nu am aflat prototipul piesei în cuprinsul culegerii.

LXXIV. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197. II.54, f. 1^{r} , t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 3 : *Mîndro, tare-ţi întăresc;* v. 4 : *pre tine;* v. 6 : *Că nu mă mai las.* Valorificînd pleonastic numai primul distih e varianta : ms. nr. 2 197.II.73, f. 3^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea : PEŢELCA, jud. Alba. Data : 1865. În ms. v. 1 : *Badea;* v. 2 : *Strigă;* v. 3—4 : *Badea negru cumu-i corbu |Strigă de răsună codru.* O altă desfăşurare lirică, după distihul iniţial, cunoaşte varianta : ms. nr. 2 197.II.80, f. 2^{r}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea : ICLOD, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 1 : *Badea;* v. 2 : *Strigă;* v. 3—7 : *Da nu cîntă de iubit, | Că cîntă de năcăjit, | Că mîndra lui l-a urît | Şi cîntă de supărat, | Că mîndra lui l-o lăsat.*

LXXV. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.177, f.1^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea : OBREJA, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 5—6, transcriind destul de exact originalul. În ms. v. 1 : *Astăzi mă dusei ;* v. 2 : *mîndrei în ;* v. 4 : *Şi mă dam după.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.131, f. 3^{r}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea : SĂLCUD, jud. Mureş. Data : 1863, diferă la v. 1 : *Astăzi mă dusei;* v. 3 : *Şi stringeam;* v. 4 : *Şi mă dam după.*

LXXVI. Reproduce aproape întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.11, f. 4^{v}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea : LUNA, jud. Cluj. Data : 1863. În ms. v. 1 : *copiliţă.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.155, f. 3^{v}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP ARTEMON, cl. V. Localitatea : VIDRAŞĂU, jud. Mureş. Data : 1872. Diferă la v. 1 : *copiliţă;* v. 3 : *seara;* v. 4 : *Şi ziua.*

LXXVII. Reproduce exact varianta : ms. nr. 2 197. II.135, f. 2^{r}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea : VINGARD, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 5 : *Făr'la trup de copiliţă.* Fragmentară e varianta : ms. nr. 2 197.II.51, f. 24^{r}, t. [18] (numerotarea noastră). Culegător : DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea : BLĂJEL, jud. Sibiu. Data : 1863. În ms. v. 1 : *fînaţu;* v. 2 : *hodină;* v. 3 : *Pîn'la d-umbră;* v. 4 : *Şi la mîndra pre uliţă.*

LXXVIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.176, f. 1^{v}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 1 şi 5. În ms. v. 1. (resp. 2) : *Mîndro.*

LXXIX. Reprezintă reducerea variantei : ms. nr 2 197.II.11, f. 1^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea : LUNA, jud. Cluj. Data : 1863. Editorii au omis v. 4 din original. În ms. v. 1 : *Vin', mîndră;* v. 2 : *Că mîne* ; v. 3—4 : *La pămîntul lat şi lung : | N-am vreme să te sărut;* v. 5 (resp. 4—5) : *lucru tare.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.132, f. 2^{r}, t. 11 (numerotarea lui Jarník) ; Culegător : POP SIMEON. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863—1867. E fragmentară. În ms. v. 1 : *Haide, mîndră, să te ţuc;* v. 2 : *Că mîne;* v. 3 : *Ziua mare, locu-i;* v. 4 : *Şi n-am vreme de ţucare.*

LXXX. Reproduce absolut exact varianta : ms. nr. 2 197.II.2, f. 3^{v}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IGNAT SIMION, l. VI. Localitatea : BOGATA, jud. Mureş. Data : 1863. Varianta : ms. nr. 197.II.133, f. 6 ^{r}, t. 28 (numerotarea culegătorului . Culegător : PRECUP DIONISIE, cl. VI.

Localitatea : BUDIU MIC, jud. Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 2—3 : *mi-o fi;* v. 4 : *C-o fi.*

LXXXI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.66, f. 5^{r}, t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea : NADĂŞA, jud. Mureş. Data : 1867—1868. În ms. v. 3 : *Nice mie;* v. 4 : *Pînă m-am;* v. 6 : *Nu am fost;* v. 7 : *Cînd am prins a;* v. 8 : *Nu am fost de-a.* Jarník subliniază cu creionul termenul ,,barnace".

LXXXII. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.3, f. 12^{v} — 13^{r}, t. 64 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. Editorii au adăugat, pentru simetrie, v. 9. În ms. v. 1 şi 4, 6 : *Doamneo;* v. 3 : *Cu mîndruţa;* v. 6 : *pre.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.27, f. 116^{v}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Din ciclul *Poezii.* În ms. v. 3 : *Cu cine mi-i mie drag;* v. 4 (resp. 3) : *Cu mîndra după cap;* v. 7 : *Unde-s fete şi feciori.* În localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba, au fost culese în 1872 două variante întru totul identice, care schimbă ordinea celor două terţine iniţiale. În ms. prepoziţia *pe* devine peste tot *pre.* Redusă la ultima expresie lirică, varianta : ms. nr. 2 197.II.68, f. 4^{v}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea : SPINI, jud. Alba. Data : 1872. Cuprinde numai 4 versuri. În ms. v.1 (resp. 4) : *să-mi mor;* v. 2 : *În braţele cui mi-i dor;* v. 3 (resp. 1) : *să-mi zac;* v. 4 : *În braţele cui mi-i drag.*

LXXXIII. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.51, f. 6^{v}, t. [11] (numerotarea noastră). Culegător : DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea : BLĂJEL, jud. Sibiu. Data : 1863. Din ciclul *Din strigările ce le zic junii români, celebrînd faimosul salt al lui Romul.* Editorii au adăugat v. 5. În ms. v. 4 : *Gura la.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.185, f. 19^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STRĂJANU MIHAIL, cl. VIII. Localitatea : TIUR, jud. Alba. Data : 1863. Întru totul identică celei precedente, are un *lapsus calami* la v. 2, lipsind ,,*s-o*".

LXXXIV. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.46, f. 4^{v}, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea : OCNIŞOARA, jud. Alba. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 4, după ce au transcris originalul absolut exact. Numai două versuri (1 şi 3 din versiunea publicată în transcriere absolut exactă) are varianta : ms. nr. 2 197.II.56, f. 2^{r}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea : GÎRBOVA, jud. Alba. Data : 1863. Varianta : ms. nr. 2 197.II.175, f. 3^{r}, t. 24 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. Încadrează ideea într-un complex simetric mult mai larg. În ms. v. 1—2 : *Cum să nu fiu supărat, / Eu iubesc şi sînt lăsat;/ Cum să n-am inimă rea, / Eu iubesc, altul mi-o ia.*

LXXXV. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.3, f. 2^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba Data : 1872. În ms. v. 1 : *Comănac domnesc;* v. 3 : *badeo.*

LXXXVI. Reprezintă prelucrarea (reducere şi amplificare concomitentă) singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 22^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale.* Editorii au eliminat v. 3—4 ale originalului şi au adăugat v. 3—7. În ms. v. 2 : *Nici cu ochii nu;* v. 3—4 : *Trecu mîndra uliţa, / Treacă, ţucu-i guriţa.*

LXXXVII. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.146, f. 1^{v}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea : LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. În ms. v. 1 : *fript;* v. 3 : *Amîndouă-s cu berţi;* v. 4 : *pre-amîndouă.* Materialul circulă de obicei în formule artistice mai ample. Caracteristică e varianta : ms. nr. 2 197.II.182, f. 6^{v}, t. 27 (numerotarea culegătorului). Culegător : ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea : BUIA, jud. Sibiu. Data : 1872.

Trec în vale, mor de sete,
Mă-ntîlnesc cu două fete;
Amîndouă-n berte nouă,
Săruta-le-aş pre-amîndouă,
Dar pre una, totdeauna.

Replica sa : ms. nr. 2 197.II.59, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea : ALECUŞ, jud. Alba. Data : 1872. Diferă la v. 1 : *mort;* v. 2 : *Mă-ntîlnii;* v. 5 dispus emistihial. Mai adaugă două versuri varianta : ms. nr. 2 197.II.66, f. 5^{v}, t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea : NADĂŞA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1867—1868. În ms. v. 1 : *fript;* v. 2 : *Mă-ntîlnii;* v. 3 : *Amîndouă-au rochii;* v. 4 şi 5, 6 : *pre;* v. 6—7 : *Şi pre una citeodată, / Să nu fie supărată.* Dezvoltată pînă la 8 versuri e varianta : ms. nr. 2 197.II.112, f. 1^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. În ms. v. 1 : *vadul mort;* v. 2 : *Mă-ntîlnii;* v. 3 : *cu berteauă;* v. 4 şi 5, 7 : *pre;* v. 5 : *una-n-totdeauna;* v. 6—8 : *Pînă ce-a răsări luna, / Pre cealaltă citeodată, / Cînd mi-a fi-inima stricată.*

LXXXVIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.106, f. 11^{v}, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STANCU NEGRU IOAN. Materialul este nelocalizabil. Data : 1868 (?). Editorii au adăugat v. 5—6. În ms. v. 3 : *Car'se-ncalţă cinăşel;* v. 4 : *frumuşel.* Pe margine, Jarník notează cu creionul : ,,csinos".

LXXXIX. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.169, f. 1^{v}, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 4 : *Cu a ta dulce.*

XC. Reproduce absolut exact varianta : ms. nr. 2 197.II.164, f. 9^{v}, t. 25 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Varianta : ms. nr. 2 197.II.133, f. 4^{v} — 5^{r}, t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegător : PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea : BUDIU MIC, jud. Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *Haida;* v. 4 : *Şi totuşi cu tine-aş.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.184, f. 8^{r}, t. 41 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : ,,credentia casat". Diferă la v. 1 : *Haida, dragă.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.135, f. 3^{v}, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea : VINGARD, jud. Alba. Data : 1872. Diferă la v. 1 : *Hai, mîndruţo;* v. 3 : *Că încă am muiere;* v. 4 : *Dar.* Materialul are atestare mai veche în culegerea lui *N. Pauleti* (vezi ed. Ion Muşlea, p. 56). Mai amplă e varianta : ms. nr. 2 197.II.140, f. 2^{v}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. În ms. v. 1 : *Hai, nevastă;* v. 3—4 : *Că bărbatu de m-ar şti, / Mintenu m-ar omorî;* v. 5 (resp. 3) : *Dară şi;* v. 6 (resp. 4 *Şi mi-i drag cu tine-a.* Ultima variantă repetă ideea, fără însă a avea dezvoltarea corespunzătoare : ms. nr. 2 197.II.117, f. 2^{r}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea : ERNEI, jud. Mureş. Data : 1872. În ms. v. 1 : *Vină, mîndră;* v. 3—4 : *Vin', mîndră, -s mergem în ţară, / Lasă bărbatu-n stropşală.*

XCI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere. ms. nr. 2 197.II.117, f. 2^{v}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea : ERNEI, jud. Mureş. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 5 şi au modificat sensul piesei. În ms. v. 2—3 : *Sau s-au dus pre Tîrnava, / Sau-o-oprit la Mediaş;* v. 4 : *Că locu-i mai hărgălaş.*

XCII. Reproduce absolut exact varianta : ms. nr. 2 197.II.60, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUCURESCU VASILE, cl. IV (?). Localitatea : PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data : 1872. Puţin deosebită e varianta : ms. nr. 2 197.II.132, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP SIMEON. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863—1867. În ms. v. 1 şi 3 : *M-aş apuca;* v. 2 şi 4 : *Mi-i frică.*

XCIII. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.3, f. 7^{v}, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. Editorii au omis v. 3 al originalului. În ms. v. 1 : *Cine-au;* v. 2 : *N-au făcut-o;* v. 3 : *Ci-au făcut-o de cuminte;* v. 5 (resp. 4) : *şi le uită.*

XCIV. Reproduce întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.140, f. 1^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. În ms. v. 1 şi 3: *Cui* i-i *voia*. Jarník subliniază „plosc'a" (v. 2).

XCV. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.108, f. 8^{r}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VULCAN IOAN, cl. VII. Localitatea: or. BLAJ, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 2: *C-am bani şi n-am cu cin'bea.*

XCVI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.80, f. 1 ^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *făgădău;* v. 3: *Pintr-o;* v. 4: *sîcreata.*

XCVII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.54, f. 1^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 5. În ms. v. 1: *cîndu-i rău;* v. 3: *Dar mai rău, Doamne, -i.* Versul 5 al versiunii publicate provine din varianta: ms. nr. 2 197.II.156, f. 2^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1 (resp. 3): *Necăjitu-i omu-atunci;* v. 2 (resp.4): *Cîndu-şi dă;* v. 3 (resp. 5): *pre jun[in]ci;* v. 4—5: *Necăjitu-i şi-atunci, Doamne, / Cînd se culcă şi nu doarme.* O formulă redusă în varianta: ms. nr. 2 197.II.15, f. 2^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HORŞIA IOAN, cl. VIII. Localitatea: SÎNMICLĂUŞ, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1 (resp. 3): *Necăjitu-i omu-atunci*; v. 2 (resp. 4): *Cîndu-şi dă;* v. 3—4: *Necăjitu-i omul, Doamne, / Cînd se culcă şi nu doarme.*

XCVIII. Reproduce aproape fidel singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 51^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale.* În ms. v. 2: *Om avut;* v. 3: *Nice firea nu mă bate;* v. 4: *Să-mi fac;* v. 5: *Nici turme de oi.*

XCIX. Reproduce aproape fidel singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.156, f. 2^{r}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *Vinule, vinarsule;* v. 5: *Îs tot.*

C. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 5^{v}, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1872—1873. În ms. v. 1: la *făgădău.*

CI. Reproduce exact varianta: ms. nr. 2 197.II.3, f. 7^{v} — 8^{r}, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 2 *lapsus calami*: *Si la mora nu-am se imbucu.* Originalul nu e dispus emistihial. Varianta: ms. nr. 2 197.II.23, f. 1^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea: HOPÎRTA, jud. Alba. Data: 1872. Prelungeşte ideea şi peste ultimele două versuri. V. 1 şi 2 identice; v. 3—4: *Nici în straiţă n-am băgat, / Nici acasă n-am lăsat.*

CII. Reproduce întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.176, f. 2^{v}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 2: *ibomnică;* v. 3: *sferturi;* v. 4: *prinz.* Fonetismul *văz* < *vediu* şi *prinz* < *prendiu* în original. V. 3: „sferturiu".

CIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.21, f. 2^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N^{n} (sigla lui Jarník). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Editorii au adăugat v. 5—6 şi au omis v. 8 al originalului. În ms. v. 1 şi 3: *Bine-mi place;* v. 2 şi 4: *Da-i de preste;* v. 5 (resp. 7): *Da-i paharu;* v. 8—9: *De-ar fi opt, / Ar avea loc.* Dispoziţia emistihială la v. 7 (resp. 9—10) aparţine editorilor.

CIV. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.122, f. 3^{v}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat

v. 7 şi au îndreptat v. 2, ininteligibil în original. În ms. . 2: *Ai ne iubim nu şedea* (?). Din aceeaşi localitate şi la aceeaşi dată a fost culeasă varianta: ms. nr. 2 197.II.8, f. 3^{r}, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI, care se caracterizează prin lipsa v. 2 şi 7. Transcrierea este în rest absolut exactă. Aceeaşi schemă are şi varianta: ms. nr. 2 197.II. 14, f. 1^{r}, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data: 1863, însă diferă substanţial la v. 1: *Oh, mîndruţă, mîndruliţă*; v. 3—5: *Hai la crişmă.*

CV. Reproduce absolut exact varianta: ms. nr. 2 197.II.176, f. 2^{v}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, iud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 4: *Satu-meu.* Varianta: ms. nr. 2 197. II.175, f. 4^{v}, t. 51 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Inversează ordinea celor două distihuri. În ms. v. 1 şi 3 (resp. 3 şi 1): *la,* pentru *în.*

CVI. Reproduce aproape exact varianta: ms. nr. 2 197.II.126, f. 4^{r}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEŢANI, jud. Mureş. Data: 1863. Editorii au adăugat refrenul. În ms. v. 3: *Crişma-n copaci.*

CVII. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.184, f. 7^{r}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

CVIII. Reproduce aproape exact varianta: ms. nr. 2 197.II.60, f. 2 r., t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUCURESCU VASILE, cl. IV (?). Localitatea: PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data: 1872. În ms.^{v} 4: *Şi de furcă.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.3, f. 10^{v}, t. [41 c] (numerotarea noastră). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Copila citu-i;* v. 4: *Şi la furcă.*

CIX. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.165, f. 5^{r}, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 3 şi 6: *de nu mi-a.*

CX. Reproduce exact varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 115^{v}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876, din ciclul *Hore poporale.* În ms. v. 4: cu *bîrsa;* v. 5: *Cucura-am făcut-o;* v. 6: Şi *s-a rupt;* v. 7: cînd *l-am.* Două alte variante trebuie citate în întregime:

a) Ms. nr. 2 197.II.79, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data: 1863.

Iă dusei cu plugu-n luncă,
Scos-au dracu-o mîndrulucă.
Pînă zăbovii cu ea,
Rupt-au boii o circea;
Pînă zăbovii cu dînsa,
Ruptu-mi-au plazul şi bîrsa;
Pîn'mă uit în ochii ei,
Rupt-au plugul din grindei.
Pentru-o ţîr de gurişoară,
Eu pierdui o zi de vară
Şi pentru-o ţîră de gură,
Am rămas făr'de-arătură.

b) Ms. nr. 2 197.II.117, f. 2^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872.

Mă duceam cu plugu-n faţă,
Aducea dracu-o nevastă
Şi-am ţipat ochii la dînsa,
Mi-am ruptu plugul şi bîrsa.
Ea din grai aşa grăia:
— Nu te supăra, voinice,
C-a veni seara de loc
Şi-om pune bîrsa la loc,
Apoi ne-om pune sub lepedeu
Şi plugu-a merge mereu.

Fragmentul: ms. nr. 2 197.II.72, f. 3^{r}, t. 28 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea: DEAJ, jud. Mureş. Data: 1872. Se aşază paralel la catrenul iniţial. În ms. v. 1: *faţă;* v. 2: *Mîndra cu rochia creaţă;* v. 3: *Ţipai ochii la;* v. 4: *Rupsei plasu şi* (ultimele două versuri oxitone).

CXI. Reproduce întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.170, f. 1^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MUNTEANU IERONIM, cl. V. Localitatea: BĂGĂU, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 1: *pre timpul;* v. 3 și 4, 6: *asmuțai;* v. 4: *Mă asmuțai și nu tare;* v. 5: *Tu știai;* v. 6: *Mă asmuțai și nu prea;* v. 7: *Că știai.*

CXII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.146, f. 1^{v}, t. 8 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR, c. V. Localitatea: LECHINȚA, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 1. În ms. v. 1 (resp. 2): *tetei copiliță;* v. 2 (resp. 3): *Azi vară ai supt la;* v. 3 (resp. 4): *Și-acu.* Cea de-a doua variantă e mai amplă: ms. nr. 2 197. II.132, f. 3^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863–1867. În ms. v. 1–2: *Hop, leliță, a cui ești, / A cui ești de nu mai crești?*, v. 3–5 (resp. 1 și 3–4) identice.

CXIII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.132, f. 3^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863–1867. În ms. v. 2: *Nu-mi găsii;* v. 3: **în** *șezătoare;* v. 4: **'Mi** *găsii.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.175, f. 3^{r}, t. 20 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Mă dusei joi seara-n;* v. 2: *Nu găsii;* v. 3: **în** *șezătoare;* v. 4: *Mi-am găst una ca și-o.*

CXIV. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 179.II.27, f. 114^{v}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Hore poporale.*

CXV. Reproduce absolut exact varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 109^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Versurele.* Dispoziția emistihială este în original. Formula cea mai frecventă ce valorifică acest motiv este reprezentată în culegere de 4 variante. Transcriem una din ele și facem la ea raportările comparative ale tuturor celorlalte. Detaliile sale tehnice și textul ei sînt: ms. nr. 2 197.II.56, f. 3^{r}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863.

Mîndră, buzuțele tale,
Nu le feri așa tare,
Că nu-s de mărgăritare;
Că-s de piele, ca și-a mele.

Varianta: ms. nr. 2 197. II.3, f. 8^{v}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1872, Diferă la v. 1: *Lele;* v. 2: *Nu le smeri;* v. 4: *Ci-s de.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.168, f. 2^{r}, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEGRUȚIU F. IOAN, cl. V. Localitatea: SUCUTARD, jud. Cluj. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Marișcă, buzele;* v. 4: *Ci de.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.104, f. 8^{v}, t. 60 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Marișcă, buzele*; v. 2: *Ce le fierești;* v. 4: *Ci de.*

CXVI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 104^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. În ms. v. 2: *Cerui gura, -a zis că n-are;* v. 4: *Am cerut și-mi dete tică.*

CXVII. Reproduce absolut exact varianta: ms. nr. 2 97.II.27, f. 26^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale.* În ms. v. 4: *gardu.* Dispoziția emistihială a editorilor. O altă variantă a aceluiași culegător, înregistrată deci din aceeași localitate și notată la aceeași dată (ms. nr. 2 197.II.27, f. 92^{r}, t. 3, din ciclul *Doine sau hore poporale*), este o replică palidă a textului precedent. În ms. v. 2; *peste baltă;* v. 3: *Dar cea mititea;* v. 4–6: *Se-ntindea și n-ajungea. / Rupsei gardul pe la șură / Și se fură de-mi dă gură.* Vezi și CCXXIII.

CXVIII. Reproduce absolut exact varianta: ms. nr. 2197.II.27, f. 101^{v}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data; 1876. Din ciclul *Chiuituri poporale.* În ms. v. 1: *Haida.* Într-un cert proces de destrămare e varianta: ms. nr. 2 197.II.173, v. 10^{v}, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂȘEL, jud. Mureș. Data: 1863. În ms. v. 1: *Haida;* v. 2: *Că te-oi ținea foarte;* v. 3: *La masă*; v. 4: *Că-i răzni, -apoi îi.*

CXIX. Reprezintă reducerea la jumătate a singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.21, f. 1^{r}, t (numerotarea lui Jarník). Culegător: N^{n} (neidentificat; sigla lui Jarník). Materialul este nelocalizabil și nedatabil. Editorii au eliminat din original v. 3–4 și 7–8. În ms. v. 2: *Cuteind;* v. 3–4: *Țucu-ți, lele, gurița, / Seara trecînd ulița;* v. 5–6 identice cu 3–4; v. 7–8: *Să visezi cu bădița, / Io, lele, cu dumneata.*

CXX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.19, f. 9^{v}, t. 19 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neindentificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil. Editorii au adăugat v. 5. În ms. v. 1: *Aveți;* v. 3: *Și-a veni;* v. 5: *Cu grumajii subțirei;* v. 6: *circei.*

CXXI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.126, f. 3^{r}, t. 21 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: ȚĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: GHEȚANI jud. Mureș. Data: 1863. În ms. v. 1: *riu;* v. 3: *Mă dusei la vama;* v. 4: *Strigă;* v. 5–6: *Io-ntr-un pai m-am răzămat, / La-necat nu l-am lăsat.*

CXXII. Reproduce exact varianta: ms. nr. 2 197. II.13, f. 2^{v}, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. În ms. v. 2: **Ai** *te bagă pre;* v. 3 și 4: *pre.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.135, f. 3^{v}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 2: *Ele te scot;* v. 3: *Dar te scot pre un'te;* v. 4: *Pre sub.* Mai amplă e varianta: ms. nr. 2 197.II.3, f. 12^{v}, t. 61 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 1–2: *Dragostele și doru,/ Acelea-m bătrînesc omu;* v. 3 (resp. 1): *de nevastă;* v. 4 (resp. 2): *Vai, le bagă pre fereastră;* v. 5 (resp. 3): *pre un'te;* v. 6 (resp. 4): *Pre.*

CXXIII. Reproduce absolut exact varianta: ms. nr. 2 197.II.50, 2^{r}. t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DRĂGHICI IOAN, cl. VIII. Localitatea: OARDA DE SUS, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 2: *oghealâ.* Jarník notează pe margine cu creionul: „udela''. Varianta: ms. nr. 2 197.II.28 f. 5^{r}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 2: *obiele-n cizme;* v. 3: *Făr'se-ncalță.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.142, f. 2^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE, cl. V. Localitatea: CIPĂU, jud. Mureș. Data: 1872. Adaugă la acest catren — întru totul identic cu versiunea publicată — versurile 5–6: *Da hîrtia s-a stricat / Și dragostea ne-am lăsat.*

CXXIV. Reproduce absolut exact varianta: ms. nr. 2 197.II.149, f. 5$^{r.-v.}$ t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II.104, f. 8^{v}, t. 61 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863, intercalează între cele două distihuri două versuri explicative. În ms. v. 1–2 identice; v. 3–4: *Mă dusei seara la fată, / Mă dădui pîngă nevastă;* v. 5: *Io cu fata rîd, glumesc;* v. 6 identic cu v. 3 al versiunii publicate.

CXXV. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.149, f. 5^{v}, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 5–7. În ms. v. 4: *Tot mîncam și rămînea.*

CXXVI. Reproduce întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.68, f. 2^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat refrenul, transcriind originalul cu destulă fidelitate. În ms. v. 2: *Nu vezi;* v. 5: *nu mi-i d-are.*

CXXVII. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.24, f. 2$^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ȘUTEU VASILE, cl. V. Localitatea: or. REGHIN, jud. Mureș. Data. 1872. Editorii au omis v. 1–2 ale originalului. În ms. v. 1–2: *M-a făcut maica lunea, / Să-mi fie dragă lumea,* v. 3 și 5 (resp. 1 și 3): *pre.* În dreptul lui *Vasilie,* culegătorul scrie în paranteze: *„Siuteu".*

CXXVIII. Reprezintă combinația dintre două variante deosebite. Prima: ms. nr. 2 197.II.44, f. 1$^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRUIANU ZAHARIE, cl. V. Localitatea: STRAJA, jud. Alba. Data: 1872, a oferit editorilor v. 1–4 din versiunea publicată, eliminîndu-se cele două versuri introductive ale originalului. În ms. v. 1–2: *M-o făcut maica lunea,/ Să-mi fie dragă lumea;* v. 3 (resp. 1): *M-o făcut maica pre;* v. 5 (resp. 3): *M-o făcut maica în noapte.* Cea de-a doua variantă: ms. nr. 2 197.II.68, f. 3$^{v\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. După eliminarea aceluiași distih introductiv, a oferit v. 3–6 din versiunea publicată. În ms. v. 1–2: *M-o făcut maica lunea, / Să-mi fie dragă lumea;* v. 3 și 5: *M-o făcut;* v. 4: *Să-mi iubesc.*

CXXIX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.175, f. 4$^{r\cdot}$, t. 37 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat, fără nici un motiv aparent, v. 5. În ms. v. 3: *Cînd* **îi** *trece pre;* v. 4: *unul.*

CXXX. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.54, f. 3$^{r\cdot}$, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOȘTAT, jud, Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *Mîndruțo, gurița ta;* v. 2: *n-o aș da;* v. 3: *Nici pe unu;* v. 4: *pe car cu șase.*

CXXXI. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.127, f. 4$^{v\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODEA IOAN, cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 3: **de pre** *mine.* Editorii au adăugat refrenul.

CXXXII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.13, f. 2$^{v\cdot}$, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. În ms. v. 2: *fete;* v. 3: *Da . . . frumușea.* Refrenul e adăugat de editori. Varianta: ms. nr. 2 197.II.133, f. 2$^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureș. Data: 1863. Diferă la v. 2: *fete mînioase;* v. 3: *frumușea;* de asemenea fără refren. Varianta: ms. nr. 2 197.II.2, f. 1$^{r\cdot-v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea: BOGATA, jud. Mureș. Data: 1863. Diferă la v. 2: *fete mînioase;* v. 3: *frumușea;* fără refren. Inovează varianta: ms. nr. 2 197.II.109, f. 4$^{v\cdot}$, t. 57 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data: 1872. În ms. v. 1: *lelea;* v. 2: *fete mînioase;* v. 3: *Dar lelița-i ca o stea;* v. 5: *Și pre mine pentru ea;* tot fără refren. Versul 3 al versiunii publicate a fost influențat de corespondentul său din acest text. Varianta: ms. nr. 2 197.II.182, f. 5$^{v\cdot}$, t. 19 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. Amplifică finalul, dar nu mai aduce același spor plastic ca textul precedent. În ms. v. 2: *fete mînioasă;* v. 3: *Dar, zău, mîndra-i frumușea;* v. 5: *Nici pre mine, nici pre ea.*

CXXXIII. Reproduce aproape exact varianta: ms. nr. 2 197.II.69, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat cele două refrene, dar au transcris foarte fidel originalul. În ms. v. 1: *pîn'la.* Varianta: ms. nr. 2 197. II.111, f. 6$^{r\cdot}$, t. 20 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863. Inversează ordinea celor două distihuri, debutează cu un vers invocativ și schimbă acțiunea de la trecut la un viitor ipotetic. În ms. v. 1: *Mîndră, mîndruleana mea;* v. 3 și 5 (resp. 5 și 2): *Nu-i scăpa;* v. 4 (resp. 1): *Din șură.*

CXXXIV. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.72, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea: DEAJ, jud. Mureș. Data: 1872. În ms. v. 1 și 3: *De m-aș face.* Fonetismul *văz* < *se vediu* e în original

CXXXV. Reprezintă amplificarea pînă la dublu a variantei: ms. nr. 2 197.II.14, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 27 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl .V. Localitatea: LIVADA SOMEȘ, jud. Cluj. Data: 1863. Editorii au adăugat, prin paralelism, v. 5–8 ale versiunii publicate. În ms. v. 3: *C-aș pune-o-ntr-acea ureche;* v. 4: *merge.* Varianta: ms. nr. 2 197. II.62, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea: SUSENI, jud. Mureș. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Aș ști pana;* v. 3: *O-aș pune într-o.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 90 $^{r\cdot}$, t. [1] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Poezii,* diferă la v. 2: *Aș ști;* v. 3: *Aș pune-o într-o;* v. 4: *pleca.* După v. 2 refrenul: *„Trai-la-la!";* după v. 4: *„Trai-la-la-la!"* Trei variante inovează în cadrul motivului, așa că le transcriem în întregime.

a) Ms. nr. 2 197.II.41, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CRIȘAN IOSIF M., cl. VII. Localitatea: SÎNBENDIC, jud. Alba. Data: 1863.

De m-aș face-o dată june,
Aș ști peana cum se pune.
Că se pune-ntr-o lature,
Precum stă frunza-n pădure
Și se pune retezată,
Precum stau puii-n poiată.

b) Ms. nr. 2 197.II.17, f. 1 $^{r\cdot}$, t. 1. Culegătorul e anonim, iar materialul nelocalizabil. Data: 1870.

De-aș mai fi o dată june,
Știre-aș peana cum se pune,
Că aș pune-o pre-o ureche
Și m-aș duce-n sat la fete.
Da tare-s mîncat de post,
Ca fasolea de om prost
Și prin satu nu țin rost.

Versurile 3–4 sînt omofone prin pronunția lor locală. Culegătorul scrie: *urete* ca și *fete.*

c) Ms. nr. 2 197.II.54, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOȘTAT, jud. Alba. Data: 1863.

Cînd eram odată june,
Știam peana cum se pune,
Căciula cum se direge
Și mîndra cum se alege,
Da dacă-am îmbătrînit,
Peana din cap mi-o sărit.

CXXXVI. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.44, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRUIANU ZAHARIE, cl. V. Localitatea: STRAJA, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 5 și au omis v. 12 – 13 din original. În ms. v. 2: *merge;* v. 4: *Num-aseară;* v. 5: *cu capu;* v. 7: *dracul l-aduce;* v. 10: *Eu îl întreb;* v. 12–13: *Eu am pus mîna pre cheie, / El îmi dă cu o scăveie;* v. 17 (resp. 16): *În patru brînci.* Dispoziția emistihială este în original. Transcriem în continuare textul integral al altor patru variante:

a) Ms. nr. 2 197.II.180, f. $^{r\cdot}$ – $^{v\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU SIMION, cl. VIII. Localitatea: DUMITRA, jud. Alba. Data: 1863.

Mă dusei asară-n sat
La nevastă cu bărbat
Să mă cheptene pre cap.
Da m-o cheptănat ca dracu,
C-am avut o chică latâ
Și mi-o smuls-o toată-o dată.
Cînd era gura mai dulce,
Pre bărbat dracul l-aduce.
Ea mă trage către ușă,
El mă-ndeasă c-o țepușă.
Cînd ieșeam pre ușă-afară,
El mă-ndeasă c-o tînjală.
Bine-mi pare c-am scăpat,
Ca pre-aici n-am mai umblat.
Cînd eram din sus de sat,
Îmi da lelea după cap;
Cînd eram în curmătură,
Mă-nghia lelea cu gura.

b) Ms. nr. 2 197.II.184, f. 10 v., t. 56–57 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

M-am dus aseară în sat
La nevasta cu bărbat.
Cînd am pus picioru-n prag,
Dădui de trup de bărbat.
El mă-ntreabă ce-am căutat.
Apă rece și-am beut
Și minciuna a trecut.
Io-l întreb de sănătos,
El cată lemnu de gros;
Io-l întreb de sănătate,
El îmi dă cu pumnu-n spate,
Din pumnu se făcu palăm

Și ieșea din spate zamă.
Cînd pusei mîna pre ușă,
El mă-nfundă c-o țepușă;
Cînd pusei mîna pe cheie,
El mă-nfundă c-o bulfeie.
M-am tras pe brînci prin urzici
Și m-am făcut tot beșici,
Prin susai, de-abia scăpai.
Cînd eram la curmătură,
Mă-mbia mîndra cu gura,
Mă-mbia, nu-mi trebuia,
Că eram sătul de ea.

Materialul e însoțit de clasificarea lui provizorie făcută de Jarník: „la nevésta-lu pieptená".

c) Ms. nr. 2 197.II.112, f. 3 ^{v} – 4 ^{r}, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863.

Tot am zis și m-am jurat,
Că n-oi merge sara-n sat
La nevastă cu bărbat,
Numa-aseară m-am scăpat.
Cînd era gura mai dulce,
Pre bărbat dracu l-aduce.
Io-l întreb de sănătate,
El îmi dă cu bîta-n spate;
Eu îl întreb de trăit,
El mă-ntreabă la ce-am vint.

d) Ms. nr. 2 197.II.143, f. 1^{v}, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP ȘTEFAN, cl. VI. Localitatea: ALMA, jud. Sibiu. Data: 1863.

Hai și f... sufletu,
Unde m-au fost dus dracu,
La muierea cu bărbat.
Cînd au fost la sărutat,
Bună palmă-am căpătat;
Din palmă s-au făcut pumn,
Din spinare-au ieșit fum.

CXXXVII. Editorii au avut la dispoziție patru variante, din care, inspirîndu-se, au întocmit versiunea publicată. Transcriem în continuare textul tuturor celor patru variante, subliniind versurile care au servit la redactarea textului publicat, pentru a scoate în evidență, în acest mod, unul din procedeele de lucru ale editorilor.

a) Ms. nr. 2 197.II.109, f. 4 ^{r}, t. 45 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data: 1872.

Mă dusei la lelea Floare,
Să-mi deie curechi cu moare,
Să merg seara-n șezătoare;
Ea-mi dă lapte și păsat,
Să mă culc cu ea în pat.
Sîntul soare stă să joare,
Pentru min'-cu lelea Floare,
Dară luna, dușmana,
Zice, zău, că n-a jura,
Că m-a văzut luni sara,
Într-o ușă de nuiele
Cu mîndruța de mărgele,
Într-o ușă de grăjduț
Cu mîndruța de brîuț.

b) Ms. nr. 2 197.II.189, f. 1 ^{v} t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN GEORGE, Localitatea: VIȘUIA, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863–1867.

Sîntul soare stă să joare
Pentru min'-cu lelea Floare,
Dară luna, vicleana,
Zice, zău, că n-a jura
Că m-a văzut luni sara
Lîngă-o ușă de [indescifrabil],
Stînd cu mîna la brîu,
Lîngă-o ușă de nuiele,
Stînd cu mîna la mărgele.

c) Ms. nr. 2 197.II.132, f. 5 ^{r}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863–1867.

Cîte stele-s de cu seară,
Toate mie îmi jurară;
Numai luna, vicleana,
Ea a zis că n-a jura.

d) Ms. nr. 2 197.II.106, f. 11 ^{v}, t. [29 b] (numerotarea noastră). Culegător: STANCU NEGRU IOAN. Materialul nelocalizabil. Data: 1868 (?)

Sîntul soare
Stă să joare,
Da, zău, lunea cea mișa,
Ea zice că n-a jura,
Că ea vede și noaptea
Și prin pari, și prin nuiele,
Pe Ion făcînd la rele.

CXXXVIII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.3, f. 13 ^{v} [–] 16 ^{r}, t. 70 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat refrenul. În ms. v. 1: *cum nu poci;* v. 5: *Și să mă uit pre;* v. 7: *Și să-mi iau;* v. 8: *S-aleg.* Trei variante cuprind numai catrenul inițial, ceea ce arată că motivul poate circula într-o formulă redusă la ultima sa expresie lirică posibilă. Detaliile tehnice și diferențele sînt: ms. nr. 2 197.II.150, f. 2 ^{r} – ^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOACHIM, cl. V. Localitatea: BĂIȚA, jud. Mureș. Data: 1863. Diferă la v. 1: *cum;* v. 3: *Să mă țip.* Varianta: ms. nr. 2 197. II.46, f. 2 ^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERȚEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIȘOARA, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Cum;* v. 3: *Să mă țip;* v. 4: *Cumu-i.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.68, f. 3 ^{r}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *cum;* v. 3: *Să mă țip.*

CXXXIX. Reprezintă reducerea variantei: ms. nr. 2 197.II.154, f. 4 ^{r}, t. [10 b] (numerotarea noastră). Culegător: PETRUȚ AXENTE, cl. VI. Localitatea: CIUFUD, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au eliminat v. 1–3 din original și au adăugat v. 5 și refrenul, după ce au pus ordine în distribuția logică a versurilor. În ms. v. 1–3: *Iată maica pre colea | Cu doi pui de turturea. | Dă-mi-i mie, maica mea;* v. 4 (resp. 1): *Că ți-am grijit oile;* v. 5 (resp. 3): *Și ți-am piert;* v. 6 identic cu v. 2; v. 7 identic cu v. 4; v. 8 (resp. 6): *Și;* v. 9 identic cu v. 7.

CXL. Nu am aflat prototipul piesei în cuprinsul culegerii. Pare a fi o creație a editorilor în conexiune cu nr. LXIX.

CXLI. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere. ms. nr. 2 197.II.163, f. 1 ^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea: ICLĂNZEL, jud. Mureș. Data 1872. În ms. v. 1: *Dați-i gură.* Editorii au adăugat refrenul.

CXLII. Reprezintă amplificarea celor două variante absolut identice din: LODROMAN, jud. Alba, culese în 1872: ms. nr. 2 197.II.28, f. 5 ^{v}, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Și ms. nr. 2 197.II.84, f. 2 ^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Editorii au adăugat v. 23 și refrenul, au dispus emistihial primul vers și au transcris restul cu destulă fidelitate. În ms. v. 1 (resp. 1–2): *porumbule;* v. 2–5 identice cu 5–8. Motivul circulă și fragmentar: ms. nr. 2 197.II.106, f. 11 ^{r}, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN. Materialul nelocalizabil. Data: 1868 (?). Cuprinde v. 1 (resp. 1–2) și v. 5–6. La v. 1 face: *voinicule,* formulă reținută de editori pentru versiunea lor. Într-alt caz, motivul acesta fragmentar apare însoțit de o altă temă poetică, ca în exemplul: ms. nr. 2 197.II.114, f. 1 ^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Acesta face la v. 1 (resp. 1–2): *Aiu, iu, porumbule;* v. 2–3 (resp. 5–6) identice; v. 4–7: *Aiu, iu, peană din cană, | Făcută de mureșană, | Făcută de sîmbăta | Să o ia dumineca.* Cu deficiențe ritmico-metrice e varianta: ms. nr. 2 197.II.146, f. 3 ^{r} – ^{v}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea: LECHINȚA, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. Face la v. 1 (resp. 1–2): *cucuțule;* v. 2 (resp. 5): identic, v. 3–4: *Ca mîndra sprînceana, | Netezește-ți peana.*

CXLIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.112, f. 4^{r}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 1 și au transcris originalul destul de fidel. În ms. v. 1–2 identice cu 2–3; v. 3 (resp. 4): *Ca și-o grădină cu flori;* v. 5 (resp. 6): *Fără feciori nu se șede.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 30^{r}, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. E fragmentară, cuprinzînd numai ultimele 4 versuri ale versiunii publicate. În ms. v. 1 identic cu 3; v. 2: *Și cu joc în sărbători;* v. 3: *Mîndră e lumea;* v. 4: *Fără feciori nu se.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.130, f. 1 ^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RAICU CLEMENTE, cl. VII. Localitatea: ȘINCA VECHE, jud. Brașov. Data: 1863. E mai complexă. În ms. v. 1 și 3 (resp. 2): *ba zic mîndră;* v. 2 (resp. 5): *tot cu fete;* v. 3 (resp. 6): *Fără feciori nu se vede;* v. 5–6: *Tot cu fete cînd se gată, | Fără feciori nu se-arată.*

CXLIV. Reprezintă o prelucrare a variantei: ms. nr. 2 197.II.140, f. 3 ^{r}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea:

MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. Aceasta este total dezordonată în original. În ms. v. 1 : *Hop, săracile copilele, / Cum se uită preste gardul viilor, / La jocul copiilor. / Dar copiii-s toţi cu pene, / Făcute de mureşene.* Editorii au omis ultimele două versuri, care nu aveau nici o legătură cu subiectul primelor patru, au îndreptat ritmic şi metric v. 1, iar al doilea a devenit, după o adiţiune bine potrivită, v. 2—3 ale versiunii publicate.

CXLV. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.13, f. 2$^{v\cdot}$, t. 37 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea : MICĂSASA, jud. Sibiu. Data : 1872. În ms. v. 3 : *cercelu ;* v. 4 : **ne-a** *vedea*

CXLVI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.126, f. 2 $^{r\cdot}$, t. [5 b] (numerotarea noastră). Culegător : ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea : CHEŢANI, jud. Mureş. Data : 1863. În ms. 1 : *Frunză ;* v. 2 : *Dulce-i ;* v. 3 : *Nici nu-i ;* v. 4 : *Făr'cumu-mi trebuie.*

CXLVII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.109, f. 4$^{r\cdot}$, t. 44 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data : 1872. În ms. v. 2 şi 3 : *cu badea ;* v. 4 : *Pre care.*

CXLVIII. Reprezintă reducerea variantei : ms. nr. 2 197.II.185, f. 19 $^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STRĂJANU MIHAIL, cl. VIII. Localitatea : TIUR, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au eliminat v. 3—5 ale originalului, transcriind absolut exact restul. În ms. v. 1—2 şi 6—7 identice cu v. 1—2 şi 3—4 ale versiunii publicate ; v. 3—5 : *Las'să iasă, / Că nu-mi pasă, / Că-s harnică şi frumoasă.* Dispoziţia emistihială e a culegătorului. Altă variantă : ms. nr. 2 197.II. 166, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NEMEŞ IOAN MAIOR, cl. V. Localitatea : LUNA, jud. Cluj. Data : 1863. Face v. 1—2 identice cu corespondentele lor din versiunea tipărită ; v. 3—4 : *Dar, zău, mie că nu-mi pasă, / Că-s tînără şi frumoasă.*

CXLIX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.71, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 20 numerotarea lui Jarník). Culegător : CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea : CIUNGA, jud. Alba. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 5. În ms. v. 1 : *Şi, lele, da ;* v. 2 : **Corpu-aşa.**

CL. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.42, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 19 (numerotarea culegătorului). Culegător : GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea : MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1872. Editorii omit v. 5—6 şi înlocuiesc v. 4 ale originalului. În ms. v. 3 : *n-ar semăna ;* v. 4—6 : *Grădina ni-i tot una, / Casele-s lîngă olaltă, / Ca să semene v-odată.*

CLI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.64, f. 3 $^{v\cdot}$ — 4$^{r\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea : GERGHIZEL, jud. Mureş. Data : 1872. Editorii au schimbat v. 2. În ms. v. 1 : *tu, mîndro ;* v. 2 : *Da, zău, ieri, alaltăieri ;* v. 5 : *de spălat.*

CLII. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.19, f. 9$^{r\cdot}$, t. 17 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : N. (neidentificat). Materialul nelocalizabil şi nedatabil. Editorii au omis v. 7—10 din original şi au dispus emistihial v. 4—6. Transcrierea destul de fidelă. În ms. v. 2 : *mîndră, te-am lăsat ;* v. 4 (resp. 5) : *cu opinci ;* v. 5 (resp. 6) : *Vo nouă ;* v. 6 (resp. 8) : *Vo zece ;* v. 7—10 : *Dintr-ăia mi oi alege. / Da, ia, trii cu pălării, / Care m-o iubit întîie, / Dintr-a mea copilărie.*

CLIII. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.21, f. 3$^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegătorul anonim (N^{n} după sigla lui Jarník). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Editorii au suprimat v. 2 din original. În ms. v. 2 : *Cu trei rînduri de păr creţ ;* v. 4 (resp. 3) : *Părul tău e de inele.*

CLIV. Reproduce aproape exact varianta : ms. nr. 2 197.II.8, f. 1$^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1872. Editorii au adăugat versul introductiv. În ms. v. 2 (resp. 3) : *'Nsoară-te.* Cea de-a doua variantă este din aceeaşi localitate şi culeasă la aceeaşi dată : ms. nr. 2 197.II.122, f. 2$^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SURDESCU D., cl. V, şi diferă la v. 2 : *Însoară'-te.*

CLV. Reproduce exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.80, f. 3 $^{v\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea : ICLOD, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 3 : *şasă ;* v. 6 : *Făr'numai.*

CLVI. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.42, v. 1 $^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător : GRAMA ABROZIU, cl. V. Localitatea : MANIC, jud. Bistriţa Năsăud. Data : 1872. Editorii au suprimat v. 4 din original şi au adăugat v. 5. În ms. v. 1 şi 7 : *pre ;* v. 4 : *Ea din gură-a cuvîntat ;* v. 5 : *Bade, bădişorul meu ;* v. 7 : *Să-**m**i dau gura ;* v. 8 : **Eu**-*s copilă ;* v. 10 : *Şi dau gura.*

CLVII. Reprezintă reducerea variantei : ms. nr. 2 197.II.126, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea : CHEŢANI, jud. Mureş. Data : 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „sărutare". În ms. v. 3 : *Totuşi ;* v. 4 : *trimit ;* v. 5 : *Dar doar eu ;* v. 6 : *Să le trimit pe-un venit ;* v. 8 : *uşilor ;* v. 9 : *Sărutatul buzelor.* Inconsecvenţa grafică *trimit* < *tramitu* (v. 4) şi *trimiţ* < *tramitiu* e în original. Cea de-a doua variantă a motivului trebuie transcrisă integral, într-atîta se deosebeşte de textul precedent : ms. nr. 2 197. II.180, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARCU SIMION, cl. VIII. Localitatea : DUMITRA, jud. Alba. Data : 1863.

În fundu grădinii noastre,
Tînăr voinic boii paşte
Şi-o mînat sluga la voi
Să-i trimeţ gura la boi.
Da io încă sînt cu minte,
Nu-mi trimeţ gura-nainte.
Vie domnu boilor
Că şti rîndul buzelor.

CLVIII. Reproduce absolut exact varianta : ms. nr. 2 197.II.136, f. 4 $^{v\cdot}$, t. 22 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea : BICHIGIU, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. Identic este şi textul : ms. nr. 2 197.II.27, f. 42 $^{v\cdot}$, t. [20] (numerotarea noastră). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Fragmentară (lipsită de caracterul dialogat) este varianta : ms. nr. 2 197.II.3, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. Inversează dispoziţia ideilor. În ms. v. 1 (resp. 4) : *Şi-o frunzuţă* : v. 2 (resp. 5) şi v. 3—4 (resp. 1—2) identice. Lipsesc v. 3 şi 6.

CLIX. Reprezintă reducerea considerabilă (la mai puţin de jumătate) a singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.109, f. 1 $^{v\cdot}$ — 2 $^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data : 1872. Editorii au suprimat v. 2—8 şi 11—12 din original, adăugînd v. 2 din versiunea publicată. În ms. v. 1 : *mî-i face ;* v. 2—8 : *Nu-mi da om care nu-mi place. / Că omul cel uricios / Şi ziua-i întunecos, / Dară omul cel frumos / Şi noaptea e luminos. / Fă-mă pui de liliac, / La mîndruţa în tureac ;* v. 9 : *Doamne, furcă ;* v. 11—12 : *Să punâ pre mine aţă, / Să mă ţină lelea-n braţă ;* v. 13 (resp. 5) : *Doamne ;* v. 15 (resp. 7) : *Ca să o văd.*

CLX. Reprezintă o combinaţie adhoc din două variante deosebite, pentru care le transcriem pe amîndouă în întregime, subliniind acele părţi care au intrat în versiunea editorilor.

a) Ms. nr. 2 197.II.27, f. 114 $^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876.

Măi bădiţă, buze moi,
Ia seama cînd vii la noi.
Nu veni pre la prilaz,
C-am un cîne fără-obraz
Şi te muşcă de obraz.
Nu veni pre la cheutoare,
C-am o cătea muşcătoare
Şi te-a muşca de picioare.
Vină, bade, prin grădină,
Că nu-i calea leac de tină,
Vii şi mergi în voie bună.

b) Ms. nr. 2 197.II.180, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARCU SIMION, cl. VIII. Localitatea : DUMITRA, jud. Alba. Data : 1863.

— Tu, mîndruţă, draga mea,
Io-i veni-astară la voi.
— Bade, bădişorul meu,
Vină astară la noi,
Da nu veni pingă şură
Că avem o căţea sură
Şi ţi-a sări oblu-n gură,
Da vină pingă poiată
C-am o uşă de rogoz,
Cum pui mîna chipă jos.
El o vint p-ingă fereastă
Şi i s-o văzt umbra-n casă.

La versul 10, Jarník scrie deasupra originalului „chipa", termenul păstruns şi în versiunea publicată: „pica".

CLXI. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.164, f. 10 ^{v}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 5–6. Transcrierea v. 1–4 este absolut exactă. Varianta a doua: ms. nr. 2 197.II.46, f. 4 ^{r}, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. Este într-un stadiu acut de destrămare: îi lipseşte verbul care să-i imprime un mesaj şi o semnificaţie. În ms. v. 1 şi 3: *Cruciuliţă din doi*; v. 2 şi 4: *Ibovnică*; v. 3: *din doi peri.*

CLXII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.69, f. 8 ^{r}, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *Zis-au . . . m-a da*; v. 2: *Migoş*; v. 5: *Cînd porneşte, zdrîncăneşte*; v. 6 (resp. 7): *Inima mea.*

CLXIII. Reprezintă reducerea, la o treime din original, a variantei: ms. nr. 2 197.II.109, f. 4 ^{r}, t. 49 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872. Editorii au suprimat v. 1 şi 6–12. Pentru aceasta transcriem întregul text, subliniind catrenul păstrat în versiunea tipărită:

Fereşte, Doamne, fereşte,
De grădina cu cucute,
De badea cu mîndre multe.
Pînă umblă pre la toate,
Îl apucă miez de noapte;
Pînă vine şi la mine,
Îl apucă ziua bine.
Fereşte, Doamne, fereşte,
De oiţa oacheşă,
De mîndruţa leneşă;
De paiele de pre şură
Şi de lelea rea de gură.

Faţă de acest text, varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 13 ^{r}, t. 70 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 2: *deluţul*; v. 4 şi 6: *ajunge*; v. 5: *Trece-un an şi jumătate*; v. 7: *Trece-un an şi-un pic mai bine.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.153, f. 6 ^{r}–^{v}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN cl. VIII. Localitatea: HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 2: *deluţul;* v. 4 şi 6: *Pînă-ajunge*; v. 5: *Mai trece de*; v. 7: *Ziua e cu dulci lumine.*

CLXIV. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.17, f. 3 ^{r}, t 18 b (numerotarea lui Jarník). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil. Data: 1870. Editorii au adăugat v. 5. În ms. v. 1: *mamă;* v. 2: *horbe*; v. 3: *Că mă cere*; v. 4: *Şi m-oi duce.*

CLXV. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.139, f. 4 ^{r}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş, Data: 1863. Din ciclul *Chiuituri.* În ms. v. 2: *Maria*; v. 3: *Da ea-anume*; v. 4: *La badea cu gura.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.106, f. 11 ^{v}, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868 (?), e mai amplă. În ms. v. 1: *Pe dealu cu spinii*; v. 2: *Merge*; v. 3: *Da anume*; v. 4: *Da lui Ion*; v. 5–7: *Ieşi, Ioane, pînă-afară, / Că nu-i pară ghermănoasă, / Că-i Ana ta cea frumoasă.* S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. Pop-Reteganul, cu transcrierea eronată la v. 1: *Pe deal cu opinci.*

CLXVI. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.134, f. 5 ^{v} – 6 ^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. În ms. v. 2: *Cine eşti, bade, şi tu;* v. 3: *Şi-neă mi te ţii mîndru;* v. 4 (resp. 3): *Nice frumos nu eşti;* v. 5 (resp. 4): *Nice gazdă nu eşti;* v. 6 (resp. 5): *pre sama;* v. 7 (resp. 6–7): indescifrabil, v. 8–9 identice cu v. 8–10, v. 10: *Nice ai vaci.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.172, f. 5 ^{r}, t. 27 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, este fragmentar, cuprinzînd numai 4 versuri. În ms. v. 2: *Cine eşti bade şi tu;* v. 3–4: *Tu te ţii mîndru şi frumos, / Da eşti negru şi bălos.*

CLXVII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.141, f. 1 ^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: CERGHID, jud. Mureş. Data: 1863. În ms. v. 1: *medieşene;* v. 4: *Şi oi veni.*

CLXVIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.51, f. 24^{r}, t. [19] (numerotarea noastră). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 2. În ms. v. 2 (resp. 3): *Nu mă lasă pre.*

CLXIX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.80, f. 3^{v} – 4 ^{r}., t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA GEORGE. cl. VIII. Localitatea: ICLOD, jud. Sibiu. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 1 şi 7. În ms. v. 1 (resp. 2): *bade;* v. 6 (resp. 8): *mîndro;* v. 8 (resp. 10): *Îmi fac;* v. 9 (resp. 11): *dintr-on;* v. 10 (resp. 12): *Îmi fac casă cu prisvari* (< *prisvariu*).

CLXX. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.117, f. 4^{v}, t. 53 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872.

CLXXI. Reprezintă reducerea a două variante absolut identice notate în 1872 din aceeaşi localitate: TĂTÎRLAUA, jud. Alba: ms. nr. 2 197.II.122, f. 3^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V., şi ms. nr. 2 197. II.8, f. 3 r., t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. Editorii au suprimat versul iniţial. În ms. v. 1: *Mîndra mea aşa zicea;* v. 3 (resp. 2): *De-i adă;* v. 4 (resp. 3): *Să vină;* v. 5 (resp. 4): *Să-mi rămînă badea mie.*

CLXXII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.140, f. 2^{v}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. În ms. v. 6: [indescifrabil] *în codrii verzi.*

CLXXIII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.156, f. 1^{v}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *Frunză verde de pre mac;* v. 3: *Da;* v. 4: *Ci îi dulce ca.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.22, f. 1 ^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: or. HUNEDOARA, jud. Hunedoara. Data: 1872, deviază în final. În ms. v. 1: *Frunză verde liliac;* v. 3–4: *Nici nu-i dulce, nici sălcie, / Numai cum îmi place mie.*

CLXXIV. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.51, f. 24 ^{r}, t. [21] (numerotarea noastră). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Din ciclul *Din strigările ce le zic junii români, celebrînd faimosul joc al lui Romul, străbunul lor.* În ms. v. 1: *pre;* v. 2: *mi-o;* v. 3: *l-o.*

CLXXV. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.164, f. 10^{r}, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 2: *C-o veni;* v. 3: *Şi mi-oi afla;* v. 4: **Da** *mi-o dat.*

CLXXVI. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.117, f. 3^{v}, t. 42 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 1: *mîndruţă;* v. 2: *faci;* v. 4: *D-apoi*; v. 5: *de.* De reţinut grafia culegătorului: *tău* < *tuu.*

CLXXVII. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 104 r.–v., t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Chiuituri poporale.* Editorii au suprimat v. 3, 5 şi 10—12 din original, introducînd v. 3 al versiunii publicate. În ms. v. 2: *Ia ieşi;* v. 3: *De ţi-am fost vreodată bun;* v. 4 identic cu v. 3; v. 5: *Că eu nu mi-aş bănui;* v. 7: *Şi mutul stă;* v. 10—12: *Taci, bădiţă, c-oi ieşi, / Dacă pînea oi stropi, / Peatunci şi mutu-a dormi.*

CLXXVIII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.13, f. 2r, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 3—4, transcriind absolut exact originalul (v. 1—2). Mai frecventă apare în culegere situaţia inversă: feciorul vorbeşte despre vecină-sa. Astfel, avem varianta: ms. nr. 2 197.II.119, f. 3r, t. [8 d] (numerotarea noastră). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. În ms. v. 1: *Vecina;* v. 3-4: *Vecina a doua casă / Niciodată nu mă lasă.* Transcriem o variantă amplă: ms. nr. 2 197.II.59, f. 1r, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1872.

Frunză verde şi-o lalea,
Sărmana mîndruţa mea,
Cum poartă inima rea
Că eu iubesc pre alta,
Pre alta, pre vecina.
Vecina de lîngă mine
Totdeauna-mi prinde bine;
Vecina de-a treia casă
Niciodată nu mă lasă.

CLXXIX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.182, f. 6v, t. 28 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 5—7. În ms. v. 4: **Că** *ţi-i.* Pentru familia de motive, vezi doine nr. CDI.

CLXXX. Reproduce aproape exact varianta: ms. nr. 2 197.II.159, f. 5v, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător: POPESCU IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. În ms. v. 1: *Deschide-***mi***;* v. 5: *Că mi-e mutul mort de;* v. 6: *pe pat;* v. 7: *Cu sabia;* v. 9 (resp. 10): **Rău** *mă tem.* În original v. 8 nu este dispus emistihial. Varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 18v — 19r, t. 102 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Deschide-***mi***;* v. 5: *Că mi-i mutul mort de;* v. 6: *pre pat;* v. 7: *Cu sabie;* v. 9 (resp. 10): **Rău** *mă tem.* Jarník marchează dispoziţia emistihială a v. 8, transpusă apoi în versiunea publicată, printr-un semn vertical de despărţire. Varianta: ms. nr. 2 197.II.113, f. 1r, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. E fragmentară, cuprinzînd numai primele 4 versuri. În ms. v. 1: *Deschide-mi uşa, muiere;* v. 2: *Că-ţi aduc bumbi şi;* v. 3—4 identice cu corespondentele lor.

CLXXXI. Reproduce destul de liber singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.43, f. 1r, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRAUR ZAHEI, cl. V. Localitatea: POARTA, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 3: *Ba eu gura nu ţi-oi da;* v. 4 (resp. 3): *Că gura mi-i;* v. 5: *Cu ga* [indescifrabil] *murariului;* v. 6: *căprarului.*

CLXXXII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.156, f. 2v, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 2: **cătră** *moşu;* v. 3: *Că ca moşu nu-i în;* v. 4: **Nu-***ţi dă.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.15, f. 2 v., t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HORŞIA IOAN, cl. VIII. Localitatea: SÎNMICLĂUŞ, jud. Alba. Data: 1863. Identică cu cea precedentă, are un *lapsus calami* la v. 4: *sera,* în loc de *secara,* pe care l-a corectat Jarník.

CLXXXIII. Reproduce aproape fidel cele două variante absolut identice din: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872: respectiv: ms. nr. 2 197.II. 84, f. 3 r., t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V., şi ms. nr. 2 197.II.28, f. 5v· t. 40 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN cl. V. În ms. v. 1: *mîndra;* v. 3: **Da** *de-aş.*

CLXXXIV. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 51 v., t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale.* În ms. v. 1: *Nu-i bine.*

CLXXXV. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.67, f. 1v, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA NICOLAE, cl. V. Localitatea: MÎNĂRADE, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 4—5. În ms. v. 1: *dorule, pre;* v. 2: *Col.* Cea de-a doua variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.87 f. 1r, t. 4 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA VASILE, cl. VI. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863. Are aceeaşi schemă şi diferă la v. 1: *Ce coţi, dorule, pre;* v. 2: *Da, o vacă şi-o giunincă.*

CLXXXVI. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.11, f. 3r, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 3—4. În ms. v. 1: *pre sub soare;* v. 3 (resp. 5): **Că** *sînt;* v. 4 (resp. 6): *uiţi* **de**.

CLXXXVII. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.17, f. 1v, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil. Data: 1870. În ms. v. 1: *d-avut;* v. 2: *Toţi i dau;* v. 3: *eşti ce n-avem;* v. 5: *Apoi de-am avut;* v. 7: *Şi de-oi avea, de n-oi avea;* v. 8: *Oi trăi, cum oi putea.*

CLXXXVIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.114, f. 1r, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 5. În ms. v. 1: *şi-o văzut.*

CLXXXIX. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.164, f. 8r, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 3: *Judecata e.* Cea de-a doua variantă din aceeaşi localitate şi dată: ms. nr. 2 197.II.83, f. 3v, t. 19 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARBU PATRICIU, cl. VII. Ciclul *Strigări la joc.* Este dezordonată în final: v. 3 (resp. 4) identic; dar v. 4 (resp. 3): *Legea ei da i.* Ultima variantă ms. nr. 2 197.II.44, f. 2r, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRUIANU ZAHARIE, cl. V. Localitatea: STRAJA, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 2: *fecior o fată;* v. 3: *Judecata e.*

CXC. Reproduce întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.179, f. 1v, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul este nelocalizabil. Data: 1863. Editorii au adăugat refrenul. În ms. v. 1 şi 3: *pre.* S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. Pop-Reteganul, cu transcrierea exactă.

CXCI. Reprezintă amplificarea celor două variante absolut identice din: LODROMAN, jud. Alba, culese în 1872, respectiv: ms. nr. 2 197.II.84, f. 4r, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V sau ms. nr. 2 197.II.28, f. 7r, t. 48 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Editorii au adăugat v. 5—6. În ms. v. 2: *Ah, mă-nvaţă.*

CXCII. Reprezintă amplificarea celor două variante absolut identice din LODROMAN, jud. Alba, culese în 1872, respectiv: ms. nr. 2 197.II.84, f. 1r, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Sau ms. nr. 2 197.II.28, f. 5r, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Editorii au adăugat v. 1 şi lărgit v. 2 al originalului la două versuri (3—4 din versiunea publicată). În ms. v. 1 identic cu v. 2; v. 2 (resp. 3—4): *M-aş lăsa şi mi-i ruşine.*

CXCIII. Reprezintă o combinaţie ad-hoc din două variante deosebite: ms. nr. 2 197.II.54, f. 3v, t. 42 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. A furnizat v. 1—4 ale versiunii publicate. Varianta: ms. nr. 2 197.II.111, f. 2v, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863. A furnizat v. 3—6 ale aceleiaşi versiuni. Pentru prima: v. 1: *Vai de min'*; v.2: *Ziua cînd stau pe la*; v. 4: *Nice capu nu mă doare.* Cea de-a doua debutează divers (v. 1—2): *Uiu, iu, piciorul meu / Cum mă doare cîndu-i soare;* v. 3—4 identice cu v. 5—6; v. 5 identic cu v. 3; v. 6: *Nice capul nu mă doare.*

XCXIV. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.175, f. $2^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 2: *mamă-sa;* v. 4: *Şi pre mine;* v. 5: *Asta-mi place;* v. 6: *Că-i cu picioare de;* v. 7—8: *Asta-mi place cum se-nvîrte, / Că-i cu picioare de hîrbe.*

CXCV. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.163, f. $2^{r\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea: IGLĂNZEL, jud. Mureş. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 3—6. În ms. v. 1: *Fata care-i;* v. 2: **Cu** *gunoiul.* Altă variantă: ms. nr. 2 197.II.140, f. $3^{r\cdot}$, t. 42 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. În ms. v. 1: *Asta-i mîndra;* v. 2: **Cu** *gunoiul;* v. 3—4: *Dacă vede vreun fecior, / Zup cu el după cuptor.*

CXCVI. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.104, f. $8^{r\cdot}$, t. 57 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 2: *pare că;* v. 3: *Da de-ar fi şi badea;* v. 4: *Apoi te-ai.* În ed. din 1895, Andrei Bîrseanu corectează v. 2, punîndu-l în raport cu ms.: *pare.* Ediţia din 1964 continuă să transmită greşala de tipar din ed. 1885: *Numai* **are** *că.*

CXCVII. Reprezintă amplificarea celor două variante absolut identice din: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872, respectiv: ms. nr. 2 197.II.84, r. $3^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V., şi ms. nr. 2 197.II.28, f. $4^{r\cdot}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Editorii au adăugat v. 3—4. În ms. v. 2: **în** *foc.*

CXCVIII. Reprezintă amplificarea a trei variante absolut identice, respectiv: ms. nr. 2 197.II.141, f. $1^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: CERGHID, jud. Mureş. Data: 1863. Are clasificarea provizorie a lui Jarník: „leneosa"; ms. nr. 2 197. II.177, f. $2^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „lenea si batj.". Şi ms. nr. 2 197.II.184, f. $3^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Are clasificarea provizorie a lui Jarník: „f. lenosa". Editorii au adăugat primul vers. În ms. v. 2: **Cu** *fîntîna.*

CXCIX. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.42, f. $2^{v\cdot}$, t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 1 şi v. 10 şi au introdus transcrierea emistihială. În ms. v. 1 identic cu v. 2, v. 2—3 (resp. 3—6): *Vinde patru, lasă doi / Şi ia pat cu perini moi;* v. 4: *Şi vine iapa-nşelată;* v. 5: *şi ia;* v. 6: *Ba nu, nu mîndruţă, nu;* v. 7: *C-oi vinde;* v. 8: *lua-un zbici.* Alte 3 variante trebuie transcrise în întregime, pentru ineditul pe care-l aduc:

a) Ms. nr. 2 197.II.27, f. $5^{v\cdot}$ — $6^{r\cdot}$, t. 9—11 (numerotarea culegătorului).

Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1872—1873.

Bărbate, sufletul meu,
Şase boi pare c-avui.
Taie [doi?] şi vinde doi
Şi nu cumpăra-un război.
Războiu unde se pune,
Dracul vede haine bune.
Vinde patru, şi-mi ia patu,
Ori vinde doi din tînjele,
Ia-mi sopon şi ruminele;
Vinde-o vacă şi-un viţel
Şi-mi ia-o perină şi-un ţol.
Bărbatul s-a socotit,
Merse-n tîrg şi-a tîrguit
Tot ce lui i-a trebuit:
Două biciuri de curele,
Din drac să facă muiere.

b) Ms. nr. 2 197.II.104, f. $5^{r\cdot-v\cdot}$, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863.

Bădiţo, cu şesă boi,
Vinde patru
Şi-mi fă patul,
Vinde doi
Şi-mi fă război,
Şi mi-l pune după casă,
Cîţi vor trece, toţi să ţeasă,
Tot cu paie de pre casă.

c) Ms. nr. 2 197.II.113, f. $1^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

Bărbate cu şase boi,
Vinde patru, lasă doi
Şi ia loc de făgădău,
C-acolo-i trăi şi eu.

CC. Nu am aflat în cuprinsul culegerii prototipul piesei.

CCI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.141, f. $1^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: CHERGHID, jud. Mureş. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 1—2 şi 7. În ms. v. 1 (resp. 3): *cuculeţule;* v. 4 (resp. 6): *Că le-a rămas vacile.* Clasificarea lui Jarník: „leneosa".

CCII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.68, f. $3^{r\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 3: *bărbatu;* v. 4: *Eu să-mi mătur, s-aştern;* v. 5: *Să pun oglinda-n.* Varianta: ms. nr. 2 197 II.27, f. $101^{v\cdot}$ — $102^{r\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul: *Chiuituri poporale,* diferă la v. 3: *Cîmpul;* v. 4: *Eu să mătur, s-aştern patul;* v. 5: *Să pun oglinda-n fereastră.* Fragmentar e textul: ms. nr. 2 197.II.59, f. $3^{v\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 1: *Frunză verde de ovăz;* v. 2 identic; v. 3: *să-l vadă barbatu;* v. 5: *Eu să mătur, s-aştern patu;* v. 5: *Pre cîndu-mi vine bărbatu.*

CCIII. Reprezintă prelucrarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.184, f. $9^{v\cdot}$, t. 52 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 2 şi 5—7, după ce au suprimat v. 1—2 din original. În ms. v. 1—2: *Aseară am fost în clacă, / N-am găsit fată să-mi placă;* v. 3 (resp. 1): *Şi m-am dus în;* v. 4—5 identice cu v. 3—4 din versiunea publicată. Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „zelotipia".

CCIV. Reprezintă prelucrarea variantei: ms. nr. 2 197.II.71, f. $1^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 1, 4 şi au suprimat v. 12 — 13 din original. În ms. v. 4: *Merge-n codru după;* v. 13—14: *Ardă-te focul spată, / Că mi-ai făcut pînza spartă.* Dispoziţia emistihială numai la v. 6—7 (resp. 9—10).

CCV. Reproduce aproape exact cele două variante absolut identice din: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872, respectiv. ms. nr. 2 197.II.122, f. $4^{r\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V. Sau: ms. nr. 2 197. II.8, f. $4^{v\cdot}$, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. În ms. v. 2: *Care şi-a;* v. 3: *Şi-a lăsat;* v. 4: *Şi-a vînt la joc.*

CCVI. Reprezintă reducerea variantei: ms. nr. 2 197. II.135, f. $1^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au suprimat v. 5—6 din original, transcriind restul aproape fidel. În ms. v. 2: *Tot cu haine*, v. 5—6: *De-a ei mînă nu-s ţesute, / Că-s lucrate pre bancnote;* v. 8 (resp. 6): *Bine-mbracă;* v. 9 (resp. 7): *armeni;* v. 10 (resp. 8): *fată-mbrăcată.* Primele 6 versuri circulă şi independent, cum probează varianta: ms. nr. 2 197.II.153, f. $2^{r\cdot-v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data: 1863. În ms. v. 1: *lelii;* v. 2: *Cu haină mîndră;* v. 3: *bine-i s-ar şedea;* v. 4: *făcută;* v. 5—6: *Dar, zău, de ea nu-i făcută, / Că-i luată pre băncută.* În două cazuri întîlnim o formulă mai amplă, pe care o transcriem în întregime: ms. nr. 2 197.II.184, f. $7^{v\cdot}$, t. 36—37 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

Bine-i stă mîndrei gătată
Cu hainele dintr-o şatră,
Dar mai bine i-ar şedea
De-ar fi ţesute de ea.
Pre poliţă te poţi uita,
Că nimica nu-i afla;
În ladă poţi scuipa,
Că nimica nu-i spurca,
Făr-un hîrb cu rumenele
Şi cu-oglinda lîngă ele.

Replica sa: ms. nr. 2 197.II.172, f. $1^{r\cdot-v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU M. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, diferă la v. 2: *Cu veşminte din o;* v. 3: *Da;* v. 5: *Pre culme;* v. 6 şi 8: *Că nimicu veri;* v. 9: *Num-un;* v. 10: *Cu oglinda.* Numai catrenul iniţial se găseşte în: ms. nr. 2197.II.46, f. $2^{v\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. Acesta diferă de versiunea publicată la v. 2: *Zău, cu haine tot din;* v. 3: *mai bine-i s-ar şedea;* v. 4: *Dacă le-ar fi ţesut ea.* Şi ms. nr. 2 197.II.27, f. $41^{v\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU (?), jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine sau hore de lingă Alba-Iulia.* Acesta diferă la v. 1: *lelii;* v. 2: *Cu veşmintele din;* v. 4: *Dacă le-ar fi făcut ea.*

CCVII. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.109, f. $4^{r\cdot}$, t. 47 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872.

CCVIII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.114, f. $2^{r\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 5–6. În ms. v. 2: *iţe;* v. 3: *Făr-o ţîr';* v. 4: *Mi-ar ţese şi-a mea drăguţă.* Cu satira mai pronunţată e varianta: ms. nr. 2 197.II.68, f. $3^{r\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Aceasta adaugă, după catrenul iniţial absolut identic cu versiunea publicată, versurile (5–6): *Da să ţeasă cu sucala, / Precum nu ştii matahala.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.183, f. $2^{v\cdot} - 3^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Are un caracter hortativ. În ms. v. 1–2: *De-ar da domnul Dumnezeu / Să se ţeasă pînza-n tău;* v. 3 identic cu v. 2; v. 4: *Să ţeasă şi-a mea nevastă;* v. 5: *Făr-o ţîr';* v. 6: *Să ţeasă.* Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „economia".

CCIX. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.170, f. $2^{v\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MUNŢEANU IERONIM, cl. V. Localitatea: BĂGĂU, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 3 şi 10–11. În ms. v. 2: *ca o floare;* v. 3 (resp. 4): *E frumoasă ca o;* v. 6 (resp. 7): *pre picioare;* v. 7 (resp. 8): *Dacă-apune sîntul;* v. 8 (resp. 9): *s-o omoare.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.71, f. $1^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872. Cuprinde primele 7 versuri, transcrise exact ca în versiunea publicată. Varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. $102^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Chiuituri poporale.* Aduce elemente inedite. Cuprinde v. 3–5 din versiunea publicată transcrise destul de fidel, urmate de un catren inovator. În ms. v. 2 (resp. 4): *cît o cruce;* v. 3 (resp. 5): *Dar la;* v. 4–7: *Dimineaţa-i roua rece, / Preste zi să prea-ncălzeşte, / Cînd o calcă la ojină, / O pişcă ţînţari de mînă.* Fragmentară e varianta: ms. nr. 2 197.II.46, f. $4^{v\cdot}$, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. Aceasta cuprinde doar 4 versuri (respectiv v. 4–7 din versiunea publicată). În ms. v. 2 (resp. 5): *La lucru nu o pot;* v. 3: *Pîn'răsare sfîntu soare;* v. 4 (resp. 7): *Ea se udă.*

CCX. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.120, f. $1^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SOCOL IOSIF, cl. VII. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureş. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 9–13, eliminînd ultimele 2 versuri (9–10) ale originalului. În ms. v. 3: *ţin sărbătoare;* v. 4: *Căci i se dă;* v. 5: *Joile sînt legate;* v. 8: *Eu încă nu mă muncesc;* v. 9–10: *Dar sîmbăta am lucrat / Şi nu mi s-au arătat.*

CCXI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.68, f. $2^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 3–4, transcriind originalul cu destulă fidelitate. În ms. v. 1: *Luaţi sama, feciori;* v. 2: *drăguţă;* v. 5: *Şi-aşa;* v. 6: *Ca şi-o;* v. 6: *Dindărăpt scurtă-n crătinţă;* v. 7: *ţungă-n;* v. 8: *Dindărăpt.*

CCXII. Reproduce absolut exact cele două texte identice transcrise de culegătorul: GHERMAN IOAN, cl. VII, din localitatea: ASINIP, jud. Alba în 1863, respectiv ms. nr. 2 197.II.94, f. $4^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník), şi ms. nr. 2 197.II.104, f. $7^{v\cdot}$, t. 50 (numerotarea lui Jarník).

CCXIII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.80, f. $2^{r\cdot-v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 1 şi 4, transcriind originalul aproape exact. În ms. v. 1 (resp. 2): *Mîndro;* v. 2 identic cu v. 3; v. 3 (resp. 5): *Da te strică gura ta;* v. 4 identic cu v. 6.

CCXIV. Reprezintă amplificarea, cu sugestii dintr-alte direcţii a variantei: ms. nr. 2 197.II.80, f. $2^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 1, 5–6 şi 10, transcriind originalul cu destulă fidelitate. În ms. v. 1 (resp. 2): *Mîndro;* v. 2 (resp. 3): *ai fi frumoasă;* v. 4 (resp. 7): *Că ia din;* v. 5 (resp. 8): *Îi cusută;* v. 6 (resp. 9): *Da ia din;* v. 7 (resp. 10): *Îi cusută.* Versurile 5–6 provin din varianta: ms. nr. 2 197, f. $4^{r\cdot} - v\cdot$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: AŞ NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1–3 identice cu v. 2–4 din versiunea publicată: v. 4–5 (resp. 5–6): *Da ţi-o coasă făina, / Şi coşu [cu] slănina;* v. 6–7: *De jucat, tu ştii juca, / Da cu brîgla nu ştii da.* După v. 5 refrenul: *Apoi şi numa;* după v. 8: *hop.*

CCXV. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.153, f. $5^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data: 1863. În ms. v. 3: *mă ştiu juca.* Cu elemente inedite e varianta: ms. nr. 2 197.II.146, f. $4^{r\cdot}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea: LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Aceasta, după primul distih, identic cu cel din versiunea publicată, cuprinde (v. 3–6): *Pre tălpig nu ştiu călca, / Cu brîglele nici aşa; / Oi, pînza nu ştiu direge, / Tot bărbatul ştiu alege.* Alte două variante valorifică numai finalul versiunii publicate. Astfel, textul: ms. nr. 2 197.II.20, f. $1^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEMEŞ IOAN JUNIOR, cl. V. Localitatea: POIANA, jud. Cluj. Data: 1863. Are v. 1 identic cu corespondentul său; v. 2 (resp. 4): *Pînea nu;* v. 3 (resp. 5): *Pre lopată nu ştiu;* v. 4 (resp. 6): *De n-o oi lega.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.111, f. $5^{r\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863. Are v. 1 identic cu corespondentul său v. 2 (resp. 4): *Pită nu ştiu;* v. 3 (resp. 5): *n-o ştiu* v. 4 (resp. 6): *Fără s-o leg cu o.*

CCXVI. Reprezintă prelucrarea substanţială a unor variante, ca cele pe care le oferim în transcriere integrală mai jos (cu sublinierea versurilor întîlnite în versiunea publicată).

a) Ms. nr. 2 197.II.123, f. $3^{r\cdot} - v\cdot$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872.

M-a mînat maica să ţes.
Eu de harnică ce-am fost,
M-am suit în pod şi-am şest,
M-am uitat printre podele
5 Şi prin iţă, şi prin spată
Ca şi-o iapă-mpiedicată.

La v. 3, culegătorul scrie forma dublă a verbului: „M'am suitu in podu sì-am siedi (u) tu (siestu)", din care am preferat-o pe cea contrasă.

b) Ms. nr. 2 197.II.182, f. $5^{r\cdot} - v\cdot$, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872.

M-au mînat mama să ţes,
Eu mă sui în pod şi şez
Şi mă uit printră podine
4 Cum ţesă maica de bine.

CCXVII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.69, f. $8^{r\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 5. În ms. v. 1: *Zise tata;* v. 4: *Să-i aduc putoare-n casă.*

CCXVIII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.155, f. $1^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRAŞĂU, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 1: *Aşa-i rîndu;* v. 2: *Ca şi rîndu;* v. 5: *Dară cînd le suflă vînt;* v. 8: *nu debuesc.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.174, f. $3^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea: ŞARD, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Aşa-i;* v. 2: *Cum e;* v. 3: *mitutele;* v. 4: *clombă;* v. 5: *cînd bate;* v. 6: *jos, da;* v. 8: *nu-i debuesc.* Ultima variantă renunţă la latinismul din

final : ms. nr. 2 197.II.142, f. 2^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP VASILE, cl. V. Localitatea : CIPĂU, jud. Mureş. Data : 1872. În ms. v. 1 : *Aşa-i ;* v. 2 : *Cum e ;* v. 3 : *multe, mitutele ;* v. 4 : *în cleoambe ;* v. 5 : *cînd bate ;* v. 6 : se *putrezesc ;* v. 7 : *Nimănui.*

CCXIX. Reprezintă amplificarea disproporţionată a singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.177, f. 4^{r}, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea : OBREJA, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 3—6, dar au transcris absolut exact originalul (v. 1—2). Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „batj.".

CCXX. Reprezintă prelucrarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.71, f. 3^{v} — 4^{r}, t. 21 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea : CIUNGA, jud. Alba. Data : 1872.

Bade, vîntu arde cîmpu
Şi-a rămas o buruiană :
Seamănă cu-a mea ghiulbeană ;
Şi-a rămas o porumbea :
Seamănă lelea cu ea.

Am subliniat ceea ce a intrat în compunerea versiunii publicate.

CCXXI. Nu am aflat prototipul piesei în cuprinsul culegerii.

CCXXII. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.132, f. 2^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP SIMEON. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863—1867. În ms. v. 3 : *Doamne, Doamne ;* v. 5 : *băiatul tău.* Primele două versuri se întîlnesc în culegere ca circulînd şi independent : ms. nr. 2 197.II.141, f. 1^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP GEORGE, cl. V. Localitatea : CERGHID, jud. Mureş. Data : 1863.

CCXXIII. Nu mai puţin de 13 variante (din care 4 dezvoltate pe linia unor inovaţii inedite) ilustrează motivul, ceea ce, cu textul de la nr. CXVII, ridică numărul la 14 şi atestă frecvenţa şi intensitatea circulaţiei sale în zonă la data întocmirii culegerii. Din acestea, 9 texte sînt catrene. Detaliile lor tehnice sînt :

a) Ms. nr. 2 197.II.177, f. 3^{r}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea : OBREJA, jud. Alba. Data : 1863.

b) Ms. nr. 2 197.II.122, f. 3^{v}, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SURDESCU D., cl. V. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1872.

c) Ms. nr. 2 197.II.132, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP SIMEON. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863—1867.

d) Ms. nr. 2 197.II.133, f. 4^{v}, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegător : PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea : BUDIU MIC, jud. Mureş. Data : 1863.

e) Ms. nr. 2 197.II.109, f. 2^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data : 1872.

f) Ms. nr. 2 197.II.80, f. 4^{v}, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea : ICLOD, jud. Alba. Data : 1863.

g) Ms. nr. 2 197.II.8, f. 3^{v}., t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1872.

h) Ms. nr. 2 197.II.112, f. 2^{r}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863.

i) Ms. nr. 2 197.II.54, f. 1^{r}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863.

Analiza comparativă a acestor 9 variante arată :

v. 1 : *Dragă mi-i leliţa-naltă* : a ; *mîndruţa* : b, e, f, g, i ; *drăguţa* : h ; *Place-mi fata cea înaltă* : c ; *lelea care-i naltă* : d.

v. 2 : *Că-ţi dă gura preste poartă* : a, b, g ; *Că-mi dă gură* : c, d, h, i ; *Că dă* : f ; *Că sărută* : e.

v. 3 : *Da leliţa mititea* : a, d ; *mîndruţa* : f ; *drăguţa* : h ; *Dar mîndruţa mitutea* : e ; *Dar mîndruţa tinerea* : b, g ; *Da cea mai mitutea* : c ; *Da care-i mai* : i.

v. 4 : *Se-ntindea şi n-ajungea* : a, b, c, d, e, g, h, i ; *Se tindea* : f.

Editorii au preferat la v. 1 : varianta *a*, la v. 2 : variantele *c, d, h, i*, la v. 3 : variantele *a, d* şi la v. 4 : variantele *a, b, c, d, e, g, h, i*, mergînd nu numai pe formulele cele mai stabile, ci şi pe unele extrem de locale.

Transcriem în continuare, pentru ineditul lor, textul integral al variantelor mai ample :

a) Ms. nr. 2 197.II.28, f. 3^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872.

Îmi place mîndruţa-naltă,
Că-mi dă gura preste poartă.
Dar mîndruţa mitutică
La sărutat se ridică,
Se ridică pre opincă.

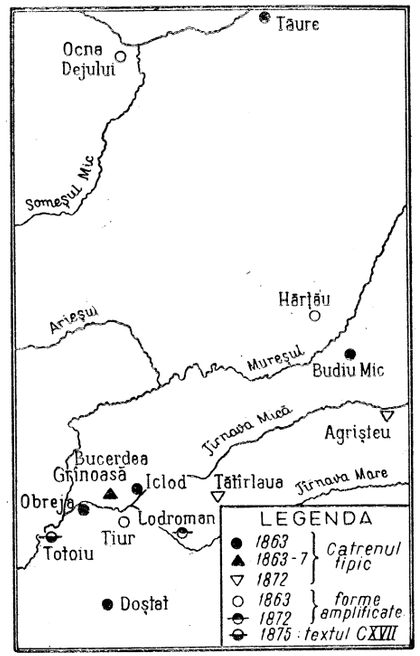

Structura motivică a textului S. 223 : „Dragă mi-i leliţa-naltă".

b) Ms. nr. 2 197.II.184, f. 9^{r}, t. 48 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863.

Dragă mi-i lelea înaltă,
Că dă gura preste poartă.
Da leliţa scurticea
Se-ntinde ca o nuia
Şi tot nu poate să dea.

Jarník scrie în dreptul lui „nulia" (v. 4) : „nueá".

c) Ms. nr. 2 197.II.153, f. 8^{r}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea : HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data : 1863.

Dragă mi-i leliţa-naltă,
Că-mi dă gura preste poartă.
Dar leliţa scurticea
Se-ntindea ca şi-o nuia,
Să-mi deie gura şi ea,
Dară ea nu ajungea.

d) Ms. nr. 2 197.II.185, f. 20^{r} t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STRĂJANU MIHAIL, cl. VIII. Localitatea : TIUR, jud. Alba. Data : 1863.

Dragă mi-i mîndruţa-naltă,
Că-ţi dă gura preste poartă,
Dar mîndruţa mititea
Se-ntindea
Şi n-ajungea.
S-ar întinde,
Nu-i de unde ;
S-ar zgîrci,
Mai mică-a fi.

CCXXIV. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.73, f. 3^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEŢELCA, jud. Alba. Data: 1865. Editorii au adăugat v. 3, provenit dintr-o altă variantă. În ms. v. 1: *mîndre-s;* v. 4 (resp. 5): *I oablă.* Cu aceeaşi schemă e varianta: ms. nr. 2 197.II.28, f. 1^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Aceasta diferă la v. 3 (resp. 4): *Da cele cu* [indescifrabil]; v. 4 (resp. 5): *Îs oable.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.109, f.3^{v}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872. A furnizat v. 3 din versiunea publicată. În ms. v. 4–5: *Numai mîndra făr'de el / E ca trasă prin inel;* restul este transcris absolut exact.

CCXXV. Reprezintă amplificarea tuturor variantelor din culegere care ilustrează acest motiv poetic. Editorii au adăugat v. 3 şi au inversat ordinea ultimelor două versuri. Varianta: ms. nr. 2 197.II.62, f. 4^{r}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 2: *ne-a făcut;* v. 3 (resp. 4): *De o-am scoate şi;* v. 4: *Să ne facă şi.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.42, f. 2^{v}, t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. Diferă la v. 2: *ne-a făcut;* v. 3 (resp. 5): *De-o aş scoate şi;* v. 4: *Să ne facă şi.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.54, f. 4^{r}, t. 50 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 2: *ne-o făcut;* v. 3 (resp. 5): *Şi am scos-o şi;* v. 4: *Să ne facă şi.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.183, f. 2^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Este identică la v. 1–4 cu versiunea publicată.

CCXXVI. Reprezintă reducerea variantei: ms. nr. 2 197.II.175, f. 3^{r}, t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au eliminat primele 2 versuri (variantă la nr. anterior). În ms. v. 1–2: *Asta-i mîndra care-o vezi / Care ne-a făcut scoverzi;* v. 3 (resp. 1): *sînţii;* v. 4 (resp. 2): *de şi-a rupt.* Jarník subliniază la v. 4 „castu" şi scrie alături: „cadiutu".

CCXXVII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.112, f. 2^{r}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 3–4. În ms. v. 2: *pînă-n brăcinar.*

CCXXVIII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.153, f. 2^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data: 1863. În ms. v. 1: *Ciudă-mi e şi ciudă-mi;* v. 3: *c-a mai creşte;* v. 5: *Şi coada la iepuri.* În două cazuri debutează divers şi are structura unui catren. Ms. nr. 2 197.II.184, f. 11^{v}, t. 62 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Are la v. 1–2: *Mult mă mustră măicuţa, / Că mi-i mică drăguţa;* v. 3: **eă** *mai creşte;* v. 4: *Cînd* **a** *prinde.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.172, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, face la v. 1–2: *Mîtu mă mustră măicuţa / Că mi-i mică drăguţa;* v. 3: *c-***a** *mai creşte;* v. 4: *Cînd* **a** *prinde.*

CCXXIX. Reproduce, destul de liber, cele două variante, aproape identice, din: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872, respectiv: ms. nr. 2 197.II.112, f. 4^{r}, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V, sau ms. nr. 2 197.II.8, f. 4^{v}, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. În ms. v. 1: *cinaşă;* v. 2: *Că-i şi de cîmp şi de casă;* v. 3: *Da, zo, mîndra hălăioaie;* v. 5: *Se tot roagă ca s-o.* Cea de-a doua, v. 1: *cinaşă;* v. 2: *Că e şi de cîmp şi casă;* v. 3: *Da, zău, mîndra;* v. 5: *Se tot roagă ca să.*

CCXXX. Reprezintă prelucrarea (reducere şi amplificare concomitentă) a singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.71, f. 3^{v}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 4 – 5 şi au suprimat v. 1 – 3 din original. În ms. v. 1 – 3: *Fereşte-mă pe min', Doamne, / De cuţit făcut custură, / De lelea hîdă la gură;* v. 4 (resp. 1): **drăguţ** *Doamne;* v. 6 (resp. 3): *Şi de lelea;* v. 7, (resp. 6): *Şi fereşte-mă pre min', drăguţ;* v. 8 (resp. 7): *De măzăricheaoloiată;* v. 10–11 identice cu corespondentele lor din versiunea publicată. V. 4–5 ale versiunii publicate circulă independent. Vezi varianta: ms. nr. 2 197.II.118, f. 3v^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RUSU AUGUSTIN, cl. V. Localitatea: UIOARA, jud. Alba. Data: 1863. Cu refrenul: „na copile, na!"

CCXXXI. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.177, f. 3^{r}, t. 23–24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. În ms.v. 4: *Cu gură de diac;* v. 7: *dulducuţă;* v. 8: *donicuţă.* Mai frecvent, motivul circulă independent sub forma catrenului iniţial. De altfel, aşa şi numerotase Jarník materialul anterior (23 şi 24), despărţind cele două catrene, pe care însă în versiunea tipărită le-a unit într-o singură piesă. Pentru o asemenea situaţie avem 3 variante. Primele două: ms. nr. 2 197.II.186, f. 2^{v}, t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: TÎRNĂVEANU IOAN, cl. V. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863. Şi ms. nr. 2 197. II.112, f. 3^{r}, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Acestea sînt absolut identice cu v. 1–4 din versiunea publicată. Varianta: ms. nr. 2 197.II.42, f. 1^{v}, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. Diferă la v. 3: **Că** *se ţin;* v. 4: *Şi cu* **gură**.

CCXXXII. Reproduce aproape fidel varianta: ms. nr. 2 197.II.119, f. 3^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. În ms. v. 1 (resp. 1–2): *cindenele* (?); v. 4: *Şi trimis;* v. 5: *Că ele-s.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.169,f. 2^{v}, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *de pe-aicea;* v. 2: *în munte;* v. 4: *Da-o venit cartea;* v. 5: *numai.* La v. 5 culegătorul scrie: „Ca' su(suntu) tote numai nevoi". Varianta: ms. nr. 2 197. II.187, f. 2^{r}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1 (resp. 2): *Vint-o carte de la munte;* v. 2 (resp. 3): *C-aicea-s;* v. 3 (resp. 4): *Da s-a-ntors cartea;* v. 4 (resp. 5): *C-aicea-s numai;* versurile finale (5–6) indescifrabile.

CCXXXIII. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.121, f. 3^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCIU IOAN, cl. VIII. Localitatea: STRAJA, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 2: *Duce;* v. 3: *Ea de nas s-o-nchiedecat;* v. 4: *Şi tăiţeii-o.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.176, f. 1^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Mîndruţa cu nasul;* v. 2: *Duce fasoiu;* v. 3: *-mpiedecat;* v. 4: *Fasoiu şi l-o.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.77, f. 2^{r} t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea: ŞOMOŞTELNIC, jud. Mureş. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Mîndruţa cu nasu;* v. 2: *Duce făsoica;* v. 3: *Şi ea-n nas s-a-mpiedecat;* v. 4: *Şi făsoaica au.*

CCXXXIV. Reproduce absolut exact varianta: ms. nr. 2 197.II.104, f. 6^{r}, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Fragmentar e textul: ms. nr. 2 197.II.46, f. 2^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. Acesta cuprinde numai distihul iniţial transcris la v. 1: *Lelea cu şir;* v. 2: *Şi-au uitat.*

CCXXXV. Reprezintă prelucrarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.114, f. 3^{r}, t. 24 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. În ms. v. 4: **Ba** *urîta;* v. 5–6: *Rădăcina dintre flori, / Ciuful dintre feciori.*

CCXXXVI. Reproduce absolut exact varianta: ms. nr. 2 197.II.129, f. 5^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RADU SIMION, cl. V şi RADU IOAN, neidentificat. Localitatea: BELDIU, jud. Alba. Data: 1863, din ciclul *Strigări.* Fragmentar e textul: ms. nr. 2 197.II.13, f. 1^{v}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. Cuprinde numai distihul iniţial transcris la v. 1: *Pentru mîndra.*

CCXXXVII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.64, f. 1^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea: CERGHIZEL jud. Mureş. Data: 1872. Editorii au inversat ordinea ultimelor două versuri. În ms. v. 1: *Mîndra mea de;* v. 2 (resp. 3): **În** *poale se-***mpie***dică.* De regulă, motivul apare amplificat. Textul caracteristic e următorul: ms. nr. 2 197.II.68, f.

$6^{r\cdot}$, t. 47 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872.

Mîndra-naltă smernică
De poale se-nchiedecă:
Nu ştiu poalele îs largi,
Ori cătanele îs dragi;
Nu ştiu poalele îs lungi,
Ori cătanele-s urîţi.

Faţă de acesta, varianta: ms. nr. 2 197.II.41, f. $2^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CRIŞAN M. IOSIF, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Mîndra mea de;* v. 2: *În poale;* v. 3: *i-s largi;* v. 4: *O cătanele-i sînt.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.182, f. $6^{v\cdot}$, t. 30 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Mîndra mea de falnică;* v. 2: *se-mpiedecă;* v. 3: *i-s largi;* v. 4: *Ori militarii i-s dragi.* Debutează diferit varianta: ms. nr. 2 197.II.158, f. $2^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POGANU TEODOR, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863. Are la v. 1–2: *Lelea cu brîu şi cu zale, / La gură-i toată zăbale;* v. 3 identic cu v. 1 a versiunii publicate; v. 4 (resp. 3): *În poale se-mpiedecă.*

CCXXXVIII. Reproduce absolut exact varianta: ms. nr. 2 197.II.3, f. $15^{v\cdot}$, t. 56 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au introdus dispoziţia emistihială a primelor două versuri, transcrierea originalului este însă riguros exactă. În culegerea mai veche, din aceeaşi localitate, a lui N. Pauleti, motivul este absent. Fragmentar e textul: ms. nr. 2 197.II.10, f. $4^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHEORGHIŢĂ N., cl. VIII. Localitatea: or. BISTRIŢA (şi jur), jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Acesta cuprinde numai distihul iniţial, transcris la v. 1: *Toată baba-a sărit baltă;* v. 2 (resp. emistihul 4): **şi-a rupt** *limba.*

Trecui valea şi-un părău,
Mă-ntîlnii cu socru-meu.
— Ia, ginere, fata mea,
Că-ţi dau şasă boi cu ea.
— Să-mi dai şasă lîngă şasă,
Fata ta nu-mi trebe-n casă.

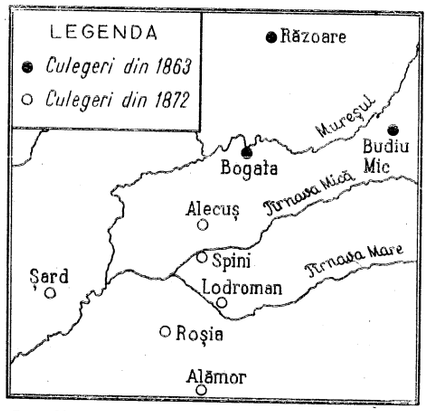

Localizarea şi datarea variantelor la textul S. 240: „Mă-ntîlnii cu socru-meu".

CCXXXIX. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.68, f. $4^{r\cdot}$, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872.

CCXL. Editorii au avut la îndemînă 11 variante din 9 localităţi. Aceasta arată că la data culegerii motivul avea o puternică difuziune în zonă. Oferim pentru aceasta şi harta culegerilor.
Tipică pentru întregul ciclu de variante, dar şi pentru maniera de a lucra a editorilor, este varianta pe care o transcriem în continuare: ms. nr. 2 197.II.172, f. $2^{r\cdot}$, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M., neidentificat. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

Trecui valea şi-un părău,
Mă-ntîlnii cu socru-meu.
— Ia, ginere, fata mea,
Că-ţi dau şasă boi cu ea.
— Să-mi dai şasă lîngă şasă,
Fata ta-i scurtă-n picioare,
Mamei-i trebe ţesătoare;
La tălpige nu ajunge,
De nu i-om pune cîrlige.

La v. 6 şi 8, culegătorul foloseşte latinismele: „deba" pentru „trebe" (= trebuie).
Faţă de acest text, varianta: ms. nr. 2 197.II.49, f. $3^{r\cdot}$, t. 7 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea: RĂZOARE, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Mă tîlnii cu socru-mio;* v. 3: *jinere;* v. 4: *Că-s dau;* v. 7: *Că fata ta-i;* v. 8: *Maichii-i;* v. 9–11: *Nu fi, jinere supărat, / Că i-om pune catarigi / Şi-apoi a-ajunge la tălpigi.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.2, f. $2^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea: BOGATA, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 3: *El mie îmi zise-ra;* v. 9: *Maicii-i debe;* v. 11: *catarige.* Pentru *tălpige,* culegătorul scrie: „talcige". Varianta: ms. nr. 2 197.II.174, f. $1^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea: ŞARD, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 3: *Socru meu aşa zicea;* v. 7 (resp. 6): *n-o bag în;* v. 9 (resp. 8): *Maichii-i,* v. 10–11: *Fata ta-i mare la ţîţe, / / N-ajunge cu mîna la iţe.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.133, f. $3^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 3: El mie îmi zisera; v. 4 (resp. 3): *Ia, junere;* v. 9 (resp. 8): *Maicii-i;* v. 10 (resp. 9): *n-o ajunge;* v. 11 (resp. 10): *pune catarige.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.68, f. $2^{v\cdot}$ – $3^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1–3: *Trecui valea şi-un deal mare, / Mă-ntîlnii cu socru-n cale. / Socru meu din grai grăia;* v. 4 (resp. 3): *Ia-mi, junere;* v. 5 (resp. 6): *Şi nu-ţi iau fata ta-n;* v. 9 (resp. 8): *Maicii-i trebă;* v. 10–11: *Fata ta-i om fără spor, / Maicii-i trebă ajutor.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.6, f. $2^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872. Diferă la v. 5: *De mi-i da şase-şi cu;* v. 6: *nu-mi trebă;* v. 8: *Maicii-i trebă;* v. 9–10: *Dar i-om pune catarigi, / / Doar ar ajunge la tălpigi.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.16, f. $6^{v\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALDEA IACOB, cl. VIII. Materialul este nelocalizabil. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Trecu badea un;* v. 2: *Se-ntîlni cu socru-său;* v. 3: *Ia-mi, junere;* v. 6: *n-o bag;* v. 8: *Mie-mi trebă;* se încheie aici. Varianta: ms. nr. 2 197.II.28, f. $7^{v\cdot}$, t. 51 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 2: *socrul meu;* v. 3: *Socrul meu aşa zicea;* v. 4 (resp. 3): *Ia, giunere;* v. 6 (resp. 5): *şi cu şasă;* v. 7 (resp. 6): *Că eu nu ţi-o scot din casă;* se încheie aici. Varianta: ms. nr. 2 197.II.59, f. $1^{r\cdot-v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 2: *Mă-ntîlnesc;* v. 4: *Şasă boi îţi dau;* v. 5: *De mi-ai da şasă cu;* v. 6: *n-o bag în.* Cu hipertrofierea satirei pînă la caricatură e varianta: ms. nr. 2 197.II.3, f. $9^{r\cdot-v\cdot}$, t. 37 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. Aceasta diferă la v. 3: *Socru-meu aşa zicea;* v. 4 (resp. 3): *Ia, junere;* v. 5 *Patru junci îţi dau cu ea;* după care urmează v. 6–13: *Eu aşa poate c-aş vrea, / / Că, zău, juncii mie-mi plac, / Da cu toanla ce să fac? / O s-o vînd să-mi iau tabac. / — Toanla ta-i mare la dinţi, / Nu ştie toarce la cîlţi; / Toanla ta-i mare la ţîţe, / Nu ştie schimba la iţe.*

CCXLI. Reprezintă prelucrarea (reducere şi amplificare concomitentă) a singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.43, f. $1^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRAUR ZAHEI, cl. V. Localitatea: POARTA, jud. Mureş. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 1–4 şi au suprimat v. 1–4 şi 7–9 din original. În ms. v. 1–4: *Trecui valea pre-un ciocan / La fata de bocotan. / Da mă-mbie cu moşie / Să iau hîda lui mnie;* v. 6: **Da** *cu hîda;* v. 7–9: *De-ar da Dumnezeu o moarte, / Să moară hîdele toate, / Să moară şi a mea hîdă.*

CCXLII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.141, f. $1^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: CERGHID, jud. Mureş. Data: 1863. În ms. v. 2 şi 4: *N-oi lua.* Cu acţiunea trecută la perfectul simplu e varianta: ms. nr. 2 197. II.80, f. $3^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1 şi 3: *Pintr-o ţîr';* v. 2: *Luai fata ai;* v. 4: *O luai fără dinţi în gură.*

CCXLIII. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. $109^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data:

1876. Din ciclul *Versurele*. Editorii au suprimat ultimele patru versuri ale originalului (v. 9–12), transcriind restul destul de fidel. În ms. v. 1 : *care-i în;* v. 2 : Nai **de** *ce-o;* v. 3 : *Căci îi trebe;* v. 4 : **Şi** *se culcă;* v. 7 : *Caută-n oală;* v. 9—12 : *Dară mînce foc şi pară, / Dacă nu iese pre-afară, / Să socoată la galiţe / Şi-i a pune pre poliţă.*

CCXLIV. Reproduce destul de fidel varianta : ms. nr. 2 197.II.27, f. 102$^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU. jud. Alba. Data : 1876. Din ciclul *Chiuituri poporale*. În ms. v. 3 : *Mai bin'iau una;* v. 4 : *Car'eu;* v. 5 : *Şi ce-oi zice*. Numai primele 5 versuri cuprinde varianta : ms. nr. 2 197.II.184, f. 5$^{r\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Are clasificarea provizorie a lui Jarník : „cene-i de luatu", care diferă la v. 1 : *De-aş trăi cît piatra-n;* v. 2 : *N-aş lua;* v. 3 : *Să-mi poruncească ea mie;* v. 4 (resp. 3) : *Ci-aş lua-o mai;* v. 5 : *Ce oi zice*. Redusă la numai patru versuri e varianta : ms. nr. 2 197.II.109, f. 2$^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data : 1872. În ms. v. 1 : *De-aş trăi cît piatra-n;* v. 2 : *cu-avuţie;* v. 3 : *Fără-mi iau una;* v. 4 (resp. 5) : *Ce-oi zice eu ca.*

CCXLV. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 101$^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Din ciclul *Chiuituri poporale*. În ms. v. 6 : *Dar gunoiu-i pute-n casă.*

CCXLVI. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.135, f. 2$^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea : VINGARD, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 4 : *Dar aceea mai bogată;* v. 5 : *Mult mă mustră şi mă gată;* v. 6 : *Să-i cumpăr;* v.7 identic cu 10—11 din versiunea publicată ; v. 8 : *Şi de junc nu-i mai ajung*. Unele sugestii pentru v. 1—3 şi 8—9 par a fi venit dinspre varianta : ms. nr. 2 197.II.184, f. 19$^{r\cdot-v\cdot}$, t. 104 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Pe aceasta o transcriem într-altă parte.

CCXLVII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.71, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea : CIUNGA, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 1 şi 3 : *Şi mi-s dragi;* v. 2 : *Şi pre mîndra;* v. 4 : *Şi pre mîndra mînce-o.*

CCXLVIII. Reprezintă reducerea substanţială a unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.68, f. 2$^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea : SPINI, jud. Alba. Data : 1872. Editorii au eliminat v. 4—10 din original, pasaj ce este de fapt o variantă la nr. CCXIV, reţinînd din original numai primele 3 versuri, cărora le-au adăugat v. 4, de încheiere. În ms. v. 3 : **Da** *fata;* v. 4—10 : *Pînă-şi face-o ie bună, / I-tot cu mîna la făină, / Cu cuţitu la slănină. / Ia ei din brîu în sus, / Cusută pre cucuruz; / Ia ei din brîu în jos, / Cusută pre grîu frumos.*

CCXLIX. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.13, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea : MICĂSASA, jud. Sibiu. Data : 1872. Editorii au adăugat v. 3—4 şi au transcris destul de fidel originalul. În ms. v. 1 : *De-aş trăi pînă;* v. 2 : *Să-***mi** *iau;* v. 4 (resp. 6) : *Că* **eu** *ele mori*. Varianta : ms. nr. 2 197. II.142, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP VASILE, cl. V. Localitatea : CIPĂU, jud. Mureş. Data : 1872. Diferă la v. 1 : *Abia-apuc pînă;* v. 2 : *să-***mi** *iau;* v. 3—4 identice cu v. 5—6. Varianta : ms. nr. 2 197.II.3, f. 16$^{v\cdot}$, t. 78 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. Diferă la v. 1 : *De-aş trăi;* v. 2 : „Se me insoru se-mi lieu / Se-mi lieu domna" ; v. 3—4 identice cu v. 5—6. În două cazuri, textele sînt fragmentare, limitîndu-se la distihul iniţial : ms. nr. 2 197.II.132, f. 3$^{v\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP SIMEON. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863—1867 (textul diferă la v. 2 : *să-***mi** *iau*). Şi ms. nr. 2 197. II.141, f. 1$^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP GEORGE, cl. V. Localitatea : GERGHID, jud. Mureş. Data : 1863 (diferă la v. 1 : *mai trăi;* v. 2 : *să-mi iau*). Cu o anexă umoristică este varianta : ms. nr. 2 197.II.112, f. 2$^{r\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *De-aş trăi pînă;* v. 2 : *să-mi iau;* şi adaugă v. 3—6 : *Las-o focului domnie, / Că m-a pus la sărăcie, / Am luat bani împrumut / Şi cu doamna i-am beut.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.184, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Deviază, de la cel de-al patrulea vers, înspre doine nr. CLXXXVI. În ms. v. 1 : *De-aş trăi pînă;* v. 2 identic ; v. 3—4 : *De-aş trăi cît brazii-n munte, / N-aş iubi fată de frunte;* v. 5—9 : *De-aş trăi cît aş trăi, / Fată mare n-aş iubi, / Ci-aş iubi o copiliţă, / Să fiu vara cu drăguţă / Şi iarna cu nevăstuţă.* Materialul e însoţit de clasificarea provizorie a lui Jarník : „specie de amorese".

CCL. Reproduce exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.78, f. 1 $^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător : ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea : or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data : 1863. În ms. v. 4 : *De cimpoia*. Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „descr. batj.".

CCLI. Reprezintă transcrierea destul de liberă a singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 5$^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba Data : 1872—1873. În ms. v. 1 identic cu v. 2 al versiunii tipărite ; v. 2 : *Şi cu mine nu grăieşti ;* v. 3 : **Da** *eşti ;* v. 4 identic cu corespondentul său.

CCLII. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.3, f. 3$^{r\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 1 : *mîndro*.

CCLIII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 30$^{r\cdot}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Doine sau hore poporale*. În ms. v. 1 : *Arză-te;* v. 3 : *Cum în tine ea;* v. 4 : *Ruminele roşi;* v. 5 : *Dacă albă*. Diatriba contra sulimanurilor apare şi în trei alte două variante. Citäm în întregime textul : ms. nr. 2 197.II.27, f. 5$^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1872—1873.

Rumineala din potică
Face pe mîndra voinică.
Rumineală de n-ar fi,
Fetele-ar îmbătrîni.

Replica acesteia : ms. nr. 2 197.II.22, f. 1$^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea : or. HUNEDOARA, jud. Hunedoara. Data : 1872. Diferă la v. 1 şi 3 : *Rumenele.*

CCLIV. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197. II.164, f. 12$^{r\cdot}$, t. 45 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 5 : *Ca faţa să-şi*, v. 7 : *s-a supărat*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.126, f. 3$^{r\cdot}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea : CHEŢANI, jud. Mureş. Data : 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „batj.", diferă la v. 3 : *Pre;* v. 4 : *După ceapă de-ai;* v. 5 : *Ele să se.*

CCLV. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197. II.27, f. 102 $^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Din ciclul *Chiuituri poporale*. În ms. v. 2 : *Colo*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.46, f. 3$^{r\cdot}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea : OCNIŞOARA, jud. Alba. Data. 1872. Diferă la v. 1 : *Vai, mîndră;* v. 3 : *Da cînd eşti nerumenită;* v. 4 : *dragu* (sic !, evident *lapsus calami*). Varianta : ms. nr. 2 197.II.175, f. 2$^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba.Data : 1872. Diferă la v. 1 : *Vai, mîndră;* v. 3 : *Cînd rămîi nerumenită.*

CCLVI. Reproduce întocmai unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.27, f. 101$^{v\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Din ciclul *Chiuituri poporale*. În ms. v. 3 : *Dar* **de** *se;* v. 4 : *zău, nu plăteşte.*

CCLVII. Reproduce aproape întocmai unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.104, f. 3$^{v\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat versul introductiv. În ms. v. 1 (resp. 2) : *Mîndro*.

CCLVIII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.184, f. 11$^{r\cdot}$, t. 58 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI.

jud. Cluj. Data: 1863. În ms. v. 3: *Num-o măsea ruginoasă;* v. 4: **Și** *se ține;* v. 5: **Da**; v. 7: *Și la* **tat-so**. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „batj."

CCLIX. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.136, f. 3^{r}, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BICHIGIU, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 5—6 din versiunea publicată, transcriind însă originalul cu destulă fidelitate. În ms. v. 1 și 3: *pre;* v. 2: *Rumenele;* v. 3: *Știe dracul cum;* v. 5—8 identice cu v. 7—10. Versurile 5—6 ale versiunii publicate provin din varianta: ms. nr. 2 197.II.175, f. 2^{v}, t. [7 b] (numerotarea noastră). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Aceasta debutează divers: v. 1—3: *Te cunosc, mîndră, cunosc, / Ma te cunosc de pre frunte / C-ai pus rumenele multe;* v. 4: *Ști-te dracul;* v. 5: *De pre nas nu ți-a;* v. 6 (resp. 5): *De ți-a rămas.*

CCLX. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.104, f. 1 ^{v}—2^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 2 și au transcris originalul destul de liber. În ms. v. 1: *Mîndro, mîndruleana mea;* v. 2 (resp. 3): **la** *oglindă;* v. 3: *Să prindemu*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.187, f. 1^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUȘ, jud. Alba. Data: 1863. Valorifică numai prima parte a textului. În ms. v. 1: *Vai de mine ce mai mîndră;* v. 2 (resp. 3): **la** *oglindă;* v. 3 (resp. 4): *Și gunoiu.*

CCLXI. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 12^{r}, t. 63 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „lenósa". În ms. v. 1: *Ah, săraca;* v. 3: *O găsii cu rochia rea;* v. 4: **Că** *cea bună*. Formula generalizată în cuprinsul culegerii este însă cea ilustrată de varianta tip: ms. nr. 2 197.II.177, f. 4^{r}, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863.

Mă dusei la mîndra mea
Și-o aflai c-o ie rea.
Cea mai bună și-o cîrpea
4 Să meargă la joc cu ea.

Textul poartă nota lui Jarník: „Sî la Precupu". Varianta acestuia: ms. nr. 2 197.II.133, f. 5 ^{v}· t. 21 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureș. Data: 1863. Diferă la v. 2: *O găsii;* v. 3: *cîrchea*. Fonetismul local *cîrchea* < *carthea*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.2, f. 3^{v}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea: BOGATA, jud. Mureș. Data: 1863. Diferă la v. 2: *O găsii*. Varianta: ms. nr. 2 197.II.4, f. 4^{r}, t. 11 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Și-o găsii*. După v. 2 și 4, în chip de refren, culegătorul scrie: „me cop. me" (= Măi, copila mea!), ca la textul anterior. Varianta: ms. nr. 2 197.II.6, f. 4^{r}, t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător: LAZĂR ALEXEI, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872. Diferă la v. 2: *Și-o găsii;* v. 4: **gioc**. Mult mai amplă și cu circumstanțierea amănunțită a poantelor satirei este varianta de mai jos: ms. nr. 2 197.II.78, f. 1^{v}, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAȘ, jud. Brașov. Data: 1863. Are clasificarea provizorie a lui Jarník: „batjoc."

Mă dusei la mîndra mea,
O găsii cu rochia rea,
Cea mai bună și-o cîrpea,
Să meargă la joc cu ea.
5 Vrea să o-ntoarne pre față
Și nu o putea de ață;
Vrea să o-ntoarne pre dos,
Petecele pica jos.

CCLXII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 102 ^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Chiuituri poporale*. În ms. v. 2: *Hainele de pat mi-e gata;* v. 3: *Nici nu-i . . . nici nu-i*. Trei variante merită să fie citate integral:

a) Ms. nr. 2 197.II.155, f. 3^{r}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureș. Data: 1872.

Mărita-m-aș și eu, ghiata,
Hainele pre pat mi-e gata.
C-am un biet de lepedeu

Și atît l-am puricat,
5 Pînă tot s-a sfîrticat.

b) Ms. nr. 2 197.II.123, f. 3^{r}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIȘOARA, jud. Cluj. Data: 1872.

Mărita-m-aș și eu dor,
Dar n-am fel de țolișor,
C-am avut un lepedeu
Și pînă l-am purecat,
5 Tot bine l-am spintecat.

Neînțelegînd că „dor" (v. 1) vine de la *doară*, culegătorul adaugă între paranteze, în continuarea versului: „sî eu doru(escu)".

c) Ms. nr. 2 197.II.117, f. 3^{v}, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureș. Data: 1872.

Mărita-m-aș și eu, zău,
Și n-am făr-un lepedeu,
Și-atîta l-am puricat
Pînă mi l-am spintecat.
5 Mărita-m-aș și eu biată,
Că și eu îs de mult fată.

CCLXIII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.117, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureș. Data: 1872. Editorii au adăugat versul inițial. În ms. v. 1 identic cu v. 2 al versiunii publicate; v. 2 (resp. 3): *Trei rupte, patru-s;* v. 3 (resp. 4): *pre spate*. O formulă de contaminare prezintă varianta: ms. nr. 2 197.II.54, f. 3^{r}, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOȘTAT, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1—5: *Mîndra mea, de mîndră mare,/ Șepte ii are-n spinare: /Trei-s rupte, patru sparte... // Cea mai bună și-o cîrpea / Să meargă la joc cu ea.*

CCLXIV. Reprezintă prelucrarea (reducere și amplificare concomitentă) a variantei: ms. nr. 2 197.II.78, f. 1 ^{v}·, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAȘ, jud. Brașov. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „descr. batj.". Editorii au adăugat v. 3—4 și au suprimat v. 3—4 ale originalului. În ms. v. 1—2 absolut identice cu corespondentele lor din versiunea publicată; v. 3—4: *C-un dărab de sac în cap / Ea gîndește că-i bumbac*. Întru totul identice cu precedenta sînt variantele: ms. nr. 2 197.II.153, f. 8^{r}, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRȚĂU, jud. Mureș. Data: 1863. Ms. nr. 2 197.II.184, f. 8 ^{v}·, t. 47 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Are clasificarea provizorie a lui Jarník: „batj.". Varianta: ms. nr. 2 197.II.177, f. 4^{r}·, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 3—4: *Și în cap ține un sac / Ea cugetă că-i bumbac*. Materialul e prevăzut, cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „batj.". O variație pe aceeași temă ne oferă varianta pe care o transcriem mai jos: ms. nr. 2 197.II.175, f. 3^{r}·, t. 18 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872.

Asta-i fata de jurat,
Cu poale de potilat;
Asta-i fata de birău,
4 Cu poale de lepedău.

În dreptul v. 3 o notă stenogramică, indescifrabilă, a lui Jarník.

CCLXV. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.113, f. 1^{v}·, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. În ms. v. 1: *De cîndu-s;* v. 2: *M-am culcat;* v. 3: *De pre vatră pre cuptori*, v. 4 identic.

CCLXVI. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.136, f. 1 ^{r}·, t. 2(numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BICHIGIU, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. Editorii au adăugat v. 3. În ms. v. 1: *pre;* v. 2: *Șepte cară;* v. 3 (resp. 4): *Toate fetele-s.*

CCLXVII. Reproduce aproape întocmai unica variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.182, f. 3^{v}·, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. În ms. v. 1: *Leleo, cu trei roze-n cap;* v. 2: *Și la poale cu prohap;* v. 3: *Lapădă-ți tu rozele*. Culegătorul scrie: „rodia" (= roze) și „rodiele" (= rozele), pentru *ruje* și *rujele*.

CCLXVIII. Reprezintă o combinaţie între două cicluri poetice deosebite. Primul este reprezentat de un număr de 7 variante şi a furnizat v. 1—2 ale versiunii publicate, cel de-al doilea este reprezentat de un singur text, care a oferit ultimele două versuri (3—4) ale acelei versiuni. Oferim, ca piesă tip pentru primul ciclul varianta: ms. nr. 2 197.II.13, f. 1^{v}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872.

Mîndra mea de mîndră mare
Nici o iie bună n-are,
Numai una de bumbac
Şi-aia-i ruptă după cap.

Am subliniat versurile iniţiale care au intrat în versiunea editorilor. Faţă de acest text varianta: ms. nr. 2 197.II.41, f. 2^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CRIŞAN M. IOSIF, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 4: *spartă la ciupag.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.50, f. 2^{r}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DRĂGHICI IOAN, cl. VIII. Localitatea: OARDA DE SUS, jud. Alba. Data: 1863. Are clasificarea provizorie a lui Jarník: „batj.", diferă la v. 4: *Toată ruptă.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.28, f. 5^{r}, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. E întru totul identică celei luate de noi ca bază. Varianta: ms. nr. 2 197.II.68, f. 4^{r}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 2: *Numa-o ie bună are;* v. 3: *Numa;* v. 4: *Şi-acea-i.* În două cazuri, textul e deviat către alte sensuri. Astfel, varianta: ms. nr. 2 197.II.149, f. 5^{r}, t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863. Are la v. 2: *Numai o cămeşă are;* v. 3—4: *Şi o spală sîmbăta | Şi o ia dumineca.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.132, f. 4^{r}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863 — 1867. Are la v. 3—4: *Numai una a avut | Şi-şi pre-aceea o-a beut.* Cel de-al doilea ciclu poetic este reprezentat prin varianta: ms. nr. 2 197.II.155, f. 3^{r}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureş. Data: 1872.

Mîndra mea cu şepte ii,
Patru rele, trei stricate,
Două nu se ţin pre spate.
Şi ia de sărbători
Şi-o ţine pre sub cuptori.

Am subliniat şi în cazul acestei variante versurile ce au intrat în combinaţia realizată de editori. Partea întîi a textului ne trimite înspre nr. CCLXIII.

CCLXIX. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.172, f. 3^{r}, t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCLXX. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.155, f. 3^{v}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureş. Data: 1872.

CCLXXI. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II. 3, f. 15^{r}, t. 49 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ICNAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 5: *largi.* Dintr-un exces de pruderie, culegătorul pune-puncte de suspensie la v. 2, 4 şi 6: . . . *ica.* Altă variantă: ms. nr. 2 197. II. 182, f. 6^{v} — 7^{r}, t. 31 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. Cuprinde numai primele două distihuri, exact ca în versiunea publicată.

CCLXXII. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.135, f. 3 ^{r} — ^{v}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 1. În ms. v. 1 (resp. 2): *Mîndro;* v. 2 (resp. 3): *ai vărat;* v. 3 (resp. 4): *pre lîngă;* v. 5 (resp. 6): *Tu de-a făla, vaca ba.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.123, f. 2^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872. Are la v. 1—2: *Eu fusei fată săracă, | Toată vara la o vacă;* v. 3 (resp. 5): *Cînd fuse colea.*

CCLXXIII. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.145, f. 2^{r}, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. În ms. v. 1: *Măriuţă;* v. 2: *focul;* v. 4: *Şi eu mi-aş;* v. 5: *Pre vreo zi.*

CCLXXIV. Reprezintă o prelucrare destul de originală a variantei pe care o transcriem mai jos, pentru a se putea observa modul în care editorii au lărgit schema originală a piesei: ms. nr. 2 197.II.69, f. 4^{r}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM, jud. Alba. Data: 1863.

Rămăsei de fată gazdă:
Rămăsei cu şase boi,
De-i dete pe buze moi,
Patru vaci pe poale largi,
Patru junci pre buze dulci.

În text, conform tendinţei latinizante a epocii, este scris: „remansei", ceea ce editorii au transcris întocmai, desigur în mod eronat.

CCLXXV. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.114, f. 3^{v}, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul *Alte chiuituri.* În ms. v. 4: *vină;* v. 6: *Dac-au* Varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 41^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU (?), jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine sau hore de lîngă Alba-Iulia.* Diferă la v. 2: **de** *te;* v. 3: *Pe la părefi, pe la cheietori;* v. 4: *Ca să vină;* v. 5: *vină;* v. 6: *Dac-au.*

CCLXXVI. Reprezintă reducerea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.71, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au eliminat versul introductiv. În ms. v. 1: *Frunză verde ca nalba;* v. 2 (resp. 1): *Caută-mi maico;* v. 3 (resp. 2): *Doar mi-i;* v. 4 (resp. 3): *Că mi-i ruşine de cine;* v. 5 (resp. 4): **Că**-*mbătrînesc.*

CCLXXVII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.106, f. 12^{v}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868 (?). Editorii au adăugat versul iniţial şi au transcris originalul destul de liber. În ms. v. 1 (resp. 2): *În deşert, mîndră-n deşert;* v. 2 (resp. 3): *În deşert te gaţi tu;* v. 3 (resp. 4): *Vii la joc;* v. 4 (resp. 5): *Mergi;* v. 5 (resp. 6): *Te-apuci cu mumă-ta-n ceartă.*

CCLXXVIII. Transcriem în continuare toate cele cinci variante ale motivului, pe care le-au avut la dispoziţie editorii.

a) Ms. nr. 2 197.II.106, f. 3^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN, neidentificat. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868 (?).

Sub răchita rourată,
Şede-o babă supărată
Cu fata nemăritată.
Baba-aşa se jeluia:
— Hăi fiuţă, fiica mea,
Eu nu te pot mărita.
Fata din graiu grăia:
— Nu fi, maico, supărată,
Pentru că-s nemăritată,
C-aseară-am grăit cu doi feciori
Am grăit cu doi feciori
Să-mi trimită peţitori.
Da le-om da şi de mîncare,
Doar m-or cere oarecare;
Da le-om da şi beutură,
Să nu mă caute în gură,
Că din sus măsele nu-s
Şi din jos dinţii i-am scos.
Patruzeci de ani îmi pare,
De cînd m-am prins fată mare;
Numai un an de-a mai trece,
Îs de patruzeci şi zece.

b) Ms. nr. 2 197.II.177, f. 3^{v}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Are clasificarea provizorie a lui Jarník: „feta betrana".

La răchita rourată,
Şede baba supărată
Cu fata nemăritată.
— Nu te, maico, supăra
Că şi eu m-oi mărita.
C-am vorbit cu doi feciori
Că mi-or veni peţitori
Şi noi le-om da de mîncare,
Doar m-or cere oarecare
Şi le-om da şi băutură,
Doar nu m-or căuta în gură,
Că dinţii de jos i-am scos
Şi măsele din sus nu-s.

c) Ms. nr. 2 197.II.64, f. 2^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea:

CERGHIZEL, jud. Mureş Data: 1872.

Sub o salcă rourată,
Şede-o babă supărată
Cu fata nemăritată.
— Nu te, maico, supăra,
Că şi io m-oi mărita,
Că şi-aseară am vorbit
La poartă cu doi feciori
Şi mi-or veni peţitori;
Şi le-oi da şi de mîncare,
Dor m-o cere oarecare;
Şi le-oi da şi băutură,
Dor nu m-or căuta în gură,
Că din sus, măsele nu-s
Şi din jos, dinţii i-am scos.

d) Ms. nr. 2 197.II.68, f. 5^{v}, t. 44 (numerotarea lui Jarník). Culegător COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872.

La fîntîna rourată
Şede-o babă supărată
Cu fata nemăritată.
— Nu te maică, supăra
Că şi eu m-oi mărita,
Că şi-aseară am vorbit
La poartă cu doi feciori
Că mi-or veni peţitori.
Şi le-om da şi de mîncare,
Doar m-or cere oarecare;
Şi le-om da şi băutură,
Să nu mă mai caute-n gură.

e) Ms. nr. 2 197.II.146, f. 2^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea: LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

La răchita cea plecată,
Şede-o babă supărată
Cu fata nemăritată.
— Babo, nu te supăra,
Că fata-ţi s-a mărita,
Cînd s-o coace cînepa
Şi fata ţi s-a iubi
Cînd cînepa-ţi s-a topi.

CCLXXIX. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.14, f. 2^{v}, t. 25 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data: 1863. Editorii au suprimat ultimele 3 versuri ale originalului. In ms. v. 3: *pre;* v. 4: *Tot se uită pre;* v. 7—9: *Cîndu-i pre la postul mare, / Punu-şi capul la ciotoare/Şi răcneşte pînă moare.*

CCLXXX. Reprezintă reducerea variantei: ms. nr. 2 197.II.184, f. 11 ^{r} – ^{v}, t. 61 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Are clasificarea provizorie a lui Jarník: „lenosa". Editorii au suprimat ultimele patru versuri ale originalului. În ms. v. 2: *Măicuţa;* v. 5: *Te baţi cu c...,* v. 7: *Ţi-ai ţipat* v. 9: *Nici bertiţa nu-ţi;* v. 11 şi 13: *Pre sub;* v. 12: *Pieptariu cel;* v. 14—17: *Ba pieptariu cel roşcat / Peste poartă-i aruncat, / Să vadă feciori de sat / Cît de rău s-a supărat.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.14, f. 1^{v}, t. [6 b] (numerotarea noastră). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Mîndră;* v. 2: *Că te-mbracă mă-ta;* v. 3: *Vii la joc;* v. 5: *Te baţi cu c...* v. 6 identic cu v. 10; v. 7—9: *Pieptarul cel mătăsit/În cuptor l-ai azvîrlit / Şi tu tare te-ai mîhnit.* Varianta ms. nr. 2 197.II.11, f. 2 ^{v} – 3 ^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Ce hasnă de tine, fată;* v. 5: *Te baţi cu capul;* v. 7: *Ţi-ai ţîpat;* v. 8—9 identice cu v. 10—11; v. 10—13: *Şi şurţul cel de mătasă / Pre subt lădiţă-l îndeasă: / Treizeci de bani număraţi / Preste poartă aruncaţi.* Variantele următoare sînt fragmentare la exces. ms. nr. 2 197.II.104 f. 3^{r}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *mîndro;* v. 2: *Căci te gătaşi aşa;* v. 3: *Vii la joc;* v. 4: *Mergi acasă;* v. 5: *Te baţi cu capul de piatră,* unde se încheie. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 92 ^{r} – ^{v}, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba Data: 1876. Din ciclul *Doine sau hore poporale.* Are numai primele 3 versuri. În ms. v. 1: *Ce folos de tine, fată;* v. 2: *Că te-mbracă mă-ta;* v. 3: *Şi la joc.*

CCLXXXI. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 5^{v}, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1872—1873. În ms. v. 3: *Dar.*

CCLXXXII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.114, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu Data: 1872. În ms. v. 2: *Dacă mergi în;* v. 4: *tinăruţă;* v. 5: *doi ani;* v. 6: *Eşti de o.* Mai îndepărtată e varianta: ms. nr. 2 197.II. 113, f. 1^{r}, t. [4 c] (numerotarea noastră). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TAURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Începe ca dialog introdus de: „Feta". În ms. v. 1—2: *Mamă de-o sută de ori / M-am tocmit lîngă feciori;* v. 3: *Eu le-am şoptit;* v. 4: *Că-s tinără şi nu;* v. 5: *Că numai zece ani de-or trece;* v. 6: *Or fi patruzeci şi.* Jarník reface conţinutul v. 5, ştergînd pe „numai" şi adăugînd un „mai", iar versul dobîndind forma: „Că diece ani de-oru mai trece" (cu creion albastru).

CCLXXXIII. Reproduce întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.170, f. 1^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MUNTEANU IERONIM, cl. V. Localitatea: BĂGĂU, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 2: *Io-s tînăr, tu eşti;* v. 3: *Eu îs;* v. 5: *fără;* v. 6: *bătrînă.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.119, f. 4 ^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. Diferă la v. 1: *F. .. morţii tăi ţolină;* v. 2: *tînăr;* v. 3: *şi tu n-ai nici dinţi în gură;* v. 4 (resp. 3): *Eu copil de şepte ani;* v. 5 identic. Varianta: ms. nr. 2 197.II.181, f. 2^{r}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALBU NICOLAE, cl. V. Localitatea: PĂNADE, jud. Alba. Data: 1863. Cuprinde numai primele 4 versuri. În ms. v. 1: *F... morţii tăi, ţolină;* v. 3: *Eu copil;* v. 4: *Tu nici dinţi în.* Mai depărtată e varianta: ms. nr. 2 197.II.190, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegătorul anonim, iar materialul nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 1: *F ... morţii tăi, ţolină;* v. 2: *tînăr;* v. 3—6: *Eu copil fără mustaţă, / Tu mă iei pre mine-n braţă / Şi-mi dai gură cu dulceaţă, / Mie mi se face greaţă.*

CCLXXXIV. Reprezintă amplificarea variantei: ms. nr. 2 197.II.27, f. 30^{v}, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine şi hore.* Editorii au adăugat versul introductiv. În ms. v. 3: *Sîmbăta-ş dumineca.* Varianta: ms. nr. 2 197. II.109, f. 4^{v}, t. 55 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VIGIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Colo-n moara cu tăciuni.*

CCLXXXV. Reprezintă prelucrarea a două variante identice din: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872, respectiv: ms. nr. 2 197.II.8, f. 3^{v}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MAGAVEI IOAN, cl. VI. Şi ms. nr. 2 197.II.122, f. 3v., t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V. Editorii au înlocuit v. 3—4 ale originalului cu corespondentele lor din versiunea publicată. În ms. v. 1—2 identice; v. 3—4: *Chistornicul satului, / Grija măritatului.*

CCLXXXVI. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 30^{v}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine şi hore.* În ms, v. 2: *Că rămîi.* Varianta: ms. nr. 2 197. II.155, f. 3r. t. 20: (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl.^{v}. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureş. Data: 1872. Deviază în final. În ms. v.1—2 identice; v.3—4: *Mărită-te cînd gîndeşti, Nu mai toarce cîlţi domneşti.*

CCLXXXVII. Reprezintă reducerea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.17, f. 3^{r}, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil. Data: 1870. Editorii au transcris absolut exact v. 1—2, dar au suprimat v. 3—6 ale originalului. În ms. v. 3—6: *Te cunosc, lele, pe gură, / Că eşti mare spălătură; / Te cunosc, lele, pre pas, / Că eşti bună de pripas.* Materialul e însoţit de o notă stîngace a culegătorului, explicînd termenul „pripas".

CCLXXXVIII. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.113, f. 1^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud, Data: 1863. Editorii au suprimat v. 4—5 ale originalului, transcriind restul absolut exact. În ms. v. 4—5: *Da io-aş fi bună găzdoaie / De-ar fi bucate-n lădoaie.*

CCLXXXIX. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.137, f. 2^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). POP IACOB, cl. VII. Localitatea: NUŞENI, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. În ms. v. 2: *Se-mbucură;* v. 4: *se gălbejesc.*

CCXC. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.172, f. 6^{v}, t. 35 (numerotarea culegătorului). Culegător: MIGU M. Materialul este nelocalizabil şi ne-

databil. În ms. v. 2 : *Că trec cîrnelegile* ; v. 3 : *supărați ;* v. 4 : *C-a veni și ;* v. 5 : *Veți da două* : Varianta : ms. nr. 2 197.II.173, f. 11$^{r\cdot}$, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea : SĂRMĂȘEL, jud. Mureș. Data : 1863. Diferă la v. 2 : *C-acum trec ;* v. 3 : *Și le ies nădejdile ;* v. 4 (resp. 3) : *supărați ;* v. 5 (resp. 4) : *C-a veni și postul ;* v. 6 (resp. 5) : *Și-ți da două.*

CCXCI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.153, f. 3$^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea : HĂRȚĂU, jud. Mureș. Data : 1863. În ms. v. 1 : *Vai tată, că ;* v. 2 : *Doi au venit ;* v. 3 : *Ei amîndoi știau.*

CCXCII. Reproduce destul de liber unica variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.183, f. 2$^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Are clasificarea provizorie a lui Jarník : „econ.". În ms. v. 3 : *celea din Noșlac ;* v. 4 : *Bete de vinars tot zac.*

CCXCIII. Reproduce întocmai singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.126, f. 3$^{v\cdot}$, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ȚĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea : GHEȚANI, jud. Mureș. Data : 1863. În ms. v. 3 : *vînt printr-astă munte.*

CCXCIV. Reproduce exact varianta : ms. nr. 2 197. II.44, f. 1$^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GRUIANU ZAHARIE, cl. V. Localitatea : STRAJA, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 1 : *Hiria ;* v. 3 : *Dar pre.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.175, f. 2$^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 1 : *Heria* ; v. 3 : *Dar pre* ; v. 4 : *cu felea.*

CCXCV. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197. II.119, f. 7$^{v\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SÎNGELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea : CUGIR, jud. Alba. Data : 1868. Editorii au inversat ordinea ultimelor două versuri. În ms. v. 4 (resp. 3) : *Și mi-o duc.* varianta : ms. nr. 2 197.II.111, f. 2$^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea : CHILIENI, jud. Covasna Data : 1863. Are, de asemenea, inversate ultimele versuri și diferă la v. 1 : *Teiuș ;* v. 4 (resp. 3) : *Și-o duce.*

CCXCVI. Reproduce absolut exact varianta : ms. nr. 2 197.II.175, f. 2$^{v\cdot}$, t. 9 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. Varianta : ms. nr. 2 197.II.13, f. 1$^{v\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea : MICĂSASA, jud. Sibiu. Data : 1872. Este mai amplă, cuprinzînd un distih explicativ în plus. În ms. v. 1 : *preaicea ;* v. 4—5 : *Și-o pun în spată de opt, / Nici nu-i pînză, nici nu-i tort.*

CCXCVII. Nu am aflat prototipul piesei în cuprinsul culegerii.

CCXCVIII. Reprezintă amplificarea variantei : ms. nr. 2 197.II.45, f. 3$^{r\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HANDRA ZAHEI, cl. V. Localitatea : MÎNĂRADE, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat versul inițial, transcriind originalul cu destulă fidelitate. În ms. v. 4 (resp. 5) : *Să mergi după un ;* v. 5 (resp. 6) : *mi-ai greșit ;* v. 6 (resp. 7) : *nu ți-o* **mai vînt.** Varianta : ms. nr. 2 197.II.187, f. 2$^{v\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea : ALECUȘ, jud, Alba. Data : 1863. Duce textul înspre alte motive poetice. În ms. v. 1 : *De cînd maica m-a făcut ;* v. 2 (resp. 3) : *Toată vara am* ; v. 3 (resp. 4) : *La masa cea ;* v. 4 (resp. 5) : *Să mă duc dup-un* ; v. 5 : indescifrabil ; v. 6—8 : *M-am dus după beutor ; / M-a cerut om învățat, / M-am dus dup-on blăstămat.*

CCXCIX. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.165, f. 2$^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil și nedatabil. În ms. v. 3 : *N-aș căuta pre ce-o ;* v. 4 : *Și-o aș da* ; v. 5 : *văd.* Fonetismul *văz*, al editorilor.

CCC. Reproduce aproape exact varianta : ms. nr. 2 197.II.85, f. 1$^{v\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea : ȘOMOȘTELNIC, jud. Mureș. Data : 1872. În ms. v. 2 : *Urîtă*

nu ; v. 3 : *Nici frumoasă nu-mi prea.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.104, f. 8$^{r\cdot}$, t. 58 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 2 : *Da urîtă n-aș ;* v. 3 : *Da frumoasă nu-mi prea.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.132, f. 3$^{v\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător POP SIMEON. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863—1867. Diferă la v. 2 : *Urîtă nu mi-aș*, v. 3 : *Da frumoasă nu-mi prea.* Varianta : ms. nr. 2 197. II.44, f. 2 $^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GRUIANU ZAHARIE, cl. V. Localitatea : STRAJA, jud. Alba. Data : 1872. Diferă la v. 2 : *Urîtă nu mi-aș ;* v. 3 : *Și frumoasă nu-mi prea ;* v. 4 : *Că prea mulți cumnați.* Mai deosebită e varianta : ms. nr. 2 197.II.79, f. 2$^{v\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea : or. FĂGĂRAȘ, jud. Brașov. Data : 1863. În ms. v. 2 : *și urîtă n-aș ;* v. 3—4 : *Nice tare frumușea / Să-mi capăt șogori cu ea.*

CCCI. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.14, f. 2$^{r\cdot}$, t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegător : HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea : LIVADA SOMEȘ, jud. Cluj. Data : 1863.

CCCII. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.72, f. 1$^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea : DEAJ, jud. Mureș. Data : 1872 (textul repetat și la f. 2 $^{r\cdot}$, t. 13). Editorii au adăugat ultimele două versuri. În ms. v. 2 : *Măcar cum ;* v. 3 : *Tot cat.*

CCCIII. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.19, f. 8$^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea culegătorului. Culegător : N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil.

CCCIV. Reproduce exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.114, f. 2$^{r\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu. Data : 1872. În ms. v. 4 : *Pînă ți le-oi.* Culegătorul scrie : „Ca sî eu m'oiu (me-voliu) stradui".

CCCV. Reprezintă reducerea unicei variante din culegere : ms. nr. 2 197.II.79, f. 1$^{r\cdot-v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea : or. FĂGĂRAȘ, jud. Brașov. Data : 1863. Editorii au suprimat v. 7—8 din original. În ms. v. 5 : *la-o sută ;* v. 6 : *Luai și eu o mută ;* v. 7—8 : *Muta ședea-n cornu vetrei, / Suta în puiucul lăzii ;* v. 10 (resp. 8) : *Ea ia.*

CCCVI. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.3, f. 14$^{r\cdot}$, t. 45 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data : 1872.

CCCVII. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.175, f. 3$^{v\cdot}$, t. 27 [b] (numerotarea noastră). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud Alba. Data : 1872. În ms. v. 1, 3 și 5 : *Vină ;* v. 6 : *Stăi, bărbate, să mă-nschimb.*

CCCVIII. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197 II.57, f. 5$^{r\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANC ȘTEFAN, cl. V. Localitatea : ȚAPU, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 1 : *Merge ;* v. 2 : *cămeșa ;* v. 3 : *atinge ;* v. 4 : *pre.* Varianta : ms. nr. 2 197. II.149, f. 7 $^{v\cdot}$, t. 28 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea : DUMBRAVA, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *Merge ;* v. 2 : *cămeșa ;* v. 3 : *atinge ;* v. 4 : *pre poiată.* Întru totul identică celei precedente e varianta : ms. nr. 2 197.II.173, f. 4$^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MICU SIMEON. cl. VIII. Localitatea : SĂRMĂȘEL, jud. Mureș. Data : 1863.

CCCIX. Reproduce destul de liber singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.11, f. 3$^{r\cdot-v\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea : LUNA, jud. Cluj. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 1 și 5 și au suprimat v. 7—8 din original. În ms. v. 1 (resp. 2) : *albă ;* v. 3 (resp. 4) : *Răsărește ;* v. 5—6 sînt identice cu 7—8 ale versiunii publicate ; v. 7—8 : *Le-oi mulge mai bine mîne / Și-n ciurdă le-oi da poimîne.*

CCCX. Nu am aflat prototipul piesei în cuprinsul culegerii.

CCCXI. Reproduce aproape fidel varianta: ms. nr. 2 197.II.140, f. 2^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. În ms. v. 2: *De cînd cînepa o-ai sămănat;* v. 4: *Da ia coasa şi-o.* Oferim în continuare textul integral al unor variante care duc ideea mai departe:

a) Ms. nr. 2 197.II.136, f. 2 ^{r}, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BICHIGIU, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

— Bărbate, dragul meu,
Cînepa mi-ai semănat,
Boala-n oasă mi-ai băgat,
Ba ia coasa şi-o coseşte,
De boală mă mîntuieşte;
Ba o taie mai pre sus,
Să rămîie preţ de-un fus;
Ba o taie din picioare,
Să rămîie de-o chetoare.

b) Ms. nr. 2 197.II.27, f. 5^{v}, t. 5–6 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1872–1873.

Bărbate, sufletul meu,
De te-ar ţine Dumnezeu,
Cînepa mi-ai semănat,
Boala-n oase mi-ai băgat.
Dar ia coasa şi-o coseşte,
De boală mă mîntuieşte,
Tai-o la Sîntămărie,
Sămînţă să nu mai fie.

CCCXII. Reproduce aproape exact varianta: ms. nr. 2 197.II.45, f. 3^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HANDRA ZAHEI, cl. V. Localitatea: MÎNĂRADE, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 2: *Harnică-i;* v. 4 (resp. 6): *o legătură.* Dispoziţia emistihială aparţine editorilor. Cu o deviere episodică inedită e varianta: ms. nr. 2 197.II.117, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 2: *Harnică-i, dracul;* v. 3–4: *Din o sută de fuioare / N-alege de-o spălătoare.*

CCCXIII. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 51 ^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale.* Editorii au suprimat v. 3–5 din original (care ne trimit la nr. anterior). În ms. v. 2: *dracul;* v. 3–5: *Că-ntr-o lună, / Ţese-o lină / Şi mănînc-un sac de făină;* v. 6 (resp. 3): *Avem;* v. 9 (resp. 6): *Şede-n şopru.*

CCCXIV. Reprezintă o combinaţie între două variante. Prima: ms. nr. 2 197.II.113, f. 1^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. A furnizat primele 4 versuri (diferă la v. 3: *Fie cucuruz*), iar cea de-a doua ms. nr. 2 197.II.114, f. 2 ^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, c. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. A furnizat ultimele 4 versuri (v. 1–2 resp. 3–4 identice; v. 3 resp. 5: *Şi mă lase cam pre-acasă*).

CCCXV. Reprezintă reducerea variantei: ms. nr. 2 197.II.153, f. 5^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data: 1863. Editorii au suprimat v. 1–4 şi 15–18 ale originalului şi au inversat ordinea pasajelor, trecînd v. 11–14 înaintea v. 5–10. Transcrierea e însă exactă. În ms. v. 1–4: *Strigă popa la fereastă: / — Spoveditu-te-ai nevastă? / — Ba io nu m-am spovedit, / Nevasta-aşa-a vorbit;* v. 9: *Şi cînd;* v. 10: *Să vină;* v. 14 (resp. 4): *Chiar şi-n casă;* v. 15–18: *Ca eu cînd m-oi spovedi, / Şepte popi mi-or trebui, / Şepte popi, şepte dieci / Să fiu spovedită-n veci.* Transcriem, pentru originalitatea soluţiilor artistice, cele 4 variante ale motivului aflate în culegere:

a) Ms. nr. 2 197.II.184, f. 14 ^{r}, t. 77 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „lelea pecatosa".

— Spovedeşte-te, nevastă,
Că e moartea la fereastă.
— Ba eu nu m-oi spovedi,
Chiar şi-n casă de-ai veni.
Că cînd eu m-oi spovedi,
Şepte popi mi-or trebui;
Şepte popi, şepte dieci,
Să fiu spovedită-n veci.

b) Ms. nr. 2 197.II.42, f. 2^{r}, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872.

— Spovedeşte-te, nevastă,
Că ţi-i moartea la fereastă!
— Ba eu nu m-oi spovedi.
Şepte popi mi-or trebui,
Şepte popi şi şepte sate
Şi tot nu le-oi spune toate,
Că n-am aşa multe-a spune,
Făr-un car şi jumătate,
Şepte cu sulul legate
Şi cîte aş duce-n spate.

c) Ms. nr. 2 197.II.27, f. 14^{r}, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1873, din ciclul *Doine sau hore poporale.*

Bate popa la fereastră:
— Spovedeşte-te, nevastă!
— Că eu n-am multe păcate,
Numai trei cară-ncărcate
Şi trei saci şi jumătate.

d) Ms. nr. 2 197.II.135, f. 1^{v}–2^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872.

— Spovedeşte-te, nevastă,
Că ţi-i moartea la fereastă!
— Spovedi-s-a, zău, cucul,
Că mi-i moartea bărbatul.
Cîndu-l văd că vine-n casă,
Mi se pune boala-n oasă;
Cîndu-mi cere de mîncat,
Caută să mă sui în pat
Şi-apoi mă vaiet de cap.
El îmi face legătoare,
Cu cugetu că mă doare.

CCCXVI. Reproduce întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.24, f. 2^{r}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŞUTEU VASILE, cl. V. Localitatea: REGHIN, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 2: *Că cioareci-mi sînt;* v. 4: *Mi-oi face alţii mai.*

CCCXVII. Piesa e una din cele mai bine reprezentate în culegere, în total 10 variante din 9 localităţi. Harta culegerilor va servi pentru a face sensibilă circulaţia vie şi intensă a motivului în zonă, la data efectuării culegerii.

Versiunea publicată reproduce absolut exact varianta: ms. nr. 2 197.II.106, f. 12^{v}, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868 (?). Faţă de acest text, celelalte variante diferă după cum urmează: varianta ms. nr. 2 197.II.22, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: or. HUNEDOARA, jud. Hunedoara. Data: 1872. Diferă la v. 1 şi 3: *Rosmalin,* v. 3 şi 4: *Rău-s stă.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 41^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU(?), jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine sau hore de lîngă Alba-Iulia.* Diferă la v. 1 şi 3: *Maerean;* v. 2 şi 4: *Rău îi stă.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.114, f. 3^{r}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872, din ciclul *Alte chiuituri.* Diferă la v. 1 şi 3: *Maieran;* v. 2 şi 4: *Rău îţi stă.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.73, f. 3^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PETELCA, jud. Alba. Data: 1865. Diferă la v. 1 şi 3: *Magheran;* v. 2 şi 4: *Rău îţi stă.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.173, f. 8^{v}, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 1 şi 3: *Măgheran;* v. 2 şi 4: *Rău îi stă* **badii** şi adaugă v. 5–6: *Insoară-te, bade, — nsoară, / Că şi barba te-mpresoară.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.87, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA VASILE, cl. VI. Localitatea: IGLOD, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Floricică de pre;* v. 2 şi 4: *Rău-ţi stă;* v. 3: *Floricică verde-n.* Absolut identice cu precedenta sînt: ms. nr. 2 197.II.132, f. 3^{v}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863 – 1867. Şi ms. nr. 2 197.II.184, f. 6 $^{r.-v.}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II. 3, f. 14^{r}, t. 46 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. E fragmentară, limitîndu-se la al doilea distih, pe care însă îl transcrie: v. 1 (resp. 3): *Troscoţel;* v. 2 (resp. 4): *Rău îţi stă.* Formula relativ stabilă. Editorii au ales însă cazul cel mai izolat din întregul grup de variante.

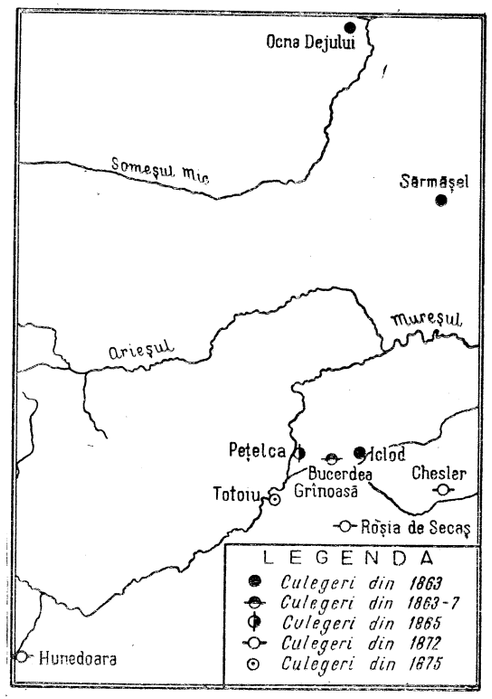

Localizarea şi datarea variantelor la textul S. 317; „Rău îţi stă, june, bătrîn"

CCCXVIII. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.46, f. 2^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OGNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 2: **de** *vacă*. Culegătorul dă grafia dublă: „Giustarelu" şi „siustarelu" şi nota: „vasu de mulsu in elu".

CCCXIX. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.168, f. 3^{v}, t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEGRUŢIU F. IOAN, cl. V. Localitatea: SUGUTARD, jud. Cluj. Data: 1872.

CCCXX. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.3, f. 2^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 1: *Decît, badeo*; v. 2: *Mai bine le-aida;* v. 3: *Nici de-aceea.*

CCCXXI. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 101^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Chiuituri poporale.* În ms. v. 1: *tata.*

CCCXXII. Reprezintă prelucrarea (reducere şi amplificare concomitentă) variantei: ms. nr. 2 197. II.135, f. 3^{v}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat ultimele 3 versuri şi au suprimat v. 1–3 şi 5 din original. În ms. v. 1–3: *Feciorul care-i curat / Nu se culcă noaptea-n pat / Numai pre pămînt curat*; v. 4 identic cu v. 1; v. 5: *Nu doarme noaptea sub ţol*; v. 6 (resp. 2): *Numai pre pămîntul.* Fragmentară e varianta: ms. nr. 2 197.II.60, f. 2^{v}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUCURESCU VASILE, cl. IV(?). Localitatea: PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 1 identic; v. 2 şi ultimul: *Nu doarme noaptea sub ţol.*

CCCXXIII. Reproduce exact varianta: ms. nr. 2 197. II.19, f. 7 ^{v}–8^{r}, t. 13 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 2: *ca* **un**; v. 4: *pre lună.* Jarník subliniază ultimul vers şi scrie alături: „Par'că-i ghemuletiu de lana". În varianta: ms. nr. 2 197.II. 139, f. 4^{v}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Din ciclul *Chiuituri,* cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „batj"., mută discursul de la pers. I la pers. III. În ms.v. 1: *Lelea cu banii pre piept;* v. 2: *Are-un bărbat ca un;* v. 3–4: *Dacă-l ţipă-n iarbă-l pierde, / Tot umblă şi nu-l mai vede.* Neclară în ce priveşte adresa discursului e varianta: ms. nr. 2 197.II.177, f. 1^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl.VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 1: *Lelea cu banii pre piept;* v. 2: *Are-un drăguţ;* v. 3: *Dacă fuge-n.*

CCCXXIV. Reprezintă reducerea variantei: ms. nr. 2 197.II.113, f. 4^{v}, t. 21 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Editorii au suprimat v. 7–8 din original, transcriind restul destul de fidel. În ms. v.2: *Putea-o-aş tot umbla;* v.3: *Cu mînurile în*; v. 4: *Că nu m-oi bugni;* v. 5: *în piele;* v. 7–8: *Cu poalele-mpăturate, / Că nu m-oi stropi cu lapte;* v. 9 (resp. 7): *Prin podu.* Merită a transcrie în întregime varianta de mai jos, pentru ceea ce aduce nou faţă de schema de mai sus: ms. nr. 2 197.II.54, f. 1^{v}, t. 14–15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

Bade, prin cărarea ta,
Poate mîndra tot umbla
Şi-ncălţată şi desculţă,
Că nu calcă pre grăunţă.
Badeo, prin chimniţa ta,
Poate mîndra tot umbla
Cu poale de muşelin,
Că nu le-a stropi cu vin.

CCCXXV. Reprezintă prelucrarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.114, f. 2^{r}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. În ms. v. 1: *Săracu, bărbatu;* v. 2: *Că zic oamenii;* v. 3 (resp. 4): *Da de cînd;* v. 5–6: *Numai de cap m-au luat / Şi m-a băgat pre sub pat.*

CCCXXVI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.155, f. 1^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRAŞĂU, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 1: *ţipăuaş;* v. 4: *cu om.*

CCCXXVII. Reprezintă reducerea singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 92^{v}, t. [6] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Editorii au suprimat primele două versuri ale originalului, transcriind restul destul de fidel. În ms. v. 1–2: *Umblînd după bătire, / Ce am mai ieşit din fire;* v. 3 (resp. 1): *Umblîndu;* v. 5 (resp. 3): *Din plugu;* v. 6 (resp. 4) şi 8 (**resp**. 6): *Rămăsei* [*numai*].

CCCXXVIII. Reprezintă reducerea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 114^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). „Barbăţelul". Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Editorii au suprimat ultimele două versuri ale originalului. În ms. v. 4: *la bici în;* v. 5: *Eu-i fac patu;* v. 10–11. *Peste-o groapă de urzici, / Trupul meu e tot beşici.*

CCCXXIX. Reproduce absolut exact varianta: ms. nr. 2 197.II.149, f. 5^{v}, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II.117, f. 5^{r}, t. 61 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Inversează ordinea celor două distihuri şi diferă la v. 2 (resp. 4): *Că voi*; v. 4 (resp. 2): *C-oi lucra eu.*

CCCXXX. Reprezintă reducerea variantei: ms. nr. 2 197.II.104, f. 5 ^{v}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au suprimat v. 4–5 din original, înlocuindu-le cu v. 4 al versiunii publicate, şi au generalizat dispoziţia emistihială în final. În ms. v. 1: *Leliţă cu ochii bori;* v. 2: *pre nori;* v.3:

Şi te uită; v. 4—5: *Dacă dracul ţi l-a dat. | De ţi-i urît bărbatul.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.140, f. $2^{v\cdot}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PREGUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. E fragmentară. În ms. v. 1—2: *Nevastă, dragă nevastă, | De ţi-ai urît bărbatul;* v. 3—6 sînt identice cu v. 5—8 ale versiunii publicate. Pentru ampla formulă de contaminare ce o aduce, merită a fi transcrisă integral varianta: ms. nr. 2 197.II. 185, f. $19^{v\cdot}$ – $20^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STRĂJANU MIHAIL, cl. VIII. Localitatea: TIUR, jud. Alba.

— Nevăstuţă cu chindeu,
Urîtu-i bărbatul tău.
— Eu văd bine că-i urît,
Nu mă pot băga-n pămînt.
Ia-l de brîu
Şi-l ţipă-n rîu
Şi zi, zău,
Că nu-i al tău.
Ochii tăi să nu-l zărească,
Nici pre uliţa sătească,
Nici prin grădina domnească.
Lasă-l pre esta la dracul
Şi te du-n lume cu altul.
De nu ai, mîndro, cu cine,
Vină şi te du cu mine.

CCCXXXI. Nu am aflat originalul materialului în cuprinsul culegerii.

CCCXXXII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.18, f. $2^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. N., cl. VI. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 1 şi 3: *Am un bărbat.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.181, f. $1^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALBU NICOLAE, cl. V. Localitatea: PĂNADE, jud. Alba. Data: 1863. E fragmentară şi diferă la v. 1 şi 3: *Am un bărbat;* v. 7: *vin' n-aş băga.* Încă mai fragmentar e textul: ms. nr. 2 197.II. 162, f. $2^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUŢ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul nelocalizabil. Data: 1863. În ms. v. 1—2: *Doamne, Doamne, drăguţ Doamne, | Am bărbat şi mor de foame*; v. 3 (resp. 5): *Da de foame-ar*; v. 4 (resp. 6) şi 6 (resp. 8): *Da n-am ;* v. 5 (resp. 7): *ar fi aşa.* Interesant ni se pare textul pe care-l transcriem în continuare pentru ineditul fragmentului final: ms. nr. 2 197.II.166, f. $1^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEŞ IOAN MAIOR, cl. V. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863.

Am un bărbat ca şi-un brad,
Şi rotund, şi retezat,
Dar de foame-abia mă trag,
Dar de-aceea-ar fi ce-ar fi,
S-am cu ce mă-mbrobodi.
Nice samă n-aş băga,
Să am cu ce mă-ncălţa,
Că de-un an şi jumătate
N-am avut pieptar în spate,
Că de-un an şi de-un pătrare
N-am avut cisme-n picioare.

CCCXXXIII. Reprezintă amplificarea unicei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.8, f. $2^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Editorii au adăugat v. 3—4. În ms. v. 1: *pre mine;* v. 2: *Ca astăzi, în toate zile.*

CCCXXXIV. Reproduce exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197. II.175, f. $4^{v\cdot}$, t. 43 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. În ms. v. 3: *Cîndu-i bură şi negură.*

CCCXXXV. Editorii au avut la dispoziţie nu mai puţin de 10 variante din 9 localităţi, ceea ce indică intensitatea de circulaţie a motivului în zonă la data culegerii. Oferim harta culegerilor.
Materialul este în general destul de stabil. Varianta: ms. nr. 2 197.II.28, f. $5^{r\cdot}$–$^{v\cdot}$, t. 37 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 4: *Am adus.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.84, f. $1^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Aceeaşi localitate şi dată diferă la v. 1: *pălărie ;* v. 2: *vie ;* v. 4: *Am adus.* Varianta: ms. nr. 2 197 II.58, f. $3^{v\cdot}$, t. 8 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: BOZAC IERONIM, cl. VIII. Localitatea: RĂZOARE, jud. Mureş. Data: 1863. Are clasificarea provizorie a lui Jarník: „batj.". Diferă la v. 2: *Toţi o fost;* v. 3: *cu cuşma-ntreagă;* v. 4: *Am luat.* Jarník şterge cu creionul „întrega" şi scrie „negra" (v. 3). Varianta: ms. nr. 2 197.II.90, f. $4^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Toţi o fost;* v. 4: *Am cărat.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.9, f. $1^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GALANTU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: ILVA MARE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Diferă la v. 4: *Duceam cîte-o.* Varianta: ms. nr. 2 197.II. 137, f. 3^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. VII. Localitatea: NUŞENI, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „batj.". Diferă la v. 1: *pălărie ;* v. 2: *vie.* Întru totul identică cu precedenta e varianta: ms. nr. 2 197.II.46, f. $1^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. Varianta: ms. f.

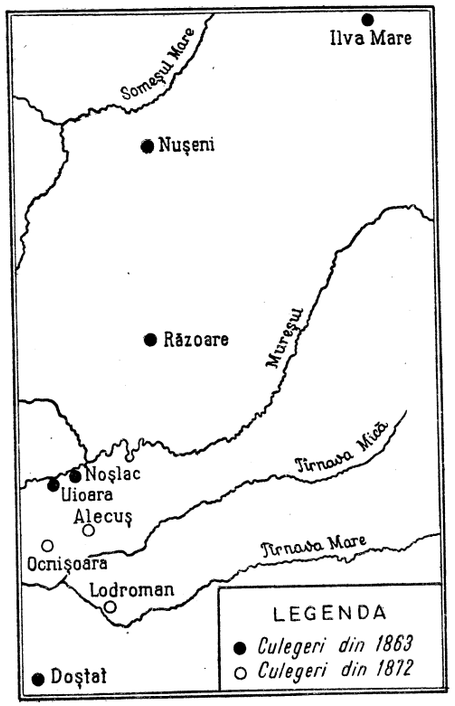

Localizarea şi datarea variantelor la textul S 335: „Cîţi feciori cu pălării".

nr. 2 197.II.59, f. $2^{r\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1872. Continuă povestirea, amplificîndu-se cu alte două versuri în final. În ms. v. 5—6: *Şi-am pus-o la mîndra-n poartă, | Că dormea, dormire-ar moartă!* Ultimele două variante debutează diferit, printr-un distih adiţional. Astfel, varianta: ms. nr. 2 197.II.118, f. 3 $^{r\cdot}$–$^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RUSU AUGUSTIN, cl. V. Localitatea: UIOARA, jud. Alba. Data: 1863. Are la v. 1—2: *Astă noapte n-am dor- mit, | C-am fost cu boii-n oprit,* după care intră în atmosfera specifică, deosebindu-se numai la v. 4: *Că dusei.* În aceeaşi situaţie este şi varianta: ms. nr. 2 197.II.110,f. $2^{v\cdot}$–$3^{r\cdot}$, t. 7 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: VODĂ ŢIGANU AMBROZIU, cl. VI. Localitatea: NOŞLAC, jud. Alba. Data: 1863. Diferă de precedenta la v. 4: *Dusei o.*

CCCXXXVI. Reproduce absolut exact varianta: ms. nr. 2 197.II.177, f. $3^{r\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 4: *făină.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.162, f. $3^{v\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUŢ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul nelocalizabil. Data: 1863. Din ciclul *Strigări de joc.* Diferă la v. 1: *bărbatu;*

v. 3 : *îi face;* v. 4 : *Nu-i nici dragă.* Transcriem în întregime varianta : ms. nr. 2 197.II.19, f. 11^{v}, t. 25 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil :

Cu bărbatu beutor,
Nu-i face pită-n cuptor,
Fără mămăligă-n oală
4 Și copii cu pielea goală.

CCCXXXVII. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.3, f. 9^{v}, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data : 1872. În ms. v. 1 : *. . . tu-ți morții tăi, de;* v. 2 : *Cum te-apuc, cum;* v. 3 : *Să-ți trag pielea de pre;* v. 4 : *Să fac.* Fragmentară e varianta : ms. nr. 2 197.II.27, f. 41^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU (?), jud. Alba. Data 1875. Din ciclul *Doine și hore de lîngă Alba-Iulia.* În ms. v. 1 : *Vai de tine, pui de;* v. 3 (resp. 4) : *Să fac popii;* v. 4 : *Preotesei cușmă-n cap.* Fragmentul : ms. nr. 2 197. II.110. f. 2^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VODĂ ȚIGANU AMBROZIU, cl. VI. Localitatea : NOȘLAC, jud. Alba. Data : 1863. Se așază paralel la primele două versuri ale materialului publicat. În ms. v. 1 : *F. . . morții tăi de;* v. 2 : *Un'te capăt.*

CCCXXXVIII. Reproduce exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.109, f. 4^{r}, t. 58 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU-ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data : 1872. În ms. v. 4 : *Să nu poarte tot.*

CCCXXXIX. Reproduce absolut exact varianta : Ms. nr. 2 197.II.156, f. 1^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea : CĂPÎLNA, jud. Alba. Data : 1863. Varianta : Ms. nr. 2 197.II.15, f. 2^{v}., t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HORȘIA IOAN, cl. VIII. Localitatea : SÎNMIGLĂUȘ, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 și 3 : *mîndro.*

CCCXL. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.14, f. 2^{v}, t. 28 (numerotarea culegătorului). Culegător : HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea : LIVADA SOMEȘ, jud. Cluj. Data : 1863. În ms. v. 4 : *Tot ți stă.*

CCCXLI. Reproduce absolut exact varianta : ms. nr. 2 197.II.184, f. 2^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OGNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Are clasificarea provizorie a lui Jarník : „dechiararea". În ms. v. 1 : *ce mi-i face;* v. 3 (resp. 4) : *bobăită.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.183, f. 3^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARȚIAN VASILE, cl. VIII, din aceeași localitate, dar din 1872. Diferă la v. 1 : *ce mi-i face;* v. 3 : *Să mînc pîne lombăită.* Ultimele 2 versuri nu sînt dispuse emistihial.

CCCXLII. Reproduce exact varianta : ms. nr. 2 197.II 178, f. 4^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MĂRCULEȚ IOAN, cl. VI. Localitatea : CERGĂU MARE, jud. Alba. Data : 1863. În ms. v. 1 : *leliț̦o;* v. 3 : *Că i-o bătut.* Varianta : ms. nr. 2 197.II. 56, f. 2^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea : GÎRBOVA, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *mîndruț̦o-n sat la noi;* v. 3 : *Că i-au bătut*; v. 4—5 : *Pre.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.90, f. 4^{v}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEAGU ALEXE, cl. VIII. Localitatea : DOȘTAT, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *La crîșmă, la făgădău;* v. 2 : *Nu-i nici;* v. 3 : *Că i-o bătut.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.84, f. 2^{r}—^{v}, t. 10 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. Diferă la v. 1 : *De-aci pînă-n;* v. 2 : *Nu-i nici;* v. 3 : *Că i-a bătut*; v. 4—5 : *Pre;* v. 5 : *de la neveste.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.13, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea : MICĂSASA, jud. Sibiu. Data : 1872. Diferă la v. 1 : *De-aci pîn'la;* v. 2 : *Nu-i nici;* v. 3 : *Că i-a bătut*; v. 4 : *Pre popă de la poveste;* v. 5 : *Pre. . . de la.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.110, f. 4^{r}, t. [12 b] (numerotarea noastră). Culegător : VODĂ ȚIGANU AMBROZIU, cl. VI. Localitatea : NOȘLAC, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *mîndruț̦o-n sat la noi;* v. 3 : *Că i-a bătut;* v. 4—5 : *Pre popă de la neveste / Pre birău pentru-o poveste.*

CCCXLIII. Reproduce absolut exact varianta : ms. nr. 2 197.II.75, f. 2^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CRIȘAN TEODOR, cl. VIII. Localitatea : SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data : 1863. Identică e și varianta : ms. nr. 2.197.II.149, v. 7^{v}, t. 29 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea : DUMBRAVA, jud. Alba. Data : 1863. Două

variante aduc elemente de contaminare. Varianta : ms. nr. 2 197.II.57, f. 1^{r}, t. 1—1 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANC ȘTEFAN, cl. V. Localitatea : ȚAPU, jud. Alba. Data : 1863, după catrenul absolut identic, se contaminează cu nr. CCCLII (unde o vom și relua). Cea de-a doua variantă o citățm în întregime : ms. nr. 2 197.II.79, f. 2^{r}—^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea : or. FĂGĂRAȘ, jud. Brașov. Data : 1863.

La răchita roșioară,
Tremură popa să moară
Cu prescura subsuoară.
Stai, popă, nu tremura,
5 Că prescură ți-oi mai da.
Se suia popa pre scară
Și pică cu barbă-n zară,
Sare mița să i-o lignă,
9 O-apucă popa de limbă.

CCCXLIV. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere : ms. n. 2 197.II.56, f. 3^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea : GÎRBOVA, jud. Alba. Data : 1863. Editorii au adăugat v. 6 și au dispus emistihial v. 3 și 5 din original. În ms. v. 1 : *Măi, așa zice popa nost*; v. 2 : *Dacă moare-un om sărac;* v. 3 (resp. 3—4) : *Duceți-l tare;* v. 4 (resp. 5) : *moare-un om.*

CCCXLV. Reproduce absolut exact varianta : ms. nr. 2 197.II.129, f. 5^{v}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : RADU SIMION, cl. V. și RADU IOAN, neidentificat. Localitatea : BELDIU, jud. Alba. Data : 1863. Din ciclul *Strigări.* Varianta : ms. nr. 2 197. II.124, f. 2^{v}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TĂMAȘ IOAN, cl. VIII. Localitatea : ABRUD, jud. Alba. Data : 1863. Varianta. ms. nr. 2 197.II. 11, f. 4^{r}—^{v}, t. 15. Culegător : GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea : LUNA, jud. Cluj. Data : 1863. Mai adaugă un vers în final. În ms. v. 4 : *Că și tu;* v. 7 : *De voinici cu mîndre-alese.* Ultima variantă o citățm integral : ms. nr. 2 197.II.113, f. 5^{v}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863.

Plînge iadul și mă cere,
Făr'de badea io n-oi mere
Că nu-s io mai vinovată
4 Să nu merg cu el o dată.

CCCXLVI. Reproduce întocmai varianta : ms. nr. 2 197.II.189, f. 1^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FLORIAN GEORGE. Localitatea : VIȘULA, jud. Bistrița-Năsăud. Data : 1863—1867. În ms. v. 3 : *așa zicea;* v. 5 : *La mine.* Toate celelalte variante se opresc la versul al patrulea. Varianta : ms. nr. 2 197.II.13, f. 2^{r}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea : MICĂSASA, jud. Sibiu. Data : 1872. Este întru totul identică cu v. 1—4 din versiunea publicată. Varianta : ms. nr. 2 197. II.177, f. 2^{v}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea : OBREJA, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 4 : *copile.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.186, f. 2^{v}, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător : TÎRNĂVEANU IOAN, cl. V. Localitatea : SUSENI, jud. Mureș. Data : 1863. Diferă la v. 3 : *așa zicea;* v. 4 : *Cînd vei vrea.* Varianta : ms. nr. 2 197.II. 132, f. 1^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP SIMEON. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863—1867. Diferă la v. 3 : *așa zicea;* v. 4 : *cînd ăi.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.169, f. 1^{v}, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 2 : *nu merg;* v. 3 : *Dar preuteasa-așa zicea;* v. 4 : *unde-i vrea.* Ultima variantă, pentru finalul inedit, o transcriem în întregime : ms. nr. 2 197.II.156, f. 2^{v}, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea : CĂPÎLNA, jud. Alba. Data : 1863.

Așa zicea popa nost :
Să nu meri la fete-n post,
C-apoi dacă te găsește,
4 Ia biciu și te plătește.

CCCXLVII. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere : ms. nr. 2 197.II.177, f. 3^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OBREJA, jud. Alba. Data : 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „batj.".

CCCXLVIII. Reproduce exact varianta : ms. nr. 2 197. II.27, f. 51^{v}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale.* În ms. v. 5 : *Preute*[*sa*] *frige* (adaosul nostru pentru un evident *lapsus calami*). Varianta : ms. nr. 2 197. II. 112.

f. 3[v•], t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Cuprinde numai ultimele 2 versuri, în forma: v. 1 (resp. 5): *frige;* v. 2 (resp. 6): *unul, mie două.*

CCCXLIX. Reproduce varianta: ms. nr. 2 197.II.104, f. 5[v•], t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Textul este transcris absolut exact, editorii inversînd numai ordinea primelor două distihuri. De obicei circulă numai primele două distihuri (de 4 ori în ordinea din versiunea publicată, o singură dată cu ordinea inversată). Din primele, varianta: ms. nr. 2 197 II.183, f. 2[r•], t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 1 şi 3: *şesă.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 11[v•], t. 63 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 1 şi 3: *şase.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.172, f. 1[v•], t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, diferă la v. 1 şi 3: *şasă.* În fine, varianta: ms. nr. 2 197.II.13, f. 1[v•], t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. Diferă la v. 1 şi 3: *patru.* Singurul caz cînd primele două distihuri sînt inversate e oferit de varianta: ms. nr. 2 197. II.46, f. 2[r•], t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. Aceasta se deosebeşte. la v. 1 (resp. 3): *şasă;* v. 2 şi 4 (resp. 4 şi 2): *buză;* v. 3 (resp. 2): *patru.*

CCCL. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.20, f. 2[r•], t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEŞ IOAN JUNIOR, cl. V. Localitatea: POIANA, jud. Cluj. Data: 1863. În ms. v. 4: *Mă pusă să.*

CCCLI. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.132, f. 1[v•], t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867. În ms. v. 1: *Hop, hop, la popa-n pod;* v. 2: *Să luăm slănina jos;* v. 3 şi 5: *Să rămînă;* v. 3: *falca.*

CCCLII. Reproduce aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.149, f. 6[r•], t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 3: *plugu-n;* v. 6: **Tot** *zbiară.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.75, f. 2[v•]–3[r•], t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRIŞAN TEODOR, cl. VIII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *diacu*; v. 2: *clopotu;* v. 3: *plugu-n;* v. 6: **Tot** *zbiară pînă l-a miazi.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.57, 1[r•], t. 1—1 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: ŢAPU, jud. Alba. Data: 1863. Debutează cu nr. CCCXLIII, după care urmează v. 5 (resp. 1): *Da;* v. 7 (resp. 3): *plugu-n;* v. 10 (resp. 6): **Tot** *zbiară.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.129, f. 4[v•], t. [4 b] (numerotarea noastră). Culegător: RADU SIMION şi RADU IOAN, neidentificat. Localitatea: BELDIU, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *diacu;* v. 2: *clopotu;* v. 3: *Lasă;* v. 4: *Şi se ia pre*; v. 5—7: *Mîncă pe la* [indescifrabil] *Şi colac de la sărac, / Şi îşi trăieşte cu drag.*

CCCLIII. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.163, f. 1[v•], t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea: IGLĂNZEL, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. v. 1: *Vai de mine*; v. 2: *Cum e;* v. 3: *Cu mîna pre mănăstire;* v. 4: *după;* v. 5: *pre.*

CCCLIV. Reproduce absolut exact varianta: ms. nr. 2 197.II.73, f. 4[r•], t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEŢELCA, jud. Alba. Data: 1865. În ms. v. 1: *popă* Dispoziţia emistihială numai la primul vers.. Varianta: ms. nr. 2 197.II.59, f. 2[r•], t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1872, modifică sensul pasajului, ducîndu-l înspre repertoriul păstoresc. În ms. v. 1 (resp. 1—2): **La oi,** *popă,* **la oi,** *drace;* v. 3—4: *C-aşa se pasc oile, / Pre părău ca gîştele.*

CCCLV. Reproduce aproape exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.27, f. 52[v•], t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875.

Din ciclul *Poezii poporale.* În ms. v. 1: *Ilteu;* v. 3: *Că-s trei boabe pe-un tuleu.*

CCCLVI. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.124, f. 2[r•], t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 3: **în** *ţundriţă.*

CCCLVII. Nu am aflat prototipul piesei în cuprinsul culegerii.

CCCLVIII. Nu am aflat prototipul piesei în cuprinsul culegerii.

CCCLIX. Reproduce absolut exact singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.143, f. 2[r•], t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP ŞTEFAN, cl. VI. Localitatea: ALMA, jud. Sibiu. Data: 1863. În ms. v. 1 şi 3. *Merge.*

CCCLX. Reproduce aproape întocmai singura variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.19, f. 21[v•], t. 55 (numerotarea culegătorului). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 1: *hanţi*; v. 2: *tălhari;* v. 3: *Cîte omeni de pădure;* v. 4: *Tote omeni bune.*

CCCLXI. Nu am aflat prototipul piesei în cuprinsul culegerii.

C. VARIA

I. Reprezintă amplificarea pînă la dublu a singurei variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.116, f. 2^{r}–3^{v}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA VASILE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. Editorii au adăugat versurile: 10–11, 15, 17–19, 23, 25, 27, 31–33, 38–46, 52, 55–56, 59–61, 63–82, 84–96, 98–99, 104–107, 109–110, 113–117, 120–121, 123–125, 128, 131, 134–138, 142–143, 145–150, 153, 157–160, transcriind originalul — în linii mari — destul de liber. Pentru a oferi un mijloc mai practic de confruntare a versiunii publicate cu materialul manuscris, oferim textul originalului în întregime.

Cărpiniș, pădure deasă,
Ia, Marcul s-a dus de-acasă
Și turcu l-a oblicit,
Și la el acasă o vint,
Și rău l-o batjocorit,
Că cetatea i-o prădat-o,
Pe maică-sa o călcat-o,
Cu copita calului,
Pe fața obrazului.
Și el nu s-o-ndestulit,
Mai rău l-o batjocorit,
Că nevasta i-o robit.
Și Marcu și-o auzit,
Și la el acasă-o vint.
Și-o țipat haina mărcească,
Și-o luat călugărească,
Și pe murgu s-o suit,
Și în Țeligrad s-o dus,
Și-o prins a cere la milă
Precum cer călugării,
Pe sama mănăstirii.
Și la turc că și-o sosit,
Și sub fereastă s-o pus,
Și din grai așa grăia:
— Haida, dă turcule, dă
Că nu dai din bunul tău,
Că din bunul Marcului,
C-ăsta-i murgu Marcului.
Mie murgu mi s-o vint,
Pentru că l-am prohodit,
Că, zo, Marcu și-o murit.
Mie murgu mi l-o dat,
Pentru că l-am comîndat.
Turcii afară ieșea
Și din grai așa grăia:
— Alele, moș călugăr,
Că murguțu de la tine,
Ala-i pe bani de la mine.
Și Marcu din grai grăia:
— Haida, dă turcule, dă,
Că nu dai din bunul tău
Că din bunul Marcului.
Turcu de mînă-l lua,
Și în casă îl băga,
Și galbini cu pumnu-i da.
Turcu-n pimniță merea
Și vin roșu aducea
Și Marcu din grai grăia:
— Ale, lele, pămînteană,
O creștinii i-ai urît
Și păginii-ai îndrăgit.
Și ea din grai grăia:
— Ale, lele, pămînteană,
Nici păgîni n-am îndrăgit,
Nici creștinii i-am urît,
Făr'pe mine m-o robit,
Turcu-n casă își tuna
Și vin roșu aducea.
Turcu bea și se-mbăta,
Marcu bea, nu se-mbăta,
La nevastă grija-i era
Și turcu din grai grăia:
— Alelele, moș călugăr,
Hai să-mi joci tu mie-un joc.
De cînd sînt eu pe pămînt
N-am văst călugăr jucînd.
Și Marcu din grai grăia:
— Alelele, turcule,
Călugări-s holaoi
Și ei sar ca niște boi,
De fug turcii toți de noi.
Începu Marcu-a juca
Și cîte-o haină-a țipa,
Pîn'i s-au văst sabia
Și turcu din grai grăia:
— Alelele, Marcule,
Cetate-i pe vale-n sus
Și-i plină de bunătate,
Numai mie să-mi dai pace.
Și Marcu din grai grăia:
— Cetatea-i pe mîna mea,
Cu tine-oi face ce-oi vrea.
Atunci îndată i-au luat capu,
La turc, și-o luat nevasta
Și s-o dus acasă cu ea.

Notele editorilor: 1, 2, 4, 5, 6 și 7 de la 521–522, fac aluzie la minimum două variante pe care editorii le-ar fi avut la dispoziția lor. În culegere nu am aflat decît textul transcris mai sus.

S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 917. II.115, fișa nr. 30–33, cuprinzînd 4 versuri în plus și, în primul sfert, numeroase adaosuri, ștersături și alte intervenții ale lui Jarník. Așa arată copia: v. 2: *Marcul biet s-a dus de-acasă* (după ce a eliminat anacruza *că* și a încercuit pe *biet*); v. 4: *Și la el de-a drept o vint* (după ce a tăiat pe *ctnd*, după *el*); v. 7: *Și măicuța sa-a călcat-o* (după ce a șters pe *pe* după conjuncție); după v. 9 adaugă: *Foaie verde lemn...* și *Și păginu-afurisit*; v. 10: *Cu atît nu s-o-ndestulit* (după ce taie *Și el*); v. 13: *Marcu biet și-o auzit* (cu eliminarea anacruzei *și*); după v. 13 adaugă: *De păginul cel cumplit / Ce casa i-a prăpădit*; v. 14: *El acasă c-o pornit* (după ce șterge: *Și la... vint*); adaugă v.: *Ș-acasa cum o sosit*; v. 15: *Țipat-a haină mărcească* (după ce a tăiat pe *Și-o țipat*); v. 17: *Și pe murgu-a-ncălecat* (după ce a tăiat *s-o suit*); v. 18: *La Țeligrad a plecat* (după tăierea lui *Și în... s-a dus* și un adaos intermediar tot al său *pornit*). Restul materialului e transcris destul de fidel. Pentru că diferențele sînt numai de grafie, nu le mai notăm. Subliniem doar că versiunea publicată, deși diferă în partea inițială de transcrierea lui Jarník, se bizuie totuși pe ea într-un mod foarte vizibil. De controlat paralelismele de la v. 4, 10–11 și 17–18.

II. Reprezintă amplificarea, pînă la mai mult de dublul versurilor, a singurei variante aflate în culegere. Editorii au adăugat v. 1–21, 31–35, 41, 47–53, 57–58, 62–92, 94–100, 104, 107, 112–133, 138–143, 146–147, 150–155, au omis v. 1–12, 19–20, 54–57 din original și au transcris destul de liber restul. Transcriem în întregime textul originalului: ms. nr. 2 197.II.106, f. 5^{r}–6^{v}, t. 15. Culegător: STANCU NEGRU IOAN, neidentificat. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868(?).

La podul Craiovei,
La curțile popii.
Popa fată mare are
Și o cheamă Chircuța-re.
Chirca-n casă-a măturat
Și gunoiul l-a luat
În cornul rochiței,
Cu vîrful cositei
Și afară a ieșit,
Cu fața spre răsărit
Și gunoiul l-a țipat,
Spre răsărit s-a uitat,
Văzu turcii învăliți,
Tot cu roșu-mpodobiți
Și în casă a tunat,
Neni-său a cuvîntat:
— Iacă, nene, dragul meu,
Iacă ce am văzut eu,
Cînd gunoiul l-am țipat,
Pe răsărit m-am uitat,
Văzui turcii învăliți.
Nu știu turcii-s învăliți
Ori-s spinii înfloriți?
— Chirco, Chirco, draga nenii,
Nu îs spinii înfloriți,
Că îs turcii învăliți,
Ei aicea or veni
Și pe tine te-or peți,
Da eu pe tine nu te-oi da,
Pînă capu-n sus mi-a sta.
Nici vorba n-o isprăvi,
Turcii casa-i ocoli
Și în casă a tunat,
Bună dimineața-a dat,
Popa la prînz i-a chemat.
Turcii din grai a grăit:
— Noi numai îți mulțumim,
Că noi n-am vint să prînzim,
Ci pe Chirca s-o pețim.
— Eu pe Chirca nu oi da,
Pînă capu-n sus mi-a sta.
Dar turcii să mîniară,
Capul popii îl tăiară
Și pe Chirca o luară.

Chirca din graiu-şi grăi :
— Turcilor, grabnicilor,
Faceţi bin', mai zăboviţi,
Să-mi iau capu neni-meu,
Să mi-l iau şi să mi-l duc,
În stupină, în grădină,
La tufa de mătăcină,
Să-l jelească florile,
Să-l cînte albinele.
Ei pre Chirca o lăsară,
După aceea o luară
Şi cu Chirca se duseră.
Cînd fusese-n ţărm de mare,
Chirca ţine-o cuvîntare :
— Turcilor, grabnicilor,
Faceţi bin', mai zăboviţi,
Ca pe mîni să mă spăl eu
De sîngele neni-meu.
Cînd fusese-n ţărm de mare,
Chirca din graiu-şi grăi :
— Decît roabă turcilor,
Mai bine hrană peştilor
Şi rugină pietrelor.
Chirca-n apă se ţîpa,
Turcii de părere rea,
Să ţipară după ea.

În nota nr. 1 a editorilor (p. 523—524) se face trimitere la o variantă a baladei *Rîncuţa Şandrului* (numită *Ileanca cea frumoasă*). Se pare că trimiterea este la textul : ms. nr. 2 197.II.139, f. 2^{v}·—3^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PREOUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. E singurul de acest fel din culegere. Cele 25 de versuri citate de editori sînt transcrise destul de liber. Noi am transcris textul integral al acestei balade la materialele inedite. La nota a doua, editorii dau să se înţeleagă că ar fi avut la dispoziţie încă o variantă a textului. De fapt ei fac trimitere la debutul „prozaic" al variantei (unica de altfel în toată culegerea) transcrise de noi mai sus (v. 5—12). S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fişele nr. 24—25, 27, a textului lui STANCU NEGRU IOAN, în transcriere aproape identică (lipseşte numai v. 67) şi o parte din ciorna lui Bîrseanu (fişele nr. 26 şi 28) la notele de la p. 523—524. Astfel, fişa nr. 26 cuprinde pasajul de la *Turcii dau credinţă cuvintelor bătrînei* pînă la sfîrşit. Textul din ciornă diferă de cel publicat la v. 2 : *tutun;* v. 4 : *privea;* v. 5 : *privea;* v. 9 : *Ileanca;* v. 10 : *Şi pe noi ne-a* şi poartă semnele transformărilor prin care a trecut, la v. 3, unde Bîrseanu a şters *s-a pus* înlocuind cu *punea* ; la v. 4, unde a şters *a privit,* refăcînd apoi întregul vers. Comentariul în proză e şi el diferit. Bîrseanu scrisese pe *se întîmplă* înainte de *părinţii Ilencei,* apoi trece verbul după complement ; materialul pus în paranteză sună în ciornă astfel : *după ce le îngropă.* Ultima frază nu cuprinde nuanţarea probabilităţii, marcată de adverbul *aproape* din versiunea publicată. Fişa nr. 28, care cuprinde ciorna la nota nr. 2 (p. 524) se deosebeşte de asemenea de materialul publicat. Astfel, ciorna cuprindea şi un vers *Chiruţa cum se scula,* plasat pe locul 3, tăiat ulterior de Bîrseanu ; la v. 5 Bîrseanu a tăiat *că-l lua* şi a înlocuit cu *aduna;* la v. 6 a tăiat pe *Chira* şi a scris *Şi-n curte* (faţă de textul publicat, unde avem *Şi afar'*).

III. Editorii au avut la îndemînă două variante, din care una excesiv de sumară, iar cea de-a doua cu numeroase contaminări. Le transcriem pe amîndouă în continuare.
a) Ms. nr. 2 197.II.119, f. 6^{r}·, t. 25 Culegător : SÎNGELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea : CUGIR, jud. Alba. Data : 1868.

Pre drumul Belgradului,
Merge murgul Radului
Cu frîu galbenu-n picioare,
Cu şaua-ntoarsă sub foale.
Maică-sa din grai grăia :
— Murgule, cal îmbuibat,
Pre Radu-undi l-ai lăsat ?
— La poartă la Ţarigrad,
Unde-i steagul aplecat,
Acolo-i Radu -ngropat
Cu puşca plină la cap.

b) Ms. nr. 2 197.II.81, f. 3^{r}·—^{v}·, t. 13. Culegător : BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea : CUT, jud. Alba Data : 1863.

Pre dealu Reteagului,
Merge murgu Iancului
Cu şeuţa pre sub foale,
Cu frîu galben în picioare ;
Cu şeuţa toată ruptă
Şi cu coama toată cruntă.
Iancu pre el l-întreba :
— Ce ţi-i ţie, murgul meu ?
Dor' ţi-i greu trupşorul meu.
— Nu mi-i greu trupşorul tău,
Că mi-i greu năravul tău.
Că pre la cîte crîşme tu treci,
La toate de gard mă legi,
Tuni în casă şi bei bine,

Eu stau flămînd ca şi-un cîne.
— Ţu, ţu, murguţul meu,
S-ajungem în sat cu soare,
C-am o mîndră ca şi-o floare
Şi ne gată de mîncare :
Ţie paie şi ovăz,
Mie gură şi scoverzi ;
Ţie grajdu măturat,
Mie patu-mperinat.
Şi mergea cîtu-mi mergea,
La capul Ţaligradului,
Fata cîrmălaşului
Şi drăguţa Iancului.
Da ea că din grai grăia :
— Ho, murgule, procletule,
Dar tu unde ai plecat,
Pre domnul tău un'l-ai lăsat ?
— De laturi de Ţaligrad,
Cu nouă puşti împuşcat.
Nouă rane de ciocane
Şi nouă de buzdugane.

Însemnări Jarník : titlu provizoriu, cu creionul : „Iancu beutoriulu si murgulu" ; subliniază cu creionul v. 2 „Iancului" ; v. 35 : „Si noua de busdugane". Observaţii : v. 12, 16, 25, 29 şi 31 neregulate. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 29, cuprinzînd transcrierea aproape exactă a textului. De reţinut numai intervertirea ordinii versurilor nr. 5 şi 6.

IV. Editorii au avut la dispoziţie patru variante. Le transcriem în întregime în continuare :
a) Ms. nr. 2 197.II.149, f. 2^{r}·, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea : DUMBRAVA, jud. Alba. Data : 1863.

În cetate-n Bălgărad,
Pre trei fraţi i-o spînzurat,
Cel mai mare-aşa-au grăit :
— Domnule, măria-ta,
M-aş ruga de dumneata
Să-mi mai lungeşti viaţa,
Că soţia-i tinerea.
Cel mijlociu s-au uitat
Şi-au văzut o turturea :
— Turturea, pasărea mea,
Du-te tu în ţara mea
Şi te du la satul meu,
Şi spune la tatăl meu,
Că pe luni pe la ojină
Noi trei fraţi trecem din lume.
Cel mai mic-aşa-au grăit :
— Lasă, fraţii, să pierim,
C-am fost fraţi în dereptate,
Pîn'la ceasul cel de moarte.

b) Ms. nr. 2 197.II.83, f. 2^{r}·, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863.

Frunză verde ca nalba,
Ducu-mă ca negura
Să nu viu pînă-i lumea.
Cine n-ascultă de mumă,
El nu dă de nici o bună,
Că nici eu n-am ascultat,
De nici o bună n-am dat.
Bate vînt de la sînţit,
O rea veste mi-a ieşit,
O veste de la Belgrad :
Pre trei fraţi i-au spînzurat.
Cel mai mare au grăit :
— Domnule, măria-ta,
Mai lungeşte-mi viaţa
Pînă-mi vine soţia.
Că soţia-i tinerea
Şi-am trăit bine cu ea.
Fratele cel mijlociu
S-a uitat în sus la ceri
Şi-a văzut o turturea :
— Turtureauă, draga mea,
De-i fi de la ţara mea,
Tu de du la satul meu
Şi spune la tatul meu,
Că să vie pîn'la noi.
Noi pe luni pe la ojină,
Noi trei fraţi ieşim din lume.
Dar fratele cel mai mic,
El din grai că au grăit :
— Lasă, frate, să murim,
C-am fost fraţi în dereptate,
Pîn'la ceasul cel de moarte.

c) Ms. nr. 2 197.II.164, f. 4^{r}· — 5^{r}·, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863.

Frunză verde ca nalba,
Duce-m-aş ca negura
Să nu vin pînă-i lumea.
Cine n-ascultă de mumă,
El nu dă de nici o bună ;
Că nici eu n-am ascultat,

De nici o bună n-am dat.
Bate vînt de la sfinţit,
O rea veste mi-a ieşit,
Veste de la Belugrad :
Pre trei fraţi i-o spînzurat.
Cel mai mare a grăit :
— Domnule, măria-ta,
Mai lungeşte-mi graţia
Pînă-mi vine soţia,
Că soţia-i tinerea
Şi-am trăit bine cu ea.
Fratele cel mijlociu
S-a uitat în sus la cer
Şi-a văzut o turturea :
— Turtureauă, draga mea,
De-i fi de la ţara mea,
Tu te du la satul meu
Şi spune la tatul meu,
Că să vină pîn'la noi.
Noi pe luni pe la ojină,
Noi trei fraţi ieşim din lume.
Da fratele cel mai mic
El din grai că şi-a grăit :
— Lasă, frate, să murim,
C-am fost fraţi în direptate,
Pîn'la ceasul cel de moarte.

d) Ms. nr. 2 197.II.19, f. 17^{v}.—18^{r}, t. 40 (numerotarea culegătorului). Culegătorul : Anonim(N.) Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, cu titlul : *La executarea sentinţei de moarte a celor 3 fraţi.*

Rea veste-n ţară-o venit
Tocma de la Bălgărad :
Pre trei fraţi i-o spînzurat,
Da-n cetate-n Bălgărad.
Da cel mai mare-aşa zicea :
— Domnule măria ta,
Mai lungeşte-mi viaţa,
Pîn'mi-a veni soţia.
Mi-i soţia tinerea
Şi-am trăit bine cu ea,
Din copilăria mea.
Da frate-so cel mai mijlociu
S-o uitat în sus spre cer
Şi-o văzut o turturea
Şi din grai d-aşa grăia :
— Turturea, pasărea mea,
Doară eşti din ţara mea,
Ia du-te la satul meu
Şi spune la tatăl meu,
Că noi luni pre la ojină,
Noi trei fraţi ieşim din lume.
Da frate-so cel mai mic
El din grai aşa-o grăit :
— Lasă, frate, să murim,
C-am fost fraţi într-o dreptate,
Pîn'la ceasul cel de moarte.

S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197. II.115, fişele nr. 4—5, cuprinzînd o versiune sintetică, realizată pe baza tuturor celor 4 texte din culegere, sensibil deosebită însă de ceea ce s-a publicat. De aceea transcriem în întregime textul de pe această copie :

Frunză verde ca nalba,
duce-m-aş ca negura
ducu-mă Barbu 6
să nu viu pîn'ii lumea.
Cine n-ascultă de mumă
el nu dă de nici o bună.
Că nici eu n-am ascultat
de nici o bună n-am dat.
Bate vînt de la sfinţit
O ! rea veste mi-a ieşit,
o veste de la Belgrad
pre trei fraţi c-o spînzurat
i-au B[arbu]
Cel mai mare a grăit
domnule măria-ta,
mai lungeşte-mi graţia
viaţa mold. Barbu
pînă-mi vine soţia
că soţia-i tinerea
şi-am trăit bine cu ea
Fratele cel mijlociu,
s-a uitat în sus la cer
şi-a văzut o turturea :
Turturea draga mea
turtureaua Barbu
de-i fi de la ţara mea Barbu
tu te du la satul meu
şi spune la tatăl meu
ca să vină pînă la noi
noi pe luni, pe la ogină
noi trei fraţi ieşim din lume.
Da fratele cel mai mic
el din grai că şi-a grăit
au Barbu
Lasă frate să murim
c-am fost fraţi în direptate
pîn-la ceasul cel de moarte.
Olteanu 6
Barbu 6.

V. Reprezintă amplificarea singurei variante din culegere (pe care o transcriem în întregime) : ms. nr. 2 197. II.113, f. 2^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOIIATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863.

— Lină, Carolină,
Vină-napoi, vină,
Că tu ţi-ai uitat
Sugna ta cea deasă,
La mine pre masă.
— Ba, io n-am uitat-o,
Că eu am lăsat-o,
De bănatul meu,
De urîtul tău.
— Lină, Carolină,
Vină-napoi vină,
Că tu ţi-ai uitat
Ineluţul tău,
În degetul meu.
— Ba nu l-am uitat,
Că eu l-am lăsat,
De urîtul tău,
De bănatul meu.
— Lină, Carolină,
Vină-napoi vină,
Că tu ţi-ai uitat
Cusătura ta,
Pre grindiţa mea.
— Ba eu n-am uitat-o,
Că eu am lăsat-o,
De urîtul tău,
Dă bănatul meu.
etc. etc.

Adaousul editorilor (v. 28—73) trădează net proveniența sa extrafolclorică.

VI. Textul e de proveniență sud-carpatică (în nota de la p. 525, A. Bîrseanu afirmă a-l fi auzit de la un fost coleg al său din împrejurimile Ploieştilor) şi a fost introdus în colecţia publicată „ca să nu se dea uitării".

VII. Editorii au avut la dispoziţie două variante. L,a baza textului publicat stă : ms. nr. 2 197.II.53, f. 3^{v}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANCU PETRU cl. V. Localitatea : ŢAPU, jud. Alba. Data : 1863.

Zis-o teiu către brad :
— Tu eşti, brade, clencuros,
Şi la trup eşti răşinos,
Da eu sînt un lemn de treabă,
Măcar pre ce limbă-ntreabă.
Că pre mine mă cioplesc,
La icoane mă croiesc,
În biserici mă tomnesc,
Cu aur mă zugrăvesc.
Zis-o bradu către tei :
— Că şi eu îs lemn de treabă,
Măcar pre ce limbă-ntreabă
Că pre mine / mă / cioplesc
Şi şindile mă croiesc,
Pre biserici mă tomnesc.
Că de n-ar fi şindila,
Ar fi vai de cinstea ta,
Că ploaia cînd ar ploua,
Aurul că l-ar strica.
— Hai, brade, mîna s-o dăm
Şi-amîndoi să ne-mpăcăm,
Hai, brade, amîndoi să fim,
Că-amîndoi că trebuim.

Ultimele patru versuri sînt evident un adaos întîmplător, care circumstanţiază tehnica contaminării. Textul al doilea e mai îndepărtat de versiunea publicată : ms. nr. 2 197.II.83, f. 4^{r}—^{v}, t. 29 (numerotarca lui Jarník). Culegător : BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Din ciclul *Strigări la joc.*

Jos la poala muntelui,
Sînt două lemnişoare,
Care-i de cinste mai mare ?
Da prin nume care sînt ?
Este teiu cu bradu.
Zise bradu către tei :
— Da tu, tei tăieţos,
Tăieţos, putregăios,
Ce cu mine te sfădeşti,
O tu bine nu-mi gîndeşti ?
Da noi să nu ne mai sfădim
Şi ca fraţii să trăim,
Că pe min'meşteri mă-ntreabă
Şi la min'de grabă-aleargă,
Şi-n beserecă mă bagă.
Icoane mă croiesc,
Cu aur mă poleiesc.
Că de n-ar fi şindila,
Ploile m-ar ploua
Şi-aurul mi l-ar spăla
Şi-ar fi vai de cinstea ta.
De acum pînă-n vecie,
Mila domnului să fie !

Textul e prevăzut cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „fabula". În nota de la p. 525 se transcriu 6 versuri dintr-o altă variantă, a treia, pe care ar fi avut-o de asemenea la îndemînă editorii. Nu am aflat în cuprinsul culegerii prototipul acelui text.

VIII. Reprezintă o creaţie proprie a editorilor — de altfel, caracterul extrafolcloric al textului sare în ochi de la prima vedere — pornind de la varianta: ms. nr. 2 197.II.114 f. 4^{r}, t. 46 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul *Alte chiuituri*, care cuprinde numai 4 versuri, respectiv cele care corespund v. 2—5 din versiunea publicată, în transcriere absolut exactă.

IX. Textul acestui colind nu apare nicăieri în cuprinsul culegerii. După afirmaţia lui A. Bîrseanu (nota de la p. 525), textul publicat ar fi fost auzit de el în Ţara Bîrsei, ceea ce justifică lipsa unui prototip în culegerea lui Ioan Micu-Moldovan. În continuarea notei sale, A. Bîrseanu transcrie două „variante din ţinutul Tîrnavelor", pe care le aflăm, de data aceasta, în culegere şi le transcriem în continuare. Pentru prima variantă, prototip este: ms. nr. 2 197.II.139, f. 3^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞI, jud. Mureş. Data: 1863.

Sculaţi, sculaţi, mari boieri
Flori dalbe de măr
Că vă vin juneri buni colindători.
f.d.m.
Dar cu dînşii cine-şi vine?
Vine-şi Domnul Dumnezeu,
Mititel, înfăşăţel,
Cu scutecu-şi de duşnică (?),
Comanacu-i de bumbac.
În mîna dreaptă crucea duce,
În mîna stîngă busuioc,
Crucea-o dăm bătrînilor,
Busuiocul nevestelor,
Măr de d-aur fetelor,
Sănătatea tuturor.
Intră-n casă după masă,
Preste masă grîu revarsă
Să iasă răul din casă.
Noi cîntăm şi-o colindăm
Şi la gazdă i-o-nchinăm,
I-o-nchinăm cu sănătate
Că-i mai bună decît toate.
De la noi, de la voi doi,
Mai virtos, de la Hristos.

Materialul este însoţit de următoarea notă a culegătorului: „Antania colinda ce se colinda de fetiorii satului in noptea dilei ant. de cratiunu in giurulu mesei", care fixează data execuţiei textului, modul concret al desfăşurării execuţiei (în jurul mesei) şi mai ales ordinea ceremonială a executării colindatului (primul text dintr-un întreg ciclu de colinde cîntate în aceeaşi suită). Prototipul celei de-a doua variante: ms. nr. 2 197.II.140, f. 1^{r}, purtînd nota culegătorului: „Una colinda ţiganésca", a fost culeasă şi transcrisă de acelaşi, din aceeaşi localitate şi la aceeaşi dată:

Vînătorii lui Crăciun,
Ei atîta au vînat,
Dumnezeu le-o fapt.
Da vînară cît vînară...
Cînd o fost colea sub seară,
Sus în nuori se uitară.
— Trageţi voi arcul napoi,
Că io nu-s cin'credeţi voi,
Că io-s Petru, sînt sîn Petru,
Nănaş bun lui Dumnezeu.
Să vă spun cum şede el:
Şede îmbrăcăţel,
Cu veşmînt pînă-n pămînt
Cum n-am văzut de cînd sînt,
Cu cuie de sîrmă[-n]toarsă,
Să fii gazdă sănătoasă,
Ca vara, ca primăvara,
Ca toamna cea bogată
Bogată, îndestulată.

X. Prototipul versiunii publicate este: ms. nr. 2 197. II.51, f. 21 ^{v} şi 23^{r}—^{v} t. [2] (numerotarea noastră). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud Sibiu. Data: 1863.

La curţile lui Crăciun,
Lui Crăciun celui bătrîn.
Mînă sluga cea mai mare
Să dea la boi de mîncare,
Nu se poate-apropia.
El îndrăpt că se-nturna:
— Daleo, stăpîne Crăciune,
Nu mă pociu apropia,
De boilor să le dau,
De zvonul albinelor,
De para făcliilor,
De fumul tămîilor,
De mirosu florilor.
Mînă sluga mijlocie,
De boilor să le deie,
Nu se poate-apropia.
El îndărăt se-ntorcea:
— Daleo, stăpîne Crăciune,
Nu mă pociu apropia,
Ca boilor să le dau,
De zvonul albinelor,
De para făcliilor,
De fumul tămîilor,
De mirosul florilor.
Mînă sluga cea mai mică
De boilor să lea dea.
El îndărăt se-nturna:
— Daleo, stăpîne Crăciune,
etc. etc. etc.
Mînă fiu nebotezat,
Cu păr galben retezat
Şi boilor că le-a dat.
Şi-a văzut pre fiul sînt
Mititel,
Înfăşăţel;
Scutecel
De bumbăcel,
Dalbă faşă
De mătasă...
... Vîntu trăgăna
De legăna...
... Neaua ninge

De lu unge.
Noi umblăm şi colindăm
Şi la gazdă i-o-nchinăm.

Sub umbra de lemn de tei,
Domnului Doamne,
Este masă de mătasă.
Da la masă cine-şi şede?
Şede-ş Domnul Dumnezeu,
Da-n al doilea corn de masă?
Şede Petru sînt, sînt Petru.
Da-n al treilea corn de masă?
Şede Ion, sîntu Ion.
În al patrulea corn de masă?
Şede jupînul de gazdă
C-un pahar galben a mînă.
Dar Domnul Dumnezeu aşa grăia:
— Vindeţi mie-acest pahar,
Sau mi-l vinde, sau mi-l schimbă.
— Să fii, Doamne, iertător şi crezător,
Nici mi-i, Doamne, vînzător, nici schimb.
Că mi-i dat de la nănaş,
Că de mic m o botezat,
De mare m-o cununat.
Mie atunci mi l-o dăruit
Să-mi fie de omenit.
Oameni mari, boieri bătrîni,
Cum sînteţi şi dumneavoastră.
Voi îmi beţi şi veseliţi,
Noi cîntăm şi-o colindăm
Şi la gazdă i-o-nchinăm,
I-o-nchinăm cu s[ănătate] etc.

ADDENDA la ed. 1895. A Bîrseanu publică, la p. 424—429, ale ed. din 1895, trei colinde culese de P. Moldovan din: STREZA-CÎRŢIŞOARA, jud. Sibiu. Pentru una din ele, respectiv a cincea (p. 428 — 429), avem în culegerea Ioan Micu-Moldovan o variantă, pe care o transcriem mai jos: ms. nr. 2 197.II.139, f. 3 ^{v}, t. 21. Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

XI. Nu am aflat în culegere un prototip al materialului. În notă, la p. 517—518, se dă un text, care, mai puţin dispoziţia dialogată, este întocmai cu varianta: ms. nr. 2 197.II.21, f. 2 ^{r}—^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N^{u} (sigla lui Jarník). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. v. 2: *Io;* v. 8: *mulţumi;* v. 12: *Păsăreaua plugului;* v. 14: *Tot cîntă şi.* S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. Pop-Reteganul, deosebită pentru că e lipsită de părţile ce intră în dialog: „Un mesean se adresează către nună" şi paralelul: „Nuna", deşi dialogul este marcat, la partea a doua, prin: „Resp"[unsul]. Se mai deosebeşte la v. 12, unde are *plugului* în loc de *rugului* şi la v. 14, unde are *Tot cîntă şi* în loc de *Ziua-ntreagă.*

PARTEA A V-A

Note şi variante la materialul inedit

A. DOINE ŞI CÎNTECE

I. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 98 $^{v.}$—99 $^{r.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba, din ciclul *Doine din Ardeal.* Data: 1876.

II. Ms. nr. 2 197.II.162, f. 3$^{v.}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUȚ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul nelocalizabil. Data: 1863.

III. Ms. nr. 2 197.II.87, f. 2$^{r.}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA VASILE, cl. VI. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863.

IV. Ms. nr. 2 197.II.157, f. 4$^{v.}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPAZU IOAN, cl. VI. Zona Sibiului. Data: 1863.

V. Ms. nr. 2 197.II.113, f. 1$^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863.

VI. Ms. nr. 2 197.II.162, f. 3$^{r.}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUȚ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul este nelocalizabil. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fișa nr. 70, care transcrie la v. 1: *Căte flori-s.*

VII. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 2$^{r.}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOȘTAT, jud. Alba. Data: 1863.

VIII. Ms. nr. 2 197.II.28, f. 3$^{r.}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872.

IX. Ms. nr. 2 197.II.109, f. 3$^{v.}$, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data: 1872.

X. Ms. nr. 2 197.II.158, f. 2$^{r.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POCANU TEODOR, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863. Versul 2 indescifrabil. La v. 1: *văz*<*vedìu*.

XI. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 6 $^{r.}$—$^{v.}$, t. 25 [b] (numerotarea noastră). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud Alba. Data: 1872. Versul 6, adaosul nostru între croșete; v. 11 și 13 am eliminat verbul *vine* (<*vene*), pentru a rectifica prozodia.

XII. Ms. nr. 2 197.II.64, f. 4$^{r.}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUȚ CANDID, cl. V. Localitatea: CERGHIZEL, jud. Mureș Data: 1872. Variantă fragmentară: ms. nr. 2 197.II.3, f. 11 v.[—]44$^{r.}$, t. 44 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1872. Cuprinde 3 versuri: v. 1: *Știi, mîndro, ce-am zis aseară;* v. 2 identic cu v. 3 al materialului transcris de noi; v. 3: *Și murgu din grajd.* Variantă publicată: *Mîndrescu,* p. 149 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistrița-Năsăud).

XIII. Ms. nr. 2 197.II.126, f. 2$^{r.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ȚĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEȚANI, jud. Mureș. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fișa nr. 56, care transcrie la v. 1: *În Turda;* v. 4 urmat de semnul întrebării în paranteze, șters apoi de A. Bîrseanu.

XIV. Ms. nr. 2 197.II.8, f. $3^{r\cdot}$, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872.

XV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $98^{v\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Doine din Ardeal.*

XVI. Ms. nr. 2 197.II.72, f. $2^{v\cdot}$, t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea: DEAJ, jud. Mureş. Data: 1872.

XVII. Ms. nr. 2 197.II.81, f. $2^{v\cdot}$, t. 10. Culegător: BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863. Variantă aproape identică: ms. nr. 2 197.II.164, f. $14^{v\cdot}$, t. 30 [recte 58] (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. V. 1 şi 2 parţial indescifrabile; v. 7: *-eo fată.*

XVIII. Ms. nr. 2 197.II.28, f. $6^{v\cdot}$, t. 44 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872.

XIX. Ms. nr. 2 197.II.146, f. $3^{r\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea: LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

XX. Ms. nr. 2 197.II.124, f. $6^{r\cdot}$, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863. La v. 1: *sum.* Altă variantă: ms. nr. 2 197.II.183, f. $3^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă de prima la v. 1: *Acum în astă;* v. 2: *Nu pot gusta vreo;* v. 3: *Decît cînd string eu;* v. 4: *albă.*

XXI. Ms. nr. 2 197.II.73, f. $4^{r\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEŢELCA, jud. Alba. Data: 1865. La v. 6: *ramaniu.*

XXII. Ms. nr. 2 197.II.2, f. $4^{v\cdot}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea: BOGATA, jud. Mureş. Data: 1863. Inconsecvenţele grafice de la v. 3 şi 4 în ms.: *mersu,* dar *cuvientulu.* Variantă întru totul identică: ms. nr. 2 197.II.133, f. $7^{v\cdot}$, t. 36 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863; cu aceeaşi inconsecvenţă grafică la v. 3 şi 4. Variantă publicată: Pop-Reteganul, p. 150, t. 48, nelocalizabilă. Cu adresă la tînăr, în loc de mîndră.

XXIII. Ms. nr. 2 197.II.75, f. $2^{r\cdot-v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CRIŞAN TEODOR, cl. VIII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863.

XXIV. Ms. nr. 2 197.II.28, f. $1^{r\cdot-v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Variantă publicată: Pop-Reteganul, p. 157, t. 157 (Localitatea: or. ORĂŞTIE, jud. Hunedoara). Parţial.

XXV. Ms. nr. 2 197.II. 3, f. $6^{r\cdot}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. V. 7: *siestori.*

XXVI. Ms. nr. 2 197.II.44, f. $2^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRUIANU ZAHARIE, cl. V. Localitatea: STRAJA, jud. Alba. Data: 1872.

XXVII. Ms. nr. 2 197.II.60, f. $2^{v\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUCURESCU VASILE, cl. IV (?). Localitatea: PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data: 1872. Variantă foarte apropiată: ms. nr. 2 197.II.17, f. $3^{v\cdot}$, t. 20 b (numerotarea lui Jarník). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil. Data: 1870. Diferă la v. 1: *foaia-n;* v. 2: *ochii cui l-o;* v. 3: *şase;* v. 4: *pre-amîndoi.* Variantă publicată: Şerb-Cesereanu, nr. 207.

XXVIII. Ms. nr. 2 197.II.138, f. $3^{r\cdot-v\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. V. Localitatea: DRÎMBAR, jud. Alba. Data: 1872. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 57, care transcrie la v. 1: *de macesiu;* v. 4: *Da-ţi voi.*

XXIX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $3^{v\cdot}$, t. [7] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Materialul este nelocalizabil. Data: 1875. Din ciclul *Cintece poporale din Bucovina.*

XXX. Ms. nr. 2 197.II.71, f.$2^{r\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872. Variantă publicată: Pauleti, nr. 22 (ed. Ion Muşlea, p. 56; Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba).

XXXI. Ms. nr. 2 197.II.104, f. $7^{v\cdot}$, t. 53 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Variantă publicată: *Pop-Reteganul,* p. 135, t. 5 (primele 4 versuri; materialul nelocalizabil).

XXXII. Ms. nr. 2 197.II.161, f. $1^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: PINCIU PETRU, cl. VI. Localitatea: RĂŞINARI, jud. Sibiu. Data: 1863.

XXXIII. Ms. nr. 2 197.II.159, f. $4^{v\cdot}-5^{r\cdot}$, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: POPESCU IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

XXXIV. Ms. nr. 2 197.II.159, f. $4^{r\cdot-v\cdot}$, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: POPESCU IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

XXXV. Ms. nr. 2 197.II.134, f. $8^{v\cdot}$, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

XXXVI. Ms. nr. 2 197.II.66, f. $4^{v\cdot}$, t. 14 b (numerotarea culegătorului şi Jarník). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867—1868.

XXXVII. Ms. nr. 2 197.II.125, f. $4^{v\cdot}$, t. 3 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: TATU TEODOR, cl. V. Localitatea: CIUGUDU DE JOS, jud. Alba. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. Pop-Reteganul, care transcrie la v. 4: *Că-i Ioanu podobit.* Variante publicate: Teculescu, D, 421; Bologa; nr. 548 (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba).

XXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.151, f. $2^{r\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORĂŞAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea: PETRILACA, jud. Mureş. Data: 1863.

XXXIX. Ms. nr. 2 197.II.113, f. $2^{r\cdot}$, t. 10 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

XL. Ms. nr. 2 197.II.112, f. $4^{v\cdot}$, t. 40 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník. B.O.S., ms. Pop-Reteganul, care la v. 8 înseamnă posibilitatea despărţirii sale emistihiale printr-o bară verticală după *otravă.* Pe margine, în dreptul v. 10, de altă mînă: *drag.* Variantă publicată: Pop-Reteganul, p. 129, t. 15: *Mă Ioane crasovene.* (Localitatea: BOUŢARI, jud. Caraş-Severin).

XLI. ms. nr. 2 197.II.47, f. $1^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA NICOLAE, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 59. Materialul transcris absolut exact. Variantă mai depărtată: ms. nr. 2 197.II.46, f. $4^{v\cdot}$, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. Debutează divers: v. 1—3: *Mă suiam din deal în vie | Să-mi plivesc busuiocu | Şi mi-am găsit ibognicu;* v. 4 (resp. 3): *cal roşu;* v. 5 identic cu v. 4.

XLII. Ms. nr. 2 197.II.59, f. $3^{v\cdot}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1872.

XLIII. Ms. nr. 2 197.II.64, f. $2^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea: CERGHIZEL, jud. Mureş. Data: 1872.

ACADEMIA BIBLIOTECA

XLIV. Ms. nr. 2 197.II.66, f. 1[r·], t. [2 b] (numerotarea noastră). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867—1868.

XLV. Ms. nr. 2 197.II.10, f. 4[r·], t. 4 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHEORGHIŢĂ N., cl. VIII. Localitatea: or. BISTRIŢA (şi jur), jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

XLVI. Ms. nr. 2 197.II.119, f. 4[v·], t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. Variante: ms. nr. 2 197.II.184, f. 7[r·], t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Pînă ziua;* v. 3: *Numai luna şi o stea.* Ms. nr. 2 197.II.132, f. 5[r·], t. 33 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867. Diferă la v. 3: *şi o stea.* Ms. nr. 2 197.II.112, f. 3[r·], t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Toate pînă-n ziuă;* v. 3: *Numai luna şi o.* Ms. nr. 2 197.II.8, f. 3[r·], t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 2: *Pîn'la;* v. 3: *Numai luna cu;* v. 4: *Astea ştiu.* Ms. nr. 2 197.II.117, f. 4[r·], t. 42 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Diferă la v. 2: *Pîn'la;* v. 3: *Numai;* v. 4: *Alea ştiu inima mea.* Variante publicate: Pauleti, nr. 291 (ed. I. Muşlea, p. 132; localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba); Bologa, nr. 150 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Hunedoara).

XLVII. Ms. nr. 2 197.II.55, f. 1[r·]—2[v·], t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DASCĂLU MIRON, cl. V. Localitatea: CETATEA DE BALTĂ, jud. Alba. Data: 1863.

XLVIII. Ms. nr. 2 197.II.38, f. 1[v·]—2[r·], t. [2] *Verşul iubirii* (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVAN, neidentificat. Materialul nelocalizabil şi nedatabil. Variante fragmentare: ms. nr. 2 197.II.159, f. 3[v·] — 4[r·], t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător: POPESCU IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Cuprinde primele 22 de versuri şi versurile 25 — 26, deosebindu-se la v. 2: *Inima mea;* v. 4: *Nu pot;* v. 5: *Uitatul* **tău**; v. 6: *Mă pătrunde pînă-n*; v. 7: *Ochii* **tăi**; v. 9: *Că nu numai*; v. 10: *Ci foarle;* v. 13: *Dară*; v. 15: *mă grijesc;* v. 16: *Ca să nu vă;* v. 17: *Vouă;* v. 18: *Amorul;* v. 19: *O! dar;* v. 20: *Iară;* v. 22: *Că gura voastră-i dulceaţă;* v. 24 (resp. 26): *Fără noi.* Ms. nr. 2 197.II.137, f. 1[v·], t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IACOB, cl. VII. Localitatea: NUŞENI, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Cuprinde numai 6 versuri, corespunzînd v. 1—4 şi 11—12 ale primei variante, şi se deosebeşte la v. 2: *Inima mea;* v. 4: *Cu mult dor mă pedepsesc;* v. 5 identic cu v. 11; v. 6 (resp. 12): *Să nu le vază.* Ms. nr. 2 197.II.62, f. 2[v·], t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863. Cuprinde numai primele 4 versuri, deosebindu-se la v. 2: *Inima mea;* v. 4: *Nu poci ca să nu.* Variante publicate: Millea, nr. 98, 99.

XLIX. Ms. nr. 2 197.II.173, f. 8[r·], t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data: 1863. Variantă aproape exactă: ms. nr. 2 197.II.172, f. 7[r·] — [v·], t. 37 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M., neidentificat. Materialul nelocalizabil şi nedatabil. Diferă la v. 7: *Că soarele e;* v. 8: *din sus;* v. 9: *Boii la;* v. 10: *Şi bădiţa la-ogorît.* Mai depărtate variantele: ms. nr. 2 197.II.58, f. 2[r·], t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BOZAC IERONIM, cl. VIII. Localitatea: RĂZOARE, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Cocoş roşu*; v. 3: *Lasă-mă, mîndruţă, lasă;* v. 4 identic cu v. 3; v. 5 (resp. 4): *Ş-apoi tu;* v. 6—9: *Scoală, scoală bădişor, / Soarele-i în prînzişor, / Că soarele-i în portiţă/ Şi ciurduţa pe uliţă.* Ms. nr. 2 197.II.66, f. 2[v·], t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867—1868. Diferă la v. 3: *Mai lasă-mă, mîndro, -o ţîră;* v. 4 (resp. 3): *Pînă cîntă-a*; v. 6—8: *Să scot oile la porneală / Şi boii la codru verde, / Să creadă c-am fost la fete.*

L. Ms. nr. 2 197.II.165, f. 6[r·], t. 41 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Numai primele 4 versuri absolut identice în varianta: ms. nr. 2 197.II.73, f. 4[r·], t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEŢELCA, jud. Alba. Data: 1865.

LI. Ms. 2 197.II.11, f. 2[v·], t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863. Fragment contaminat după cel de-al patrulea vers: ms. nr. 2 197 II.125, f. 3[v·]—4[r·], t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TATU TEODOR, cl. V. Localitatea: GIUGUDU DE JOS, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 2 *badea, om frumos;* v. 3: *hodolean;* v. 4: *Cu zbiciu de măgheran* şi adaugă v. 5—12: *Măgheran de cel albuţ / Să fac peană la drăguţ. / Pe drăguţ l-a dus cătană / Şi-a uitat să-şi pună peană. / Cîndu-n sat că s-a băgat, / N-a putut de supărat; / Cîndu din sat a ieşit, / N-a putut de năcăjit.* dariante publicate: Podariu, p. 8 (Localitatea: PINTIC, sud. Cluj); Bologa, nr. 335 (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba); Mîndrescu, p. 48 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud). Motivul s-a bucurat de o tratare monografică. Vezi: Al. I. Amzulescu, *Carul cu flori,* Revista de folclor, 3. (1958), nr. 1, p. 27—44.

LII. Ms. nr. 2 197.II.104, f. 3[v·], t. 21 (numerotarea Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN ,cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II.71, f. 1[v·]—2[r·], t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 2: *iubitul meu;* v. 4: *Nime iubit ca min';* v. 5: *Tinerel şi.* Mai depărtat textul: ms. nr. 2 197.II.153, f. 4[r·], t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data: 1863, care de la v. 3—6 face: *Că nu e în sat la mine / Drăguţ cinaş ca la mine, / Cu faţa plină de sînge, / Cîndu-l văd, inima-mi plînge.*

LIII. Ms. nr. 2 197.II.161, f. 3[r·], t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător: PINCIU PETRU, cl. VI. Localitatea: RĂŞINARI, jud. Sibiu. Data: 1863. Aproape identică varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 23[v·], t. 119 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 4: *face-un cuvînt;* v. 6: *Să te văd;* v. 8: *gura friptă;* v. 9: *înturna-ţi-o-aş.* Mai depărtată varianta: ms. nr. 2 197.II.I.5, f. 24[v·], t. [23] (numerotarea noastră). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea; BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Din ciclul *Din strigările ce le zic junii români, celebrînd faimosul joc al lui Romul, strămbunul lor.* La v. 1—2: *Tătăişă şi-o cumnată,/ Lasă uşa descuiată;* v. 3 (resp. 5): *Să vin şi eu cîteodată;* v. 4 (resp. 6): *Să te văd;* v. 6 (resp. 8): *gura friptă*; v.9—10 lipsesc. Variante publicate: Podariu, p. 87 (Localitatea: PINTIC, jud. Cluj); Millea, nr. 144.

LIV. Ms. nr. 2 197.II.140, f. 3[r·], t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Variante publicate: Podariu, p. 75 (Localitatea: PINTIC, jud. Cluj); Teculescu, D., 40; Desmireanu, nr. 85.

LV. Ms. nr. 2 197.II.129, f. 5[r·], t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RADU SIMION, cl. V. şi RADU IOAN, neidentificat. Localitatea: BELDIU, jud. Alba, Data: 1863. În ms. v. 4: *sco***tia** (= *scoaţă*).

LVI. Ms. nr. 2 197.II.12, f. 2[r·], t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea: HĂGHIG, jud. Covasna. Data: 1863.

LVII. Ms. nr. 2 197.II.75, f. 2 [r·], t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CRIŞAN TEODOR, cl. VIII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863. Variantă publicată: Teculescu D. 265 (parţial).

LVIII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 60[v·], t.: *Omul drag şi omul urît.* Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data. 1875. Însemnări Jarník: „Conv. lit.", nr. IV, p. 44. Variante publicate: Podariu, p. 35 (Localitatea: PINTIC, jud. Cluj); Cernea, *Floricele,* nr. 48 (Localitatea: PALOŞ, jud. Braşov) şi nr. 192 (Localitatea: HOMOROD, jud. Braşov); Şerb-Cesereanu, nr. 210. În toate cazurile, parţial.

LIX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 55 [r·], t.: *Cîntec de lume.* Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875.

LX. Ms. nr. 2 197.II.153, f. $3^{r.}$—$^{v.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRȚĂU, jud. Mureș. Data: 1863.

LXI. Ms. nr. 2 197.II.175, f. $2^{r.}$, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872.

LXII. Ms. nr. 2 197.II.170, f. $2^{v.}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MUNTEANU IERONIM, cl. V. Localitatea: BĂGĂU, jud. Alba. Data: 1872.

LXIII. Ms. nr. 2 197.II.20, f. $2^{v.}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEȘ IOAN JUNIOR, cl. V. Localitatea: POIANA, jud. Cluj. Data: 1863. Variante publicate: Mîndrescu, p. 108 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistrița-Năsăud); Millea, nr. 171; Șerb-Cesereanu, nr. 121.

LXIV. Ms. nr. 2 197.II.22, f. $2^{v.}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: or. HUNEDOARA, jud. Hunedoara. Data: 1872.

LXV. Ms. nr. 2 197.II.159, f. $6^{r.}$, t. 8 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. Variantă aproape identică: ms. nr. 2 197.II.184, f. $19^{r.}$, t. 103 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 7, unde lipsește pron. *tine;* v. 9: *ti ieși.* Variantă publicată: Millea, nr. 132.

LXVI. Ms. nr. 2 197.II.168, f. $1^{v.}$, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEGRUȚIU F. IOAN, cl. V. Localitatea: SUCUTARD, jud. Cluj. Data: 1872.

LXVII. Ms. nr. 2 197.II.78, f. $2^{r.}$, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAȘ, jud. Brașov. Data: 1863. Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „descriere".

LXVIII. Ms. nr. 2 197.II.74, f. $2^{r.}$—$^{v.}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTIN IOSIF, cl. V. Localitatea: AȚINTIȘ, jud. Mureș. Data: 1863.

LXIX. Ms. nr. 2 197.II.63, f. $2^{v.}$, t. 4 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUTNARIU IOAN, cl. VI. Localitatea: REGHIN (și jur), jud. Mureș. Data: 1872.

LXX. Ms. nr. 2 197.II.66, f. $4^{r.}$, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂȘA, jud. Mureș. Data: 1867—1868. Jarník subliniază la v. 5. *pilota.*

LXXI. Ms. nr. 2 197.II.140, f. $1^{v.}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data: 1863.

LXXII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $79^{v.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Poezii poporale.*

LXXIII. Ms. nr. 2 197.II.54, f. $2^{v.}$, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOȘTAT, jud. Alba. Data: 1863.

LXXIV. Ms. nr. 2 197.II.114, f. $4^{r.}$, t. 44 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul *Alte chiuituri.*

LXXV. Ms. nr. 2 197.II.138, f. $4^{v.}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. V. Localitatea: DRÎMBAR, jud. Alba. Data: 1872.

LXXVI. Ms. nr. 2 197.II.156, f. $1^{v.}$, t. 12—13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863. Absolut identică varianta: ms. nr. 2 197.II.15, f. $2^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník).

Culegător: HORȘIA IOAN, cl. VIII. Localitatea: SÎNMICLĂUȘ, jud. Alba. Data: 1863. Fragmentară e varianta: ms. nr. 2 197.II.61, f. $1^{v.}$, t. 3 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUSCNIU VASILE, cl. V. Localitatea: TĂUNI, jud. Alba. Data: 1863. Cuprinde numai 4 versuri, respectiv v. 1—2 și 7—8, cu diferențe la v. 1: *Tu mîndruțo, draga;* v. 2: *O picat din ceri*; v. 3 (resp. 7): *O picat;* v. 4 (resp. 8): *De mai mor.* Variantă publicată: Teculescu, D., 392.

LXXVII. Ms. nr. 2 197.II.158, f. $2^{r.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POGANU TEODOR, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863.

LXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.146, f. $2^{v.}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. V Localitatea: LECHINȚA, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863.

LXXIX. Ms. nr. 2 197. II.165, f. $4^{r.}$, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul nelocalizabil și nedatabil.

LXXX. Ms. nr. 2 197.II.158, f. $2^{r.}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POGANU TEODOR, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863.

LXXXI. Ms. nr. 2 197.II. 184, f. $13^{v.}$, t. 74 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II. 51, f. $3^{v.}$, t. [1] (numerotarea noastră). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Din ciclul *Din strigările ce le zic junii români celebrînd faimosul salt al lui Romul,* care diferă la v. 1: *Bade, de dorțul;* v. 2 și 4: *M-aș topi ca inu-n;* v. 3: *De dorțul.* Mai depărtate variantele: ms. nr. 2 197.II.14, f. $1^{r.}$, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEȘ, jud. Cluj. Data: 1863. Face la v. 1: *Mîndră de dorțul;* v. 2: *ca inu-n tău;* v. 3: *Mîndră de dragostea ta;* v. 4: *ca cînepa.* Ms. nr. 2 197.II.27, f. $29^{v.}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Inversează ordinea celor două distihuri și, față de cea anterioară, face la v. 3 (resp. 1): *Mîndruță, de dorul tău.* Variante publicate: Pop-Reteganul, p. 136, t. 6 (Localitatea: RETEAG, jud. Bistrița-Năsăud); D. Pop, *Lăpuș,* nr. 41.

LXXXII. Ms. nr. 2 197.II.169, f. $1^{v.}$, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863. Variantă destul de depărtată (reprezentînd contaminări cu textul precedent): ms. nr. 2 197.II.27, f. $30^{r.}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine și hore,* care face la v. 1: *Mîndruță* v. 3—4: *De dorțul dumitale / Și-aseară-am trecut prin vale.* Variante publicate: Cernea, *Floricele,* nr. 400 (Localitatea: CRIHALMA, jud. Brașov); Cernea, *Poezii,* nr. 224.

LXXXIII. Ms. nr. 2 197.II.109, f. $4^{r.}$, t. 51 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data: 1872.

LXXXIV. Ms. nr. 2 197.II.19, f. $5^{r.}$, t. 9 (numerotarea lui Jrník). Culegătorul anonim (N.), materialul nelocalizabil și nedatabil. Variante publicate: Pauleti, nr. 27 (ed. I. Mușlea, p. 57; Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba); Papahagi, CCXL (Localitatea: SĂPÎNȚA, jud. Maramureș); Cernea, *Poezii,* nr. 135; *Doniga,* nr. 88.

LXXXV. Ms. nr. 2 197.II.175, f. $3^{v.}$, t. 33 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Aproape identică varianta: ms. nr. 2 197.II.114, f. $3^{v.}$, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872; ea diferă la v. 2: *mult doresc.* Variantă publicată: Cernea, *Poezii,* nr. 216.

LXXXVI. Ms. nr. 2 197.II.110, f. $1^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VODĂ ȚIGANU AMBROZIU, cl. VI. Localitatea: NOȘLAC, jud. Alba. Data: 1863. La v. 11, culegătorul scrie: „in locu de *ca, am* am scurtatu *cam*" (pentru *c-am*). Independent, circulă fragmentul inițial, respectiv primele 5 versuri. Si-

tuaţia e atestată de variantele : ms.nr. 2 197.II.83, f. 4$^{v\cdot}$, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Din ciclul *Strigări la joc.* Diferă la v. 4 : *să vorbesc;* v. 5 : *Şi apoi să mă iubesc.* Ms. nr. 2 197.II.164, f. 11$^{v\cdot}$—12$^{r\cdot}$, t. 44 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI, din aceeaşi localitate şi la aceeaşi dată, absolut identică cu precedenta. Variantă publicată : Millea, nr. 192.

LXXXVII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 46 $^{v\cdot}$—47$^{r\cdot}$, t. [3] (numerotarea noastră). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875.

LXXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.175, f. 3$^{r\cdot}$, t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. Aproape identică varianta : ms. nr. 2 197.II.68, f. 4$^{r\cdot}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea : SPINI, jud. Alba. Data : 1872, diferă la v. 1 şi 3 : *Doru*; v. 2 : *L-au;* v. 3 : *cestea zile.* Variante publicate : Bologa ; nr. 609 (Localitatea : PÎCLIŞA, jud. Alba ; Teculescu, S. 181, 625 ; Theodorescu, p. 28 (Localitatea : SÎNGEORZ, jud. Bistriţa-Năsăud).

LXXXIX. Ms. nr. 2 197.II.104, f. 1$^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863. În ms. la v. 3 : „merge".

XC. Ms. nr. 2 197.II.113, f. 1$^{v\cdot}$—2$^{r\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863.

XCI. Ms. nr. 2 197.II.146, f. 1$^{r\cdot}$, t. 1—2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea : LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. Cu inversarea celor două teme componente varianta : ms. nr. 2 197.II.109, f. 3$^{r\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător : VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea : AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data : 1872. Face la v. 1 (resp. 5) : [Indescifrabil] *brîu de flori ;* v. 2—3 (resp. 6—7) identice ; v. 4 : *Să mă-ntrebe de ce mor ;* v. 5—7 identice cu v. 1—3 ; v. 8 : *Să mă-ntrebe de ce zac.* Fragmentară şi de contaminare varianta : ms. nr. 2 197.II.65, f. 2$^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea culegătorului) : Culegător : GEAUŞEANU ALEX., cl. VI. Localitatea : PORUMBENI, jud. Harghita. Data : 1872. Are versurile 1—4 identice cu corespondentele lor din versiunea transcrisă de noi, adăugînd v. 5—9 : *Să mă-ntrebe de ce zac. /Că pe cine am avut / A pus faţa la pămînt, / Dar n-a pus-o să-nflorească, / C-a pus-o să putrezească.* Variante publicate : Pauleti, nr. 46 (ed. I. Muşlea, p. 63. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba) ; Bologa, nr. 413 (Localitatea : MESENTEA, jud. Alba) ; Cernea, *Floricele,* nr. 223 (Localitatea : MATEIAŞ, jud. Braşov) ; Millea, nr. 56.

XCII. Ms. nr. 2 197.II.51, f. 6$^{r\cdot}$, t. [7] (numerotarea noastră). Culegător : DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea : BLĂJEL, jud. Sibiu. Data : 1863. Din ciclul *Din strigările ce le zic junii români, celebrînd faimosul salt al lui Romul.*

XCIII. Ms. nr. 2 197.II.51, f. 6$^{v\cdot}$, t. [12] (numerotarea noastră). Acelaşi culegător, din aceeaşi localitate, la aceeaşi dată, din acelaşi ciclu.

XCIV. Ms. nr. 2 197.II.20, f. 1$^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător : NEMEŞ IOAN JUNIOR, cl. V. Localitatea : POIANA, jud. Cluj. Data : 1863. În ms. v. 9 : *amatu ;* v. 11 : *ama,* în care cazuri am procedat la restituirea formelor populare : *iubit* şi *iubi.*

XCV. Ms. nr. 2 197.II.133, f. 4 $^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător : PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea : BUDIU MIC, jud. Mureş. Data : 1863.

XCVI. Ms. nr. 2 197.II.61, f. 1$^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUSONIU VASILE, cl. V. Localitatea : TĂUNI, jud. Alba. Data : 1863. La v. 4 şi 14 am omis anacruza *şi.*

XCVII. Ms. nr. 2 197.II.9, f. 1$^{r\cdot-v\cdot}$, t. 3—6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GALANTU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea : ILVA MARE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863.

XCVIII. Ms. nr. 2 197.II.126, f. 3$^{v\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea : CHEŢANI, jud. Mureş. Data : 1863.

XCIX. Ms. nr. 2 197.II.146, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea : LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. Jarník subliniază la v. 2 cuvîntul *celuitu.*

C. Ms. nr. 2 197.II.49, f 2$^{r\cdot-v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea : BLAJ (şi jur), jud. Alba. Data : 1863.

CI. Ms. nr. 2 197.II.128, f. 4 $^{r\cdot}$, t. [7 c] (numerotarea noastră). Culegător : RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea : TELEAC, jud. Mureş. Data : 1872. Variantă publicată : Bologa, nr. 420 (Localitatea : MESENTEA, jud. Alba.)

CII. Ms. nr. 2 197.II.183, f. 4$^{v\cdot}$—5$^{r\cdot}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník : „refusu. fet'a se lapedie de doru".

CIII. Ms. nr. 2 197.II.52, f. 1$^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea : BLĂJEL, jud. Sibiu. Data : 1863.

CIV. Ms. nr. 2 197.II.119, f. 1$^{v\cdot}$, t. 5 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea : CUGIR, jud. Alba. Data : 1868.

CV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 116$^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1876. Din ciclul *Poezii.*

CVI. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 20$^{r\cdot}$, t. 47 (numerotarea culegătorului). Culegător : N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. La v. 7 : „*merge*".

CVII. Ms. nr. 2 197.II.85, f. 1$^{r\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea : ŞOMOŞTELNIC, jud. Mureş. Data : 1872.

CVIII. Ms. nr. 2 197.II.44, f. 2$^{v\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GRUIANU ZAHARIE, cl. V. Localitatea : STRAJA, jud. Alba. Data : 1872. Identică, varianta : ms. nr. 2 197.II.85, f. 1$^{r\cdot}$, t. 2 numerotarea lui Jarník). Culegător : BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea : ŞOMOŞTELNIC, jud. Mureş. Data : 1872.

CIX. Ms. nr. 2 197.II.173, f. 6$^{v\cdot}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea : SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data : 1863. Cu o singură şi minimă deosebire (o anacruză) este varianta : ms. nr. 2 197.II.57, f. 7 $^{r\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea : ŢAPU, jud. Alba. Data : 1863. Face la v. 10 : *Şi cu mîndruţa.*

CX. Ms. nr. 2 197.II.170, f. 2$^{r\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MUNTEANU IERONIM, cl. V. Localitatea : BĂGĂU, jud. Alba. Data : 1872.

CXI. Ms. nr. 2 197.II.170, f. 1$^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Acelaşi culegător, din aceeaşi localitate, la aceeaşi dată. Parţial, v. 6—7, în varianta tipărită : Teculescu, D., 57.

CXII. Ms. nr. 2 197.II.74, f. 2$^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTIN IOSIF, cl. V. Localitatea : AŢINTIŞ, jud. Mureş. Data : 1863.

CXIII. Ms. nr. 2 197.II.52, f. 1$^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea : BLĂJEL, jud. Sibiu. Data : 1863.

CXIV. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 2$^{v\cdot}$, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863.

CXV. Ms. nr. 2 197.II.12, f. 2$^{v\cdot}$, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea : HĂGHIG, jud. Covasna. Data : 1863. Aproape identică : ms. nr. 2 197.II.140, f. 3$^{v\cdot}$, t. 44 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 2 : *trămite ;* v. 3 : *Te-aş trimit' şi n-am ;* v. 4 : *Io m-aş duce şi mi-i ruşine.*

CXVI. Ms. nr. 2 197.II.12, f. 2^{v}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Acelaşi culegător, aceeaşi localitate şi aceeaşi dată.

CXVII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 30^{r}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine şi hore.*

CXVIII. Ms. nr. 2 197.II.14, f. 1^{v}, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data: 1863.

CXIX. Ms. nr. 2 197.II.130, f. 1^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RAICU CLEMENTE, cl. VII. Localitatea: ŞINCA VECHE, jud. Braşov. Data: 1863.

CXX. Ms. nr. 2 197.II.117, f. 5 ^{r}, t. 59 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. V. 2 adaosul nostru.

CXXI. Ms. nr. 2 197.II.114, f. 3^{v}, t. 37 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul *Alte chiuituri.*

CXXII. Ms. nr. 2 197.II.145, f. 1 ^{v}, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872.

CXXIII. Ms. nr. 2 197.II.112, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

CXXIV. Ms. nr. 2 197.II.55, f. 2^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DASCĂLU MIRON, cl. V. Localitatea: CETATEA DE BALTĂ, jud. Alba. Data: 1863.

CXXV. Ms. nr. 2 197.II.6, f. 3 ^{v}, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător: LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872.

CXXVI. Ms. nr. 2 197.II.81, f. 3 ^{v}—4 ^{r}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863. Materialul poartă clasificarea provizorie: „necajitulu".

CXXVII. Ms. nr. 2 197.II.131, f. 3 ^{r}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureş. Data: 1863.

CXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.124, f. 5^{r}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863.

CXXIX. Ms. nr. 2 197.II.12, f. 2^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea: HĂGHIG, jud. Covasna. Data: 1863. Variantă destul de apropiată: ms. nr. 2 197.II.52, f. 2 ^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863, care face la v. 2: *De tinerețele;* v. 3: *neamul;* v. 4—5: *Copilaş cum eram eu / Şi cum am ajuns de rău.* Mai depărtată varianta: ms. nr. 2 197.II. 12, f. 1^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea: HĂGHIG, jud. Covasna. Data: 1863. Diferă la v. 4—6: *Că cît am ajuns de rău. / N-are ce fi supărat, / Că Dumnezeu mi l-a dat.*

CXXX. Ms. nr. 2 197.II.123, f. 2^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872.

CXXXI. Ms. nr. 2 197.II.164, f. 7^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data :1863. Absolut identică varianta: ms. nr. 2 197.II.83, f. 3^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARBU PATRICIU, cl. VII, din aceeaşi localitate şi aceeaşi dată. Din ciclul: *Strigări la joc.*

CXXXII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 98^{v}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud Alba. Data: 1876. Din ciclul *Doine din Ardeal.*

CXXXIII. Ms. nr. 2 197.II.58, f. 3^{r}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BOZAC IERONIM, cl. VIII. Localitatea: RĂZOARE, jud. Mureş. Data: 1863.

CXXXIV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 14^{v}, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1873. Din ciclul *Doine sau hore poporale.*

CXXXV. Ms. nr. 2 197.II.39, f. 2^{v}, t. [1] (numerotarea noastră). Culegătorul anonim, materialul nelocalizabil şi nedatabil. Parţial Teculescu, D., 347, variantă publicată.

CXXXVI. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 3^{r}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CXXXVII. Ms. nr. 2 197.II.58, f. 3^{v}, t. 8b (numerotarea lui Jarník). Culegător: BOZAC IERONIM, cl. VIII. Localitatea: RĂZOARE, jud. Mureş. Data: 1863. Jarník subliniază v. 1: *vitia cu.*

CXXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.114, f. 3^{v}, t. 40 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul *Alte chiuituri.* În ms. v. 5: *sum;* la v. 7 deasupra cuvîntului *maică,* Jarník scrie „mama".

CXXXIX. Ms. nr. 2 197.II.4, f. 2^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1863. Variantă publicată: Pauleti, nr. 93 (ed. I. Muşlea, p. 75 din aceeaşi localitate).

CXL. Ms. nr. 2 197.II.123, f. 3^{v}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872. Variante publicate: Bologa, nr. 289 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Hunedoara) şi nr. 472 (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba); Mîndrescu, p. 31 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud); Theodorescu, p. 21 (Localitatea: SINGEORZ, jud. Bistriţa-Năsăud). Cu inversarea versurilor primului distih varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 90^{r}, t. [2] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Din ciclul *Poezii.* După v. 2 şi 4 apare în ms. refrenul: „Trai-la-la [-la]" Variantă publicată la aceasta: Cernea, *Poezii,* nr. 213. O variantă de contaminare: ms. nr. 2 197.II.119, f. 2^{v}, t. 8 d (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1863. Are v. 3—5: *De-ar da Dumnezeu să sece, / Să rămîie numai tina, / Să mă iubesc cu vecina.* În loc de *mîndra* tînărului apare *mama* sa (dar poate şi a unei eventuale tinere) în varianta: ms. nr. 2 197.II.172, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, aflat identic şi la Pauleti, nr. 115 (ed. I. Muşlea, p. 81; Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba), care face la v. 2: *mamei;* v. 3: *Ieşi maica;* v. 4: *Văzu că-s lacrimi de-a mele.* Aproape identică cu aceasta este varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 3^{r}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OGNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă numai la v. 2: *maicii trece.* Ultima variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.155, f. 2^{r}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureş. Data: 1872. Are la v. 2: *Pe la poarta maicii;* v. 3: *Maica iese;* v. 4: *Nu şti că-s lacrimi de-a mele.*

CXLI. Ms. nr. 2 197.II.177, f. 2^{r}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Aproape identică varianta: ms. nr. 2 197.II.4, f. 2^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Ca ştergariu;* v. 4: *Ca piciorul.* Variante publicate: Teculescu, D. 72; Cocişiu; p. 488 (Localitatea: ALBEŞTI, jud. Mureş; 1934).

CXLII. Ms. nr. 2 197.II.178, f. 5 ^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRCULEŢ IOAN, cl. VI. Localitatea: CERGĂU MARE, jud. Alba. Data: 1863.

CXLIII. Ms. nr. 2 197.II.51, f. 26^{v}, t. [1] (numerotarea noastră). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM.

cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Din ciclul *Cîntece poporale*. Mai redusă ca întindere şi deviind în final varianta: ms. nr. 2 197.II.141, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: CERGHID, jud. Mureş. Data: 1863. Are la v. 2: **On** *puişor;* v. 3: *în* **corn;** v. 5: *Şi nu-şt';* v. 6—7: *Ori doreşte, ori jeleşte, / Ori dragostea şi-o păzeşte.* Variantă publicată: Bologa, nr. 183 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Hunedoara).

CXLIV. Ms. nr. 2 197.II.132, f. 3 ^{v}, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867. Absolut identică varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 6^{r}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „rogare". Cu o singură diferenţă de pronunţie locală, varianta: ms. nr. 2 197.II.87, f. 1 ^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA VASILE, cl. VI. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863. La v. 2: *blăstăma.* Variantă publicată: Pauleti, nr. 46, (ed. I. Muşlea, p. 63. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba).

CXLV. Ms. nr. 2 197.II.181, f. 3^{r}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALBU NICOLAE, cl. V. Localitatea: PĂNADE, jud. Alba. Data: 1863.

CXLVI. Ms. nr. 2 197.II.113, f. 5^{v}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Variantă publicată: Pop-Reteganul, p. 41, t. 9 (Localitatea: or. CLUJ). Parţial.

CXLVII. Ms. nr. 2 197.II.68, f. 1^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. În ms. la v. 4: *sum.* Cuprinzînd numai catrenul iniţial, varianta: ms. nr. 2 197.II.175, f. 4^{v}, t. 50 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. O singură deosebire la v. 4: *Numai* **lumea-i.**

CXLVIII. Ms. nr. 2 197.II.175, f. 2^{v}, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872.

CXLIX. Ms. nr. 2 197.II.145, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. Variantă publicată: Pop-Reteganul, p. 131, t. 17 (localitatea: URIU DE SUS, jud. Bistriţa-Năsăud), parţial.

CL. Ms. nr. 2 197.II.23, f. 1^{r}—^{v}, t. 4—5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea: HOPÎRTA, jud. Alba. Data: 1872.

CLI. Ms. nr. 2 197.II.187, f. 1^{r}, t. 1 e (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863.

CLII. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 8^{v}, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CLIII. Ms. nr. 2 197.II.179, f. 3^{v}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul este nelocalizabil. Data: 1863.

CLIV. Ms. nr. 2 197.II.176, f. 2^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud, Alba. Data: 1863 În ms. la v. 2 şi 3: „ustezu" (= *oftez*); v. 4: „vediu". (= *văz*).

CLV. Ms. nr. 2 197.II.80, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863.

CLVI. Ms. nr. 2 197.II.87, f. 1^{v}—2^{r}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA VASILE, cl. VI. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863. S-a păstrat o variantă a materialului, de altă mînă decît de a lui Jarník sau Bîrseanu: B.O.S., ms. Pop-Reteganul, pe care o transcriem în întregime:

Foaie verde de pelin,
Mult lacrimi vérs în sîn,
De la suflet greu suspin;
Cînd lucrez, cînd odinesc
Tot pe mîndra pomenesc
Şi tot la ea mă gîndesc.
Şi, zău, cum nu m-aş gîndi
Şi cum nu o-aş pomeni
Cînd ochii-i fac şepte sate,
Şprîncenele o cetate
Şi guriţa ei cea dragă
Mai mult ca o ţeară-ntreagă.
Şi, zău, cum nu m-aş gîndi
Şi cum nu m-aş jeluì
Cînd ea nici nu vrea să ştie
Că inima-mi se sfîşie
Şi-i trebuie doftorie.

CLVII. Ms. nr. 2 197.II.52, f. 1 ^{r}—^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863.

CLVIII. Ms. nr. 2 197.II.175, f. 4 ^{v}, t. 45 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Destul de apropiate, variantele: ms. nr. 2 197.II.51, f. 27 ^{r}, t. [3] (numerotarea noastră). Din ciclul *Cîntece populare.* Ms. nr. 2 197.II.52, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník), ale aceluiaşi culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Ambele absolut identice, dar deosebindu-se de textul transcris de noi la v. 1: *de pre baltă;* v. 2: *Am avut bine;* v. 3: *Frunză verde de;* v. 4: *Am ajuns destul de.* Ultima variantă poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „vaietari". O ultimă variantă: ms. nr. 2 197.II.174, f. 3^{r}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea: ŞARD, jud. Alba. Data: 1872. Variantă publicată: Pauleti, nr. 47 (ed. I. Muşlea, p.63. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba).

CLIX. Ms. nr. 2 197.II.132, f. 6 ^{r}, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867.

CLX. Ms. nr. 2 197.II.11, f. 3^{v}—4^{r}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863.

CLXI. Ms. nr. 2 197.II.130, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RAICU CLEMENTE, cl. VII. localitatea: ŞINCA VECHE, jud. Braşov. Data: 1863.

CLXII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 30^{v}, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine şi hore.*

CLXIII. Ms. nr. 2 197.II.151, f. 2^{r}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORĂŞAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea: PETRILACA, jud. Mureş. Data: 1863.

CLXIV. Ms. nr. 2 197.II.113, f. 4 ^{v}, t. 22 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

CLXV. Ms. nr. 2 197.II.51, f. 6^{r}, t. [8] (numerotarea noastră). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Din ciclul *Din strigările ce le zic junii români, cele brînd faimosul salt al lui Romul.*

CLXVI. Ms. nr. 2 197.II.49, f. 1^{v}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea: or. BLAJ (şi jur), jud. Alba. Data: 1863.

CLXVII. Ms. nr. 2 197.II.125, f. 2^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TATU TEODOR, cl. V. Localiatea: CIUGUDU DE JOS, jud. Alba. Data: 1863. Fragmentară, varianta: ms. nr. 2 197.II.3, f. 16^{v}, t. 77 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. Foloseşte primele 9 versuri ale versiunii transcrise de noi, adăugînd v. 3 şi 7—8 şi diferenţiindu-se la v. 2: *venin;* v. 3: *Amar mie şi suspin;* v. 4—5 identice cu v. 3—4; v. 6 (resp. 5): *Săracă inimă;* v. 7—8: *Cum eu doru te-ai stricat, / Someş de lacrimi vărsat;* v. 9 (resp. 6): *Dar;* v. 10 (resp. 7): *Că le şterg astă;* v. 11 (resp. 8): *Dar mi-e;* v. 12 (resp. 9): *Că rămîne fript şi ars.* Încă mai fragmentară, cuprinzînd numai 6 versuri, e varianta: ms. nr. 2 197.II.52, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Are la v. 2: *venin;* v. 3: *Amar mie şi suspin;* v. 4 identic cu v. 3; v. 5—6: *Varsă,-acuma lacrimi, varsă, / Săracă inimă arsă.* Variantă publicată: Pop-Reteganul, p. 17—20, t. 4: *Cîntec din bătrîni* (Localitatea: SĂCĂDATE, jud. Sibiu).

CLXVIII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 35$^{r.-v.}$, t. [5] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Materialul este nelocalizabil. Data: 1875. Din ciclul *Cîntec din Bucovina.*

CLXIX. Ms. nr. 2 197.II.86, f. 1$^{r.-v.}$, t. 1: *Căsătoritul trist* (numerotarea lui Jarník). Culegător: AVRAM IOAN, cl. V. Localitatea: MINŢIU GHERLEI, jud. Cluj. Data: 1863. Alte două variante le transcriem în întregime aici:

a). Ms. nr. 2 197.II.38, f. 1 $^{r.-v.}$, t. [1] (numerotarea noastră): Tînguirea celui rău însurat. Culegător: MOLDOVAN. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

Plîng, Doamne, şi mă tînguiesc,
Cînd de dînsul gîndesc,
Cînd în vremea cea trecută
Petreceam dragoste multă.
Cum atunci îmi petreceam,
Cu cîntări mă veseleam,
Aceea ce vream lucram,
Vinu de bun îl gustam;
Cît mă-mbrăcam de frumos,
Ca un tînăr veselos
Şi barba mi o rădeam,
Ah, frumos mă întogmeam.
Oh, al meu prea dulce trai,
Cum de tine mă lăsai?
Că de cînd m-am însurat,
În grea cursă m-am băgat
Şi în beteşug rău foarte —
N-oi scăpa pînă la moarte.
Ştie singur Dumnezeu
Truda şi necazul meu.
Că pruncii m-au umplut,
Lucru scîrnav şi urît (?):
Altul mă scoală să-l ieu,
Altul zice: Dă-mi să beu,
Altul bine nu adoarme,
Altul strigă că i-i foame,
Altul strigă că: Totu-s gol...
Mi-i ruşine să mă scol...
Cînd îi văd pe toţi în vatră,
Inima în mine-i moartă;
Peri-n cap mi să ridică,
Mă cutremur, mor de frică.
Ce hasnă să trag acasă?
Că n-am nevastă frumoasă:
Strîng în braţă-o mohondeaţă
Şi sărut un sloi de gheaţă.
Cînd o văd cu capul gol,
Fug vacile din ocol
Şi viţeii mai mor,
Că gîndesc că-i boala lor.

b) Ms. nr. 2 197.II.19, f. 10$^{v.}$, t. 22 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

Mult mă-ntreabă frunza lată:
Ce-s tînără şi stricată?
— Stăi frunzucă, că ţi-oi spune.
Că m-o mîncat multe-n lume:
Bărbatul mi-o fost urît,
Copiii m-o năpădit,
Lucru scîrnav şi urît.
Unul bine nu adoarme,
Altul zice: Vai, mi-i foame!
Unul zice: Dă-mi mălai!
Una: N-am cuţit să tai.
Pîn'amu de mine-i vai!

CLXX. Ms. nr. 2 197.II.109, f. 4$^{v.}$, t. 60 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872.

CLXXI. Ms. nr. 2 197.II.183, f. 1$^{v.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

CLXXII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 47$^{r.}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine poporale.* Variantă publicată: Millea, nr. 37.

CLXXIII. Ms. nr. 2 197.II.168, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEGRUŢIU F. IOAN, cl. V. Localitatea: SUCUTARD, jud. Cluj. Data: 1872.

CLXXIV. Ms. nr. 2 197.II.164, f. 10$^{r.}$, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863.

CLXXV. Ms. nr. 2 197.II.155, f. 3$^{v.}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureş. Data: 1872.

CLXXVI. Ms. nr. 2 197.II.166, f. 1 $^{r.-v.}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEŞ IOAN MAIOR, cl. V. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863.

CLXXVII. Ms. nr. 2 197.II.144, f. 4$^{v.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP PETRU, cl. VIII. Localitatea: JABENIŢA, jud. Mureş. Data: 1863.

CLXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.69, f. 2$^{v.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM, jud. Alba. Data: 1863. Din ciclul *Chiuituri.*

CLXXIX. Ms. nr. 2 197.II.150, f. 4$^{r.}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOACHIM, cl. V. Localitatea: BĂIŢA, jud. Mureş. Data: 1863. Celelalte 9 variante din culegere se limitează la catrenul iniţial. Varianta :ms. nr. 2 197.II.179, f. 2$^{r.}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul nelocalizabil. Data: 1863. Diferă la v. 1: *De-ar fi mîndra-n deal;* v. 2: *pre zi;* v. 3: *Dar, zău, mîndra-i;* v. 4: *făr'de.* Ms. nr. 2 197. II.127, f. 4 $^{v.}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODEA IOAN, cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *De-ar fi mîndruţa;* v. 3: *Dar mîndruţa-i;* v. 4: *Nu pot.* În restul variantelor, în loc de *mîndră* se vorbeşte despre Moldova. Astfel, varianta: ms. nr. 2 197.II.151, f. 2$^{r.}$, t. [9 b] (numerotarea noastră). Culegător: ORĂŞAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea: PETRILACA, jud. Mureş. Data: 1863. Are la v. 1: *De-ar fi Moldova;* v. 3: *Dar Moldova-i.* Ms. nr. 2 197.II.132, f. 6 $^{r.}$, t. 40 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867. Face la v. 1: *De-ar fi Moldova;* v. 3: *Dar Moldova-i;* v. 4: *Nu pot.* Ms. nr. 2 197.II.149, f. 6 $^{r.}$, t. 19 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud Alba. Data: 1863. Are la v. 1: *De-ar fi Moldova;* v. 3: *Dar fiindcă-i;* v. 4: *Nu poţi.* Ms. nr. 2 197.II.85, f. 1$^{r.}$, t. 8 numerotarea lui Jarník). Culegător: BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea: ŞOMOŞTELNIC, jud. Mureş. Data: 1872. Face la v. 1: *De-ar fi Moldova;* v. 3: *Dar Moldova-i;* v. 4: *Nu pot.* Ms. nr. 2 197.II.57, f. 3$^{v.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ŞTEFAN, cl. VI. Localitatea: ŢAPU, jud. Alba. Data: 1863. Are la v. 1: *De-ar fi Moldua;* v. 3: *Da Moldua-i;* v. 4: *Nu poţi merge făr' de.* Ms. nr. 2 197.II.173, f. 2 $^{r.-v.}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMION, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data: 1863. Face la v. 1: *De-ar* [*fi*] *Moldua;* v. 3: *Da Moldua-i;* v. 4: *Nu poţi* (la v. 1 evident *lapsus calami* rectificat de noi). Ms. nr. 2 197.II.145, f. 2 v., t. 26 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. Are la v. 1: *De-ar fi Moldua;* v. 2: *de tri ori;* v. 3: *Moldua e mai;* v. 4: *Nu pot.* Variantă publicată: Pauleti, nr. 222 (ed. I. Muşlea, p. 115. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba). Procesul de localizare a textului e dus pînă la ultima limită: în loc de *mîndra* sau *Moldova,* apare *Roşia.*

CLXXX. Ms. nr. 2 197.II.9, f. 2$^{v.}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GALANTU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: ILVA MARE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

CLXXXI. Ms. nr. 2 197.II.46, f. 3$^{r.}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872.

CLXXXII. Ms. nr. 2 197.II.58, f. 4$^{v.}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BOZAC IERONIM, cl. VIII. Localitatea: RĂZOARE, jud. Mureş. Data: 1863.

CLXXXIII. Ms. nr. 2 197.II.111, f. 3$^{r.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: Chileni, jud. Covasna' Data: 1663. Fragmentară, cuprinzînd numai primele 7 versuri, e varianta: ms. nr. 2 197.II.3, f. 16$^{v.}$, t. 75 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 5: *iub$_i$.*

tului; v. 7: *Ca şi lupului.* Variantă publicată la acest fragment: Pop-Reteganul, p. 141, t. 23: *Cucule de pe cetate* (Localitatea: RETEAG, jud Bistriţa-Năsăud). În culegere, alte două variante, sub forma unor simple catrene: ms. nr. 2 197.II.27, f. 41^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU (?), jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine şi hore de lîngă Alba-Iulia.* Diferă la v. 2: *Spune mîndrei;* v. 4: *N-are parte, că-s departe.* Ms. nr. 2 197.II.86, f. 2^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: AVRAM IOAN, cl. V. Localitatea: MINŢIU GHERLEI, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Spune badei;* v. 4: *N-are parte, că-s departe.*

CLXXXIV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 31^{r}, t. 44 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine şi hore.*

CLXXXV. Ms. nr. 2 197.II.137, f. 3^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. VII. Localitatea: NUŞENI, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

CLXXXVI. Ms. nr. 2 197.II.165, f. 6^{v}, t. 43 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CLXXXVII. Ms. nr. 2 197.II.13, f. 1^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872.

CLXXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.157, f. 3^{v}—4^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPAZU IOAN, cl. VI. Zona Sibiului. Data: 1863.

CLXXXIX. Ms. nr. 2 197.II.137, f. 3^{v}, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. VII. Localitatea: NUŞENI, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Numai primele 6 versuri cuprinde varianta: ms. nr. 2 197. II.154, f. 4^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUŢ AXENTE, cl. VI. Localitatea: CIUFUD, jud. Alba. Data: 1863, care diferă la v. 3: *car c-o;* v. 4: *la maică-mea;* v. 5—6: *Că mai bine mă ţinea, / 'N lapte dulce mă scălda.*

CXC. Ms. nr. 2 197.II.68, f. 5^{r}, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872.

CXCI. Ms. nr. 2 197.II.82, f. 3^{r}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BLAGA PAUL, cl. VIII. Localitatea: FĂRĂGĂU, jud. Mureş. Data: 1863. Materialul e însoţit de următoarea notă a culegătorului: „pe campie e in usu".

CXCII. Ms. nr. 2 197.II.133, f. 6^{v}, t. 29 (numerotarea culegătorului). Culegător: PREGUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863. Aproape identică: ms. nr. 2 197.II.87, f. 2^{r}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA VASILE, cl. VI. Localitatea: IGLOD, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 4: *Acas'iar ne vom.*

CXCIII. Ms. nr. 2 197.II.109, f. 4^{v}, t. 59 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872.

CXCIV. Mr. nr. 2 197.II.27, f. 91^{v}, t.: *Despărţire.* MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876.

CXCV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 30^{v}, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine şi hore.*

CXCVI. Ms. nr. 2 197.II.133, f. 8^{r}, t. 38 (numerotarea culegătorului). Culegător: PREGUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863.

CXCVII. Ms. nr. 2 197.II.155, f. 2^{r}—^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureş. Data: 1872.

CXCVIII. Ms. nr. 2 197.II.160, f. 2^{r}—^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea: COLIBI, jud. Alba. Data: 1863.

CXCIX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 47^{r}, t. [3 b] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Variantă publicată: Pop-Reteganul, p. 94. t. 10.

CC. Ms. nr. 2 197.II.42, f. 1^{v}, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872.

CCI. Ms. nr. 2 197.II.124, f. 1^{r}, t. [1 b] (numerotarea noastră). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863.

CCII. Ms. nr. 2 197.II.175, f. 2^{r}, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872.

CCIII. Ms. nr. 2 197.II.187, f. 1^{r}, t. 1b (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863.

CCIV. Ms. nr. 2 197.II.130, f. 1^{r}—^{v}, t. 7—8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RAICU CLEMENTE, cl. VII. Localitatea: ŞINCA VECHE, jud. Braşov. Data: 1863.

CCV. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 2^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

CCVI. Ms. nr. 2 197.II.110, f. 2^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VODĂ ŢIGANU AMBROZIU, cl. VI. Localitatea: NOŞLAC, jud. Alba. Data: 1863. Culegătorul adaugă nota: „la imperatulu rosiu".

CCVII. Ms. nr. 2 197.II.129, f. 5^{v}—6^{r}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RADU SIMION, cl. V şi RADU IOAN, neidentificat. Localitatea: BELDIU, jud. Alba. Data: 1863. Din ciclul *Strigări.*

CCVIII. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 14^{r}, t. 47 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

CCIX. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 20^{v}, t. 50 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Variantă publicată: Mîndrescu, p. 101—102 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud.

CCX. Ms. nr. 2 197.II.187, f. 1^{v}, t. 2 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863.

CCXI. Ms. nr. 2 197.II.144, f. 6^{r}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP PETRU, cl. VIII. Localitatea: JABENIŢA, jud. Mureş. Data: 1863.

CCXII. Ms. nr. 2 197.II.60, f. 2^{r}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUCURESCU VASILE, cl. IV(?). Localitatea: PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data: 1872.

CCXIII. Ms. nr. 2 197.II.56, f. 4^{r}, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863.

CCXIV. Ms. nr. 2 197.II.110, f. 3^{r}—^{v}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VODĂ ŢIGANU AMBROZIU, cl. VI. Localitatea: NOŞLAC, jud. Alba. Data: 1863. Textul poartă titlul *Versul luării la cătane a feciorilor.* Fragmentară varianta: ms. nr. 2 197.II.118, f. 3^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RUSU AUGUSTIN, cl. V. Localitatea: UIOARA, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 7: *Cînd ajunge;* v. 12—14: *Hai, mîndro. de mă petreci, / Barem, mîndro, pîn'la Beci, / Că de dorul tău mă topesc.* Cuprinde numai primele 5 versuri varianta: ms. nr. 2 197.II.56, f. 4^{r}, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Şi vă dau.* De aceeaşi întindere, dar mai depărtată, e varianta: ms. nr. 2 197.II.73, f. 4^{r}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEŢELCA, jud. Alba. Data: 1865. Are la v. 3: *Nici negre, nici;* v. 4: *Fără cumu-s.* Pentru această parte a cîntecului, variantă publicată: Pauleti, nr. 217 (ed. I. Muşlea, p. 114. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba). Pentru fragmentul de text de la v. 6—17, variantă publicată: Pop-Reteganul, p. 101, t. 22 (Someş).

CCXV. Ms. nr. 2 197.II.6, f. $3^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872. Limitată numai la catrenul iniţial, varianta: ms. nr. 2 197.II.13, f. $1^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. La v. 2 indescifrabil primul emistih. La v. 1: *Rău mă doare.*

CCXVI. Ms. nr. 2 197.II.13, f. $1^{v\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872.

CCXVII. Ms. nr. 2 197.II.43, f. $2^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRAUR ZAHEI, cl. V. Localitatea: POARTA, jud. Mureş. Data: 1872.

CCXVIII. Ms. nr. 2 197.II.164, f. $10^{r\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. Reduse numai la 4 versuri, variantele: ms. nr. 2 197.II.2, f. $1^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea: BOGATA, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 2: *C-am făcut calea;* v. 3 (resp. 4): *Au făcut-o.* Ms. nr. 2 197.II.133, f. $2^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863. Variante publicate: Bologa, nr. 479 (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba) şi nr. 865 (Localitatea: VINEREA, jud. Alba); Teculescu, D., 527; Dumitraşcu, nr. 53.

CCXIX. Ms. nr. 2 197.II.67, f. $2^{r\cdot-v\cdot}$, t 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA NICOLAE, cl. V. Localitatea: MÎNĂRADE, jud. Alba. Data: 1863.

CCXX. Ms. nr. 2 197.II.19, f. $1^{r\cdot}$, t. 1: „Sora Ianculuí". Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCXXI. Ms. nr. 2 197.II.56, f. $3^{v\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863.

CCXXII. Ms. nr. 2 197.II.19, f. $16^{v\cdot}$, t. 35 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCXXIII. Ms. nr. 2 197.II.164, f. $13^{r\cdot}$, t. 51 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863.

CCXXIV. Ms. nr. 2 197.II.187, f. $1^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863.

CCXXV. Ms. nr. 2 197.II.104, f. $2^{r\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863.

CCXXVI. Ms. nr. 2 197.II.187, f. $1^{r\cdot}$, t. 1 d (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863.

CCXXVII. Ms. nr. 2 197.II.1, f. $1^{v\cdot}$, t.2. Culegător: IANCU DIMITRIE, cl.V. Localitatea: BOBÎLNA, jud. Hunedoara. Data: 1863. La v. 12, adaosul nostru.

CCXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.42, f. $1^{r\cdot-v\cdot}$, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872.

CCXXIX. Ms. nr. 2 197.II.60, f. $2^{r\cdot}$, t.11 (numerotarea lul Jarník). Culegător: BUCURESCU VASILE, cl. IV(?). Localitatea: PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data: 1872.

CCXXX. Ms. nr. 2 197.II.19, f. $20^{v\cdot}$ — $21^{r\cdot}$, t. 51 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCXXXI. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $10^{r\cdot}$, t. [8] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1872 — 1873. Din ciclul *Doine şi hore poporale.*

CCXXXII. Ms. nr. 2 197.II.79, f. $2^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II. 115, fişa nr. 53, care transcrie la v. 1: „sănţit".

CCXXXIII. Ms. nr. 2 197.II.112, f. $2^{v\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

CCXXXIV. Ms. nr. 2 197.II.19, f. $16^{r\cdot-v\cdot}$, t. 35 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCXXXV. Ms. nr. 2 197.II.104, f. $4^{r\cdot}$, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863.

CCXXXVI. Ms. nr. 2 197.II.124, f. $1^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863.

CCXXXVII. Ms. nr. 2 197.II.72, f. $1^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea: DEAJ, jud. Mureş. Data: 1872.

CCXXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.77, f. $1^{r\cdot-v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea: ŞOMOŞTELNIC, jud. Mureş. Data: 1872.

CCXXXIX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $31^{r\cdot}$, t. 43 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine şi hore.*

CCXL. Ms. nr. 2 197.II.48, f. $1^{r\cdot-v\cdot}$, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: IGHIM SIMION, cl. V. Localitatea: MONOR, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

CCXLI. Ms. nr. 2 197.II.130, f. $2^{r\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RAICU CLEMENTE, cl. VII. Localitatea: ŞINCA VECHE, jud. Braşov. Data: 1863.

CCXLII. Ms. nr. 2 197.II.166, f. $1^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEŞ IOAN MAIOR, cl. V. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863.

CCXLIII. Ms. nr. 2 197.II.131, f. $3^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureş. Data: 1863. Variantă foarte apropiată: ms. nr. 2 197.II.177, f. $1^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „doiosiia", care face la v. 1 şi 3: *Cine nu şti.* Mai depărtate variantele: ms. nr. 2 197.II.175, f. $5^{r\cdot}$, t. 53 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Face la v. 3—4: *Dar eu nu l-oi săruta, / Că mi-i acră inima.* Ms. nr. 2 197.II.184, f. $17^{r\cdot}$, t. 94 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Face la v. 1: *Cine nu şti* şi v. 3—4: *Dar eu nu l-oi săruta, / Că mi-e arsă inima.* Variante publicate: Pauleti, nr. 28 (ed. I. Muşlea, p. 58. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba); Bologa, nr. 347 (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba); şi nr. 622 (Localitatea: PÎCLIŞA, jud. Alba); Teculescu, S. 84, 141.

CCXLIV. Ms. nr. 2 197.II.181, f. $3^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALBU NICOLAE, cl. V. Localitatea: PĂNADE, jud. Alba. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II.175, f. $4^{r\cdot}$, t. 39 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 2: *Că moare-omu;* v. 3: *De urît.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.164, f. $10^{v\cdot}$, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 3: *De urît;* v. 4: *Şi moare că.* S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 66. Editorul transcrie integral textul lui *Albu* şi dedesubtul acestuia trece diferenţele din celelalte două variante astfel: „2 moare omu 3 da [indescifrabil] Moise 39" şi: „3 da [indescifrabil] 4 şi m. că n'are zi Olteanu 34". Variante publicate: Bologa, nr. 483 (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba) şi nr. 624 (Localitatea: PÎCLIŞA, jud. Alba); Teculescu, D., 159; D. Pop, *Lăpuş,* nr. 19.

CCXLV. Ms. nr. 2 197.II.47, f. $2^{r.-v.}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA NICOLAE, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863.

CCXLVI. Ms. nr. 2 197.II.117, f. $3^{v.}$, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Variantă publicată: Teculescu, D., 332 (în loc de *urît, dorului*).

CCXLVII. Ms. nr. 2 197.II.45, f. $4^{r.}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HANDRA ZAHEI, cl. V. Localitatea: MÎNĂRADE, jud. Alba. Data: 1863.

CCXLVIII. Ms. nr. 2 197.II.108, f. $8^{r.}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VULCAN IOAN, cl. VII. Localitatea: BLAJ, jud. Alba. Data: 1863. Jarník scrie deasupra ultimului cuvînt al v. 4: „fire".

CCXLIX. Ms. nr. 2 197.II.3, f. $2^{v.}$, şi $11^{r.}$, t. 9. Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

CCL. Ms. nr. 2 197.II.117, f. $1^{v.}$, t. [16] (numerotarea noastră). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872.

CCLI. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $35^{v.}-36^{r.}$, t. [9] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Materialul nelocalizabil. Data: 1875. Din ciclul *Cîntece poporale din Bucovina.*

CCLII. Ms. nr. 2 197.II.117, f. $2^{v.}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872.

CCLIII. Ms. nr. 2 197.II.104, f. $7^{v.}$, t. 54 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863.

CCLIV. Ms. nr. 2 197.II.183, f. $3^{v.}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud Cluj. Data: 1863.

CCLV. Ms. nr. 2 197.II.128, f. $3^{v.}$, t. 7 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea: TELEAC, jud. Mureş. Data: 1872. Variantă publicată: Dumitraşcu, nr. 11.

CCLVI. Ms. nr. 2 197.II.139, f. $4^{v.}$, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Din ciclul *Chiuituri.*

CCLVII. Ms. nr. 2 197.II.136, f. $1^{r.}$, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BICHIGIU, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Aproape întocmai e varianta: ms. nr. 2 197, II.104, f $6^{r.}$, t. 40 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 3: *cîţi sînt;* v. 4: *Şi stau fagii.* Mai depărtată e varianta: ms. nr. 2 197.II.128, f. $4.^{r.}$, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător: RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea: TELEAC, jud. Mureş. Data: 1872. Face la v. 2: *frunză;* v. 3: *Da se iau;* v. 4: *Rămîn fagii ne'nfrunziţi.* Aproape motiv poetic independent, varianta: ms. nr. 2 197.II.12, f. $2^{r.}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GOGA ILIE cl. VII. Localitatea: HĂGHIG, jud. Covasna. Data: 1863. Debutează divers (v. 1–2): *De s-ar lua cîţi se ţin, / N-ar mai fi frunză pe spin,* după care se intră în atmosfera cunoscută: v. 3 identic cu v. 1; v. 4 (resp. 2): *frunză*, unde se şi termină. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 68, care analizează comparativ cele 4 variante ale cîntecului. Transcrie integral şi absolut corect varianta lui *Pop*, dedesubtul căreia notează diferenţele, aştfel: „1 căţi se ţin 2 frunză pe spin [indescifrabil] Goga 17", „2 frunză 4 remăn fagi neinfrunziţi Radu 10" şi: „1 sînt 3 căţi sînt u. 4 şi stau fagii colibiţi (?) German 40". Variante publicate: Pauleti, nr. 83 (ed. I. Muşlea, p. 73). Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Bologa, nr. 415 (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba. Mîndrescu, p. 124 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud. Cernea, *Floricele*, nr. 117 (Localitatea: PALOŞ, jud. Braşov) şi nr. 316 (Localitatea: UNGRA, jud. Braşov); Teculescu, S., 43, 577; Millea, nr. 210.

CCLVIII. Ms. nr. 2 197.II.8, f. $4^{r.}$, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872.

CCLIX. Ms. nr. 2 197.II.187, f. $2^{v.}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863.

CCLX. Ms. nr. 2 197.II.181, f. $3^{v.}$, t. [13 b] (numerotarea noastră). Culegător: ALBU NICOLAE, cl. V. Localitatea: PĂNADE, jud. Alba. Data: 1863. Variante publicate: Şerb-Cesereanu, nr. 122; Desmireanu, nr. 120 (parţial).

CCLXI. Ms. nr. 2 197.II.24, f. $2^{v.}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŞUTEU VASILE, cl. V. Localitatea: or. REGHIN, jud. Mureş. Data: 1872.

CCLXII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $42^{v.}$, t.: *Compătimire şi amor din viaţa popor.* Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875.

CCLXIII. Ms. nr. 2 197.II.81, f. $2^{r.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863. Materialul poartă, cu creionul, clasificarea provizorie a lui Jarník: „maritata reu".

CCLXIV. Ms. nr. 2 197.II.128, f. $5^{v.}$, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător: RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea: TELEAC, jud. Mureş. Data: 1872.

CCLXV. Ms. nr. 2 197.II.173, f. $4^{v.}-5^{r.}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂŞEL, jud. Mureş, Data: 1863. Absolut identică varianta: ms. nr. 2 197.II.57, f. $5^{v.}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: ŢAPU, jud. Alba. Data: 1863.

CCLXVI. Ms. nr. 2 197.II.51, f. $21^{r.}$, t. [13] (numerotarea noastră). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Din ciclul: *Din chiuiturile ce le strigă junii români, celebrînd faimosul joc al lui Romul, străbunul lor.* Numai catrenul iniţial, în varianta: ms. nr. 2 197.II.124, f. $3^{r.}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863. Deosebindu-se la v. 1: *Cît fusă bade;* v. 2: *Mă tot ţinuşi cu vorba;* v. 3: *Cînd veni;* v. 4: *Dăduşi mîna cu alta.* Variantă publicată (la acest catren): Pauleti, nr. 58 (ed. I. Muşlea, p. 66. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba.

CCLXVII. Ms. nr. 2 197.II.123, f. $2^{v.}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872. La v. 4, culegătorul scrie: „te lase (pre) diosu".

CCLXVIII. Ms. nr. 2 197.II.140, f. $2^{v.}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

CCLXIX. Ms. nr. 2 197.II.138, f. $4^{r.}$, t. 12 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. V. Localitatea: DRÎMBAR, jud Alba. Data: 1872.

CCLXX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $104^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul: *Chiuituri poporale.*

CCLXXI. Ms. nr. 2 197.II.19, f. $18^{v.}$, t. 42 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nedatabil şi nelocalizabil.

CCLXXII. Ms. nr. 2 197.II.49, f. $1^{r.-v.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea: or. BLAJ (şi jur), jud. Alba.Data: 1863.

CCLXXIII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $34^{r.-v.}$, t. [1] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Materialul nelocalizabil. Data: 1875. Din ciclu *Cîntece poporale din Bucovina.*

CCLXXIV. Ms. nr. 2 197.II.28, f. 8^{v}, t. 56 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872.

CCLXXV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 29^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine sau hore poporale.* Variantă publicată la catrenul final numai): Pauleti, nr. 157 (ed. I. Mușlea, p. 95; Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba.

CCLXXVI. Ms. nr. 2 197.II.180, f. 2^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU SIMION, cl. VIII. Localitatea: DUMITRA, jud. Alba. Data: 1863. Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „fet'a insielata".

CCLXXVII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 26^{v}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale.*

CCLXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.109, f. 2^{r}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data: 1872.

CCLXXIX. Ms. nr. 2 197.II.56, f. 2^{r}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II.182, f. 5^{v}, t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. Cuprinde numai primul catren, cu deosebiri la v. 3: *spui, mîndro.* Variantă publicată: Bologa, nr. 2 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Alba).

CCLXXX. Ms. nr. 2 197.II.81, f. 3^{v}, t. 17. Culegător: BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863.

CCLXXXI. Ms. nr. 2 197.II.153, f. 2^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRȚĂU, jud. Mureș. Data: 1863.

CCLXXXII. Ms. nr. 2 197.II.133, f. 5^{v}, t. 22 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureș. Data: 1863. Variante publicate: Bologa, nr. 511 (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba), Cernea, *Floricele,* nr. 162 (Localitatea: MERCHEAȘA, jud. Brașov); Teculescu, S., 497.

CCLXXXIII. Ms. nr. 2 197.II.126, f. 2^{r-v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ȚĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEȚANI, jud. Mureș. Data: 1863. Materialul este prevăzut cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „sarutare".

CCLXXXIV. Ms. nr. 2 197.II.51, f. 2^{r}1, t. [14] (numerotarea noastră). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Din ciclul *Din chiuiturile ce le strigă junii români, celebrînd faimosul joc al lui Romul, strămbunul lor.*

CCLXXXV. Ms. nr. 2 197.II.135, f. 2^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872. Variantă publicată: Doniga, nr. 153 (parțial).

CCLXXXVI. Ms. nr. 2 197.II.161, f. 2^{r}, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: PINCIU PETRU cl. VI. Localitatea: RĂȘINARI, jud. Sibiu. Data: 1863. Aproape identică e varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 21^{v}, t. 110 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863, care diferă la v. 1: *Pre;* v. 6: *prin* tufe-*am;* v. 7: *Și*-a; v. 8: *le*-a; v. 10: lîngă *ele.*

CCLXXXVII. Ms. nr. 2 197.II.162, f. 3^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUȚ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul nelocalizabil. Data: 1863. Din ciclul *Strigări la joc.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.56, f. 2^{v} t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 4: *Și-mi petrec vremea.* Ms. nr. 2 197.II.68, f. 3^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 4: *Și-mi petrec ziua;* ms. nr. 2 197.II.28, f. 3^{v}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 4: *Și-mi petrec vremea.* Ms. nr. 2 197.II.59, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALECUȘ, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 3: *Să-mi tai;* v. 4: *Și-mi petrec vremea.* Ms. nr. 2 197.II.117, f. 1^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureș. Data: 1872. Diferă la v. 3: *Să tai;* v. 4: *Io-mi treceam vremea.* Ms. nr. 2 197.II. 123, f. 3^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIȘOARA, jud. Cluj. Data: 1872. Diferă la v. 4: *Ca să mă-ntîlnesc.* Ms. nr. 2 197.II.150, f. 5^{r}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOACHIM, cl. V. Localitatea: BĂIȚA, jud. Mureș. Data: 1863. Diferă la v. 3: *să tai;* v. 4: *Ca să mă-ntîlnesc.* Variante publicate: Mîndrescu, p. 145 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistrița-Năsăud). Bologa, nr. 304 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Hunedoara).

CCLXXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.133, f. 7^{v}, t. 34 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureș. Data: 1863. Aproape întocmai, varianta: ms. nr. 2 197.II.187, f. 1^{v}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUȘ, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Și-acum;* v. 2: *Săbii;* v. 3: Ba *pre;* v. 5: *Să-mi împușc o;* v. 6: *Să-i dau mîndrei.* Variante publicate: Pauleti, nr. 120 (ed. I. Mușlea, p. 83. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba); Teculescu, S., 503; Millea, nr. 163.

CCLXXXIX. Ms. nr. 2 197.II.149, f. 4^{v}, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863.

CCXC. Ms. nr. 2 197.II.114, f. 2^{r}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872.

CCXCI. Ms. nr. 2 197.II.137, f. 3^{v}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. VII. Localitatea: NUȘENI, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „lusus verb". Variante publicate: Mîndrescu, p. 155—156 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistrița-Năsăud); Vornicu, nr. 143 (depărtată).

CCXCII. Ms. nr. 2 197.II.136, f. 2^{r}, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BICHIGIU, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863.

CCXCIII. Ms. nr. 2 197.II.79, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAȘ, jud. Brașov. Data: 1863.

CCXCIV. Ms. nr. 2 197.II.82, f. 2^{r-v}, t. 3. Culegător: BLAGA PAUL, cl. VIII. Localitatea: FĂRĂGĂU jud. Mureș. Data: 1863. Cu nota culegătorului: „pe campie e in usu".

CCXCV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 60^{v}—61^{r}: „Nevasta zburdalnică". Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Cu nota lui Jarník: „Conv. lit."

CCXCVI. Ms. nr. 2 197.II.126, f. 2^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ȚĂRANU IOAN, cl. VII Localitatea: CHEȚANI, jud. Mureș. Data: 1863 Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „Fetele scumpe".

CCXCVII. Ms. nr. 2 197.II.184, f. 19^{r}, t. 104 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Fragmentară, cuprinzînd numai primele 14 versuri, e varianta: ms. nr. 2 197.II.139, f. 4^{v}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data: 1863. Din ciclul *Chiuituri,* care diferă la v. 4: *Cotrutul;* v. 8: *Rău mă tem;* v. 10: *Chiar și.* Variantă publicată la catrenul inițial: Cernea, *Floricele,* nr. 181 (Localitatea: MERCHEAȘA, jud. Brașov).

CCXCVIII. Ms. nr. 2 197.II.186, f. $2^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător: TÎRNĂVEANU IOAN, cl. V. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863.

CCXCIX. Ms. nr. 2 197.II.19, f. $13^{r\cdot}$, t. 27 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCC. Ms. nr. 2 197.II.5, f. $2^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ISAIĻĂ SAMUILĂ, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863. La v. 7, 8 şi 10 adaosul nostru.

CCCI. Ms. nr. 2 197.II.3, f. $8^{v\cdot}$—$9^{r\cdot}$, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

CCCII. Ms. nr. 2 197.II.104, f. $8^{r\cdot}$, t. 59 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863.

CCCIII. Ms. nr. 2 197.II.143, f. $2^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP ŞTEFAN, cl. VI. Localitatea: ALMA, jud. Sibiu. Data: 1863. Variantă publicată: Pauleti, nr. 191 (ed. I. Muşlea, p. 107; Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba). Destul de depărtată.

CCCIV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $48^{v\cdot}$, t.: „Mă-nsurai". Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875.

CCCV. Ms. nr. 2 197.II.139, f. $2^{r\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Variante publicate: Mîndrescu, p. 109—110 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud); Millea, nr. 291. În culegere, alte două variante, pe care le transcriem aici în întregime:

a) Ms. nr. 2 197.II.69, f. $3^{v\cdot}$—$4^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUGIUM, jud. Alba. Data: 1863.

Cum nu-s cu dracu muierile?
Bărbaţii scot plugurile,
Muierile bat crişmele ;
Bărbaţii vin seara-n sat.
Capătă muierile-n pat.
— Nu ştiu boii dejuga-i-oi,
O la popa duce-m-oi?
— Las'boii, nu-i dejuga,
Ia în mînă doniţa
Şi te du pe cel părău
Pînă-i da de făgădău,
Acolo-i lecuţul meu.
Ia puica d-îngă cocoş
Şi-i taie grumazii jos
Şi-o împană cu slănină,
Doară-mi cade la inimă;
Trage masa lîngă pat,
Doar o mînca cel beteag.

b) Ms. nr. 2 197.II.162, f. $2^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUŢ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul este nelocalizabil. Data: 1863.

Merg bărbaţi cu plugur'le,
Muier'le bat crişmele.
Cînd bărbaţi-acasă vin,
Muier'le-s bete de vin.
— Ce ţi-i ţie, tu, muiere?
Duce-m-oi după popa?
— Las' pe popa la potca
Şi te du, bărbate, du,
Şi te du, bărbate,-n tindă,
Şi te uită sus pre chingă,
Am o puică şi-un cocoş
Şi mi le scoboară jos,
Şi le ciupele frumos,
Şi le presară cu sare,
Şi le trage-ntr-o frigare,
Şi le pică cu slănină
Ca să-mi meargă la inimă
Şi te du, bărbate, du
După-un cop două de vin,
Batăr feria de pelin
Şi-mi trage masa la pat,
Să văz mila de bărbat.

CCCVI. Ms. nr. 2 197.II.138, f. $2^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător POP IACOB, cl. V. Localitatea: DRÎMBAR, jud. Alba. Data: 1872.

CCCVII. Ms. nr. 2 197.II.117, f. $1^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Variantă (la catrenul iniţial) publicată: Pauleti, nr. 8 (ed. I. Muşlea, p. 53. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba.

CCCVIII. Ms. nr. 2 197.II.120, f. $1^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SOCOL IOSIF, cl. VII. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureş. Data: 1863. Transcriem în continuare alte două variante ale textului:

a) Ms. nr. 2 197.II.116, f. $4^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA VASILE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863.

Varvara lui Gheorghieş,
Cu poale din Medieş,
Au gîndit pînză să-şi puie,
Ca nime să nu o ştie.
Cu bărbatu s-au vorbit:
— De ai şti ce gîndesc eu,
Că nimica n-oi lucra,
Pîn'mi-oi toarce cînepa.
Măcar cîtu m-aş trudi,
Numai pînza oi urzi.
Io m-oi apuca de lucrat,
Tu mi-i face de mîncat.
Io ţi-oi face ţie dreaptă chemeşă,
Din a noastră dreaptă muncă,
Că de cînd ne-am luat,
Pînză tot am cumpărat.
Dar oamenii s-au înmulţit
Şi giolgiu s-au scumpit.
Pe părete oi urzi
Şi-amîndoi om năvădi,
Şi ne-om săruta în gură,
Să ne-ajungă bătătura,
Că de trei ani gheme-am strîns,
Doară mi-or fi de ajuns.

b) Ms. nr. 2 197.II.19, f. $13^{r\cdot}$—$14^{r\cdot}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

Vîrvara lui Gheorghieş,
Cu poale de Medieş,
Ea s-o socotit
... afară de şi-o pus
Cîţi or trece toţi să ţese...
— Că io din bătrîni am apucat,
Lunea, marţea n-am lucrat,
Miercurile-s mercurate,
Joile le ţin legate,
Vinerea-i împărătească
Toată lumea s-o cinsteacă,
Sîmbăta-i a morţilor.
De-ar tuna, de-ar fulgera,
Io din pat nu m-oi scula.
Numa-o dată m-am sculat,
Buba-n cap mi s-o-aruncat.
Da sîmbătă sara,
La popa oi alerga
Şi din gură-oi cuvînta:
— Părinte, sînţia ta,
Sărbătoarea-i mare, -ori ba?
C-am un caier de gătat,
Bărbat tînăr de-mbrăcat...
Da ea-acasă şi-o venit
Şi din gură-aşa-o grăit:
— Ardă-te focul, sucală,
Că tu mi-ai făcut pînza rară.
Da de-i rară ca şi-o scară
Şi de deasă-i ca şi-o leasă.
La mijlocul pînzei,
Paşte cloşca cu puii
Şi-ntre iţă, şi-ntre spată,
Paşte-o iapă-mpiedecată
Şi pre sulul dinapoi,
Şapte mii de lătunoi
Şi pre sulul dinainte,
Dracul le mai ţine minte.

CCCIX. Ms. nr. 2 197.II.62, f. $3^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II.134, f. $8^{r\cdot}$—$^{v\cdot}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 4: *Că tu-mi faci;* v. 12: *Dracul*; v. 13: *Iaca dracu;* v. 15: *firele gunoi;* v. 18: *şi de oală.*

CCCX. Ms. nr. 2 197.II.63, f. $3^{v\cdot}$—$4^{r\cdot}$, t. 6 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUTNARIU IOAN, cl. VI. Localitatea: or. REGHIN (şi jur), jud. Mureş. Data: 1872.

CCCXI. Ms. nr. 2 197.II.120, f. 1^{v}·—2^{r}·, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SOCOL IOSIF, cl. VII. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureş. Data: 1863.

CCCXII. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 15^{r}·—^{v}·, t. 32 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCCXIII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 7^{v}·—8^{r}·, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1872—1873.

CCCXIV. Ms. nr. 2 197.II.106, f. 5^{r}·, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN, neidentificat. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868(?). Varianta: ms. nr. 2 197.II.180, f. 2^{v}·—3^{r}·, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU SIMION, cl. VIII. Localitatea: DUMITRA, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *rujă-ntreagă;* v. 4: *Ce ţi-i, preuteasă dragă?*; v. 5 (resp. 6): *Io, popo, dirept ţi-oi spune*; v. 6 identic cu v. 9; v. 7 (resp. 10): *Ştii, la noi săbor;* v. 8 (resp. 11): *Şi pe min';* v. 10 (resp. 13): *Şi de-atunci-s;* v. 11 (resp. 15): *Da dacă m-ar;* v. 13 (resp. 17): *Io m-aş face sănătoasă.* Mai depărtată e varianta: ms. nr. 2 197.II. 114, f. 2^{r}·, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Debutează astfel: *Bărbate, sufletul meu, / Cum gîndesc cu gîndul meu, / Uită-te că mă spun ochii, / Că-mi plac diecii şi popii,* după care se intră în miezul cîntecului: v. 5 (resp. 11): *Că pre min';* v. 6: *Voinicel din acest sat;* v. 7—8 identice cu v. 12—13; v. 9—10: *Şi de m-ar mai săruta / Unul care l-oi ama;* v. 11 (resp. 16): *Unul cu;* v. 12 (resp. 17): *Iar m-aş face sănătoasă.*

CCCXV. Ms. nr. 2 197.II.38, f. 1^{v}·, t. [1 b] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVAN. Materialul e nelocalizabil şi nedatabil. Variante publicate: Bologa, nr. 573 (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba; Teculescu, *D.*, 349.

CCCXVI. Ms. nr. 2 197.II.46, f. 4^{v}·, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OGNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. Fragmentară varianta: ms. nr. 2 197. II.1i-f. 3^{r}·, t. 5 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (ne dentificat). Materialul nelocalizabil şi nedatabil, care face la v. 1: *Şi frunză verde năr*ă*mbie;* v. 2 (resp. 1): *mi-a fost;* v. 3: *Dintr-a.* Variantă publicată: Mîndrescu, p. 161. Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud.

CCCXVII. Ms. nr. 2 197.II.77, f. 1^{v}·, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea: ŞOMOŞTELNIC, jud. Mureş. Data: 1872. Variantă publicată: Bologa, nr. 629 (Localitatea: ŞPRING, jud. Alba.

CCCXVIII. Ms. 2 197. II. 72, f. 2^{r}·, t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea: DEAJ, jud. Mureş. Data: 1872.

CCCXIX. Ms. nr. 2 197.II.113, f. 2^{v}·—3^{r}·, t. 13 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

CCCXX. Ms. nr. 2 197.II.23, f. 1^{v}·, t. 9 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea: HOPÎRTA, jud. Alba. Data: 1872.

CCCXXI. Ms. nr. 2 197.II.110, f. 1^{r}·—^{v}·, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VODĂ ŢIGANUL AMBROZIU, cl. VI. Localitatea: NOŞLAC, jud. Alba. Data: 1863.

CCCXXII. Ms. nr. 2 197.II.134, f. 2^{r}·, t. 3 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

CCCXXIII. Ms. nr. 2 197.II.6, f. 2^{v}·, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător: LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872.

CCCXXIV. Ms. nr. 2 197.II.155, f. 1 ^{v}·, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRAŞĂU, jud. Mureş. Data: 1872. Variantă publicată: Teculescu, D. 66.

CCCXXV. Ms. nr. 2 197.II. 4, f. 2^{r}·, t. 2 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1863.

CCCXXVI. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 16^{r}·, t. 34 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCCXXVII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 92^{v}·, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876.

CCCXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.128, f. 5^{v}·, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegător: RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea: TELEAC, jud. Mureş. Data: 1872.

CCCXXIX. Ms. nr. 2 197.II.86, f. 2^{v}·, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: AVRAM IOAN, cl. V. Localitatea: MINŢIU GHERLEI, jud Cluj. Data: 1863.

CCCXXX. Ms. nr. 2 197.II.184, f. 20^{r}·—^{v}·, t. 106 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OGNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

CCCXXXI. Ms. nr. 2 197.II.59, f. 1^{v}·, t. 6—7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1872.

CCCXXXII. Ms. nr. 2 197.II.11, f. 1^{v}·, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863. Aproape întocmai e varianta: ms. nr. 2 197.II.133, f. 5^{r}·, t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863, care face la v. 4: *Că cîte haine-ai;* v. 8: *Şi pre-aceea eu ţi-am;* v. 9: *Şepte potori.*

CCCXXXIII. Ms. nr. 2 197.II.179, f. 1^{r}·, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul este nelocalizabil. Data: 1863. Fragmentară e varianta: ms. nr. 2 197.II.23, f. 1^{r}·, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SAVA MACAVEI, cl. VI. Localitatea: HOPÎRTA, jud. Alba. Data: 1872. Face la v. 1—2: *Crţşmăriţă din făget, / Nu-mi da vinul să mă-mbăt;* v. 3 (resp. 5): *Că dacă m-oi;* v. 4 *Eu n-am unde mă culca;* v. 5 (resp. 8): *Da-n gîrliciul;* v. 6: *La capul butoiului;* v. 7 (resp. 9): *cepul zurăind;* v. 8 (resp. 12): *albe vînt trăgînd.* Variantă publicată: Mîndrescu, p. 138 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud). Parţial.

CCCXXXIV. Ms. nr. 2 197.II.183, f. 3^{r}·, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OGNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

CCCXXXV. Ms. nr. 2 197.II.140, f. 1^{v}·, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

CCCXXXVI. Ms. nr. 2 197.II.18, f. 1^{v}·—2^{r}·, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N.N., cl. VI. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCCXXXVII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 33^{r}·, t. : *Vinul şi pălinca.* Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Jarník adaugă v. 19 (pus de noi între croşete) şi face trimitere bibliografică la „Conv. lit.", IX, p. 115.

CCCXXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.140, f. 1^{v}·, t. 9 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

CCCXXXIX. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 1^{r}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Variantă publicată: Pop Reteganul, p. 40, t. 6 (Localitatea: or. CLUJ).

CCCXL. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 20^{r}, t. 48 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 65, care copiază întocmai. Variantă publicată: Mîndrescu, p. 48 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud).

CCCXLI. Ms. nr. 2 197.II.117, f. 2^{v}, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872.

CCCXLII. Ms. nr. 2 197.II.23, f. 2^{r}, t. 10 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea: HOPÎRTA, jud. Alba. Data: 1872.

CCCXLIII. Ms. nr. 2 197.II.81, f. 3^{v}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863. Jarník subliniază cu creionul cuvîntul *pana* (= *pînă*) de la v. 3.

CCCXLIV. Ms. nr. 2 197.II.182, f. 4^{v}, t. 11: *Cîntec vechi milităresc.* Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872.

CCCXLV. Ms. nr. 2 197.II.50, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DRĂGHICI IOAN, cl. VIII. Localitatea: OARDA DE SUS, jud. Alba. Data: 1863. Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „doru".

CCCXLVI. Ms. nr. 2 197.II.114, f. 3^{v}–4^{r}, t. 41 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI, Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872, din ciclul: *Alte chiuituri.*

CCCXLVII. Ms. nr. 2 197.II.106, f. 7^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN, neidentificat. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868 (?). S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 2, care transcrie divers la v. 7: *vară* .. . . . *vară;* v. 9: *Da de iarnă;* v. 10: *Voi;* v. 11–13: *şi voi* (Bîrseanu taie fiecare din consoanele iniţiale, rezultînd: *şi-oi*, ceea ce corespunde prozodic).

CCCXLVIII. Ms. nr. 2 197.II.149, f. 3^{r}–4^{r}, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863.

CCCXLIX. Ms. nr. 2 197.II.140, f. 2^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

CCCL. Ms. nr. 2 197.II.119, f. 5^{v}–6^{r} t 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNGELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 47, care transcrie divers la v. 5: *eu zău tot viu;* v. 7 şi 9: *numa* şi clasifică materialul la „varia".

CCCLI. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 2^{v}, t. 4 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Transcriem în întregime o altă variantă: ms. nr. 2 197.II.145, f. 1^{r}, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872.

— Cucule, cu pene sure,
Ce cînţi vara în pădure.
Hai cîntă la curtea mea,
Că eu bine te-oi ţinea.
Cu vin roşu strecurat,
Cu pită de grîu curat.
— Mîncă-ţi pita şi-ţi bea vinul,
Că-n mijlocul codrului,
Este spicul grîului
Şi via cu strugurul.
Mînca-oi frunza de fagi
Şi-oi cînta la cari şi-s dragi.

S-a păstrat copia personală a acestui cîntec datorată lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 50, care transcrie, la v. 9: *grănului*. Clasifică materialul întîi la *drag* [oste], apoi taie cuvîntul cu o linie şi reclasifică la *var*[ia].

CCCLII. Ms. nr. 2 197.II.52, f. 2^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863.

CCCLIII. Ms. nr. 2 197.II.117, f. 3^{v}, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872.

CCCLIV. Ms. nr. 2 197.II.104, f. 3^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Variante publicate: Cernea, *Floricele*, nr. 63 (Localitatea: PALOŞ, jud. Braşov); *Jula*, nr. 168.

CCCLV. Ms. nr. 2 197.II.72, f. 2^{v}, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea: DEAJ, jud. Mureş. Data: 1872. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 35, care transcrie exact şi clasifică textul la *var* [ia].

CCCLVI. Ms. nr. 2 197.II.64, f. 3^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea: CERGHIZEL, jud. Mureş. Data: 1872. În ms. la v. 8: „clanca" (=*cracă*).

CCCLVII. Ms. nr. 2 197.II.184, f. 7^{r}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud Cluj. Data: 1863. Întru totul identică e varianta: ms. nr. 2 197.II.132, f. 5^{r}, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863–1867. Variantă publicată: Pauleti, nr. 292 (ed. I. Muşlea, p. 132. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba).

CCCLVIII. Ms. nr. 2 197.II.68, f. 6^{r}, t. 46 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Fragmentară (numai primele 4 versuri) e varianta: ms. nr. 2 197.II.5, f. 3^{r}, t. 9 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: ISAILĂ SAMUILĂ, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *cîne turbat;* v. 2: *Ce vii mare, turburat;* v. 3: *De-aduci lemne;* v. 4 identic cu v. 5. Variantă publicată: Teculescu, S. 278.

CCCLIX. Ms. nr. 2 197.II.181, f. 2^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALBU NICOLAE, cl. V. Localitatea: PĂNADE, jud. Alba. Data: 1863.

CCCLX. Ms. nr. 2 197.II.5, f. 3^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ISAILĂ SAMUILĂ, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863.

CCCLXI. Ms. nr. 2 197.II.123, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872. Jarník glosează pe margine pe „mestesiugu" cu „maestria" şi pe „murgu" cu „calaria"; la v. 4 scrie: „numai" pe care-l şterge apoi.

CCCLXII. Ms. nr. 2 197.II.139, f. 2^{r}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Fragmentară (cuprinzînd numai catrenul iniţial) e varianta: ms. nr. 2 197.II.19, f. 3^{v}, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, diferă la v. 1: *Şi cîntă;* v. 2: *Vine-mi vremea.*

CCCLXIII. Ms. nr. 2 197.II.143, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP ŞTEFAN, cl. VI. Localitatea: ALMA, jud. Sibiu. Data: 1863. Fragmentare, varianta: ms. nr. 2 197.II.119, f. 3^{r}, t. 8 e (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNGELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. Are la v. 1: *Pusei gîndul dracului;* v. 2 (resp. 5): *calul;* v. 3: *fundul;* v. 4–7: *Sasu cată calu-n grajd, / Eu treceam la Făgăraş; / Sasu cată calu-n curte, / Eu mă suiam sus la munte;* ms. nr. 2 197.II.54, f. 4^{r}, t. 46 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Face la v. 1 (resp. 5): *Furai calu;* v. 2 (resp. 6): *Din unghetu;* v. 3–6: *Sasu căuta prin curte, / Eu suiam cu el la munte; / Sasu căuta pe luncă, / Eu băgam banii la pungă.* Ms. nr.

2 197.II.176, f. $2^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Face la v. 1 (resp. 5): *Furai calul;* v. 2 identic cu v. 6; v. 3—6: *Sasu căuta prin curte, | Eu suiam cu el la munte; | Sasu căuta pre luncă, | Eu băgam banii în pungă.* Cu o puternică deviere în episodic, varianta transcrisă mai jos: ms. nr. 2 197.II.19, f. $3^{v\cdot}$, t. 7 b (numerotarca lui Jarník). Culegător: N. (neindentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

Furai calul sasului
Din funduţul grajdului
Şi m-uitam din vîrf de munte
Cum umbla sasul prin curte
Şi din gură-şi cuvînta.
Pre min'de m-ar căpăta,
Mintenaş m-ar spînzura.
Spînzura-şi-a pre sasca,
Mai bine pre mumă-sa,
Da pre min' nu m-a căpăta.
Că calu-i cu părul creţ
Şi l-oi da şi fără preţ,
Şi l-oi da cum oi putea,
Ştiu că nu-i din munca mea.
Ţu, ţu, ţu, sărace murg,
Că, cu banii de pe tine,
Oi trăi odată bine,
Cu mîndrele pîngă mine.

CCCLXIV. Ms. nr. 2 197.II.54, f. $3^{v\cdot}$, t. 44 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CCCLXV. Ms. nr. 2 197.II.140, f. $2^{v\cdot}$, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník. ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 60, care transcrie greşit versul final: „că-i mandra" ti a„ (?) lîngă mine" şi trimite la varianta a doua: ms. nr. 2 197.II.139, f. $4^{v\cdot}$, t. 37 a aceluiaşi culegător, din aceeaşi localitate şi la aceeaşi dată, dar cuprinde numai primele 5 versuri, transcrise absolut exact.

CCCLXVI. Ms. nr. 2 197.II.54, f. $3^{v\cdot}$, t. 45 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 43, care transcrie absolut exact şi glosează pe margine *fragm*[ent], gîndindu-se poate la o baladă destrămată.

CCCLXVII. Ms. nr. 2 197.II.19, f. $2^{r\cdot-v\cdot}$, t. 4 (numerotarea culegătorului). : „Preţuirea independenţei". Culegător: N. (neindentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. Pop-Reteganul, care transcrie la v. 8: *sfăntul;* v. 9: *sfăntul;* v. 19: *ş-alalt in mă-sa l'am băgat* şi pune semne de întrebare la v. 4, 15 şi 19. În dreptul v. 4, de altă mînă decît a lui Jarník (poate Bîrseanu) se explică *poloage* cu *brazda.*

CCCLXVIII. Ms. nr. 2 197.II.188, f. $8^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863.

CCCLXIX. Ms. nr. 2 197.II.172, f. $2^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU M. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCCLXX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $71^{v\cdot}$ — $72^{r\cdot}$, t.: *Cîntec ocnăresc.* Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875.

CCCLXXI. Ms. nr. 2 197.II.5, f. $3^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ISAILĂ SAMUILĂ, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. Pop-Reteganul, care transcrie divers: v. 5: *cu boi;* v. 6: *ca Iancu;* şi pune semne de întrebare după v. 1 şi 3.

CCCLXXII. Ms. nr. 2 197.II.143, f. $1^{r\cdot}$ —$^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP ŞTEFAN, cl VI. Localitatea: ALMA, jud. Sibiu. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. Pop-Reteganul, care transcrie la v. 4: *Haideţi;* v. 7: *stager;* şi pune semne de întrebare la v. 1 şi 7.

CCCLXXIII. Ms. nr. 2 197.II.20, f. $1^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEMEŞ IOAN JUNIOR, cl. V. Localitatea: POIANA, jud. Cluj. Data: 1863.

CCCLXXIV. Ms. nr. 2 197.II.149, f. $5^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul,* cu transcriere exactă.

CCCLXXV. Ms. nr. 2 197.II.185, f. $20^{v\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STRĂJANU MIHAIL, cl. VIII. Localitatea: TIUR, jud. Alba. Data: 1863. În final nota lui Jarník: „pan'aici poporale". Urmează 25 de versuri evident contrafăcute.

CCCLXXVI. Ms. nr. 2 197.II.108, f. $6^{v\cdot}$ — $7^{v\cdot}$, t. 9: *Versul luptei de la Sulferin.* Culegător: VULCAN IOAN, cl. VII. Localitatea: or. BLAJ, jud. Alba. Data: 1863. Transcriem în continuare în mod integral alte patru variante ale cîntecului:

a) Ms. nr. 2 197.II.43, f. $2^{r\cdot-v\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRAUR ZAHEI, cl. V. Localitatea: POARTA, jud. Mureş. Data: 1872.

Frunză verde, cum se-aude?
Frunză verde, rău se-aude,
Unde-ar fi armadi multe.
Colo din jos de Sonfarin,
Unde-i locu cel de chin,
Unde voinici sînge-şi varsă
Pentru tot neamul de-acasă.
Săraci voinicaşi frumoşi,
Cum staţi logare scoşi,
Cu puştile-n piramidă,
Cu straiţile fără pită.
Nice apă n-am avut,
O lingură de beut.
Cîndu-i colo-n prînzu mare,
Vine-un generari călare,
Strigă tare-n gura mare:
— O, nălţate d-împărate,
Pune pace nu te bate
Cu cătane ne-nvăţate.
Şi ne lasă să rătălim.
— Şi nu zic ba,
Numai voi lăsaţi lenea,
Să nu ne pierdem cununa.
Rătălit-am, rătălit,
Peste-un deal cu mare hura
Şi-au picat cam multă sumă.
Cît vedeai, doamne, cu ochii,
Toţi feciorii ca snopii;
Şi ca snopii de secară,
Cu sînge pînă subsuoară
Şi ca snopii cei de grîu,
Cu sîngele pînă-n brîu.
Ardeleni, copii de munte,
Fie şes, fie la munte,
Noi ne batem pe-ntrecute.
Vie gloanţele ca ploaia,
Nouă nu ne strică voia.
Puştile vor suna toate,
Noi sîntem datori cu-o moarte . . .
Cine vrea să ne cunoască,
Vină numa-asupra noastră,
Că noi aşa vi l-om freca
De nu ne-a uita pînă-i lumea . . .

b) Ms. nr. 2 197.II.51, f. 25 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. [1]: *Cintec popular în memoria bătăliei de la Solferino, in 24/6 1859.* Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863.

Frunză verde, rău s-aude,
Unde sînt cătane multe.
De la Solferinu-n sus,
Culotz în lagăr s-a pus.
Săraci, fecioraşi frumoşi,
Cum mai staţi în lagăr scoşi,
Cu curelele-mbrăcaţi
Toţi de bătaie gătaţi,
Cu puştile piramidă,
Cu traistele fără pită.
Dar franţozii ce făceau?
Ca un nor mare veneau,
Cu haine roşii-mbrăcaţi
Tot de bătaie gătaţi.
Cu puştile ne împroaşcă,
Cu tunurile ne-mpuşcă,
Iar cu locu ne surupă.
De la Solferin la vale,
Vine-un general călare
Şi tot strigă-n gura mare:
— Împărate, împărate,
Cere pardon, nu te bate,
Cu regrute ne'nvăţate.
Da-mpăratul ce zicea?
— Daţi, voinici, pînă-ţi putea,
Că Dumnezeu ne-a ajuta
Şi pe franţoz vom lupta.
. . . . . .
Vestea zboară pre pămînt
Că franţozu-a biruit.

c) Ms. nr. 2 197.II.128, f. $1^{v\cdot}$— $2^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea culegătorului): *Solferin.* Culegător: RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea: TELEAC, jud. Mureş. Data: 1872.

Frunză verde, rău se-aude,
Unde sînt armate multe,
Col'din jos la Sonferin,
Unde-i locul cel de chin,
Unde voinici sînge-şi varsă
Pentru tot neamul de-acasă.
Săraci voinicaşi frumoşi,
Cum staţi în lagăre scoşi,
Cu puştile-n piramidă,
Cu straiţele fără pită.
Nice apă n-au avut
O lingură de băut.
Cînd de ziuă se crăpa,
Forgatorul tare sufla.
Puştile-n mînă luară
Şi-n plecare se-nşirară.
Da cînd e colea-n prînzu mare,
Vine-un general călare,
Strigînd tare-n gura mare:
— Vai, -nălţate, d-împărate,
Pune pace, nu te bate,
Cu cătane ne-nvăţate,
Că le pui pre şanţ puşcate
Şi le las'să retelim,
Că de nu, noi toţi pierim.
— Reteli-am, nu zic ba,
Numai lăsaţi lenia,
Să nu pierdem cununa.
Retelit-am, retelit,
Peste-un deal cu mare hură
Şi ne-o pierit multă sumă.
Cît vedeai, doamne, cu ochii
Tot feciori picaţi ca snopii,
Tot ca snopii cei de grîu
Şi cu sînge pînă-n brîu;
Ca snopii cei de secară,
Cu sînge pîn'subsuoară.
Frunză verde de alună,
Ţara noastră-i foarte bună.
Ardeleni, copii de munte,
Voi veţi ostaşi de frunte
Şi ne-om bate pe-ntrecute.
Vie gloanţele ca ploaia,
Nouă nu ne strică voia.
Cine vrea să ne cunoască,
Vie numa-asupra noastră,
Că aşa vi l-om freca,
De nu ne-a uita pînă-i lumea.

d) Ms. nr. 2 197.II.180, f. $3^{r\cdot}$ — $^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU SIMION, cl. VIII. Localitatea: DUMITRA, jud. Alba. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „Solferino" şi nota: „La Vulcanu".

Frunză verde, frunză verde,
Frunză verde, rău se-aude,
Unde sîntu armazi multe,
Colo jos la Sufarin
Unde-i locul cel de chin.
Săraci fecioraşi frumoşi
Cum stau sara-n lagăr scoşi,
Cu puştile-n paramidă,
Cu straiţele fără pită.
Nice apă n-o avut
O lingură de beut.
Stau feciori ca nişte brazi
Tot pe bătaie gătaţi.
Cît era dunga răzorului
Era tot oaste de-a fraţogului,
Alta nu puteai cunoaşte
Făr'de-a franţogului oaste.
Dară neamţu ce lucra?
Cu racleţei şi cu hubiţi da
Şi tot pămîntul răsturna.
Vine împăratu nemţesc:
— Daţi, feciori, cu voie bună,
C-acum pierdem din cunună.
Cînd fu-n a treilea bătaie,
Vine-un generar călare:
— Înălţate înpărate,
Lasă-ne să rătăluim
Că de nu toţi bin'pierim.
— Reteluiţi, nu zic ba,
Care-ţi mai putea scăpa.

CCCLXXVII. Ms. nr. 2 197.II.152, f. $2^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORGA IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASA, jud. Alba. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 36, care transcrie v. 5: *Cănd pre min vor;* v. 7: *temnişoară.* Variante publicate: Mîndrescu, p. 119—120 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud; Teculescu, D., 276; Podariu, p. 56 (Localitatea: PINTIC, jud. Cluj); Theodorescu, p. 90 (Localitatea: LEŞU, jud. Bistriţa-Năsăud; Şerb — Cesereanu, nr. 155; Desmireanu, nr. 44.

CCCLXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.162, f. $3^{r\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUŢ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul este nelocalizat. Data: 1863. S-a păstrat copia acestui text de mîna lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 69, transcrisă absolut exact şi purtînd clasificarea provizorie: *var*[ia]. Alte variante: ms. nr. 2 197.II.51, f. $24^{r\cdot}$ — $^{v\cdot}$, t [22] (numerotarea noastră). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Din ciclul *Din strigările ce le zic junii români, celebrînd faimosul joc al lui Romul, strănbunul lor.* Diferă la v. 4: *Şede-n;* v. 5—6: *Face loc sufletului/ Şi odihnă trupului.* Ms. nr. 2 197.II.61, f. $2^{r\cdot}$, t. [9] (numerotarea noastră). Culegător: BUSONIU VASILE, cl. V. Localitatea: TĂUNI, jud. Alba. Data: 1863. Variante publicate: Papahagi, XV (localitatea: BREB, jud. Maramureş); Mîndrescu, p. 91 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud); Cernea, *Floricele,* nr. 153 (Localitatea: MERCHEAŞA, jud. Braşov); Theodorescu, p. 314 (Localitatea: OŞORHEI, jud. Bihor); Millea, nr. 107.

CCCLXXIX. Ms. nr. 2 197.II.47, f. $2^{r\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA NICOLAE, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863. Mai depărtată varianta: ms. nr. 2 197.II.58, f. $3^{r\cdot}$, t. 7 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: BOZAC IERONIM, cl. VIII. Localitatea: RĂZOARE, jud. Mureş. Data: 1863, care diferă la v. 1: *flori-s lîngă mine;* v. 2: *Nice una nu-mi vrea bine;* v. 5: *la Dumnezeu;* v. 6: *Sufleţelul mnieu.*

CCCLXXX. Ms. nr. 2 197.II.113, f. $5^{r\cdot}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud, Data: 1863.

CCCLXXXI. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $34^{v\cdot}$., t. [3] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Materialul este nelocalizabil. Data: 1875. Din ciclul *Cîntece poporale din Bucovina.*

CCCLXXXII. Ms. nr. 2 197.II.156, f. $2^{r\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: CĂPÎLNA, jud. Alba. Data: 1863.

CCCLXXXIII. Ms. nr. 2 197.II.66, f. $3^{r\cdot}$ — $^{v\cdot}$, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867—1868.

CCCLXXXIV. Ms. nr. 2 197.II.73, f. $3^{v\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitarea: PEŢELCA, jud. Alba. Data: 1865. Variantă publicată: Cernea, *Floricele,* nr. 155 (Localitatea: BEIA, jud. Harghita).

CCCLXXXV. Ms. nr. 2 197.II.12, f. $1^{v\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea: HĂGHIG, jud. Covasna. Data: 1863.

CCCLXXXVI. Ms. nr. 2 197.II.140, f. $3^{v\cdot}$, t. 45 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Variante publicate: Cernea, *Floricele,* nr. 109 (Localitatea: PALOŞ, jud. Braşov); Bogdan, nr. 66 (parţial).

CCCLXXXVII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $47^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine poporale.*

CCCLXXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.124, f. $1^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863.

CCCLXXXIX. Ms. nr. 2 197.II.162, f. $1^{v\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUŢ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul este nelocalizabil. Data: 1863.

CCCXC. Ms. nr. 2 197.II.184, f. $17^{v\cdot}$, t. 96 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II.1, f. $2^{r\cdot}$ — $^{v\cdot}$, t. 7. Culegător: IANCU DIMITRIE, cl. V. Localitatea: BOBÎLNA, jud. Hunedoara. Data: 1863, se opreşte la v. 10. Varianta: ms. nr. 2 197.II.47, f. $1^{r\cdot}$ —$^{v\cdot}$, t. 3 (numero-

tarea lui Jarník). Culegător: FOLEA NICOLAE, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1 (resp. 1—2): *Busuioace, nu te coace;* v. 2—3: *Că n-are cin'te culege, / Că fetele-s tot betege;* v. 4 identic cu v. 3, v. 5: *Că fetele mă iau;* v. 6: *n-ai mai fi-re;* v. 7—8 identice cu v. 8—9. Inversează ordinea ideilor varianta: ms. nr. 2 197.II.155, f. 1^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureş. Data: 1872. Aceasta are v. 1 identic cu v. 6; v. 2 identic cu v. 8; v. 3 (resp. 9): *Că mă duc fete la;* v. 4 (resp. 1—2): *Busuioace, nu te-ai coace;* v. 5 identic cu v. 3; v. 6 (resp. 4): *Că mă duc fete.* S-a păstrat copia personală a lui Jarník. ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 1, unde transcrie v. 12: *bujor a;* v. 13: *busuioc a.* Dedesubt face analiza comparativă a variantelor lui *Folea* şi *Pop.* Aceste note sînt în mare măsură indescifrabile (foloseşte stenograme), de aceea nu le mai reproducem aici. Variante publicate, la partea întîi a cîntecului: Teculescu, S., 325; Desmireanu, nr. 51; la partea a doua: Bologa, nr. 272 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Hunedoara).

CCCXCI. Ms. nr. 2 197.II.155, f. 1$^{r.-v.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureş. Data: 1872. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. I op-Reteganul, care transcrie la v. 9: *coasa,* în loc de *cofa.* Ultimele două cuvinte la v. 13 şi 14 adăugate de Bîrseanu (Jarník lăsase locul gol şi pusese semne de întrebare). Noi am putut descifra ultimele două versuri şi le-am transcris după fişa lui Jarník. Varianta: ms. nr. 2 197.II.4, f. 4^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1863. Din ciclul *Strigări.* Diferă la v. 2: *iarbă şi pămînt;* v. 3 identic cu v. 5; v. 4—8: *Pre părău cu foi verzi, / Venind mîndra cu scoverzi. / Ea din grai, aşa grăia: / — Bun lucru, badeo, cu coasa! / — Să trăieşti, mîndro frumoasă!* Varianta publicată: Dinu, VII (Localitatea: DRĂGUŞ, jud. Braşov).

CCCXCII. Ms. nr. 2 197.II.69, f. 7^{v}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM, jud. Alba. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II.172, f. 5^{r}, t. 26 (numerotarea culegătorului). Culegător: MIGU M. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Face la v. 1—2: *De Dumnezo-i rînduit, / Să ia cel frumos urît;* v. 3: *De Dumnezeu e lăsat.*

CCCXCIII. Ms. nr. 2 197.II.183, f. 5^{v}, t. 21 (numerotarea lui Jarník): *Peţire şi răspuns.* Culegător: MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. La versul 9 notează: „lipsesce ce-va". Varianta: ms. nr. 2 197.II.50, f. 3^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DRĂGHICI IOAN, cl. VIII. Localitatea: OARDA DE SUS, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Voinicaş;* v. 3: *Eu nu am venit să şez;* v. 4: *Ci am venit să vă-ntreb;* v. 5: *Da-veţi;* v. 6 (resp. 7): *Fata noastră;* v. 7 (resp. 8): *C-are;* v. 9 (resp. 10): *Da diacu-i telean;* v. 10 (resp. 11): *Ţine dragostea-ntr-un;* v. 11—12: *Şi diacu-i subţirel, / Parcă-i tras printr-un inel.* Variantă publicată: Bologa, nr. 811 (Localitatea: GEOAGIU DE JOS, jud. Hunedoara).

CCCXCIV. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 5^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba.Data: 1872. În ms. la v. 2: „nu voliu mai face".

CCCXCV. Ms. nr. 2 197.II.74, f. 1$^{v.-}$2$^{r.}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTIN IOSIF, cl. V. Localitatea: AŢINTIŞ, jud. Mureş. Data: 1863. Absolut identică e varianta: ms. nr. 2 197.II.77, f. 1$^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea: ŞOMOŞTELNIC, jud. Mureş. Data: 1872. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 34, în care transcrie nearticulat ultimele cuvinte de la v. 3 şi 4 şi trimite la ambele texte.

CCCXCVI. Ms. nr. 2 197.II.64, f. 2$^{v.}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea: CERGHIZEL, jud. Mureş. Data: 1872.

CCCXCVII. Ms. nr. 2 197.II.184, f. 17$^{v.}$, t. 97 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Aproape identică este varianta: ms. nr. 2 197.II.161, f. 3$^{v.}$, t. 14 (numerotarea culegătorului).

Culegător: PINCIU PETRU, cl. VI. Localitatea: RĂŞINARI, jud. Sibiu. Data: 1863. Diferă la v. 3—4: *să-şi;* v. 7: *băţoase.*

CCCXCVIII. Ms. nr. 2 197.II.113, f. 4$^{v.}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

CCCXCIX. Ms. nr. 2 197.II.182, f. 7$^{r.}$, t. 32 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872.

CD. Ms. nr. 2 197.II.22, f. 1$^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: or. HUNEDOARA. Data: 1872. Varianta: ms. nr. 2 197.II.182, f. 7$^{r.}$, t. 32 [b] (numerotarea noastră). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Foaie;* v.3: *C-ai fost;* v. 4: *De te-au ştiut.*

CDI. Ms. nr. 2 197.II.117, f. 3$^{r.}$, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Variantă publicată: Cernea, *Floricele,* nr. 155 (localitatea: BEIA, jud. Braşov). Parţial.

CDII. Ms. nr. 2 197.II.168, f. 2$^{v.}$, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEGRUŢIU F. IOAN, cl. V. Localitatea: SUCUTARD, jud. Cluj. Data: 1872. Variantă publicată: Pop-Reteganul, p. 13—14: *Cîntece bătrîneşti,* I, Turturica (Localitatea: BUCIUM ŞEASA, jud. Alba).

CDIII. Ms. nr. 2 197.II.184, f. 10$^{r.}$, t. 55 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

CDIV. Ms. nr. 2 197.II.10, f. 4$^{v.}$, t. [5] (numerotarea noastră). Culegător: GHEORGHIŢĂ N., cl. VIII. Localitatea: or. BISTRIŢA (şi jur), jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

Fragmentară varianta: . nr. 2 197.II.171,ms, f. 5$^{v.}$ t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Debutează cu (v. 1—2): *Cînd eram în vremea mea, / Zburam ca şi-o păsărea;* v. 3: *Zburam tot;* v. 4: *nime* şi încheie cu (v. 5—6): *Făr-un hoţ de vînător / Mi-o pus laţu de picior.*

CDV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 28$^{v.}$—29$^{r.}$, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Hore poporale.*

CDVI. Ms. nr. 2 197.II.184, f. 12$^{v.}$, t. 66 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „voiniculu de munte".

CDVII. Ms. nr. 2 197.II.174, f. 3$^{r.}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea: ŞARD, jud. Alba. Data: 1872.

CDVIII. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 11$^{r.}$, t. [42 e] (numerotarea noastră). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ. jud. Alba. Data: 1872.

CDIX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 109$^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Versurele.*

CDX. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 19$^{r.}$, t. 43 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neindentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CDXI. Ms. nr. 2 197.II.17, f. 3$^{v.}$, t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil. Data: 1870.

CDXII. Ms. nr. 2 197.II.84, f. 3$^{v.}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872.

CDXIII. Ms. nr. 2 197.II.13, f. $1^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872.

CDXIV. Ms. nr. 2 197.II.22, f. $2^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: or. HUNEDOARA. Data: 1872. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fișa nr. 58, cu transcrierea absolut excată.

CDXV. Ms. nr. 2 197.II.182, f. $5^{v\cdot}$, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872.

CDXVI. Ms. nr. 2 197.II.184, f. $20^{v\cdot}$, t. 107 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OGNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Aproape identică e varianta: ms. nr. 2 197.II.179, f. $4^{r\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul nelocalizabil. Data: 1863. Diferă numai la v. 6: *Buze dulci;* v. 9: *sfîntă*. Variante publicate: Cernea, *Floricele*, nr. 443 (Localitatea: COBOR, jud. Brașov); Cernea, *Poezii*, nr. 117.

CDXVII. Ms. nr. 2 197.II.126, f. $1^{v\cdot}$–$2^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ȚĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEȚANI, jud. Mureș. Data: 1863.

CDXVIII. Ms. nr. 2 197.II.187, f. $2^{v\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUȘ, jud. Alba. Data: 1863

CDXIX. Ms. nr. 2 197.II.182, f. $7^{r\cdot}$, t. 33 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872.

CDXX. Ms. nr. 2 197.II.165, f. $2^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil și nedatabil.

CDXXI. Ms. nr. 2 197.II.170, f. $2^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MUNTEANU IERONIM, cl. V. Localitatea: BĂGĂU, jud. Alba. Data: 1863. V. 4 indescifrabil.

CDXXII. Ms. nr. 2 197.II.169, f. $1^{r\cdot}$ – $^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba Data: 1863.

CDXXIII. Ms. nr. 2 197.II.165, f. $1^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVAGU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil și nedatabil.

CDXXIV. Ms. nr. 2 197.II.140, f. $2^{r\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data: 1863.

CDXXV. Ms. nr. 2 197.II.133, f. $3^{v\cdot}$ – $4^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureș. Data: 1863. Întru totul întocmai, varianta: ms. nr. 2 197.II.2, f. $2^{r\cdot}$, t. 10. Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea: BOGATA, jud. Mureș. Data: 1863.

CDXXVI. Ms. nr. 2 197.II.3, f. $15^{r\cdot}$, t. 48 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1872. La v. 2, desigur *lapsus calami*.

CDXXVII. Ms. nr. 2 197.II.43, f. $2^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRAUR ZAHEI, cl. V. Localitatea: POARTA, jud. Mureș. Data: 1872. Varianta: ms. nr. 2 197.II.129, f. $3^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RADU SIMION, cl. V și RADU IOAN, neidentificat. Localitatea: BELDIU, jud. Alba, Data: 1863. Diferă la v. 1: *tufă;* v. 3–6: *Cu puii neînvățați, / Că-s de tineri lăpădați / Și din grai așa grăia: / — Săracă inima mea;* v. 7 (resp. 3): *Puiuți, puișorii;* v. 8 (resp. 6): *Cum v-ați trage;* v. 9: *Frică mi-i că-ți pieri toți;* v. 10 (resp. 9): *Da v-os trage;*

v. 11: *Să căpătați voi grăunță;* v. 12 (resp. 10): *Pînă holda-or;* v. 13 (resp. 11–12): *Ți-face pene și-ți zbura.*

CDXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.28, f. $4^{v\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Aproape întocmai textul: ms. nr. 2 197.II.117, f. $2^{v\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ERNEI, jud. Mureș. Data: 1872. Se deosebește numai la v. 1: *cînd;* v. 2: *probăluit;* v. 4: *te-oi mai probălui.*

CDXXIX. Ms. nr. 2 197.II.119, f. $2^{r\cdot}$, t. 7 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. Pop-Reteganul, cu transcrierea absolut exactă.

CDXXX. Ms. nr. 2 197.II.127, f. 1^{r-v}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODEA IOAN, cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. Pop-Reteganul, în care se transcrie textul în formă semiversificată, ca în original, dar fără a respecta întotdeauna originalul: în unele cazuri reface forma versificată, într-altele o strică; uneori trage bare verticale, determinînd versurile.

Originalul:

Nu ma bate maica nu
ma bate draga cadereptu
tio spune saracu de mine
Cine mo in sialatu de lamu sarutatu
unu voinicelu diacu in naltu
ca si on bradu ochisori lui
Spicu granului sprancenele
lui peana corbului rupte dein
pamentu neagiunse de ventu
rupte dein racore neagiunse
de sore Da elu asia au dîsu ca elu
ma lua daca va invetia tote
scolele ca elu va veni si ma invali
da mia fi dragutiu na umbla descultiu
ca masi indura de tiasiu cumpara
nisce papuciei cu 30 de lei
cinstite voinice nustiu ce tio dice
casu camu tinerutia si mi frica
forte cai pacatu de morte
ce pacatu se fie ca imi esti
draga mie nui nice unu pecatu
de ai iubitu curatu.

Copia lui Jarnik:

Nu me bate maică nu
me bate dragă că drept
ți-o spune sărac de mine
cine m'o înșelat
de l'am sărutat
un voinicel diac inalt
ca și on brad
ochișorii lui / spicu grănului
sprâncenele lui / peană corbului
rupte din pământ / neajunse de vînt
rupte din recoare / neajunse de soare
da el așa au zis
că el m'a lua dacă va învăța
toate școalele
că el va veni / și m'a invoi
de mi a fi drăguță / nici umblu desculță?
că m'aș îndura / de ți aș cumpăra
niște papucei / cu sodelei (?)
Cinstite voinice / nu știu ce ți o zice
că's cam tineruță și mi-i frică foarte
c'ai păcat de moarte
ce păcat să fie că îmi ești dragă mie
nu e nici un păcat
de ai iubit curat.

Todea 1.

CDXXXI. Ms. nr. 2 197.II.146, f. 3^{r}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea: LECHINȚA, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 917.II.115, fișa nr. 74, transcrisă exact.

CDXXXII. Ms. nr. 2 197.II.135, f. $3^{r\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872.

CDXXXIII. Ms. nr. 2 197.II.1, f. $2^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător IANCU DIMITRIE, cl. V. Localitatea: BOBÎLNA, jud. Hunedoara. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fișa nr. 13, în care textul este transcris

absolut exact, iar apoi tăiate anacruzele (*si*) de la v. 5 şi 7 şi pron. *mi* de la v. 5, pentru restituirea prozodiei.

CDXXXIV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 35$^{v\cdot}$, t. [8] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Materialul este nelocalizabil. Data: 1875. Din ciclul *Cîntece poporale din Bucovina.*

CDXXXV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 34$^{v\cdot}$–35$^{r\cdot}$, t. [4] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Materialul este nelocalizabil. Data: 1875. Din ciclul *Cîntece poporale din Bucovina.*

CDXXXVI. Ms. nr. 2 197.II.140, f. 3$^{v\cdot}$, t. 49 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

CDXXXVII. Ms. nr. 2 197.II.140, f. 3$^{v\cdot}$, t. 48 (numerotarea lui Jarník). Acelaşi culegător, aceeaşi localitate, aceeaşi dată.

CDXXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.22, f. 2$^{v\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: or. HUNEDOARA. Data: 1872.

CDXXXIX. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 3$^{r\cdot-v\cdot}$, t. 41 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CDXL. Ms. nr. 2 197.II.123, f. 1$^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197. II.115, fişa nr. 46. Transcrierea a fost făcută absolut exact, dar pe urmă au fost şterse ultimele cuvinte de la v. 4 (*dor*) şi v. 5 (*nor*), înlocuindu-le corespunzător cu: *zor* şi *dor*.

CDXLI. Ms. nr. 2 197.II.64, f. 3$^{r\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea: CERGHIZEL, jud. Mureş. Data: 1872.

CDXLII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 46$^{v\cdot}$ t. [1] (numerotarea noastră): *Ocheşeauă, ocheşea.* Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875.

CDXLIII. Ms. nr. 2 197.II.21, f. 1$^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N^{n} (neidentificat, sigla a lui Jarník). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Versul 1 indescifrabil parţial.

CDXLIV. Ms. nr. 2 197.II.138, f. 2$^{v\cdot}$–3$^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. V. Localitatea: DRÎMBAR, jud. Alba. Data: 1872.

CDXLV. Ms. nr. 2 197.II.177, f. 3$^{v\cdot}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Are clasificarea provizorie a lui Jarník: „Stud. amorosu". Redusă la primul catren e varianta: ms. nr. 2 197.II.131, f. 3$^{v\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 1: *mîndră;* v. 2: *Şi te du;* v. 3: *min' nu rămînea;* v. 4: *tu tot nu poti fi-a mea.*

CDXLVI. Ms. nr. 2 197.II.12, f. 1$^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea: HĂGHIG, jud. Covasna. Data: 1863.

CDXLVII. Ms. nr. 2 197.II.164, f. 9$^{r\cdot}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. Aproape identică varianta: ms. nr. 2 197.II.83, f. 4^{r}, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARBU PATRICIU, cl. VII., din aceeaşi localitate şi aceeaşi dată din ciclul *Strigări la joc*, cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „Doiosi'a in urma parasirei", care diferă la v. 1: *Frunză verde;* v. 3: *O, bine ne-am;* v. 8: *Ah.*

CDXLVIII. Ms. nr. 2 197.II.125, f. 4$^{r\cdot}$, t. 3 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: TATU TEODOR, cl. V. Localitatea: CIUGUDU DE JOS, jud. Alba. Data: 1863.

CDXLIX. Ms. nr. 2 197.II.72, f. 1$^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea: DEAJ, jud. Mureş. Data: 1872. Repetat şi la f. 2 r., t. 12.

CDL. Ms. nr. 2 197.II.150, f. 3$^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOACHIM, cl. V. Localitatea: BĂIŢA, jud. Mureş. Data: 1863.

CDLI. Ms. nr. 2 197.II.165, f. 2$^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În culegere încă 4 variante ce comunică numai prima parte a dialogului. Varianta: ms. nr. 2 197.II.182, f. 5$^{v\cdot}$, t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1863. Are 5 versuri, face la v. 1: *Vai, mîndra mea;* v. 2: *Nici ai noştri nu-mi vreau bine;* v. 3–4 sînt identice cu v. 4–6; v. 5 (resp. 7): *de tin'să mă.* Ms. nr. 2 197.II.11, f. 1$^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863. Are 7 versuri, face v. 1–2 identice cu corespondentele lor din textul transcris de noi; v. 3: *Că măicuţa;* . 4: *Seara să mă duc de-acasă;* v. 5–6 identice cu v. 4–6; v. 7: *Cată, bade.* Ms. nr. 2 197.II.42, f. 2$^{v\cdot}$, t. 24 (numerotarea culegătorului). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. Are 5 versuri, face v. 1 identic cu corespondentul său din versiunea transcrisă de noi; v. 2: *Nice maica nu vrea bine;* v. 3–4 identice cu 4–6; v. 5 (resp. 7): *Cată, bade.* Ms. nr. 2 197.II.184, f. 9$^{v\cdot}$, t. 51 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OGNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Are 5 versuri, face la v. 1: *De cînd, bade, şed cu;* v. 2: *Cu măicuţa nu m-am bine;* v. 3–4 identice cu v. 4–6; v. 5 (resp. 7): *Cată, bade.* Variante publicate: Bologa, nr. 544 (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba); Pop-Reteganul, p. 135, t. 5; Cocişiu, p. 484 (Localitatea: RETIŞU, jud. Sibiu, 1932); Cernea, *Floricele*, nr. 82 (Localitatea: PALOŞ, jud. Braşov); Jula, nr. 55.

CDLII. Ms. nr. 2 197.II.65, f. 4$^{r\cdot}$, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător: CEAUŞEANU ALEX., cl. VI. Localitatea: PORUMBENI, jud. Harghita. Data: 1872. Varianta: ms. nr. 2 197. II.111, f. 2$^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI jud. Covasna. Data: 1863. Debutează divers, v. 1–2: *Auzit-am ieri la moară, / Că drăguţu meu se-nsoară;* v. 3: *'Nsoare-se;* v. 4 este identic cu corespondentul său; v. 5: *Numa-o ţîră-mi;* v. 6: *Că ştie năravul meu;* v. 7: identic. Variantă publicată a acestei formule poetice: Cernea, *Floricele*, nr. 210 (Localitatea: MATEIAŞ, jud. Braşov). Varianta: ms. nr 2 197.II.59, f. 3$^{v\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1872. Face la v. 1: *Am auzit;* v. 2: *Că te laşi, mîndră;* v. 5: *Fără îmi cade cu greu;* v. 6: *Ţi-am ştiut;* v. 7 lipsă. Ms. nr. 2 197.II.135, f. 2$^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872. Face la v. 1 identic; v. 2: *Că te laşi, mîndro;* v. 3–4 sînt identice cu corespondentele lor; v. 5–6: *Numai cu atîta-mi pare, / C-am ştiut vorbele tale.* Ms. nr. 2 197. II.5, f. 2$^{r\cdot-v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ISAILĂ SAMUILĂ, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863. Are la v. 1: *Auzit-am, mîndro;* v. 2: *Că tu;* v. 3–4 identice cu corespondentele lor; v. 5: *Numai una-mi;* v. 6–7: *Că ne ştiem vorbele. / Ca şi popa slovele.* Variante publicate: Pop-Reteganul p. 134, t. 4 (Localitatea: BOUŢARI, jud. Caraş-Severin); Cernea, *Floricele*, nr. 209 (Localitatea: MATEIAŞ, jud. Braşov).

CDLIII. Ms. nr. 2 197.II.117, f. 3$^{v\cdot}$, t. 40 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Alte două variante absolut identice valorifică numai începutul cîntecului (primele 6 versuri): ms. nr. 2 197.II.83, f. 2$^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea: GALTIU, jud. Alba, Data: 1863. Poartă clasificarea lui Jarník: „mergi nu-mi da pace" şi ms. nr. 2 197.II.164, f. 5$^{v\cdot}$ – 6$^{r\cdot}$, t. 8 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. din aceeaşi localitate şi la aceeaşi dată, care face la v. 1–2: *Du-te bade, printre vii / Şi te du să nu mai vii;* v. 3: *C-ai mai vint o seară-or;* v. 4–6 sînt identice cu corespondentele lor.

CDLIV. Ms. nr. 2 197.II.12, f. 2$^{v\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea: HĂGHIG, jud. Covasna. Data: 1863.

CDLV. Ms. nr. 2 197.II.114, f. 4^{r}, t. 42 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul *Alte chiuituri.* Varianta: ms. nr. 2 197. II.27, f. 79^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Poezii poporale,* debutează divers; v. 1—2: *Trandafir crescut în baie, / Însoară-te Neculae;* v. 3 (resp. 4): *Că-ţi stă* şi termină de asemenea divers; v. 5—6: *Suflă vîntul, cade jos, / Umple casa de miros.* Variantă publicată: Pop-Reteganul, p. 173—174, t. 104 (Haţeg).

CDLVI. Ms. nr. 2 197.II.122, f. 4^{r}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Absolut identică replica sa: ms. nr. 2 197.II.8, f. 4^{r}, t. 35 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MAGAVEI IOAN, cl. VI. Data: 1872.

B. STRIGĂTURI

I. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 19^{v}, t. 45 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Fragmentară, varianta: ms. nr. 2 197.II.24, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŞUTEU VASILE, cl. V. Localitatea: or. REGHIN, jud. Mureş. Data: 1872, care cuprinde numai ultimele două versuri sub forma: v. 1 (resp. 3): *Aş striga şi;* v. 2 (resp. 4): *mi-e ruşine.* Variantă publicată: Vornicu, nr. 60 (parţial).

II. Ms. nr. 2 197.II.183, f. 3^{r}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „jocatoriu".

III. Ms. nr. 2 197.II.181, f. 2^{v}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALBU NICOLAE, cl. V. Localitatea: PĂNADE, jud. Alba. Data: 1863.

IV. Ms. nr. 2 197.II.163, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea: ICLĂNZEL, jud. Mureş. Data: 1872. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197. II. 115, fişa nr. 62, care transcrie la v. 1: *joacă sor;* v. 2: *parcă fară;* v. 3: *joacă văr.* Variantă publicată: Pauleti, nr. 288 (ed. I. Muşlea, p. 132. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba.

V. Ms. nr. 2 197.II.114, f. 3^{v}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul *Alte chiuituri.* Variantă aproape identică: ms. nr. 2 197.II.27, f. 41 ^{v}, t. 18 (numerotarea lui Jarník) Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU (?), jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine sau hore de lîngă Alba-Iulia.* Diferă la v. 2: *cu vară-mea;* v. 4: *Că tot e.*

VI. Ms. nr. 2 197.II.60, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUCURESCU VASILE, cl. IV (?). Localitatea: PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data: 1872.

VII. Ms. nr. 2 197.II.117, f. 1^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Variantă publicată: Cernea, *Floricele,* nr. 375 (Localitatea: DĂIŞOARA, jud. Braşov).

VIII. Ms. nr. 2 197.II.163, f. 1^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea: ICLĂNZEL, jud. Mureş. Data: 1872.

IX. Ms. nr. 2 197.II.6, f. 3^{r}, t. 11 (numerotarea culegătorului). Culegător: LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872.

X. Ms. nr. 2 197.II.60, f. 2^{v}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUCUREANU VASILE, cl. IV (?). Localitatea: PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data: 1872. Variante publicate: Mîndrescu, p. 13 (Localitatea: RÎPA DE JOS); jud Bistriţa Năsăud. Teculescu, S., 426 (*badea* în loc de *mîndra*).

XI. Ms. nr. 2 197.II.173, f. 10^{v}, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Loca-

litatea : SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data : 1863. Variante publicate : Pauleti, nr. 160 (ed. I. Muşlea, p. 95 ; Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba) ; Desmireanu, nr. 197.

XII. Ms. nr. 2 197.II.80, f. $2^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARNA GEORGE cl. VIII. Localitatea : ICLOD, jud. Alba. Data : 1863.

XIII. Ms. nr. 2 197.II.175, f. $5^{r\cdot}$, t. 57 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea : CIUGUZEL, jud. Alba. Data : 1872. Variantă publicată : Theodorescu, p. 307 (Localităţile : LEŞU, PRISLOP, SÎNGEORZ-BĂI, ZAGRA, ILVA MICĂ şi MARE, jud. Bistriţa-Năsăud şi OŞORHEI, jud. Bihor.

XIV. Ms. nr. 2 197.II.112, f. $3^{v\cdot}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud, Data : 1863.

XV. Ms. nr. 2 197.II.184, f. $6^{v\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 54, care transcrie absolut exact şi clasifică textul la *var* [ia]. Variantă publicată : Pauleti, nr. 287 (ed. I. Muşlea, p. 131 ; Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba).

XVI. Ms. nr. 2 197.II.146, f. $1^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea : LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863.

XVII. Ms. nr. 2 197.II.163, f. $2^{r\cdot}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea : ICLĂNZEL, jud. Mureş. Data : 1872.

XVIII. Ms. nr. 2 197.II.21, f. $1^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : N^{n} (sigla lui Jarník). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

XIX. Ms. nr. 2 197.II.24, f. $1^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ŞUTEU VASILE, cl. V. Localitatea : or. REGHIN, jud. Mureş. Data : 1872. Variantă publicată : Theodorescu, p. 146 (Localitatea : or. NĂSĂUD), În loc de *nevestele, babele.*

XX. Ms. nr. 2 197.II.56, f. $4^{r\cdot}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea : GÎRBOVA, jud. Alba. Data : 1863. Variantă publicată : Cernea, *Poezii*, nr. 306 (parţial). Pentru termenul *veghetori* şi semnificaţia sa etnografică, „legarea viilor", vezi : Ion Muşlea, *Ion Bianu şi folclorul nostru*, „Anuarul Arhivei de folclor", 3 (1935), p. 4, nota 2.

XXI. Ms. nr. 2 197.II.90, f. $4^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data 1863.

XXII. Ms. nr. 2 197.II.90, f. $4^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Acelaşi culegător, aceeaşi localitate, aceeaşi dată.

XXIII. Ms. nr. 2 197.II.3, f. $13^{v\cdot}$, t. 69 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872.

XXIV. Ms. nr. 2 197.II.60, f. $1^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUCURESCU VASILE, cl. IV (?). Localitatea : PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data : 1872. Variantă publicată : Millea, nr. 307.

XXV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 51 $^{r\cdot-v\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale*. Variante publicate : Cernea, *Floricele*, nr. 70 şi Cernea, *Strigături*, nr. 49 (ambele din localitatea PALOŞ, jud. Braşov). Textele sînt acefale.

XXVI. Ms. nr. 2 197.II.111, f. $2^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea : CHILIENI, jud. Covasna. Data : 1863. Textul : ms. nr. 2 197.II.3, f. $8^{r\cdot}$, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. Diferă la v. 1 *picioru ;* v. 2 : *dracu ;* v. 4 : *Eu i-am spus că nu voi ;* v. 5 : *Ea s-au pus în pat şi zace.* Toate celelalte variante din culegere sînt fragmentare, cuprinzînd numai primele trei versuri : ms. nr. 2 197.II.149, f. $4^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător : POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea : DUMBRAVA, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *potcoava ;* v. 2 : *c-o muiere ;* v. 3 : *mă-nvaţă-a face.* Ms. nr. 2 197.II.28, f. $2^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. Diferă la v. 2 : *dracu ;* v. 3 : *cari mă-nvaţă-a face.* Mai depărtată varianta : ms. nr. 2 197.II.3, f. $8^{r\cdot}$, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. Este de fapt o continuare a ideii : v. 1—2 : *Sub potcoava de voinic, / Zace dracu cel mai mic.*

XXVII. Ms. nr. 2 197.II.72, f. $3^{r\cdot}$, t. 27 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea : DEAJ, jud. Mureş. Data : 1872.

XXVIII. Ms. nr. 2 197.II.14, f. $1^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător : HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea : LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data : 1863.

XXIX. Ms. nr. 2 197.II.182, f. $3^{v\cdot}$, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător : ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea : BUIA, jud. Sibiu. Data : 1872.

XXX. Ms. nr. 2 197.II.6, f. $2^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător : LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea : ALĂMOR, jud. Sibiu. Data : 1872. Variantă publicată : Cernea, *Floricele*, nr. 126 (Localitatea : BEIA, jud. Braşov).

XXXI. Ms. nr. 2 197.II.104, f. $2^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863.

XXXII. Ms. nr. 2 197.II.183, f. $2^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863. Absolut identică : ms. nr. 2 197.169, f. 2^{r}, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863. Variante publicate : Papahagi, CCLXXXIV (Localitatea : IEUD, jud. Maramureş : *băcuieţ*) : Cernea. *Cîntece*, nr. 21 : *dopuleţ* ; Bogdan, nr. 175 : *butoiaş.*

XXXIII. Ms. nr. 2 197.II.46, f. $2^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea : OCNIŞOARA, jud. Alba. Data : 1872. Variantă publicată : Cernea, *Poezii*, nr. 239.

XXXIV. Ms. nr. 2 197.II.155, f. $3^{r\cdot}$, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP ARTEMON, cl. V. Localitatea : VIDRASĂU, jud. Mureş. Data : 1872.

XXXV. Ms. nr. 2 197.II.180, f. $2^{v\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARGU SIMION, cl. VIII. Localitatea : DUMITRA, jud. Alba. Data : 1863.

XXXVI. Ms. nr. 2 197.II.22, f. $1^{v\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea : or. HUNEDOARA. Data : 1872. În ms. „sapunu". Acefală, varianta : ms. nr. 2 197.II.27, f. 5^{v}., t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1872—1873. Cuprinde, transcrise absolut exact, ultimele trei versuri.

XXXVII. Ms. nr. 2 197.II.3, f. $2^{v\cdot}$, t. 8 [b] (numerotarea noastră). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872.

XXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.73 f. $4^{r\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea : PEŢELCA, jud. Alba. Data : 1865.

XXXIX. Ms. nr. 2 197.II.111, f. 4^{v}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: GHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863.

XL. Ms. nr. 2 197.II.158, f. 2^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POCANU TEODOR, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863.

XLI. Ms. nr. 2 197.II.131, f. 1^{v}, t. 5 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureș. Data: 1863.

XLII. Ms. nr. 2 197.II.132, f. 2^{r}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867.

XLIII. Ms. nr. 2 197.II.13, f. 1^{v}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872.

XLIV. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 9^{v}, t. 18 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neindetificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil).

XLV. Ms. nr. 2 197.II.9, f. 3^{r}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GALANTU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: ILVA MARE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863.

XLVI. Ms. nr. 2 197.II.109, f. 3^{v}, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data: 1872.

XLVII. Ms. nr. 2 197.II.184, f. 8^{v}, t. 46 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „batj.”.

XLVIII. Ms. nr. 2 197.II.81, f. 4^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863. Materialul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „batj.” Varianta: ms. nr. 2 197.II.56, f. 4^{r}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. Are la v. 3: *clopotu pre buză;* v. 4: *cucuruză.* Textul: ms. nr. 2 197.II.118, f. 4^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RUSU AUGUSTIN, cl. V. Localitatea: UIOARA, jud. Alba. Data: 1863. Cuprinde trei versuri, deosebindu-se la v. 1 (resp. 2): *Ia, mîndruța cea;* v. 2 (resp. 3): *Să-i legi un clopoț de gură;* v. 3 (resp. 4): *Și s-o țipi.* Textul e prevăzut cu elemente concrete de oralitate: v. 1: „mei”; v. 3: „hop, copile!” Variante publicate: Teculescu, S. 394 (parțial); Millea, nr. 320.

XLIX. Ms. nr. 2 197.II.140, f. 1^{v}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREȘTI, jud. Mureș. Data: 1863.

L. Ms. nr. 2 197.II.56, f. 2^{r} – ^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. În ms. v. 8, *lapsus calami*: „tranpesce”.

LI. Ms. nr. 2 197.II.13, f. 2^{v}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872.

LII. Ms. nr. 2 197.II.109, f. 2^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data: 1872.

LIII. Ms. nr. 2 197.II.112, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863.

LIV. Ms. nr. 2 197.II.184, f. 4^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Materialul e prevăzut cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „nev. beutoria”.

LV. Ms. nr. 2 197 II 44, f. 1^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRUIANU ZAHARIE, cl. V. Localitatea: STRAJA, jud. Alba. Data: 1872. Destul de apropiată, varianta: ms. nr. 2 197.II. 3, f. 7^{v}, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Ha, iu, iu;* v. 2: *Da io știu ce-ți trebe;* v. 3 (resp. 4): *Cojocel din* [indescifrabil]; v. 4 (resp. 3): *Și-o păreche.*

LVI. Ms. nr. 2 197.II.183, f. 3^{r}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

LVII. Ms. nr. 2 197.II.176, f. 1^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOȘTAT, jud. Alba. Data: 1863.

LVIII. Ms. nr. 2 197.II.133, f. 4^{r} – ^{v}, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureș. Data: 1863.

LIX. Ms. nr. 2 197.II.166, f. 3^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEȘ IOAN MAIOR, cl. V. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863.

LX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 13^{v} – 14^{r}, t. 1 — 1 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1873. Din ciclul *Doine sau hore poporale.*

LXI. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 28^{v}, t. [1 a] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Hore poporale.*

LXII. Ms. nr. 2 197.II.21, f. 3^{v} – 4^{r}, t. 16 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: N^{n} (sigla lui Jarník). Materialul nelocalizabil și nedatabil. Variante publicate: Teculescu, S., 476; Cernea, *Floricele,* nr. 464 (Localitatea: JIBERT, jud. Brașov).

LXIII. Ms. nr. 2 197.II.24, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ȘUTEU VASILE, cl. V. Localitatea: or. REGHIN, jud. Mureș. Data: 1872. Variantă publicată: Teculescu, S., 144 (depărtat).

LXIV. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 9^{v}, t. 40 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, r. Sebeș, jud. Alba. Data: 1872.

LXV. Ms. nr. 2 197.II.189, f. 1^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN GEORGE. Localitatea: VIȘUIA, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863—1867. Variantă publicată: Teculescu, S., 563.

LXVI. Ms. nr. 2 197.II.184, f. 11^{r}, t. 60 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARȚIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „economia”.

LXVII. Ms. nr. 2 197.II.14, f. 2^{v}, t. 26 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEȘ, jud. Cluj. Data: 1863.

LXVIII. Ms. nr. 2 197.II.124, f. 4^{v}, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAȘ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863. Aproape identică, varianta: ms. nr. 2 197.II.176, f. 2^{r}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOȘTAT, jud. Alba. Data: 1863. Diferă numai la v. 4: *Căci el n-are ce se.*

LXIX. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 14^{r}, t. 29 (numerotarea culegătorului): „Fata cea albă”. Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil.

LXX. Ms. nr. 2 197.II.135, f. 2^{v} – 3^{r}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872. Varianta: ms. nr. 2 197.II.175, f. 4^{r}, t. 35 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Se deosebește la v. 1: emistihul secund este indescifrabil; v. 3: *Musca-i foarte blăstămată;* v. 4: *nemînată;*

v. 5: *Iese-afară nechemată.* Variante publicate: Bologa, nr. 565 (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba); Teculescu, S., 356, 512.

LXXI. Ms. nr. 2 197.II.137, f. 3^{r}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. VII. Localitatea: NUŞENI, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „batj.". Toate celelalte variante sînt lipsite de distihul final, ceea ce arată că ascuţişul satirei vizează, în proporţia cea mai mare, pe fete, de unde şi încadrarea materialului în această diviziune a clasificării noastre. Aproape întocmai reproduce catrenul iniţial varianta: ms. nr. 2 197.II.149, f. 4^{v}, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863, care diferă numai la v. 2: *Să suim.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.9, f. 3^{r}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GALANTU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: ILVA MARE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Debutează printr-un motiv de contaminare: *Sus feciori, a noşti, cu pene, / Făcute de secăşene,* după care intră în atmosfera specifică a materialului, reproducînd absolut exact v. 2—3. Mai depărtată, varianta: ms. nr. 2 197.II.179, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul este nelocalizabil. Data: 1863. Face la v. 1: *Haidaţi feciorii, cu toţii;* v. 2: *Să mutăm valea pre deal;* v. 3 identic; v. 4: *Mai virtos nevestele.* Variantă publicată: Mîndrescu, p. 153 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud.

LXXII. Ms. nr. 2 197.II.112, f. 3^{r}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Năsăud-Bistriţa. Data: 1863.

LXXIII. Ms. nr. 2 197.II.155, f. 3^{v}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureş. Data: 1872.

LXXIV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 109^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876.

LXXV. Ms. nr. 2 197.II.177, f. 4^{v}, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „batj. giose". Fragmentară e varianta: ms. nr. 2 197.II.14, f. 2^{v}., t. 24 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data: 1863. Cuprinde numai primele 6 versuri, transcrise aproape exact. Singura deosebire la v. 4: *se scula.* Variantă publicată: Teculescu, nr. 355.

LXXVI. Ms. nr. 2 197.II.182, f. 3^{v}–4^{r}, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. Deviind, începînd cu versul al patrulea, în afara motivului, e varianta: ms. nr. 2 197.II.142, f. 2^{r}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE, cl. V. Localitatea: CIPĂU, jud. Mureş. Data: 1872. Diferă la v. 1: *mama;* v. 2: *După;* v. 3: *Şi le-am;* v. 4—5: *Cu cămeşi păcurăreşti, / Cu poale de sac de peşti.*

LXXVII. Ms. nr. 2 197.II.138, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. V. Localitatea: DRÎMBAR, jud. Alba. Data: 1872. Variantă publicată: Teculescu, S., 521.

LXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 1^{r}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Fragmentară, varianta: ms. nr. 2 197.II.68, f. 3^{v}, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Cuprinde numai 3 versuri şi face la v. 1: *mea, mîndră Mărie;* v. 2: *ţi-ai face-o;* v. 3: *Şi te uiţi să-ţi mai rămîie.* Variantă publicată: Pauleti, nr. 68 (ed. I. Muşlea, p. 69; Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ).

LXXIX. Ms. nr. 2 197.II.182, f. 3^{r}., t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872.

LXXX. Ms. nr. 2 197.II.60, f. 1^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUCURESCU VASILE, cl. IV (?). Localitatea: PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data: 1872. Varianta: ms. nr. 2 197. II. 18, f. 2 ^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. N., cl. VI. (neindentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Face la v. 2: *cinaş pe;* v. 4: *Umblă ca roata* [indescifrabil]; v. 5 lipseşte.

LXXXI. Ms. nr. 2 197.II.133, f. 5^{v}, t. 23 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863. Absolut identică e: ms. nr. 2 197.II.2, f. 3^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea: BOGATA, jud. Mureş. Data: 1863. Aproape identic e textul: ms. nr. 2 197.II.74, f. 1^{v}, t. 2 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTIN IOSIF, cl. V. Localitatea: AŢINTIŞ, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 3: *De un', dracu.* Alte două variante, absolut identice între ele: ms. nr. 2 197.II.57, f. 3^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANC ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: ŢAPU, jud. Alba. Data: 1863. ms. nr. 2 197.II.173, f. 2^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 1: *s-a lăudat;* v. 3: *Eu cum, focu.* Variante publicate: Pauleti, nr. 262 (ed. I. Muşlea, p. 126. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba; Bologa, nr. 200 (Localitatea: GEOAGIUL DE SUS, jud. Hunedoara; Cernea, *Floricele,* nr. 151 (Localitatea: MERCHEŞA, jud. Braşov. În loc de *mîndra, badea*).

LXXXII. Ms.nr. 2 197.II.174, f. 1^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea: ŞARD, jud. Alba. Data: 1872. Celelalte două variante din culegere omit distihul median. Astfel, varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 8^{v}, t. 45 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 3 (resp. 5): *Ba, zău,* iar varianta: ms. nr. 2 197.II.153, f. 7^{v}, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data: 1863, la v. 1: *Şi-aşa zice;* v. 3 (resp. 5): *Ba, zău;* v. 4 (resp. 6): *Numai eu nu.* Variante publicate: Pauleti, nr. 260 (ed. I. Muşlea, p. 126; Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba; Teculescu, S., 599; Jula, nr. 125, Vornicu, nr. 73.

LXXXIII. Ms. nr. 2 197.II.122, f. 3^{r}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Absolut identic e textul. ms. nr. 2 197.II.8, f. 2^{v}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. din aceeaşi localitate şi de la aceeaşi dată. La v. 3, culegătorul scrie: „ca nu oliu face".

LXXXIV. Ms. nr. 2 197.II.83, f. 3^{v}–4^{r}, t. 24 (numerotarea culegătorului). Culegător: BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. Din ciclul: *Strigări la joc,* cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „batj." Absolut identică e varianta: ms. nr. 2 197.II.164, f. 8^{v}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI, din aceeaşi localitate şi de la aceeaşi dată. Aproape identică: ms. nr. 2 197.II.169, f. 2^{r}, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863. Se deosebeşte la v. 1: *feciori, bine.* Mai depărtată e varianta: ms. nr. 2 197.II.175, f. 3^{r}, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: GIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Face la v. 1: *Aveţi grijă, măi feciori;* v. 2: *De fata care-i;* v. 4: *Să-i facem zgardă.* Variantă publicată: Pauleti, nr. 92 (ed. I. Muşlea, p. 75; Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba.

LXXXV. Ms. nr. 2 197.II.135, f. 3^{v}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872.

LXXXVI. Ms. nr. 2 197.II.155, f. 1^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureş. Data: 1872.

LXXXVII. Ms. nr. 2197.II.27, f. 30^{v}, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine şi hore.* La v. 1, adausul nostru prin paralelism cu v. 3.

LXXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.113, f. $1^{r\cdot}$, t. [4 b] (numerotarea noastră). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Textul e prezentat în situaţie dialogată, fiind introdus de: „Mama".

LXXXIX. Ms. nr. 2 197.II.113, f. $1^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Acelaşi culegător, din aceeaşi localitate, la aceeaşi dată.

XC. Ms. nr. 2 197.II.106, f. $1^{v\cdot}$ — 2 r., t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN, neidentificat. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868 (?). În ms. la v. 1: „rosalitia, rosa".

XCI. Ms. nr. 2 197.II.114, f. $1^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872.

XCII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $14^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1873. Din ciclul *Doine sau hore poporale.*

XCIII. Ms. nr. 2 197.II.169, f. $2^{v\cdot}$, t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863.

XCIV. Ms. nr. 2 197.II.20, f. $1^{r\cdot}$, t. 2 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEŞ IOAN JUNIOR, cl. V. Localitatea: POIANA, jud. Cluj. Data: 1863. Aproape identică e varianta: ms. nr. 2 197.II.111, f. $5^{r\cdot}$, t. 19 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZIGĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863. Diferă numai la v. 1: *într-o ftntînă;* v. 5: *el cît de sărac;* v. 6: *s-aibă;* v. 7: *vestea.*

XCV. Ms. nr. 2 197.II.132, f. $4^{r\cdot}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867. Variantă publicată: Cernea, *Floricele,* nr. 297 (Localitatea: UNGRA, jud. Braşov). Parţial.

XCVI. Ms. nr. 2 197.II.132, f. $4^{v\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867. Numai cu primele 6 versuri (resp. v. 3—8), varianta: ms. nr. 2 197.II.78, f. $1^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data: 1863. Diferă la v. 2 (resp. 4): *ţi-a plăcut*; v. 5 (resp. 7): *pomnilor;* v. 6 (resp. 8): *ghirişii.* Textul e însoţit de clasificarea provizorie a lui Jarník: „mustrare". Două variante mai depărtate merită să fie citate integral:

a) Ms. nr. 2 197.II.187, f. $2^{r\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863.

Eu ţi-am spus, mîndruţă, bine
Să-ţi păstrezi trupul de mine
Şi obrazu de ruşine.
Fetele-or merge la joc,
Tu-i pune scalda pre foc;
Fetele toate-or juca,
Tu-i plînge şi-i legăna.

b) Ms. nr. 2 197.II.119, f. $1^{r\cdot-v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNGELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba Data: 1868.

Eu ţi-am spus, mîndro, cu bine,
Să te laşi, mîndro, de mine,
Să nu dai de vo ruşine.
Tu de min'nu te-ai lăsat,
Iaca de ruşine-ai dat.
Io cînd mi-oi pleca la joc,
Tu-i pune scalda la foc;
Cînd oamenii-or secera,
Tu-i plînge şi-i legăna.

Variante publicate: Şerb-Cesereanu, nr. 98 (parţial)

XCVII. Ms. nr. 2 197.II.123, f. $4^{v\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872.

XCVIII. Ms. nr. 2 197.II.163, f. $1^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea: ICLĂNZEL, jud. Mureş. Data: 1872.

XCIX. Ms. nr. 2 917.II.140, f. $1^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Ultimul emistih indescifrabil.

C. Ms. nr. 2 197.II.112, f. $1^{r\cdot-v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Puternic degradată, varianta: ms. nr. 2 197.II.111, f. $4^{v\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863. Nu cuprinde decît primele 3 versuri, cu importante deosebiri: v. 1: *cu dinţii mărunţi;* v. 3: *La sprîncene.* Variante publicate: Pauleti, nr. 263 (ed. I. Muşlea, p. 127; Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba); Mîndrescu, p. 141 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud); Podariu, p. 66. (Localitatea: PINTIC, jud. Cluj).

CI. Ms. nr. 2 917.II.54, f. $2^{r\cdot}$, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CII. Ms. nr. 2 197.II.54, f. $2^{r\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Acelaşi culegător, din aceeaşi localitate, la aceeaşi dată.

CIII. Ms. nr. 2 197.II.4, f. $4^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. VI. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. Din ciclul *Strigări.* După v. 2, în chip de refren: „me copila me" (= mă, copila mea !).

CIV. Ms. nr. 2 197.II.51, g. $24^{v\cdot}$ t. /24 (numerotarea noastră). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Din ciclul *Din strigările ce le zic junii români, celebrînd faimosul joc al lui Romul, străbunul lor.*

CV. Ms. nr. 2 197.II.146, f. $3^{v\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea: LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

CVI. Ms. nr. 2 197.II.1, f. $2^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IANCU DIMITRIE, cl. V. Localitatea: BOBÎLNA, jud. Hunedoara. Data: 1863. Numai primul catren cuprinde varianta: ms. nr. 2197.II.158, f. $2^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POCANU TEODOR, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *nevastă;* v. 2: *Slobodă-i;* v. 3: *altu;* v. 4: *satu.* Variante publicate: parţial Pauleti, nr. 35 (ed. I. Muşlea, p. 60. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba; vezi şi nota la varianta lui Gligor Borboş, 1959); Mîndrescu, p. 108—109 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud); Cernea, *Cîntece,* nr. 92.

CVII. Ms. nr. 2 197.II.19, f. $14^{v\cdot}$—$15^{r\cdot}$, t. 31 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Varianta: ms. nr. 2 197.II.140, f. $2^{r\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Cuprinde numai primele 4 versuri, diferenţiindu-se la v. 1: *Unde-i nevasta*; v. 2: *Acolo-i nevoie-n;* v. 3: *Că bărbatu ar;* v. 4: *Nu cutează-a o.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. $35^{v\cdot}$, t. [6] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Materialul este nelocalizabil. Data: 1875. Din ciclul *Cîntece poporale din Bucovina* face la v. 1—2: *Frunză verde tomnuroasă, / Vai şi amar de-aceea casă;* v. 3 (resp. 1): *Unde-i nevasta frumoasă;* v. 4 (resp. 9): *Căci bărbatul o;* v. 5 identic cu v. 8; v. 6 identic cu v. 7; v. 7: *Păru-n cap i-ncărunţeşte.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.42, f. $1^{v\cdot}$—$2^{r\cdot}$, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. Face la v. 2: *Mare pagubă;* v. 3: *Că bărbatu ar;* v. 4: *Singură n-o ar;* v. 5—6: *Şi cînd se duce la coasă, / Gîndu lui e tot acasă;* ca să se încheie cu catrenul: *Frunză verde măr rotat, / Fie-acela blăstămat, / Care s-a însura / Şi frumoasă a lua.* Variantă publicată: Bogdan, nr. 108.

CVIII. Ms. nr. 2 197.II.163, f. $2^{r\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea: ICLĂNZEL, jud. Mureş. Data: 1872.

CIX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $51^{v\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. localitatea: TOTOIU: jud. Alba. Data: 1875. Din

ciclul *Chiuituri poporale*. Fără cel de-al treilea distih, varianta: ms. nr. 2 197.II.185, f. 20^{r}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STRĂJANU MIHAIL, cl. VIII. Localitatea: TIUR, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Nevasta care-i căţea;* v. 4: *Ia un lemn şi o loveşte;* v. 5 (resp. 7): *Să se ducă;* v. 6 (resp. 8): *C-o trăznit şi n-o tunat.* Variantă publicată: Teculescu, S., 164.

CX. Ms. nr. 2 197.II.140, f. 1^{r}, t 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

CXI. Ms. nr. 2 197.II.112, f. 2^{v}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

CXII. Ms. nr. 2 197.II.28, f. 2^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Varianta: ms. nr. 2 197.II.84, f. 4^{v}, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *'nvălită bine;* v. 4: *Bărbatul;* v. 5: *C-o desehicătură.* Aproape identică varianta: ms. nr. 2 197 II.175, f. 3^{v}, t. 27 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Diferă numai la v. 4: *Bărbatul.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.54, f. 4^{r}, t. 47 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Face la v. 1: *'nvălită;* v. 2: *Merge-n crişmăşi;* v. 4: *capu i-l.* Replica ei: ms. nr. 2 197.II.176, f. 2^{v}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII, din aceeaşi localitate şi de la aceeaşi dată. Face la v. 1: *'nvălită;* v. 2: *Merge-n crişmă şi;* v. 4: *capu i-l;* v. 5: *desehicătură.* Fragmentar textul: ms. nr. 2 197.II.158, f. 2^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POCANU TEODOR, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863. Are la v. 2: *Merge-n crişmă şi;* v. 4: *Bărbatul.* Debutînd divers, varianta: ms. nr. 2 197.II.42, f. 1^{v}, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. Face la v. 1—2: *Nevasta care-i căţea / Merge la crişmă şi bea;* v. 3—4 identice cu corespondentele lor din versiunea transcrisă de noi. Variantă publicată: Bologa, nr. 458. (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba.

CXIII. Ms. nr. 2 197.II.114, f. 2^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE cl. VI. Localitatea: CHESLER jud. Sibiu. Data: 1872.

CXIV. Ms. nr. 2 197.II.49, f. 3^{v}–4^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea: or. BLAJ (şi jur), jud. Alba. Data: 1863.

CXV. Ms. nr. 2 197.II.81, f. 3^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863. Cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „Nevasta lenosa".

CXVI. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 51^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale.*

CXVII. Ms. nr. 2 197.II.164, f. 12^{r}, t. 47 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. S-a păstrat fişa personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, în care textul apare contaminat cu finalul din *Doine*, LX. De aceea transcriem integral materialul, respectiv fişa, cu ortografia specifică a editorului.

A picat o ţir de brumă
crişmarul zace de o lună
crişmariţa lui iubeşte
pe crişmaru-l nebuneşte
cătu-i satul ei de mare
nime draguţ ca ea n'are
şi de nalt şi de frumos
intr-o ţară n'are soţ
ba mai este un brad in munte
ala se ţine de frunte
da şi bradu-i clenguros
ş'a ei bade-i mai frumos.
Olteanu 48.

CXVIII. Ms. nr. 2 197.II.138, f. 1^{v}–2^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. V. Localitatea: DRÎMBAR, jud. Alba. Data: 1872.

CXIX. Ms. nr. 2 197.II.182, f. 4^{r}–5^{r}, t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. La v. 5, în ms. „lo"; am optat pentru intervenţia lui Jarník, care scrie: „l-au".

CXX. Ms. nr. 2 197.II.186, f. 2^{r}, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: TÎRNĂVEANU IOAN, cl. V. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863. Numai primele 5 versuri le cuprinde varianta: ms. nr. 2 197.II.161, f. 2^{v}, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător: PINCIU PETRU, cl. VI. Localitatea: RĂŞINARI, jud.Sibiu. Data: 1863. Face la v. 2: *Mama-i;* v. 4: *Una-i;* v. 5: *lăutariul.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.87, f. 1^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA VASILE, cl. VI. Localitatea: IGLOD, jud. Alba. Data: 1863. Ca şi toate celelalte din culegere, este un simplu catren (v. 1—4) şi face la v.2: *Maică;* v. 3: *floarea;* v. 4: *Alta-i fata.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.184, f. 6^{v}, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Face la v. 2: *Maica-i;* v. 3: *floarea;* v. 4: *Alta-i fata.* Varianta: ms. nr. 2 197. II.141, f. 1^{v}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: CERGHID, jud. Mureş. Data: 1863. Face la v. 2: *Maica;* v. 3: *floarea;* v. 4: *Şi-alta-i fata.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.172, f. 4^{r}, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Face la v. 2: *Mama-i;* v. 3: *floarea;* v. 4: *Alta fata.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.132, f. 4^{r}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867. Face la v. 2: *Maica-i;* v. 3: *floarea;* v. 4: *Alta-i fata.* Textul variantei: ms. nr. 2 197.II.94, f. 4^{v}, t. 5. Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASIL NIP, jud. Alba. Data: 1872. E corupt, lipsindu primele cuvinte ale primelor 3 versuri şi diferenţiindu-se (în rest) la v. 1: *în două;* v. 3: *floarea;* v. 4: *Alta-i fata.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.67, f. 1^{v}, t. 2 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA NICOLAE, cl. V. Localitatea: MÎNĂRADE, jud. Alba. Data: 1863. Debutează deosebit (v. 1): *Tata are doi feciori;* v. 2: *Mama-are două;* v. 3: *Una floarea;* v. 4: *Alta fata.* Variantă publicată: Pauleti, nr. 290 (ed. I. Muşlea, p. 132. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba.

CXXI. Ms. nr. 2 197.II.184, f. 5^{v}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Clasificarea provizorie a lui Jarník: „descriere". Varianta: ms. nr. 2 197.II.65, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător C:EAUŞEANU ALEX. cl. V. Localitatea: PORUMBENI, jud. Harghita. Data: 1872. Omite versul invocativ iniţial şi face la v. 1 (resp. 2): *Am avut un bădiţ drag;* v. 2 (resp. 3): *Cu peana;* v. 3 (resp. 4): *Peana vîntul;* v. 4 (resp. 5): *Ochii şi gura-i.* Variantă publicată: Pauleti nr. 245 (ed. I. Muşlea, p. 123. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba.

CXXII. Ms. nr. 2 197.II.173, f. 10^{v}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MICU SIMEON, cl. VIII. Localitatea: SĂRMĂŞEL, jud. Mureş. Data: 1863.

CXXIII. Ms. nr. 2 197.II.182, f. 5^{r}, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA. Data: 1872.

CXXIV. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 1^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Destul de apropiată e varianta: ms. nr. 2 197.II. 112, f. 2^{r}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Diferă la v. 1: *drăguţu;* v. 3: *Da drăguţu.* În aceeaşi situaţie e şi varianta: ms. nr. 2 197.II.117, f. 4^{v}, t. 52 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Face la v. 3: *Da bădiţă;* v. 4: *Te sărută ca-un.* Mai depărtate sînt variantele: ms. nr. 2 197.II. 184, f. 21 ^{v}, t. 112 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 1: *bădiţa;* v. 3: *Dar bădiţa;* v. 4: *Mi-i urît de fug de el* şi

ms. nr. 2 197.II. 161, f. 2 $^{r.}$, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: PINCIU PETRU, cl. VI. Localitatea: RĂŞINARI, jud. Sibiu. Data: 1863. Debutează cu un catren străin de temă: — *O leliţă, copiliţă / Dă-mi gura peste portiţă!* / — *Ba eu, bade, nu ţi-oi da,* / *Că aşa tu m-ăi mușca*, după care se intră în atmosfera specifică a materialului, diferenţiindu-se v. 5 (resp. 1): *Că mi-i drag;* v. 6 (resp. 2): *Şi sărută;* v. 7 (resp. 3): *Dar bădiţa;* v. 8: *Mi-i urît de fug de el.* Variantă publicată: Podariu, p. 38 (Localitatea: PINTIC, jud. Cluj). Parţial. Fragmentar e textul: ms. nr. 2 197.II. 175, f. 4$^{v.}$, t. 46 (numerotarea culegătorului). Culegător, MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872, Are la v. 1: *bădiţa*; v. 2: *Că i-i mersul legănat;* v. 3 (resp. 2): *Şi sărută.*

CXXV. Ms. nr. 2 197.II. 165, f. 2$^{v.}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CXXVI. Ms. nr. 2 197.II. 46, f. 1$^{v.}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872.

CXXVII. Ms. nr. 2 197.II.112, f. 2$^{r.}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

CXXVIII. Ms. nr. 2 197.II. 8, f. 3$^{r.}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MACAVEI IOAN, cl. VI. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Absolut identică: ms. nr. 2 197. II. 122, f. 3$^{r.}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V. Aceeaşi localitate şi aceeaşi dată. Variantă publicată: Cernea, *Floricele*, nr. 251 (Localitatea: FÎNTÎNĂ, jud. Braşov).

CXXIX. Ms. nr. 2 197.II. 126, f. 3$^{r.}$, t. 17 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEŢANI, jud. Mureş. Data: 1863.

CXXX. Ms. nr. 2 197.II. 17, f. 1$^{v.}$, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil. Data: 1870.

CXXXI. Ms. nr. 2 197.II. 64, f. 1$^{r.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea: CERGHIZEL, jud. Mureş. Data: 1872.

CXXXII. Ms. nr. 2 197.II. 131, f. 2$^{v.}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureş. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197. II. 177, f. 3$^{r.}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Badeo;* v. 2: *Tu mi-ai rupt inima-n.* Varianta: ms. nr. 2 197.II. 104 f. 5$^{v.}$, t. 37 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Face la v. 2: *Tu mi-ai rumpt;* v. 3: *Tu mi-ai rumpt-o.*

CXXXIII. Ms. nr. 2 197.II. 79, f. 2$^{r.}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data: 1863.

CXXXIV. Ms. nr. 2 197.II.45, f. 2$^{v.}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HANDRA ZAHEI, cl. V. Localitatea: MÎNĂRADE, jud. Alba. Data: 1863.

CXXXV. Ms. nr. 2 197.II.156, f. 4$^{r.}$, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CXXXVI. Ms. nr. 2 197.II.184, f. 15$^{v.}$, t. 85 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II. 121, f. 2$^{v.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník): *Chiuitură.* Culegător: STANCIU IOAN, cl. VIII. Localitatea: STRAJA, jud. Alba. Data: 1863, diferă la v. 1: *şapcă;* v. 3: *ca şi-un.* Mai depărtat e textul: ms. nr. 2 197.II. 109, f. 3$^{v.}$, t. 41 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872. Face la v. 1: *Badea cu mustaţa*; v. 2: *Se jură;* v. 3: *Măcar.* Variantă publicată: Pauleti, nr. 185 (ed. I. Muşlea, p. 105); Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba.

CXXXVII. Ms. nr. 2 197.II. 184, f. 14$^{r.}$, t. 78 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

CXXXVIII. Ms. nr. 2 197.II. 69, f. 4$^{v.}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM, jud. Alba. Data: 1863.

CXXXIX. Ms. nr. 2 197.II. 164, f. 10$^{v.}$, t. 57 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2.197.II. 115, fişa nr. 73, unde materialul este transcris absolut exact, editorul punînd semne de întrebare la finele v. 1, 3 şi 4 şi clasificînd textul la *var*[ia]. Variantă publicată: Bologa, nr. 443 (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba).

CXL. Ms. nr. 2 197.II. 54, f. 1$^{v.}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Variante publicate: Bologa, nr. 202 (Localitatea: GEOAGIU DE JOS, jud. Hunedoara); Cernea, *Floricele*, nr. 453 (Localitatea: VĂLENI, jud. Braşov).

CXLI. Ms. nr. 2 197.II. 27, f. 10$^{r.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1872—1873. Din ciclul *Doine şi hore poporale.*

CXLII. Ms. nr. 2 197.II. 134, f. 5$^{v.}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

CXLIII. Ms. nr. 2 197.II. 84, f. 2$^{v.}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Variantă publicată: Cernea, *Floricele*, nr. 470 (Localitatea: JIBERT, jud. Braşov). Mai depărtată.

CXLIV. Ms. nr. 2 197.II. 19, f. 8$^{v.}$, t. 15 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CXLV. Ms. nr. 2 197.II. 117, f. 4$^{r.}$, t. 48 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872.

CXLVI. Ms. nr. 2 197.II. 139, f. 4$^{v.}$, t. 40 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Din ciclul *Chiuituri*, cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „antip. fetei". Variantă publicată: Bologa, nr. 242 (Localitatea: GEOAGIU DE JOS, jud. Hunedoara).

CXLVII. Ms. nr. 2 197.II. 175, f. 5$^{r.}$, t. 58 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872.

CXLVIII. Ms. nr. 2 197.II. 126, f. 3$^{r.}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEŢANI, jud. Mureş. Data: 1863. Variantă publicată: Pop-Reteganul, p. 159, nr. 69 (parţial).

CXLIX. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 13$^{r.}$, t. 66 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

CL. Ms. nr. 2 197.II. 126, f. 2 $^{v.}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEŢANI, jud. Mureş. Data: 1863, cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „refusu". La v. 1 în ms.: „odelosule". Variantă publicată: Mîndrescu, p. 160 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud).

CLI. Ms. nr. 2 197.II. 3, f. 2$^{v.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

CLII. Ms. nr. 2 197.II. 164, f. 14$^{v.}$, t. 32 [recte 60] (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. Destul de apropiată este varianta: ms. nr.

2 197.II. 19, f. 10^{r}, t. 21 (numerotarea culegătorului). Culegător : N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, şi face la v. 3 : *În pădure lîngă-un;* v. 4 : *Că bozu;* v. 5—6 : *Că m-am lăsat de fetie | Şi badea de holtete.* Fragmentar textul : ms. nr. 2 197.II. 23, f. 2 ^{r}, t. 10 c (numerotarea lui Jarník). Culegător : SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea : HOPÎRTA, jud. Alba. Data : 1872. Face la v. 1 : *Ardă-te focul, frumos;* v. 2 : *Cum;* v. 3 : *La umbruţă de un,* cu care se termină.

CLIII. Ms. nr. 2 197.II. 170, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MUNTEANU IERONIM, cl. V. Localitatea : BĂGĂU, jud. Alba. Data : 1872.

CLIV. Ms. nr. 2 197.II. 122, f. 3^{r}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SURDESCU D., cl. V. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1872. Absolut identică, varianta : ms. nr. 2 197.II. 8, f. 2^{v}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MACAVEI IOAN, cl. VI, din aceeaşi localitate şi la aceeaşi dată.

CLV. Ms. nr. 2 197.II. 126, f. 2^{r}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea : GHEŢANI, jud. Mureş. Data : 1863.

CLVI. Ms. nr. 2 197.II. 54, f. 1^{v}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. Destul de apropiată, varianta : ms. nr. 2 197.II. 163, f. 2^{r}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea : ICLĂNZEL, jud. Mureş. Data : 1872. Face la v. 1 şi 3 : *Aruncă zbiciul,* verbul fiind incontestabil o intervenţie puristă a culegătorului. Inversează ordinea celor două distihuri varianta : ms. nr. 2 197.II.3, f. 3^{v}, t. 13 b (numerotarea lui Jarnik). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. Se deosebeşte şi la v. 1 şi 3 : *zbiciu;* v. 2 şi 4 : *Şi-aleargă.*

CLVII. Ms. nr. 2 197.II. 179, f. 4^{v}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARCU GEORGE, cl. V. Materialul este nelocalizabil. Data : 1863.

CLVIII. Ms. nr. 2 197.II. 133, f. 6^{v}, t. 30 (numerotarea culegătorului). Culegător : PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea : BUDIU MIC, jud. Mureş. Data : 1863.

CLIX. Ms. nr. 2 197.II. 135, f. 2^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea : VINGARD, jud. Alba. Data : 1872.

CLX. Ms. nr. 2 197.II. 104, f. 5^{r}, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863. Variantă publicată : Teculescu, S., 360.

CLXI. Ms. nr. 2 197.II. 54, f. 2^{v}, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863.

CLXII. Ms. nr. 2 197.II. 185, f. 20^{r}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STRĂJANU MIHAIL, cl. VIII. Localitatea : TIUR, jud. Alba. Data : 1863.

CLXIII. Ms. nr. 2 197.II.28, f. 7^{r}, t. 47 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. Inversează ordinea celor două distihuri caudale varianta : ms. nr. 2 197.II.59, f. 1^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea : ALECUŞ, jud. Alba. Data : 1872. Diferă şi la v. 2 : *Vedea-te-aş;* v. 4 şi 6 : *Cu mînile;* v. 5 (resp. 7) : *după copile ;* v. 7 (resp. 5) : *pe la.*

CLXIV. Ms. nr. 2 197.II.182, f. 7$^{r.-v.}$, t. 35 (numerotarea culegătorului). Culegător : ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea : BUIA, jud. Sibiu. Data : 1872. Lipsită de versul introductiv şi inversînd ordinea distihurilor terminale, varianta : ms. nr. 2 197.II. 85, f. 1^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BANFI OCTAVIAN, cl. V. Localitatea : ŞOMOŞTELNIC, jud. Mureş. Data : 1872. Diferă la v. 1—2 identice cu v. 2—3 ; v. 4 (resp. 7) : *după copile.* Variante publicate : Pauleti, nr. 201 (ed. Ion Mulşea, p. 110. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba) şi nr. 267 (p. 127) ; Bologa, nr. 603 (Localitatea : PÎCLIŞA, jud. Alba).

CLXV. Ms. nr. 2 197.II. 50, f. 1^{v}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DRĂGHICI IOAN, cl. VIII. Localitatea : OARDA DE SUS, jud. Alba. Data : 1863. La v. 11, Jarník şterge cu creionul *pochia* şi scrie *popia* ; clasifică provizoriu materialul la : „calugarulu fora chiamare". Destul de apropiată, varianta : ms. nr. 2 197.II. 137, f. 2$^{r.-v.}$, t. 8 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IACOB, cl. VII. Localitatea : NUŞENI, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. Diferă la v. 3 : *pre saltire ;* v. 4 şi 6 ; *pre la ;* v. 9 : *Că calea ;* v. 11 : *pre popie ;* v. 12 : *măcar spre ;* v. 13 : *spre dăscălie.* Fragment cuprinzînd numai primele 9 versuri, varianta : ms. nr. 2 197.II.113, f. 3$^{v.}$—4$^{r.}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea : TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. Diferă la v. 3 : *Puneam ;* v. 4 şi 6 : *pre la ;* v. 5 : *Mă-nchinam ;* v. 7 : *Vai de mine, ce ne-om face ;* v. 8 : *Pre drumul ce l-am plecat ;* v. 9 identic cu corespondentul său din versiunea transcrisă de noi. Ultimele două variante cuprind numai primele 6 versuri : ms. nr. 2 197. II. 124, f. 4^{r}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea : ABRUD, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 3 : *Cu degete pe saltire ;* v. 4 : *după copile ;* v. 5 : *Mă-nturnai pe ;* v. 6 : *după cocoane.* Varianta : ms. nr. 2 197.II. 160, f. 1^{v}, t. [2b] (numerotarea noastră). Culegător : POP IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea : COLIBI, jud. Alba. Data : 1863. Diferă prin inversarea distihurilor finale şi la v. 3 (resp. 5) : *Pusei mîna* ; v. 4 identic cu v. 6, 5 cu 3 şi 6 cu 4. Variante publicate : Pauleti, nr. 177 (ed. I. Muşlea, p. 102 ; Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba) ; Teculescu, S., 107 ; Theodorescu, p. 322 (Localitatea : OŞORHEI, jud. Bihor).

CLXVI. Ms. nr. 2 197.II. 68, f. 3^{v}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea : SPINI, jud. Alba. Data : 1872. Varianta : ms. nr. 2 197.II. 65, f. 3^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea : GÎRBOVA, jud. Alba. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *La ce, maică, m-ai făcut ;* v. 2 : *tînăr ;* v. 3 : *Să scoţ.* Varianta : ms. nr. 2 197.II.129, f. 5^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : RADU SIMION, cl. V, şi RADU IOAN, neidentificat. Localitatea : BELDIU, jud. Alba. Data : 1863. Din ciclul *Strigări.* Diferă la v. 2 : *tînăr, ba.* Varianta : ms. nr. 2 197.II. 106, f. 10^{v}, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STANCU NEGRU IOAN, neidentificat. Materialul este nelocalizabil. Data : 1868(?). Diferă la v. 1 : *M-o făcut ;* v. 2 : *voinic, ba ;* v. 3 : *Să iau ;* v. 4 : *lua-le-oi sau.* Varianta : ms. nr. 2 197.II. 132, f. 2^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP SIMEON. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863—1867. Începe divers, ca un cîntec de lume, şi termină ca unul de cătănie, resp. v. 1—3 : *Vai de min', am'mbătrinit, | Dar de zile nu-s de mult, | Numai de cînd m-au făcut,* v. 4—5 identice cu v. 1—2 ; v. 6 (resp. 3) : *Să scot fete ;* v. 7—8 : *M-au făcut maica fecior, | La-mpărat de ajutor.* Varianta : ms. nr. 2 197.II. 84, f. 1$^{r.-v.}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud. Alba. Data : 1872. Debutează cu un fragment de cîntec de lume : *M-a făcut maica lunea, | Să-mi fie dragă lumea,* intrînd apoi în miezul motivului, diferenţiindu-se numai la v. 5 (resp. 3) : *Să scoţ* şi v. 7 (resp. 5) : *m-or băga.* Fragmentul de cîntec de lume îl aflăm circulînd independent în varianta : ms. nr. 2 197.II. 28, f. 2^{v}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea : LODROMAN, jud Alba. Data : 1872. Altădată continuîndu-se cu alte două versuri (*Mie lumea mi-a fost dragă, | Numai mintea mi-a fost slabă*) : ms. nr. 2 197.II. 94, f. 4^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1872. De asemenea altădată încheie cu fragment de cîntec de cătănie (*M-o băiat maica fecior, | Lampăratu d-ajutor*) : ms. nr. 2 197.II. 90, f. 4^{v}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea : DOŞTAT, jud. Alba. Data : 1863. O dată întîlnim un text degradat : ms. nr. 2 197. II. 156, f. 2^{v}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POPESCU IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea : CĂPÎLNA, jud. Alba. Data : 1863. Face la v. 1 : *Auzit-am şi ştiu bine ;* v. 2 (resp. 3) : *C-aş scoate ;* v. 3—4 identice cu v. 4—5.

CLXVII. Ms. nr. 2 197.II. 123, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea : VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data : 1872.

CLXVIII. Ms. nr. 2 197.II. 106, f. 11^{r}, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STANCU NEGRU IOAN, neidentificat. Materialul este nelocalizabil. Data : 1868(?),

CLXIX. Ms. nr. 2 197.II. 135, f. 3r·, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872.

CLXX. Ms. nr. 2 197.II. 175, f. 4r·, t. 38 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Varianta: ms. nr. 2 197.II.182, f. 3r·, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. Diferă la v. 3: *Dar acum ce am* şi la v. 4 (cu care se termină): *O trudă şi un năcaz.* Numai primele 3 versuri are varianta: ms. nr. 2 197.II. 179, f. 2r·, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul este nelocalizabil. Data: 1863. Face la v. 3: *Şi iat-acum.* Variante publicate: Pauleti, nr. 289 (ed. I. Muşlea, p. 132; Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba); Şerb-Cesereanu, nr. 265.

CLXXI. Ms. nr. 2 197.II. 179, f. 1r·, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul este nelocalizabil. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II. 56, f. 4 r·, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Sus feciori, a noşti;* v. 4: *Să le port.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.69, f. 4v·–5r·, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Singeorzene* şi v. 3–4: *Cumpărate din cetate, / De la nişte guri căscate.* Variante publicate: Pauleti, nr. 1 (ed. I. Muşlea, p. 511; Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba); Teculescu, S. 500.

CLXXII. Ms. nr. 2 197.II. 46, f. 3r·, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., Ms. *Pop-Reteganul*; materialul e transcris întocmai.

CLXXIII. Ms. nr. 2 197.II. 60; f. 2v·, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUCURESCU VASILE, cl. IV (?). Localitatea: PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data: 1872. Mai dezvoltată şi întregită printr-o contaminare inutilă e varianta: ms. nr. 2 197. II.138, f. 2r·, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. V. Localitatea: DRÎMBAR, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Tot de-acestea mi-o;* v. 2: *Cari-s ziua; Seara cu părul făcut;* v. 4 (resp. 3): *Tot de astea mi-o*; v. 5 (resp. 4): *Cari-s ziua;* v. 6–9: *De-ai fi, bade, de român, / Ţi-aş purta dragostea-n sîn; / Dar nu eşti de legea mea, / Ţi-oi purta-o cum oi vrea.*

CLXXIV. Ms. nr. 2 197.II. 145, f. 1v·, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872.

CLXXV. Ms. nr. 2 197.II. 24, f. 2v·, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŞUTEU VASILE, cl. V. Localitatea: or. REGHIN, jud. Mureş. Data: 1872.

CLXXVI. Ms. nr. 2 197.II. 163, f. 1v·, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea: ICLĂNZEL, jud. Mureş. Data: 1872. Variante publicate: Mîndrescu, p. 165–166 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud); Teculescu, S., 158; Doniga, nr. 267.

CLXXVII. Ms. nr. 2 197.II. 163, f. 2r·, t. 11–12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea: ICLĂNZEL, jud. Mureş. Data: 1872. Numai primul catren în variantele: Ms. nr. 2 197.I.172, f. 3r·, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M., neidentificat. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Îl transcrie absolut exact şi ms. nr. 2 197.II. 46, f. 2v·, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. Variantă publicată: Pauleti, nr. 300 (ed. I. Muşlea, p. 134; Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba.

CLXXVIII. Ms. nr. 2 197.II. 184, f. 21r·, t. 109 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Aproape identică e varianta: ms. nr. 2 197.II.139, f. 14v·, t. 31–32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Din ciclul *Chiuituri,* cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „ura asupra ardelenilor", care diferă la v. 3: *Ci;* v. 4: *Şi-ţi;* v. 5: *pre gunoi;* v. 6: *suflă;* v. 10: *Iaca-un ungurean în;* v. 12: *Îl alungă;* v. 13: *Colo în cestu.*

CLXXIX. Ms. nr. 2 197.II. 47, f. 2r·, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA NICOLAE, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863. Absolut identică e varianta: ms. nr. 2 197.II.179, f. 3r·, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul nelocalizabil. Data: 1863.

CLXXX. Ms. nr. 2 197.II.140, f. 3r·, t. 41 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Numai distihul iniţial la varianta: ms. nr. 2 197.II.28, f. 4v·, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Tăurean cu ţundră;* v. 2: *Ziua doarme.* Variantă publicată: Papahagi, CCLXXXIV (Localitatea: IEUD, jud. Maramureş).

CLXXXI. Ms. nr. 2 197.II. 119, f. 5v·, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868.

CLXXXII. Ms. nr. 2 197.II. 136, f. 1v·, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BIGHICIU, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

CLXXXIII. Ms. nr. 2 197.II. 106, f. 7v·, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN, neidentificat. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868(?).

CLXXXIV. Ms. nr. 2 197.II. 123, f. 4v·, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872.

CLXXXV. Ms. nr. 2 197.II. 123, f. 2r·, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Aceeaşi localitate şi aceeaşi dată.

CLXXXVI. Ms. nr. 2 197.II. 13, f. 2r·, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872

CLXXXVII. Ms. nr. 2 197.II. 175, f. 2v·, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872.

CLXXXVIII. Ms. nr. 2 197.II. 117, f. 5r·, t. 58 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. La v. 1: „sum".

CLXXXIX. Ms. nr. 2 197.II. 14, f. 2v·, t. 22 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II. 131, f. 2r·, t. 6 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 4: *Ca carnea de pre;* v. 5: *S-o tot fierbi şi nu;* v. 6: *Iar;* v. 7: *Ca floarea de.* Inversează ordinea diferitelor idei poetice varianta: ms. nr. 2 197.II. 177, f. 1v·, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Are clasificarea provizorie a lui Jarník: „speciele de amoru". Diferă şi la v. 2 (resp. 4). *Îi ca;* v. 3 (resp. 5): *S-o tot fierbi şi nu;* v. 4 identic cu v. 1; v. 5 (resp. 2): *Îi ca;* v. 6 identic cu corespondentul său; v. 7: *Îi ca floarea cea.*

CXC. Ms. nr. 2 197.II. 114, f. 2v·, t. 21 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872.

CXCI. Ms. nr. 2 197.II. 27, f. 30v· t. 37 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine şi hore.* S-a păstrat fişa personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II. 115, fişa nr. 61; textul este transcris absolut exact; editorul îl clasifică la *varia.*

CXCII. Ms. nr. 2 197.II. 18, f. 1r·, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. N., cl. VI (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CXCIII. Ms. nr. 2 197.II. 66, f. 1 $^{r.-v.}$, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş. Data: 1867 — 1868. Transcriem întreagă varianta: ms. nr. 2 197.II.154, f. 2$^{v.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUŢ AXENTE, cl. VI. Localitatea: CIUFUD, jud. Alba. Data: 1863.

Vecină, drăguţ vecină,
Grijeşte-ţi vecinu bine,
Că se suie pe gunoi
Şi trece gardu la noi.
Eu sînt muiere miloasă
Şi-l las să vie în casă,
Şi-i dau cină cu lumină,
Şi şi patu cu hodină,
Şi găină piparată,
Şi guriţă citeodată.

CXCIV. Ms. nr. 2 197.II.132, f. 2$^{v.}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863 — 1867. Cu deviere în final, varianta: ms. nr. 2 197.II.22, f. 2$^{r.}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: or. HUNEDOARA. Data: 1872. Diferă la v. 1: *O, nevastă;* v. 5—6: *Am avut şi mai frumos / Şi n-am avut nici un folos.*

CXCV. Ms. nr. 2 197.II. 19, f. 11$^{v.}$, t. 25 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Numai primul catren cuprind variantele: ms. nr. 2 197.II. 109, f. 3$^{r.}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Nevastă frumoasă;* v. 3: *ca şi;* v. 4: *mi-a spart;* şi ms. nr. 2 197.II. 182, f. 6$^{v.}$, t. 29 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. Acesta face la v. 1: *Albă eşti, frumoasă;* v. 2: *bărbatu;* v. 3: *Eu trăiesc bine cu dracu;* v. 4: *capu.*

CXCVI. Ms. nr. 2 197.II.166, 2 $^{r.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEŞ IOAN MAIOR, cl. V. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863.

CXCVII. Ms. nr. 2 197.II.138, f. 1$^{v.}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. V. Localitatea: DRÎMBAR, jud. Alba. Data: 1872.

CXCVIII. Ms. nr. 2 197.II. 113, f. 4$^{v.}$—5$^{r.}$, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

CXCIX. Ms. nr. 2 197.II. 122, f. 3$^{v.}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Aproape identică este varianta: ms. nr. 2 197.II. 8, f. 3$^{v.}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MAGAVEI IOAN, cl. VI. Aceeaşi localitate şi aceeaşi dată. Diferă la v. 1: *bărbăţelu;* v. 5: *i-o pui.* Variante publicate: Bologa, nr. 626 (Localitatea: PÎCLIŞA, jud. Alba); Cernea, *Poezii*, nr. 307.

CC. Ms. nr. 2 197.II. 171, f. 6$^{r.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CCI. Ms. nr. 2 197.II. 135, f. 2$^{v.}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872. Varianta: ms. nr. 2 197.II. 68, f. 5$^{r.-v.}$, t. 40 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Bate-mi;* v. 2: *Că;* v. 3: *Da el nu şti;* v. 4: *C-aşa-mi;* v. 5: *Unde se pot întîlni.* Varianta: ms. nr. 2 197. II. 136, f. 1$^{r.}$, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BICHIGIU, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Mult mă-ntreabă;* v. 2: *Că aseară;* v. 3—6: *Dar nu vede, saie-i ochii, / Că unde umblă oamenii, / Sub umbruţa florilor, / În dtra mîndruţelor.* Variante publicate: Bologa, nr. 233 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Hunedoara); Teculescu, S. 2

CCII. Ms. nr. 2 197.II.18, f. 2$^{r.}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. N., cl. VI. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCIII. Ms. nr. 2 197.II. 177, f. 4$^{r.}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „batj.". Varianta: ms. nr. 2 917.II. 112, f. 1$^{v.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TAURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Hop, lele;* v. 3—4: *Mucii-i merg, balele-i cură / Şi tot strigă să-i dai gură*

CCIV. Ms. nr. 2 197.II. 14, f. 1$^{v.}$—2$^{r.}$, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data: 1863. Fără ascuţiş satiric, varianta: ms. nr. 2 197.II. 165, f. 5$^{r.}$, t. 33 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Diferă la v. 1 şi 3: *Cîtu-i ziua trag;* v. 4: *la frumoasa,* unde se încheie.

CCV. Ms. nr. 2 197.II. 23, f. 1$^{v.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SAVA MACOVEI, cl. VI. Localitatea: HOPÎRTA, jud. Alba. Data: 1872.

CCVI. Ms. nr. 2 197.II. 1, f. 2$^{r.}$, t. 4 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: IANCU DIMITRIE, cl. V. Localitatea: BOBÎLNA, jud. Hunedoara. Data: 1863. Aproape identică, varianta: ms. nr. 2 197.II. 177 f. 1$^{v.}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „imputare". Diferă la v. 1: *Frunză verde.*

CCVII. Ms. nr. 2 197.II. 184, f. 6$^{r.}$, t. 26 [şi 40] (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Are clasificarea provizorie a lui Jarník: „statornicia casatoriei". Aproape identică, varianta: ms. nr. 2 197.II. 132, f. 5$^{v.}$—6$^{r.}$, t. 37 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867, diferenţiindu-se doar la v. 7 ultimul cuvînt indescifrabil, probabil *nuci;* v. 9: *în chip;* v. 10: *ori ba.* Numai 8 versuri, corespunzînd v. 1—2, şi 5—10, cuprinde varianta: ms. nr. 2 197.II. 153, f. 6$^{r.}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă şi la v. 5 (resp. 7): *Frunze;* v. 6 (resp. 8): *şaple;* v. 7 (resp. 9): *Şi atunci în gînd.* Fragmentară profund e varianta: ms. nr. 2 197.II. 163, f. 1$^{r.}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea: ICLĂNZEL, jud. Mureş. Data: 1872. Face la v. 3: *m-am cununat;* v. 4 şi ultimul: *Eu la masă n-am mîncat.* Variante publicate: Pauleti, nr. 170 (ed. I. Muşlca, p. 97—98. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba); Bologa, nr. 285 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Hunedoara); Millea, nr. 64.

CCVIII. Ms. nr. 2 197.II.117, f. 1$^{v.}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Variantă publicată: Teculescu D., 266.

CCIX. Ms. nr. 2 197.II. 84, f. 4 $^{v.}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Variantă publicată: Millea, nr. 127.

CCX. Ms. nr. 2 197.II. 117, f. 1$^{v.}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872.

CCXI. Ms. nr. 2 197.II. 68, f. 5$^{r.}$, t. 39 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872.

CCXII. Ms. nr. 2 197.II. 177, f. 2$^{v.}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Are clasificarea provizorie a lui Jarník: „imputare". Aproape identică e varianta: ms. nr. 2 197. II. 131, f. 2$^{v.}$, t. 8 b (numerotarea lui Jarník). Culegător POP VASILE SENIOR, cl. V. Localitatea: SĂLCUD, jud. Mureş. Data: 1863.

CCXIII. Ms. nr. 2 197.II.80, f. 1$^{v.}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863. Numai cu trei versuri variantele, absolut identice: ms. nr. 2 197.II. 28, f. 5$^{v.}$, t. 38 (numerotarea lui Jarník)

Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872, şi ms. nr. 2 197.II.84, f. 2^{r}, t. 8 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V, din aceeaşi localitate şi la aceeaşi dată. Diferă la v. 1: *Din toate mîndrele mele;* v. 2 (resp. 1): *Numai una de-aş vedea.*

CCXIV. Ms. nr. 2 197.II. 150, f. 4^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOACHIM, cl. V. Localitatea: BĂIŢA, jud. Mureş. Data: 1863.

CCXV. Ms. nr. 2 197.II. 114, f. 4^{v}, t. 52 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul *Alte chiuituri.*

CCXVI. Ms. nr. 2 197.II. 73, f. 3^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEŢELCA, jud. Alba. Data: 1865.

CCXVII. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 1^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CCXVIII. Ms. nr. 2 197.II.13, f. 2^{r}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 40, întru totul exactă.

CCXIX. Ms. nr. 2 197.II. 109, f. 4^{r}, t. 52 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872.

CCXX. Ms. nr. 2 197.II. 80, f. 1^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea: IGLOD, jud. Alba. Data: 1863.

CCXXI. Ms. nr. 2 197.II. 132, f. 3^{v}, t. 20 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867. Întru totul identică e varianta: ms. nr. 2 197.II.172, f. 6^{r}, t. 30 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M., neidentificat. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Variante publicate: Bologa, nr. 306 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Hunedoara; Cernea, *Poezii,* nr. 104.

CCXXII. Ms. nr. 2 197.II. 141, f. 1^{v}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: GERGHID, jud. Mureş. Data: 1863.

CCXXIII. Ms. nr. 2 197.II. 54, f. 2^{v}, t. 33 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CCXXIV. Ms. nr. 2 197.II. 179, f. 2^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul este nelocalizabil. Data: 1863.

CCXXV. Ms. nr. 2 197.II. 172, f. 2^{v}, t. 10 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M., neidentificat. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCXXVI. Ms. nr. 2 197.II.69, f. 3^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM, jud. Alba. Data: 1863. Din ciclul *Chiuituri.* Variante publicate: Teculescu, S., 142; Bogdan, nr. 154; Cernea, *Poezii,* nr. 291.

CCXXVII. Ms. nr. 2 197.II. 3, f. 15^{v}, t. 54 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

CCXXVIII. Ms. nr. 2 197.II. 141, f. 1^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: GERGHID, jud. Mureş. Data: 1863.

CCXXIX. Ms. nr. 2 197.II. 155, f. 3^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureş. Data: 1872.

CCXXX. Ms. nr. 2 197.II.171, f. 6^{r}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CCXXXI. Ms. nr. 2 197.II.183, f. 3^{v}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

CCXXXII. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 18^{v}, t. 43 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCXXXIII. Ms. nr. 2 197.II.41, f. 2^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CRIŞAN M. IOSIF, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863. Variantă publicată: Cernea, *Poezii,* nr. 268.

CCXXXIV. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CCXXXV. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 9^{v}, t. 20 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. S-a păstrat copia personală a lui Jarník, ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 42; materialul este transcris aproape întocmai, la v. 3: „oiu purta". În chip de clasificare, Jarník trece textul la: „fragm"[ente].

CCXXXVI. Ms. nr. 2 197.II.122,f. 2^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Absolut identică e varianta: Ms. nr. 2 197.II.8, f. 1^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MAGAVEI IOAN, cl. VI, din aceeaşi localitate şi aceeaşi dată.

CCXXXVII. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 5^{r}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

CCXXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 2^{r}, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CCXXXIX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 26^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale.*

CCXL. Ms. nr. 2 197.II.109, f. 4^{v}, t. 56 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872. La v. 2, pe margine, între paranteze, scrie: „impáca-te".

CCXLI. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 26^{v}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale.*

CCXLII. Ms. nr. 2 197.II.62, f. 3^{r}, t. 7 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUTNARIU ALEX., cl. VIII. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863.

CCXLIII. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 10^{r}, t. 21 e (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCXLIV. Ms. nr. 2 197.II.14, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data: 1863.

CCXLV. Ms. nr. 2 197.II.109, f. 4^{r}, t. 54 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872.

CCXLVI. Ms. nr. 2 197.II.104, f. 7^{r}, t. 48 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. La v. 1, *lapsus calami*: „lesiora" pentru *lelişoară.*

Numai primele 3 versuri în varianta: ms. nr. 2 197.II. 18, f. 1^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N.N., cl. VI (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Variantă publicată: Pauleti, nr. 128 (ed. I. Muşlca, p. 84; Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Parţial.

CCXLVII. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 3^{r}, t. 40 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CCXLVIII. Ms. nr. 2 197.II.60, f. 1^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUCURESCU VASILE, cl. IV(?). Localitatea: PĂNADE (şi jur), jud. Alba. Data: 1872.

CCXLIX. Ms nr. 2 197.II.3, f. 11^{r}, t. [42 b] (numerotarea noastră). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

CCL. Ms. nr. 2 197.II.56, f. 2^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863.

CCLI. Ms. nr. 2 197.II.126, f. 3^{r}, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEŢANI, jud. Mureş. Data: 1863. Fragment cuprinzînd numai primele două versuri: Ms. nr. 2 197.II. 84, f. 3^{v}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Prezintă diferenţele, v. 1: *Vecină gălbinicioasă*; v. 2: *Ce stai.*

CCLII. Ms. nr. 2 197.II.150, f. 4^{r}–^{v}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOACHIM, cl. V. Localitatea: BĂIŢA, jud. Mureş. Data: 1863. Variantă publicată: Mîndrescu, p. 144 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud.

CCLIII. Ms. nr. 2 197.II.145, f. 2^{r}, t. 18 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872.

CCLIV. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 2 ^{r}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. (În ms. la v. 1: „rodia" (= rază), transcris de noi *rujă.*

CCLV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 22^{v}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale.*

CCLVI. Ms. nr. 2 197.II.12, f. 1^{v}, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea: HĂGHIG, jud. Covasna. Data: 1863.

CCLVII. Ms. nr. 2 197.II.119, f. 7^{v}, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea: CUGIR, jud. Alba. Data: 1868. Destul de apropiată e varianta: Ms. nr. 2 197.II.27, f. 41 ^{v} t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU (?), jud. Alba, Data: 1875. Din ciclul *Doine sau hore de lingă Alba-Iulia.* Diferă la v. 1: *Hei... mureşană*; v. 3: *cercelu.* Fragment contaminat: ms. nr. 2 197.II.114, f. 3^{r}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul *Alte chiuituri.* Face la v. 1: *Ai... mureşană;* omite v. 3 şi adaugă (v. 3–5): *Măi bădiţă, bădişor, / Nu-mi trimite-atîta dor / Pre gurile tuturor.*

CCLVIII. Ms. nr. 2 197.II.117, f. 1^{v}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. Destul de apropiată e varianta: ms. nr. 2 197.II.69, f. 4^{r}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Cu cheile zurăind;* v. 3: *Cu ochiul.*

CCLIX. Ms. nr. 2 197.II.165, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCLX. Ms. nr. 2 197.II.175, f. 2^{v}, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872.

CCLXI. Ms. nr. 2 197.II.56, f. 3^{r}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II.182, f. 3^{v}, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Vai, ce-mi fac mîndrele mele*; v. 2: *Cele.*

CCLXII. Ms. nr. 2 197.II.171, f. 6^{r}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CCLXIII. Ms. nr. 2 197.II.169, f. 1^{v}, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVAN IOAN, cl. VI. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASA, jud. Alba. Data: 1863.

CCLXIV. Ms. nr. 2 197.II.153, f. 2^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PANTEA IOAN, cl. VIII. Localitatea: HĂRŢĂU, jud. Mureş. Data: 1863.

CCLXV. Ms. nr. 2 197.II.140, f. 3^{r}, t. 41 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

CCLXVI. Ms. nr. 2 197.II.6, f. 2^{v}, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător: LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872.

CCLXVII. Ms. nr. 2 197.II.123, f. 4^{v}, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872. La v. 2 şi 3, culegătorul pune între paranteze şi formele articulate: „dragutiu(lu)" şi „mîtiu(lu)".

CCLXVIII. Ms. nr. 2 197.II.164, f. 13^{v}, t. 53 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. Variante publicate: Mîndrescu, p. 132 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud; Bologa, nr. 258 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Hunedoara); Podariu, p. 85 (Localitatea: PINTIC, jud. Cluj); Teculescu' S., 247.

CCLXIX. Ms. nr. 2 197.II.176, f. 2^{r}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE. cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863, Variantă publicată: Teculescu, D., 212.

CCLXX. Ms. nr. 2 197.II.18, f. 1^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N.N., cl. VI (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Variantă publicată: Teculescu, D., 272 (parţial).

CCLXXI. Ms. nr. 2 197.II.24, f. 1^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŞUTEU VASILE, cl. V. Localitatea: or. REGHIN, jud. Mureş. Data: 1872. Variante publicate: Teculescu, S., 200; Cernea, *Cîntece*, nr. 39 (parţial).

CCLXXII. Ms. nr. 2 197.II.164, f. 13^{v}, t. 54 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863.

CCLXXIII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 101^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Chiuituri poporale.*

CCLXXIV. Ms. nr. 2 197.II.14, f. 2^{r}, t. 19 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data: 1863.

CCLXXV. Ms. nr. 2 197.II.142, f. 2 ^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE, cl. V. Localitatea: CIPĂU, jud. Mureş. Data: 1872.

CCLXXVI. Ms. nr. 2 197.II.66, f. 6^{r}, t. 22 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIOBA GAVRIL, cl. VIII. Localitatea: NADĂŞA, jud. Mureş Data: 1867–1868. Fragmentară e varianta: ms. nr. 2 197.II.165, f. 1^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarnik).

Culegător: NOVACU AL. cl. VIII. Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, şi diferă la v. 2: *Că mie-mi;* v. 3—4: *Cine are cap şi vede | Pricepe că nu mi-i de fete;* v. 5 (resp. 3): *Cine are cap şi;* v. 6 (resp. 4): *Vede că.* Variantă publicată: Mîndrescu, p. 96 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud.

CCLXXVII. Ms. nr. 2 197.II.44, f. 2$^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRUIANU ZAHARIE, cl. V. Localitatea: STRAJA, jud. Alba. Data: 1872.

CCLXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.175, f. 4$^{v\cdot}$, t. 47 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872.

CCLXXIX. Ms. nr. 2 197.II.104, f. 3$^{r\cdot}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863.

CCLXXX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 41$^{r\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU(?), jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine şi hore de lîngă Alba-Iulia.* Aproape întocmai e varianta: ms. nr. 2 197.II.86, f. 2$^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: AVRAM IOAN, cl. V. Localitatea: MINŢIU GHERLEI, jud. Cluj. Data: 1863. Face la v. 1: *după;* v. 2: *la iubitul;* v. 3: *nu mi-e.* Variantă publicată: Pop-Reteganul, p. 169, t. 93 (începutul).

CCLXXXI. Ms. nr. 2 197.II.46, f. 1$^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. Aproape întocmai e varianta: ms. nr. 2 197.II.44, f. 1$^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRUIANU ZAHARIE, cl. V. Localitatea: STRAJA, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Păsărea de pre;* v. 2: *tu la mîndra;* v. 4: *Ca şi la lup de o.*

CCLXXXII. Ms. nr. 2 197.II.45, f. 3$^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HANDRA ZAHEI, cl. V. Localitatea: MÎNĂRADE, jud. Alba. Data: 1863. Variantă publicată: Cernea, *Poezii*, nr. 139.

CCLXXXIII. Ms. nr. 2 197.II.68, f. 4$^{r\cdot}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872.

CCLXXXIV. Ms. nr. 2 197.II.14, f. 2$^{r\cdot}$, t. 21 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data: 1863. Aproape identice variantele: ms. nr. 2 197.II.151, f. 2$^{r\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORĂŞAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea: PETRILACA, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Şi muri;* v. 3: *dracu* şi ms. nr. 2 197.II.106, f. 11$^{r\cdot}$, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN, neidentificat. Materialul nelocalizabil. Data: 1868(?). Face la v. 1: *o mîndruliţă;* v. 2: *Şi-o murit;* v. 3: *Ştie,* v. 4: *C-o murit.* Pe margine, Jarník notează sensul lui *jintiţă* (= „gentitia"): „zăr + urda".

CCLXXXV. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 9 $^{v\cdot}$, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

CCLXXXVI. Ms. nr. 2 197.II.73, f. 3$^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEŢELCA, jud. Alba. Data: 1865.

CCLXXXVII. Ms. nr. 2 197.II.123, f. 4$^{v\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872.

CCLXXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.68, f. 3$^{v\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872.

CCLXXXIX. Ms. nr. 2 197.II.81, f. 4$^{r\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „fet'a caduta".

CCXC. Ms. nr. 2 197.II.133, f. 5$^{r\cdot}$, t. 19 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863. Destul de apropiat este fragmentul (primele 3 versuri): ms. nr. 2 197.II.46, f. 4$^{v\cdot}$, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *tetii;* v. 2: *tetea;* v. 3: *Să vă facă.*

CCXCI. Ms. nr. 2 197.II.59, f. 2$^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALEGUŞ, jud. Alba. Data: 1872. Absolut identică e varianta: ms. nr. 2 197.II.84, f. 4$^{v\cdot}$, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872. Ducînd pînă la capăt procesul de localizare, varianta: ms. nr. 2 197.II.28, f. 2$^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V, din aceeaşi localitate şi aceeaşi dată, face la v. 2: *ca-n Lodroman.*

CCXCII. Ms. nr. 2 197.II.140, f. 2$^{v\cdot}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

CCXCIII. Ms. nr. 2 197.II.69, f. 5$^{r\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM, jud. Alba. Data: 1863.

CCXCIV. Ms. nr. 2 197.II.123, f. 2$^{v\cdot}$, t. 14 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUICU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872.

CCXCV. Ms. nr. 2 197.II.163, f. 1$^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea: IGLĂNZEL, jud. Mureş Data: 1872. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 11; la v. 1, transcrie: „să dee". Variantă publicată: Bologa, nr. 651 (Localitatea: ŞPRING, jud. Alba).

CCXCVI. Ms. nr. 2 197.II.176, f. 1$^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CCXCVII. Ms. nr. 2 197.II.181, f. 2 $^{r.-v\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALBU NICOLAE, cl. V. Localitatea: PĂNADE, jud. Alba. Data: 1863.

CCXCVIII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 120$^{v\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Versurele.*

CCXCIX. Ms. nr. 2 197.II.84, f. 1$^{r\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872.

CCC. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 10$^{v\cdot}$, t. [41 d] (numerotarea noastră). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

CCCI. Ms. nr. 2 197.II.73, f. 4$^{r\cdot}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEŢELCA, jud. Alba. Data: 1865. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 51, cu diferenţe la v. 4: *Cînd oamenii toţi* şi semn de întrebare la v. 7, unde transcrie greşit: *beti-le-oiu;* clasifică textul la: „varia".

CCCII. Ms. nr. 2 197.II.126, f. 2 $^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEŢANI, jud. Mureş. Data: 1863.

CCCIII. Ms. nr. 2 197.II.104, f. 6$^{v\cdot}$, t. 45 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863.

CCCIV. Ms. nr. 2 197.II.139, f. 4$^{v\cdot}$, t. 41 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Din ciclul *Chiuituri.* Are clasificarea provizorie a lui Jarník: „batjoc". Mai depărtat fragmentul: ms. nr. 2 197.II.163, f. 2$^{r.-v\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: IGLĂNZEL, jud. Mureş. Data: 1872. Diferă

la v. 2: *dat, dorul de cap;* v. 4: *Ba oi trage-un sac în cap,* cu care se *și* încheie.

CCCV. Ms. nr. 2 197.II.84, f. 2r, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872.

CCCVI. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 9v, t. 20 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil.

CCCVII. Ms. nr. 2 197.II.109, f. 2v, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIȘTEU, jud. Mureș. Data: 1872.

CCCVIII. Ms. nr. 2 197.II. 19, f. 16v, t. 36 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil. În ms. la v. 2: „înmolia" (= înmuia).

CCCIX. Ms. nr. 2 197.II.24, f. 1r, t. 3—4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ȘUTEU VASILE, cl. V. Localitatea: or. REGHIN, jud. Mureș. Data: 1872. Variantă publicată: Mîndrescu, p. 166 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistrița-Năsăud).

CCCX. Ms. nr. 2 197.II.13, f. 2v, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872.

CCCXI. Ms. nr. 2 197.II.164, f. 8v, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. Aproape identică: ms. nr. 2 197.II.83, f. 3v, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARBU PATRICIU, cl. VII, din aceeași localitate și aceeași dată. Din ciclul *Strigări la joc* și cu clasificarea provizorie a lui Jarník: „batj.", deosebindu-se la v. 2: *Dă să nu ne.*

CCCXII. Ms. nr. 2 197.II.13, f. 1r, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. Numai catrenul inițial, la varianta: ms. nr. 2 197.II.111. f. 4r, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863. Diferă la v. 3: *la lacu;* v. 4: *Și-era gata.* Numai ca. trenul final, la varianta: ms. nr. 2 197.II.175, f. 4v, t. 49 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: GIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872. Face la v. 2 (resp. 4): *Și-a fost;* v. 3 (resp. 5): *Am avut;* v. 4 (resp. 6): *Că-n dînsul mă rezemai.* Variante publicate: Pauleti, nr. 270 (ed. I. Mușlea, p. 128; Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba); Theodorescu, p. 134 (Localitatea: or. VULCAN, jud. Hunedoara).

CCCXIII. Ms. nr. 2 197.II.137, f. 3v, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. VII. Localitatea: NUȘENI, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863.

CCCXIV. Ms. nr. 2197.II.27, f. 92v, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Doine sau hore poporale.* Variantă publicată: Papahagi, CCLXXXIX (Localitatea: ȘIEU, jud. Maramureș).

CCCXV. Ms. nr. 2 197.II.114, f. 4v, t. 49 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: GHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul *Alte chiuituri.* Numai primele 4 versuri cuprinde varianta: ms. nr. 2 197.II.132, f. 5v, t. 36 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867. Diferă la v. 2: *pre mîndra;* v. 3: *Și;* v. 4: *de-a mele.* Cu un vers intruzional, varianta: ms. nr. 2 197.II.13, f. 2r, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. Are la v. 2: *M-aș ruga de dumneata;* v. 3 (resp. 2): *S-o spovedești pre mîndra;* v. 4 (resp. 3): *Să nu-i dai canoane.* Variantă publicată: Pop-Reteganul, p. 168, nr. 91 (Banat).

CCCXVI. Ms. nr. 2 197.II.133, f. 4v, t. 17 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureș. Data: 1863. Aproape identică, varianta: ms. nr. 2 197.II.172, f. 2r.-v., t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU, M.. neidentificat.

Materialul este nelocalizabil și nedatabil, care diferă la v. 1: *Bate;* v. 2: *mi-a spovedit;* v. 3: *păcat;* v. 4: *Că de atunci m-a;* v. 5: *M-a;* v. 6: *Că zău, alta mi-am.* Cu numai 6 versuri, varianta: ms. nr. 2 197.II.64, f. 2v, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUȚ CANDID, cl. V. Localitatea: CERGHIZEL, jud. Mureș. Data: 1872. Face la v. 1: *Bate;* v. 3: *Nu știu canon ce;* v. 4: *Că de mine s-o;* v. 5: *S-a lăsat c-o am;* v. 6: *Că de ea m-am săturat.* Destul de apropiată, varianta: ms. nr. 2 197.II.145, f. 1r, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1872. Face la v. 1: *Bate;* v. 2: *Că mi-a;* v. 3: *i-a dat;* v. 4: *Că pre mine m-a;* v. 5: *M-a lăsat și-o;* v. 6: *Iar eu alta mi-am.* Numai cu primele 4 versuri, variantele: ms. nr. 2 197.II.135, f. 1r, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Doamne, bate;* v. 2: *mi-a;* v. 3: *păcat;* v. 4: *Că de-atunci ea.* Ms. nr. 2 197.II.68, f. 2r, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA AILMPIU cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Face la v. 1: *Poate;* v. 4: *Că s-o dus și.* Variante publicate: Mîndrescu, p. 147 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistrița-Năsăud); Millea, nr. 317; Vornicu, nr. 127; D. Pop, Sălaj, nr. 90; Șerb-Cesereanu, nr. 241; Teculescu, S., 53.

CCCXVII. Ms. nr. 2 197.II.111, f. 5r.-v., t. [19 d] (numerotarea noastră). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863. Numai primul distih, în varianta: Ms. nr. 2 197.II.18, f. 2v, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N.N., cl. VI (neidentificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil, cu diferențieri la v. 1: *pe sărutate.*

CCCXVIII. Ms. nr. 2 197.II.56, f. 2r, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. Aproape întocmai, varianta: ms. nr. 2 197.II.19, f. 3r, t. 5 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil și face la v. 2: *Nu-mi trebe nici boi, nici;* v. 3: *Numai ochișori să-mi;* v. 4 (resp. 5): *Pot avea;* v. 5 (resp. 4): *Dacă ochii mi-or.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.81, f. 3v, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863. Face la v. 3: *pre mîndra să-mi;* v. 4: *Că de cumva mi-o;* v. 5: *vom avea.* Varianta: ms. nr. 2 197.II. 73, f. 3r, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEȚELCA, jud. Alba. Data: 1865. Face la v. 3: *pe mîndra să-mi;* v. 4—5: *Că de-oi fi cu mîndra-n pace, / Boi și vacă îmi voi face.* Fragment, cuprinzînd primele 3 versuri: ms. nr. 2 197.II.65, f. 2v, t. 5 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: CEAUȘEANU ALEX., cl. VI. Localitatea: PORUMBENI, jud. Hărghita. Data: 1872. Face la v. 2: *trebe nici boi, nici;* v. 3: *mîndruța să-mi.* Variante publicate: Pauleti, anexa II (ed. I. Mușlea, p. 139; Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud Alba); Bologa, nr. 3 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Hunedoara).

CCCXIX. Ms. nr. 2 197.II.135, f. 2r, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PUNTEANU IOAN, cl. V. Localitatea: VINGARD, jud. Alba. Data: 1872.

CCCXX. Ms. nr. 2 197.II.56, f. 3v, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II.20, f. 2v, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NEMEȘ IOAN JUNIOR, cl. V. Localitatea: POIANA, jud. Cluj. Data: 1863. Diferă la v. 4: *Numai ochii ei să-mi;* v. 5: *Și ce-oi zice eu să facă.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.165, f. 4v, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVAGU AL., cl. VIII. Materialul este nelocalizabil și nedatabil, diferă la v. 3: *Aș iubi;* v. 4: *Numai ochii ei să-mi;* v. 5—6: *Unde-aș mîna-o să meargă / Și ce i-aș zice să-mi facă* Numai catrenul inițial la varianta: ms. nr. 2 197.II.27, f. 41r, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU (?), jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine sau hore, de lîngă Alba-Iulia,* diferă la v. 4: *Ca numai mie să-mi.* Variantă publicată: Millea, nr. 309.

CCCXXI. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 120r, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Versurele.* În ms. la v. 3, *lapsus calami,* la v. 8: „odihna".

CCCXXII. Ms. nr. 2 197.II.111, f. 3v, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863

CCCXXIII. Ms. nr. 2 197.II.111, f. 5^{r}, t. [19 c] (numerotarea noastră). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI, aceeaşi localitate, aceeaşi dată.

CCCXXIV. Ms. nr. 2 197.II.109, f. 3^{v}, t. 34 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872.

CCCXXV. Ms. nr. 2 197.II.24, f. 2^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŞUTEU VASILE, cl. V. Localitatea: or. REGHIN, jud. Mureş. Data: 1872.

CCCXXVI. Ms. nr. 2 197.II.14, f. 1^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEŞ, judeţul Cluj. Data: 1863. În ms. la v. 4, hiperurbanismul: „piselitia", îndreptat de noi în *chisăliţă*.

CCCXXVII. Ms. nr. 2 197.II.118, f. 4^{r}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RUSU AUGUSTIN, cl. V. Localitatea: UIOARA, judeţul Alba. Data: 1863. Elemente concrete de oralitate, la v. 1: *asia;* v. 2: *zupu copile;* v. 3: *lelitio;* v. 4: *na copile nă.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.140, f. 1^{v}, t. 9 c (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 1: *Dă-mi, Doamne;* v. 2: *Patru murgi în grajdul;* v. 3: *Şi o vacă;* v. 4: *Şi o mîndră ca şi-o floare.*

CCCXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 2^{v}, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCCXXIX. Ms. nr. 2 197.II.104, f. 8^{r}, t. 55 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Debutează deosebit, varianta: ms. nr. 2 197.II.141, f. 1^{v}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: CERGHID, jud. Mureş. Data: 1863, făcînd la v. 1 — 2: *Mîndro, mama gîndeşte | Că fată ca tin'nu este;* v. 6: *Dar soarele.* Variante publicate: Bologa, nr. 657 (Localitatea: ŞPRING, judeţul Alba); Cernea, *Floricele*, nr. 154 (Localitatea: MERCHEAŞA, judeţul Braşov: *bade* în loc de *mîndră*).

CCCXXX. Ms. nr. 2 197.II.49, f. 3 ^{r}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FLORIAN ILIE, cl. VI. Localitatea: or. BLAJ (şi jur), judeţul Alba. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II.124, f. 2^{r}, t. 6. (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863. Diferă la v. 2: *La fata;* v. 3: *coasă... ţese.* v. 4: *nu ştie;* v. 5: *De.* Varianta: ms. nr. 2 197.II.84, f. 4 ^{r}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V. Localitatea: LODROMAN, judeţul Alba. Data: 1872. Diferă la v. 2: *La fata;* v. 3: *toarce... ţesă;* v. 4: *nu ştie;* v. 5: *De.* Toate celelalte trei variante din culegere cuprind numai catrenul iniţial, cu deosebirile notate în dreptul fiecăreia: ms. nr. 2 197.II. 174, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MILAGIU VASILE, cl. V. Localitatea: ŞARD, judeţul Alba. Data: 1872. Se deosebeşte la v. 2: *La fata de morăriţă;* v. 4: *Num-atîta;* ms. nr. 2 197.II.109, f. 3^{r}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, judeţul Mureş. Data: 1872, se diferenţiază la v. 2: *La fata de morăriţă;* v. 4: *Dar îmi place.* Ms. nr. 2 197.II.145, f. 2^{v}, t. 22 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP MATEI, cl. V. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1872. Se deosebeşte la v. 2: *La fata de morăriţă;* v. 4: *Numa pentru că-i.* În ms. v. 3 este dispus emistihial. Variantă publicată: Teculescu, D., 273.

CCCXXXI. Ms. nr. 2 197.II.71, f. 2^{v}—3^{r}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872. Variante publicate: Bologa, nr. 392 (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba); Teculescu, S., 470; Doniga, nr. 167, 238.

CCCXXXII. Ms. nr. 2 197.II.136, f. 1^{v}—2^{r}, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BICHIGIU, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Fragmentară (numai 4 versuri) varianta: ms. nr. 2 197.II.64, f. 4^{v}, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUŢ CANDID, cl.V. Localitatea CERGHIZEL, jud. Mureş. Data: 1872. Diferă la v. 1: *Colo-n jos pre subt o vie;* v. 3: *Locu-i bun;* v. 4: *Cu urîta.*

CCCXXXIII. Ms. nr. 2 197.II.165, f. 4^{r}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul nelocalizabil şi nedatabil.

CCCXXXIV. Ms. nr. 2 197.II.127, f. 2^{v}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODEA IOAN, cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1863.

CCCXXXV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 102^{r}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Chiuituri poporale.*

CCCXXXVI. Ms. nr. 2 197.II.68, f. 3^{r}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872.

CCCXXXVII. Ms. nr. 2 197.II.141, f. 1^{v}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: CERGHID, jud. Mureş. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník; „leneosa". Variante publicate: Pauleti, nr. 254 (ed. I. Muşlea, p. 125; Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba); Teculescu, S., 187; Doniga, nr. 246.

CCCXXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 51^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale.*

CCCXXXIX. Ms. nr. 2 197.II.139, f. 4^{r}, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Din ciclul *Chiuituri.*

CCCXL. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 8^{v}, t. 35 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

CCCXLI. Ms. nr. 2 197.II.13, f. 2^{r}, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872.

CCCXLII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 51^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale.*

CCCXLIII. Ms. nr. 2 197.II.28, f. 8^{r}, t. 54 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba. Data: 1872.

CCCXLIV. Ms. nr. 2 197.II.51, f. 21^{r}, t. [15] (numerotarea noastră). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Din ciclul *Din chiuiturile ce le strigă junii români, celebrînd faimosul joc al lui Romul, strămoşul lor.*

CCCXLV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 26^{v}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale.*

CCCXLVI. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 4^{r}, t. 48 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Varianta: ms. nr. 2 197.II.174, f. 3^{r}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MILAGIU VASILE, cl. V. Localitatea: Şard, jud. Alba. Data: 1872, Diferă la v. 1: *maică;* v. 2: *Aşa;* v. 4 lipsă; v. 4 identic cu v. 5; v. 5 (resp. 6): *Stăpînele-s mai.* Variantă publicată: Pauleti, nr. 94 (ed. I. Muşlea, p. 76. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba).

CCCXLVII. Ms. nr. 2 197.II.138, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. V. Localitatea: DRÎMBAR, jud. Alba. Data: 1872 Variantă publicată: Mîndrescu, p. 69—70 (Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud).

CCCXLVIII. Ms. nr. 2 197.II.109, f. 2^{r}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872.

CCCXLIX. Ms. nr. 2 197.II.140, f. 3^{v}, t. 46 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Alba. Data: 1863. Variantă publicată: Papahagi, **CCLXI** (Localitatea: BREB, jud. Maramureş).

CCCL. Ms. nr. 2 197.II.110, f. 3^{r}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VODĂ ŢIGANU AMBROZIU, cl. VI. Localitatea: NOŞLAC, jud. Alba. Data: 1863.

CCCLI. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 34^{v}, t. [2] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Materialul este nelocalizabil. Data: 1875. Din ciclul *Cîntece poporale din Bucovina.*

CCCLII. Ms. nr. 2 197.II.18, f. 2^{r}, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N.N., cl. VI (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCCLIII. Ms. nr. 2 197.II.132, f. 1^{v}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMION. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867. Varianta: ms. nr. 2 197.II.111, f. 4^{r}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863. Diferă la v. 2: *Şede-n c...* şi v. 3: *le cîrligă.*

CCCLIV. Ms. nr. 2 197.II.111, f. 4^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: URZICĂ IOAN, cl. VI. Localitatea: CHILIENI, jud. Covasna. Data: 1863.

CCCLV. Ms. nr. 2 197.II.163, f. 2^{v}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORBEANU ROMUL, cl. VI. Localitatea: ICLĂNZEL, jud. Mureş. Data: 1872. Variantă publicată: Bologa, nr. 135 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Alba: *preoteasa* în loc de *fata popii*).

CCCLVI. Ms. nr. 2 197.II.18, f. 2^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N.N., cl. VI (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCCLVII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 109^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. Din ciclul *Poezii.*

CCCLVIII. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 2^{r}, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CCCLIX. Ms. nr. 2 197.II.140, f. 1^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

CCCLX. Ms. nr. 2 197.II.79, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data: 1863.

CCCLXI. Ms. nr. 2 197.II.182, f. 7^{v}—8^{r}, t. 38 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872.

CCCLXII. Ms. nr. 2 197.II.1, f. 2^{r}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IANCU DIMITRIE, cl. V. Localitatea: BOBÎLNA, jud. Hunedoara. Data: 1863. Defectivă varianta: ms. nr. 2 197.II.177, v. 2^{r}—^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU VASILE, cl. VII. Localitatea: OBREJA, jud. Alba. Data: 1863. Are clasificarea provizorie: „fric'a de pop'a", diferă la v. 1: *Chiuire-aş;* v. 2: *Că m-a;* v. 3: *Da;* v. 4 lipsă, v. 4—5 identice cu v. 7—8; v. 6 (resp. 5): *că-s la joc;* v. 7 (resp. 6): *Mi-ar face pielea.* Variantă publicată (acefală): Cernea, *Floricele,* nr. 380 (Localitatea: DĂIŞOARA, jud. Braşov: *badea* în loc de *popa*).

CCCLXIII. Ms. nr. 2 197.II.132, f. 1^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867 Variantă publicată: Cernea, *Floricele,* nr. 423 (Localitatea: COBOR, jud. Braşov).

CCCLXIV. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 2^{r}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CCCLXV. Ms. nr. 2 197.II.124, f. 2^{v}, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud. Alba. Data: 1863.

CCCLXVI. Ms. nr. 2 197.II.138, f. 3^{v}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOSIF, c. V. Localitatea: DRÎMBAR, jud. Alba. Data: 1872.

CCCLXVII. Ms. nr. 2 197.II.109, f. 4^{r}, t. 53 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VICIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872.

CCCLXVIII. Ms. nr. 2 197.II.11, f. 2^{r}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: GIURGIU TEODOR, cl. VIII. Localitatea: LUNA, jud. Cluj. Data: 1863. În ms. la v. 4, fonetism local: „gina" (= *vină*).

CCCLXIX. Ms. nr. 2 197.II.186, f. 2 ^{v}, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător: TÎRNĂVEANU IOAN, cl. V. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863.

CCCLXX. Ms. nr. 2 197.II.106, f. 2^{r}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU-NEGRU IOAN, neidentificat. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868 (?).

CCCLXXI. Ms. nr. 2 197.II.28, f. 8^{r}, t. 53 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TRIFU IOAN, cl. V. Localitatea: LODROMAN, jud. Alba.. Data: 1872. Aproape identică este varianta: ms. nr. 2 197.II.84, f. 4^{r}, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BĂCILĂ VASILE, cl. V., din aceeaşi localitate şi la aceeaşi dată. Diferă la v. 4: *drăguţă.* Variante publicate: Pauleti, nr. 107 (ed. I. Muşlea, p. 79; Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba); Bologa, nr. 371 (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba).

CCCLXXII. Ms. nr. 2 192. II.54, f. 1^{v}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863. Variantă publicată: Pauleti, nr. 237 (ed. I. Muşlea, p. 120; Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba: parţial).

CCCLXXIII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 30^{r}, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Doine şi hore.*

CCCLXXIV. Ms. nr. 2 197.II.123, f. 4^{v}, t. 31 (numetoarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872.

CCCLXXV. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 11^{r}, t. [42 c] (numerotarea noastră). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

CCCLXXVI. Ms. nr. 2 197.II.17, f. 4^{v}, t. [14 b] (numerotarea noastră). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil. Data: 1870. Pe margine, de mîna lui Jarník, versurile: *Nu me calcá pre opinci | Că te-oi face să le lingi.*

CCCLXXVII. Ms. nr. 2 197.II.165, f. 4^{r}, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII. Materialul nelocalizabil şi nedatabil. Variantă publicată: Pauleti, nr. 145 (ed. I. Muşlea, p. 91. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba: începutul).

CCCLXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.64, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea: CERGHIZEL, jud. Mureş. Data: 1872. La v. 4, Jarník şterge cu creionul cuvîntul *padure* şi scrie *turma.*

CCCLXXIX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 22^{v}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Din ciclul *Chiuituri poporale.* Variantă publicată: *Desmireanu,* nr. 230.

CCCLXXX. Ms. nr. 2 197.II.165, f. 3^{v}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: NOVACU AL., cl. VIII (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

CCCLXXXI. Ms. nr. 2 197.II.13, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI. Localitatea: MICĂSASA, jud. Sibiu. Data: 1872. Variantă publicată: Pauleti, nr. 244 (ed. I. Muşlea, p. 122. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba.

CCCLXXXII. Ms. nr. 2 197.II.13, f. 1^{r}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA VASILE, cl. VI, aceeaşi localitate, aceeaşi dată.

CCCLXXXIII. Ms. nr. 2 197.II.72, f. 2^{v}, t. 19 (numerotarea culegătorului). Culegător: CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea: DEAJ, jud. Mureş. Data: 1872.

CCCLXXXIV. Ms. nr. 2 197.II.176, f. 1 ^{v}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CCCLXXXV. Ms. nr. 2 197.II.110, f. 2^{v}, t. 5 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: VODA ŢIGANU AMBROZIU, cl. VI. Localitatea: NOŞLAC, jud. Alba. Data: 1863.

CCCLXXXVI. Ms. nr. 2 197.II.109, f. 4 ^{r}, t. 48 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VIGIU ALEXIU, cl. V. Localitatea: AGRIŞTEU, jud. Mureş. Data: 1872.

CCCLXXXVII. Ms. nr. 2 197.II.106, f. 11^{r}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN (neidentificat). Materialul e nelocalizabil. Data: 1868(?).

CCCLXXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 4^{v}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. În ms. la v. 2: „sum".

CCCLXXXIX. Ms. nr. 2 197.II.127, f. 2^{v}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODEA IOAN, cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: Ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 9, în care transcrierea e aproape identică: v. 1: *bădiţo;* v. 3: *c-on pahar;* v. 4: *l-ei bea;* editorul adaugă însă la început versul invocativ: *Foaie verde măr sălciu* şi clasifică textul la: „varia".

CCCXC. Ms. nr. 2 197.II.117, f. 2^{r}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud Mureş. Data: 1872.

CCCXCI. Ms. nr. 2 197.II.184, f. 7^{v}, t. 38 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „nu lia pre cene nu-i place".

CCCXCII. Ms. nr. 2 197.II.133, f. 8^{r}, t. 37 (numerotarea culegătorului). Culegător: PREGUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureş. Data: 1863.

CCCXCIII. Ms. nr. 2 197.II.126, f. 3^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEŢANI, jud. Mureş. Data: 1863.

CCCXCIV. Ms. nr. 2 197.II.46, f. 2^{v}, t. 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872.

CCCXCV. Ms. nr. 2 197.II.187, f. 2^{v}, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE. cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863.

CCCXCVI. Ms. nr. 2 197.II.80, f. 2^{r}, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863.

CCCXCVII. Ms. nr. 2 197.II.122, f. 2^{v}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SURDESCU D., cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1872. Absolut identică e varianta: ms. nr. 2 197.II.8, f. 1^{v}, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MAGAVEI IOAN, cl. VI, din aceeaşi localitate şi la aceeaşi dată.

CCCXCVIII. Ms. nr. 2 197.II.149, f. 5^{v}, t. 15 (numerotarea culegătorului). Culegător: POP VASILE JUNIOR, cl. V. Localitatea: DUMBRAVA, jud. Alba. Data: 1863. Aproape întocmai varianta: ms. nr. 2 197.II. 140, f. 3^{r}, t. 41 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă la v. 1: *D-aşa zic;* v. 3: *Apoi dacă oi găta.* Variante publicate: Bologa, nr. 216 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Hunedoara; Theodorescu, p. 142 (Localitatea: SÎNGEORZ, jud. Bistriţa-Năsăud); D. Pop, Sălaj, nr. 77.

CCCXCIX. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 3^{r}, t. 37 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CD. Ms. nr. 2 197.II.46, f. 4^{v}, t. 30 (numerotarea lui Jarník). Culegător: HERŢEAGĂ VASILE, cl. V. Localitatea: OCNIŞOARA, jud. Alba. Data: 1872. Variante publicate: Bologa, nr. 159 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Hunedoara); Teculescu, S., 58.

CDI. Ms. nr. 2 197.II.142, f. 2^{v}, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP VASILE, cl. V. Localitatea: GIPĂU, jud. Mureş. Data: 1872.

CDII. Ms. nr. 2 197.II.182, f. 5^{r}, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872.

CDIII. Ms. nr. 2 197.II.123, f. 2^{v}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIŞOARA, jud. Cluj. Data: 1872.

CDIV. Ms. nr. 2 197.II.155, f. 3^{v}, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRAŞĂU, jud. Mureş. Data: 1872. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 71, cu transcrierea absolut exactă; textul a fost clasificat la: *var*[ia]; în dreptul lui *sorească,* semn de întrebare şters ulterior.

CDV. Ms. nr. 2 197.II.184, f. 21^{v}, t. 111 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

CDVI. Ms. nr. 2 197.II.128, f. 4^{r}, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător: RADU ALEXANDRU, cl. V. Localitatea: TELEAC, jud. Mureş. Data: 1872.

CDVII. Ms. nr. 2 197.II.117, f. 3^{r}, t. 32 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ROMAN P. NICOLAE, cl. VI. Localitatea: ERNEI, jud. Mureş. Data: 1872. La v. 1: „tua".

CDVIII. Ms. nr. 2 197.II.54, f. 2^{v}, t. 31 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

CDIX. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 13 ^{r}., t. 65 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872. Aproape identică varianta: ms. nr. 2 197.II.126, f. 2^{r}, t. 6 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEŢANI, jud. Mureş. Data: 1863. Diferă numai la v. 4: *De m-oi mai iubi.* Variante publicate: Bologa, nr. 124 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Hunedoara), nr. 370 (Localitatea: MESENTEA, jud. Alba), nr. 774 (Localitatea: GEOAGIU DE JOS, jud. Hunedoara).

CDX. Ms. nr. 2 197.II.80, f. 4^{r}, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARNA GEORGE, cl. VIII. Localitatea: ICLOD, jud. Alba. Data: 1863.

CDXI. Ms. nr. 2 197.II.81, f. 1^{v}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863.

CDXII. Ms. nr. 2 197.II.3, f. 15^{v}, t. 53 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAȘ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROȘIA DE SECAȘ, jud. Alba. Data: 1872.

CDXIII. Ms. nr. 2 197.II.68, f. 3^{v}, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Ultimul vers este indescifrabil. S-a păstrat copia personală a lui Jarník, ms. nr. 2 197.II. 115, fișa nr. 41, cu transcrierea absolut exactă. Cuvîntul indescifrabil e transcris *găvălie* (repetîndu-l pe cel din versul anterior) și poartă un semn de întrebare.

CDXIV. Ms. nr. 2 197.II.108, f. 8^{r}, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: VULCAN IOAN, cl. VII. Localitatea: or. BLAJ, jud. Alba. Data: 1863. Aproape întocmai e varianta: ms. nr. 2 197.II.172, f. 2^{v}., t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M. (neidentificat). Materialul nelocalizabil și nedatabil, care diferă la v. 2: *mi-i acuma;* v. 3: *De-ați mai crede ție.* Variantă publicată: Bologa, nr. 607 (Localitatea: PÎCLIȘA, jud. Alba).

CDXV. Ms. nr. 2 197.II.175, f. 2^{v}, t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOISE IOSIF, cl. VI. Localitatea: CIUGUZEL, jud. Alba. Data: 1872.

CDXVI. Ms. nr. 2 197.II.47, f. 1^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: FOLEA NICOLAE, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863.

CDXVII. Ms. nr. 2 197.II.172, f. 5^{r}, t. 24 (numerotarea culegătorului). Culegător: MICU M. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil și nedatabil. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fișa nr. 52, cu transcrierea corectă și clasificarea între: *fragm*[ente].

CDXVIII. Ms. nr. 2 197.II.133, f. 6^{r}, t. 27 (numerotarea culegătorului). Culegător: PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea: BUDIU MIC, jud. Mureș. Data: 1863.

CDXIX. Ms. nr. 2 197.II.168, f. 2^{r}, t. 8 (numerotarea culegătorului). Culegător: NEGRUȚIU F. IOAN, cl. V. Localitatea: SUGUTARD, jud. Cluj. Data: 1872.

CDXX. Ms. nr. 2 197.II.65, f. 2^{v}, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: CEAUȘEANU ALEX., cl. VI. Localitatea: PORUMBENI, jud. Harghita. Data: 1872.

CDXXI. Ms. nr. 2 197.II.127, f. 2^{v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODEA IOAN, cl. V. Localitatea: TĂT ÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1863.

CDXXII. Ms. nr. 2 197.II.123, f. 2^{r}, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIȘOARA, jud. Cluj. Data: 1872.

CDXXIII. Ms. nr. 2 197.II.140, f. 3^{v}, t. 45 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIORENȘTI, jud. Mureș. Data: 1863.

CDXXIV. Ms. nr. 2 197.II.42, f. 2^{r}, t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: GRAMA AMBROZIU, cl. V. Localitatea: MANIC, jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1872.

CDXXV. Ms. nr. 2 197.II.123, f. 1^{r}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: SUCIU VASILE, cl. V. Localitatea: VĂLIȘOARA, jud. Cluj. Data: 1872. Fragmentară varianta: ms. nr. 2.197.II.132, f. 4^{r}., t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP SIMEON. Localitatea: BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data: 1863—1867. Face la v. 1: *De ctndu-s fetele c...*; v. 3: *Fără* [indescifrabil].

CDXXVI. Ms. sr. 2 197.II.85, f. 1^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BANFI OCTAVIU, cl. V. Localitatea: ȘOMOȘTELNIC, jud. Mureș. Data: 1872.

CDXXVII. Ms. nr. 2 197.II.14, f. 1^{v}, t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEȘ, jud. Cluj. Data: 1863.

CDXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.86, f. 2^{r-v}, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: AVRAM IOAN, cl. V. Localitatea: MINȚIU GHERLEI, jud. Cluj. Data: 1863.

CDXXIX. Ms. nr. 2 197.II.51, f. 5^{v}, t. [4] (numerotarea noastră). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Din ciclul *Din strigările ce le zic junii români, celebrînd faimosul salt al lui Romul.*

CDXXX. Ms. nr. 2 197.II.51, f. 6^{r}, t. [5] (numerotarea noastră). Același culegător, aceeași localitate, aceeași dată. Variantă publicată: Teculescu, S., 551.

CDXXXI. Ms. nr. 2 197.II.114, f. 2^{v}, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872.

CDXXXII. Ms. nr. 2 197.II.182, f. 7^{v}, t. 37 (numerotarea culegătorului). Culegător: ARON DIONISIE, cl. V. Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1872.

CDXXXIII. Ms. nr. 2 197.II.22, f. 2^{r}, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: or. HUNEDOARA. Data: 1872. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fișa nr. 37, cu transcrierea absolut corectă.

CDXXXIV. Ms. nr. 2 197.II.68, f. 4^{r}, t. 29 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872.

CDXXXV. Ms. nr. 2 197.II.21, f. 4^{r}, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N^{n} (neidentificat, sigla lui Jarník). Materialul este nelocalizabil și nedatabil.

C. BALADE

I. Ms. nr. 2 197.II.127, f. $1^{v'}-2^{r'}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODEA IOAN, cl. V. Localitatea: TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu transcrierea relativ corectă. La v. 1 şi 2 transcrie: *îngheaţă;* v. 3: *Că-ngheaţă;* v. 6: inventează un nume pentru soră, *Fimica*, provenind de la lecţiunea greşită a v. 7, unde este *fie-mi a mea* şi nu *Fimica mea;* v. 11: *nu isprăvi;* v. 22: *l-ai mestecat;* v. 23: *ai supărat;* v. 25: *i cunună* (vezi Amzulescu, nr. 1, tip II).

II. Ms. nr. 2 197.II.140, f. $2^{r'}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. În culegere se mai află două variante, pe care le transcriem în întregime:

a) Ms. nr. 2 197.II.43, f. $2^{v'}$, t. 10 b (numerotarea lui Jarník). Culegător: GRAUR ZAHEI, cl. V. Localitatea: POARTA, jud. Mureş. Data: 1872.

Sus pe dealu Nistrului,
Da-i de lature de drum,
Ardu două luminele.
Ziua ninge, noaptea plouă,
Să le stingă pe-amîndouă.
Că-acele nu-s luminele,
C-alea-s ochii şerpelui
Că tot mîncă la-un voinic.
Jumătate l-au mîncat,
Jumătate nu-l mai poate
De cuţite ascuţite,
De paloşe ruginite,
De curele înţintate,
De cusăturile cele multe,
De nouă surori cusute.

S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, care diferă la v. 8: **Că** *el;* v. 10: *nu-l mai* **pot**; la v. 2 după *Da-i* şi la v. 13, după *înţintate*, pune semne de întrebare.

b) Ms. nr. 2 197.II.106, f. $1^{r'}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANGU NEGRU IOAN (neidentificat). Materialul este nelocalizabil. Data: 1868(?).

Pe drumul Sibiului,
Multă-i floarea soarelui.
Da nu-i floarea soarelui,
Că-i un ochi a şerpelui.
Şerpele stă-ncolăcit,
Tot suge la un voinic.
L-au supt mai de jumătate
Şi acuma nu-l mai poate,
De curele, de ţintate
Şi de brîne ferecate.
Iacă-un om trece pe drum,
Şerpele din grai grăia:
— Omule, caută-ţi drumul,
Că eu de m-oi mînia,
Eu pre-acesta l-oi lăsa
Şi de tin'm-oi apuca,
Că de cînd maica l-o băiat,
De-atunci mie mi l-o dat.

S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, care diferă la v. 10: *deţintate;* v. 18: *mi l-au dat;* semn de întrebare la v. 10 după *deţintate*. Variante publicate în aceeaşi formă fragmentară: Pop-Reteganul, p. 43—44, t. 14 (Localitatea: BOUŢARI, jud. Caraş-Severin); Cocişiu, p. 471 (Localitatea: VULCAN, jud. Braşov. Data: 1933) (Vezi Amzulescu, nr. 7).

III. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $49^{r'}-51^{r'}$, t.: *Codreanul florilor şi calul lui*. Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. După v. 22, 61 şi 113, împărţire în strofe; clasificarea culegătorului: „Balada poporala". (Vezi Amzulescu, nr. 22).

IV. Ms. nr. 2 197.II.19, f. $3^{v'}-5^{r'}$, t. 8: *Boghiţa*. Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Însemnări Jarník: la v. 13 scrie pe margine: „tota vera noue ori"; la v. 26: *Sicriu, sicriutiulu mieu;* subliniază v. 62; la v. 89 şterge cu creionul *e st muritu* şi înlocuieşte întregul vers cu: *si-amendoue s-e st stinsu*. Variantă publicată: Cocişiu, p. 454—455 (Localitatea: ŞALCĂU, jud. Sibiu. Data: 1930) (Vezi Amzulescu, nr. 26).

V. Ms. nr. 2 197.II.139, f. $2^{v'}-3^{r'}$, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863 (Vezi Amzulescu, nr. 54).

VI. Ms. nr. 2 197.II.190, f. $2^{r'}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegătorul este anonim, iar materialul nelocalizabil şi nedatabil. La v. 44, adaosul nostru. Cea de-a doua variantă din culegere o transcriem în întregime: ms. nr. 2 197.II.121, f. $3^{r'}-4^{v'}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCIU IOAN, cl. VIII. Localitatea: STRAJA, jud. Alba. Data: 1863.

Bate vîntu-ntr-o cicoare,
Din ce bate, din ce-nfloare
Mai mult noaptea pe răcoare?
Da d-anume ce voinic,
Dar Mîrza viteazul.
Şede-mi mama Mîrzei
În grădina temniţei,
Tot coase şi-nchindiseşte
Şi pre Mîrza-l tot jeleşte,
Şi din grai aşa grăieşte:
— Mîrzo, Mîrzo, dragu maicii,
De cînd eu mi te-am d-avut,
Bine n-am mai cunoscut.
Mîrza din grai grăia:
— Dragă, măiculiţa mea,
De-i hi făcut v-on bine,
Tu să faci şi-acum cu mine.
Să te duci la domnu meu,
Departe să-ngenunchezi,
De-aproape să-i cuvintezi
Şi din grai că să grăieşti:
— Oi, domnule Ştefan Vodă,
Slobozi-mi pre Mîrza meu.
— Ai, da-aş îl slobozim.
Că bărdaşi fac furcile
Şi ţigani piroanele.
Măicuţa-sa că s-o luat,
Tot plîngînd şi jeluind
Şi pre Mîrza dojenind,
Şi la Mîrza mi-o venit,
Şi din grai că mi-o grăit:
— Mîrzo, Mîrzo, dragu maicii,
Iacă ce-o zis domnu tău,
Că bărdaşi fac furcile
Şi ţigani piroanele.
Mîrza din grai îmi grăi:
— Ai, măicuţă, draga mea,
De-i hi făcut v-on bine,
Tu să faci iară cu mine.
Să te duci, măicuţa mea,
În funduţu grajdului
Şi s-aduci murguţu meu,
Înfrînat cu nouă frîne
Şi-nşelat cu nouă şei.
Ai, măicuţă-sa s-o dus
Şi murguţu l-o adus.
Şi Mîrza că s-o luat
Şi pre cal că s-o ţipat
Şi din grai aşa grăi:
— Rămîi, maică, sănătoasă,
Ca şi-o violă frumoasă.
Ea din grai c-aşa-mi grăi:
— Să meri, Mîrzo, sănătos,
Cum eşti viteaz şi frumos.
Ai, da Mîrza că s-o dus
Şi s-o dus la domnu-so
Şi din grai că mi-o grăit:
— Ai, domnule, Ştefan Vodă,
Ai feciori să-mi stea-nainte
Şi murguţ să mă ajungă?
Domnu-so din grai grăi:
— N-am feciori să-ţi stea nainte,
Nici murguţ să te ajungă,
Că măicuţa murgului
E-n vîrfuţul muntelui
Şi-i greoaie de-a făta
Şi n-o pociu alerga.

În toate cazurile (v. 6, 12, 30, 31, 36, 52, 58), pentru *mi*, culegătorul scrie *ny*. Variantă publicată: Cocişiu, p. 475 (Localitatea: VULCAN, jud. Braşov. Data: 1933) (Vezi Amzulescu, nr. 88).

VII. Ms. nr. 2 197.II.78, f. $1^{r.-v.}$, t. 2 (numerotarea culegătorului). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII.

Localitatea: or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data: 1863. Titlul piesei *Toma Halemoş din Ţara de Jos*. Jarník subliniază cu creionul la v. 11: „pre drumu". La v. 1, 2, 4, interjecţia „oiu" e dublată în paranteză de „oh" (Vezi Amzulescu, nr. 89).

VIII. Ms. nr. 2 197.II.17, f. 3^{v}, t. 19: *Stanciul voinicul*. Culegătorul anonim, iar textul nelocalizabil. Data: 1870. Numerotarea e a culegătorului. (Vezi Amzulescu, nr. 94).

IX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 27^{v}—28^{r}, t. [6] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875. Variantă publicată: Cocişiu, p. 430 (Localitatea: BUIA, jud. Sibiu. Data: 1938) (Vezi Amzulescu, nr. 96).

X. Ms. nr. 2 197.II.147, f. 1^{r}—$v^{\cdot}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOSIF, cl. VI. Localitatea: or. BLAJ, jud. Alba. Data: 1863. Transcriem în continuare cea de-a doua variantă din culegere: ms. nr. 2 197.II.148, f. 2^{r}—3^{r}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP LADISLAU, cl. VII. Localitatea: or. BLAJ, jud. Alba. Data: 1863.

Jos la Ţara Românească,
La o crîşmă boierească,
Beau boierii, nu prea beau
Şi pre Radu-l pomeneau.
Maică-sa Radului
Ea merea şi asculta
Ce boierii cuvînta
Şi la Radu alerga,
Şi din gură cuvînta:
— Radule, fiuţu meu,
Mai lasă-te din hoţie,
Că te-om găsi-n puşcărie;
Mai lasă-te din furat,
Că te-om găsi spînzurat.
Radu seama nu punea,
Armele şi le gătea
Şi cu turcu se-ntîlnea.
Toţi cu puştile au dat,
Radu pieptu l-o-nturnat
Şi din gură-au cuvîntat:
— Turcule, viteazule,
De vrei să mai fii în lume.
Turcu mai vîrtos strîga:
— Daţi, feciori, nu vă slăbiţi,
De vi-i voia să trăiţi.
Şi Radu s-a mîniat,
S-au apucat de tăiat.
Cînd era colo sub soare,
Nu mai erau turci în ţară.

(Vezi Amzulescu, nr. 161).

XI. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 3^{r}, t. 6. Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Jarník subliniază v. 2: *dugenii* şi v. 3: *chizesiu*. Transcriem în continuare textul celei de-a doua variante din culegere: ms. nr. 2 197.II.19, f. 7^{r}—$v^{\cdot}$, t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

Mult mă mustră ungurii
Că le-am furat eu caii.
Io caii nu i-am furat,
Că caii i-am cumpărat
Din tîrg de la popa Vlad.
Nice un ban nu i-am dat,
Fără chizeş mi-am băgat
Pre stîlpuţul porţii
La mijlocul nopţii.
Popa cîndu s-o sculat,
Caii nu şi i-o aflat
Şi din gură-o cuvîntat:
— Pune, preuteasă,-n traistă,
Că caii nu mi-s acasă.
Şi s-o luat pre uliţă,
S-o-ntîlnit c-o copiliţă,
Culegea la romoniţă
Şi ţîpa preste uliţă.
— Bună ziua, copiliţă,
Dumneata eşti popii drăguţă,
N-ai văzut trecînd pe-aici
Trei voinici cu trei cai murgi?
Unul roşu ca focul,
Unul sur ca porumbul,
Unul negru ca corbul...
Ea din grai aşa-o grăit:
— Alelei, popă nebun,
Ce caţi caii p-îngă drum?
Cîndu ziu se făcea,
Tri voinici pre-aici trecea.
Tri voinici cu tri cai murgi.
Unul cu coama mare,
Era pre dînsul călare,
Semăna cu-a dumitale.

Jarník subliniază cuvîntul: „romonitiai" (v. 17) (Vezi Amzulescu, nr. 175).

XII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 23^{r}, t. [6] (numerotarea noastră). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTIU, jud. Alba. Transcriem în continuare textul celor 6 variante şi fragmente din culegere:
a) Ms. nr. 2 197.II.6, f. 4^{r}—$v^{\cdot}$, t. 21 (numerotarea culegătorului). Culegător: LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872.

Într-o verde grădinuţă
Şede-o albă copiliţă.
Dar ea şede adormită
Cu covor roşu-nvălită,
Sub umbră de trandafir,
Pre scaun de calomir.
Pre-acolo un june trece,
Ea cu ochii îl petrece,
Din inimă greu oftează
Şi din gură cuvînteză:
— Fată eşti, nevastă eşti,
Ceea ce mi te iveşti?
— Nici nu-s fată, nici nevastă,
Acuma de astă dată,
Fără-s floare de pre mare,
Cîn-mă vede-ndată moare.
— De eşti floare de pre mare,
Eu sînt brumariul cel mare,
Mă culc sara lîngă floare.
Dacă dă un pic de soare,
Vestejeşte biata floare...

b) Ms. nr. 2 197.II.184, f. 22^{v}—23^{v}, t. 117 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea: OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data: 1863.

Colo jos pre lîngă Tisă,
Mîndra mea merge deşcinsă,
Prin ierbuţă pînă-n brîu,
Ţiind murguţul de frîu,
Murg voinic şi pintenog,
Priponit prin busuioc.
Şi mîndruţa cum mergea,
Tot din grai aşa grăia:
— Busuiocul l-aş plivi,
Mă tem că m-oi zăbovi.
Dar l-oi smulge şi m-oi duce
Pînă dincolo de cruce.
Cine-a veni să mă ieie,
Meargă tatei să mă ceie,
Că părinţi-mi poruncesc
Cu cine să mă iubesc,
Cu urît să nu trăiesc,
Că-s o floare de pre mare,
Cine-mi cată-n faţă moare...
— Is brumariul cel mai mare,
Ce mă pun seara pre floare,
Pîn-mă soarbe mîndrul soare...

S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu transcrierea corectă. O singură lecţiune greşită: v. 6: *prigonit*.
c) Ms. nr. 2 197.II.140, f. 2^{r}, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. În B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, s-a păstrat copia cîntecului. Nu este nici de mîna lui Jarník, nici de a lui A. Bîrseanu. Deoarece între cele două transcrieri există un mare număr de deosebiri importante, am transcris ambele texte:

Originalul:

Da-n cea grădină-nflorită,
Este-o copilă-adormită.
Dar badea pre-acolo-mbla
Şi tot una o-ntreba:
— Fată eşti, nevastă eşti,
De cu mine nu grăieşti?
Dar fata din grai grăi:
— Nice-s fată, nice-s nevastă,
Fără-s floare de pre mare,
Cine mă iubeşte, moare.

Copia B.O.S., ms. Pop-Reteganul:
În cea grădină-nflorită
Sta o copilă-adormită,
Badea pe-acolo umbla
Şi mereu o întreba:
— Fată eşti, nevastă eşti
De cu mine nu grăieşti?
— Nici-s fată, nici nevastă,
Fără-s floare de pe mare,
Cine mă iubeşte, moare.

d) Ms. nr. 2 197.II.82, f. 2^{r}, t. [2 b] (numerotarea noastră). Culegător: BLAGA PAUL, cl. VIII. Localitatea: FĂRĂGĂU, jud. Mureş. Data: 1863.

În cei verde grădinuţă
Şade-o albă copiliţă.

De păzit, cine-o păzește?
O păzește-on coconaș.
De lacrămi de-abia zărește,
De suspin de-abia grăiește:
— D-ale, dalbă copiliță,
Fată ești, nevastă ești?
— Nici nu-s fată, nici nevastă,
Fără floare de pe mare...
— Și brumariul cel mai mare,
Toate florile-oi bruma,
Numa una n-oi lăsa,
Și-acela ești dumneata,
Numa nu ne știm vorba.

Culegătorul notează: „pe campie e in usu mai desu".

e) Ms. nr. 2 197.II.59, f. 3^{r}, t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BUZDUGAN MILITON, cl. V. Localitatea: ALECUȘ, jud. Alba. Data: 1872.

Strigă veghetor din vie:
— Ho, ha, ho, lele Mărie!
Fată ești, nevastă ești,
O'din cer picată ești?
— Ba nu-s fată, nici nevastă,
Nici din cer nu sînt picată,
Că io-s făcută din floare,
Cine mă iubește, moare.
Iubește-mă dumneata,
De ți-ai urît viața!

f) Ms. nr. 2 197.II.126, f. 3^{v}, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ȚĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEȚANI, jud. Mureș. Data: 1863.

Strigă veghetori din vie:
— Fată ești, nevastă ești?
— Io nu-s fată, nici nevastă,
Că io-s floarea florilor,
'N calea veghetorilor.

Textul poartă clasificarea provizorie a lui Jarník: „mandria" (vezi Amzulescu, nr. 235).

XIII. Ms. nr. 2 197.II.82, f. 3^{v}—4^{r}, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător: BLAGA PAUL, cl. VIII. Localitatea: FĂRĂGĂU, jud. Mureș. Data: 1863. Jarník subliniază v. 10—11; la v. 10 schimbă pe „sóre" în „stele"; v. 41 și 52 le dispune emistihial. Finalul: „espresiuni invelite". Nota culegătorului: „e in usu pe campie" (Vezi Amzulescu, nr. 240).

XIV. Ms. nr. 2 197.II.164, f. 3^{r}-^{v}, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. În culegere încă alte 8 variante, pe care le transcriem în întregime în continuare:

a) Ms. nr. 2 197.II,176, f. 1^{r}-^{v}, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător. MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOȘTAT, jud. Alba. Data: 1863.

Prin grădina lui Valean,
Semănat-am măghiran.
Măghiranul răsărea,
Valean rău se bolnăvea
Și pe murgă se suia,
Și pe cale că-mi pleca
Să-și vază ibomnica
Pre Ileana Cosînzeana.
Da Ileana, c... mare,
Scoate capul pe fereastră:
— Intră, Vălene, în casă
Că cafeiu-i pus pe masă
Și rosolea în fereastră.
Cînd Vălean că mi-o intrat,
Din cafei și-a îmbucat
Și din rosole-a gustat,
Vălean rău s-a bolnăvit
Și pre ușă a ieșit,
Și pre murga s-o suit.
— Deschide-mi, maico, poarta!
— Eu ți-am spus, Vălene, bine,
Că c... te pun bine.
— Măi Ioane, slugă bună,
Suie-te pe murga sură
Și te du la vrăjitori,
Să-mi vrăjească să nu mor.
Cînd era la miezul nopții,
Vălean trăgea chinul morții;
Cînd era de către ziuă,
La Vălean ținea lumină;
Cînd era în ziua albă,
Venea fete și feciori
Tot cu brațele cu flori.
Cîntă cucu-n vîrf de cruce,
Pe Vălean la groapă-l duce;
Cîntă cucul pe fîntînă,
Pe Vălean trage țărînă.

b) Ms. nr. 2 197.II.178, f. 2^{r}-^{v}, t. 1 (numerotarea lui Jarník): *Versul lui Văleanu*. Culegător: MĂRCULEȚ IOAN, cl. VI. Localitatea: CERGĂU MARE, jud. Alba. Data: 1863.

Ticălosul de Vălean,
Cînd venea dumineca,
El frumos se mai găta,
Prin sat la vale-o lua,
Cîte mîndre le-ntîlnea
Cu toate îmi povestea.
Numai mîndruleana lui
Scoate capul pre fereastră
Și din grai așa grăia:
— Intră tu, Vălene, -n casă,
Că cafeu-i gata-n masă
Și rogoșu în fereastă.
Văleanu-n casă-o intrat
Din rozoliș-o-nchinat
Și din cafei o gustat,
Dar prin cap l-o junghiat.
Către casă și-o plecat,
De la poartă o strigat:
— Maico, măiculeana mea,
Da așterne patul meu,
Că mă doare capul rău.
Maică-sa din grai grăia:
— Și ți-am spus Vălene, spus,
C... capul ți-o pus
Și ți-am spus și ți-oi mai spune,
C... capul ți-or pune!
Cîntă cucul pre pelin,
Din Vălean cură venin;
Cîntă cucul jos pre nalbă,
Din Vălean cură otravă;
Cîntă cucu-n vîrf de nuc,
Pre Vălean la groapă-l duc.

c). Ms. nr. 2 197.II.5, f. 1^{r}-^{v}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ISAILĂ SAMUILĂ, cl. V. Localitatea: LUPU, jud. Alba. Data: 1863.

Foaie verde magheran,
Ticălosul de Vălean,
Cînd venea dumineca,
El frumos se cheptena
Și prin sat la deal pleca.
Cîte mîndre și-l vedea,
Tot de bine și-l vorbea,
Numai mîndruleana lui
Sta cu coatele-n fereastă
Cu rosolea pusă pre masă.
Și Văleanu-n casă-a-ntrat
Și din rosole-a-nchinat,
Oblu-n cap l-au junghiat,
Merge-acasă rău bolnav.
El din graiu-și au grăit:
— Maică, măiculeana mea,
[Ia] așterne-mi patul meu,
Că mă doare capul rău.
Mumă-sa-a zis către el:
— Ți-am spus, Vălene, [ți-am] spus
Și-ți voi mai spune:
C... capu ți-or pune.
Frunză verde de pre nalbă,
Din Vălean curge otravă;
Foaie verde de pelin,
Din Vălean curge venin.
Cîntă cucu-n vîrf de nuc,
Pe Văleanu-n groapă-l duc.

d) Ms. nr. 2 197.II.155, f. 4^{r}, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP ARTEMON, cl. V. Localitatea: VIDRASĂU, jud. Mureș. Data: 1872.

Vulionea, fecior frumos,
Cîte zile-n săptămînă
Nu mai prinde lucru-n mînă.
Cînd venea dumineca,
El frumos se pieptăna,
Pe ulițe se lua.
Cîte mîndre îl vedea,
Toate cu ochii-i făcea.
Numai mîndra lui cea dragă
Ședea-n casă supărată,
Cu rozolea în fereastă.
El la mîndra că pleca
Și în casă și intra.
Mîndra-n ochi că l-a văzut
Și din gură-au cuvîntat:
— Să trăiești, Vulionea meu;
De-i trăi, să fii al meu,
De-i muri, să mor și eu.

e) Ms. nr. 2 197.II.6, f. 4^{v}, t. 22 (numerotarea culegătorului). Culegător: LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea: ALĂMOR, jud. Sibiu. Data: 1872.

Frunză verde maghiran,
Ferice de cel Vălean,
Că cînd era dumineca,
El frumos se pieptăna
Și la crîșmă se căra.
Cîte mîndre le vedea,
Tot cu ochiu le făcea
Și cu geana le trăgea.
Vine și-a lui mîndră dragă,

Bagă capul pre-a fereastră :
— Măi Vălene, vino-acasă,
Că cafa-i caldă pre masă,
Rozolişu-i în fereastră.
El acasă au pornit,
Din cafă au şi gustat
Şi din gură-a cuvîntat :
— Maică, măiculeana mea,
Aşterne tu patu tău,
Că mă doare capu rău.
Cînd au fost la miez de noapte,
Văleanu trage de moarte :
Cînd au fostu cam în zori,
Era podobit cu flori.
Cîntă cucu pe pelin,
Din Vălean curge venin ;
Cîntă cucu gios pre nalbă,
Din Vălean curge otravă ;
Cîntă cucu-n vîrf de nuc,
Pre Vălean la groapă-l duc ;
Cîntă cuc pre par de vie,
Moarte ca-a lui să nu fie.

f) Ms. nr. 2 197.II.19, f. 12 r.–v., t. 26 (numerotarea culegătorului). Culegător : N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

Frunză verde magheran,
Dragu-mi-i ăstu Vălean.
Cînd era dumineca,
Toată ziua el juca,
Cînd era de către sară,
Văleanu mi-umbla pre-afară.
Vine-o coită de nevastă :
— Haida, tu, Vălene, -n casă,
Că cafeia ţi-i pre masă,
Cupa cu vin în fereastă.
Din cafeie şi-o gustat
Şi din vin că şi-o băut.
El acasă că s-o dus
Şi din gură-aşa o zîs :
— Mamă, aşterne-mi patul bine,
Că mor, mamă, pînă mîne.
— Spusu-ţi-am, Vălene, bine,
Coitele tu li-i iubi,
Coitele te-or omorî ;
Coitele te-or fermeca,
Coitele te-or îngropa.
Cînd era colea pre la cină,
Lui Văleanu-i ţinea lumină ;
Cînd era la miez de noapte,
Văleanu trăgea de moarte ;
Cînd era la cîntători,
Văleanu-era-ncărcat de flori.
Da Vălean aşa-o lăsat :
— Trageţi clopote de moarte,
Să vină mîndrele toate ;
Să vină şi mîndra mea,
Care m-am iubit cu ea
Din copilăria mea ;
Că io cu drag am mai iubit,
Pîn-amu m-o omorît.

g) Ms. nr. 2 197.II.83, f. 1 v.–2 r., t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863.

Frunză verde magheran,
Ticălosu de Vălean
Cînd venea dumineca,
Se spăla, se pieptăna,
Pe uliţă se lua,
Cîte fete le vedea
Tot cu ochiu le trăgea
Şi cu geana le făcea.
Numai mîndruleana lui
Scotea capul pe fereastră,
Striga : — Hai, Vălene, -n casă,
Cafeu-i gata pe masă
Şi rosolea stă-n fereastră.
El în casă mi-au intrat
Şi din cafei au gustat,
Din rosole-au închinat
Şi din grai au cuvîntat :
— Rămîi, mîndro, sănătoasă
Că mi-ai băgat boala-n oasă.
El acasă s-au luat
Şi din grai au cuvîntat :
— Şterne, maico, patul tău,
Că mă doare capul rău.
Mamă-sa din grai grăia :
— Spusu-ţi-am, Vălene, spus,
Fetele capu ţi-au pus.
Cînd era pe la ojină,
S-au aprins ca şi-o lumină ;
Cînd era de către seară,
S-au făcut turtă de ceară ;
Cînd e colo, pe la cină,
La Vălean ţine lumină ;
Cînd era la miez de noapte,
Văleanu-şi trăgea de moarte.

Zori de ziuă se făcea,
Pe Vălean l-împodobea,
Tot cu haine şi cu flori,
C-aşa trebe la feciori.
Cîntă cucu-n vîrf de nuc,
Pe Vălean la groapă-l duc ;
Cîntă cucul jos pe nalbă,
Din Vălean curge otravă.

S-a păstrat copia personală a lui Jarník : B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu diferenţe la v. 2 : *ticălosul* ; v. 7 : *ochii le făcea ;* v. 8 : *le trăgea ;* v. 10 : *Scoate ;* v. 14 : *mi-a ;* v. 16 : *Şi din ;* v. 18 : *mîndră ;* v. 20 : *s-a luat ;* v. 21 : *a cuvîntat ;* v. 24 : *Mumă-sa ;* v. 26 : *capul ;* v. 28 : *el s-a aprins ;* v. 30 : *s-a făcut ;* v. 31 : *Cîndu-i ;* v. 39 : *cucul în ;* v. 40 : *în groapă-l ;* v. 42 : *iasă.* Compară cele două variante din Galtiu, a lui Olteanu (transcrisă de noi) şi cea de mai sus, notînd diferenţe la v. 7, 8, 10, 16, 28, 34, 35.

h) Ms. nr. 2 197.II.152, f. 1 r.–2 r., t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător : ORGA IOAN, cl. VI. Localitatea : BUCERDEA GRÎNOASĂ, jud. Alba. Data : 1863.

În grădina lui Vălean,
Răsărit-au măgheran,
Măgheran miros frumos,
Da Văleanu-i ticălos.
Cînd vedea dumineca,
Vălean frumos se găta
Şi pre uliţă pleca.
Cîte fete îl vedea,
Toate porţi îi deschidea.
Numai mîndra lui
Scoase capul pre fereastră :
— Intră, măi Vălene-n casă,
Că cafeiu-i cald în masă
Şi rozolea-i în fereastră.
Văleanu-n casă-a intrat
Şi din cafei a gustat,
Din rozole-a închinat.
El singur s-a socotit
Că pre el l-a otrăvit
Şi-ndărăt că s-a-nturnat,
Din gură a cuvîntat :
— Maico, măiculeana mea,
Da aşterne-mi patul meu
Că mă doare capul rău.
— Nu ţi-am spus, Vălene, spus,
Să laşi c... la dracu
Că acele îţi pun capu,
C..., ţolinele
Alea-ţi mîncă zilele.
Cînd era la miază-noapte,
Vălean rău trăgea de moarte ;
Cînd era colea în zori,
Vălean împodobit cu flori.
Cînta cucul pe pelin,
Din Vălean mergea venin ;
Cînta cucul pre otavă,
Din Vălean mergea otravă.
Cîntă cucul sus pre cruce,
Pre Vălean la groapă-l duce ;
Cîntă cucul pre fîntînă,
Pre Vălean ţîpă ţărînă.

S-a păstrat copia personală a lui Jarník : B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu deosebiri la v. 29 : *Acele ;* v. 34 şi 36 : *Cîntă.* Variantă publicată : *Cocişiu ;* p. 478–479 (Localitatea : VULCAN, jud. Braşov. Data : 1933) (Vezi Amzulescu, nr. 241).

XV. Ms. nr. 2 197.II.119, f. 6 v.–7 v., t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SÎNCELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea : CUGIR, jud. Alba. Data : 1868. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu deosebiri la v. 3 : *nime ;* v. 6 : n-a descifrat pe *ţie* ; după v. 16 notează caracterul lacunar al piesei ; v. 25–26 le inversează şi revine renumerotîndu-le în ordine. În culegere se mai găsesc 2 variante, pe care le transcriem în continuare : a) Ms. nr. 2 197.II.20, f. 1 v.–2 r., t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător : NEMEŞ IOAN JUNIOR, cl. V. Localitatea : POIANA, jud. Cluj. Data : 1863.

Strigă Petrea-n gura mare,
Să-l audă maică-sa.
Maică-sa din grai grăia :
— Ce strigi, Petre, -n gura mare,
Ori din traistă ai finit,
Ori juncanii ţi-ai pierdut ?
— Maică, măiculeana mea,
Din traistă nu mi-am finit,
Juncii nu mi i-am pierdut,
Ci eu greu am adormit,
Că şarpele m-a năpădit
Şi pre nas şi pre obraz,
Şi în sîn mi s-a băgat.
Şarpe laur balaur
Cu coarnele de aur ;
Cu coada mă nătăvea,
Cu coarnele mă-mpungea.

Maică, măiculeana mea,
Leagă-ţi mîna c-un chindeu
Şi o bagă-n sînu meu
Şi mă scoate de la rău.
Mumă-sa din grai grăia,
Cătră Petre-aşa zicea:
— Petre, Petre, scumpul meu,
Mîna-n sîn mi-o voi băga
Şi şarpele m-a muşca.
Decît, Petre, fără mînă,
Mai bin', Petre, fără tine,
Că de-a fi, Petre, lumea-n pace,
Altu ca tine voi face.

b) Ms. nr. 2 197.II.167, f. 1 $^{v.}$—2 $^{r.}$, t. 2 (numerotarea culegătorului): *Pietru*. Culegător: MOLDOVEANU IOAN, cl. VII. Localitatea: BUNGARD, jud. Sibiu. Data: 1863.

Strigă Petru dintre lunci,
Dintre lunci şi de la junci,
Nime-n lume nu-l auzea,
Făr'iubita măicuţă-sa
Şi dînsa-aşa-l întreba:
— Ce strigi, Petre, ce strigi, amate,
Doară juncii ţi-ai pierdut,
Doar mîncarea ţi-ai finit,
Sau opinci de fier ai rupt?
El au răspuns:
Juncii, zău, nu i-am pierdut,
Nici mîncarea n-am finit,
Ci eu tare-am adormit
Şi sub un pom mare-nflorit.
Florile m-au năpădit.
Mie-n sîn mi s-au băgat
Un şerpe, laur bălaur,
Cu vreo trei plezne de aur.
Leagă-ţi mîna-n chischineu
Şi o bagă-n sînul meu.
— Decît, Petre, fără mînă,
Mai bin', Petre, fără tine!
Strîgă a doua oară:
Nime-n lume nu-l auzea,
Făr'amata mîndruţă-sa
Şi ea încă-l întreba:
— Ce strigi, Petre, ce strigi dragă etc. etc.
În urmă zice:
Decît, Petre, fără tine,
Mai bin', Petre, fără mînă.
Mîna în sîn au băgat
Şi-n loc de şerpe bălaur
Au scos un briu cu trăsure de-aur.

Variantă publicată: Cocişiu, p. 460—461 (Localitatea: PETIŞU, jud. Sibiu. Data: 1930) (Vezi Amzulescu, nr. 242).

XVI. Ms. nr. 2 197.II.83, f. 2 $^{r.-v.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. În culegere se află încă două variante ale motivului. Le transcriem în continuare:

a) Ms. nr. 2 197.II.164, f. 5 $^{r.-v.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863.

Frunză verde de cicoare,
Tînăr voinic la prinsoare.
Vinu-i fraţi, vinu-i surori
Cu sute de gălbiori,
Vine-o mică ibovnică
De departe-ngenunchind,
De de-aproape cuvîntînd:
— Domnule solgăbirău,
Slobozi ibovnicul meu,
Că n-a făcut nici un rău.
— Eu atunci l-oi slobozi,
Cînd tu mie mi-i aduce:
Două mure din pădure,
Sloi de gheaţă din ţărmure,
Apă rece din Dunăre.
— Domnule solgăbirău,
Mare eşti, puţin pricepi:
Două mure-s ochii mei,
Sloi de gheaţă-i inima,
Apa rece-i guriţa.

S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu transcrierea absolut corectă şi cu comparaţie la varianta anterioară a lui *Barbu*. Jarník scrie în dreptul v. 5: *ibomnică Barbu* 7, v. 9: *slobozi Barb ibomn...*, iar dedesubtul copiei notează detaliile tehnice (numele culegătorilor şi nr. textelor respective).

b). Ms. nr. 2 197.II.125, f. 4 $^{v.}$—5 $^{r.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TATU TEODOR, cl. V. Localitatea: GIUGUDU DE JOS, jud. Alba. Data: 1863.

Colo-n jos la conteni,
Păcuraru-a adormit.
Ungurii au alergat
Şi pre el că l-au legat.
Merge Nica,
Ibovnica.
— Domnule solgăbirău,

Sloboade-mi drăguţul meu,
Că de cînd m-a-ncredinţat,
Vint-au vremea de luat
Şi de cînd că m-a tomnit,
Vint-au vremea şi-au trecut.
Nica din ochi a lăcrămat
Şi de domni că s-a rugat,
Şi că ei s-au socotit,
Şi din temniţă l-au slobozit.
El din ochi a lăcrămat
Şi-amîndoi s-o-mbrăţoşat
Şi cu dor s-au sărutat.

S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu transcriere aproape exactă. La v. 18: *s-au îmbrăţişat* (vezi: *Amzulescu*, nr. 243).

XVII. Ms. nr. 2 197.II.68, f. 6 $^{r.-v.}$, t. 48 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COSTEA ALIMPIU, cl. V. Localitatea: SPINI, jud. Alba. Data: 1872. Variantă îndepărtată e textul de mai jos: ms. nr. 2 197.II.70, f. 1 $^{r.-v.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: COCOVANU ŞTEFAN, cl. V. Localitatea: CIUGUDUL DE SUS, jud. Alba. Data: 1863.

La mijloc de codruţ verde,
Mitutel focuţ se vede;
Lîngă foc, într-o luncuţă,
Şede-un voinic şi-o mîndruţă.
Badea murgu-şi potcovea,
Mîndra-i lîngă el plîngea,
În suspin aşa-i grăia:
— De ce murgu-ţi potcoveşti,
Unde ai tu să porneşti,
Căci aici în codrul verde,
Nicăiuri ghiaţă se vede,
Au de col'din grîuşor
Ţi-ai văzut pre-un frăţior,
Pre murguţ încălecat,
La bătaie-ndereptat?
Dar badea din grai grăeşte:
— Ce eşti mîndră supărată
Şi cu lacrămi inundată?
— Bade, bădişorul meu,
Astă noapte am visat
Că năframa mea cea nouă
Era ruptă oblu-n două.
— Mîndră, dragă mîndruliţă,
Nu ţi-i ruptă năframa,
Ci ţi-i ruptă inima,
Ţi-i frică că te-oi lăsa;
De ţi-i frică, nu-i scăpa.
Numa-atîta zăbovesc,
Pînă murgu-mi potcovesc.
Rămîi, mîndră, sănătoasă,
Io merg cu inima arsă.
De m-oi duce cît m-oi duce,
Nu ţi-oi uita gura dulce;
De oi merge cît oi merge,
Lacrămi după tine-oi şterge.
Duce-m-aş ca luna-n nor,
Nu mă pociu de-al tău dor
Şi luna parcă s-opreşte,
Dar dorul tău totu-mi creşte.

şi fragmentul: Ms. nr. 2 197.II.82, f. 2 $^{v.}$, t. 5 (numerotarea culegătorului). Culegător: BLAGA PAUL, cl. VIII. Localitatea: FĂRĂGĂU, jud. Mureş. Data: 1863.

Su'poală de codruţ verde,
Mitutel focuţ se vede,
Iar la focuţ cine şede?
Şede-on negru ca oţelu
Şi tot face la cărbuni,
Potcoveşte cai d-ei buni;
Le bate potcoave late,
Tot pe-a mea samă gătate;
Iar potcoave ruginite,
Tot pe-a mea samă gătite.

Culegătorul îşi însoţeşte textul cu nota: „pe campie e in usu". (Vezi Amzulescu, nr. 245).

XVIII. Ms. nr. 2 197.II.71, f. 4 $^{r.-v.}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CIUNGANU ILARIU, cl. VI. Localitatea: CIUNGA, jud. Alba. Data: 1872. Transcriem alte trei variante aflate în culegere:

a) Ms. nr. 2 197.II.114 f. 4 $^{r.}$, t. 43 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Din ciclul *Alte chiuituri*.

La făgădău Linii,
Cîmpenii, ţăranii
Beau şi veselesc
Şi pre Lina o togmesc.
Şi joi sara au togmit-o,
Vineri boala a lovit-o,
Simbătă pre la amiazi,
Tristă veste mai auzi:
Moarta-n casă după masă,

Sub un covor de mătasă.
Mirele a auzit
Şi la Lina a venit.
Cînd el era pre la poartă,
S-au adunat lumea toată.
El din grai aşa grăia :
— Maică, măiculeana mea,
Ai, deschide portiţa
Să-mi mai vădu Linuţa.
Mamă-sa-afară-a ieşit,
Cu-un păr galbin despletit,
De lacrămi de-abia-a zărit,
De plîns abea a vorbit :
— Leagă-ţi calul de fereastă
Şi-i dă fîn şi vină-n casă.
El calu şi l-au legat
Şi în casă s-a băgat,
Şi la Lina s-a uitat
Şi din grai aşa grăia :
— Maică, măiculeana mea,
Taie giolgiu-n două foi
Şi ne-ngroapă pre-amîndoi ;
Taie în patru laţi
Şi ne-ngroapă ca pre fraţi.
Că las cu limbă de moarte,
Pre Lina unde s-o-ngroape ?
Sub uşa bisericii,
Ala-i dorul şi-a maicei.
Şi al meu corp c-al ei,
Că din mormîntu Linii,
Rosmarin va răsări ;
Din mormîntu mirelui,
Va ieşi viţa vinului.
Rosmarinul va cuprinde,
Pre biserică s-o-ntinde,
Să se mire lumea toată,
Că-a fost dragoste curată,
De-un fecior june şi-o fată.

b) Ms. nr. 2 197.II.19, f. 5 $^{v.}$—6 $^{r.}$, t. 10 (numerotarea culegătorului) : *Tocmeala Anei*. Culegător : N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

La făgădăul d-Anii,
Beu voinicii ţării.
Totu-mi beu şi veselesc
Şi pre Ana mi-o tocmesc.
Cînd era de către sară,
Da Ana-mi umbla pe-afară ;
Cîndu era după cină,
Anii îi ţinea lumină ;
Cînd era la miez de noapte,
Da ia, -Ana-mi trăgea de moarte ;
Cînd era la cîntători,
Era-ncărcată de flori ;
Cînd ieşea zîorile,
Mi-o plîngea surorile ;
Cîndu-i colea pe la prînz,
Mîndră oaste i s-o strîns.
Maică-sa-afară-o ieşit
Şi din grai aşa-o grăit :
— Dragii mei... împăraţi,
Faceţi bine şi iertaţi
Şi napoi că vă-nturnaţi,
Că, zo Ana, cea frumoasă
Şede-n casă după masă,
Cu sovon verde-n fereastă ;
Şi, zo, Ana cea tocmită
Şede-n casă adormită,
Cu sovon verde-nvălită.
Mirele-n casă-o intrat
Şi din grai şi-o cuvîntat :
— Maică, măiculiţa mea,
Na banii de pre doi boi
Şi ne-ngroapă pre-amîndoi ;
Taie giolgiul din trei coţi
Şi ne-ngroapă ca pe soţi ;
Taie giolgiul de trei laţi
Şi ne-ngroapă ca pre fraţi.
Pre min', maică, m-ingropa,
În uşa bisericii,
Că din mine şi-a ieşi
O viţă mîndră de măr,
Cu condei, cu călămăr
Şi din Ana şi-a ieşi
O viţă mîndră de vie,
S-a-ntinde preste chilie,
S-a-ntinde, s-a-ncornura
Şi pre măr cuprinde-l-a.
Toată lumea s-a mira :
Asta-i dragoste curată
De la un fecior cu de la-o fată.

Jarník subliniază cu creionul *sovonu* (v. 24), *vitia* şi *meru* (v. 40), *călămăr* (v. 41).

c) Ms. nr. 2 197.II.116, f. 1 $^{r.}$—2 $^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANCEA VASILE, cl. VI. Localitatea : GÎRBOVA, jud. Alba. Data : 1863.

La porţile Leniei
Beau feciorii ţăriei,
Tot îmi beau şi hăulesc
Şi pe Lina o tocmesc.
Duminică o tocmiră
Şi luni după ea porniră.
Nime-n lume nu-i vedea.
Tătăişa Liniei
Ea afară că-mi ieşea
Că din grai că mi-şi grăia :
— Vai voi nu vă trăpădaţi.
Caii nu vi-i mai făşaţi
Că zo Lina-i moartă-n casă,
Moartă-n casă după masă,
Tot în haine de mătasă.
Şi mirele, cinele,
Că el nu s-o încrezut,
Calu-n pinteni şi l-au strîns
Şi peste poartă-au sărit,
Şi la Lina o sosit,
Şi în casă au intrat,
Şi din grai că şi-o grăit :
— Dă-mi cuţitu să mă junghi
Şi de nu mi-ţi îngropa
Într-o groapă cu Lina,
Dumnezeu nu v-o ierta.
Şi pe Lina o-a-ngropat-o,
La mijloc de ţintirimb ;
Şi pe mire l-o-ngropat,
De lături de ţintirimb.
Şi din Lina a ieşit
Un firuţ de izmă creaţă
Şi din mire o ieşit
Un firuţ de linte creaţă
Şi el pe pămînt s-o-ntins.
Şi la Lina o ajuns.
În braţe o-a-mbrăţişat,
În gură s-o sărutat.
Cine-n lume îi vedea,
Toţi din grai aşa grăia :
— Vai, ce dragoste curată
De doi copii-mpreunată !

S-a păstrat copia personală a lui Jarník : B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu o singură diferenţă de transcriere la v. 19 : *o sărit* (vezi Amzulescu, nr. 247).

XIX. Ms. nr. 2 197.II.125, f. 2$^{v.}$—3 $^{v.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TATU TEODOR, cl. V. Localitatea : CIUGUDUL DE JOS, jud. Alba. Data : 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : B.O.S., Ms. *Pop-Reteganul*, într-o transcriere sui-generis.

Primele 5—6 versuri sînt analizate comparativ, după cum urmează :

Vai de mine ce-i pe-aici
plinu-i codru de voinici
la tot fagul cîte cinci
bradu Barbu
de la fagul cel mai mare
Zace badea lingoare (?) *de* l[ingoare] Barbu
şi cu mîndra la picioare.

Barbu 27. Olteanu 24.
2. că-i pl[in] c[odru] d[e] v[oinici]
4. numai la fagul din vale
5. 2 b. *de* l[ingoare]

De la v. 6 la v. 42, materialul e transcris deosebit de fidel. Mici diferenţe de transcriere apar la v. 29 (resp. 30) : *Sloi de gheaţă, inima ;* v. 35 (resp. 36) : *Ca şi un măr ;* v. 37 (resp. 38) : *peară ;* v. 41 (resp. 42) : *vioară*. Semnează apoi : *Tatu 2.*

Primele 6 versuri se întîlnesc în variantele fragmentare : ms. nr. 2 197.II.83, f. 4 $^{r.}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Din ciclul *Strigări la joc*. Se deosebeşte de versiunea transcrisă de noi la v. 2 : *Plinu-i ;* v. 3 : *bradu ;* v. 4 : *Da la bradu cel mai mare ;* v. 6 : *Şi cu mîndra la picioare*. Ms. nr. 2 197.II.164, f. 9 $^{r.}$, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător : OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea : GALTIU, jud. Alba. Data : 1863. Prezintă diferenţieri la v. 2 : *Plinu-i ;* v. 4 : *Da la fagul cel mai mare ;* v. 5 : *Zace badea lingoare* (fără prepoziţie) ; v. 6 : *Şi cu mîndra la picioare*. Varianta : ms. nr. 2 197.II.162, f. 2 $^{r.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PETRUŢ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul este nelocalizabil. Data : 1863.

Cărăruşă prin urzici,
Plinu-i codru de voinici,
La tot fagu cîte cinci.
Numai la fagu din cale,
Zace badiu de lungoare.
Nu ştiu, zău, eu cum aş face
Să mă duc să-l văd că zace
Şi-am făcut cum am putut,
Şi m-am dus de l-am văzut,
Şi eu din grai am grăit :
— O mori, bade, o te scoală,
Ori mai dă-mi şi mie boală,
Să nu zici mîne-poimîne,
C-ai bolit şi pentru mine.

s-a păstrat şi ea într-o copie de mîna lui Jarník : B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*. Primele 5 versuri sînt raportate comparativ la varianta de bază a lui TATU TEODOR, după cum urmează :

1. cărăruţă prin urzici
4. Tatu < cale
5. badiu *de* l[ingoare]
6. indescifrabil.

Versurile 6—14 sînt transcrise cu şovăiri de lectură. Astfel la v. 7 nu descifrează pe : **că** *zace*, v. 11 este în întregime nedescifrat. Dedesubt notează detaliile tehnice : *Petrutiu Al. 4.* S-a păstrat şi copia comparativă a lui Jarník (B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*) de pe varianta : ms. nr. 2 197.II.69, f. 6 $^{v.}$—7$^{r.}$, t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea : BUCIUM, jud. Alba. Data : 1863.

Vai de mine, ce-i pe-aici !
Plinu-i codrul de voinici,
La tot fagul cîte cinci.
La fagul de lîngă cale,
Zace unul de lingoare,
Cu mîndruţa la picioare.
(Mîndruţa din grai grăi :)
— Bădiuţul meu te scoală,
Mai dă-mi şi mie boală,
Să-mi bolesc boala cu tine
Doară mie mi-i mai bine.
— Ba eu nu mă voi scula,
Nice boala nu ţi-oi da,
(Pînă tu nu mi-i aduce)
Mure negre din pădure,
Sloi de gheaţă din ţărmure,
Apă rece din Dunăre.
(— Da eu, bade, cum ţi-oi-aduce ?)
Că sloi de gheaţă s-or topit,
Apa rece s-a-ncălzit,
Mure negre nu s-or copt.
— Ludă eşti, bolîndă eşti,
O tu nu te nădăieşti :
Mure negre-s ochii tăi,
Să-i pun pe lîngă ai mei ;
Apa rece-i gura ta,
Sloi de ghiaţă inima
Şi s-o pui pe lîngă-a mea.

Parantezele de la v. 7, 14 şi 18 aparţin culegătorului. De fapt, editorul copiază absolut exact numai versurile 8—14, pentru cele de la început şi sfîrşit făcînd trimiteri comparative destul de puţin lizibile. Din acestea transcriem notele : „4 de lîngă cale 5. z[ace] unul de l[ingoare] 6. şi" ; apoi un fragment indescifrabil, după care transcrierea corectă a v. 8—14 şi un rînd indescifrabil „Da eu bade cum ţi-oi aduce" [indescifrabil] „nu s-or copt" [indescifrabil] v. 22—23, 25 şi 28. Dedesubt detaliile tehnice : „Ciura 17 [şi în continuare :] Circa 16. Nemeş jun. 6. Todoranu 11. [indescifrabil]. Popu Iac.^{2} 25." S-a păstrat de asemenea copia (ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 44) variantei : ms. nr. 2 197.II.119, f. 4 $^{r.}$, t. 12b (numerotarea lui Jarník). Culegător : SÎNGELEANU OCTAVIAN, cl. VIII. Localitatea : CUGIR, jud. Alba. Data : 1868.

Frunză verde ruptă-n cinci,
Plinu-i codru de voinici,
La tot fagul cîte cinci.
La fagul de lîngă cale,
Zac voinicii la prinsoare
Şi cu faţa către soare.
Ei din grai aşa-mi grăia :
— Mîndră, mîndruliţa mea,
Mîndră, io dă fi ştiut,
Eu aicea n-aş fi vint.

Transcrierea şovăie la v. 5 şi 7, Jarník transcriind : *zace voinic* şi neînţelegînd apoi pluralul : *Ei* (după care pune semn de întrebare). Materialul e trecut între *fragm*[ente].

Un alt material pentru care ni s-a păstrat copia lui Jarník e varianta : ms. nr. 2 197.II.184, f. 16 $^{v.}$—17 $^{r.}$, t. 91 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MARŢIAN B. IOAN, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI, jud. Cluj. Data : 1863.

Frunză verde rumtă-n cinci,
Plinu-i codru de voinici,
La tot fagul cîte cinci.
Da la fagul cel mai mare,
Zace-un voinic de lingoare
Cu mîndruţa la picioare.
Mîndruţa din grai grăia :
— O mori, bade, o te scoală,
O tu dă-mi şi mie boală,
Să bolesc alăturea,
Bădiţă, cu dumneata.

Copia : ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 44, cuprinde transcrise absolut exact versurile 6—11, pentru primele 5 făcîndu-se simple trimiteri comparative. Astfel, la v. 1. „rumptă" [cu semn de întrebare şters ulterior], v. 4. „da la f[agul] cel mai mare", v. 5. „zace un v[oinic] de lingoare". Dedesubt detaliile tehnice : *Marcianul 91.* Ultimul material pentru care ni s-a păstrat o copie (B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*) e varianta mai îndepărtată : ms. nr. 2 197.II.55, f. 1 $^{v.}$—2 $^{r.}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník).

Culegător : DASCĂLU MIRON, cl. V. Localitatea : CETATEA DE BALTĂ, jud. Alba. Data : 1863.

— Strică, mîndro, ce-ai lucrat,
Nu-mi ţinea drumul legat,
Că io-s fecior de-nsurat,
Tu fată de măritat.
— Atunci, bade, voi strica,
Cînd pe mine mă-i lua.
— Atunci, mîndr-o, te-oi lua,
Cînd tu mie-mi vei aduce
Mure negre din pădure,
Sloi de gheaţă din ţărmure,
Apă rece din Dunăre.
— Bădiţ, bădişorul meu,
Mure negre n-au-nflorit,
Sloi de gheaţă s-au topit,
Apa-n Murăş s-a-ncălzit.
— Mîndro, mîndruleana mea,
Mare eşti, puţin pricepi.
Mure negre-s ochii tăi,
Sloi de gheaţă inima,
Apa rece, guriţa.
— Mîndro, mîndruleana mea,
Eu atunci mă voi scula,
Cînd tu mie-mi vei aduce
Două mure din pădure,
Apă rece din Dunăre,
Sloi de gheaţă din ţărmure.
Mîndruţa din grai grăia :
— Bade, bădişorule,
Asta-i luna lui cuptor,
Murele su toate-n flori ;
Apa rece s-a-ncălzit,
Sloi de gheaţă s-a topit.
— Mîndro, mîndruleana mea,
Mare eşti, puţin pricepi,
Două mure-s ochii tăi,
Apa rece-i gura ta,
Sloi de gheaţă, inima.

Transcrierea este absolut identică. Dedesubt, ca material comparativ, Jarník scrie : „1. *desfă legat | Să nu fiu voinic stricat | Că-i păcat de Dumnezeu | de un voinic tînăr ca eu.* Bacila 20". De altă mînă decît a lui Jarník este clasificarea provizorie a textului : „baladă".

În culegere se mai află 7 variante ale acestui motiv, pe care le transcriem integral în continuare :

a) Ms. nr. 2 197.II.72, f. 2 $^{r.-v.}$, t. 16 (numerotarea culegătorului). Culegător : CIRCĂ IOAN, cl. V. Localitatea : DEAJ, jud. Mureş. Data : 1872.

Frunză verde ruptă-n cinci,
Plin e codru de voinici,
La tot fagu cîte cinci.
Dar la fagu cel mai mare,
Zace-un voinic de lingoare,
Cu mîndruţa la picioare
Şi-l tot roagă să se scoale.
— Bade, bădişorule,
Ori tu mori, ori tu te scoală,
Ori dă-mi şi mie din boală,
Că eu, zo, m-am şi urît,
Eu să-ţi mai mut perina,
De la umbră pîn'la soare.
Bădiţa din grai grăia :

b) Ms. nr. 2197.II.20, f. 1 $^{v.}$, t. 6 (numerotarea culegătorului). Culegător : NEMEŞ IOAN JUNIOR, cl. V. Localitatea : POIANA, jud. Cluj. Data : 1863.

Sub poala de codru verde,
Cam mititel foc se vede,
Mititel şi potolit,
Înconjurat de voinici,
La tot codrul cîte cinci.
La codru de lîngă cale,
Zace-un voinic de lingoare,
Mîndra-i cară de mîncare.
Las'să zacă, boala-l coacă,
Că nu zace nici de-un rău,
Că zace de dorul meu.

c) Ms. nr. 2 197.II.114, f. 1 $^{v.}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea : CHESLER, jud. Sibiu. Data : 1872.

Rujuliţă, crapă-n cinci,
Plinu-i codru de voinici,
La tot fagul cîte cinci.
De la fagul d-îngă cale,
Zace badiu de lingoare
Şi eu nu ştiu cum aş face,
Să mă duc să-l văz cum, zace.
Şi-am făcut cum am putut,
Şi m-am dus de l-am văzut,
Şi că mi l-am întrebat,
După ce mi l-am mutat
Şi la umbră, şi la soare,
Şi la draga de răcoare :
— Bădiţ, bădişoru meu,

Ce-i, bădiţo, leacul tău?
— Mîndro, mîndruleana mea,
Leacul meu e acela:
Mură coaptă din pădure,
Apă rece din Dunăre,
Sloi de gheaţă din ţărmure.
— Bădiţ, bădişorul meu,
Mura coaptă n-o-nflorit,
Sloi de gheaţă s-a topit,
Apa rece s-o-ncălzit.
— Mîndro, mîndruleana mea,
Mare eşti, puţin pricepi.
Mura coaptă-s ochii tăi,
Sloi de gheaţă-s buzele,
Apa rece-i guriţa,
Să-mi stîmperi inimuţa.
Pleacă-te de mă sărută
Şi te du de te mărită,
Că şi eu m-oi însura,
Mîndro, de m-oi mai scula.

La v. 15, alături de „teu", culegătorul scrie şi „tuu"; la fel la v. 27: „tui", lîngă „tei".

d) Ms. nr. 2 197.II.137, f. 4 $^{r.}$, t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. VII. Localitatea: NUŞENI, jud.Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Poartă clasificarea provizorie: „farmecu".

În grădină şi-n stupină,
Este-un măr şi este-un păr.
În trupina mărului,
Este-un pat albuţ de brad.
Da în pat cine-i culcat?
Da bădiţa mort de beat,
Mort de beat, mort de beteag,
Că, zo, badea-i fermecat.
Că l-a fermecat mîndra,
C-a vrut badea-a a o lăsa,
Cu trei spini în trei grădini.
Şi badea din grai grăia:
— Mori, mîndruţă, ori te scoală,
Ori-mi dă şi mie boală,
Să bolesc şi eu cu tine,
— Batăr într-un an de zile.
Ba eu, bade, nu ţi-oi da,
Nice eu nu m-oi scula,
Pîn'tu mie mi-i aduce:
Apă rece din Dunăre,
Sloi de gheaţă din ţărmure,
Mure negre din pădure.
— Mîndro, mîndruleana mea,
Apa rece s-a-ncălzit,
Sloi de gheaţă s-a topit,
Murele s-au vestejit.
— Bade, bădişoru meu,
Mare eşti, puţin pricepi,
De cum nu te nădăieşti.
Apa rece-i gura ta,
Sloi de gheaţă-s buzele,
Mure negre-s ochii tăi.

e) Ms. nr. 2 197.II.65, f. 7 $^{v.}$—8 $^{r.}$, t. 27 (numerotarea culegătorului). Culegător: GEAUŞEANU ALEX. cl. VI. Localitatea: PORUMBENI, jud. Harghita. Data: 1872.

Geme codrul de voinici,
La tot fagul cîte cinci.
La fagul cel din cărare,
Zace badea de lîngoare,
Cu mîndruţa la picioare.
Ea din grai aşa grăia:
— Bade, bădişorul meu,
Ori tu mori, ori tu te scoală,
Ori îmi trămite şi mie boală,
Că mi-am urît zilele,
Mutîndu-ţi perinele,
De la umbră pîn'la soare,
De la soare pîn'la boare.
— Eu, mîndră, nu m-oi scula,
Pînă tu nu mi-i aduce
Apă rece din Dunăre,
Sloi de gheaţă din ţărmure,
Mure negre
Din rug verde...
... Apa rece-i gura ta;
Sloi de gheaţă, faţa ta;
Mure negre-s ochii tăi.

f) Ms. nr. 2 197.II.129, f. 2 $^{r.}$—3 $^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RADU SIMION, cl. V. şi RADU IOAN, neidentificat. Localitatea: BELDIU, jud. Alba. Data: 1863.

Frunză verde trei urzici,
Plînu-i codru de voinici,
La tot fagul cîte cinci.
Numa la fagu din vale,
Zace badea de lingoare,
Mîndra plînge la picioare
Şi din grai aşa grăia:
— Mori, bădiţă, ori te scoală,
Ori îmi dai şi mie boală,
Că eu mi-am urît traiu
Să-ţi tot mut căpătîiu
Şi la boare, şi la soare,
Şi la draga de răcoare.
Bădiţa din grai grăia:
— Mîndră, mîndruleana mea,
Atunci, mîndro, m-oi scula,
Cînd tu mie mi-i aduce
Mure negre din răzoare,
Coapte fără leac de soare;
Sloi de gheaţă din Dunăre.
Mîndruţa din grai grăia:
— Bădiţ, bădişorul meu,
Mure negre-s ochii mei —
Pune-i, bade, lîngă-ai tăi —,
Sloi de gheaţă-ai gura mea —
Pune-o, badeo, lîngă-a ta.
Bădiţa din grai grăia:
— Mîndruţ, mîndruleana mea,
Mare eşti, puţin pricepi.
Pleacă-te şi mă sărută
Şi te du de te mărită.
Nu ţi-o deie încă vestea grea,
Că nădejdea de la mine
I ca sîrma de subţire.
Mîndruţa din grai grăia:
— Bădiţ, bădişorul meu,
Eu atunci m-oi mărita,
Cînd tu, bade, ti-nsura,
Să văd pre cine-i lua.
De-i lua una ca mine,
Să-ţi deie Dumnezeu bine;
De-i lua-o mai frumoasă,
Pice-i carnea de pre oasă;
De-i lua una mai bună,
Să trăieşti cu ea o lună;
De-i lua-o mai străioară,
Deie Dumnezeu să moară.
Să vii şi la uşa mea,
Că şi eu te-oi milui
C-o cojiţă de mălai.
Şi nici aia nu ţi-oi da,
Pînă cînd te-oi întreba:
Fostu-ţi-am dragă, sau ba?

g) Ms. nr. 2 197.II.154, f. 2 $^{v.}$—3 $^{r.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUŢ AXENTE, cl. VI. Localitatea: CIUFUD, jud. Alba. Data: 1863.

Vai de mine, ce să fac,
Că bădiţa mi-i beteag
Şi zace cătră părete
Cu gura friptă de sete?
Da eu nu ştiu cum aş face,
Să mă duc să văz ce face.
— O mori, bade, o te scoală,
Nu-mi mai da şi mie boală.
—Atunci, mîndro, m-oi scula,
Cînd tu mie mi-i aduce,
Sloi de gheaţă din Dunăre,
Apă rece din ţărmure
Şi mure din pădure.
— Apa rece s-o-ncălzit,
Sloi de gheaţă s-au topit
Şi murele s-au sfîrşit.
— Apa rece-i gura ta,
Sloi de gheaţă-s buzele,
Ochii tăi-s murele.

(Vezi Amzulescu, nr. 249).

XX. Ms. nr. 2 197.II.21, f. 3 $^{r.-v.}$, t. 14 — 15 (numerotarea lui Jarník). Culegător: N^{m} (sigla lui Jarník). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil (vezi Amzulescu, nr. 250).

XXI. Ms. nr. 2 197.II.136, f. 2 $^{v.}$, t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. VI. Localitatea: BICHIGIU, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Altă variantă: ms. nr. 2 197.II.3, f. 3 $^{v.}$ — 4 $^{r.}$, t. 14 (numerotarea lui Jarník). Culegător: IONAŞ ANDREI, cl. V. Localitatea: ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data: 1872.

— Badeo, de urîtu tău,
M-oi face-o trestie-n tău.
— Că şi eu, mîndro, m-oi face,
De un bourel de baltă
Şi-oi mînca trestia toată.
— Şi, badeo, de-a ta dulceaţă,
M-oi face-o floare-n finaţă.
— Că şi eu, mîndro, m-oi face,
Un voinic cu coasa-n spate
Şi-oi cosi florile toate.

Variante publicate: Bologa, nr. 53 (Localitatea: GEOAGIU DE SUS, jud. Hunedoara); Teculescu, D., 366; Theodorescu, p. 43 (Localitatea: SALVA, jud. Bistriţa-Năsăud; Vornicu, nr. 27 (vezi Amzulescu, nr. 251).

XXII. Ms. nr. 2 197.II.159, f. 6 $^{r.}$ — $^{v.}$, t. 9 (numerotarea culegătorului). Culegător: POPESCU IOAN JU-

NIOR, cl. VI. Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Aproape identic e textul: ms. nr. 2 197.II. 161, f. 1 $^{v.}$ — 2 $^{r.}$, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător: PINCIU PETRU, cl. VI. Localitatea: RĂŞINARI, jud. Sibiu. Data: 1863.

De cînd mama m-o făcut
Nici un bine n-am avut,
Tot în codru am şezut
Şi nimica n-am văzut:
Nici luna, nici soarele,
Fără căprioarele.
Căprioară, surioară,
Du-mă-n poala codrului
Unde-i apa Oltului...
Mă luai pe Olt în vale,
Mă-ntîlnii cu mîndra-n cale.
Eu am prins a o-ntreba:
— Mai dat-ai gura cuiva?
Ea a prins a se jura:
— Să mă bată-anatema
De-am mai dat gura cuiva,
Afară de dumneata.
Ea de dreaptă ce era,
Icoanele se-nturna.
— Vezi, lele, dreptatea ta,
Că-i dreaptă ca secera;
Nu ţi-ai ţinut credinţa.
Fugi acum în lumea toată,
Că de mine eşti lăsată,
Cu mare foc blestemată.

(Vezi *Amzulescu*, nr. 256).

XXIII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 82 $^{r.}$ — $^{v.}$, t.: *Baladă de la Năsăud*. Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Materialul nelocalizabil. Data: 1876 (vezi Amzulescu, nr. 276).

XXIV. Ms. nr. 2 197.II.53, f. 1 $^{r.}$ — 3 $^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCU PETRU, cl. V. Localitatea: ŢAPU, jud. Alba. Data: 1863. Fragmentar (numai 5 versuri) materialul: ms. nr. 2 197.II.118, f. 4 v., t. 13 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RUSU AUGUSTIN, cl. V. Localitatea: UIOARA, jud. Alba. Data: 1863:

De oi prinde a cînta,
Toţi codrii răsuna,
Munţii s-or cutremura,
Văile s-or tulbura,
Pietrele s-or despica.

S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197. II.115, fişa nr. 45, cu deosebiri de transcriere. Astfel, Jarník adaugă la v. 2: *vor*, scriind: *toţi codrii vor răsuna*. Materialul e clasat printre *fragm*[ente]. Variantă publicată: Cocişiu, p. 472—473 (Localitatea: UNGRA, jud Braşov. Data: 1934) (vezi Amzulescu, nr. 286).

XXV. Ms. nr. 2 197.II.82, f. 1 $^{r.}$ — $^{v.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BLAGA PAUL, cl. VIII. Localitatea: FĂRĂGĂU, jud. Mureş. Data: 1863. Poartă nota culegătorului:„pene pe campie e in usu". Jarník notează ca variantă:, ‚fet'a Banului dein tier'a Hatiegului", subliniază v. 41; la v. 49 subliniază: *turcului;* v. 53 şterge *dusă* şi scrie *ducea;* subliniază v. 64 şi îl pune între ghilimele. În culegere mai sînt 4 variante ale textului şi le transcriem integral:

a) Ms. nr. 2 197.II.167, f. 1. $^{r.}$ — $^{v.}$, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: MOLDOVEANU IOAN, cl. VII. Localitatea: BUNGARD, jud. Sibiu. Data: 1863.

În poartă la Ţelegrad,
Este-un fecior de bogat,
Maică-sa de el a stat,
Pîn'feciorul s-a-nsurat
Şi-a luat fată de sărac.
Nici trei zile n-au durat
De cînd el s-a însurat
Şi-a-nceput a o mustra
Feciorul şi maică-sa:
— Tu, fată de om sărac,
Ce-ai căutat după bogat?
— Dar el la ce m-au luat,
Doar a avut ochi în cap
Şi m-au văzut că-s de sărac.
Luni e tîrg la Baia Mare
Şi m-oi face vînzătoare
Ca şi-o vacă pieritoare
Şi frumos mă voi găta
Cu veşminte de la maica,
Din umeri pînă-n călcîie
Tot cu veşminte de-Anglie.
Şi din grai aşa grăi:
— Dacă tu-n tîrg ăi sosi,
Să iei tîrgul de-a lungul,

Şetrile de a rîndul
Ş-ospătăriile de-a număru.
Cu-un turc bătrîn se-ntîlni
Şi din grai aşa grăi:
— De vîndut ţi-i nevasta?
— De vîndut mi-i, zău, asta.
N-o vînz că nu ştie lucra,
Ci o vînz c-aşa-i lumea.
Întreabă turcu: Cît e preţul pre ea?
Fecioru-aşa-i răspundea:
— Una sută şi cinci lei
Şi tot atîţi mănunţei.
Turcu-ncepu-a număra,
Nevasta a suspina
Şi din grai aşa grăia:
Decît servitoare turcilor
Mai bine rugină pietrelor
Şi nutremînt peştilor.
Mai încolo cu frate-so se-ntîlni
Şi din grai iară-aşa grăi:
— De vîndut ţi-i nevasta?
— De vîndut mi-i, zău, asta.
— Ia banii cumetre ta
Şi-omeneşte-ţi nevasta.
Să trăieşti, şogore cu bine,
Să ştii că-i soră cu mine.

b) Ms. nr. 2 197.II. 81, f. 1 $^{r.-v.}$, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea: CUT, jud. Alba. Data: 1863.

Tinerel copil de sîrb,
De tînăr te-ai însurat,
Mîndră soţie-ai luat
Şi greu ghir ţi-au aruncat.
Vînduşi oi şi vînduşi boi,
Vînduşi mori, vînduşi vîltori,
Vînduşi vii, vînduşi moşii
Şi tot nu te putuşi plăti.
Veni timpu ce acesta
Ca să îşi vîndă nevasta
Şi din grai aşa grăia:
— Gată-te mîndruţa mea,
Gată-te, mîndruţo, bine
Şi aide la tîrg cu mine
Şi-ai la tîrg la Glogovăţ
Unde au mîndrele preţ.
Şi ei dacă se ducea
Că la ei îmi nimerea
Chiar feciorul Banului
Din ţara Ardealului,
Nepotu Costanului.
El din grai că mi-şi grăia:
— Tinerel copil de sîrb;
De vînzare-i nevasta?
— De vînzare, zău, asta.
— Ori, cum să ne socotim
Şi-amîndoi să tîrguim?
— Numai să te socoteşti
Şi-n bani să mi-o cumpeneşti:
De trei ori în gălbiori,
De trei ori în bani mărunţi
Şi de trei ori în zloţi bătuţi.
— Mîndro, mîndruleana mea,
Noi tîrgul că l-am făcut
Şi eu nu te-am întrebat:
Cine eşti, de unde eşti.
— Eu sînt fata Banului,
Din ţara Ardealului,
Nepoata Costanului.
Bădiţ, bădişorul meu,
Io-ncă nu te-am întrebat-o:
Cine eşti, de unde eşti.
— Io-s fecioru Banului,
Din ţara Ardealului
Nepotul Costanului.
Soro, sorureaua mea,
Du-te, soră, sănătoasă,
Şi-ţi mîncă banii acasă,
Şi şiogore, dragul meu,
Şi să nu fii supărat
Că-ţi mai dau pre cît ţi-am dat.

Însemnări Jarník: „semena cu fet'a Banului dein Hatiegu la Marienescu", cu creionul; subliniază cu creionul v. 15: „Glogovetiu".

c) Ms. nr. 2 197.II.26, f. 2 $^{v.}$ — 3 $^{v.}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MIHĂLŢEANU ŞTEFAN, cl. VI. Localitatea: OHABA, jud. Alba. Data: 1863.

Vai de lin şi de pelin
Şi de voinicul străin
Cari se-nsoară-într-altă ţară
Şi-şi ia nevastă frumoasă
Şi o pune crîşmăreasă,
Şi vinu-şi l-a cheltui,
Birul nu-l putu plăti.
Bărbatu în sat mergea
Şi el aşa auzea
Că se face tîrg la Baţa
Unde-şi vinde-omu nevasta
Şi acasă că-şi venea

Şi din grai aşa grăia :
— Măi nevastă, draga mea,
Să-ţi spui ce am auzit
Că e tîrgul la Baţa
De-şi vinde omul nevasta.
Da te-apucă, draga mea,
Şi te piaptănă frumos
Şi te-mpleteşte pe jos
Şi-ţi fă cosiţa în şasă,
Amîndouă-n doisprezece.
Nevasta se apuca
Şi frumos se pieptăna
Şi la Baţa îşi pleca.
Cînd în Baţa au intrat,
Un copil de turchişor
Aşa din grai îşi grăia :
— De vîndutu-i nevasta ?
— De vîndutu-i, zău, asta.
Copil nimic nu zicea
Făr'căpeneag roş tindea,
Prinse bani a număra
Şi nevasta-a lăcrăma
Şi din grai aşa grăia :
— Măi bărbate, dragul meu,
Cum te-ndură Dumnezeu
De tu pe mine mă dai,
Vai, într-o ţară străină,
Şi la o limbă păgînă ?
Copilu în locu sta
Şi bani nu mai număra
Şi din grai că şi grăia :
— Măi nevastă, draga mea,
Aicea-i ţară străină,
Da io nu-s limbă străină :
Eu-s fecioru banului
Din ţara Ardea[l]ului.
Da ea că din grai grăia :
Şi eu-s fata banului
Din ţara Ardea[l]ului.
El din grai aşa grăia :
— Ia-ţi, şogore, nevasta
Şi banii lîngă dînsa
Şi dacă tu i-i gata,
Să vii că tot ţi-oi mai da
Şi să nu vinzi pe sora.
Da, şogore, să-mi spui mie,
Au sora nu-i torcătoare,
Au nu-i ţesătoare,
Au nu-i cusătoare.
Da sora mi-i torcătoare
Şi sora mi-i lucrătoare,

64 Tu eşti un prădător mare.

Însemnări Jarník : v. 36 şterge „nevastă" şi scrie „bărbate", evident *lapsus calami* al culeg. ; am adoptat modificarea lui.

d) Ms. nr. 2 197.II.160, f. 3 [r.] — 4 [r.], t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : POP IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea : COLIBI, jud. Alba. Data : 1863.

Prăpădit-o, prăpădit,
Prăpăditu-s-o doi fraţi.
După-un fecior din cel sat
Şi fata s-o măritat,
Şi cînele de bărbat
Îndată în tîrg a mînat.
Cum în tîrg că o întrat,
Un fecior l-a întrebat :
— Alele, şogore, lei,
Ai vîndut şi nevasta ?
Şi el a răspuns aşa :
— De vîndut îi de asta.
Şi prinsă bani a număra,
Şi nevasta-a lăcrăma,
Şi din gură-a blăstăma :
— De-ar da Domnul Dumnezeu
Să n-ajungă banii tăi.
Şi dacă bani le-au ajuns,
Şi la crîşmă s-au dus.
— Alele, nevastă, le
De trei zile de cînd bem
Şi nu ne mai întrebăm
Care de unde sîntem.
— Io îs fata banului
Din ţara Haţegului.
— Io-s fecioru banului
Din ţara Haţegului.
Şi ei fraţi că s-or aflat
Şi din gură-au cuvîntat :
— Na-ţi, şogore, nevasta
Şi nu ţi-o mai preda,
Că-ţi mai dau bani pre cît ţi-am dat
Şi dacă ţi-i gata,
Hai la min'că ţi-oi mai da.

(Vezi Amzulescu, nr. 287).

XXVI. Ms. nr. 2 197.II.4, f. 1 [r.-v.], t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IONAŞ ANDREI, cl. VI. Localitatea : ROŞIA DE SECAŞ, jud. Alba. Data : 1872. Partea a doua a cîntecului e dialogată : înaintea v. 17 şi 23 scrie : *Podarii*, înainte de v. 21 şi 26, *Nevasta*. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu transcrierea absolut identică. În culegere se mai află 4 variante ale motivului şi altele 4 ale unui motiv înrudit (subtitlul 3). Le transcriem în continuare :

a) Ms. nr. 2 197.II.61, f. 2 [r.], t. [7] (numerotarea noastră). Culegător : BUSONIU VASILE, cl. V. Localitatea : TĂUNI, jud. Alba. Data : 1863.

Pe la noi pe sub pădure,
Merge-o nevăstuţă-n lume
C-un fiuţ mai mic în braţă
Şi fiul tare plîngea,
Nevasta din grai grăia :
— Taci, fiule, nu mai plînge,
Că hoţii ne-or auzi
Şi-n cale ne vor ieşi,
Şi pe mine m-or lua,
Şi pe tine te-or ţipa.
— Ai, nevastă, lumea noastă,
Ţipă-ţi copilu-n pămînt
Şi vin'cu noi la hoţit !
— Copilu nu-l voi ţipa,
Pînă capu-n sus mi-a sta !
Că copilu e-nvăţat,
În apă caldă scăldat
Şi în leagăn legănat.
— Da i-om face-un legănel,
Intr-un vîrf de cărpinel ;
Cînd vîntul s-a trăgăna,
Copilu s-a legăna.

b) Ms. nr. 2 197.II.67, f. 1 [r.], t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : COSTEA NICOLAE, cl. V. Localitatea : MÎNĂRADE, jud. Alba. Data : 1863.

Foaie verde-amărăciune,
Merge-o nevăstuţă-n lume,
Merge să se prăpădească
C-un fiuţ micuţ în braţă.
Foaie verde lemn sucit,
Hoţi-n cale i-a ieşit :
— Nevastă, fiuţul tău,
Îngroapă-lu în pămînt
Şi hai cu noi la hoţit.
Nevasta din grai grăia :
— Fiul nu-l voi îngropa
Şi-i voi face-un legănuţ,
În tufă de cărpinuţ.
Cînd vîntu va trăgăna,
Fiul mi l-a legăna.

c) Ms. nr. 2 197.II.174, f. 3 [v.], t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea : ŞARD, jud. Alba. Data : 1872.

Pre la Zlagna, pre la-Abrud,
Este-un drum mare bătut.
Dar nu-i bătut de-abrudeni,
Ci-i bătut de bănăţeni,
De-o nevastă cu bărbat
Cu-un şiuţ mic în braţe.
Ea la Mureş ajungea
Şi de podari se ruga :
— Podari, podari, meşteri mari,
Trece-mi-ţi voi, Mureşu,
Că m-ajunge ghilcoşu,
Că eu bine v-oi plăti :
De tot paşu talerăşu,
De şiuţ un gălbenuţ.
Că, zo, voi de nu mi-ţi trece,
Poale albe-oi ridica
Şi prin Mureş m-oi băga
Şi şiuţu l-oi'neca
Şi de samă nu i-oi da.

d) Ms. nr. 2 197.II.162, f. 1[r.], t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PETRUŢ ALEXANDRU, cl. VI. Materialul este nelocalizabil. Data : 1863.

Preste Zlatna, preste-Abrud,
Este-un drum mare bătut.
Dar nu-i bătut de-abrudeni,
Că-i bătut de bănăţeni.
De-o nevastă din Banat,
Fugită de la bărbat,
Cu-un fiuţ nebotezat,
Pînă de Mureş au dat.
Ea de podari s-au rugat :
— Podari, podari, meşteri mari,
Trece-mă-ţi voi Mureşul
Că m-ajunge bilcoşul.
Că cu bine v-oi plăti :
De tot paşul, talerăşul,
De fiuş, un gălbenuţ.
Că, zău, voi de nu mi-ţi trece,
Cizme roşii-oi desculţa,
Poale albe-oi ridica.
Prin Mureş că m-oi băga
Şi eu de m-oi îneca,
Sufletu samă va da ....

e) Ms. nr. 2 197.II.183, f. 4[r.-v.], t. 18 (numerotarea lui Jarník). *Fata şi podarul*. Culegător : MARŢIAN VASILE, cl. VIII. Localitatea : OCNA DEJULUI,

jud. Cluj. Data : 1863. În subtitlu : „Cîntec popular de pre Tîrnava".

Pre ţărmuri de Tîrnăviţă,
Se preîmblă-o copiliţă,
Cu mîni albe-n puzdunar,
Cu ochi negri sub umbrar
Și tot strigă : — Măi podare,
Măi podare, meşter mare,
Adă podul la margine
De mă trece și pre mine.
Ca să merg în ţara mea,
Să beau apă limpezea.
Că de cînd s-în ţara voastă,
O-nflorit pomnii pre coastă,
Am beut tot apă groasă
Și mi-am piert faţa frumoasă,
Podaru-a răspunde-ncepe :
— Noi pre tine-atunci te-om trece,
Cînd pre noi ni-i săruta-*re*
Și dulce ni-mbrăţoșa-*re*.
— Ba eu nu voi săruta-*re*,
Mai bine m-oi desculţa-*re*,
Poale albe-oi redica-*re*
Și prin apă m-oi băga-*re*,
Iară de m-oi îneca-*re*,
Sufletu vost samă-a da-*re*.

S-a păstrat copia personală a lui Jarník : B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu transcrierea absolut corectă.

f) Ms. nr. 2 197.II.53, f. 4^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DANCU PETRU, cl. V. Localitatea : ŢAPU, jud. Alba. Data : 1863.

Pre ţărmuri de Tîrnăviţă,
Se plimbă o copiliţă
Cu mîni albe-n buzdunar,
Cu ochi negri subt umbrar,
Cu cuvîntu la podar
Cu ochii la luntrar.
— Podari, podăreii mei,
Trageţi pod la ţărmurei,
Să mă duc la ţara mea,
Să-mi beau apă limpezea.
Pîn-am fost la ţara voastră,
Am băut tot apă groasă,
De mi-am băgat boala-n oasă.

g) Ms. nr. 2 197.II.127, f. 2^{r}, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODEA IOAN, cl. V. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1863.

Pe uliţă în Bistriţă,
Se preumblă-o copiliţă,
Cu mîni albe-n buzdunari
Și cu faţa sub umbrari,
Se tot roagă de-un podari :
— Podari, podari, meşter mare,
Direge podu bine ;
De cînd podu s-o stricat,
Mulţi voinici mi s-o-necat.
S-o-necat și-un diecel
Și mi-o fost ibomnicel
Și-mi pare rău după el.

h) Ms. nr. 2 197.II.64, f. 4^{v}, t. 26 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CĂLUŢ CANDID, cl. V. Localitatea : CERGHIZEL, jud. Mureș. Data : 1872.

Pe uliţă prin Bistriţă,
Se preîmblă-o copiliţă,
Copiliţă de armean,
Cu mîni albe-n buzunar
Și se roagă de podar :
— Podar, meşter mare,
Dă podul mai tare,
Că s-a-necat un diecel,
Drag ibovnicul meu.

Variantă publicată : Cocișiu, p. 467 (Localitatea : MATEIAȘ, jud. Brașov. Data : 1937) (vezi Amzulescu, nr. 288, tip I).

XXVII. Ms. nr. 2 197.II.81, f. 2^{v} — 3^{r}, t. 12. Culegător : BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea : GUT, jud. Alba. Data : 1863. Jarník subliniază v. 53 — 58 și la v. 2 numele eroului : *Toma Alimoș*. În culegere se mai găsesc 3 variante ale motivului, pe care le transcriem mai jos :

a) Ms. nr. 2 197.II.6, f. 1^{v} — 2^{r}, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător : LAZĂR ALEXE, cl. VI. Localitatea : ALĂMOR, jud. Sibiu. Data : 1872.

Strigă Tonea la fereastră :
— Ieși afară, tu nevastă !
Ieși afară pînă-n prag,
Nu te teme de ciumag.
— Ba afară n-oi ieși,
Că badea-i culcat în pat,
Cu puşca plină la cap,
Cu pistoale la picioare :
De-oi păși el m-a simţi,
De-oi călca el m-a puşca.
Strigă Tonea-a doua oară :
— Ieși afară pînă-n prag !
Ea afară a ieșit
Și Tonea a apucat-o
Și pre cal o aruncat-o
Și dusă zile și nopţi
Pîn la-o rece fântiniţă.
Tonea din grai a grăit :
Să ședem și să mîncăm
Și apă rece să bem.
Tu nevastă, tu frumoasă,
Cată-mi, tu, mie în cap.
Se uită în sus pre mare,
Sus pre mare, pre sub soare
Și-o văzut un pui de ciută,
Mititel și rătăcel
Și-a gîndit la fiul ei
Și din ochi a lăcrămat,
La Tonea-n cap i-a picat.
Tonea atunci s-a trezit
Și din grai aşa-a grăit :
— Alelei c . . .
Că de cîndu-s pre pămînt,
În cap semne n-am avut,
Dar tu c . . . , mi-ai făcut.
Dar ea din grai a grăit :
— Eu, Tone, nu ţi-am făcut.
— Dacă, mîndră, ţi-i aşa,
Tu te du la casa ta.
Ea înapoi a pornit,
La fereastră a sosit.
Mîndra fiul și-l culca
Și din gură cuvînta :
— . . . . fiul mamei,
Că mama mare creşte-te-a
Și ea carte da-mi-ţi-a
Și numele mumă-ta
Să-i scrie cu arginţel
Că de-acela-i puţinel,
Numele măicuţa-ta
Se scrie cu negreală
Că de-aia-i multă-n ţară.

b) Ms. nr. 2 197.II.26, f. 1^{v} — 2^{v}, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător : MIHĂLŢEANU ȘTEFAN, cl. VI. Localitatea : OHABA, jud. Alba. Data : 1863.

Strîgă, doamne, cine strîgă,
Strîgă Toma Alimoș,
Voinic de ţara de jos :
— Ieși tu, Stanco, pîn'afară,
Că mi-i mult, Stanco, de-asară,
De cînd murgul se preumblă
De la grajd pîn'la cămară.
— Zău, eu, Tomo, mi-aș ieși,
Da Voina îmi doarme-n pat
Cu puşca plină la cap,
Cu pistoale la picioare,
Cu sabia trasă-n masă.
Iovănel în legănel.
Stanca-n ușă ea ieșea,
Toma mîna și-o ţipa
Și pre murg o arunca
Și mergea cîtu-și mergea,
Printre holde apuca
Păsărelele cînta
Și Stanca din grai grăia :
— Cîntă ruică păsăruică,
Iovănel ar suge ţiţă.
Toma rău se mînia,
De pe murg jos o ţipa
Și mergea est și mergea
Și-ndărăpt ea să-ntorcea
Și din grai aşa grăia :
— Măi Tomo, cîne cu faţă,
Întoarnă-te îndărăpt,
De mă-nvaţă ce să fac
Dacă mă voi duce-acasă.
Cătră Voinea ce voi zice ?
— Io, Stanco, te-oi învăţa.
Zi c-ai fost pe rozorele
De-ai adunat floricele
Să scalzi pe Ivan cu ele.
Ea acasă și-o venit,
La fereastră-au ascultat
Și Voina că legăna
Și din grai aşa grăia :
— Culcă-te, Ivane, taci,
Că bine te-am înfăşat
Cu fișie de mătasă,
Sîntem amîndoi acasă,
Că mumă-ta că s-au dus
La cînchie, la curvie . . .
— Că am fost pe rozorele
De-am adunat floricele,
Să scald pe Ivan cu ele.
Voina-ndată să ţipa
Și sabia și-o trăgea
Și capul ei i-l tăia
Și pre Ivanu-l crunta.
Și el de părere rea

Că pre Iovan l-au cruntat
Şi-a lui cap l-au tăiat
. . . . . .
Ivan de părere rea,
El din grai aşa grăia:
— Doamne, ce mi-a fi-aceasta,
Să rămîi de doi odată,
Şi de mamă şi de tată.

c) Ms. nr. 2 197.II.167, f. 2[r.] – v., t. 3: *Toma.* Culegător: MOLDOVEANU IOAN, cl. VII. Localitatea: BUNGARD, jud. Sibiu. Data: 1863.

Strigă Toma la fereastră:
— Ieşi afară, -albă nevastă.
— Zău, eu, Toma, aş ieşi,
Dar bărbatu de m-o simţi,
El de tot m-a omorî.
Căci dînsul e mort de beat,
Cu puşca plină la cap
Şi cu pistoale
La picioare
Şi-am o soacră durăitoare
Şi-o uşă scirţiitoare.
— La soacră dă-i mătrăgună,
Uşa unge-o cu slănină.
Strigă la fereastră-a doua oară:
— Ieşi, albă nevastă, -afară
Şi mi-i da un vas cu apă.
Ea vasu-n mînă că l-au primit
Şi afară au ieşit
El de mînă-o a luat
Şi pre cal o-a aruncat
Şi prin codri s-au luat,
Tot prin codri
Cu vreo trei.
— Şi-auzi, Toma, auzi, dragă,
Auzi, Toma, pui de ţarcă,
Cum plînge fiuţul meu,
După-amat sufletul meu.
Dar Toma, cîne cu faţă . . .
— Întoarce-te de mă-nvaţă,
Ca eu ce să mînţ acasă?
— Aruncă veşminte muiereşti
Şi ia veşminte bărbăteşti
Şi te pune la fereastă
Şi te . . sălaş de noapte.
Şi ea-n ăstu mod se duse
Şi la fereastă se puse
Şi din grai aşa zise:
— Sălaş de noapte nu mi-i da?
— Zău, eu sălaş ţi-aş dona,
Dar am un fiuţ mititel
Şi nu poţi repausa de el.
— Da mumă-sa murit-o, au pierit-o
Sau cu altul fugit-o?
— N-au murit, nici au pierit,
Făr'cu altul au fugit.
— Sălaşul aş întreba,
Dar ea de s-ar înturna,
Atunci ce-ai face cu ea?
Frige-o-ai, au tăia-o-ai,
Sau de totu arde-o-ai? —
— N-aş arde-o, nici tăia,
Făr'cu vin roşu-o-aş ţinea.
— Aşa dară, eu -s mama pruncului,
Stîmpărarea sufletului.
Ea în casă au intrat
Şi la copil s-o plecat.
El cuţitul l-au luat
Şi grumazii i-au tăiat.
Pruncul din grai grăi:
— O tată, sufletul meu,
Nu te ierte Dumnezeu,
Cum nu iertaşi pre mama
Să-mi stîmpere inima.

Vezi Amzulescu, nr. 288, tip. II)

XXVIII. Ms. nr. 2 197.II.139, f. 3[r.], t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Jarník subliniază la v. 5 cuvîntul *zlătar* şi pune semn de întrebare. (Vezi Amzulescu, nr. 293).

XXIX. Ms. nr. 2 197.II.108, f. 2[r.] – 4[v.], t. 1. Culegător: VULCAN IOAN, cl. VII. Localitatea: or. BLAJ, jud. Alba. Data: 1863. Jarník scrie cu creionul pe margine: „pietate catre muma rea". S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu deosebiri de lectură la v. 25: *Ea acasă;* v. 31: *o luară;* v. 48: *o morii;* v. 59: *i-a plouat;* v. 68: *Neluată;* v. 70 este omis în mod nejustificat; v. 92: *să vază.* În culegere încă 4 variante:

a) Ms. nr. 2 197.II.134, f. 3[r.] – v., t. 5 (numerotarea lui Jarník). „Feciorul lui Ştefan Vodă". Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

Vineri seara l-o făcut
Sîmbătă l-o botezat,
Duminică l-o-nsurat,
Luni armele i le-o dat,
Marţi la tabără-a plecat
Şi din grai aşa-o grăit:
— Maică, măiculiţa mea,
Grijeşte-mi nevasta mea.
Dă-i colac în lapte dulce,
Că de azi, mîne m-oi duce
Şi cu vin roş strecurat
Prin năframa de mătasă
Să nu se ducă de la casă.
Ea bine că o grijit
Cu coajă-arsă de pre masă.
De slugile ei rămasă.
Apoi de mînă-o luat
Şi din grai o cuvîntat:
— Haide, noră, prin grădină,
Să-ţi dau flori ca la nurori
Şi să trecem şi gardul,
Doar ţi-i găsi bărbatul.
Ea gardul l-o trecut,
Pre bărbat nu l-o văzut.
Apoi de mînă-o luat
Şi-n temniţă o băgat.
Nici-o lună nu s-o-mplinit,
Cînd el la maică-sa-o vinit
Şi din grai aşa-o grăit:
— Maică, măiculeana mea,
Unde e nevasta mea?
Ea la soacră-ta . . .
Du-te de o vezi.
El calul l-o înşelat
Şi acolo s-o cărat
Şi din grai o cuvîntat:
— Maică, măiculiţa mea,
Unde mi-i nevasta mea?
— De cîndu-n mînă ţi-o-am dat.
Pragul nu mi l-a călcat.
El pre la temniţă primblîndu-se,
O auzit-o glăsîndu-se:
— Adă-mi, doamne, ceasul meu
Să mă-ntîlnesc cu soţul meu.
El cînd astea o-auzit,
În uşă s-o trîntit.
Ea afară o ieşit
Şi amîndoi s-o cuprins,
Amîndoi s-o luptat.
Dumnezeu i-o iertat.
Pre el l-o-ngropat la răsărit
Şi pre ea la sînţit.
Din elu o răsărit
Un măr din o gutuie,
Din ea o viţă de vie.
Viţa pre pămînt s-o-ntins,
Pînă pre el l-o cuprins.

Nota culegătorului: „Celu ce mi-a spusu acésta poesióra, mia marturisitu că e mai lunga cu multu de catu asia".

b) Ms. nr. 2 197.II.150, f. 5[v.] – 6[v.], t. 20 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOACHIM, cl. V. Localitatea: BĂIŢA, jud. Mureş. Data: 1863.

Tiviscrai, fecior de crai
Însurat de nouă ai,
Nouă ai şi nouă zile.
Taberile au pornit,
Tiviscrai înc-au vorbit:
— Maică, măiculeana mea,
Grijeşte-mi nevasta bine,
Cu zahar din buzdunar,
Cu scovarză de pe masă.
Tiviscrai că au pornit
Şi din grai aşa-a grăit,
Soacră-sa din grai-a grăit:
— Ia mătura şi haidem,
Mătură temniţa.
Mătura o a luat
Şi-n temniţă s-au băgat
Şi temniţa-a măturat-o.
Soacră-sa uşa a-nchis-o
Şi singură a lăsat-o.
Ea din gură blăstăma
Şi din ochi înlăcrăma,
Ea din grai aşa-a grăit:
— Doamne, varsă tăurile,
Să se-ntoarcă taberile.
Tăurile s-a vărsat,
Taberile s-a-nturnat.
Tiviscrai acasă-au vint
Şi din grai aşa-a grăit:
— Maică, măiculeana mea,
Unde mi-i nevasta mea?
— Tiviscrai, fecior de crai,
Sîmbătă cînd ai pornit,
Nevasta ţi o murit
— Maică, măiculeana mea,
Hai, arată-mi mormîntelu
Ca să-mi stîmpăr sufleţelu.
— Tiviscrai, fecior de crai,
Însurat de nouă ai,
Multe ploi au plouat
Şi mormîntu l-o-aşezat.
— Maică, măiculeana mea,

Hai arată-mi ţărîna
Ca să-mi stîmpăr inima.
. . . . . .
Numa mă-uit că-mi eşti măicuţă,
Că te-aş lua de cosiţă,
Şi te-aş duce pe uliţă,
Să se mire ţările,
Cum se ţin nurorile.

La v. 43, culegătorul scrie *etc.*, indicînd caracterul fragmentar al textului. Am pus puncte de suspensie.

c) Ms. 2 197.II.174, f. 2 $^{r.-v.}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MILACIU VASILE, cl. V. Localitatea: ŞARD, jud. Alba. Data: 1872.

Copilaş de vinerea
Simbăta l-au botezat,
Duminica s-a-nsurat,
Luni cătană l-au luat,
Marţi la tabără-au plecat.
El din grai aşa grăia:
— Maică, măiculeana mea,
Grijeşte bine nevasta,
Dă-i colac şi lapte dulce,
Doar de la noi nu s-o duce.
Măicuţa l-a d-ascultat,
Cînd la tabără-au plecat,
În temniţă ea-o-a băgat,
De mîncare ce i-o dat?
Spălătură de pre vase,
C-aşa-i data la crăiasă;
Din ciubăru porcilor,
C-aşa-i data robilor.
Nevasta din grai grăia:
— Bate, Doamne, papura
Să se-ntoarcă tabăra
Să vină şi-al meu George.
Şi tabăra s-a-nturnat
George la poartă-au strigat:
— Maică, măiculeana mea,
Dar arată-mi nevasta!
Maică-sa din grai grăia:
— Da, zo, George, dragu maicăi,
Cînd la tabără-ai plecat,
Nevasta ţi-am îngropat.
Dar George din grai grăia:
— Maică, măiculeana mea,
Haida,-arată-mi mormîntu
Ca să-mi stîmpăr sufletu.
Maică-sa din grai grăia:
Multe ploi că o plouat
Mormîntu s-o astupat.
Dar George din grai grăia:
— Maică, măiculeana mea,
Dar dă-mi dară cheile
Să descui temniţele.
Maică-sa din grai grăia:
— Dar, George, dragu măicuţei,
Io-n fîntînă m-am uitat
Şi cheile le-am scăpat.
Şi George s-au mîniat.
Şi la temniţi au plecat,
Cu picioru-n uşă-a dat,
Uşa-n patru s-au crăpat,
Nevasta că şi-au aflat.
— Mîndră, mîndruleana mea,
Ce poftesti tu soacră-ta?
— Eu nemica nu-i poftesc,
Meargă-n lume să trăiască,
Cu mine nu mai vorbească;
Meargă-n lume şi se ţie,
Mie soacră nu-mi mai fie.

d) Ms. nr. 2 197.II.178, f. 2 $^{v.}$ — 3 $^{v.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MĂRCULEŢ IOAN, cl. VI. Localitatea: CERGĂU MARE, jud. Alba. Data: 1863.

La vale, la vale,
Este casă mare
Cu fereşti la soare,
Uşa la răcoare.
Da-n ea cine şede?
Şede-o nor c-o soacră.
Noră rău beteagă
Şi din grai grăia:
— Măiculeana mea,
Dă-mi o ţîr'de apă,
Că inima-mi seacă!
— Lasă, noro, lasă,
Pîn's-o face seară.
Seara s-o făcut,
Nora şi-o cerut:
— Măiculeana mea,
Dă-mi o ţîr'de apă!
Soacra sa o zis:
— Lasă, noro, lasă,
Pîn'ziuă s-o face.
Ziua s-a făcut,
Nora şi-o cerut.
Sus spre răsărit,
Noi am obicit.

Un voinic dormind.
Ce-i în aşternut?
Busuioc mănunt.
Şi la căpătii?
Frunză de gutui.
Ce e la mijloc?
Stîlp de busuioc.
Ce ai la picioare?
Floare de cicoare.
Ce-i de coperiş?
Frunză de măcriş.

Însemnări Jarník: v. 24 subliniază şi pune semn de întrebare la „obicitu''. Variantă publicată: Cocişiu, p. 464—465 (Localitatea: CĂLVASĂR, jud. Sibiu. Data: 1937) (vezi Amzulescu, nr. 306).

XXX. Ms. nr. 2 197.II.129, f. 3$^{v.}$ — 4$^{v.}$, t. 4. Culegător: RADU SIMION, cl. V şi RADU IOAN, neidentificat. Localitatea: BELDIU, jud. Alba. Data: 1863. În culegere mai sînt 2 variante şi un fragment al motivului. Le transcriem integral în continuare:

a) Ms. nr. 2 197.II.164, f. 2$^{v.}$ — 3$^{r.}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863.

Pe marginea Oltului
E-urma fofologului . . .
Unde Oltul se coteşte,
Şede Radu şi prînzeşte
Şi mumă-sa-l dojeneşte:
— Auzi, Rade, dragul mamei,
Lasă-mi-te tu de rele,
Că te-oi plînge-ntre curele
Şi lasă-te de furat,
Că te-oi plînge spînzurat.
— De rele nu m-oi lăsa,
Pînă capu-n sus mi-a sta.
Că pînă-am fost tinerel,
Că mă-nvăţaşi tîlhărel,
Furam brişti şi custurele
Şi-ţi părea bine de ele.

S-a păstrat şi copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu deosebiri de lectură la v. 8: *în curele;* v. 14 adaugă: *nu m-învăţai plugărel;* v. 15 (resp. 14): *Ci m-învăţai.* După *fofologului* şi *brişti*, semne de întrebare. Trimitere comparativă la varianta următoare: „16: că furam şi Barbu 3".

b) Ms. nr. 2 197.II.83, f. 1$^{v.}$, t. 3 (numerotarea lu Jarník). Culegător: BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863.

Pe marginea Oltului,
Urma fofologului.
Unde Oltul se coteşte,
Şede Barbu şi prînzeşte.
— Auzi, Rade, dragu mamei,
Lasă-mi-te tu de rele,
Că te-oi plînge în curele
Şi lasă-te de furat,
Că te-oi plînge spînzurat.
— De rele nu m-oi lăsa,
Pînă capu-n sus mi-a sta.
Că pînă-am fost tinerel,
Nu mă-nvăţai plugărel,
Ci mă-nvăţai tîlhărel,
Că furam brişti, custurele
Şi-ţi părea bine de ele.

c) Ms. nr. 2 197.II.118, f. 4$^{r.}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RUSU AUGUSTIN, cl. V. Localitatea: UIOARA, jud. Alba. Data: 1863.

M-a-nvăţat maica pe mine
Să fiu de tînăr tîlhar:
Cînd eram de şapte ai,
Măturam grajdul de cai;
Cînd eram de doisprezece,
Măturam grajdul de iepe.

Textul e însoţit de elemente concrete de oralitate: v. 2: *ho;* v. 3: *hop;* v. 4: *lelitio;* v. 5: *mandrutio;* v. 6: *asia copile asia* (vezi Amzulescu, nr. 308).

XXXI. Ms. nr. 2 197.II.79, f. 1$^{v.}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data: 1863. Transcriem o a doua variantă: ms. nr. 2 197.II.82, f. 3$^{r.}$, t. 8. Culegător: BLAGA PAUL, cl. VIII. Localitatea: FĂRĂGĂU, jud. Mureş. Data: 1863.

La făgădăul din deal,
Beu voinicii din Ardeal,
De un sor c-on frăţior
Şi-i închină cu-o-oiagă:
— Să trăieşti, sorucă dragă!
— Mulţam, frate, dar n-oi bea!

— Dar de ce, soruca mea?
Doară tu te-ai supărat,
Pentru ce eu nu te-am dat,
După-un fecior de-mpărat?
— Ma, eu nu m-am supărat,
Pentru ce tu nu m-ai dat,
După-un fecior de-mpărat,
Că la astă-mpărăţie
Debe multă avuţie:
Numai la nouă cumnaţi,
Trebe nouă murgi gătaţi
Cu chingi de aur legaţi;
Numai la nouă cumnate,
Trebe nouă potilate
Cu brîie de-aur legate.

La v. 14, în loc de *asta*, scrie *arsa*. Nota culegătorului: „pe campie e in usu" (vezi Amzulescu, nr. 316).

XXXII. Ms. nr. 2 197.II.82, f. 1 $^{v.}$ — 2 $^{r.}$, t. 2. Culegător: BLAGA PAUL, cl. VIII. Localitatea: FĂRĂGĂU, jud. Mureş. Data: 1863. Cu creionul Jarník scrie: „poterea amorului, fet'a maestra" şi notează la v. 33: „si n paharu o spriginesce"; v. 49 desparte emistihial: „betiu maremangiu"; v. 45: „vasele de lemnu uscate nu tienu apa". Textul e însoţit şi de o notă a culegătorului: „e in usu pe campie in jurulu Fărăgăului". S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu transcrierea aproape exactă (la v. 10 scrie: *Cînd tu mi-i omori*), a variantei pe care o transcriem integral mai jos: ms. nr. 2 197. II.157, f. 2$^{r.}$ — 3$^{r.}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POPAZU IOAN, cl. VI. Localitatea: zona Sibiului. Data: 1863.

Strigă-o fată din cea poartă
La fecior din foişor:
— Ia-mă, badeo, ia-mă, dragă,
Nu-mi mai arde inima,
Ca soarele ţarina;
Nu-mi mai arde sufletu,
Ca soarele pămîntu.
— Mîndro, mîndruleana mea,
Eu atuncea te-oi lua,
Cînd tu mi li-i omorî
Pre frate-to cel mai mic.
— Bădiţ, bădişorul meu,
Învaţă-mă să-l omor.
— Eu, mîndro, te-oi învăţa.
Du-te seara la stupină,
Cînd te-apropii, încet vină
Că este-un măr cîrjobat
Şi un şerpe spînzurat,
Şi din gură sînge-i cură,
Din coadă venin picură
Şi-l dă, mîndro, lui să-l bea,
Că tu-i fi soţia mea.
Sora cătră frate zice:
— Mă tu, frate şi voinice,
Lasă boii la cînii
Şi plugu la putredu,
Fiarele la rugineală,
Na, pahar de osteneală.
Frate-so cum l-a băut,
Mintenaş au şi murit.

O altă variantă prezintă o interesantă contaminare cu balada întemniţatului şi iubitei sale (vezi Amzulescu, nr. 243). O transcriem în continuare: ms. nr. 2 197.II. 65, f. 1$^{v.}$ — 2$^{v.}$, t. 4 (numerotarea culegătorului). Culegător: CEAUŞEANU ALEX., cl. VI. Localitatea: PORUMBENI, jud. Harghita. Data: 1872.

Cine, Doamne, a văzut
Copil tînăr ca un rug,
Să-l petreacă printre puşti
De-a lungul oraşului,
Tisturi de-a-mpăratului?
Tisturi de-a cetăţiei,
Pînă-n pragul temniţei?
În temniţă l-au băgat,
Cu fiarele l-au legat.
La lună, la săptămînă,
Veni drăguţa cea bună.
— Căpitan, sufletul meu,
Slobozi-mi drăguţul meu,
Că mi-oi vinde bertiţa
Şi ţi-oi plăti temniţa,
Şi mi-oi da mărgelele,
Şi ţi-oi plăti fierele.
Pre dînsul l-au slobozit,
Ea din grai aşa-a grăit:
— Vină bade, vină dragă,
Vină bade, de mă ia.
— Io, mîndră, [că] te-aşi lua;
Dar fratele tău cel mai mare,
Îmi îmblă în paşul meu
Şi lucră în gîndul meu.
Mîndră, de-l vei otrăvi,
Noi, mîndră, bine-om trăi.
Pre frate l-o otrăvit
Şi din grai aşa-a grăit:
— Vină bade, vină dragă,
Vină bade, de mă ia,
Că mi-am ucis fratele.
— Io, mîndră, nu te-oi lua,
Că tu de te-i mînia
Şi cu mine-i face-aşa!
Ea-napoi s-a înturnat,
La frate-su-a alergat,
Din inimă suspinînd
Şi din gură blăstămînd:
— Pentru cine de străin,
Mi-am omorît frate bun!
Florile le-a retezat,
Pre frate-su l-a-mpănat
Şi frumos l-a îngropat.

(Vezi Amzulescu, nr. 321).

XXXIII. Ms. nr. 2 197.II.164, f. 1$^{r.}$ — 2$^{r.}$, t. 1 (numerotarea culegătorului). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu deosebiri de transcriere la v. 6: *şi Mircea;* v. 11: *cămaşa;* v. 22: *coleaşă* (?); v. 23: *zeu;* v. 33: *fălci* (?); v. 36: *şi aia-o* şi cu note comparative la cea de-a doua variantă din culegere (pe care o transcriem mai jos): v. 39: „mă îmbrăcam Barbu"; v. 42: „că-i Barbu"; v. 46: „se căznea Barbu"; [v. 49:] „împărătească Barbu 1." Transcriem varianta a doua: ms. nr. 2 197.II.83, f. 1$^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863.

Sus la Ţara Românească,
La băcia ciobănească,
Este-o masă ce luceşte,
Bătută cu solzi de peşte.
După masă cine şede?
Şede Codrea cu Mircea
Şi, zău, ei se tot mustra.
Mustra Mircea pe Codrea:
— Unde, Codre, mi-ai vărat,
De-aşa rău nu ţi-au umb'at?
Îi chemeşa ca tina
Şi faţa ca hîrtia.
— O, eu, Mirce, mi-am vărat,
La poartă la Ţeligrad,
Un'se bat cîrlani-n cap.
Cîrlanul cu şasă coarne
Şi la coadă ce trei palme.
Mustră Codrea pe Mircea:
— Unde-ai fost tu, Mircea, hăi?
— Eu am fost la ciobănie
Şi-am trăit în sărăcie.
Mîncam coleşa cam goală,
Întinsă-n său de mioară;
Mîncam coleşa cam rece,
Întinsă-n său de berbece.
Vodă sama mi-o trăgea:
— Spune, Mirceo,-adevărat
Cîte oi grase-ai mîncat?
— Nu ţi-am mîncat aşa multe,
Numai cinsprezece sute.
Că din zece cîrlănaşi
Alegeam car'era graşi
Şi-i tăiam felii pe masă.
Car'era mai fără său,
O lăsam la Dumnezău,
Că şi aia-o mîncam eu.
— Da cu lîna ce făceai?
— Da mi-a vînt o iarnă grea
Şi mă îmbrăcam cu ea.
— Da cu caşu ce făceai?
— Caşu l-am vîndut pe bani,
Că-i bun cîştig la ciobani.
Vodă toate le cerea,
Mircea nu vrea să le dea,
Că pînă-au fost mititele.
Mircea se căznea cu ele.
Dumnezeu să te ferească,
De bătaia ciobănească,
La curtea împărătească.

XXXIV. Ms. nr. 2 197.II.56, f. 1$^{r.-v.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: DANCEA GEORGE, cl. VI. Localitatea: GÎRBOVA, jud. Alba. Data: 1863. Fragmentar textul: ms. nr. 2 197.II.154, f. 1$^{r.}$, t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PETRUŢ AXENTE, cl. VI. Localitatea: CIUFUD, jud. Alba. Data: 1863.

Pe a Brăilei şes,
Carele lui George merg,
Să-şi aducă George nevastă
Chiar din Ţara Românească.

BIBLIOTECA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

— Tu, George, dacă-i sosi,
Intră-n casă, intră-n masă,
Nu bea vin nestrecurat,
Că pre tin'te-or otrăvi
Cu otravă din dumbravă,
Cu iarbă din trei grădini
Cu apă din trei fîntîni,
Aşchiuţă din portiţă,
Şi păr galben din cosiţă.

XXXV. Ms. nr. 2 197.II.26, f. 4 r. – v., t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MIHĂLŢEANU ŞTEFAN, cl. VI. Localitatea: OHABA, jud. Alba. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 3, cu deosebiri de transcriere la v. 4: *pană* şi v. 15: *bei bine*, ultimele 3 versuri lipsesc din copia editorului. După *Reteagului* (transcris cu literă mică), pune semn de întrebare. În culegere se mai află două variante:

a) Ms. nr. 2 197.II.164, f. 4r., t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: OLTEANU PAUL, cl. VI. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863.

— Frunză verde rugule,
Aleargă-te, murgule,
Pe şesuri ca pe răzoară.
— Măi stăpîne, cum eşti cîne,
Bată-te ziua de mîne!
Cîte crişme-s pîngă cale,
La toate le dai parale.
Oh, tu bei cu mîndrele,
Pre min'mă bat muştele.
De mi-ai fi tu stăpîn bun,
Mi-ai da un porţiu de fîn
Şi-ncă unul de ovăz
Ca să te port mai frumos,
Că tu eşti un om fălos.

S-a păstrat copia personală a lui Jarník: ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 38, cu transcrierea exactă şi cu trimiteri comparative neexhaustive la varianta următoare: „8 bei 10 tu ah stăpîn bun 12 da şi unul Barbu 5". Clasificat la „sat. varia". Varianta a doua:

b) Ms. nr. 2 197.II.83, f. 2 r., t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863.

— Frunză verde, rugule,
Aleargă-te murgule,
Pe şesuri ca pe răsuri.
— Măi stăpîne, tu eşti cîne,
Bată-te ziua de mîne.
Cîte crişme-s pîngă cale,
La toate le dai parale.
O, tu bei cu mîndrele,
Pre min'mă bat muştele.
De mi-ai fi tu, ah, stăpîn,
Mi-ai da un porşor de fîn,
Da şi unul de ovăz,
Ca să te port mai frumos,
Că tu eşti un om fălos.

XXXVI. Ms. nr. 2 197.II.112, f. 2v., t. 17 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. V. 24, *să* adăugat de Jarník.

XXXVII. Ms. nr. 2 197.II.147, f. 2v. – 3 r., t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOSIF, cl. VI. Localitatea: or. BLAJ, jud. Alba. Data: 1863.

XXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.139, f. 1v., t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu o singură diferenţă de transcriere la v. 13: *pociu*. Materialul clasificat la: „bal" [ade].

XXXIX. Ms. nr. 2 197.II.17, f. 4r. – v., t. 14 (numerotarea culegătorului). Culegător anonim, iar materialul nelocalizabil. Data: 1870.

XL. Ms. nr. 2 197.II.114, f. 2v., t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TODORAN NICOLAE, cl. VI. Localitatea: CHESLER, jud. Sibiu. Data: 1872. Nota culegătorului: „Acésta a fostu o intemplare".

XLI. Ms. nr. 2 197.II.186, f. 2r., t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător: TÎRNĂVEANU IOAN, cl. V. Localitatea: SUSENI, jud. Mureş. Data: 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu diferenţe de transcriere la v. 10: *calci;* v. 14: *animalelor* (?); v. 23: **nu** *te-oi stringe*. A doua variantă o transcriem integral: ms. nr. 2 197.II.179, f. 2v. – 3r., t. 15 (Numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul este nelocalizabil. Data: 1863.

Merge mîndra la fîntînă
Cu cofiţa într-o mînă
Şi tot merge ea cîntînd,
Floricele lepădînd,
Floricele gălbinioare,
Voinicii să s-omoare.
Cînd or vrea să le miroasă,
Să le între doru-n oasă,
Tot în cale-i să se uite,
Urmuliţa să-i sărute.
Mîndră, mîndră, copiliţă,
Cu sîn alb de porumbiţă,
Nu da foc inimilor,
Dă pace voinicilor.
C-ai să dai preste-un păcat,
Cu marghiolul cel din sat.
Mîndra rîde şi nu crede,
Voinicelul că mi-o vede
Şi-o urmează cît colea
Şi pune mîna pe ea.
Mîndro, mîndro, nu mai plînge,
Voinicelul mi te strînge,
Cu tot dorul satului,
Cu focul bărbatului.

XLII. Ms. nr. 2 197.II.188, f. 8v., t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ jud. Alba. Data: 1863.

XLIII. Ms. nr. 2 197.II.159, f. 7v., t. 12 (numerotarea culegătorului). Culegător: POPESCU IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

XLIV. Ms. nr. 2 197.II.69, f. 5v., t. 14 (numerotarea lui Jarník). „Vierş popular". Culegător: GIURA ALEXANDRU, cl. VI. Localitatea: BUCIUM, jud. Alba. Data: 1863.

XLV. Ms. nr. 2 197.II.126, f. 1r. – v., t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea: CHEŢANI, jud. Mureş. Data: 1863. Clasificarea provizorie a lui Jarník: „mum'a ce imp. casatoria si urm."

XLVI. Ms. nr. 2 197.II.106, f. 2v., t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU NEGRU IOAN, neidentificat. Materialul este nelocalizabil. Data: 1868 (?) S-a păstrat copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu deosebiri de transcriere la v. 5: **în** *supărare;* v. 6: *călicică;* v. 7: *baieţică;* v. 12: *i*-**a** *dat*.

XLVII. Ms. nr. 2 197.II.134, f. 4v., t. 11 [–12] (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: Data: 1863.

XLVIII. Ms. nr. 2 197.II.137, f. 3v. – 4r., t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IACOB, cl. VII. Localitatea: NUŞENI, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

XLIX. Ms. nr. 2 197.II.159, f. 8r. – v., t. 13 (numerotarea culegătorului). Culegător: POPESCU IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea: RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

L. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 9v. – 10r., t. 2 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1872–1873. Din ciclul *Doine şi hore poporale*.

LI. Ms. nr. 2 197.II.58, f. 2v. – 3r., t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător: BOZAC IERONIM, cl. VIII. Localitatea: RĂZOARE, jud. Mureş. Data: 1863. Alte variante din culegere:

a) Ms. nr. 2 197.II.151, f. 2r., t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător: ORĂŞAN GHEORGHE, cl. V. Localitatea: PETRILACA, jud. Mureş. Data: 1863.

Îmi luai puşca la mînă,
Mă preumblai prin grădină.
Găsesc iarba tăvălită
Şi pre mîndra adormită.
Dă murguţul cu piciorul
Şi-i sări la mîndra somnul,
Şi sări mîndra descinsă,
Ca şi-o luminiţă-aprinsă.

b) Ms. nr. 2 197.II.124, f. 5[r], t. 25 (numerotarea lui Jarník). Culegător: TĂMAŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: ABRUD, jud Alba. Data: 1863.

Mă sculai de dimineaţă,
Prin negură şi prin ceaţă
Şi luai puşca-ntr-o mînă,
Şi mă dusei prin grădină,
Găsii iarba tăvălită
Şi pre mîndra adormită.
Dădu murgul cu piciorul
Şi trezi mîndra din somnu.
— Bade, bădişorul meu,
Mînce-ţi cînii murgul tău,
Cum mi-ai stricat somnul meu.

c) Ms. nr. 2 197.II.106, f. 10[v], t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător: STANCU IOAN NEGRU, (nedentificat). Materialul este nelocalizabil. Data: 1868 (?)

Neguriţă şi cu ceaţă,
Mă sculai de dimineaţă
Şi luai puşca pe mînă,
Şi mă dusei prin grădină.
Aflai iarba tăvălită
Şi pe mîndra adormită,
Şi-mi da murgul cu picioru,
Şi sări la mîndra somnul,
Şi sări mîndra descinsă,
Ca şi-o luminuţă-aprinsă.

Variantă publicată: Pop-Reteganul, p. 165, t. 83 (Localitatea: RETEAG, jud. Bistriţa-Năsăud).

LII. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 18[r.] – [v.], t. 41 (numerotarea culegătorului). Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Altă variantă, pentru care s-a păstrat şi copia personală a lui Jarník: B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu diferenţe de transcriere la v. 3: *că-s* şi v. 10: *ne vom întîlni*, are caracter fragmentar. O transcriem în continuare: ms. nr. 2 197.II.160, f. 2 [v.] – 3 [r.], t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN JUNIOR, cl. VI. Localitatea: COLIBI, jud. Alba. Data: 1863.

Pe din jos de prundurele,
Mergînd, Doamne, două stele . . .
Da nu-s stele, -s surorele . . .
Una rîde, una plînge
Ceealaltă-aşa zicea:
— Taci tu, soră, nu mai plînge,
Că pre noi, soră, ne-or duce
Una-n sus la răsărit,
Alta-n josu la sfinţit
Şi noi atunci ne-om tîlni,
Cînd o face plopu pere,
Salca albă porumbele
Şi răchita pere moi,
Să mai mînce doi cu doi
Şi noi, mîndră, amîndoi.

LIII. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 6[r.] – [v.], t. 11: „Nevasta frumoasă". Culegător: N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Jarník pune semne de întrebare după *bai* (v. 17); *smochină* (v. 19); *bolîndul* (v. 25) şi *călinii* (v. 40). Un mic fragment. ms. nr. 2 197.II. 179, f. 3[v.], t. 18 (numerotarea lui Jarník). Culegător: MARCU GEORGE, cl. V. Materialul este nelocalizabil. Data: 1863.

— Cine scoarţîie la fereastă?
— Miţa de la ceea casă.
— Latri, latri, fa nevastă!
Că-i cu cuşma ţurcănească,
Cu mustaţa haiducească,
Cu mustaţa lungă trasă
Şi-i se vede umbra-n casă.

LIV. Ms. nr. 2 197.II.14, f. 2[r.], t. 16. Culegător: HOSU CONSTANTIN, cl. V. Localitatea: LIVADA SOMEŞ, jud. Cluj. Data: 1863.

LV. Ms. nr. 2 197.II.19, f. 14[r.] – [v.], t. 30 (numerotarea culegătorului). N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

LVI. Ms. nr. 2 197.II.140, f. 1[v.], t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Probabil fragment din *Miorîţa*.

LVII. Ms. nr. 2 197.II.129, f. 1[r.] – [v.], t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: RADU SIMION, cl. V şi RADU IOAN, neidentificat. Localitatea: BELDIU, jud. Alba. Data: 1863. În culegere încă 3 variante, pe care le transcriem în continuare:

a) Ms. nr. 2 197.II.146, f. 1[v.] – 2[r.], t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POP IOAN SENIOR, cl. V. Localitatea: LECHINŢA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

Pre colnic, pre cel colnic,
Merge-o pruncă c-un voinic.
Voinicul merge călare,
Prunca merge pre picioare.
Ea din grai aşa grăia:
— Suie-mă, bade, călare,
Că nu poci merge pre picioare,
Că, zău, drumu-i zgrunţuros
Eu nu poci merge pre jos.
El din grai aşa grăi:
Ba, mîndră, nu te-oi sui,
Că murgul mi-i tinerel
Şi mi-i mare greu pre el.
— Zu, zu [zu], murguţul meu,
Ori doară ţie ţi-i greu,
Oi de ceaţa cîmpului,
Ori de colbul drumului,
Ori de cest trupşor a meu.
— Ba, zău, mie că mi-i greu
De năravul tău cel rău.
Că la cîte crişme treci,
Tu la propteală mă legi.

b) Ms. nr. 2 197.II.82, f. 2 [v.], t. 4. Culegător: BLAGA PAUL, cl. VIII. Localitatea: FĂRĂGĂU, jud. Mureş. Data: 1863.

Pe cel deal, pe cel colnic,
Merge-o pruncă şi-on voinic.
Voinicul merge călare,
Prunca merge pe picioare,
Blăstămîndu-şi norocul
Şi . . . cu focul.
Voinicul din grai grăia:
— Mîndră, mîndruleana mea,
Nu-ţi blăstăma norocul
Şi . . . cu focul,
Că eu sînt norocul tău.
— Bade, bădişorul meu,
De eşti tu norocul meu,
Bade, suie-mă călare
Că mi-i aspru la picioare.
Voinicul din grai grăia:
— Mîndră, mîndruliţa mea,
Eu călare te-aş sui,
Dar mi-i murgul tinerel
Şi mi-i face fără el.
Dar na cizme roşioare
Şi le-ncalţă tu-n picioare;
Unde tu te-i osteni,
Om sta-n loc şi-om hodini.

Cu nota de circulaţie a culegătorului: „pe campie e in usu".

c) Ms. nr. 2 197.II.61, f. 2[r.], t. [8] (numerotarea noastră). Culegător: BUSONIU VASILE, cl. V. Localitatea: TĂUNI, jud. Alba. Data: 1863.

Pe cel deal, pe cel colnic,
Merge-o puică şi-un voinic:
Voinicu merge călare,
Puica merge pe picioare,
Culegîndu-şi cîte-o floare,
Să şi-o pună-n legătoare.
Puicuţa din grai grăia:
— Pune-mă, badeo, călare,
Că nu mai poci de picioare!
— Bucuros, puico, te-aş pune,
Da mi-i murgul cîmpăvel:
De-abea duce corpul meu;
Corpul cu păcatele,
Mijlocul cu armele.

D. BASME, POVEŞTI, SNOAVE, TRADIŢII

I. Ms. nr. 2 197.II.7, f. $1^{r\cdot}-6^{v\cdot}$, t. [1]. Culegător: EREMIA GEORGE, cl. V. Localitatea: BUCURESCI, jud. Hunedoara. Data: 1872. De o altă mînă de cît a culegătorului: ,,cetita de George Eremia". (ATh 1525 A.)

II. Ms. nr. 2 197.II.12, f. $3^{r\cdot}-6^{r\cdot}$, t. [29] (numerotarea noastră). Culegător: GOGA ILIE, cl. VII. Localitatea: HĂGHIG, jud. Covasna. Data: 1863. (ATh 882.)

III. Ms. nr. 2 197.II.16, f. $1^{r\cdot}-3^{r\cdot}$, t. [1 a] (numerotarea noastră): *Un fecior measer.* Culegător: ALDEA IACOB, cl. VIII. Materialul nelocalizabil. Data: 1863. Jarník subliniază expresia: ,,torta ceriului" (ATh 560, 562, 577)

IV. Ms. nr. 2 197.II.16, f. $3^{v\cdot}-6^{r\cdot}$, t. [1 a'] (numerotarea noastră). Acelaşi culegător, aceeaşi dată. Materialul este nelocalizabil (ATh 510, 403)

V. Ms. nr. 2 197.II.25, f. $1^{r\cdot}-3^{r\cdot}$, t. [1 a]. Culegător: SĂBĂDUŞ IOAN, cl. VIII. Localitatea: CĂPÎLNA DE JOS, jud. Alba. Data: 1863. În formula iniţială îl foloseşte pe ,,sum". (ATh 511 A.)

VI. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $72^{r\cdot}-77^{r\cdot}$, t.: ,,Împăratul cu doi feciori". Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876 (ATh 950.)

VII. Ms. nr. 2 197.II.36, f. $3^{v\cdot}-4^{v\cdot}$, t. [9] (numerotarea noastră): *Fabula.* Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863 (ATh 955.)

VIII. Ms. nr. 2 197.II.41, f. $1^{r\cdot}-2^{r\cdot}$, t. [1 a] (numerotarea noastră). Culegător: GRIŞAN M. IOSIF, cl. VII. Localitatea; SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863.

IX. Ms. nr. 2 197.II.73, f. $1^{r\cdot}-3^{r\cdot}$, t. [1 a] (numerotarea noastră): *Fabulă poporală.* Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEŢELCA, jud. Alba. Data: 1865 (ATh 425 c.)

X. Ms. nr. 2 197.II.78, f. $2^{v\cdot}$, t. [15] (numerotarea noastră). Culegător: ALUTANU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. FĂGĂRAŞ, jud. Braşov. Data: 1863. Numeroase sublinieri cu creionul: ,,imperatu", ,,una féta", ,,Domnedieu cu sintulu Petru", ,,saculetiu cu tabacu, o pipa sî o cirgia" (ATh 330 B.)

XI. Ms. nr. 2 197.II.78, f. $3^{r\cdot}-4^{v\cdot}$, t. [16] (numerotarea noastră). Acelaşi culegător, din aceeaşi localitate şi la aceeaşi dată. Numeroase sublinieri cu creionul şi nota: ,,Judecat'a divina, pietatea lui F. frumosu catra mumasa". În culegere se mai află trei variante ale acestui basm, cu diverse contaminări şi situaţii epizodice, pentru care comunicăm, în continuare, conţinutul lor:

a) Ms. nr. 2 197.II.90, f. $1^{r\cdot}-4^{v\cdot}$, t. [1 a] (numerotarea noastră): Fabulă. Culegător DEACU ALEXE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863.

Murind un împărat, soţia şi copilul lui fură izgoniţi din cetate. Ei s-au stabilit într-o pădure, trăind într-o colibă. Într-o noapte maseră la ei Dumnezeu şi Sf. Petru şi, pentru adăpost, dăruiră băiatului o săgeată. Băiatul ajunse vînător. O dată nimeri la un palat, în care locuiau

nouă zmei. Cu ajutorul săgeţii, răpuse pe opt din ei. Al nouălea îl rugă să nu-i ia viaţa şi el îl iertă, dar îl închise într-o odaie din palat. O aduse apoi şi pe maică-sa acolo, poruncindu-i să umble peste tot, în afară de camera zmeului. Ea a intrat totuşi, s-a îndrăgostit de zmeu şi l-a eliberat. Zmeul se gîndea mereu cum să-l omoare pe băiat. O sfătui pe mamă-sa să se prefacă bolnavă şi să-i ceară băiatului să-i aducă apă de unde se bat munţii în capete. El porni în căutarea apei şi ajunse la o casă. În lipsa stăpînilor, mătură casa şi aduse apă. Cînd colo aceasta era casa Sf. Vineri, care, întorcîndu-se de la biserică, îşi găsi casa dereticată şi, ca să-l răsplătească, îi spuse cum să reuşească a găsi apa după care plecase. Băiatul o izbîndit şi, venind spre casă, a mas din nou la Sf. Vineri. Aceasta i-a schimbat apa. Văzînd că nu l-au putut răpune, zmeul a sfătuit pe mamă să-l trimită pe băiat după carne de purcel de scroafă sălbatică. Ca şi prima dată, băiatul ajunse la Sf. Vineri, care-l sfătui cum să fure purcelul şi i-l înlocui la întoarcerea din călătorie. Mamă-sa puse la cale atunci o altă înşelătorie. Îi pregăti o baie şi îi dete să rupă o funie groasă ca să-i cerce puterea. El o înfăşură pe după mîini şi, cînd trase s-o rupă, funia îi intră în carne, tăindu-i-o pînă la os. Atunci apăru şi zmeul şi-l întrebă ce moarte îşi doreşte. El ceru să-l taie, să-l pună în desagi pe cal şi să-i dea drumul în lume. Zmeul a făcut aşa, iar calul, care se învăţase cu drumul la Sf. Vineri, îl duse la uşa ei. Sf. Vineri îi potrivi toate mădularele la un loc, le unse cu untură din purcelul adus de el şi-l învie cu apa pe care i-o schimbase odinioară. Apoi îl învăţă cum să se răzbune pe zmeu. El se prefăcu într-o pasăre şi zbură la mamă-sa, care petrecea cu zmeul. Văzînd pasărea, mamă-sa ceru zmeului să i-o prindă. Zmeul urcă în copac după ea, dar, stingherindu-l paloşul, îl aruncă la pămînt. Pasărea se dete peste cap, se făcu iarăşi om, luă paloşul şi-l ucise pe zmeu. Mamă-sa a fost răpusă de paloş prin judecată divină.

b) Ms. nr. 2 197.II.88, f. $1^{r\cdot}-4^{v\cdot}$, t. [1] (numerotarea noastră): ,,Voinicu din floare-nflorit". Culegător: ISAC GEORGE. Localitatea: ILIŞUA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1876–1877(?).

Neavînd ce să dea copiilor de mîncare, un om sărac porni să-l caute pe Dumnezeu, să-l mustre pentru nedreptate. Întîlnindu-se cu Dumnezeu, fără a-l cunoaşte spuse pe cine caută. Dumnezeu îl sfătui însă să rupă o floare cu care să meargă la împărat, că o să primească mare bogăţie pe ea. El a făcut aşa, a obţinut bani buni şi s-a întors acasă. Împăratul a trimis floarea fetei sale, pe care o ţinea închisă într-un turn, şi aceasta, mirosind-o, rămase grea. Împăratul o izgoni de la palat, ea merse într-o pădure unde născu un băiat. Dumnezeu şi Sf. Petru îl botezară pe copil ,,Voinic din floare-nflorit" şi-i deteră un paloş şi o săgeată fermecate. Băiatul crescu şi ajunse vînător. Într-o zi ajunse la un palat şi, intrînd, auzi glasurile unor zmei, din care desprinse că se temeau de sosirea lui. El îi omorî pe unsprezece din ei, pe ultimul, la rugăminţile lui, îl închise într-o bute şi-l încuie într-o odaie a palatului. Băiatul luă în stăpînire palatul zmeilor şi o aduse acolo şi pe mamă-sa. Îi interzise însă să intre în camera unde îl închisese pe zmeu. Ea a intrat totuşi. Ademenită de zmeu, l-a eliberat şi apoi se deteră în dragoste. Pentru a scăpa de teamă, se gîndeau cum să-l prăpădească pe voinic. Zmeul o sfătui să se prefacă bolnavă şi să-l trimită pe fecior după carne de lup din pădurea lupilor. El plecă, dar cînd să săgeteze un pui de lup, lupoaica se rugă să nu-l omoare, ci să-i ciumpăvească numai urechile şi coada, că atîta carne îi va fi de ajuns. Apoi îi mai dete o ceteruică, la care să cînte ori de cîte ori va avea vreo nevoie şi vor veni toţi lupii să-l ajute. Mamă-sa îl trimise apoi după carne de urs şi de leu, dar feciorul reuşi de fiecare dată se se întoarcă teafăr, asigurîndu-şi şi recunoştinţa neamului urşilor şi leilor. Văzînd că nu-l pot omorî astfel, zmeul o sfătui pe mamă să facă o baie feciorului ei şi să-i lege mîinile cu o sfoară groasă, chipurile pentru a-i încerca puterea. Dacă nu va putea rupe funia, să-l cheme ca să-l răpună. Femeia făcu astfel şi la feciorul legat veni zmeul, întrebîndu-l ce moarte îşi doreşte. Acesta ceru să-i îngăduie să cînte din cele trei ceteruice ale sale şi în acelaşi moment au şi apărut toţi lupii, urşii şi leii de pe lume, omorîndu-l pe zmeu şi făcîndu-l mici fărîme. Mama băiatului reuşi să ascundă totuşi un oscior din trupul lui. Animalele recunoscătoare plecară, lăsîndu-i puii odinioară ciumpăviţi de el ca să-l slujească şi să-l apere. Pe mamă-sa o închise într-o odaie şi-i porunci să umple cu lacrimi 7 buţi, iar el plecă în lume cu slujitorii săi. Ajunse într-o împărăţie unde nu era apă din cauza unui balaur care cerea zilnic cîte o fată, pentru folosinţa unicei fîntîni. A doua zi era chiar rîndul fetei împăratului. Voinicul merse la fîntînă, o găsi pe fată plîngînd, ucise balaurul şi-i tăie limbile, luă inelul din degetul fetei, apoi se culcă să doarmă în poala fetei. Un ţigan care văzuse totul, se repezi la el, îi tăie capul, îi aruncă trupul în fîntînă, apoi merse cu fata la împărăţie, cerînd-o de soţie. Cele trei animale, care dormiseră între timp, îl aflară mort, puseră toate mădularele la un loc, aduseră buruieni de leac furate de la un şarpe ce avea un frate călcat de o roată şi îl înviară. Feciorul află de nunta iminentă a fetei cu ţiganul. Puse să i se facă o pogace, în care ascunse inelul luat de la fată, şi i-o trimise acesteia. Ea rupse pogacea şi găsi inelul. Imediat trimise pe slujitori să-l cheme la palat. El merse, şi cînd ajunse în faţa

nuntaşilor ţiganul căzu de pe scaun. Împăratul îl pedepsi pe acesta cu moartea şi pe urmă făcură „un ospăţ, pe un fund de săculeţ, umbla [indescrifrabil] pînă-n buric şi în gură nici un pic". S-a dus apoi la maică-sa ca s-o elibereze. Ea umpluse cele 7 butoaie cu lacrimi. El o aduse în împărăţia lui. Mamă-sa, ca să se răzbune pentru moartea zmeului, puse osciorul acestuia în aşternutul lui, iar acesta înţepîndu-se muri. Leul descoperi însă crima, scoase osul veninos şi, cu ajutorul celorlalte animale, îl învie pentru a doua oară. Prin judecată divină, maică-sa a fost omorîtă de paloş. El a continuat să frăiască fericit şi „de n-a murit şi astăzi trăieşte".

c) Ms. nr. 2 197.II.98, f. 1^{r}—2^{v}, t. [1] (numerotarea noastră). Culegător: FLOREA IOAN, cl. VII. Localitatea: IAŞI, jud. Braşov. Data: 1863.

Doi copii orfani aveau o vacă şi se hotărîră s-o vîndă Băiatul plecă spre oraş şi în drum se întîlni cu un „fleseriu", care îi ceru vaca şi-i dete în schimb trei ciini. Cu aceştia s-a întors el acasă, iar ciinii le aduceau tot ce aveau nevoie. După o vreme, le veni poftă să plece în lume. Merseră pînă sosiră la o colibă într-o pădure. Acolo trăiau doisprezece hoţi. Ciinii i-au omorît pe toţi, afară de unul, care se prefăcu mort şi scăpă. A doua zi, cînd băiatul era dus la vînat, hoţul care scăpase se dete cu binişorul pe lîngă fată, cum să-l omoare pe băiat, iar ei să se căsătorească. Cînd veni băiatul acasă, ea se prefăcu bolnavă şi-i ceru să trimită ciinii la „apoteca" de la marginea pădurii, să-i aducă niscai medicamente. Cum se îndepărtară ciinii, sosi şi hoţul şi vroi să-l omoare. El ceru doar atita: să-i dea voie să cînte din fluier. Cum începu să cînte, au şi apărut ciinii, care-l făcură pe hoţ bucăţele. Pe soru-sa, ca pedeapsă, o închise într-o peşteră, iar el plecă în lume. Ajunse într-un oraş, unde erau peste tot numai flamuri negre. Află că un balaur s-a stabilit lîngă cetate şi cere zilnic cîte o fată. Acum a sosit rîndul fetei împăratului. El merse spre balaur, îndepărtă fata, asmuţi ciinii asupra fiarei şi ei o făcură bucăţi. Împăratul i-o dădu pe fată în căsătorie. Peste un an o scoase pe soru-sa din peşteră. Cei trei ciini erau în realitate feciorii împăratului şi erau blestemaţi pe timp de nouă ani să slujească în acest chip. Cum trecu termenul, se făcură iarăşi oameni şi petrecură cu toţii fericiţi (Pentru tot ciclul: ATh 315, 590.)

XII. Ms. nr. 2 197.II.89, f. 1^{r}—4^{v}, t. [1] (numerotarea noastră): *Fabulă poporală.* Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEŢELCA, jud. Alba. Data: 1865 (ATh 710.)

XIII. Ms. nr. 2 197.II.91, f. 1^{r}—3^{v}, t. [1] (numerotarea noastră). Culegător: TOHATI VASILE, cl. VII. Localitatea: TĂURE, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863. Numeroase sublinieri cu creionul (ATh 306.)

XIV. Ms. nr. 2 197.II.91, f. 3^{v}—6^{v}, t. [2] (numerotarea noastră). Acelaşi culegător, aceeaşi localitate şi aceeaşi dată (ATh 302 + 313 j*.)

XV. Ms. nr. 2 197.II.92, f. 1^{r}—4^{v}, t. [1] (numerotarea noastră): *Proză populară.* Culegător: HĂMBĂŞANU DĂNILĂ, cl. VII. Localitatea: RĂŞINARI, jud. Sibiu. Data: 1863. (ATh 300.)

XVI. Ms. nr. 2 197.II.94, f. 1^{r}—4^{v}, t. [1 a] (numerotarea noastră). Culegător: GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea: ASINIP, jud. Alba. Data: 1863. Numeroase sublinieri cu creionul şi notarea tematicii: „face o biserica dein care lipsesce cuculu dein dunga rajului" (ATh 550.)

XVII. Ms. nr. 2 197.II.95, f. 1^{r}—4^{r}, t. [1] (numerotarea noastră). Culegător: BUGNERIU IOAN, cl. VII. Localitatea: or. BLAJ, jud. Alba. Data: 1863.

XVIII. Ms. nr. 2 197.II.96, f. 1^{r}—4^{v}, t. [1] (numerotarea noastră): *Poveste.* Culegător: STUPINEANU IOSIF, cl. VII. Localitatea: DELURENI, jud. Mureş. Data: 1863 (ATh 328.)

XIX. Ms. nr. 2 197.II.97, f. 2^{r}—6^{v}, t. [1] (numerotarea noastră): *Doi copii cu părul de aur.* Culegător: RADU IOAN, cl. VIII. Localitatea: BELDIU, jud. Alba. Data: 1865—1866, cu titlul: *Una fabula de pre Muresiu scrisa de I. Rad, octavan.* (ATh 707.) Variantă: ms. nr. 2 197.II.141, f. 2^{r}—6^{r}, t.: *Cele trei surori.* Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: CERGHID, jud. Mureş. Data: 1863.

Un tînăr împărat avea obiceiul de a umbla noaptea travestit prin cetate, ascultînd ce spun supuşii săi. Într-o seară, auzi vorbind 3 fete: una se oferea să-i facă pîine şi ţipăi, a doua să-i facă de mîncare, a treia să-i facă 2

băieţi cu păr de aur şi o fată cu părul pînă la brîu, dacă ar deveni împărătese. A doua zi, împăratul chemă pe toţi locuitorii cetăţii şi-i întrebă ce-au vorbit în noaptea precedentă. Fiecare povesti cîte ceva. Veni şi rîndul fetelor. De frică, ele spuseră totul, iar împăratul se însură cu fata cea mai mică. Cele două surori deveniră invidioase pe sora lor mai mică. Cînd aceasta trebui să nască, ele o moşiră, luară băiatul cu păr de aur şi-l aruncară într-o apă. Apoi puseră lîngă împărătească o pisică moartă. Copilul fu aflat de grădinarul imperial şi salvat. Împăratul adună curtea şi o judecă pe împărătească. Toţi deciseră să fie omorîtă, dacă lucrul se va mai repeta. Cu cel de-al doilea băiat se întîmplă la fel. Surorile lepădară copilul, punînd în locul lui o cioară moartă. Curtea, considerînd că „lucrurile bune-s trei, n-o osîndi nici acum la moarte" ci îi mai dădură o dată răgaz să se îndrepte. Dar cînd născu pe fata cu părul pînă în brîu, păţi la fel. Femeia fu îngropată pînă în gît. Copiii crescură la grădinar. Cînd acesta muri, fata rămase în locul lui în slujba împăratului. Într-o zi, veni o babă, lăudă grădina, dar spuse că lipsesc din ea pasărea care ştie toate limbile păsăreşti, pomul care cîntă toate cîntările din lume şi apa cea de aur. Fraţii săi porniră să le caute. Un bătrîn întîlnit în cale îi sfătui cum să facă, poruncindu-le să nu se uite înapoi, după ce vor fi luat cele după care umblau. Fraţii n-au reuşit să se stăpînească şi fură prefăcuţi în stană de piatră. Fata văzu sînge pe cuţitul lăsat de fraţii ei şi porni la drum să-i caute. Ajunse la acelaşi bătrîn, care o sfătui să rupă o crenguţă din pomul ce ştie toate cîntecele, dar să nu se uite înapoi. Fata făcu astfel şi auzi nişte vaiete dureroase, dar nu întoarse capul nici o clipă. Atunci apăru o babă, stăpîna locurilor, îi dete o sticlă cu apa de aur, o colivie cu pasărea cea minunată şi o crenguţă din pomul fermecat. Îi mai dete şi o unsoare cu care să-şi ungă fraţii şi alte stane de piatră (respectiv alţi voinici care nu reuşiseră în întreprinderea lor) ca să-i învie şi ca să-l întinerească pe moş. Fata făcu astfel, toţi înviară şi fiecare merse la urma lui. Fraţii veniră acasă, plantară creanga muzicală, turnară apa de aur în brazdă şi grădina se îmbrăcă într-un nor de aur, iar pasărea cînta minunat. Împăratul veni în grădină şi o surprinse pe fată cu părul despletit. Cercetă lucrurile şi află despre nelegiuirile cumnatelor sale. O scoase pe soţia lui din „zid" şi o puse din nou împărătească, iar pe cele două surori le pedepsi: „şi tot bine trăiesc şi astăzi, de nu a murit".

XX. Ms. nr. 2 197.II.99, f. 1^{r}—4^{v}, t. [1] (numerotarea noastră). Culegător: POP PROCOPIE, cl. VIII. Localitatea: AGRIŞU DE SUS, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863, cu titlul: *Una poveste usitata in giurulu Bethlenului.* Pentru caracterizarea culegătorului, să se reţină expresia: „Ler împărat... se roga penatîloru" (ATh 516.)

XXI. Ms. nr. 2 197.II.10[illegible], f. 1^{r}—2^{v}, t. [1] (numerotarea noastră): *Fabulă.* Culegător: GOGÎŢĂ T., cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863 (ATh 502.)

XXII. Ms. nr. 2 197.II.102, f. 1^{r}—6^{v}, t. [1] (numerotarea noastră). Culegător: STINGHE IOAN, cl. VII. Localitatea: or. BRAŞOV. Data: 1863, cu titlul: *Văduvul cu fata frumoasă şi văduva cu cea urîtă* (ATh 403).

XXIII. Ms. nr. 2 197.II.103, f. 1^{r}—14^{r}, t. [1] (numerotarea noastră): *Virgina şi călugărul.* Culegător: CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea: PEŢELCA, jud. Alba. Data: 1865.

XXIV. Ms. nr. 2 197.II.141, f. 6^{v}—7^{v}, t.: *Un păcurar cu toate limbile.* Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: CERGHID, jud. Mureş. Data: 1863 (ATh 670.)

XXV. Ms. nr. 2 197.II.171, f. 1^{r}—5^{r}, t.: *Macai.* Culegător; MĂRGINEANU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: DOŞTAT, jud. Alba. Data: 1863 (ATh 532.)

XXVI. Ms. nr. 2 197.II.185, f. 1^{r}—17^{r}, t.: *Rozmarin şi Trandafir.* Culegător: STRĂJANU MIHAIL, cl. VIII. Localitatea: TIUR, jud. Alba. Data: 1863. La nota 1, culegătorul scrie: „Espresiuni prein cari celu ce naréza se faca atenti pre ascultatori"; la nota 2: „Se face alusiuni la datin'a cea frumosa sî buna a Românilor de a se aduna mai multi la unu locu sî a petrece serile cele lungi de ierna in discursiuri seau despre economia, seau alte diverse lucruri, ceea ce arata spiritulu sociale ale loru"; la nota 3: „Mi se pare asemenea mitului despre Castore sî Poluce, cari dein amoarea fraţeasca îşi împartira imortalitatea amîndoi" (ATh 300, 303.)

XXVII. Ms. nr. 2 197.II.188, f. 1^{r}—8^{r}, t.: *Fabulă.* Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863 (ATh 317.)

XXVIII. Ms. nr. 2 197.II.10, f. 5[r•]—7[r•], t. [6]. Culegător: GHEORGHIȚĂ N., cl. VIII. Localitatea: or. BISTRIȚA (și jur), jud. Bistrița-Năsăud. Data: 1863. Nota culegătorului: „Lucrarile oameniloru le misca interesulu". Nota lui Jarník: „În Prosa poporala alui Stanescu scalambata". Numeroase sublinieri în text (ATh 2 030.)

XXIX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 105[r•]—108[r•], t.: *Finul sfîntului Petru.* Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876 (ATh 934 A).

XXX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 83[v•]—84[v•], t.: *Stejarul.* Același culegător, aceeași dată. Materialul este nelocalizabil (din Banat).

XXXI. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 77[r•]—79[r•], t.: *Pescarul și nevastă-sa.* Același culegător, aceeași dată. Materialul este nelocalizabil (din Banat) (ATh 555.)

XXXII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 65[v•]—67[r•], t.: *Popa Greeruș.* Același culegător. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1878, din ciclul: *Basme populare* (ATh 1 641.)

XXXIII. Ms. nr. 2 197.II.15, f. 1[r•]—2[r•], t. [1 a.] (numerotarea noastră). Culegător: HORȘIA IOAN, cl. VIII. Localitatea: SÎNMICLĂUȘ, jud. Alba. Data: 1863 (ATh 1960, 1889.)

XXXIV. Ms. nr. 2 197.II.75, f. 3[r•]—4[r•], t.: *Popa și sluga.* Culegător: CRIȘAN TEODOR, cl. VIII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863 (ATh 1 358, 1 725).

XXXV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 111[r•]—112[v•], t.: *Cui cu cui* (Poveste din bătrîni). Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876. În culegere se mai află două variante pe care le comunicăm în continuare:

a) Ms. nr. 2 197.II.76, f. 1[r•]—2[v•], t.: *Păcală.* Culegător: POPOVICI I. GEORGE. Materialul este nelocalizabil și nedatabil. Poartă note bibliografice de altă mînă decît a culegătorului: „Corn. Panțu o colect. de anecdote. Val. Dîmboiu [o colect. de] gîcitori". Povestea este neterminată.

Un om sărac a avut trei feciori. Cel mai mare merse în lume să intre la stăpîn. Pe drum se întîlni cu un popă, care era în căutare de servitor. Se învoiră să servească popii pînă la cîntatul cucului, iar cel ce s-ar supăra mai întîi să fie pedepsit prin tăierea nasului. Prima zi, popa îl trimise să care nisip din curte pînă unde îi va arăta cîinele său, numit „Pătrunjel". Cîinele îl duse pe fecior într-o vale, iar acesta descărcă acolo nisipul. Popa se făcu a nu fi supărat de isprava slugii. O dată, popa plecă de acasă și-i porunci băiatului să facă și el ce va auzi că fac și ceilalți gospodari de pe uliță. Prin vecini însă cineva tăia o vacă. Feciorul se apucă așadar și măcelări toate vacile popii. Întorcîndu-se acasă, popa se prefăcu din nou a nu fi supărat. Altă dată, popa îi porunci să facă o fiertură și să pună mult pătrunjel în ea. Bineînțeles, sluga a tăiat și a fiert cățelul. Altă dată, popa plecă de acasă și din nou porunci slugii să facă ceea ce va vedea că fac și alți vecini. Or, un vecin tocmai își dărîma casa, ca să-și clădească alta nouă, iar sluga porni să-l imite, stricînd casa popii. Popa, supărat foc, se sfătui cu nevastă-sa ce să facă spre a scăpa de slugă. Preoteasa se oferi să se urce într-un pom, cîntînd ca cucul. Așa și făcu. Popa dădu slugii simbria, dar acesta se duse să vadă cum arată un cuc; pasă-mi-te pînă atunci nu mai văzuse unul. Se duse așadar și scutură pomul, pînă ce preoteasa căzu din pom, betegindu-se. Din nou popa trebuie să se prefacă a nu fi supărat. Într-o zi îl puse pe fecior să-i facă un pod, care să fie tare la o călcătură și moale la alta. Sluga execută porunca, tăind oile popii și așezîndu-le pe unele cu spatele; iar pe celelalte cu burta în sus, pentru a fi călcătura popii după dorință. Speriat de atîtea pagube, popa se declară mîniat, la care feciorul îi tăie nasul. Apoi popa se pregăti să fugă din sat. Puse cărțile într-un sac și ieși pînă afară. În acest timp, sluga... (neterminat).

b) Ms. nr. 2 197.II.121, f. 1[r•]—2[v•], t. [1]. Culegător: STANCIU IOAN, cl. VIII. Localitatea: STRAJA, jud. Alba. Data: 1863, cu nota culegătorului: „de pre la Belgradu".

A fost ce a fost; de n-ar fi, nu s-ar povesti...

Fiul cel mai mare al unui om foarte sărac vroi să intre slugă și ceru învoirea tatălui său. Acesta îl sfătui să intre la oricine, numai nu la un popă cu barba roșie. Tînărul întîlni tocmai un asemenea popă și refuză să se bage slugă la el. Popa își căni însă barba și, ieșindu-i din nou înainte îl înșelă. S-au învoit ca cel ce se va supăra întîi să aibă obligația de a lăsa să i se taie o fîșie de piele de pe spinare.

Popa îl trimise cu vaca la pășune, îi dădu o pîine și o ploscă de vin, cerîndu-i ca seara să i le aducă îndărăt intacte. Seara, sluga mîniindu-se, popa i-a scos fîșiile de piele, după care feciorul s-a întors acasă rușinat. Fratele al doilea plecă și el, dar păți același lucru. Al treilea (Piperea, Cenușă), cel mai urgisit de toți, plecă și el. Se băgă slugă la același popă, învoindu-se să slujească pînă la cîntatul cucului. E trimis și el cu vaca la pășune, în aceleași condiții ca și frații săi. El însă mîncă miezul pîinii și bău vinul, umplînd plosca cu apă. La reîntoarcere se arătă foarte mulțumit de tratament. Popa intră la grîji cu noua slugă. Preoteasa îl sfătui să o urce pe soacră-sa într-un pom și s-o pună să cînte ca cucul. Tînărul, mirat că aude cucul cîntînd în preajma crăciunului, aruncă în pom cu un lemn și o omorî. Popa, speriat de-a binelea, se decise să fugă, luîndu-și doar cărțile într-un sac. Piperea se ascunse la fundul sacului. Încercînd popa să treacă o apă, sacul se înmuie la fund, la care Piperea strigă că se udă evanghelia. La mal, Piperea l-a întrebat pe popă dacă s-a supărat și la răspunsul afirmativ al acestuia, i-a tăiat cuvenitele fîșii de piele din spinare, răzbunîndu-și astfel frații. Se întoarse apoi acasă cu multă bogăție.

XXXVI. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 93[r•]—96[r•], t.: *Credința femeiască.* Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1876 (ATh 1 360 c.)

XXXVII. Ms. nr. 2 197.II.40, f. 1[r•]—4[v•], t. [1] (numerotarea noastră): *Tradițiune.* Culegător: POP NICOLAE JUNIOR, cl. VIII. Localitatea: SÎNTĂMĂRIE, jud. Alba. Data: 1863.

E. GHICITORI

I. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 18 $^{r\cdot}$, t.: *Cimelituri*. Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875.

II—III. Ms. nr. 2 917.II.27, f. 26 $^{v\cdot}$, t. [1—2] (numerotarea noastră): *Ghicitori*. Același culegător, aceeași localitate și aceeași dată.

IV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 37 $^{v\cdot}$, t. nenumerotat. Același culegător, aceeași localitate și aceeași dată.

V. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 43 $^{r\cdot}$, t. nenumerotat. Același culegător, aceeași localitate și aceeași dată.

VI—IX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 65 $^{r\cdot}$, t. [1—4] (numerotarea noastră). Același culegător, aceeași localitate și aceeași dată.

X—XII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 83 $^{v\cdot}$, t. [1—3] (numerotarea noastră): *Ciumelu*. Același culegător, aceeași localitate și aceeași dată.

XIII—XIX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 84$^{v\cdot}$, t. 1—3 (numerotarea lui Jarník) și [4—7] (numerotarea noastră). Același culegător, aceeași localitate. Data: 1876.

XX—XXII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 85$^{v\cdot}$, t. [1—3] (numerotarea noastră). Același culegător, aceeași localitate și aceeași dată. Textul nr. [1] și la f. 40 v.

XXIII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 86$^{v\cdot}$, t. : *Ciumeli*. Același culegător, aceeași localitate și aceeași dată.

XXIV. Ms. nr 2 197 II.27, f. 92$^{v\cdot}$, t.: *Ciumeli*. Același culegător, aceeași localitate și aceeași dată.

XXV—XXXI. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 96$^{r\cdot}$, t. 1—7 (numerotarea culegătorului): *Ghici ghicitoarea mea*. Același culegător, aceeași localitate și aceeași dată.

XXXII—XXXIII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 97$^{r\cdot}$, t. [1—2] (numerotarea noastră). Același culegător, aceeași localitate și aceeași dată.

XXXIV—XLII. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 108 $^{v\cdot}$, t. 1—9 (numerotarea culegătorului): *Ciumelituri*. Același culegător, aceeași localitate și aceeași dată.

XLIII—LV. Ms. nr. 2 197.II.41, f. 2$^{v\cdot}$, t. [2—14] (numerotarea noastră): *Gleituri*. Culegător: CRIȘAN M. IOSIF, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863. Textul [1] omis, fiind indescifrabil. Nota culegătorului: „Va mai urma de alta data neavendu papiru".

F. FOLCLORUL OBICEIURILOR

I. Ms. nr. 2 197.II. 27, f. 67 $^{v\cdot}$—70 $^{v\cdot}$, t.: *Versuri la nunțile țărănești*. Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: SASCA MONTANĂ, jud. Caraș-Severin. Data: 1875. În culegere se mai află un număr de 13 variante ale motivului. Le transcriem integral în continuare:

a) Ms. nr. 2 197.II. 27, f. 16$^{r\cdot}$—17$^{v\cdot}$, t. [8]: *Colăcăria*. Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875.

Noroc bun să dea Dumnezeu!
Ce stați dumneavoastră, cinstiți, frați,
Atîtea gloate adunate,
Cu porțile legate, cu gurile căscate,
Cu țundrile nouă, dar toate nouă,
De nouă, da...,
Cu cioareci de anglie,
Petece pe ei o mie,
Cusuți cu sula
Ca să vi se astupe gura.
Star. I:
Noi sîntem soli de la împărăție,
Ca porțile nime să nu ni le ție;
Noi sîntem cu solie împărătească,
Ca vorba nime să nu ne-o clătească.
Că cine vorba ne-o va clăti,
Cu un pahar de rachiu o a plăti
Și tot om de omenie va fi.
Că al nostru împărat
Pe la aceste curți a mai umblat,
Cu puști și cu pistoale,
Pușcînd noaptea pe sub țoale,
Ca dumneata cu a dumisale struț.
Că tînărul nostru împărat
Dimineața s-a sculat,
Pre mîini și pre obraz s-au spălat
Și lui Dumnezeu s-au rugat,
Soția de căsătorie
Să fie tot boeri de cinste și de omenie.
Al nostru împărat
Cu atîta nu s-a lăsat,
Trîmbița în mînă a luat,
În patru laturi a trîmbițat,
Mîndră oaste și-au adunat.
Dacă a văzut bine împăratu,
Încă cu atîta nu s-a lăsat.
În curțile sale s-a băgat
Și pahar de aur în dreapta au luat,
Peste oastea lui întreagă a închinat
Și am vînat cîmpul cu florile,
Văile cu luncile.
Cînd am fost la un mil de loc,
Oastea lui toată au stat în loc:
Dădură de o urmă de zînă.
Filozofii o sfătuiră,
Sfetnicii o tîlcuiră.
Alții zicea că-i urmă de zînă
Să o ieie a nostru împărat de mînă,
Alții zicea că-i floare de rai
Să-i fie la al nostru împărat de bun trai.
Al nostru împărat
Cu atîta nu s-a lăsat,
În scările... s-a înălțat,
Peste oastea lui întreagă s-a uitat
Și ne-a ales pre noi,
Pre aceștia doi soli
Din cai mai fugari
Și din gură mai vorbitori
Și din cai mai sumeți,
Din gură îndrăzneți,
Cu păru creț,
Precum și dumneavoastră ne vedeți.
Și înainte ne-a trimes
Pe crîngu ceriului,
Pe temelia pămîntului,
Pe urma fiarei,
Pe lumina stelei.
Cînd am fost în dreptu,

Dreptu acestei case,
Steaua în jos ni se lăsa-*le*
Şi ne-am abătut aici la dumneavoastră,
Că pare că sînteţi de limba noastră,
Să ne întrebăm de trai şi de viaţă.
Mila Domnului, că dumneavoastră bine vieţuiţi,
Că afară joc şi să veselesc,
În casă plîng şi se tînguiesc.
Dară înălţata împărăteasă
Ne trage cu ochii pe fereastră,
Să merem înlăuntru în casă.
Nouă nemica nu ne daţi,
Numai înlăuntru ne lăsaţi,
Că nouă înălţata împărăteasă
Ne-a numit un colac
De grîu frumos,
Ca pieliţa lui Hristos
Şi o cupă de vin,
Să ne facem voia deplin;
O glajă de vinars,
Să o tragem pe sub nas,
Să închini dumneata mie
Şi eu la soţie.
De ţi-a rămînea,
Bine ţi-a părea,
Că şi dumneata ai bea;
Şi ne-a numit două năfrămi de in,
Să ne ştergem pe mustăţe de vin.
La sluga dumisale i-a numit,
O năframă de buci,
Să se şteargă la nas de muci.
Nouă nemică nu ni daţi,
Numai înlăuntru ne lăsaţi.

Star. II:

Jupîne vornice de casă,
Că Dumnezeu să te trăiască,
Că părul prin pălărie să-ţi iasă,
Nu gîndi că ni-i spăria,
Că mai tare ne-om apropia.
Că de ni-i ţine pînă mîne,
Noi tot de acestea ţi-om spune.
Nu gîndi că-i cerne pe jupînul ovăz,
Prin ciur şi prin sită,
Ca să fac din dînsul pită.
Îl strînge în cadă grămadă
Şi să-l opărim cu apă caldă,
Să se facă nişte bărnace,
Precum şi dumitale îţi place.
Apoi să închinăm
Cu nişte... mari,
Cît să saie bumbii de pe pieptari.
Dumneata gîndeşti că ai umblat tot la boi,
De nu ştii vorbi cu noi;
Gîndeşti că ai umblat tot la vaci,
De nu ştii ce să faci;
Gîndeşti că ai umblat tot la porci.
De nu ştii vorba să ne-o întorci.
Ştim bine şi mai bine,
Că moşu scuipit pe musteţe
N-are ce căuta la uspeţe,
Moşu cu barba albă
N-are ce căuta la astă treabă.
Te cunosc pe statu dumitale
Că eşti lingători de oale,
Te cunosc pe-a dumitale cuvinte
Că eşti lingători de blide.
Să trăieşti mulţi ani fericiţi!
O solia să ne-o daţi,
Ori în casă ne lăsaţi,
Ca solia din casă
Mai degrabă să ne iasă.

b) Ms. nr. 2 197.II.29, f. 1^{r}—2^{v}, t. [1]: *Versul colacului*. Culegător: MĂLAI IOAN, cl. VI. Localitatea: LEŞU, jud.Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

Ce saltă, ce bucurie,
Ce lucru poate să fie?
Ce staţi aici adunaţi,
Dumneavoastră iubiţi fraţi?
Că noi mult loc am umblat
Şi-aşa încă n-am aflat,
Aşa lucruri întogmite
Încă nu ne-au fost ivite:
Afară fete jucînd,
Feciori sărind şi strigînd.
Noi vedem poarta legată,
Nu e tare rădicată,
Lîngă dînsa multe gloate
Stau strînse şi adunate:
Poarta legată cu paie,
Gloata-n cap stă să ne saie,
Gîndind să ne îngrozească,
Caii să ne prăpădească;
Legată cu lanţ de car,
Ca să nu umblăm-nzadar
Şi cu fune de fuior,
Doară v-au fost de noi dor.
Derept aceea vă rugăm
Şi svat frumos vă dăm

Să fiţi cu noi buni şi blînzi,
Nu doar că sîntem flămînzi,
Nici doar ne temem de voi —
Măcar sîntem trei sau doi —
Şi voi gloate adunate
Cu fel de gătiri armate.
Că a noastră ceată încă
Vine înapoi multă,
Însă nu cu un gînd rău;
Să ferească Dumnezeu.

Aici răspunde vornicul de casă, apoi colăcarul continuă:

Cinstite vornic de casă
Spuseşi multe, nu ne pasă,
Dumnezeu să te trăiască
Şi graiul tot să-ţi pornească.
Că să ştii cum că nemică
De cite spui nu mi-i frică,
Că sîntem întregi ca mărul
Şi vorbim tot adevărul.
Tînărul nostru crăişor,
Plin de pară şi de dor,
S-a sculat de dimineaţă
Şi, spălîndu-se pe faţă,
A luat un bucium mare
Şi-a suflat într-însul tare.
A adunat oaste multă,
Ce de el bine ascultă.
Noi prin codri am vînat,
Prin toate văi am umblat.
Cînd fu la miez de loc,
Aflînd o urmă de fiară,
O zînă plină de pară,
Craiul ţinu iute svat.
Pre ai săi i-a adunat,
Svetnicii au svătuit,
Filozofii au gîcit:
Că n-ar fi urmă de fiară,
Nici de sălbatecă oară,
Ci de a sa, dăruită
De sus, soţie iubită.
Pre noi ne-a trămes înainte
Să călătorim fierbinte.
Noi am venit ca prin vînt,
Pre semne, pre pămînt,
Pînă-n acest cap de sat
Unde e un pod stricat;
S-au frînt o blană cu noi
Şi am căzut deodată doi.
Pînă cînd noi ne-am sculat
Urma ni s-a astupat.
Ieşi o babă zbîrcită,
Spre folosul nostru ivită,
Ne spuse să nu ne pasă,
Să mergem din casă în casă,
Pînă la acesta loc
Unde stă a nostru noroc.
Urma aicea ne-a adus,
Precum mai înainte am spus.
Steaua încă aici ne lasă,
Să ne faceţi loc în casă.
În curte să ne lăsaţi,
Sau ciuta să ne-o daţi.

Aici răspunde vornicul de casă.

Cinstite vornice de loc,
Dumnezeu să-ţi dea noroc.
Nu ne lua aşa cu graba:
Ştii că graba strică treaba.
Noi ţi-om spune adevărat,
Că noi sîntem soli crăieşti,
Vorba să nu ne-o clătieşti.
Al nostru crăişor,
Ca a vîntului dor,
A sînţit a fi o ciută,
Cuvîntătoare, nu mută.
În curte să ne lăsaţi,
Sau ciuta să ne-o daţi.
Noi aşa ne dăm solia,
Ca să ne iasă simbria.
Mergeţi în fundul cel de casă,
Că în cornul cel de masă,
E un colac frumos
Spre a dumneavoastră folos.
Stă şi o ploscă de vin
Şi o ştergură de in,
Ca buzele să vi le ştergeţi
Şi încălziţi de vin să mergeţi.

Aci dă colacul şi plosca, apoi iar începe:

Casele să le încălziţi,
Coşuri de ovăz gătiţi,
Blidele să le împleţi,
Să nu vă aflăm sumeţi,
Că crăişorul nostru vine
Şi-i va cădea foarte bine.

c) Ms. nr. 2 197.II.130, f. 1^{r}—4^{r}, t. [1]: *Colacul*. Culegător: CRĂCIUN IOAN (neidentificat). Materialul este cules lîngă Braşov; nedatabil.

Ce salt, ce veselie,
Ce lucru poate să fie?

Ce staţi aci adunaţi,
Dumneavoastră iubiţi fraţi?
Că noi mult am umblat
Şi aşa nu am aflat.
Trei luni sînt de cînd venim,
Ne uităm şi nu dormim
Şi aşa lucruri togmite
Nouă nu ne-au fost ivite.
Staţi cu toţii cu dinţii rînjiţi,
Cu ochii zgîiţi,
Cu gurile căscate
Gîndind să ne mîncaţi iepele toate.
Noi vedem poarta legată
Şi e tare ridicată.
Dinlăuntru de poartă,
Multă oaste adunată,
Stînd strînsă şi adunată,
Gîndind să ne îngrozească,
Cu cai cu tot să ne prăpădească.
Noi vedem poarta legată cu paie,
Oastea în cap stă să ne saie;
Noi vedem poarta legată cu lanţ de car,
Ca să umblăm în zadar;
Sau cu fune de fuior.
Doară v-a fost de noi dor.
Drept aceea vă rugăm
Şi sfat sănătos vă dăm
Ca să fiţi cu noi buni şi blînzi,
Că noi nu sîntem flămînzi,
Da nici nu ne temem de voi,
Măcar sîntem trei sau doi,
Şi voi, multă oaste adunată,
Cu feliuri de gătiri înarmată:
Cei mai mulţi cu puşti şi pistoale,
Mai mulţi cu mînile goale
Şi cu măciuci ferecate,
Mai mulţi cu gurile căscate.
Însă nouă nu ni-i frică
De cei cu puşti şi cu pistoale,
Nici de cei cu măciuci ferecate,
Că ne vor bate,
Fără ni-i frică
De cei cu gurile căscate,
Că ne vor mînca iepele toate.
Însă şi a noastră oaste vine îndărăpt
Şi nu cu un cuget rău,
Să ferească Dumnezeu,
Ci şi sfîrşitu la ei va bun,
Precum aţi şi prins de veste.
Cinstite staroste de casă,
Ne-ai spus multe, nu ne pasă;
Cinstite staroste de casă,
Păru prin pălărie să-ţi iasă;
Cinstite staroste de casă,
Degete prin opinci să-ţi iasă.
Mergeţi, nu ştiu, n-am văzut,
Atuncea la al meu cuvînt,
Cînd maica mea m-o făcut:
M-o lovit cu o plăcintă preste gură,
Ca să-mi fie de învăţătură,
Să nu beau pînă nu voi mînca,
Că bine nu-mi va umbla.
Iară voi gîndiţi să ne îngroziţi
Şi pre toţi să ne prăpădiţi.
Mergeţi în fundul de casă,
În cornul cel stîng de masă,
Că acolo veţi afla o năframă de lînă sură,
Să o tragă starostea prin gură
Şi încă una de cîlţi,
Să o tragă starostea prin dinţi.
De ce te ţii aşa făleţ,
Că n-ai nici un purcel creţ în coteţ;
Nici atîtea căi de fîn,
Fără eşti un moşneag bătrîn;
Nici atîtea delniţi de iarbă,
Fără lindeni şi păduchi în barbă.
Cinstite staroste de casă,
Dumneata eşti cu barba neagră,
Aicea nici nu ai treabă;
Eşti cu barba sură,
Aicea nici n-ai mestecătură;
Eşti cu barba căruntă,
Aici nici nu eşti chemat la nuntă.
Dacă togma ieri, mai alaltăieri,
Te-am văzut la noi pre răzoare:
Îţi păduchiai cioarecii la soare.
Noi de cuvîntat am mai cuvînta,
Da avem o iapă de-a fata
Şi ne temem că va lepăda.

La încungiurarea cofei:

Iată că acuma îmi vine în minte
De-ale crăişorului cuvinte
Cu care ne dojenea
Pre cînd soli ne trimetea,
Ca sama bine să o luăm,
Ca să nu ne înşelăm,
Că aflăm slugi înşelătoare
Fără de ştirea crăişoarei.
Iată aici vedem o cofă răzămată,
Cu apă pre a noastră samă gătată
Ca pe noi să ne stropiţi.

Dară pre noi nu ni-ţi stropi,
Că noi pre toţi la pămînt v-om zdrobi.
A doua oară se zice aşa:
Cinstite staroste de casă,
Ne-ai spus multe, nu ne pasă.
Iată şi-al nostru crăişor
Vine îndărăpt cu un cal fugaş,
Din gură mai schimbaş,
Sare preste blană ca o cătană,
Preste pod ca un protopop
Şi preste părău ca un solgăbirău,
Iară noi te rugăm
Ca întru toate să fii gata:
Cu buţi de vin,
Cu cară de fîn,
Cu saci de ovăz,
Iar de cîte am spus de n-or fi toate gata,
Va plezni cojocu în spate
Şi mustaţa jumătate,
Nu vei avea gură de a răspunde,
Nici pădure de a te ascunde.

Materialul e transcris în formă de proză. Dispoziţia versificată e a noastră.

d) Ms. nr. 2 196.II.33, f. 1^{r}—4^{v}, t. [1]: *Colacul la ospeţe*. Culegător: BARBU ISIDOR, cl. VII. Localitatea: VEŞEUŞ, jud. Alba. Data: 1863.

Ce saltă, ce veselie,
Ce lucru poate să fie?
Ce staţi aici adunaţi,
Dumneavoastră, iubiţi fraţi?
Că noi mult am umblat
Şi ca la dumneavoastră n-am aflat,
Atiţia v-aţi adunat,
Pare că chiar pre noi ne-aţi aşteptat.
Ciuha mare ridicată,
Văz că poarta vi-i legată
Foarte tare şi vîrtos,
Tot cu fune de rogoz,
Cum o prinzi în mînă cade jos.
Pre de laturi cu paie,
Cu lacăte de cioaie
Ca caii să ni se sparie.
Dar ni s-or spăria sau ba,
Că mai tare ne-om băga.
Dinlăuntru de poartă,
Multă oaste adunată:
Cît puşti, cît cu pistoale,
Mai mulţi cu gurile goale;
Cît cu măciuci ferecate,
Mai mulţi cu gurile căscate,
Dar nouă nu ni-i frică
De cei cu puşti şi cu pistoale că ne vor pușca,
Dar ni-i frică de cei cu gurile goale
Că ne vor mînca
Pre noi
Şi caii de sub noi,
Mai daţi, voinici, înapoi,
Că tînăr crăişoru nostru
Astă noapte ce-au noptat,
Puţinel somn au somnat,
De dimineaţă s-au sculat
Şi faţa albă au spălat,
La Dumnezeu s-au rugat,
Mîna-n ghiep şi-o băgat,
Un bucium şi-o trîmbiţă au aflat,
Din bucium au buciumat,
Din trîmbiţă au trîmbiţat,
Frumoasă oaste au adunat:
Patruzeci şi patru de călăraşi,
Cincizeci şi cinci de pedestraşi,
Fără unul, o sută;
Dar de vom trăi
Şi suta vom împlini.
Bine, bine, jupîne vornic de loc,
Dumnezeu să-ţi dea noroc!
Nu ne lua cu cuvîntul,
Ca şi voibura şi vîntul,
Că să ştii cum că nemică
De cîte spui nu ni-i frică.
Că noi nu sîntem nişte pustii veniţi
Precum dumneavoastră gîndiţi,
Că noi sîntem întregi ca mărul
Şi vorbim tot adevărul.
Că tînăr crăişoru nostru,
Cînd de acasă au plecat
Cîmpurile au vînat,
Cîmpurile cu florile,
Munţii cu răcorile.
Au mers pînă la mijloc de loc,
Unde toată oştirea a stat în loc,
Nimenea nu putea socoti ce ar putea fi.
Iar tînăru nostru crăişor,
Plin de pară şi de dor,
Au adus sfetnicii ca să sfătuiască
Şi filozofi să filozofească.
Sfetnicii au sfetnicit,
Filozofii au gîcit.
Unii zicea că e urmă de fiară

Ca cu împăratu nostru să fie de ocară,
Altul zicea că e frunză de vie
Să-i fie de vecie,
Altul zicea că e floare de rai
Să fie de mai bun trai.
Iar tînăru nostru crăişor,
Cu sînu plin de dor,
Auzind acestea toate,
S-au bucurat dînsul foarte.
S-au întors în scări odată
Şi s-au uitat preste oastea toată
Şi ne-au văzut pre noi,
Pre aceştia, trei voinicaşi
Cu cai mai fugaci,
Din gură mai ispitaci,
Mai ageri la minte,
Mai limpezi la cuvinte.
Noi pre urmă am plecat,
Pre cer pre lumea stelei,
Pre pămînt pre urma fierei.
Tot din deal în deal,
Din vale-n vale,
Din sat în sat,
Pînă la acest cap de sat.
Aci am dat de o babă iubeaţă,
Cu ochii de raţă,
Şedea cu c... gol pre gheaţă
Şi rîşnea păsat
Pre sama acestui sat.
Cu o mînă în coş băga.
Cu alta în c... se scărchina.
Dar dumneavoastră cînd de acasă aţi mînat-o,
De ce nu aţi scărchinat-o?
Acea babă mai bine ne-au îndreptat,
Cu degetu ne-o arătat,
Cu gura ne-a învăţat
Şi au zis: — Curgeţi, feciori, curgeţi,
Pînă unde veţi vedea mult om adunat,
Precum la dumneavoastră am aflat.
Desigur, aici este,
Că ne-au spus două neveste.
Că şi dînsele s-au uitat
Printr-un gard spart
Şi de bună samă aici s-au băgat.
Bine, bine, jupîne vornice de casă,
Cu barba nerasă,
Cu mustăţile-mburate,
De păpară da-ncărcate,
Nu ne lua cu cuvîntul
Caşi volbura şi vîntul,
Că să ştii cum că nemică
De cîte spui nu ni-i frică.
Că noi sîntem soli împărăteşti
De la tînăru Crăişoru nostru N.N. sîntem trimeşi
Şi spre accea sîntem mînaţi,
Ca semn de bucurie să ne daţi,
Şi mireasa să ne-o arătaţi.
Bine, bine, jupîne vornic de loc,
Cu cîrja de soc,
Cu ochii de motoc,
Dumnezeu să-ţi dea noroc.
Şi aceea e bună şi frumoasă
Dar nu de-a o schimba pre sama noastră,
Că noi pre a noastră samă bine o cunoaştem:
Că e tineruţă ca o ciută,
Cuvîntătoare, nu mută;
În frunte moţată,
Sub barbă bălţată,
Cu cizme roşii încălţată,
Cu sugnă verde îmbrăcată.
Bine, bine, jupîne vornic de casă,
Ca Dumnezeu să te dăruiască
Pînă mai vorbim două sau trei cuvinţele,
Te iei pre o cale, pre cărare,
Pînă la casa dumneatale
Şi te uită-n cornu mesei,
De către căpătîiul patului,
De-a dreapta tatălui
Şi vei vedea un colac
De grîu curat
Din luna lui cuptor adunat,
În frigare de brad băgat,
Cu pene de găină împănat,
Pre sama noastră gătat
Şi o ploscă de vin
Să ne facem voia deplin;
O ştergură de in,
Să ne ştergem buzele de vin.
De va fi de fuior
Şi de aceea ni-i dor,
De va fi de bumbac
Şi de acelea ne plac,
De va fi de cilţi
Să se şteargă fetele prin dinţi,
Iar de va fi de buci
Să şteargă starostea mustăţile de muci.
Bine, bine, jupîne vornice de loc,
Dumnezeu să-ţi dea noroc.
Eu văz că dumneata tare mă sileşti

Şi binele nu mi-l pofteşti.
Cînd eram eu copil mic,
Maică-mea făcea nişte plăcintate verzi,
Precum dumneata nu poţi să crezi
Şi eu m-am sculat de pre vatră
Să mă duc la cofa cu apă.
Maică-mea au sărit de vatră, ca un sul,
Cu cratiţa spartă în c...
Şi au luat o plăcintată latră,
M-au lovit preste această gură căscată
Şi mi-au zis mie: — Măi copile,
Să-ţi fie învăţătură,
Să nu bei băutură
Pînă nu-i îmbuca o bucătură.
Şi de atunci sînt jurat,
Să nu mai beu pre nemîncat.
Jupîne vornice de loc, pre cînd ne vom înturna,
Să fii gata cu buţi de vin,
Cu clăi de fîn,
Cu cuptoare de pită,
Cu case încălzite,
Că de nu vor fi toate gătate,
Ţi va crăpa cojoaca în spate.
Pintenu.
Jupîne vornice de loc,
Să nu fii supărat pre noi,
Pentru că ne-am întors înapoi.
Că noi nu ne-am întors din ură sau să ne sfădim,
Ci noi ne-am întors să vă mulţămim.
Că noi de dumneavoastră ne-am rugat
să ne lăsaţi numai în curte,
Dumneavoastră ne-aţi băgat şi în casă
Şi ne-aţi pus după masă,
Şi ne-aţi dat de băut şi de mîncare,
Noi însă vă mulţumim foarte tare.
Noi mîncarea v-am mîncat-o
Şi beutura v-am beut-o
Şi slujina v-am luat-o.
Iar cînd am fost la mijloc de loc,
Au strigat mireasa o dată:
— Staţi, feciori, din oastea toată!
Noi cu toţi în loc am stat,
Cu ochii ne-am căutat,
De pagubă nici unu n-am dat.
Dar tînăru nostru crăişor
De mare pagubă au dat:
Că dînsul pintenu şi-a pierdut.
Dar să nu gîndiţi că-s glume,
Că voi spune chiar anume
Că l-au pierdut dînsul prin casă,
Învăluit într-o năframă de mătasă.

e) Ms. nr. 2 197.II.34, f. $1^{r.}-2^{v.}$, t. [1]: *Colăcărie.* Culegător: MANIU GAVRILĂ, cl. VI. Localitatea: ZAGRA, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

Domnia ta, prea iubite,
Nu ne lua cu cuvinte.
Ştiu bine şi prea bine,
Prea iubite bun pretine,
Că înălţata împărăteasă
Are o slugă mai aleasă,
Care vorbeşte vorbele,
Umblă umbletele
Şi poartă cheile
De la toate cămările.
Pre acela-l poftesc de faţă
Să-l văd cumu-i la musteaţă,
Cu dumnealui vreau să vorbesc
Despre lucrul împărătesc.
Staroste I:
Acum dumneata, prea iubite,
Ascultă a mele cuvinte.
Ce lucru poate să fie?
Ce staţi aici adunaţi,
Dumneavoastră iubiţi fraţi?
Că noi mult loc am umblat
Şi ca aici n-am aflat.
Mai de trei zile venim,
Ne trudim şi nu dormim,
Că lucruri aşa togmite
Încă nu ne sînt ivite:
Afară fete jucînd,
Feciori sărind şi strigînd.
Poarta o văd legată,
Nu-i prea înalt ridicată.
Lîngă dînsa multă gloată
Strînsă, adunată.
Porţile legate cu paie,
Gloata-n cap stă să ne saie.
Poarta cu paie legată,
Cu rogoz înfăşurată.
Ce lucru aţi putut face,
Că şi la caii noştri le place?
Poarta-i legată cu lanţuri de car
Ca să nu umblăm în zadar
Şi cu fir de fuior,
Doară v-au fost de noi dor.
Derept aceea vă rugăm
Şi sfat sănătos vă dăm
Să fiţi cu noi buni şi blînzi,

Că nici nu sîntem flămînzi,
Nici nu ne temem de voi,
Măcar sîntem numai doi.
Că şi a noastră oaste vine
Înapoi multă mulţime,
Nu spre vre un lucru rău,
Ferească-ne Dumnezeu,
Că şi sfîrşitul bun este
Precum aţi prins de veste.
Că tînărul nostru crăişor,
Plin de pară şi de dor,
Sculîndu-se de dimineaţă
Şi spălîndu-se pre faţă,
A luat un bucium mare
Şi a suflat în trei hotare.
Multă gloată s-a adunat
Pre carea înapoi am lăsat
Şi de el ascultă bine,
Precum unui cui se cuvine.
Oastea vine înapoi,
Înşirată doi cu doi,
Căci întrecîndu-se-n in
Să fie suta deplin.
Noi prin codri am umblat,
Prin a codrilor vînt.
Cînd am ajuns la mijloc,
Oastea toată a stat în loc,
Găsind o urmă de fiară.
Toţi au stat şi s-au mirat
De acest lucru minunat.
Sfetnicii au sfătuit
Cum că urma nu-i de fiară.
Acum de această oară,
Craiu, ştiindu-le toate,
Se uită în ale sale gloate
Şi pre noi din oastea toată,
Cu inima mai înfocată,
Fiind cu cai mai fugaci,
La cap mai deşteptaţi,
Ne-au trimes înainte.
Noi am fi venit
Cam de către răsărit,
Prin a cerului lumină
Prin rază de stele plină,
Pînă în acest capăt de sat,
Unde-au fost un pod stricat.
S-a rupt o podea cu mine
Şi am căzut cu ruşine
Dimpreună cu a mea soţie
Şi pînă noi ne-am sculat,
Urma ni s-a astupat
Şi ne-a ieşit înainte,
Spunîndu-ne dulci cuvinte,
O babă tare spurcată,
Cu cămeşa toată stricată
Şi a zis să nu ne pasă,
Să mergem din casă-n casă,
Pînă în acel loc
Unde stă al nostru noroc.
Urma aici ne-a adus,
Precum înainte am zîs
Şi togma aici ne lasă.
Voi ne faceţi loc în casă,
În casă ne lăsaţi
Şi aceasta să ne daţi,
În curte să ne primiţi
Şi o sută ne împliniţi.

Starostea II:

Cinstite vornice de loc,
Cu cuşma de motoc,
Cu opinci de porc,
Cu sabia de plop,
Dumnezeu să-ţi deie noroc.
De vrei să ştii apriat,
Că tînărul nostru crăişor,
Cu sînul său plin de dor,
Pre aicea oarecînd
Cu ai săi a umblat.
Au văzut aici o raţă cuvîntătoare,
Nu mută, cu cizme roşii încălţată,
Cu ţundra neagră moţată.
Aşa în casă ne lăsaţi
Şi ceruta ne o daţi:
Este acum un colac de grîu frumos
Ca să-l iele trimişii unui crăişor,
O năframă de in,
Să ştergem de vin
Şi un fîrtai de vinars,
Să-l tragem pe sub nas.

f) Ms. nr. 2 197.II.37, f. 1$^{r.}$–4$^{r.}$, t. [1] (numerotarea noastră). Culegător: POP NICOLAE SENIOR, cl. VIII. Localitatea: AGRIŞU DE SUS, jud. Bistriţa-Năsăud. Data: 1863.

Introducere:

Bună vremea, dragă jupîne,
A nostru făcător de bine.
Cum trăiţi, cum vă aflaţi,
Cu pace vă lăudaţi?

Starea I:

O, bine, bine, jupîne!
Ne bucurăm foarte bine
Că v-am aflat sănătoşi,
Fiind veseli şi voioşi.
Dar, cinstite jupîne,
A nostru făcător de bine,
Ce lucru poate să fie?
Ce e această măestrie?
Că noi foarte mult am umblat,
Lumea am înconjurat,
Fiind noi ostaşi crăieşti
Şi soli mari împărăteşti,
Umblat-am împărăţii,
Umblat-am ţări şi crăii,
Dar lucruri aşa cumplite,
Minunate şi vestite,
Ca aici nu am văzut,
Nici n-am mai auzit:
Turnuri aşa minunate
Şi porţi aşa înferecate
Şi încă ce lucru mai mare
Şi vrednic de însemnare,
Că-n lăuntru plîng şi jelesc,
Afară se veselesc.
Ce este această minune?
Ori fă bine, de ne spune.

Starea II:

Jupîne, staroste mare,
Nu ne îngrozi aşa tare,
Că şi aşa de frică mare
Nu putem şedea călare,
Văzînd turnuri aşa mari
Şi porţi cu încuieturi tari,
Văzînd turnuri minunate
Mai tot cu streanguri legate
Şi văzînd porţi tari, vestite,
Mai tot d-în paie gătite;
Dar şi ce [lucruri] zaduri cumplite
Tot de găteje zdrobite.
Zău, bun lucru aţi ştiut face,
De şi calului mei îi place!
Şi aici dinlăuntru de poartă,
Se vede straşnică oaste.
Unii îs cu *ochii ciocuşi*,
Alţii *poscesc* în guşi,
Altu de viteaz prea mare
Umblă *leucuş* de picioare.
Zău, aveţi oaste voinică
Şi nouă ni-i foarte frică.
Dar, cinstite jupîne,
Nu te supăra pre mine,
Că înălţatul împărat
Oblu aici ne-o mînat,
Ca să ne daţi dumneavoastră
Din această mîndră oaste,
O cocoană tinerea
Să-şi treacă vremea cu ea,
Să nu-şi facă voie rea.

Starea III:

O, drag jupîne cinstite,
Nu ne purta cu cuvinte,
Nu mai fi aşa isteţ,
În un fund de coteţ.
Iasă-ţi părul prin colop
Şi floacele prin cojoc;
Că noi sama ne om da,
Barem, gîndeşti dumneata,
Că doară sîntem cealăi,
Sau spioni, sau oameni răi,
Că a nostru tînăr împărat
Pre aici au mai umblat,
La cinstita împărătească,
Aici au fost, tocma după masă
Încă au şi îmbrăţoşat-o,
Sărutînd-o cu dulceaţă,
În gură şi în alba faţă,
Făr'că cînd îţi povestesc
Buzele ţi se lipesc.
Cunosc că şi dumneata
Bucuros o ai săruta,
Dar de, gură nu ţi s-a da.
Însă, jupîne cinstite,
Să grijim de a noastră treabă,
Să meargă lucrul în grabă.
Că cinstitul împărat
Mare oaste au ridicat,
Cu oşti mari şi cu tărie
Ca să-şi afle o soţie
Şi umblînd el mai o lună,
Află o urmă de zînă.
Toţi sfetnicii se mirară
Ce fel de urmă de fiară,
Iar noi fiind mai cu minte
Ne-am luat mai nainte,
Fiind voinici amîndoi,
Zdraveni ca nişte broscoi,
Din gură isteţi,

Cu caii sumeţi,
Precum şi dumneavoastră credeţi,
Şi aşa venind preste ţări,
Preste munţi şi preste mări,
Îndată ne-am pomenit
În locul de noi dorit,
Iar de nu vă încredinţaţi,
Iată avem şi dreptăţi
(Arată colacul, zicînd :)
Caută-l pe dos,
De nu eşti ponihos ;
Caută-l pe faţă
De nu eşti şi cu albeaţă ;
Iar de cumva nu [voieşti] vei şti,
Calul meu te-a procopsi,
Pentru că el ştie ceti.
Deci dară, jupîne cinstite,
Dă-ne calea înainte
Şi ne du la coconiţă
Şi la dalba copiliţă,
Să o ducem la împărat,
Că cu drag o-a aşteptat,
Să-şi treacă vremea cu ea,
Să nu-şi facă voie rea.
(Mulţumeşte la închinătură :)
Foarte mulţumim, cinstite,
De acestea frumoasă cuvinte
Şi noi poftim să trăieşti
Şi împreună să te veseleşti.
Şi cinstita împărăteasă,
Unde va fi după masă,
Poftesc să se veselească,
Tot la mire să gîndească.
(Închină îndărăpt :)
Să trăieşti, jupîne cinstite,
Să ajungi zile norocite,
Să fii tist mare de ţară,
Pînă colo către sară.
Dumneata să fii mai mare
Preste foame şi răbdare,
Preste blide, preste oale,
Ce vor fi sparte şi goale.
Ce noi n-om putea mînca,
Să mai guşti şi dumneata.

Termenii subliniaţi la v. 47, 48 şi 50 sînt dubioşi.

g) Ms. nr. 2 197.II. 93, f. $1^{r\bullet}$ — $2^{v\bullet}$, t. [1] : *Colăcărie.* Culegător : LOBONŢIU NICOLAE, cl. VIII. Localitatea : or. CLUJ, jud. Cluj. Data : 1863.

Noroc, noroc !
Bună ziua la dumneavoastră,
Oameni dumnezeieşti,
Boieri pămînteşti,
Eu pre domniavoastră v-aşi întreba
Vreo două, trei cuvinte şi de viaţă,
Dar vedem că bine trăiţi şi vieţuiţi
Din mila lui Hristos
Şi a împăratului nostru.
Dar de v-aş întreba de două cuvinte :
Ce însemnează urma corabiei pre mare
Şi urma şoimului în văzduh?
Drept aşa e şi cu adevărat,
Dar al nostru tînăr împărat
Dimineaţă s-a sculat,
Pre obraz s-au spălat,
Pre obraz cu vinars,
Pre mîni cu vin bun.
Pre cal alb au încălecat,
Cu oastea la vînat a plecat.
Şi au vînat munţi cu căile
Şi cîmpu cu florile.
Cînd a fost de cătră seară,
Dînd cu oastea într-o urmă de fiară,
Toţi stătură în loc şi se mirară.
Altul zicea că-i floare de zînă
Să fie cu a nostru împărat împreună,
Alţii zicea că-i floare de rai.
Iar eu mi-am aflat,
Aflat un filozof,
Mai mic de stat,
Bun de sfat.
Către a nostru împărat
Aşa a cuvîntat :
Bucură-te, împărate,
Că aceasta-i urmă de fiară aleasă,
Va fi cu înalţia ta diseară la masă.
Al nostru tînăr împărat,
După cuvîntul meu foarte s-au bucurat,
În scări de argint s-a înălţat,
În toiag de aur s-a răzămat,
Pre cal alb au încălecat,
La oaste îndată au plecat,
S-au învîrtit o dată roată,
Ne-au ales pre noi din oastea toată.
Pre noi doi voinici cu cai sumeţi,
Din gură îndrăzneţi,
Precum bine vedeţi,
Şi ne-au trimes pe crugul ceriului,
Pre semnul pămîntului
Şi pre umbra stelelor.

Jupîne staroste de loc,
Cu opinci de porc,
Cu straiţa de motoc,
Noi vă vom spune adevărat
Că noi de acasă am plecat
O stea ni s-au arătat
Şi noi am venit :
Steaua pre sus, noi pre jos
Şi ne-a fost de bun folos.
Văzînd că steaua se lasă
Pre această casă,
Ne-am abătut şi noi la astă casă :
Ori, steaua ne-o daţi,
Ori semn de la împăratu ne arătaţi !
Că noi de cînd de acasă am plecat,
Lucru ciudat ca aicea n-am aflat :
Poarta legată cu paie,
Gloata stă în cap să ne saie.
Iar eu pre dumneavoastră v-aş întreba
Care e starostea de casă,
Căci răspunsul nu iasă.
Nu vă pară dumneavoastră lucru ciudat,
Că noi vom spune acurat
Că a nostru tînăr împărat
Pre aicea au mai umblat
Şi au văzut la astă cinstită casă
O floare împărătească,
Care de înflorit să înflorească,
De rodit să nu rodească.
Iar al nostru tînăr împărat,
Ca un om prea învăţat,
Către oaste aşa au lăsat,
Că prea dînsa va să o ştie,
Lîngă dînsul soţie să o puie,
Să o ducă preste mari şi înfricoşaţi munţi,
Pînă la ale sale mari curţi ;
Preste văi şi preste dealuri,
Pînă la ale sale palaturi.
Apoi într-o grădină împărătească,
Să o răsădească,
De înflorit să înflorească,
Mai tîrziu să se vestejească.
Jupîne staroste de loc,
Nu ne lua cu cuvîntul
Ca şi volbura vîntului,
Şi ne lasă mai încetişor,
Să ne putem da semnu binişor.
Ce staţi dumneavoastră în poartă tocmiţi,
Cu ochii zgîiţi,
Cu dinţii rînjiţi,
Cum sînt oamenii mai hîzi?
Jupîne staroste, nu vă uitaţi aşa crunt la noi,
Că noi sîntem numai doi
Şi nu ne temem de voi,
Că şi a noastră oaste vine înapoi,
Înşiraţi toţi cîte doi :
Patruzeci de călăraşi,
Cu caii putrezi de graşi
Şi noi am venit mai înainte,
Călătorind fierbinte,
Ori solia ne-o daţi,
Ori calea ne-o arătaţi,
Ori semn de la împărat ne arătaţi.
Căci tînărul împărat
Cu împărăteasa s-au lăudat,
Că are curţi şindilite
Şi grajduri zidite,
Iar noi le vedem toate cu scai şi pălămizi acoperite.
Iar dumneavoastră vă pregătiţi
Cu împărăteasa cea frumoasă,
Că grea oaste pică pre astă casă,
Ca răspunsul să ne iasă.
Căci steaua de nu ni-ţi da,
Ori semn de la împăratu nu ni-ţi arăta,
Nu-ţi avea gură de răspuns,
Nici loc în codru de ascuns.

Materialul e transcris în formă de proză. Dispoziţia lui în versuri ne aparţine.

h) Ms. nr. 2 197.II. 101, f. $1^{r\bullet}$—$2^{r\bullet}$, t. [1] : *Versul colacului.* Culegător : SZABO SAMUIL, cl. VI. Localitatea : or. BLAJ, jud. Alba. Data : 1863.

Ce saltă, ce bucurie,
Ce lucru poate să fie,
Ce staţi aici adunaţi,
Dumneavoastră, iubiţi fraţi?
Că noi mult loc am umblat
Şi-aşa încă n-am aflat.
Trei luni sînt de cînd venim,
Ne uităm şi nu dormim
Şi aşa lucruri tocmite
Încă nu ne sînt ivite :
Afară fete jucînd
Feciorii sărind şi strigînd,
În casă plîns şi desfătare
Togma ca la un hărţ mare,

Unde unii învingînd
Saltă întru...
Dimpotrivă, cei învinşi
Stau de durere cuprinşi.
Noi vedem poarta legată,
Nu e mare ridicată,
Lîngă dînsa multe gloate
Stînd strînse şi adunate;
Poarta legată cu paie,
Gloata stînd în cap să ne saie,
[Vroi]nd să ne îngrozească
[Pe noi să] ne prăpădească.
[Poarta-i legată] cu lanţ de car
[Să ne facă a] umbla nu în zadar
Şi cu funie de fuior
Doară v-au fost de noi dor.
Drept aceea vă rugăm
Şi sfat sănătos vă dăm,
Să fiţi cu noi buni şi blînzi,
Că nice sîntem flămînzi,
Nice ne temem de voi,
Măcar sîntem trei sau doi
Şi voi gloată minunată
Cu fel de gătiri armată,
Că a noastră ceată încă vine înapoi adîncă,
Însă nu cu vreun gînd rău,
Să ferească Dumnezeu,
Ci sfîrşitul ei bun este
Cum doară aţi şi prins de veste.

Aici răspunde şi înşiră multe vornicu de casă, apoi colăcariu iar începe:

Cinstite vornice de casă,
Spuseşi multe, nu ne pasă,
Dumnezeu să te trăiască
Şi graiu tot să-ţi sporească.
Nu ne lua cu cuvîntu
Ca şi holbura şi vîntu,
Că să ştii cum să nimică
De cîte spui nu ni-i frică,
Că sîntem întregi ca măru
Şi grăim tot adevăru.
Tînărul nostru crăişor,
Plin de pară şi de dor,
S-au sculat de dimineaţă
Şi, spălîndu-se la faţă,
De-o săptămînă, de-o lună
Şi dintr-această zi bună,
Au luat un bucium mare
Şi au suflat în trei părţi tare.

Aici îi dă colacu şi plosca şi bea, apoi iar începe cu glas tare:

Casele să încălziţi,
Coşuri de ovăz gătiţi,
Blidele să le umpleţi,
Să nu vă aflăm sumeţi,
Că crăişoru nostru vine
Şi-i va cădea cu totul bine.

i) Ms. nr. 2 197.II. 105, g. $1^{r.}$—$3^{v.}$, t. [1] numerotarea noastră). Culegător: FLORIAN IOAN, cl. VII. Localitatea: MĂDĂRAŞ, jud. Mureş. Data: 1863.

Ce salt, ce bucurie,
Ce lucru poate să fie,
Ce staţi aici adunaţi,
Dumneavoastră iubiţi fraţi?
Căci mai mult loc am umblat
Şi ca aicea n-am aflat.
Sînt trei luni deplin
De cînd tot venim,
Ne uităm şi nu dormim,
Dar atîte lucruri togmite
Încă nu ne-au fost ivite:
Afară fete jucînd,
Feciori sărind şi strigînd,
În casă plîns şi desfătare
Togma ca la o luptă mare...
Dimpotrivă aceste învinse
Stau tot de dureri cuprinse...
Noi vedem poarta legată,
Dar nu-i tare rădicată,
Lîngă dînsa multă gloată
Strînsă şi adunată,
Cari cu puşti, cari cu pistoale,
Dar cei mai mulţi cu mîni goale;
Cari cu bote ferecate,
Cari cu gurile căscate,
Cari cu dinţii rînjiţi,
Cari cu ochii zgîiţi.
Dar nu ne temem de cei cu bote ferecate,
Ci mai vîrtos de cei cu gurile căscate,
Căci ne vor îmbuca sau pe noi,
Sau poate caii de sub noi.
Poarta-i legată cu paie,
Oastea stă în cap să ne saie,
Ca gîndind să ne îngrozească,
Caii să ni-i prăpădească;
Legată cu lanţ de car
Ca să umblăm în zadar,
Sau cu funii de fuior

Doară v-a fost de noi dor.
Drept aceea vă rugăm
Şi un bun sfat vă dăm:
Fiţi cu noi buni şi blînzi
Că nu sîntem tare flămînzi,
Nici nu ne temem de voi,
Măcar sîntem numai doi.
Căci a noastră oaste încă
Vine înapoi adîncă.
Nu viam cu vrun gînd rău,
Să ferească Dumnezeu.

Starea a doua:

Tînărul nostru crăişor,
Plin de pară şi de dor,
Sculîndu-se dimineaţă
Şi spălîndu-se pre faţă,
Au luat un bucium mare
Şi-au suflat în trei părţi tare,
Au adunat oaste multă
Care de el bine ascultă,
Vreo cinzeci de călăraşi,
Caii cît se sparg de graşi,
Pedestraşi nouăzeci şi nouă,
Oaste înfocată, nouă.
Vin aceştia înapoi,
Împreunaţi doi cu doi.
Noi prin codri am umblat
Şi prin păduri am vînat,
Din cîmpurele frumoase,
Prin dumbrăvi răcoroase,
Am găst o urmă de fiară,
Într-o zi neplină de pară,
Craiul ţinutului sfat
Pre ai săi i-au adunat,
Sfetnicii să sfătuiască,
Filozofii să gîcească.
Sfetnicii se sfătuiră,
Filozofii aşa gîciră:
Că nu-i urmă de fiară,
Nici de sălbatecă oară,
Ci de a sa soţie iubită,
Cea de sus dăruită.
Craiu auzind aceste toate,
Au adunat a sale gloate,
Au făcut cu calul roată
Şi pre noi din oastea toată,
Fiind din cai mai fugeţi,
Din gură mai îndrăzneţi,
Precum şi dumneavoastră bine vedeţi,
Fiind mai tineri, mai cu minte,
Ne-au trimes mai înainte
Să călătorim fierbinte.
Noi am venit ca prin vînt,
Pre semne şi pre pămînt,
Pre a ceriului lumină,
Pre raza stelei cea plină
Şi pre urma cea de fiară,
Pre toate locuri, prin ţară,
Pînă aici la acest cap de sat,
Unde este un pod stricat.
S-au rupt o blană cu mine
Şi am căzut fără ruşine.
Au căzut şi a mea soţie
Cu asemenea tărie.
Pîn'de aici ne-am cam sculat,
Steaua ni s-a aplecat,
Urma ni s-a astupat.
Au ieşit o babă sbîrcită
Şi spre al nostru folos ivită
Şi ne-au spus să nu ne pasă,
Să mergem din casă în casă.
Noi încă am venit la ăst loc,
Că aici e [al] nostru noroc.
Urma însă aici ne-o adus,
Precum mai înainte v-am spus;
Urma încă aici ne lasă
Şi ne faceţi loc în casă,
Sau în curte ne primiţi,
Sau suta ne-o împliniţi.
Nu ne luaţi cu cuvîntul,
Ca cum ia volbura vîntul
Că să ştie că de nimică
De ce spui, nu ni-i frică,
Căci sîntem întregi ca mărul
Şi grăim tot adevărul;
Că nu sîntem aşa slabi de minte,
Să ne temem de două, trei cuvinte;
Că de-ţi da a ne întreba,
Noi şi mai bine samă vom da
Şi de va părea cu bănat,
Vom spune şi mai adevărat,
Că al nostru tînăr împărat
Pre la dumneavoastră a umblat
Şi în curtea gazdei a întrat.
Au aflat acolo o ciută,
La stat mare şi nu mută,
La cap moţată şi mare,
La barbă bălţată tare,
Cu cizme negre încălţată,
Cu bundă neagră îmbrăcată.
Sau în casă ne lăsaţi,

Sau ciuta ne-o arătaţi,
Sau ceva rezultat ne daţi.

A colacului:

Cinstite staroste de loc,
Dumnezeu să-ţi deie noroc!
De eşti dumneata staroste de casă,
Fă ca simbria noastră să iasă,
Să mergem în fundul cel de casă,
În cornul cel de masă:
Că este un colac gătit,
Cu toate de dăruit,
Şi o ploscă de vin,
Şi o năframă de in,
Ca buzele să ni le ştergem
Şi încălziţi de vin să mergem.
Îndurarea părintelui,
Binecuvîntarea fiului,
Darul spiritului
Să umbreze tinerii
Cari s-au împreunat azi.
Să placă unul cu altul
Ca vara cu primăvara,
Ca piperul grecilor,
Ca sarea berbecilor,
Ca pînea pruncilor,
Ca laptele juncilor,
Ca vinul boierilor,
Ca boii armenilor.
Să rămîneţi în pace,
Că noi ne vom mai întoarce,
Dar vă gătaţi de buţi de vin,
De cară de fîn,
De ovăz vînturat,
Ca pre sama unui împărat.
De n-or fi de aste toate,
Îţi va crăpa ţundra în spate,
De şapte pălmi şi jumătate.

Jarník pune acolade la v. 15—16 şi 98—108; subliniază „pastare" (*lapsus calami* pentru „părţi tare", v. 55), „fugéti" (v. 84), „indrasneti" (v. 85); adaugă la v. 114 în chip de anacruză: „Deci"; la v. 69 subliniază în întregime: „Întru o dî ne plena de para" şi înlocuieşte pe margine cu: „întro dî de primăvera". Alte însemnări marginale: v. 23—27, 49, 114, 118.

j) Ms. nr. 2 197.II. 120, f. 2^{v}·—4^{v}·, t. 5: *Colacul nunţii*. Culegător: SOCOL IOSIF, cl. VII. Localitatea: SĂLGUD, jud. Mureş. Data: 1863.

Starea I:

Ce stare, ce veselie
Ce lucru poate să fie,
De staţi adunaţi,
Dumneavoastră, iubiţi fraţi?
Că noi mult am umblat
Şi am trăpădat
Şi aşa lucruri tocmite
Ca aicea nu ne sînt ivite.
Trei luni sînt de cînd venim,
Ne uităm şi nu dormim
Şi tot ne-am uitat
Şi aşa n-am aflat.
Ce lucru de dumneavoastră,
De staţi cu poarta legată?
Dinlăuntru de poartă,
Multă gloată adunată,
Tot stă cu gura căscată.
Grez că tocma pre noi ne aşteaptă.

Starea II:

Doară sînteţi ameţiţi,
Sau cumva de vînt zvîrliţi,
Să ne fiţi nouă împiedecare,
Nefăcînd noi vreo stricare.
Căci tînărul nostru împărat
Bine ne-a fost îndreptat
Unde vom vedea vreun semn la poartă
Şi dinlăuntru de poartă.
Mulţime multă aduntă,
Spre ceva mare gătată,
Oameni cu puşti, cu pistoale,
Dar mai mulţi cu mîinile goale
Şi cu opinci cu pinteni,
Mai mulţi cu ceapsa plină de lindini,
Cu măciuci ferecate,
Mai mulţi cu gurile căscate
Şi ţigani prin gunoaie
Ca şi ei la ospăţ la dumneavoastră
Ciocul să şi-l înmoaie.

Starea III:

Nu ne luaţi cu cuvîntul,
Ca şi volbura şi vîntul,
Că noi vă spunem adevărat:
Nu ne e teamă căci v-aţi adunat,
A sări cu rău spre noi,
Căci sîntem numai doi.
Că noi sîntem întregi ca mărul
Şi vorbim tot adevărul
Şi sîntem copii de munte
Cari ştim spune mai multe,
Dar dumneavoastră oameni de baltă
Cari trăiţi cu broaştele-n baltă...
Că tînărul nostru împărat
De dimineaţă s-au sculat
Şi pre faţă s-au spălat
Şi în nouri s-au uitat
Şi'n trîmbiţă au trîmbiţat
Şi frumoasă oaste s-au adunat:
Cincizeci şi cinci de călăreţi,
Patruzeci şi patru de pedestraşi,
Fără unul de nu-i o sută.
Pentru aceea ştiind o ciută
Aici la dumneavoastră în casă,
De al nostru împărat aleasă,
Vrem să ne împlinim suta
Şi să vă ducem pre ciuta
Ce-i cuvîntătoare,
Să ne fie nouă folositoare.
De aceea ne-a ales pre noi,
Pre cesti de faţă doi,
Ca să vă dăm de ştire,
Să aşteptaţi cu umilire
A noastră oaste ce îndărăpt vine,
De care ştiu că vă pare bine.
Zi, jupîne vornice de casă,
Dumnezeu să te trăiască,
Că toate-s aşa
Cîte le vom cuvînta.

Starea IV:

O, cinstite vornice de loc,
Dumnezeu să-ţi deie coarne şi noroc.
Noi de cuvîntat am cuvîntat,
Dar ni-s iepele de a făta
Şi ni-i frică că vor lepăda
Şi de mare pagubă vom da.
A vorbi şi a glumi nu am mai găta
Dar avem cale de a umbla.
Ci intraţi dumneavoastră în casă
Că în fund la un corn de masă
Este un colac de grîu
Mestecat cu apă de rîu,
Într-o suliţă de brad
Spre a noastră samă gătat,
Şi o fele de vin
Să ne fie voia deplin,
Măcar şi o jumătate de vinars
Ca să ne treacă de necaz
Şi o năframă de in
Să ne ştergem buzele de vin,
Măcar şi de bumbac
Că nouă şi de acelea ne plac
Şi una de lînă sură
Să vă ştergeţi dumneavoastră pre gură.
O, jupîne vornice, nu fi aşa măreţ,
Că n-ai aşa porci buni în coteţ,
Nici de clăi de fîn,
Ci eşti un moş bătrîn;
Nici de lunci cu iarbă,
Că iată un păduche în barbă,
Ştiţi dumneavoastră că un crai
Nu se aşteaptă cu o cocă de mălai.

k) Ms. nr. 2 197.II.144, f. 1 ^{r}·—2 ^{r}·, t. 1 (numerotarea culegătorului). *Colăcăria*. Culegător: POP PETRU, cl. VIII. Localitatea: JABENIŢA, jud. Mureş. Data: 1863.

Noroc bun, viaţă fericită, sănătate,
Noi poftim dumilor-voastre.
Adunarea şi împreunarea
Fie de mii de ceasuri bune.
N-aţi auzit dumneavoastră?
Că s-au sculat împăratul turcesc
Şi împăratul macedonesc
Şi a ieşit cu oastea de vînară,
Dar nimic nu căpătară.
A vînat munţii cu fiarăle,
Luncile şi cîmpii cu florile,
Dar cînd fuseră la mijloc de loc
Stătură cu oastea toată-n loc,
Că dădură de o urmă de fiară.
Stătură toţi şi se mirară,
Sfetnicii sfătuiau, filozofii ghiceau,
Iar unii dintre ei aşa ziceau:
Că aceea nu e decît o zînă
Spre a fi împăratului de bună, împreună,
Alţii ziceau: că e floare de rai
Ca să-i fie împăratului de bun trai.
Unii ziceau că aceea-i floare îngerească,
Ca cu împăratul bine să trăiască,
Neputînd bine a adeveri
Oare ce ar putea fi.
Dar al nostru cinstit împărat
În scări de aur s-a-nălţat,
Preste oastea toată s-a uitat,
Pre care-l va vedea mai învăţat.
Şi ne-a ales pre noi mai cu minte
Şi ne-a dat urma înainte.
Pre mijlocul ceriului,

Pre mijlocul pămîntului
Şi credem că aceste curţi mîndrite
Nouă ne sînt bine nimerite.
Aici stelele ni s-au apus
Şi urma ni s-au ascuns.
Dumneavoastră ori semn să ne daţi,
Ori în curte pre noi să ne lăsaţi
Şi nu ne mai luaţi cu vorba,
Gîndind pre noi a ne spăria,
Că nu sîntem aşa slabi la minte
Ca să ne spăriem de două, trei cuvinte,
Că de vi se pare lucru cu bănat,
Vă vom spune adevărat
Că pre aste locuri am mai umblat
Şi-n curse încă am mai intrat
Şi tomneală mică am fi făcut,
Precum Dumnezeu a fi vrut,
Iar acum alta nu zicem
Fără stăm în loc şi ne uităm
Precum vedem un semn rădicat
Ca pre seama unui împărat:
Porţile ferecate şi legate,
În curte multe gloate adunate.
Ci gătaţi la astea buţi de vin,
Iară la cai cară de fîn,
Saci de ovăz vînturaţi,
Ca pre sama unor împăraţi...
Cuptoare pline de pite,
Iară la mire cărnuri fripte,
Pentru că-l cheamă Nechită
Şi nu mănîncă numai carne friptă.

1) Ms. nr. 2 197.II.144, f. 2 r.—4 r., t. [2] (numerotarea noastră). Culegător: POP PETRU, cl. VIII. Localitatea: JABENIŢA, jud. Mureş. Data: 1863.

Norocire, pace şi bucurie,
Cinstiţi oameni de omenie!
Cum trăiţi, cum vă aflaţi,
Cu pacea cum vă lăudaţi?
Noi ştim că ne aflăm în pace
Şi trăim precum ne place,
Ce saltu-i, ce veselie,
Ce lucru poate să fie?
Că lucruri ca aceste gătite
Nouă nu ne sînt ivite.
Noi aici vedem poarta legată,
Mare şi lungă nu e aradicată,
Pre lîngă dînsa multă gloată
Se află strînsă şi adunată
Stînd pre noi să ne-ngrozească
Şi caii să ni-i pustiască.
Dar noi nu ne temem de voi
Pentru că sîntem trei sau doi,
Că a noastră oaste-i mare şi minunată,
Cu feliuri de arme gătată,
Însă nu-i spre ceva rău,
Ferească bunul Dumnezeu.
Pentru aceea nu ne luaţi cuvîntul
Precum ia holbura vîntul,
Nu gîndiţi că ni-ţi spăria,
Că noi mai tare ne-om apropia.
Şi a nostru tînăr împărat
Preste aste locuri a umblat,
Cu împărăteasa mîna a dat,
Amîndoi de soţi s-au luat.
Pre ea de mînă o ţinea
Şi înainte chemînd-o o trăgea.
Pentru acea noi încă bine ştim,
Precum ni se pare şi gîndim,
Că avem aici o ciută ciudată,
La cap cu geolgiu legată.
Sau ciuta nouă să ne-o daţi,
Sau înlăuntru să ne lăsaţi.
Umble-ţi staroste, piciorul şiolboc,
Şi oală să n-ai să pui la foc.
A dumitale oşti de tari şi armate
Stau numai cu gurile căscate,
Frunţile de-un deget de late
Şi cu gurile într-o parte.
Mai mulţi cu dinţii rînjiţi
Cu ochii se uită la noi zgîiţi.
Pe dumneata cin'te-a pus la stărostit,
Încă o fost un om afurisit,
Doar te-a ales de gros, de'nalt,
Că mintea-n traistă ţi-ai băgat.
Dumneata traistă parcă n-ai,
Că mintea nu-ţi face bai.
De ce te ţii ca un husari,
Parc-ai ieşit dup-un fumari;
Ce te ţii ca un şantartău(?),
Parc-ai ieşit de dup-un fitău(?);
Ce te ţii, dumneata, aşa măreţ,
Ca un purcel în fund de coteţ!
Şi te lasă numai mai pre jos
Întocmai ca şi un ţap rîios.
Eu pe dumneata te-am văzut,
Umblînd prin tîrg bătut,
Cu o traistă mare de ţol
Plină şi-ncărcată de mălai gol;

Iar cu una de-un tureac,
Mălai în ea nici de leac;
Cu una mare de pînză,
Fără nici o ţîr'de brînză.
Ci vorba multă, sărăcie!
Zic ca Dumnezeu să te ţie,
Că şed fetele supărate
C-au rămas nemăritate
Şi părinţii se-ntristesc
Că nimica nu grăiesc,
Fără tot se mornăiesc
Şi uşile le trîntesc.
Dar cînd vine ziua bună,
Fata îndată se cunună.
Părinţii se bucurară
Şi bucuroşi se ospătară,
Că scîrba din casă li s-a dus
Şi la altu om s-au pus.

m) Ms. nr. 2 197.II.158, f. 1r.—2r., t. 1 (numerotarea lui Jarník). Culegător: POCANU TEODOR, cl. VII. Localitatea: SÎNBENEDIC, jud. Alba. Data: 1863.

Ce saltă, ce veselie,
Ce lucru poate să fie,
Ce staţi aici adunaţi,
Dumneavoastră, iubiţi fraţi?
Că noi mult loc am umblat
Şi încă aşa ca aici n-am aflat.
Trei luni sînt de cînd venim,
Ne uităm şi nu dormim
Şi aşa lucruri togmite
Încă nu ne sînt ivite:
Afară fete jucînd,
Feciorii sărind şi strigînd;
În casă plîns şi desfătare,
Togma ca şi la un harţ mare
Unde unii învingînd
Saltă întru al său gînd.
Noi vedem poarta legată,
Însă nu e tare rădicată,
Lîngă dînsa multă gloată,
Stînd strînsă şi adunată.
Poarta-i legată cu paie,
Gloata stă-n cap să ne saie,
Gîndind să ne îngrozască
Şi caii să ni-i prăpădească;
Legată cu lanţuri de car,
Ca să umblăm în zadar
Şi cu funii de fuior,
Doară de noi v-au fost dor.
Drept aceea vă rugăm
Şi sfat sănătos vă dăm
Să fiţi cu noi buni şi blînzi
Că nici noi nu sîntem flămînzi,
Nici ne temem de voi,
Măcar sîntem trei sau doi
Şi voi gloată adunată,
Cu fel de gătiri armată.
Că a noastră ceată încă
Vine înapoi adîncă,
Însă nu cu vreun gînd rău,
Să ferească Dumnezeu,
Ci finitul ei bun este
Precum aţi şi prins de veste.

Vornicu:

Da Dumneavoastră ce umblaţi
Şi pre cine căutaţi? etc.

Colăcariul:

Cinstite vornice de casă:
Ziseşi multe, nu ne pasă,
Dumnezeu să te trăznească
Şi graiul tot să-ţi sporească.
Nu ne lua cu cuvîntul
Ca şi volbura şi vîntu,
Că să ştii că-i nemică,
De cîte ziseşi nu mi-i frică,
Că sîntem întregi ca măru
Şi grăim tot adevăru.
Tînărul nostru crăişor,
Plin de pară şi de dor,
S-a sculat de dimineaţă
Şi spălîndu-se pre faţă,
De-o săptămînă, de-o lună
Şi dintr-astă zi bună,
Au luat un bucium mare
Şi a suflat în o parte tare.
A adunat oaste multă
Care de el bine ascultă
Cu caii de se sparg de graşi,
Cinzeci şi nouă de pedestraşi.
Vine oastea înapoi
Înşirată doi cu doi,
Că întorcîndu-ne mai lin
Să fie suta deplin;
Mai mulţi cu vreo doi sau trii,
Precum şi dumneata ştii.
Noi prin codri am vînat,
Prin chetre am intrat

Şi cîmpurile frumoase,
Dumbrăvile răcoroase,
Găsind o urmă de fiară,
O zînă plină de pară.
Craiul ţinu iute sfat.
Pre ai săi i-a adunat,
Sfetnicii au sfătuit,
Filozofii au gicit
Că n-ar fi urmă de fiară,
Nici de sălbatecă oară,
Ci de aşa dăruită
De sus, soţie iubită.
Aşa craiu lăsă toate,
Adună a sale gloate,
Se înturnă cu calul roată
Şi pre noi din oastea toată,
Fiind cu caii mai fugaci
Şi din gură mai ispitaci,
Ne-a trimis mai nainte
Să vă spunem mai fierbinte
Şi ispitind cu tărie
Să-i dăm să vie de trezvie.
Noi am venit ca pre vînt
Pre semnele pre pămînt,
Pre a ceriului lumină,
Pre raza cea de o stea plină
Şi pre urma cea de fiară,
În toate laturi prin ţară,
Pînă-n acest cap de sat
Unde e un pod stricat,
Pînă la acest loc
Unde stă a nostru noroc.
Aici vedem multe fete
Şezînd pe sub părete . . .
Noi aici ne dăm solia,
Ca să ne daţi simbria :
Mergeţi în fundul de casă,
Că în cornul cel de masă
Este un colac frumos,
Făcut pre al nostru folos,
Împănat, împodobit,
Cu de toate dăruit.
Stă şi o ploscă de vin
Şi o năframă de in,
Ci fie şi de bumbac
Că nouă şi de acelea ne plac,
Ca buzele să ne ştergem
Şi-ncălziţi de vin să mergem ;
Iar de va fi de cîlţi,
Să o tragă vornicu prin dinţi.

Jarník adaugă pe margine, la v. 15 : „la" ; la v. 92 : „vorbaci".

II. Ms. nr. 2 197.II.120, f. $4^{v\cdot}$, t. 6 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : SOCOL IOSIF, cl. VII. Localitatea : SĂLCUD, jud. Mureş. Data : 1863.

III. Ms. nr. 2 197.II.126, f. $3^{v\cdot}$, t. 27 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea : CHEŢANI, jud. Mureş. Data : 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 19, cu o singură deosebire de transcriere la v. 5 : *şi le-ai lăsat*. Fişa are caracter cumulativ, făcînd trimiteri comparative la textul precedent, al lui *Socol*, din care se transcrie v. 1 (nu descifrează corect termenul *goge* şi scrie *soge*) şi v. 3—7 (absolut corect). Materialul poartă clasificarea lui Jarník : *Cîntecul miresii*.

IV. Ms. nr. 2 197.II.126, f. $3^{v\cdot}$, t. 28 (numerotarea lui Jarník). Culegător : ŢĂRANU IOAN, cl. VII. Localitatea : CHEŢANI, jud. Mureş. Data : 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 18, cu o singură deosebire de transcriere la v. 4 : *mai tare*. Textul este clasificat la „colăc" [ării].

V. Ms. nr. 2 197.II.168, f. $2^{r\cdot}$, t. 7 (numerotarea culegătorului). Culegător : NEGRUŢIU F. IOAN, cl. V. Localitatea : SUCUTARD, jud. Cluj. Data : 1872. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 67, cu transcrierea absolut exactă. La v. 4, în dreptul termenului cu fonetism local : *gini*, Jarník scrie corespondentul literar : *vini*. Clasifică textul la : „varia".

VI. Ms. nr. 2 197.II.58, f. $4^{v\cdot}$, t. 12 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BOZAC IERONIM, cl. VIII. Localitatea : RĂZOARE, jud. Mureş. Data : 1863. Jarník şterge la v. 10—12 : *ciru, giorele* şi *cinu*, şi scrie în locul lor : *firulu, viorele* şi *finu*. S-a păstrat şi copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 6, cu evidente greşeli de lectură şi de transcriere (v. 5 scrie : *tunuri*, în loc de *turnuri* ; v. 7 scrie : *cu vagi*, în loc de *cu rugi*). Pune semne de întrebare la v. 7, 8 şi 10 (*după ciru*) ; pune semne de întrebare la v. 1 (după *cinuţă*) şi la v. 8 (după *ţiţini*), pe care le şterge ulterior. La v. 12 transcrie *finu*. Materialul e clasificat la : „colăc" [ării]. Variantă publicată : Mîndrescu, p. 67 (Localitatea : RÎPA DE JOS, jud. Bistriţa-Năsăud : parţial).

VII. Ms. nr. 2 197.II.104, f. $1^{v\cdot}$, t. 7 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VIII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu transcrierea absolut exactă. După *ţintă* Jarník pune semn de întrebare. Textul e clasificat la : „colăc" [ării].

VIII. Ms. nr. 2 197.II.58, f. $4^{r\cdot}$, t. 10 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BOZAC IERONIM, cl. VIII. Localitatea : RĂZOARE, jud. Mureş. Data : 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 15, cu transcrierea absolut exactă. Materialul e clasat la : „colăcăr" [ii].

IX. Ms. nr. 2 197.II.58, f. $3^{v\cdot} — 4^{r\cdot}$, t. 9 (numerotarea lui Jarník). Acelaşi culegător, din aceeaşi localitate şi aceeaşi dată, din ciclul *Strigări la ospeţe*. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 14, cu transcrierea absolut exactă. Materialul e clasat la : „nuntă".

X. Ms. nr. 2 197.II.185, f. $18^{r\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : STRĂJANU MIHAIL, cl. VIII. Localitatea : TIUR, jud. Alba. Data : 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197. II.115, fişa nr. 8, cu o singură diferenţă de transcriere la v. 6 : *de und'*. Pune semn de întrebare după *sughiţă*, dar îl şterge ulterior. Clasifică textul la : „var" [ia].

XI. Ms. nr. 2 197.II.21, f. $2^{r\cdot}$, t. 8 (numerotarea lui Jarník). Culegător : N^n (neindentificat, sigla lui Jarník). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

XII. Ms. nr. 2 197.II.50, f. $2^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : DRĂGHICI IOAN, cl. VIII. Localitatea : OARDA DE SUS, jud. Alba. Data : 1863.

XIII. Ms. nr. 2 197.II.21, f. $4^{r\cdot}$, t. 19 (numerotarea lui Jarník). Culegător : N^n (neidentificat, sigla lui Jarník). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil.

XIV. Ms. nr. 2 197.II.21, f. $4^{r\cdot} — ^{v\cdot}$, t. 20 (numerotarea lui Jarník). Aceeaşi situaţie ca la nota precedentă.

XV. Ms. nr. 2 197.II.21, f. $4^{v\cdot}$, t. 21 (numerotarea lui Jarník). Aceeaşi situaţie ca mai sus. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : B.O.S., ms. *Pop-Reteganul*, cu o singură deficienţă de transcriere la v. 2 : *c-ai morţii* pentru *C-ai murit*. Materialul clasificat la : „colăc" [ării].

XVI. Ms. nr. 2 197.II.21, f. $4^{v\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Aceeaşi situaţie ca mai sus. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 16, cu o singură greşală de lectură şi transcriere la v. 5 : *hălucească* în loc de *bătucească*. Textul e clasificat pentru „colăc" [ării].

XVII. Ms. nr. 2 197.II.21, f. $4^{v\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Aceeaşi situaţie ca mai sus. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 12, cu numeroase greşeli de transcriere : v. 2 *ierhuţa*, cu semn de întrebare şters ulterior ; v. 4 : *naşă* pentru *nănaşă* ; v. 5 : *Că-i pungă*, pentru *că i-i punga*. Textul e clasificat la : „glume".

XVIII. Ms. nr. 2 197.II.140, f. $1^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 23, cu transcrierea riguros exactă. Textul e clasificat la „col" [ăcării].

XIX. Ms. nr. 2 197.II.21, f. $3^{v\cdot}$, t. 16 (numerotarea lui Jarník). Culegător : N^n (neidentificat, sigla lui Jarník). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil, din ciclul *La ospeţe*. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 20, cu transcrierea exactă. La v. 6 scrie *roja* în loc de *ruja*. În ms. : *rosa*. Materialul e clasificat printre : „colăc" [ării]. În culegere se mai află o variantă : ms. nr. 2 197.II.58, f. $4^{r\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BOZAC IERONIM,

cl. VIII. Localitatea : RĂZOARE, jud. Mureş. Data : 1863. Se deosebeşte la v. 1 : *Pogănici;* v. 2 : *nu şedea;* v. 3 : *S-ajungem;* v. 5 : *Pin-ce ne-am;* v. 6 : *Pintr-o roză;* v. 7 : *Pintr-o nevastă-mbrăcată.* S-a păstrat şi copia personală a acestui material, făcută de mîna lui Jarník : ms. nr. 2 197.II.115, fişa nr. 21, cu transcrierea absolut exactă. Şi acest text e clasificat la : ,,col''[ăcării].

XX. Ms. nr. 2 197.II.81, f. $1^{v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : BITEA IOAN, cl. VII. Localitatea : CUT, jud. Alba. Data : 1863. Are clasificarea lui Jarník : ,,La ospăţ''. În culegere şi două variante fragmentare (cuprinzînd numai 3 versuri) : ms. nr. 2 197.II.120, f. $4^{v\cdot}$, t. 6 (numerotarea lui Jarník). Culegător : SOCOL IOSIF, cl. VII. Localitatea : SĂLCUD, jud. Mureş. Data : 1863. Din ciclul *Glăsuire.* Diferă la v. 1 : *nevoi;* v. 2 : *lemne groase;* v. 3 şi 5 lipsă; v. 4 identic. La aceasta s-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197. II.115, fişa nr. 22, cu transcriere absolut exactă. Fişa este cumulativă, referindu-se comparativ atît la varianta transcrisă de noi, *a lui Bitea,* cît şi la varianta următoare : ms. nr. 2 197.II.104, f. $1^{r\cdot}$, t. 5 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863. Identică întru totul cu precedenta. Nota comparativă a fişei lui Jarník cuprinde : ,,1 tr[ageţi] b[oi] tr[ageţi] voi junci 2 la butuci / nici butuci nici lemne groase 5 care-i dintr-un tîrg aleasă 3 că Biteas 4. Socolu 6''. Variante publicate : Cernea, *Floricele,* nr. 179 (Localitatea : MERCHEAŞA, jud. Braşov); Bogdan, nr. 214.

XXI. Ms. nr. 2 197.II.133, f. $6^{v\cdot} - 7^{r\cdot}$, t. [31 b] (numerotarea noastră). Culegător : PRECUP DIONISIE, cl. VI. Localitatea : BUDIU MIC, jud. Mureş. Data : 1863. Varianta : ms. nr. 2 197.II.140, f. $1^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 2 : *Pîn-ce;* v. 3 : *v-iţi mărita;* v. 4 : *Apoi nu-ţi putea cînta;* v. 5—7 : *În casă de soacră-ta, / În tindă de socru-tău / Şi-afară de mutul tău.* Numai cu 4 versuri, varianta : ms. nr. 2 197.II.2, f. $4^{r\cdot-v\cdot}$, t. 24 (numerotarea lui Jarník). Culegător : IGNAT SIMION, cl. VI. Localitatea : BOGATA, jud. Mureş. Data : 1863. Diferă la v. 1 : *să trăiţi;* v. 3 : *v-eţi.*

XXII. Ms. nr. 2 197.II.127, f. $2^{r\cdot-v\cdot}$, t. 4 (numerotarea lui Jarník). Culegător : TODEA IOAN, cl. V. Localitatea : TĂTÎRLAUA, jud. Alba. Data : 1863.

XXIII. Ms. nr. 2 197.II.104, f. $1^{r\cdot}$, t. 3 (numerotarea lui Jarník). Culegător : GHERMAN IOAN, cl. VII. Localitatea : ASINIP, jud. Alba. Data : 1863. S-a păstrat copia personală a lui Jarník : ms. nr. 2 197.II. 115, fişa nr. 10, cu transcrierea riguros exactă. Textul e clasificat la : ,,col''[ăcării]. După *Criş* (v. 1) pune semn de întrebare, pe care-l şterge ulterior. Termenul apare în corespondenţa sa cu I. Micu-Moldovan.

XXIV. Ms. nr. 2 197.II.19, f. $10^{r\cdot}$, t. 21 b (numerotarea lui Jarník). Culegător : N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. În ms. la v. 3 şi 5 : *potpreaua.*

XXV. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $45^{r\cdot} - 46^{r\cdot}$, t. : *Zori (cîntate la morţi).* Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. La v. 84, punctele de suspensie în locul unor consideraţii confuze de mitologie populară.

XXVI. Ms. nr. 2 197.II.47, f. $3^{v\cdot} - 4^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : FOLEA NICOLAE, cl. V. Localitatea : LUPU, jud. Alba. Data : 1863. Variantă degradată : ms. nr. 2 197.II.139, f. $3^{v\cdot}$, t. 22 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863.

Ion d-alcaş mare
l.l.v.m.l.
Dimineaţă s-a sculat,
linul lin voi mai lin
Puşcuţa au luat
Şi-a vîna că s-a luat
Sus la dealul Runcului,
Că şi el o d-oblicit
Că şi leul a-adormit.
Dar leul din grai grăi :
— I[oane] d-alcaş mare,
. . . nu mă săgeta.
Nici cuvînt nu săvîrşi,
El bine l-a miezuit
În a treia coastă după spate,
Cam la capul pieptului,

Unde-i greu voinicului,
Facem prînz crăciunului,
Lui Crăciun celui bătrîn.

atingu dupa tactulu canteculuiumerulu celui sorcovitu (adica gratulatu pre anulu nou'' : . . . ,,Sorcov'a este numele faralitiei, are tonulu pre a 3-a''.

XXVII. Ms. nr. 2 197.II.19, f. $17^{r\cdot}$, t. 37 (numerotarea culegătorului). Culegător : N. (neidentificat). Materialul este nelocalizabil şi nedatabil. Textul e precedat de nota : ,,D. sî B. [două fete informatoare] asia au colindatu in seră ajunului de Cratiunu dein a. curente''.

XXVIII. Ms. nr. 2 197.II.139, f. $4^{r\cdot}$, t. 23 (numerotarea lui Jarník). Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863 La v. 16, culegătorul adaugă alături de : *ţinţeşele* şi : ,,póte chindisele''.

XXIX. Ms. nr. 2 197.II.137, f. $4^{r\cdot-v\cdot}$, t. 26. Culegător : POP IACOB, cl. VII. Localitatea : NUŞENI, jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863.

XXX. Ms. nr. 2 197.II.10, f. $2^{r\cdot} - 3^{v\cdot}$, t. 1 : *Avutul şi săracul.* Culegător : GHEORGHIŢĂ, N., cl. VIII. Localitatea : or. BISTRIŢA (şi jur), jud. Bistriţa-Năsăud. Data : 1863. Cu următoarea notă bibliografică a lui Jarník : ,,p. 56 în Colindele Marienescului''. O consideră totuşi baladă, deoarece încercuie numărul de ordine ca în cazul tuturor baladelor şi pe prima pagină a manuscrisului (f. $1^{r\cdot}$ stînga sus) scrie : ,,*copp.* 1 (Ball.)''.

XXXI. Ms. nr. 2 197.II.51, f. $5^{r\cdot-v\cdot}$, t. : *Colindă.* Culegător : DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea : BLĂJEL, jud. Sibiu. Data : 1863.

XXXII. Ms. nr. 2 197.II.73, f. $3^{v\cdot}$, t. 11 (numerotarea lui Jarník). Culegător : CIORTEA GEORGE, cl. V. Localitatea : PEŢELCA, jud. Alba. Data : 1865.

XXXIII. Ms. nr. 2 197.II.35, f. $1^{r\cdot}$, t. [1]. De mîna lui : CĂIANU F. DIM. Materialul este nelocalizabil precis (,,din România''). Data : 1874. Cu descrierea sorcovei : ,,o nuié bifurcata, ca de un cotu; cornele ei sî coda le imbraca cu chartia in colori natiunali; de corne aterna clopotiei sî zurgalaua sî petéle. Apoi tienendu-o de coda intra in casele cunoscutiloru sî-i sorcovescu cantandu'' (textul reprodus de noi) ,,si pana canta aceste

XXXIV. Ms. nr. 2 197.II.107, f. $3^{v\cdot} - 4^{r\cdot}$, t. [4] : *De albeaţă.* Culegător : VELICEA DIONISIE, teolog, anul IV. Localitatea : LUNCA, jud. Alba. Data : 1873.

XXXV. Ms. nr. 2 197.II.107, f. $1^{v\cdot} - 2^{r\cdot}$, t. [2] : *De soare sec.* Acelaşi culegător, din aceeaşi localitate şi aceeaşi dată. Titlul complet : *Descantatura de sore secu (dorere mare de capu, candu resare si apune sorele).*

XXXVI. Ms. nr. 2 197.II.107, f. $1^{r\cdot-v\cdot}$, t. [1] : *De mîncătură de inimă.* Acelaşi culegător, din aceeaşi localitate şi aceeaşi dată. Titlul complet : *Descantatura de mancatura de anima (dorere interna).*

XXXVII. Ms. nr. 2 197.II.140, f. $1^{r\cdot}$, t. 2 (numerotarea lui Jarník) : *De durere de cap.* Culegător : PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea : MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data : 1863, din ciclul *Dintre descîntături.*

XXXVIII. Ms. nr. 2 197.II.120, f. $2^{r\cdot}$, t. 4 : *Descîntare de bubă.* Culegător : SOCOL IOSIF, cl. VII. Localitatea : SĂLCUD, jud. Mureş. Data : 1863. La v. 9 şi 10 : ,,muerea descîntătoare după cum se cheamă''.

XXXIX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. $53^{r\cdot} - 54^{r\cdot}$, t. : *De potcă.* Culegător : MOLDOVEANU SIMION, Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1875. Titlul complet : *Descintecul de potcă. Datină poporală* din Transilvania.

XL. Ms. nr. 2 197.II.27 f. $6^{r\cdot} - 7^{r\cdot}$, t. [12] (numerotarea noastră) : *Descîntătură de muşcătură de şarpe.* Culegător : MOLDOVEANU SIMION. Localitatea : TOTOIU, jud. Alba. Data : 1872—1873.

XLI. Ms. nr. 2 197.II.107, f. $4^{r\cdot}$, t. [6] : *Descîntătură de gîlci.* Culegător : VELICEA DIONISIE, teolog anul IV. Localitatea : LUNCA, jud. Alba. Data : 1837.

În culegere, încă o variantă, pe care o transcriem integral mai jos: ms. nr. 2 197.II.140, f. 1^{r}, t. 3: *De gîlci*. Culegător: PRECUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863, din ciclul: *Dintre descîntături.*

Şopîrlaie, laie,
Nouă pui a fătat
În baltă o zburat,
Balta s-o tulburat,
Puii s-o înecat,
Gîlcile o secat.
Gîlcă nătîngă,
Încalecă pre dungă
Şi te du la moară
Şi te culcă a soare
Şi te uscă ca o cicoare.
Gîlca mare cît un bou,
Dintr-un bou cît un ou,
Dintr-un ou cît o nucă,
Dintr-o nucă cît o alunică,
Dintr-o alună cît un fir de mac
Oblu în patru despicat,
Gîlcile o secat.

XLII. Ms. nr. 2 197.II. 107, f. 5 ^{r}, t. [8]: *Descîntătură de bube dulci*. Culegător: VELICEA DIONISIE, teolog anul IV. Localitatea: LUNCA, jud. Alba. Data 1873. În culegere, o altă variantă, pe care o transcriem integral în continuare: ms. nr. 2 197.II.36, f. 2^{v}, t. [5—6]: *Descintec de bube dulci*. Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863. Se ia balegă, se înmoaie în funingine şi, atingînd cu ea bubele, se zice de 9 ori:

Bube dulci,
De trei ori v-aţi jurat
Că lunea, vinerea şi sîmbăta nu-ţi mînca de dulce.
Şi aţi mîncat
Şi de vîrf v-aţi uscat.

„Sau în alt mod": se ia balegă uscată de la ziua Crucii şi se zice:

Bubă bobotită,
Eu mi-am măritat o fată
Şi toate bubele la nuntă le-am chemat,
Pre cele dulci le-am uitat,
Ele rău s-au supărat
Şi de vîrf s-au uscat.

XLIII. Ms. nr. 2 197.II.51, f. 7^{r}, t.: *De durere la ochi* (*urcior*). Culegător: DRĂGHICESCU IOACHIM, cl. VII. Localitatea: BLĂJEL, jud. Sibiu. Data: 1863. Pare-fi un simplu fragment (culegătorul scrie în josul textului: „va urma", dar nu mai continuă nicăieri).

XLIV. Ms. nr. 2 197.II.36, f. 1^{v}, t. [2]: *Descîntătură de roşaţă*. Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863. Titlul complet: *Descîntătură de roşaţă care se face pre ceriul gurii s. pre limbă*. În culegere se află încă o variantă, pe care o transcriem mai jos: ms. nr. 2 197.II.107, f. 4^{r}, t. [5]: *De roşaţă*. Culegător: VELICEA DIONISIE, teolog anul IV. Localitatea: LUNCA, jud. Alba. Data: 1873.

„Mai întîi, descîntătoriul s. vraciul ia o lingură, pune într-însa puţină miere, după aceea ia un rămurel de cimbru şi-l întinge în miere, apoi recitează formula aceasta:

Roşeţă, roşaţă,
Nu umfla,
Nu junghia,
Nu împunge,
Nu străpunge,
Nu ameţi,
Nu năduşi,
Ci ieşi de la . . .
Din rădicina măselelor,
Din gingii dinţilor,
Din creerii capului,
Din faţa obrazului,
Din capul fălcilor.
Ieşi şi piei ca roua de soare,
Ca pulberea în cale,
Ca spuma pre mare.

Această formulă se repeţeşte de trei ori. În urmă se face aplicarea astfel că, cu cimbrul întins în miere se unge roşaţa, atît din lăuntru, cît şi din afară pre faţă".

XLV. Ms. nr. 2 197.II.36, f. 1$^{r.-v.}$, t. [1]: *Descintare de buba cea rea*. Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863. Altă variantă: ms. nr. 2 197.II.107, f. 5 ^{v}, t. [9]: *De buba cea rea*. Culegător: VELICEA DIONISIE, teolog anul IV.

Localitatea: LUNCA, jud. Alba. Data: 1873.

„Începutul se face cu esclamaţiunea: „Doamne ajută!" După aceea descîntătoriul ia o cîrpă şi un căţel de ai, face cu unghia trei cruci pre căţelul acela de ai şi apoi rosteşte formula următoare:

Bubă rea,
Bubă albă,
Bubă tulbă,
Bubă neagră,
Bubă roşă,
Bubă verde,
Bubă mnieruie,
Bubă n-albastră,
Bubă galbenă,
Bubă de 9 feliuri,
Ieşi din capul lui . . .,
Întoarce din 99 de oasă,
Din 99 de vine,
Din 99 de chiotori.
Întoarce,
Nu coace,
Nu împunge,
Nu străpunge,
Nu obigni,
Nu ameţi,
Nu înăduşi.
Ieşi şi vină aci,
Că aci ţi-e locaşul
Şi sălaşul.

Adecă, cu aiul se trage pre braţ la vale pînă la baza mînii şi acolo apoi se leagă aiul cu cîrpa şi stă legat 5 zile. Aceasta se repeţeşte de 5 ori, de 3 ori, după cum este durerea. Cînd se pronunţă formula, descîntătoriul face cu aiul un cerc incontinuu în jurul capului. În urmă e de însemnat că buba se poate muta şi în pămînt, trăgîndu-se cu aiul pre corp în jos pînă în pămînt, unde se îngroapă". Titlul complet: *Descîntătură de buba cea rea* (*junghiu în cap*).

XLVI. Ms. nr. 2 197.II.107, f. 2^{v} — 3^{v}, t. [3]: *Descîntătură de deochi*. Culegător: VELICEA DIONISIE, teolog anul IV. Localitatea: LUNCA, jud. Alba. Data: 1873. În culegere mai există două variante. Le transcriem în continuare:

a) Ms. nr. 2 197.II.36, f. 1^{v} — 2^{r}, t. [3]: *Deescîntătură de deochi*. Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863.

Descîntătoarea face cu cuţitul o cruce peste vatră şi se închină zicînd: „Doamne, ajută-mi". Ia apoi un vas ce n-a mai fost folosit, pune apă neîncepută în el şi aruncă în ea spini luaţi pe furiş din gardul unui vecin. Dacă aceştia cad la fund înseamnă că bolnavul e deocheat şi atunci, după ce face cruce peste gura vasului, zice:

De e deocheat omul acesta de văduvă grasă,
De fată mare,
De bărbat.
De e de bărbat,
Să-i crepe degetele,
Să-i cadă unghiile
Şi să-i curgă lacrămile.
De e de văduvă grasă,
Să-i crepe ţîţele,
Să-i curgă laptele
De e de fată mare,
Să-i cadă părul
Şi omul acesta să rămîie curat, luminat,
Ca o maică şi ca un Dumnezeu ce l-a lăsat.

Se sting apoi de nouă ori cărbuni, repetîndu-se acestea de nouă ori.

b) Ms. nr. 2 197.II.27, f. 13$^{r.-v.}$, t. [10]: *De deochi*. Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1873.

A plecat . . .,
De la casa lui,
De la masa lui,
Sănătos,
Veselos,
Pe cale,
Pe cărare,
Pe drumul cel mare.
Cînd a fost în mijloc de cale,
I-a ieşit spre întîmpinare,
Nouă moroi,
Nouă strigoi,
Nouă slăbinoaie,
Nouă fanfanoaie,
Toate s-au ciudat,
Toate s-au mirat,
Capul i-a mîncat,
Trupul i-a secat.
Iar el a răcnit
Şi s-a chinuit,
Nime nu l-a auzit;
Numai Maica Domnului,

Din poarta ceriului.
Şi cum l-a auzit,
Îndată a zburat
Pe scară de ceară,
Cu făclii aprinse,
Cu vanghelia deschisă
Şi către el zisă:
Ce răcneşti,
Ce te chinuieşti?
Nu gîndi nimică,
Că trei descîntători mîna-ţi-oi,
Trei cuţite în mînă da-ţi-oi,
În mîna dreaptă bucium de aur,
În mîna stîngă bucium de argint.
Cu buciumul vei buciuma,
Cu trîmbiţa vei trîmbiţa,
În lume, peste lume.
Os cu os,
Măduă cu măduă să se adune,
Să fii mai sănătos,
De ţi-i prin strigare,
De ţi-i prin umblare,
Din mîncare,
De-i prin deochi.
De-i deocheat de fată mare,
De-i deocheat de bărbat;
De-i deocheat de codru,
Pice-i frunza,
Usce-i rădăcina;
De eşti deocheat de apă,
Să se secе vadurile
Şi să crepe pietrele.
Iară tu să rămii sănătos,
De cum ai fost.

XLVII. Ms. nr. 2 197.II.107, f. 5 v. — 6 v., t. [10]: *Pentru întornarea urmei.* Culegător: VELICEA DIONISIE, teolog anul IV. Localitatea: LUNGA, jud. Alba. Data: 1873.

XLVIII. Ms. nr. 2 197.II.107, f. 4 v. — 5 r., t. [7]: *De ceasul rău.* Acelaşi culegător, din aceeaşi localitate şi aceeaşi dată.

XLIX. Ms. nr. 2 197.II.27, f. 36 v. — 37 r., t.: *Dezlegat.* Culegător: MOLDOVEANU SIMION. Localitatea: TOTOIU, jud. Alba. Data: 1875.

L. Ms. nr. 2 197.II.36, f. 2 r.–v., t. [4]: *De e stricată vaca.* Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863. Nota culegătorului: „Acestea mi le-a enaratu ca lucruri întîmplate." În culegere încă o practică pe această temă: ms. nr. 2 197.II.98, f. 2 v., t. [2]: *Descîntături sau fermecături.* Culegător: FLOREA IOAN, cl. VII. Localitatea: IAŞI, jud. Braşov. Data: 1863.

„Cînd este vaca stricată, se cunoaşte că dă lapte puţin, slăbeşte şi se [udă] cînd se duce să o mulgă. Atunci, ca să capete laptele îndărăpt, ia într-o oală [udul] şi-l fierbe acoperit pînă cînd seacă. În timpul acela caută să vie strigoaia şi să ceie ceva, însă să nu-i dai, fără să [o] baţi bine, că nu mai ai necaz cu ea. Se zice că în seara de Sîngeorz vin strigoaiele pre vaci călare şi, ca să le vezi, să pui de primăvară, într-un cap de şerpe ai ca să crească pînă atunci şi acela să-l pui în pălărie şi să te sui într-un arbore că le vezi pre toate cine sînt şi le cunoşti arta. Văzîndu-se ele, vor vrea să vie la tine, ca să te ţipe jos, însă să nu te temi, că nu-ţi pot face nimica şi aşa în viaţă nu-ţi strică vacile".

LI. Ms. nr. 2 197.II.36, f. 2 v. — 3 r., t.: *Datine la anul nou cînd vrăjesc.* Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ, jud. Alba. Data: 1863. În culegere încă o variantă a practicii: ms. nr. 2 197.II.83, f. 4 v., t. [32]: *Vrăjitură.* Culegător: BARBU PATRICIU, cl. VII. Localitatea: GALTIU, jud. Alba. Data: 1863.

„... La anul nou se adună feciorii şi fete [la] în o casă şi apoi încep a face ad. întîi pun un blid sub care pun inel, sub al doilea [indescifr.], sub al treilea pline, sub al patrulea cocean, sub al cincilea piepten, sub al şaselea cărbune, al şaptelea gol; mai pun şi cutea şi sarea, care tot una-s ad. sărac. Şi apoi care ridică inelu e frumos, [indescifrabil], avut, sarea sărac, coceanu gol, pieptenu colţat, cărbunele e negru, blidu gol surd". Cu o introducere istorică (latinizantă) asupra obiceiului.

LII. Ms. nr. 2 197.II.134, f. 6 r. – v., t. 24: *O datină în joia din săptămîna paştilor.* Culegător: PREOUP VLASE, cl. VII. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863. Variantă a practicii: ms. nr. 2 197.II.36, f. 3 v., t. [8]: *În joia paştilor.* Culegător: CORDESCU NICOLAE, cl. VII. Localitatea: ALECUŞ. Data: 1863.

„Se scoală românii noştri pînă în ziuă şi aduc apă cu un vas mare şi fac în grădină, la toată casa, foc, zicînd că adapă morţii.

Apoi primăvara nu merg la holde să le cerceteze pînă la Sf. Gheorghe, din cauză că cred că, de vor merge pînă atuncea, se va face în holde tot tăciune".

LIII. Ms. nr. 2 197.II.141, f. 1 r., t.: *Tăierea bozilor.* Culegător: POP GEORGE, cl. V. Localitatea: CERGHID, jud. Mureş. Data: 1863.

LIV. Ms. nr. 2 197.II.134, f. 6 v. — 7 r., t. 25—26 (numerotarea lui Jarník). Culegător: PRECUP VLASE. Localitatea: MAIOREŞTI, jud. Mureş. Data: 1863.

PARTEA A VI-A

TEHNICA

BIBLIOGRAFIE

AGÎRBICEANU I., *Asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român „Astra". Ce a fost? Ce este? Ce vrea să fie?*, Sibiu, 1936.

AGÎRBICEANU I., *Licean... odinioară*, București, 1939.

ALBU NICOLAE, *Istoria învățămîntului românesc din Transilvania pînă la 1800*, Blaj, 1944.

AMZULESCU AL. I., *Carul cu flori*, în „Revista de folclor", 3 (1958), nr. 1, p. 27—44.

Balade populare românești, introducere, indice tematic și bibliografic, antologie de Al. I. AMZULESCU, 3. vol., București, Edit. pentru literatură, 1964 (abrev. : Amzulescu).

BARIȚIU GEORGE, *Scrieri social-politice*, București, Edit. pentru literatură, 1962.

BĂLAN dr. IOAN, *Ion Micu-Moldovanu*, în „Convorbiri literare", 49 (1915), p. 982—987.

BÎRGU-GEORGESCU LIGIA, *Contaminarea, un procedeu artistic de compoziție*, în *Studii de poetică și stilistică*, București, Edit. pentru literatură, 1966, p. 69—80.

BÎRLEA OVIDIU, *Atanasie Marienescu folclorist*, în „Analele Universității din Timișoara", seria Științe filologice, 1 (1963), p. 11—85.

BÎRLEA OVIDIU, *Antologie de proză populară epică*, 3 vol., București, Edit. pentru literatură, 1966.

BÎRLEA OVIDIU, *Academia Română și cultura populară*, în „Revista de etnografie și folclor", 11 (1966), p. 411—441.

BÎRSEANU ANDREI, *Cincizeci de colinde adunate de școlarii de la școalele medii române din Brașov*, Brașov, 1890.

BÎRSEANU ANDREI, *Istoria școalelor centrale române gr.-or. din Brașov*, Brașov, 1902.

BÎRSEANU ANDREI, *Die rumänische Volksdichtung*, în „Die Karpathen", Brașov, 1, 1908, p. 292—297 și 340—343.

BÎRSEANU ANDREI, *La iubileul de cincizeci de ani al „Asociațiunii"*, în „Luceafărul", Sibiu, 10 (1911), nr. 15—17.

BÎRSEANU ANDREI, *Snoave, chiuituri, povestiri*, Sibiu, 1925 (Bibl. poporală a „Asociațiunii", nr. 132).

BOGDAN ION, *Cîntece populare din Țara Făgărașului*, în *Folclor din Transilvania*, vol. II, București, Edit. pentru literatură, 1962, p. 197—272 (abrev. : Bogdan).

BOLOGA dr. VASILE, *Poezii poporale din Ardeal. O mie de bucăți culese între anii 1880—1905*, Sibiu, 1936 (abrev. : Bologa).

BRATU IOAN, *Andrei Bîrseanu Omul și opera. Lucrări și aprecieri publicate de...*, Sibiu, 1930.

BRĂTULESCU MONICA, *Cîteva tipuri de metaforă în folclor*, în *Studii de poetică și stilistică*, București, Edit. pentru literatură, 1966, p. 81—93.

BRÎNZEU NICOLAE, *Scoalele din Blaj. Studiu istoric*, Sibiu, 1898.

BROȘU IOAN, *Amintiri din viața preoțească adunate și scoase la iveală după o păstorire de peste 50 de ani de preotul... în Brașov-Dîrste*, Brașov, 1936.

BULGĂRESCU GEORGE T., *Din jurul vetrei. Ghicitori culese de...*, București, 1887.

CERNEA GHEORGHE, *Floricele din jurul Cohalmului. Poezii populare din Ardeal*, București, 1929 (abrev. Cernea, *Floricele*).

CERNEA GHEORGHE, *Cîntece ardelenești (regiunea Cohalmului)*, Cluj, 1930 (abrev. : Cernea, *Cîntece*).

CERNEA GHEORGHE, *Strigături și chiuituri de joc din comuna Paloș (jud. Tîrnava Mare)*, Cluj, 1930 (abrev. : Cernea, *Strigături*).

CERNEA GHEORGHE, *Poezii populare din sudul Ardealului (Tîrnave)*, în *Folclor din Transilvania*, vol. II, București, Edit. pentru literatură, 1962, p. 5—96 (abrev. : Cernea, *Poezii*).

CIURA AL., *Colinde adunate de elevi de la școalele medii din Blaj sub conducerea profesorului...*, Orăștie, 1908.

COCIȘIU IL., *Folclor muzical din Tîrnava Mare. Monografia județului T. Mare*, [Sighișoara, 1945] (abrev. : Cocișiu).

COMȘA NICOLAE, *Dascălii Blajului. Seria lor cronologică cu date biobibliografice*, Blaj, 1940.

COMȘA NICOLAE, *Corespondența între Ion Micu Moldovanu și Ion Bianu. Un capitol din colaborarea între Blaj și București*, Blaj, 1943.

CURTICĂPEANU V., *Întemeierea societății „Astra" și rolul ei în cultura poporului român (1861)*, în „Studii. Revistă de istorie", 1961, nr.6, p. 1439—1466.

DĂIANU dr. ELIE, *Eminescu în Blaj. Amintiri de-ale contemporanilor*, Sibiu, 1914.

DĂIANU dr. ILIE, *Ion Micu-Moldovanu, zis Moldăvănuț*, Cluj, 1937.

DĂIANU dr. ILIE, *Forțele latinității regeneratoare. Un suflet eroic uitat: dr. Ioachim C. Drăgescu.* (Retipărit din „România eroică", nr. 8, Cluj, 1938).

DESMIREANU ION, *Folclor din regiunea Cluj*, în *Folclor din Transilvania*, vol. I, București, Edit. pentru literatură, 1962, p. 471—574 (abrev. : Desmireanu).

DINU TITU, *Graiul din Țara Oltului*, (Extras din „Grai și suflet", Buc., 1923) (abrev. : Dinu).

DONIGA VASILE T., *Poezii populare din Oaș, Maramureș și Năsăud*, în *Folclor din Transilvania*, vol. I, București, Edit. pentru literatură, 1962, p. 251—442 (abrev. : Doniga).

DUMITRAȘCU N. I., *Cîntece și strigături din Maramureș*, în *Folclor din Transilvania*, vol. I, București, Edit. pentru literatură, 1962, p. 219—253 (abrev. : Dumitrașcu).

FLOREA VIRGILIU, *Augustin Bunea, culegător de poezii populare*, în „Revista de etnografie și folclor", 12 (1967), p. 61—73.

FOCHI ADRIAN, *Folclor românesc din Transilvania secolului al XVII-lea*, în „Revista de folclor" 3 (1958), nr. 1—2, p. 45—62.

FOCHI ADRIAN, *Miorița. Tipologie, circulație, geneză, texte*, București, Edit. Academiei, 1964.

FOCHI ADRIAN, *Nicolae Iorga și folclorul*, în „Revista de etnografie și folclor", 11 (1966), p. 451—464.

GHIBU ONISIFOR, *Contribuții la istoria poeziei noastre populare și culte*, București, 1934.

GOROVEI ARTUR, *Dr. Ioan Urban Jarnik*, București [1937] („Cunoștințe folositoare", seria C, nr. 69).

GRAMA ALESANDRU V., *Istoria basericei romanesci unite cu Roma de la inceputulu creștinismului pana in dilele nostre*, Blaj, 1884.

GRĂMADĂ I., *Societatea academică socială literară „România jună" din Viena (1871—1911)*, monografie istorică, Arad, 1902.

HODOȘ ENEA, *Din activitatea mea de folclorist*, în „Anuarul Arhivei de folclor", 7 (1945), p. 123—125.

HUSAR AL. și G. DULGHERU, *Cosbuc văzut de contemporani*, București, 1966.

IONESCU-NIȘCOV TR., *Corespondența dintre Jan Urban Jarník și Petre Ispirescu*, în „Studii și cercetări de istorie literară și folclor", XII (1963), nr. 3—4, p. 639—682.

IORGA N., *Despre adunarea și tipărirea izvoarelor relative la istoria românilor*, în *Prinos lui D. A. Sturdza la împlinirea celor șaptezeci de ani*. București, 1903.

IORGA N., *Un profesor ardelean: d. Andrei Bîrseanu*, în „Neamul românesc literar", 3 (1911), nr. 27.

IORGA N., *Istoria românilor din Ardeal și Ungaria (De la mișcarea lui Horea pînă astăzi). Cu o prefață despre epoca mai veche*, București, 1915.

ISPIRESCU P., *Pilde și ghicitori*, București, 1880.

***, *Istoria României*, vol. IV, București, Edit. Academiei, 1964.

***, *Din istoria Transilvaniei*, vol. II, București, Edit. Academiei, 1961.

***, *Dr. Ioan Urban Jarník. Portret și biografie [urmat de] Cum am învățat românește*, Oradea, 1898.

JARNÍK J. U., *Drumul pe care am mers*, București, 1909. (Tipărit întîi în „Convorbiri literare", an. XLIII.)

JARNÍK ION URBAN, *Căința tîrzie*, în „Calendarul revistei de limbă, literatură și artă populară « Ion Creangă » pe anul 1911", Bîrlad, 1911, p. 17—23.

JARNÍK J. U., *Toastul ținut de ... la banchetul oferit de dl. C. C. Arion ... 26 sept. 1911*, Iași, 1911.

JARNÍK J. U., *Amintiri*, I—II, în „Drepturile femeii", 1 (1912), nr. 4 și 7.

JARNÍK dr. IOAN URBAN, *Doine și strigături din Ardeal*. (Extras din „Calendarul revistei « Ion Creangă » pe anul 1912", Bîrlad, 1912.)

JARNÍK J. U., *In memoriam*, în „Drepturile femeii" 1 (1912), nr. 2.

JARNÍK J. U., *Prinos de dragoste și altele*, în „Ion Creangă", 5 (1912), p. 97—101.

JARNÍK J. U., *O scrisoare și un toast*, în „Șezătoarea", 12 (1912), p. 119—122.

JARNÍK dr. IOAN URBAN, *Vorbiri rostite cu prilejul serbărilor iubiliare de 40 de ani ale societății academice social-literare „România jună" din Viena: I. În ziua de 31 decembrie 1911 st. v. și II. La ședința festivă din ziua de 1 ianuarie 1912, st. v., Brașov, 1912*. (Retipărite din „Gazeta Transilvaniei", anul 1912, numerii 7, 8, 9 și 10.)

JARNÍK J. U., *Însemnări cu privire la limba basmelor populare românești*, în „Ion Creangă", 6 (1913), p. 129—136, 161—168, 194—201 și 226—230.

JARNÍK J. U., *Ioan Micu-Moldovanu. Spicuiri din scrisorile lui*, în „Gazeta Transilvaniei", 78 (1915), nr. 205.

JARNÍK J. U., *Ioan Micu-Moldovanu. Alte spicuiri din scrisorile lui*, în „Unirea", Blaj, 25 (1915), nr. 104—105.

JARNÍK dr. IOAN URBAN, *Ioan M.-Moldovanu și cehul. Prinos de recunoștință*, în „Românul", Arad, 5 (1915), nr. 205.

JARNÍK dr. IOAN URBAN, *Între români. Scrisori din călătoria unui filolog.* (Extras din rev. „Transilvania", Sibiu, 1917.)

JARNÍK J. URBAN, *Dragoste de grai și de viers românesc.* (Extras din „Viața nouă"), București, 1925.

JULA NICOLAE, *Versuri populare din „Cîmpul Pîinii"* (*Orăștie*), în *Folclor din Transilvania*, vol. II, București, Edit. pentru literatură, p. 417—478 (abrev. : Jula).

LATEȘ ALEXE, *Ciumeliturl. De la Lăpuș în Ardeal*, în „Șezătoarea" 2 (1876), p. 22—23, 42, 50, 58—59, 65—66, 82—83 și 90—91 ; 3 (1877), p. 6.

LĂZĂRESCU GEORGE, *Andrei Bîrseanu*, București, [1940]. („Cunoștințe folositoare", seria C, nr. 103.)

LUPAȘ I., *Nicolae Popea și Ioan M. Moldovanu*. Discurs rostit la 8 iunie 1920 în ședința solemnă. Cu răspuns de N. Iorga. București, 1920 (Acad. Rom., *Discursuri de recepțiune*, XLVIII).

LUPAȘ I., *Andrei Șaguna și conducătorii „Asociațiunii transilvane" (1861—1922)*, București, [f.a.] („Cunoștințe folositoare", seria C, nr. 11—12.)

LUPAȘ I., *Andrei Bîrseanu, ca președinte al „Asociațiunii"*, în „Transilvania", 67 (1936), p. 194—197.

LUPEANU A., *Călăuza Blajului. Cu însemnări și lămuriri istorice*, Blaj, 1922.

LUPEANU A., *Urban Jarnik*, în „Comoara satelor", 1 (1923), p. 17—18 (necrolog).

LUPEANU-MELIN ALEXANDRU, *Sufletul Blajului*, Conferență rostită în Blaj, la 1 martie 1931, sub egida „Astrei" culturale. Blaj, 1931.

MAIORESCU TITU, *Însemnări zilnice*, vol. I (1855—1880), București, 1936.

MANCIULEA ȘTEFAN, *Studii și articole*, Blaj, 1938. (Extras din „Anuarul Liceului de băieți român unit «Sfîntul Vasile cel Mare » — Blaj, pe anul 1936/37".)

MANCIULEA ȘTEFAN, *Ctitorii școalelor din Blaj*, Blaj, [1939].

MARIAN S. FL., *Cimilituri din Bucovina*, în „Șezătoarea", 3 (1877), p. 35, 44, 51, 63—64, 72, 88 și 96.

MARIENESCU AT., *Răspuns la „Epistola deschisă" a d-lui m. din Blaj*, în „Albina", Pesta, 8 (1873), nr. 7.

MARIENESCU AT., *Răspuns la a II epistolă, deschisă a d-lui I. M. Moldovanu din Blaj, publicată în „Albina" nr. 11*, în „Albina", Pesta, 8 (1873), nr. 13.

MELIN ALEXANDRU, *Blajul și biblioteca lui*, Blaj, 1932.

MILLEA AURELIU, *Poezii populare din Mărginime (Sibiu) (în anii 1878—1880)*, în *Folclor din Transilvania*, vol. II, București, Edit. pentru literatură, 1962, p. 273—415 (abrev. : Millea).

MÎNDRESCU SIMEON, *Literatură și obiceiuri poporane din comuna Ripa de Jos, Comitatul Mureș-Turda (Transilvania)*, București, 1892 (abrev. : Mîndrescu).

MOLDOVANU I. MICU, *Epistolă deschisă d-lui dr. Atanasiu Marienescu Blaj, ian. 1873*, în „Albina", Pesta, 8 (1873), nr. 4.

MOLDOVANU IOANE M., *A II epistolă deschisă d-lui dr. Atanasie Marienescu*, în „Albina", Pesta, 8 (1873), nr. 11.

MUȘLEA I., *Academia Română și folclorul*, în „Anuarul Arhivei de folclor", 1 (1932), p. 1—7.

MUȘLEA I., *Bibliografia lucrărilor cu caracter folcloric și etnografic publicate de Academia Română*, în „Anuarul Arhivei de folclor", 2 (1933), p. 221—227.

MUȘLEA I., *Ion Bianu și folclorul nostru*, în „Anuarul Arhivei de folclor", 3 (1935), p. 1—6.

MUȘLEA I., *Timotei Ciparlu și literatura populară*, în „Studii de istorie literară și folclor", Cluj, 1964, p. 163—199.

NICULESCU RADU, *Constante în structura cîntecului epicoliric din Transilvania, Crișana și Maramureș. „Cîntecul lui Vălean"*, în *Studii de poetică și stilistică*, București, Edit. pentru literatură, 1966, p. 114—163.

OBERT FRANZ, *Românische Märchen. Magazin für Geschichte. Literatur und alle Denk — und Merkwürdigkeiten Siebenbürgens*, Brașov, 1 (1859), p. 112—121.

ONCIUL D., *Pro memoria. Cuvinte rostite de președ. Acad. Rom. ... în șed. din 22 sept. 1922 în amintirea defuncților membri Andrei Bîrseanu și Ilarion Pușcariu*, în „Transilvania", 53 (1922), nr. 10.

OPRIȘAN IONEL, *I. U. Jarnik și A. Bîrseanu: Doine și strigături din Ardeal*, București, Edit. pentru literatură, 1963, în „Revista de istorie și teorie literară", 13 (1964), p. 208—212.

PAPAHAGI TACHE, *Graiul și folclorul Maramureșului*, București, 1925 (abrev. : Papahagi).

PAPAHAGI TACHE, *Paralele folclorice (greco-române)*, București, 1944.

PAULETI NICOLAE, *Cîntări și strigături românești de cari cîntă fetele și feciorii jucînd, scrise de ... în Roșia, în anul 1838*, ed. critică, cu un studiu introductiv de Ion Mușlea, București, Edit. Academiei, 1962, (abrev. : Pauleti).

PETRA-PETRESCU HORIA, *Un prieten al românilor: Ioan Urban Jarnik*, în „Neamul românesc literar", 4 (1912), p. 151—155 (după „Românul").

PODARIU T., *Flori de pe cîmpie. Poezii poporale culese de...* (Bibl. pop. a Asoc., nr. 168) (abrev. : Podariu).

Pop Dumitru, *Poezii populare din Sălaj*, în *Folclor din Transilvania*, vol. I, Bucureşti, Edit. pentru literatură, 1962, p. 155—218 (abrev.: Pop, Sălaj).

Pop Dumitru, *Poezii populare din Lăpuş*, în *Folclor din Transilvania*, vol. I, Bucureşti, Edit. pentru literatură, 1962, p. 443—470 (abrev.: Pop, Lăpuş).

Pop Dumitru, *Ion Codru Drăguşanu şi cultura populară*, în „Anuarul Muzeului etnografic al Transilvaniei" pe anii 1959—1961, Cluj, 1963, p. 283—291.

Pop Reteganul I., *Trandafiri şi viorele. Poesii populare culese şi arangiate de ...*, t. I, Gherla, 1884 (abrev.: Pop-Reteganul).

Popovici Gh., *Din corespondenţa primită de Ioan Pop-Reteganul şi legăturile lui cu scriitorii contemporani*, în „Limbă şi literatură", 4 (1960), p. 311—324.

Prier, *Dări de seamă*, în „Foaia poporului", 1 (1893), p. 278.

Răduţiu A., *Negustori şi meşteşugari din Blaj în urbariul din 1772*, în „Revista arhivelor", 9 (1966), nr. 1.

Raţiu dr. Ioan, *Studii şi biografii*, Blaj, 1904.

Raţiu dr. Ioan, *Dascălii noştri. Scurte notiţe din viaţa şi activitatea lor literară. 1754—1848*, Blaj, 1908.

Raţiu dr. Ioan, *Blajul. Scurte notiţe informative*, Braşov, 1911.

Raţiu Ioan, *Ioan M. Moldovan (1883—1915)*, în „Unirea", Blaj, 25 (1915), nr. 93—99.

Raţiu dr. I., *Profesorii Institutului pedagogic din Blaj*, în „Unirea", Blaj, 25 (1915), nr. 101.

Rotaru I., *Eminescu şi poezia populară*, Bucureşti, Edit. pentru literatură, 1965.

Sandu Pungă Goală, *Din traista lui Moş Stoica. O sută şi una minciuni poporale din Ţara Ardealului*, Sibiu, 1890 (pe copertă 1891).

Schott Arthur und Albert, *Walachische Märchen*, Stuttgart und Tübingen, 1845.

Scridon G. şi I. Domşa, *George Coşbuc. Bibliografie*, Bucureşti, Edit. pentru literatură, 1965.

Smântînescu Dan C., *Un uitat: Mihail Străjan*, în „Arhivele Olteniei", 1934, nr. 71—73, p. 3—13 (cu portret).

Stamati dr. T., *Pepelea seau trădăciuni năciunare româneşti*, Iaşi 1851.

Stănescu Arădanu Emeric Baziliu, *Povesci culese şi corese de ...* t. I, Timişoara, 1860.

Străjan M., *Începutul renaşterii naţionale prin şcoli*, Craiova, 1891.

Şerb Ioan şi Domiţian Cesereamu, *Folclor din Ţara Zarandului*, în *Folclor din Transilvania*, vol. I, Bucureşti, Edit. pentru literatură, 1962, p. 1—107 (abrev.: Şerb-Cesereanu).

Teculescu Horia, *Pe Mureş şi pe Tîrnave. Flori înrourate (Doine şi strigături)*, Sighişoara, 1929 (abrev.: Teculescu).

Theodorescu Cicerone, *Izvoare fermecate. Culegere de folclor*, Bucureşti, E.S.P.L.A., 1958 (abrev.: Theodorescu).

Todoran Eugen, *Timpul în basmul românesc*, în „Limbă şi literatură", 6 (1962), p. 397—421.

Todoran Romulus, *Poezii populare într-un manuscris ardelean din 1831*, în „Anuarul Arhivei de folclor", 7 (1945), p. 131—139.

Torouţiu I. E., *Studii şi documente literare*, vol. I, III, VI, Bucureşti, 1932—1938.

Viciu Alexiu, *Colinde din Ardeal. Datini de Crăciun şi credinţe poporane*, Bucureşti, 1914.

Vornicu Gheorghe, *Cîntece şi strigături din Bihor (Crişana) şi Oaş*, în *Folclor din Transilvania*, vol. I, Bucureşti, Edit. pentru literatură, 1962, p. 109—154 (abrev.: Vornicu).

Vrabie Gh., *Balada populară română*, Bucureşti, Edit. Academiei, 1966.

INDICE DE PERSOANE*)

Aarne A.: 182.
Adoc George: 53.
Agîrbiceanu I.: 9. 14, 84, 113, 941.
Albu Nicolae: 73, **81**, 109, 158, 576, 583, 621, 665, 670, 775, 782, 810, 817, 819, 827, 839, 863.
Albu Nicolae: 941.
Aldea Iacob: 57, **81—82**, 111, 158, 623, 767, 906.
Alecsandri Vasile: 5, 6, 7, 23, 24, 28, 33, 43, 44, 45, 46, 47, 52, 155, 185, 212, 213.
Alutanu Ioan: 63, 80, 81, **82**, 111, 121, 144, 158, 175, 599, 607, 612, 629, 632, 633, 642, 649, 663, 675, 710, 714, 736, 745, 769, 770, 771, 777, 785, 804, 817, 821, 846, 850, 868, 875, 899, 906.
Amzulescu Al. I.: 612, 803, 874, 875, 876, 877, 878, 881, 882, 883, 885, 889, 890, 892, 894, 896, 899, 900, 941.
Anderko: 88, 97, 100.
Antim: 10.
Ardelean Aurelia: 103.
Ardeleanu Dimitrie: 176.
Arion C. C.: 23.
Aron Dionisie: 73, **82**, 112, 121, 143, 144, 158, 578, 584, 589, 597, 600, 603, 616, 626, 632, 664, 671, 699, 708, 733, 742, 748, 756, 761, 766, 771, 772, 820, 826, 833, 834, 837, 841, 844, 849, 852, 854, 856, 861, 868, 871, 873.
Avram Ioan: 64, **82**, 111, 121, 144, 158, 563, 735, 812, 814, 825, 862, 873.
Axente-Sever Ioan: 170.

Babeş V.: 12, 23.
Banfi, Octavian: 8, 63, 64, 80, **82**, 103, 109, 121, 144, 153, 158, 558, 563, 571, 583, 598, 608, 609, 623, 636, 643, 645, 646, 647, 653, 674, 685, 692, 715, 739, 765, 776, 807, 813, 817, 824, 832, 852, 872.
Barbu Isidor: **82**, 111, 158, 917.
Barbu Patriciu: 64, **82**, 111, 121, 141, 144, 158, 592, 621, 629, 634, 644, 645, 650, 652—659, 667, 670, 673, 684, 713, 726, 732, 757, 791, 793, 806, 808, 836, 837, 845, 864, 880, 882, 885, 899, 901, 902, 936.
Bariţiu George: 12, 23, 112, 113, 941.
Barna George: 64, **82**, 111, 144, 153, 158, 588, 589, 592, 599, 650, 735, 741, 744, 753, 755, 761, 762, 767, 810, 840, 857, 858, 870, 871.
Barna Vasile: 64, **82**, 111, 121, 158, 560, 618, 623, 626, 635, 681, 708, 757, 779, 799, 810, 814, 849.
Băncilă Vasile: 64, **83**, 103, 112, 121, 144, 158, 569, 578, 587, 588, 589, 603, 607, **617**, 624, **721**, 733, 737, 740, 751, 756, 757, 758, 782, 784, 833, 848, 851, 853, 857, 858, 860, 863, 864, 866, 869.
Bălan Ioan: 9, 10, 13, 941.
Bălcescu: 30.
Băncescu Lidia: 205.
Băran George: 53.
Bărbulescu Ilie: 25.
Bărnuţiu Simion: 437.
Bianu Ioan: 8. 10, 12, 13, 14, 22, 23, 26, 27, 28, 33, 35, 48, 52, 78, 79, 101, 193, 199, 840.
Bibicescu G.: 26.
Bitea Ioan: 64, **83**, 111, 121, 158, 571, 627, 640, 642, 709, 725, 790, 800, 808, 819, 820, 826, 848, 862, 865, 871, 891, 894, 932.
Bîrgu-Georgescu Ligia: 184, 941.
Bîrlea Ovidiu: 5, 6, 177, 182, 205, 941.
Bîrseanu Andrei: **30—36** şi passim.
Blaga Paul: 64, 82, **83**, 109, 121, 158, 730, 814, **821**, 877, 878, 883, 890, 899, 900, 905.
Blagoe Antoniu: 53.
Bogatirev P.: 168.
Bogdan I.: 26.
Bogdan Ion: 831, 841, 847, 858, 932, 941.
Bologa V.: 801, 802, 803, 806, 807, 809, 810, 816, 817, 818, 820, 821, 824, 832, 837, 844, 845, 848, 851, 853, 856, 857, 858, 861, 863, 865, 866, 868, 869, 871, 872, 889, 941.
Bonifiniu: 8.
Bozac Ieronim: 61, **82**, **83**, 121, 158, 579, 580, 583, 630, 707, 782, 802, 809, 813, 831, 903, 930, 931.
Bozac Ileana: 14, 18, 20, 21, 25, 28, 44, 205.
Bratu Ioan: 32, 34, 941.
Brătulescu Monica: 168, 941.
Brînzeu Nicolae: 82, 83, 84, 85, 86, 88, 89, 90, 92, 94, 95, 98, 99, 100, 941.
Broşu Ioan: 30, 941.
Bucurescu, Vasile: 62, **83**, 112, 121, 141, 144, 158, 565, 571, 620, 658, 693, 724, 731, 743, 745, 780, 800, 815, 816, 839, 840, 844, 854, 860.
Bugnariu Teofil: 98, 205.
Bugneriu Ioan: **83**, 111, 158, 908.
Bulgărescu George T.: 183, 941.

*) Cu aldine paginile unde se vorbeşte, în special, despre respectiva persoană.

Bunea Augustin : 30, 115.
Burada T. : 26.
Busoniu Vasile : 62, **83**, 111, 121, 158, 595, 651, 680, **704**, 719, **725**, 805, 806, 831, 893, 905.
Butnariu Alexandru : 62, **83**, 111, 121, 144, 158, 565, 568, 590, 597, 599, 611, 622, 626, 688, 709, 735, 736, 749, 764, 802, 823, 859.
Butnariu Ioan : 62, **83**, 111, 121, 158, 579, 580, 593, 610, 639, 643, 651, 703, 716, 804, 823.
Buzdugan Militon : 62, **83—84**, 112, 121, 144, 158, 601, 679, 690, 691, 704, 712, 715, 731, 743, 756, 759, 767, 783, 786, 801, 821, 825, **837**, 852, 863, 878.

Cantemir Dimitrie : 183.
Caracostea D. : 34.
Caragiale I. L. : 16, 23.
Caragiani I. : 23.
Caramfil N. : 7.
Carp P. : 23.
Cădariu Ioan : 53.
Căianu Dim. F. : 80 **84**, 109, 158, 933.
Căluţ Candid : 62, **84**, 111, 121, 144, 153, 158, 559, 587, 588, 602, 636, 650, 660, 675, 687, 692, 701, 733, 734, 752, 765, 773, 799, 801, 827, 832, 836, 850, 865, 866, 869, 894.
Ceaușeanu Alex. : 62, **84**, 111, 121, 153, 158, 573, 594, 613, 623, 627, 631, 634, 641, 647, 652, 656, 658, 668, 674, 678, 680, 700, 704, 709, 734, 806, 837, 849, 865, 872, 888, 900.
Ceavasi Alexandru : 84.
Cernea Gh. : 108, 803, 805, 806, 809, 818, 820, 821, 827, 831, 833, 834, 837, 839, 840, 841, 843, 845, 846, 847, 850, 851, 856, 858, 859, 861, 862, 866, 868, 932, 941.
Cesereanu Domițian : 800, 803, 804, 819, 830, 846, 854, 865, 944.
Chiu Petru : 53.
Ciavasi Nicolae : 84.
Cihac I. : 17, 26.
Cioba Gavril : 62, **84**, 111, 121, 144, 153, 158, 561, 567, 573, 580, 603, 620, 642, 655, 677, 681, 689, 692, 695, 698, 700, 701, 709, 728, 742, 743, 801, 802, 804, 831, 856, 861.
Cioloca Dimitrie : 27.
Ciortea George : 63, 80, **84 — 85**, 109, 121, 144, 158, 555, 559, 575, 577, 583, 635, 670, 714, 715, 721, 727, 736, 739, 741, 764, 779, 786, 800, 803, 815, 831, 841, 858, 862, 863, 865, 906, 908, 909, 933.
Cipariu Timotei : 10, 11, 12, 13, 14, 21, 26, 27, 32, 101, 106, 113, 186, 653.
Circa I. : 23.
Circă Ioan : 63, **85**, 112, 121, 144, 153, 158, 572, 581, 591, 592, 602, 603, 607, 611, 620, 646, 676, 679, 694, 712, 715, 745, 748, 777, 800, 817, 824, 827, 837, 841, 870, 886, 887.
Ciunganu Ilariu : 63, **83**, 111, 121, 144, 153, 158, 570, 571, 578, 582, 595, 597, 610, 622, 675, 681, 688, 703, 752, 759, 760, 762, 764, 768, 773, 801, 803, 866, 883.
Ciura Al. (scriitorul) : 11, 941.
Ciura Alexandru (elevul) : 63, **85**, 111, 121, 144, 153, 158, 591, 609, 663, 672, 678, 740, 748, 754, 761, 773, 813, 822, 832, 851, 854, 858, 860, 863, 886, 903.
Ciurcu N. : 197.
Cândea Elena : 205.
Cîrlea Ioan : 53.
Cîrpaș Petru : 53.
Clain Inochentie : 10.
Cobzărescu : 35.
Cocișiu Ilarion : 176, 809, 874, 875, 881, 882, 890, 894, 941.
Cocovanu Ștefan : 63, **85**, 111, 121, 140, 159, 566, 588, 591, 594, 620, 663, 675, 711, 739, 883.
Codru-Drăgușanu I. : 24.
Comșa Nicolae : 8, 9, 10, 11, 12, 13, 82, 89, 90, 92, 93, 94, 101, 941.
Coravu Ioan : 21.
Cordea Nicolae : 85.
Cordescu Nicolae : 74, 80, **85**, 111, 121, 159, 624, 644, 647, 657, 693, 694, 696, 702, 715, 719, 723, 729, 730, 765, 770, 776, 810, 815, 816, 819, 821, 828, 834, 846, 870, 903, 906, 909, 934, 935, 936.
Costea Alimpiu: 62, **85**, 112, 121, 144, 153, 159, 556, 562, 564, 567, 569, 570, 581, 590, 601, 605, 611, 635, 644, 646, 647, 650, 651, 681, 704, 733, 742, 747, 748, 751, 759, 760, 766, 767, 768, 772, **774**, **806**, 810, 814, 820, 827, 844, 853, 856, 857, 862, 865, 867, 872, 873, 883.
Costea Nicolae : 62, **85**, 111, 144, 159, 577, 617, 673, 757, 816, 849, 893.
Costin Iosif : 63, **85**, 111, 121, 159, 577, 654, 661, 691, 804, 807, 832, 845.
Coșbuc George : 25, 30, 88, 92, 181.
Coșbuc Leon : 88.
Crăciun Ioan : 112.
Crăciun Ioan : 80, **85**, 159, 915.
Crăciun Ioan : 85.
Creangă Ion : 23, 29.
Crișan M. Iosif : 60, 81 **85—86**, 111, 159, 558, 564, 601, 690, 749, 766, 772, 859, 906, 912.
Crișan Teodor : 63, **86**, 111, 144, 159, 585, 740, 784, 786, 800, 803, 910.
Curticăpeanu V. : 113, 942.
Cuza Al. I. : 170, 722.

Dane Ștefan : 61, **86**, 111, 121, 144, 159, 570, 574, 607, 612, 627, 640, 650, 651, 664, 672, 673, 679, 686, 697, 704, 705, 737, 739, 777, 785, 786, 807, 813, 819, 845.
Dancea George : 61, **86**, 111, 121, 144, 159, 557, 569, 571, 623, 637, 644, 690, 716, 720, 724, **726**, 738, 742, 746, 784, 785, 815, 816, 820, 840, 842, 853, 854, 860, 861, 865, 901.
Dancea Vasile : 67, **86**, 111, 159, 788, 823, 884.
Dancu Petru : 61, **86**, 109, 159, 793, 890, 894.

Dascălu Miron : 61, **86**, 111, 121, 159, 596, 627, 802, 808, **887**.
Dăianu Ilie : 8, 9, 10, 86, 94, **942**.
Deacu Alexe : 61, 65, 80, **86**, 111, 121, 144, 153, 157, 159, 557, **601**, 619, 632, 658, 671, 680, 708, 713, 714, 723, 730, 731, 732, 733, 740, 741, 744, 748, 749, 757, 762, 764, 771, **781**, 782, 784, 799, 804, 807, 809, 826, 827, 828, 840, 844, 847, 848, **849**, 851, 852, 853, 858, 859, 860, 867, 868, 869, **871**, 906.
Deák Francisk : 12.
Densusianu Ovid : 16, 26.
Densușianu Aron : 26
Densușianu Nicolae : 75, 81.
Desmireanu Ion : 803, 819, 830, 832, 840, 942.
Diez : 18.
Dinu Titu : 832, 942.
Dimboiu Val : 910.
Doboș Filip : 53.
Docea Domnica : 8
Doichiță Nicolae : 53.
Domșa I. : 92, 944.
Doniga Vasile : 805, 820, 854, 867, 942.
Dosoftei : 10.
Drăgescu Ioachim : 86.
Drăghicescu Ioachim : 61, 80, **86—87**, 109, 144, 157, 159, 557, 564, 565, 585, 607, 624, 634, 641, 643, 651, 670, 714, 716, 731, 741, 742, 755, 794, 803, 805, 806, 807, 808, 809, 811, 819, 820, 827, 829, 831, 847, 867, 873, 933, 934.
Drăghici Ioan : 60, 61, **87**, 111, 144, 159, 563, 600, **601**, 614, 636, 665, 747, 772, 826, 832, 853, 931.
Drincu Nicolae : 53.
Dulgheru G. : 92, 942.
Dumitrașcu N. I. : 816, 818, 942.

Eminescu Ioan : 95.
Eminescu Mihail : 21, 23, 28, 58, 94, 95, 106.
Eremia George : 55, **88**, 112, 159, 906.

Fabriciu : 8.
Fărcaș Emanoil : 53.
Fekete-Negruțiu I. : 10, 17, 22, 94.
Filimon Nicolae : 76.
Florea Ioan : **88**, 111, 159, 908, 936.
Florea Virgiliu : 30, 115, 942.
Florian George : **88**, 112, 144, 159, 633, 691, 698, 736, 750, 785, 843.
Florian Ilie : 60, **88**, 111, 121, 144, 159, 573, 581, 586, 610, 613, 680, 710, 713, 737, 740, 767, 807, 811, 819, 848, 866.
Florian Ioan : **88**, 111, 159, 924.
Fochi Adrian : 28, 183, 571, 942.
Fochi Rodica : 205.
Folea Nicolae : 60, **88**, 111, 121, 159, 603, 651, 656, 666, 801, 818, 831, 832, 855, 872, 932.
Folea Vasile : 56, 57, **88**, 112, 119, 121, 144, 153, 159, 556, 575, 598, 605, 653, 680, 692, 704, 710, 722, 732, 733, 747, 748, 752, 756, 765, 768, 772, 776, 784, 785, 786, 814, **816**, 834, 842, 855, 858, 864, 867, 870.
Franken A. : 6.

Gabor, popa : 9.
Galantu Constantin : 55, **88**, 111, 121, 159, 569, 607, 621, 623, 637, 783, 806, 813, 842, 844.
Ganea Silviu Remus : 53.
Gaster Moses : 19, 23.
Georgian Constantin : 20.
Gheorghiță N. : 55, **88**, 111, 121, 159, 687, 690, 766, 802, 833, 910.
Gherman I. : 10.
Gherman Ioan : 65, 80, **88—89**, 111, 121, 128, 139, 141, 144, 147, 153, 157, 159, 557, 567, 578, 579, 580, 585, 586, 587, 589, 590, 597, 601, 621, 631, 632, 640, 643, 644, 666, 673, 674, 680, 686, 687, 690, 703, 712, 733, 739, 746, 747, 758, 760, 765, 769, 770, 774, 777, 781, 786, 801, 803, 806, 816, 817, 818, 822, 827, 841, 849, 850, 852, 853, 859, 862, 863, 866, 908, 931, 932.
Gherman Traian : 11, 38, 80, 98.
Ghibu Onisifor : 176, 942.
Giurgiu Teodor : 56, **89**, 111, 121, 142, 144, 159, 562, 563, 609, 658, 659, 662, 674, 741, 757, 774, 777, 785, 803, 811, 837, 869.
Goga Ilie : 56, 57, **89**, 111, 121, 128, 159, 557, 563, 567, 595, 619, 624, 625, 646, 649, 652, 653, 675, 678, 683, 685, 803, 807, 808, 818, 831, 836, 837, 860, 906.
Goga Octavian : 25, 32.
Gogiță T. : **89**, 111, 159, 909.
Golescu : 23, 28.
Gorovei Artur : 17, 19, 26, 27, 29, 942.
Grama Alexandru V. : 84, 942.
Grama Ambroziu : 60, **89**, 111, 121, 144, 159, 575, 579, 581, 592, 597, 606, 608, 652, 678, 680, 711, 721, 740, 752, 753, 758, 764, 765, 778, 815, 816, 837, 847, 848, 872.
Graur Zahei : 60, **89**, 103, 112, 144, 159, 645, 695, 696, 731, 756, 767, 816, 829, 834, 874.
Grămadă I. : 26, 31, 942.
Grigoroviță Em. : 26.
Grusianu Zaharie : 60, **89**, 103, 111, 121, 144, 159, 563, 584, 605, 748, 749, 757, 776, 777, 807, 843, 862.
Guleș Vincențiu : 53.
Gusti Dimitrie : 32.

Handra Zahei : 60, **89**, 111, 121, 144, 159, 572, 586, 621, 637, 651, 653, 681, 685, 707, 776, 778, 818, 850, 862.

Haret Spiru : 19, 23.
Hasdeu B. P. : 6, 18, 23, 75, 316.
Hasdeu Iulia : 23.
Hămbășanu Dănilă : **89**, 111, 159, 908.
Herțeagă Vasile : 60, **89—90**, 103, 112, 121, 144, 159, 559, 564, 578, 585, 590, 601, 605, 611, 652, 676, 703, 728, 735, 742, 751, 754, 760, 765, 769, 780, 783, 786, 801, 813, 824, 841, 850, 854, 862, 863, 870, 871.
Hodoș Enea : 11, 942.
Hodoș I. : 23.
Horia : 113.
Horșia Ioan : **90**, 111, 159, 566, 597, 623, 667, 697, 702, 704, 756, 784, 805, 910.
Hosu Constantin : **90**, 111, 121, 144, 159, 560, 565, 582, 604, 605, 636, 660, 679, 716, 745, 749, 774, 777, 784, 805, 808, 841, 843, 844, 855, 857, 859, 861, 862, 866, 872, 904.
Husar Al. : 92, 942.

Iancu : 64.
Iancu A. : 53.
Iancu Avram : 55, 170.
Iancu C. Dimitrie : 55, **90**, 111, 159, 557, 570, 816, 831, 835, 847, 857, 868.
Ibrăileanu G. : 26.
Ichim Simeon : 60, **90**, 111, 121, 159, 643, 817.
Ignat Simeon : 55, **90**, 91, 111, 144, 159, 566, 568, 575, 584, 603, 604, 620, 652, 658, 683, 715, 724, 725, 741, 748, 767, 770, 800, 816, 834, 845, 932.
Iminovitz. : 95.
Imminovitz : 95.
Ionaș Andrei : 55, **90**, 103, 107, 111, 121, 143, 144, 153, 157, 159, 556, 562, 569, 572, 575, 578, 579, 580, 582, 583, 584, 587, 591, 592, 596, 610, 621, 624, 625, 626, 634, 639, 644, 646, 647, 659, 666, 667, 669, 670, 676, 678, 685, 686, 689, 690, 700, 708, 709, 716, 721, 722, 730, 735, 738, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 751, 753, 766, 767, 768, 769, 770, 772, 777, 779, 780, 784, 799, 800, 811, 813, 815, 818, 822, 823, 833, 834, 840, 841, 843, 847, 851, 852, 858, 859, 860, 862, 863, 867, 869, 870, 871, 872, 889, 892.
Ionaș Nicolae : 55, **90**, 107, 111, 121, 144, 160, 576, 582, 591, 608, 642, 735, 761, 809, 825, 832.
Ionescu N. : 12.
Ionescu-Gion : 5, 18.
Ionescu-Nișcov Traian : 18, 19, 20, 21, 23, 27, 28, 38, 41, 44, 47, 48, 78, 190, 205, 942.
Iorga Nicolae : 8, 25, 28, 32, 113, 183, 942.
Isac George : **90**, 112, 160, 907.
Isailă Samuilă : 55, **90—91**, 111, 160, 577, 640, 664, 714, 720, 721, 822, 827, 828, 837, 879.
Ispirescu Constantin : 23.
Ispirescu Petre : 19, 23, 24, 28, 29, 36, 37, 38, 47, 48, 50, 52, 76, 78, 155, 183, 190, 193, 197, 203, 942.
Ispravnic George : 53.

Jarník Hertvig : 20, 21, 25.
Jarník Ioan Urban : **15—29** și passim.
Jula Nicolae : 827, 837, 845, 943.

Kafemann A. W. : 6
Kalinderu I. : 12.
Karcsai G. : 76.
Kogălniceanu M. : 23.
Köhler Reinhold : 29.
Krafft : 11.
Krasser Harald : 629.
Kremnitz : 23.

Lambrior A. : 26.
Langenscheidt : 18.
Lapedatu Ioan : 30, 32, 33, 34.
Lateș Alexe : 183, 943.
Lazăr Alexe : 55, **91—92**, 112, 121, 144, 160, 560, 590, 619, 633, 665, 671, 679, 690, 694, 703, 721, 726, 731, 767, 770, 808, 816, 824, 839, 841, 877, 879, 894.
Lăzărescu George : 33, 943.
Liebrecht : 29.
Lombonțiu Nicolae : **92**, 103, 160, 922.
Lupaș I. : 8, 10, 12, 13, 14, 33 113, 943.
Lupaș Petru : 53.
Lupeanu A. : 10, 14, 80, 84, 98, 943.

Macavei Ioan : 55, **92**, 103, 111, 121, 144, 153, 160, 559, 561, 566, 585, 587, 609, 611, 618, 630, 638, 669, 676, 681, 686, 693, 714, 736, 737, 738, 745, 752, 755, 759, 762, 764, 775, 782, 800, 802, 819, 838, 845, 850, 852, 856, 859, 871.
Macavei Victor : 14, 18, 20, 21, 25, 26—27, 44, 67, 205.
Maior : 84.
Maiorescu Livia : 18, 21, 44, 45, 46, 47.
Maiorescu Titu : 14, 19, 21, 23, 24, 25, 27, 39, 41, 42, 43, 46, 47, 48, 50, 52, 78, 188, 943.
Man, dr. : 186.
Man Gabriel : 92.
Manciulea Ștefan : 84, 943.
Maniu Gavrilă : 92, 111, 160, 919.
Maniu V. : 12.
Marcu George : 73, 80, **92**, 112, 121, 144, 160, 561, 577, 581, 584, 594, 603, 637, 664, 669, 687, 699, 757, 810, 813, 825, 834, 844, 852, 854, 855, 858, 903, 904.

Marcu Simion : 73, **92**, 111, 121, 160, 643, 749, 753, 820, 824, 830, 841.
Marian S. Fl. : 7, 26, 183, 213, 843.
Marinescu At. M. : 6, 11, 12, 55, 64, 109, 213, 390, 891, 933, 943.
Marțian B. Ioan : 73, **92**, 111, 115, 119, 121, 122, 141, 153, 157, 160, 559, 561, 564, 567, 570, 573, 574, 579, 582, 585, 587, 599, 603, 607, 609, 611, 612, 614, 617, 618, 620, 622, 625, 627, 629, 630, 633, 635, 637, 638, 639, 643, 645, 648, 653, 654, 668, 681, 682, 683, 686, 687, 691, 698, 699, 700, 706, 707, 708, 719, 722, 726, 728, 731, 732, 734, 735, 738, 739, 743, 745, 749, 754, 756, 758, 759, 763, 764, 768, 769, 770, 771, 774, 778, 779, 784, 786, 802, 803, 804, 805, 809, 810, 817, 820, 821, 825, 827, 831, 832, 833, 834, 837, 840, 842, 843, 845, 849, 850, 851, 854, 857, 870, 871, 877, 886.
Marțian Vasile : 73, 81, **92**, 111, 121, 144, 160, 568, 574, 581, 619, 623, 632, 636, 644, 646, 666, 670, 671, 678, 760, 764, 776, 784, 786, 800, 807, 812, 818, 825, 832, 839, 841, 843, 859, 893.
Mălai Ioan : **92**, 111, 160, 181, 914.
Mărculeț Ioan : 73, **92**, 95, 111, 121, 144, 160, 590, 604, 629, 649, 670, 701, 735, 784, 809, 879, 898.
Mărgineanu Nicolae : 73, 80, **92—93**, 109, 121, 139, 144, 153, 160, 558, 577, 579, 586, 596, 604, 625, 634, 636, 649, 667, 691, 699, 734, 736, 741, 744, 745, 765, 810, 828, 833, 843, 848, 856, 859, 861, 863, 870, 878, 909.
Mărgineanu Vasile : 73, **93**, 111, 121, 144, 153, 160, 558, 576, 590, 608, 625, 643, 649, 650, 676, 708, 737, 741, 758, 762, 765, 770, 771, 773, 781, 783, 785, 809, 817, 836, 844, 850, 855, 857, 868.
Mehedinți Simion : 26.
Melin Alexandru : 10, 943.
Meșotă Ioan : 30.
Meyer Gustav : 18.
Micu M. : 72, 80, **93**, 112, 144, 160, 170, 556, 575, 586, 588, 604, 629, 632, 634, 635, 655, 662, 694, 713, 722, 726, 727, 730, 732, 740, 755, 760, 764, 766, 772, 775, 786, 802, 809, 828, 832, 849, 854, 858, 864, 872.
Micu Simion : 72, **93**, 109, 121, 144, 160, 556, 563, 570, 574, 604, 625, 627, 640, 645, 648, 650, 651, 654, 664, 679, 686, 697, 704, 705, 726, 737, 739, 747, 776, 777, 779, 802, 807, 813, 819, 839, 849.
Micu Clain S. : 81, 84, 101.
Micu-Moldovan Ioan : **8—15** și passim.
Mihălțeanu Ștefan : 58, **93**, 111, 121, 160, 615, 687, 891, 895, 902.
Milaciu Vasile : 73, **93**, 111, 121, 160, 559, 575, 607, 609, 617, 625, 675, 676, 712, 723, 729, 761, 767, 811, 833, 845, 876, 867, 893, 898.
Millea Aureliu : 802, 803, 804, 806, 812, 818, 821, 822, 831, 840, 842, 857, 865, 943.
Mircea Ion Radu : 23.
Mîndrescu Simion : 108, 799, 803, 804, 809, 815, 818, 821, **822**, 824, 825, 826, 831, 844, 847, 851, 854, 860, 861, 862, 864, 865, 867, 931, 943.
Mocsony Alexandru : 12.
Moise Iosif : 73, **93**, 109, **121**, 144, 153, 160, 555, 556, 563, 565, 571, 580, 587, 592, 593, 596, 599, 606, 610, 628, 632, 635, 644, 655, 675, 677, 680, 701, 711, 712, 720, 722, 726, 728, 731, 734, 742, 745, 746, 748, 758, 764, 769, 770, 771, 776, 777, 782, 804, 805, 806, 810, 811, 815, 817, 840, 843, 845, 848, 850, 851, 854, 855, 860, 862, 864, 872.
Moisil Gr. : 88, 90.
Moldovan : 59.
Moldovan : 59, 80, **93**, 112, 160, 802, 812, 824.
Moldovan Georgely : 14.
Moldovan Ioan : 72, **93**, 109, 121, 142, 144, 160, 556, 557, 575, 576, 583, 584, 596, 604, 658, 696, 697, 709, 743, 765, 785, 805, 834, 841, 845, 846, 861.
Moldovan P. : 199, 795.
Moldovanu Vasile : 8.
Moldovănuț : 8, 26, 27, 38.
Moldoveanu Ioan : 72, **93**, 111, 160, 882, 890, 896.
Moldoveanu Simion : **93**, 112, 121, 124, 144, 146, 147, 153, 157, 160, 163, 176, 182, 558, 560, 561, 563, 564, 565, 566, 568, 570, 580, 581, 583, 590, 598, 602, 603, 605, 609, 610, 619, 621, 622, 626, 627, 630, 635, 638, 639, 640, 641, 643, 644, 647, 650, 651, 655, 657, 661, 663, 665, 669, 672, 673, 674, 677, 679, 680, 683, 692, 693, 694, 698, 702, 703, 704, 706, 711, 712, 713, 717, 724, 725, 726, 727, 728, 730, 734, 736, 738, 740—741, 742, 744, 745, 746, 747, 749, 751, 753, 756, 757, 758, 759, 760, 767, 768, 769, 770, 773 774, 775, 778, 779, 780, 781, 784, 785, 786, 799, 800, 801, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 811, 812, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 824, 825, 828, 831, 833, 836, 837, 839, 849, 840, 841, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 851, 855, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 867, 868, 869, 874, 876, 877, 890, 903, 906, 910, 911, 912, 913, 932, 933, 935, 936.
Moraru Maria : 205.
Mototolescu S. : 21.
Munteanu Ieronim : 72, **93**, 111, 121, 141, 144, 160, 573, 584, 588, 594, 599, 693, 705, 714, 735, 746, 760, 775, 804, 807, 834, 852.
Mureșan Iacob : 12.
Mureșan Aurel : 19, 21, 24.
Mușlea Ion : 5, 11, 101, 104, 107, 113, 118, 154, 203, 204, 555, 569, 573, 578, 580, 583, 589, 597, 605, 607, 611, 619, 620, 621, 623, 624, 629, 642, 648, 653, 658, 659, 674, 675, 677, 678, 691, 705, 708, 716, 721, 740, 743, 801, 802, 805, 806, 809, 810, 811, 813, 815, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 827, 839, 840, 844, 845, 847, 849, 850, 852—853, 854, 857, 860, 864, 865, 867, 869, 870, 943.

Naghiu Iosif : 92.
Negruțiu F. Ioan : 72, **93—94**, 103, 111, 121, 144, 153, 160, 565, 570, 577, 584, 586, 593, 603, 622, 643, 668, 680, 709, 733, 736, 746, 780, 804, 812, 833, 872, 930.
Negruzzi C. : 18.
Negruzzi Iacob : 18, 23, 25, 44, 45.

Nemeş Ioan junior : 58, **94**, 111, 121, 144, 160, 555, 587, 596, 600, 612, 641, 649, 667, 696, 761, 687, 804, 806, 828, 846, 865, 881, 886, 887.
Nemeş Ioan maior : 72, **94**, 111, 121, 160, 579, 609, 630, 671, 685, 708, 718, 724, 752, 782, 813, 817, 843, 856.
Nicolescu : 21.
Niculescu Radu : 173, 943.
Novacu Al. : 72, 80, **94**, 111, 121, 124, 140, 144, 153, 160, 555, 579, 611, 619, 621, 622, 624, 627, 634, 636, 653, 660, 665, 677, 679, 682, 683, 684, 692, 696, 705, **707**, 708, 738, 745, 776, 802, 805, 814, 834, 837, 850, 857, 860, 862, 865, 867, 869.

Obert Franz : 76, 943.
Odobescu Al. I. : 23, 24, 50, 52.
Olteanu Paul : 72, **94**, 111, 121, 141, 144, 147, 153, 157, 160, 557, 558, 566, 572, 575, 588, 592, 609, 619, 629, 634, 642, 644, 645, 650, 652, 659, 667, 670, 673, 675, 678, 684, 696, 706, 707, 713, 714, 726, 732, 743, 754, 755, 757, 769, 791, 800, 806, 812, 816, 817, 836, 837, 845, 848, 851, 861, 864, 878, 881, 882, 885, 899, 901, 902.
Onciul Dimitrie : 26, 31, 943.
Onişor T. : 26.
Oniţiu V. : 26.
Oprişan Ionel : 201, 943.
Orăşan Gheorghe : 71, **94**, 111, 121, 144, 160, 555, 585, 605, 626, 629, 632, 633, 695, 718, 720, 721, 723, 737, 801, 811, 813, 862, 903.
Orbeanu Romul : 72, **94**, 112, 121, 144, 160, 601, 720, 723, 728—729, 751, 758, 786, 839, 840, 846, 847, 852, 854, 857, 863, 868.
Orga Ioan : 71, 92, **94**, 111, 121, 161, 594, 619, 634, 658, 660, 669, 670, 677, 830, 881.

Pann Anton : 23, 109.
Pantea Ioan : 71, **95**, 109, 121, 144, 161, 568, 571, 585, 607, 625, 626, 630, 633, 664, 699, 711, 754, 759, 761, 763, 764, 771, 776, 778, 803, 804, 820, 845, 857, 861.
Papadima Ovidiu : 7, 30, 54, 103, 106, 112, 185, 202, 667.
Papahagi Tache : 173, 805, 831, 841, 855, 864, 868, 943.
Paris Gaston : 23.
Pauleti Nicolae : 104, 106, 107, 108, 109, 118, 121, 144, 154, 171, 203, 555, 569, 573, 575, 578, 580, 583, 584, 587, 589, 591, 593, 597, 605, 607, 608, 610, 611, 619, 620, 621, 623, 624, 626, 629, 642, **644**, 646, 647, 648, 653, 658, 659, 674, 675, 677, 678, 691, 705, 708, 716, 721, 735, 740, 743, 766, 801, 802, 805, 806, 809, 810, 811, 813, 815, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 827, 839, 840, 844, 845, 847, 849, 850, 852, 853, 854, 857, 870, 864, 865, 867, 869, 870, 943.
Petcu Dimitrie : 53.
Petra-Petrescu Horia : 7, 15, 17, 18, 19, 20, 26, 17, 943.
Petra-Petrescu Nicolae : 18.
Petranu Coriolan : 53, 54.
Petranu Ioan : 53.
Petrişor Teodor : 11.
Petruţ Alexandru : 72, **95**, 109, 121, 144, 161, 560, 578, 599, 660, 713, 737, 782, 783, 799, 820, 822, 831, 885, 886, 893.
Petruţ Axente : 71, **95**, 109, **121**, 161, 629, 660, 662, 684, 695, 727, 728, 751, 814, 856, 889, 901.
Philippide Al. : 19, 26.
Pinciu Petru : 71, **95**, 109, 161, 559, 561, 574, 584, 638, 643, 722, 726, 728, 801, 803, 820, 833, 849, 850, 890.
Pitiş G. : 26.
Pocanu Teodor : 59, 71, 80, **95**, 109, 111, **144**, 161, 736, 766, 799, 805, **842**, 847, 848, 929.
Podariu T. : 803, 830, 847, 850, 861, 943.
Poissonier Alfred : 76.
Pojar : 90.
Pompiliu Miron : 212, 213, 328.
Pop Artemon : 71, **95**, 112, 119, 121, 144, 161, 603, **616**, 632, 644, 646, 693, 696, 724, 741, 761, 770, **772**, 775, 781, 809, 814, 814, 825, 832, 841, 844, 845, 858, 871, 879.
Pop Constantin : 58, **96**, 96, 111, 121, 161, 556, 561, 582, 595, 621, 646, 668, 674, 728, 755, 769, 779, 804, 833, 834, 836, 841, 856, 873.
Pop Dumitru : 24, 805, 817, 865, 871, 944.
Pop George : 70, **95**, 109, 144, 161, **565**, 578, 621, 664, 755, 758, 759, 762, 767, 768, 810, 849, 858, 866, 867, 908, 909, 937.
Pop Ghiţă : 81.
Pop Iacob (Drîmbar) : 69, **95—96**, 111, **161**, 555, 577, 608, 609, 635, 667, 673, 682, 694, 800, 804, 819, 822, 836, 844, 949, 854, 865, 867.
Pop Iacob (Nuşeni) : **96**, 111, 121, 144, 161, 639, 662, 665, 675, 713, 720, 734, 775, 783, 802, 814, 921, 844, 853, 864, 888, 903, 933.
Pop Ioachim : 70, **96**, 111, 121, 137, 161, 556, 575, 600, 608, 621, 624, 630, 688, 692, 696, 710, 734, 736, 751, 813, 821, 837, 858, 860, 897.
Pop Ioan senior (Lechinţa) : 70, **96**, 111, 121, 153, 161, 572, 581, 582, 633, 634, 643, 645, 648, 651, 652, 662, 674, 740, 742, 746, 751, 761, 774, 800, 805, 806, 807, 845, 840, 847, 904.
Pop Ion senior (Bichigiu) : 69, **96**, 111, 121, 144, 161, 559, 591, 638, 641, 660, 668, 673, 674, 676, 697, 701, 729, 753, 770, 771, 778, 818, 821, 855, 856, 866, 889.
Pop Ioan junior : 71, **97**, 111, 116, 597, 614, 617, 629, 814, 853, 892, 904.
Pop Iosif : 70, **97**, 111, 161, 613, 682, 869, 876, 902.
Pop Ladislau : 70, **97**, 109, 161, 613, 682, 876.
Pop Matei : 70, **97**, 111, 121, 144, 161, 581, 595, 599, 606, 610, 626, 629, 630, 640, 641, 644, 650, 668, 684, 712, 719, 720, 736, 772, 808, 810, 813, 826, 854, 860, 865, 866.
Pop Nicolae junior : **97**, 109, 161, 911.
Pop Nicolae senior : **97**, 111, 161, 920.
Pop Petru : 70, **97**, 111, 161, 672, 813, 815, 927, 928.
Pop Procopie : **97**, 111, 161, 900.

Pop Simeon : 68, **97**, 112, 121, 144, 161, 564, 578, 581, 601, 620, 638, 650, 681, 689, 728, 732, 734, 736, 737, 739, 741, 743, 746, 750, 762, 768, 772, 777, 779, 785, 786, 802, 810, 811, 813, 827, 843, 646, 849, 853, 856, 857, 858, 864, 868, 872.
Pop Ştefan : 70, **97**, 109, 144, 161, 720, 750, 787, 822, 827, 828.
Pop Teodor : 59, **97**, 109.
Pop Vasile : 70, **97**, 111, 121, 161, 597, 609, 622, 630, 647, 690, 708, 718, 724, 747, 762, 768, 844, 861, 871.
Pop Vasile Junior : 70, **97**, 111, 121, 144, 161, 570, 574, 597, 606, 625, 629, 638, 640, 645, 648, 654, 664, 679, 712, 737, 739, 747, 772, 777, 781, 784, 786, 791, 813, 821, 826, 829, 841, 844, 871.
Pop Vasile senior : 68, **97**, 111, 121, 144, 161, 558, 562, 608, 622, 624, 643, 649, 650, 670, 691, 734, 738, 741, 808, 817, 836, 842, 850, 855, 857.
Pop-Reteganul Ioan : 15, 16, 17, 21, 38, 53, 54, 75, 115, 173, 176, 205, 560, 570, 673, 754, 757, 795, 800, 801, 805, 810, 811, 814, 815, 828, 829, 832, 833, 835, 837, 838, 848, 851, 854, 862, 864, 874, 877, 881, 882, 883, 885, 886, 893, 894, 896, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 931, 944.
Popazu Ioan : 71, **97**, 111, 121, 161, 655, 657, 799, 814, 900.
Popea Ion : 33.
Popea Nicolae : 8, 13, 14.
Popescu Arsenie : 53.
Popescu Joan junior : 71, **97**, 121, 144, 161, 573, 590, 637, 710, 722, 756, 801, 802, 804, 889—890, 903.
Popescu Ioan senior : 71, **98**, 111, 121, 144, 161, 562, 566, 573, 577, 597, 605, 623, 625, 648, 667, 674, 680, 694, 700, 702, 720, 738, 744, 755, 756, 784, 785, 804, 831, 835.
Popescu I. N. : 19.
Popovici Gheorghe : 15, 29, 943.
Popovici George I. : 80, **98**, 112, 161, 910.
Popovici Ivantie : 53.
Popovici Sinesiu : 53.
Popp[oviciu] Georgiu : 86, 89, 91, 93, 95, 99.
Porumbescu Ciprian : 31, 32.
Precup : 73.
Precup Dionisie: 69, **98**, 111, 121, 141, 161, 566, 567, 576, 584, 595, 603, 604, 619, 620, 633, 638, 652, 658, 683, 690, 715, 724, 725, 751, 743, 748, 762, 767, 770, 800, 806, 814, 816, 820, 821, 825, 834, 843, 845, 852, 862, 872, 932.
Precup Vlase : 38, 69, 70, 80, **98**, 111, 121, 140, 142, 144, 153, 157, 161, 561, 567, 575, 577, 583, 584, 588, 596, 604, 608, 620, 636, 646, 648, 650, 651, 659, 661, 663, 666, 667, 669, 677, 681, 682, 683, 684, 685, 691, 692, 693, 695, 698, 700, 701, 702, 705, 706, 711, 713, 714, 721, 723, 725, 726, 728, 729, 731, 732, 734, 735, 743, 744, 751, 754, 755, 758, 778, 781, 782, 790, 794, 795, 801, 803, 804, 807, 818, 819, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 831, 834, 836, 842, 847, 848, 851, 854, 855, 861, 863, 864, 866, 867, 868, 871, 872, 874, 875, 877, 896, 903, 904, 931, 932, 933, 934, 936, 937.
Prier : 7, 944.
Prochaska : 34.
Punteanu Ioan : 69, **98**, 103, 111, 121, 144, 153, 161, 587, 593, 606, 611, 619, 623, 680, 701, 727, 741, 743, 747, 759, 738, 772, 779, 780, 820, 835, 837, 843, 845, 852, 854, 856, 865.
Puşcariu Ilarion : 19, 21, 24, 31.
Puşcariu Ioan cav. : 21.
Puşcariu Iosif : 24.
Puşcariu Sextil : 24, 26.

Quintescu : 47.

Radu Alexandru : 68, **98**, 103, 111, 121, 144, 161, 562, 584, 591, 620, 639, 641, 653, 679, 690, 697, 703, 713, 716, 720, 735, 807, 818, 819, 825, 830, 871.
Radu Ioan : 65, **98**, 111, 908.
Radu Ioan : 98.
Radu Simenon şi Ioan : 68, **98**, 111, 121, 144, 161, 561, 628, 737, 740, 765, 785, 786, 803, 815, 834, 853, 888, 899, 904.
Radu Tudor : 24.
Raicu Clemente : 68, **98**, 111, 121, 161, 562, 593, 668, 706, 716, 718, 725, 727, 751, 808, 811, 815, 817.
Raţiu Ioan : 8, 10, 11, 84, 94, 944.
Raţiu Vasile : 8, 17.
Rădulescu-Motru C. : 32.
Răduţiu A. : 95, 944.
Roman Alexandru : 12, 23.
Roman P. Nicolae : 67, **98**, 109, 121, 144, 153, 161, 558, 590, 591, 592, 607, 612, 619, 620, 621, 622, 627, 633, 637, 638, 640, 647, 655, 658, 667, 669, 674, 680, 683, 685, 692, 701, 705, 707, 736, 739, 740, 743, 745, 755, 771, 778, 781, 802, 808, 818, 821, 823, 826, 827, 833, 835, 837, 839, 849, 851, 857, 860, 870, 871.
Rosetti T. : 23.
Rotaru I. : 106, 944.
Rotschild : 59.
Rusanu : 22.
Russo Alecu : 30.
Rusu Augustin : 67, **99**, 111, 121, 144, 161, 576, 636, 640, 716, 720, 733, 736, 739, 765, 783, 815, 842, 866, 890, 899.

Sanceali Augustin : 99.
Sandu Pungă-Goală (vezi Andrei Bîrseanu) : 30, 35, 944.
Sava Macovei : 58, **99**, 111, 121, 162, 565, 575, 585, 609, 634, 666, 678, 689, 725, 738, 744, 810, 824, 825, 826, 852, 857.
Săbăduş Ioan : 58, **99**, 111, 162, 588, 906.

Sbiera R.: 26.
Schott Albert: 76, 944.
Schott Arthur: 76, 944.
Shuster F. W.: 629.
Schwarzfeld M.: 7.
Scridon G.: 92, 944.
Scridon Leon: 92.
Sion George: 43, 47, 48, 50, 52, 58, 190, 191, 193, 197, 199, 203, 212, 213.
Sinceleanu Octavian: 67, **99**, 109, 121, 122, 144, 153, 162, 571, 593, 595, 620, 624, 629, 648, 672, 676, 677, 678, 679, 686, 692, 712, 715, 719, 720, 721, 724, 729, 756, 765, 775, 776, 790, 802, 826, 827, 835, 846, 855, 860, 881, 886.
Slavici Ioan: 23, 24, 26, 34, 190, 371.
Smîntînescu Dan: 99, 944.
Socaciu Ioan: 28.
Socol Iosif: 67, **99**, 111, 126, 144, 162, 760, 823, 824, 926, 930, 932, 933.
Speranția Th. D.: 75.
Staca: 27.
Stamati T.: 76, 944.
Stanciu Ioan: 67, **99**, 111, 144, 162, 765, 850, 875, 910.
Stancu Negru Ioan: 66, 80, **99**, 111, 121, 124, 144, 153, 162, 559, 590, 593, 627, 630, 631, 633, 647, 661, 666, 669, 675, 681, 687, 712, 726, 729, 733, 743, 750, 751, 754, 773, 779, 790, 824, 826, 846, 853, 855, 862, 869, 870, 874, 903, 904.
Stanley: 33.
Stăncescu D.: 36.
Stănescu-Arădanu Emeric Baziliu: 76, 910, 944.
Stinghe Ioan: **99**, 111, 162, 909.
Stoica, moșul: 30, 35.
Străjanu Mihail: 74, 84, **99**, 109, 121, 144, 154, 162, 179, 592, 601, 630, 639, 642, 667, 673, 678, 732, 742, 752, 763, 782, 829, 848, 852, 909, 931, 944.
Stupineanu Iosif: **99**, 111, 162, 908.
Sturdza D. A.: 12, 32, 43.
Suciu Ana: 22, 24.
Suciu Vasile: 68, **99**—**100**, 103, 111, 121, 144, 162, 575, 589, 601, 605, 610, 640, 648, 662, 688, 703, 719, 761, 771, 772, 808, 809, 819, 821, 827, 846, 853, 855, 861, 862, 863, 869, 871, 872.
Surdescu D.: 76, **100**, 103, 109, 144, 153, 162, 559, 561, 587, 609, 611, 618, 630, 638, 676, 686, 693, 714, 736, 737, 738, 744, 753, 755, 759, 762, 764, 775, 838, 845, 850, 852, 856, 859, 870.
Szabo Samuil: **100**, 111, 162, 923.

Șaguna Andrei: 12, 24, 33, 113.
Șăineanu Lazăr: 17, 18, 26.
Șerb Ioan: 800, 803, 804, 819, 830, 846, 854, 865, 944.
Șevici Ioan: 53.
Știrban Marcel: 205.
Șuteu Vasile: 58, **100**, 112, 121, 144, 162, 587, 588, 748, 779, 819, 839, 840, 843, 854, 861, 864, 866.

Tatu Teodor: 68, **100**, 103, 111, 121, 162, 628, 646, 657, 801, 803, 811, 836, 882, 885, 886.
Tămaș Ioan: 68, **100**, 111, 121, 144, 162, 567, 573, 575, 580, 583, 596, 698, 601, 642, 648, 649, 680, 687, 690, 694, 696, 706, 721, 785, 787, 800, 808, 815, 817, 819, 831, 843, 853, 866, 869, 904.
Teculescu Horia: 59, 801, 803, 805, 806, 807, 809, 816, 817, 818, 820, 821, 824, 825, 827, 830, 832, 839, 842, 843, 844, 845, 848, 852, 854, 856, 857, 858, 861, 865, 866, 867, 871, 873, 889, 944.
Teodorescu G. Dem.: 5, 7, 23.
Theodorescu Cicerone: 806, 809, 830, 831, 840, 853, 864, 871, 889, 944.
Thompson Stith: 182.
Tiktin H.: 26.
Tîrnăveanu Ioan: 74, **100**, 111, 121, 144, 162, 632, 633, 643, 723, 726, 731, 733, 765, 785, 822, 849, 869, 902.
Tocilescu Gr. G.: 12, 26, 36.
Todea Ioan: 68, **100**, 111, 121, 144, 162, 581, 624, 637, 638, 651, 661, 671, 676, 677, 737, 748, 813, 835, 867, 870, 872, 874, 894, 932.
Todoran Eugen: 177, 944.
Todoran Nicolae: 67, **100**, 111, 121, 144, 153, 162, 559, 560, 562, 564, 568, 578, 580, 603, 609, 610, 612, 618, 625, 634, 635, 638, 650, 666, 682, 690, 692, 705, 717, 727, 751, 757, 760, 765, 773, 775, 777, 778, 779, 781, 794, 804, 805, 808, 809, 821, 824, 826, 737, 839, 846, 848, 855, 858, 860, 864, 873, 883, 886, 887, 902.
Todoran Romulus: 176, 944.
Tohati Vasile: 66, 80, **100**, 111, 121, 140, 144, 153, 157, 162, 568, 569, 571, 604, 611, 616, 623, 637, 651, 658, 659, 664, 668, 669, 670, 683, 686, 690, 691, 693, 694, 695, 701, 706, 709 ,711, 723, 743, 750, 751, 756, 759, 762, 764, 765, 768, 771, 775, 778, 781, 785, 786, 793, 799, 801, 802, 806, 808, 810, 811, 817, 824, 831, 833, 836, 840, 842, 844, 846, 847, 848, 849, 850, 853, 856, 857, 902, 908.
Torouțiu I. E.: 18, 19, 21, 23, 25, 26, 191, 944.
Trifu Ioan: 59, **100**, 103, 111, 121, 144, 153, 162, 558, 568, 569, 574, 589, 585, 601, 607, 624, 632, 635, 648, 661, 666, 669, 673, 676, 691, 704, 709, 713, 716, 720, 722, 723, 739, 747, 751, 756, 757, 758, 763, 764, 767, 772, 782, 799, 800, 820, 821,835,841, 848, 852, 853, 855, 858, 863, 867, 869.

Țăranu Ioan: 68, **100**, 111, 121, 126, 144, 153, 162, 565, 576, 582, 585, 615, 641, 647, 649, 666, 685, 693, 706, 734, 735, 745, 747, 752, 753, 769, 776, 799, 806, 820, 821, 834, 850, 851, 852, 860, 863, 870, 871, 878, 903, 930.

Urechia V. A.: 12, 23, 43.

Urzică Ioan: 66, **100**—**101**, 111, 121, 142, 144, 162, 556, 592, 602, 605, 606, 621, 635, 677, 690, 712, 715, 748, 757, 761, 776, 813, 837, 840, 842, 846, 847, 864, 865, 866, 868.

Varlaam: 10.
Velicea Dionisie: **101**, 109, 162, 933, 934, 935, 936.
Viciu Alexiu: 8, 10, 11, 35, 66, 90, **101**, 102, 103, 111, 121, 137, 144, 147, 153, 162, 203, 556, 576, 582, 587, 599, 600, 601, 602, 605, 608, 620, 626, 636, 641, 647, 649, 674, 677, 688, 690, 698, 706, 733, 738, 739, 748, 750, 752, 753, 754, 760, 762, 764, 768, 775, 784, 799, 805, 806, 812, 814, 820, 842, 850, 856, 858, 859, 864, 866, 867, 869, 870, 944.
Vlaicu Aurel: 25.
Vodă Țiganu Ambroziu: 66, **101**, 111, 162, 557, 571, 635, 640, **676**, 739, 783, 784, 805, 815, 824, 868, 870.
Voina: 39.
Vornicu Gheorghe: 839, 845, 865, 889, 944.
Voss R.: 33.
Vrabie Gh.: 173, 944.
Vulcan I.: 6.
Vulcan Ioan: 66, **101**, 109, 121, 144, 162, 608, 630, 669, 711, 713, 716, 729, 730, 738, 744, 818, 829, 830, 872, 896.
Vulcan Iosif: 33.
Vulpe Iulian: 53.

Xenopol A. D.: 12, 23.

Zanne Iuliu: 26, 28.

INDICE DE LOCALITĂŢI*)

A

Abrud : 85, 100, 105, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 154, 163, 174, 178, 567, 568, 573, 574, 575, 580, 583, 596, 598, 601, 642, 648, 649, 680, 687, 689, 690, 694, 696, 706, 708, 721, 785, 787, 800, 808, 815, 817, 819, 831, 843, 853, 866, 869, 893, 904.
Agrişteu : 66, 101, 103, 104, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 137, 145, 146, 147, 154, 163, 174, 178, 556, 576, 582, 587, 599, 600, 601, 602, 605, 608, 620, 626, 636, 641, 647, 649, 674, 677, 688, 689, 690, 698, 706, 733, 738, 739, 748, 750, 752, 753, 754, 760, 762, 763, 764, 768, 775, 784, 799, 805, 806, 812, 820, 842, 850, 856, 858, 859, 864, 866, 867, 869, 870.
Agrişu de Jos : 97, 103, 105, 107, 110, 123, 145, 174, 178.
Agrişu de Sus : 97, 105, 107, 110, 123, 145, 163, 174, 178, 909, 920.
Aiud : 103.
Aiudul de Sus : 85, 93.
Alămor : 91, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 163, 173, 174, 178, 560, 590, 619, 633, 665, 671, 679, 689, 690, 694, 703, 704, 721, 726, 731, 766, 767, 770, 808, 816, 824, 839, 841, 861, 877, 879, 894.
Alba Iulia : 81, 325.
Albeşti : 809.
Alecuş : 83, 85, 105, 107, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 152, 163, 174, 178, 601, 624, 642, 644, 647, 657, 679, 689, 690, 691, 694, 696, 702, 704, 712, 715, 717, 719, 723, 729, 730, 731, 743, 756, 759, 765, 766, 767, 770, 776, 783, 786, 801, 810, 815, 816, 819, 821, 825, 828, 834, 837, 846, 852, 863, 870, 878, 903, 906, 909, 934, 935, 936.
Alma : 97, 103, 106, 108, 110, 123, 145, 146, 164, 174, 178, 343, 720, 750, 787, 822, 827, 828.
Arad : 14, 28, 53, 259, 730.
Archiud : 92.
Arpătac : 365.
Aruncuta : 89.
Asinip : 88, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 139, 141, 145, 146, 147, 154, 163, 164, 174, 178, 557, 567, 568, 578, 579, 580, 585, 586, 587, 589, 590, 597, 601, 621, 631, 632, 640, 643, 644, 666, 673, 674, 680, 686, 688, 689, 690, 703, 704, 712, 733, 739, 746, 747, 758, 760, 765, 769, 770, 774, 777, 781, 786, 801, 803, 806, 816, 817, 818, 822, 827, 841, 849, 850, 852, 853, 859, 862, 863, 866, 908, 931, 932.
Aţintiş : 85, 106, 108, 110, 123, 124, 145, 164, 174, 178, 577, 654, 661, 689, 691, 804, 807, 832, 845.

*) Cuprinde numai nume de oraşe şi sate.

B

Baia Mare : 75, 438, 890.
Balda : 88.
Baţa : 891, 892.
Băgău : 93, 105, 108, 110, 123, 124, 141, 145, 146, 164, 174, 178, 573, 584, 588, 589, 594, 599, 693, 705, 714, 735, 746, 760, 775, 804, 807, 834, 852.
Băiţa : 96, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 137, 145, 164, 174, 178, 556, 574, 575, 600, 608, 621, 624, 630, 688, 692, 696, 710, 735, 736, 751, 813, 821, 837, 858, 860, 897.
Bălgărad : 259, 381, 437, 613, 791, 792.
Bălgrad : 380.
Beci : 259, 306, 417, 496, 640, 737, 815.
Beclean : 65, 103, 909.
Beia : 831, 833, 841.
Beica : 84.
Beldiu : 98, 103, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 164, 174, 178, 561, 628, 737, 740, 765, 785, 786, 803 815, 834, 853, 888, 899, 904, 908.
Belgărad : 733.
Belgrad : 117, 645, 790, 791, 792, 910.
Belugrad : 792.
Berivoi : 486.
Beşineu : 86, 89, 91, 93, 99.
Bichigiu : 96, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 154, 161, 164, 174, 178, 559, 591, 638, 641, 660, 668, 673, 676, 697, 701, 729, 753, 770, 771, 778, 818, 821, 855, 856, 866, 889.
Biia : 90.
Bistriţa : 88, 92, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 164, 174, 178, 255, 344, 673, 687, 689, 690, 766, 802, 833, 894, 910, 933.
Bîrgău : 427.
Bîrlad : 92, 95, 188.
Blaj : 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 25, 26, 33, 36, 37, 38, 39, 40, 48, 52, 53, 54, 55, 66, 69, 71, 73, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 88, 90, 92, 94, 95, 96, 97, 98, 100, 101, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 112, 117, 123, 124, 145, 146, 147, 154, 163, 164, 171, 174, 178, 186, 187, 203, 205, 211, 225, 250, 259, 302, 318, 349, 401, 459, 573, 581, 586, 608, 610, 613, 630, 634, 639, 646, 669, 680, 682, 710, 711, 713, 715, 716, 724, 729, 730, 737, 738, 740, 744, 807, 811, 818, 819, 828, 848, 866, 872, 876, 896, 902, 908, 923.
Blăjel : 86, 106, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 163, 164, 174, 178, 557, 564, 565, 585, 607, 624, 634, 641, 643, 651, 670, 714, 715, 716, 731, 741, 742, 755, 794, 803, 805, 806, 807, 808, 810, 811, 819, 820, 827, 829, 831 847, 867, 873, 933, 934.
Bobîlna : 90, 106, 108, 110, 123, 145, 164, 174, 178, 557, 570, 816, 831, 835, 847, 857, 868.
Bogata : 90, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 141, 145, 146, 164, 174, 178, 566, 568, 576, 584, 603, 604, 620, 652, 658, 683, 715, 724, 741, 748, 766, 767, 770, 800, 816, 834, 845, 932.
Bonţău : 502.
Booş : 85.
Bothaza : 86.
Botoşani : 183.
Bouţari : 801, 837, 874.
Brad : 106, 107.
Bran : 24.
Braşov : 24, 30, 32, 33, 34, 39, 40, 48, 50, 76, 84, 85, 99, 104, 106, 107, 110, 123, 145, 147, 164, 174, 178, 193, 197, 199, 260, 262, 280, 289, 312, 418, 447, 455, 490, 498, 672, 673, 734, 909, 915.
Brăila : 86, 498, 901.
Breb : 831, 868.
Brezoi : 24.
Bruxelles : 30.
Bucerdea Grînoasă : 93, 94, 95, 97, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 142, 145, 146, 154, 163, 164, 173, 174, 178, 556, 557, 564, 574, 575, 576, 578, 581, 583, 584, 594, 596, 601, 604, 619, 620, 634, 638, 658, 660, 669, 670, 677, 681, 689, 696, 697, 709, 728, 732, 734, 736, 737, 739, 741, 743, 746, 750, 762, 763, 765, 768, 772, 777, 779, 780, 785, 786, 802, 805, 810, 811, 813, 827, 830, 834, 841, 842, 845, 846, 849, 853, 856, 857, 858, 861, 864, 868, 872, 881.
Bucium : 85, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 164, 174, 178, 591, 609, 663, 672, 678, 740, 748, 754, 761, 773, 822, 832, 833, 851, 854, 858, 860, 863, 886, 903.
Bucuresci : 88, 106, 107, 110, 123, 145, 164, 174, 178, 258, 446, 906.
Bucureşti : 8, 12, 13, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 30, 36 38, 43, 44, 47, 48, 50, 52, 76, 78, 79, 86, 190, 191, 193, 205, 212.
Budapesta : 9, 13, 21, 82, 86.
Budiu Mic : 98, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 141, 145, 163, 164, 174, 178, 566, 567, 568, 576, 584, 595, 603, 604, 619, 620, 633, 638, 652, 658, 683, 689, 690, 715, 724, 725, 742, 743, 748, 762, 763, 766, 767, 770, 800, 806, 811, 816, 820, 821, 825, 834, 843, 845, 852, 863, 864, 870, 872, 932.
Buia : 82, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 143, 145, 146, 163, 164, 174, 178, 578, 584, 589, 597, 600, 603, 616, 618, 626, 632, 664, 665, 671, 699, 708, 733, 742, 748, 756, 761, 766, 771, 772, 820, 826, 833, 834, 837, 841, 844, 849, 852, 854, 856, 861, 868, 871, 873, 876.
Bungard : 93, 106, 108, 110, 123, 145, 164, 173, 174, 178, 325, 882, 890, 896.

C

Captalani : 635.
Captalanu de Mureş : 84.
Caransebeş : 26.
Călimăneşti : 24.
Călvasăr : 899.
Căpîlna : 98, 99, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 141, 145, 146, 164, 174, 178, 475, 562, 566, 573, 577, 588, 589, 597, 605, 623, 648, 667, 674, 680, 694, 700, 702, 720, 738, 744, 755, 756, 784, 785, 804, 831, 853, 906.
Căpuşul de Cîmpie : 100
Cenad[ul] sîrbesc : 53.
Cergău Mare : 92, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 164, 174, 178, 328, 590, 604, 629, 649, 667, 670—671, 701, 735, 784, 809, 878, 898.
Cerghid : 95, 106, 108, 110, 123, 145, 146, 164, 174, 178, 565, 578, 621, 664, 665, 755, 758, 759, 762, 767, 768, 810, 849, 858, 866, 867, 908, 909, 937.
Cerghizel : 84, 106, 108, 110, 123, 124, 141, 145, 146, 154, 164, 174, 178, 559, 587, 588, 589, 602, 636, 650, 660, 675, 687, 701, 733, 734, 752, 765, 774, 801, 827, 832, 836, 850, 865, 866, 869, 894.
Cernăuţi : 21, 26, 213.
Cetatea de Baltă : 86, 105, 107, 110, 123, 124, 145, 164, 174, 178, 525—526, 596, 627, 802, 808, 887.
Cherechiu : 53.
Chesler : 100, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 152, 154, 163, 164, 174, 178, 558, 559, 560, 562, 564, 568, 578, 580, 603, 609, 610, 612, 618, 625, 634, 635, 638, 641, 650, 666, 682, 689, 690, 693, 705, 717, 727, 751, 757, 760, 765, 773, 775, 777, 778, 779, 780, 781, 794, 804, 805, 808, 809, 821, 824, 826, 838, 839, 846, 855, 858, 860, 864, 873, 883, 887, 902.
Cheţani : 100, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 154, 163, 164, 174, 178, 565, 576, 582, 585, 615, 618, 641, 647, 649, 666, 685, 693, 706, 734, 735, 745, 747, 752, 753, 769, 776, 799, 806, 820, 821, 834, 850, 851, 852, 860, 863, 870, 871, 878, 903, 930.
Chilieni : 100, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 142, 145, 146, 152, 164, 174, 178, 556, 592, 602, 605, 606, 621, 635, 677, 689, 690, 712, 715, 720, 748, 757, 761, 776, 837, 841, 842, 846, 847, 864, 865, 868.
Cianu Mare : 82.
Cincu Mare : 475.
Cipău : 97, 106, 108, 110, 123, 125, 145, 164, 174, 178, 597, 609, 622, 630, 647, 689, 690, 708, 717, 718, 724, 747, 762, 768, 844, 861, 871.
Cisnădie : 24, 289.
Cisnădioara : 24.
Cistei : 247.
Ciufud : 95, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 164, 174, 178, 628, 629, 660, 662, 684, 695, 727, 728, 751, 814, 856, 889, 901.
Ciugudu de Jos : 68, 90, 100, 103, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 164, 174, 178, 628, 646, 657, 801, 803, 811, 836, 882, 885.
Ciugudu de Sus : 85, 105, 108, 110, 123, 124, 140, 145, 164, 174, 178, 566, 588, 589, 591, 594, 620, 663, 675, 711, 739, 883.
Ciuguzel : 93, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 154, 163, 165, 174, 178, 336, 471, 555, 556, 563, 564, 565, 571, 580, 587, 592, 593, 596, 599, 606, 610, 628, 631, 632, 635, 644, 655, 676, 677, 680, 701, 711, 712, 720, 726, 728, 731, 734, 742, 745, 746,

748, 758, 764, 769, 770, 771, 776, 782, 804, 805, 806, 810, 811, 815, 817, 840, 843, 845, 848, 850, 851, 854, 855, 860, 862, 864, 872.
Ciumbrud : 86.
Ciunga : 85, 93, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 154, 165, 174, 178, 570, 571, 578, 582, 595, 597, 610, 622, 675, 681, 688, 703, 704, 752, 759, 760, 762, 764, 768, 773, 801, 803, 866, 883.
Ciineni : 24.
Cîmpulung : 24, 383, 469.
Clopotiva : 90.
Cluj : 7, 10, 11, 14, 18, 28, 40, 45, 46, 72, 92, 98, 101, 103, 104, 106, 107, 110, 113, 123, 145, 165, 173, 174, 178, 187, 192, 195, 198, 205, 244, 252, 309, 322, 417, 437, 488, 496, 678, 810, 826, 922.
Cobor : 834, 868.
Cohalm : 98.
Colibi : 97, 105, 108, 110, 123, 145, 165, 173, 174, 178, 597, 614, 617, 618, 628, 629, 814, 853, 892, 904.
Comloș : 396.
Constanța : 86.
Craifalău : 97.
Craiova : 35, 84, 86, 135, 378, 379, 380, 789.
Crăciunel : 254.
Crihalma : 805.
Crișfur : 475.
Cugir : 99, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 154, 165, 174, 178, 571, 592, 593, 595, 620, 624, 629, 648, 672, 676, 677, 678, 679, 687, 692, 712, 715, 717, 719, 720, 721, 724, 729, 756, 765, 775, 776, 790, 802, 807, 809, 826, 827, 835, 846, 855, 860, 881, 886.
Curtea de Argeș : 24.
Curticap : 60, 103.
Cut : 83, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 165, 173, 174, 178, 571, 627, 640, 642, 709, 725, 790, 800, 808, 819, 820, 826, 842, 848, 862, 864, 871, 892, 894, 932.

D

Danzig : 6.
Dăișoara : 839, 868.
Deaj : 85, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 165, 174, 178, 572, 581, 591, 592, 601, 602, 603, 607, 611, 620, 646, 676, 679, 694, 712, 715, 745, 758, 777, 800, 817, 824, 827, 837, 841, 870, 887.
Dej : 107, 722.
Delureni : 99, 106, 107, 110, 123, 145, 165, 174, 178, 908.
Dîrste : 24, 30, 39, 43, 52.
Dobrițin : 432, 433.
Dorna : 695.
Doștat : 86, 89, 92, 105, 107, 108, 110, 123, 124, 125, 139, 145, 146, 152, 154, 163, 165, 173, 174, 178, 557, 558, 577, 579, 586, 596, 601, 604, 619, 625, 632, 634, 636, 649, 658, 667, 671, 680, 689, 691, 699, 708, 713, 714, 723, 730, 732, 733, 734, 736, 740, 741, 744, 745, 748, 749, 757, 762, 763, 764, 765, 771, 781, 783, 784, 799, 804, 807, 809, 810, 826, 827, 828, 833, 836, 840, 843, 844, 847, 848, 849, 851, 852, 853, 856, 858, 859, 860, 861, 863, 867, 868, 869, 870, 871, 878, 906, 909.
Drauț : 53.
Drăguș : 832.
Drîmbar : 95, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 161, 165, 174, 178, 555, 577, 608, 609, 635, 667, 673, 682, 694, 800, 804, 819, 822, 836, 841, 849, 851, 856, 867, 869.
Dumbrava : 97, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 147, 165, 174, 178, 570, 574, 597, 706, 625, 628, 629, 638, 640, 645, 648, 654, 664, 665, 679, 712, 737, 739, 747, 772, 777, 781, 784, 786, 791, 821, 826, 828, 841, 844, 871.
Dumbrăveni : 121.
Dumitra : 92, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 152, 165, 174, 178, 643, 749, 753, 820, 821, 830, 841.

E

Ernei : 98, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 147, 154, 163, 165, 174, 178, 558, 591, 592, 607, 612, 619, 620, 621, 622, 627, 633, 637, 638, 640, 647, 655, 658, 667, 669, 674, 680, 683, 685, 692, 701, 705, 707, 736, 739, 740, 743, 745, 755, 771, 778, 781, 802, 808, 818, 821, 823, 824, 827, 833, 835, 837, 839, 849, 851, 855, 857, 860, 870, 871.

F

Făgăraș : 24, 82, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 165, 174, 178, 336, 599, 607, 612, 628, 629, 631, 632, 633, 642, 649, 663, 675, 710, 714, 736, 745, 769, 771, 777, 785, 804, 817, 821, 846, 850, 868, 876, 899, 906.
Fălfălău : 95.
Fărăgău : 64, 83, 106, 108, 110, 123, 124, 145, 165, 174, 178, 730, 814, 821, 877, 878, 883, 890, 899, 900, 905.
Feleac : 437.
Fiscut : 362.
Fîntîna : 850.

G

Galtiu : 82, 94, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 141, 145, 146, 147, 154, 163, 165, 173, 174, 178, 557, 558, 566, 571, 575, 588, 589, 592, 609, 621, 629, 634, 642, 644, 645, 650, 652, 658, 667, 670, 673, 675, 678, 684, 696, 706, 707, 713, 714, 726, 732, 743, 754, 755, 757, 769, 791, 793, 800, 806, 808, 812, 816, 817, 836, 837, 845, 848, 851, 861, 864, 878, 880, 881, 882, 885, 899, 901, 902, 936.
Geoagiu : 802, 809, 810, 820, 821, 832, 845, 851, 856, 857, 858, 861, 865, 868, 871, 889.
Gherla : 88, 90, 92, 94, 97, 100, 458.
Ghirbon : 92.
Giuluș : 88.

Giurgești : 173.
Gîrbova : 86, 105, 106, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 163, 165, 174, 178, 203, 217, 557, 568, 569, 571, 623, 637, 664, 665, 689, 690, 715, 716, 720, 724, 726, 738, 746, 784, 785, 788, 815, 816, 820, 823, 840, 842, 853, 854, 860, 861, 865, 884, 901.
Gîrboviția : 86. 370.
Glogovăț : 891.
Golomba : 84.
Graz : 86.
Gușteriția : 674.

H

Hațeg : 838, 891, 892.
Hăghig : 89, 106, 108, 110, 123, 124, 145, 165, 174, 178, 557, 563, 567, 595, 619, 624, 625, 646, 649, 652, 653, 675, 678, 683, 685, 803, 807, 808, 818, 831, 836, 837, 860, 806.
Hălmăgel : 53.
Hărțău : 95, 106, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 165, 174, 178, 203, 224, 399, 568, 571, 585, 606, 607, 625, 626, 630, 633, 664, 699, 711, 754, 769, 761, 763, 764, 771, 776, 778, 803, 804, 820, 845, 857, 861.
Heleu : 307.
Heria : 194, 203, 364.
Hermannstadt : 11.
Hohalm : 480.
Hohenmauth : 17.
Homorod : 803.
Hopîrta : 99, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 165, 174, 178, 565, 574, 575, 585, 609, 634, 666, 678, 689, 725, 738, 744, 810, 824, 825, 826, 852, 857.
Huedin : 106, 232, 586.
Hunedoara : 95, 106, 108, 110, 123, 124, 140, 145, 165, 174, 178, 556, 561, 582, 595, 621, 646, 668, 674, 728, 755, 769, 779, 780, 804, 833, 834, 836, 841, 856, 873.

I

Iara : 412.
Iași : 23, 25, 212.
Iași (Brașov) : 88, 106, 108, 110, 123, 145, 165, 174, 178, 908, 936.
Ibănești : 254.
Iclănzel : 94, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 165, 174, 178, 601, 721, 723, 729, 751, 758, 786, 839, 840, 846, 847, 852, 854, 857, 863, 868.
Iclod : 82, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 141, 145, 146, 165, 174, 178, 560, 588, 589, 592, 599, 618, 623, 626, 635, 650, 708, 735, 741, 744, 753, 755, 757, 761, 762, 763, 767, 779, 780, 799, 810, 814, 840, 849, 857, 858, 870, 871.
Ieud : 841, 855.
Ilișua : 90, 105, 107, 110, 123, 145, 165, 174, 178, 907.
Ilva Mare : 88, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 165, 174, 178, 569, 607, 622, 623, 637, 783, 806, 813, 840, 842, 844.
Ilva Mică : 840.

J

Jabenița : 97, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 165, 174, 178, 672, 813, 815, 927, 928.
Jibert : 843, 851.
Juriu de Cîmpie : 85.

K

Königrätz : 17.
Králové Hradec : 17.

L

Lăpuș : 183, 805, 817.
Lăscud : 99.
Lechința : 96, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 161, 165, 174, 178, 461, 572, 581, 582, 633, 634, 643, 645, 648, 651, 652, 662, 674, 740, 742, 746, 751, 761, 774, 800, 805, 806, 807, 835, 840, 847, 904.
Leșu : 92, 105, 107, 110, 123, 145, 165, 174, 178, 830, 840, 914.
Livada-Someș : 90, 106, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 165, 174, 178, 560, 565, 582, 604, 605, 636, 660, 679, 716, 745, 749, 774, 777, 784, 805, 808, 841, 843, 844, 855, 857, 859, 861, 862, 866, 872, 904.
Lodroman : 59, 64, 83, 100, 103, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 163, 165, 174, 178, 558, 568, 569, 578, 587, 588, 589, 595, 601, 603, 607, 617, 618, 624, 631, 632, 635, 648, 661, 666, 669, 673, 676, 689, 691, 704, 709, 713, 715, 716, 720, 721, 722, 723, 733, 737, 739, 740, 747, 751, 756, 757, 758, 763, 764, 766, 767, 772, 782, 783, 784, 799, 800, 820, 821, 833, 835, 841, 848, 851, 852, 853, 855, 857, 858, 860, 863, 864, 866, 867, 869.
Lotru : 24.
Luduș : 261.
Lugoj : 12, 90, 95.
Luna : 89, 94, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 141, 142, 145, 146, 165, 174, 178, 562, 563, 579, 609, 630, 658, 659, 662, 671, 674, 685, 708, 717, 718, 724, 741, 752, 757, 774, 777, 782, 785, 803, 811, 813, 817, 825, 837, 843, 869.
Lunca : 101, 105, 108, 110, 123, 145, 165, 174, 178, 933, 934, 935, 936.
Lupu : 88, 90, 95, 105, 108, 110 123, 124, 145, 165, 174, 178, 577, 603, 640, 651, 656, 664, 665, 666, 714, 720, 721, 801, 818, 822, 827, 828, 831, 832, 837, 855, 872, 879, 932.

M

Maioreşti : 98, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 140, 141, 142, 145, 146, 154, 163, 165, 173, 174, 178, 561, 567, 574, 575, 577, 583, 584, 588, 589, 596, 604, 608, 620, 636, 646, 648, 650, 651, 659, 661, 663, 666, 667, 669, 677, 681, 682, 683, 684, 685, 689, 691, 692, 693, 695, 698, 700, 701, 702, 705, 706, 711, 713, 714, 721, 723, 725, 726, 728, 729, 731, 732, 734, 735, 743, 744, 752, 754, 755, 758, 778, 781, 782, 790, 794, 795, 801, 803, 804, 807, 818, 819, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 831, 834, 836, 842, 847, 848, 851, 854, 855, 861, 863, 866, 867, 868, 871, 872, 874, 975, 877, 896, 902, 903, 904, 931, 932, 933, 934, 936, 937.

Manic : 89, 105, 108, 110, 123, 125, 145, 146, 165, 174, 178, 575, 579, 581, 592, 597, 606, 608, 678, 689, 711, 721, 740, 752, 753, 758, 765, 778, 815, 816, 837, 847, 848, 872.

Mateiaş : 806, 837, 894.

Mădăraş : 88, 106, 107, 110, 123, 145, 165, 174, 178, 924.

Mediaş : 125, 343, 429, 743, 823.

Mercheşa : 820, 821, 831, 845, 866, 932.

Mesentea : 801, 803, 806, 807, 809, 816, 817, 818, 820, 824, 837, 844, 848, 851, 866, 869, 871.

Mica : 365.

Micăsasa : 82, 88, 106, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 163, 165, 174, 177, 178, 502, 556, 574, 575, 598, 605, 653, 680, 692, 704, 710, 722, 732, 733, 747, 748, 752, 756, 765, 768, 772, 776, 784, 785, 786, 814, 816, 834, 842, 855, 858, 864, 867, 870.

Miercurea : 609.

Minţiu Gherlei : 82, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 165, 174, 178, 563, 591, 735, 812, 814, 825, 862, 873.

Mirceşti : 44, 52.

Mănărade : 85, 89, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 165, 174, 178, 572, 577, 586, 617, 618, 621, 637, 651, 653, 673, 681, 685, 707, 757, 776, 778, 816, 818, 849, 850, 862, 893.

Mociu : 72, 103, 348.

Moldoveneşti : 8, 11.

Monor : 90, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 166, 174, 178, 643, 817.

Mureş-Oşorhei : 82.

München : 31, 41, 43, 52.

Noşlac : 9, 101, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 166, 174, 178, 557, 571, 635, 640, 676, 739, 783, 784, 805, 815, 824, 868, 870.

Nuşeni : 96, 105, 108, 110, 123, 124, 146, 161, 166, 174, 178, 639, 662, 665, 667, 713, 720, 734, 775, 783, 802, 814, 821, 844, 853, 864, 888, 903, 933.

O

Oarda de Sus : 87, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 166, 174, 178, 563, 600, 601, 614, 618, 636, 665, 747, 772, 826, 832, 853, 931.

Obreja : 93, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 166, 174, 178, 558, 576, 590, 608, 625, 643, 649, 650, 676, 708, 741, 758, 762, 763, 765, 770, 771, 773, 781, 783, 785, 809, 817, 836, 844, 850, 855, 857, 868.

Ocna Dejului : 92, 106, 108, 110, 115, 123, 124, 125, 145, 146, 154, 163, 166, 174, 178, 559, 561, 564, 567, 568, 570, 573, 574, 579, 581, 582, 585, 587, 599, 603, 606, 607, 609, 611, 612, 614, 617, 618, 619, 620, 622, 623, 625, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 635, 636, 637, 638, 639, 643, 644, 645, 646, 648, 653, 654, 666, 668, 670, 671, 678, 681, 682, 683, 686, 687, 689, 691, 698, 699, 700, 706, 707, 708, 717, 719, 722, 726, 728, 731, 732, 734, 735, 738, 739, 743, 745, 749, 754, 756, 758, 759, 760, 763, 764, 768, 769, 770, 771, 774, 776, 778, 779, 780, 784, 786, 800, 802, 803, 805, 807, 809, 810, 812, 817, 818, 820, 821, 825, 827, 831, 832, 833, 834, 837, 839, 840, 842, 841, 843, 845, 849, 850, 851, 854, 857, 859, 870, 871, 877, 886, 893.

Ocna (Sibiului) : 252.

Ocnişoara : 60, 89, 93, 103, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 140, 145, 146, 166, 174, 178, 558, 559, 564, 578, 585, 590, 601, 605, 611, 652, 676, 703, 704, 728, 735, 742, 751, 754, 760, 765, 769, 780, 783, 786, 801, 813, 824, 841, 850, 854, 862, 863, 870, 871,

Ohaba : 93, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 166, 173, 174, 178, 615, 618, 687, 891, 895, 902.

Olopreţ : 493.

Oradea : 33.

Orăştie : 105, 310, 347, 415, 417, 724, 725, 800.

Orlat : 93, 308.

Oroiu : 94.

Orşova : 84.

Oşorhei : 74, 103, 202, 309, 437, 831, 840, 853.

N

Nadăşa : 84, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 154, 166, 174, 178. 561, 567, 573, 580, 603, 620, 642, 655, 677, 681, 689, 692, 695, 698, 700, 701, 709, 728, 742, 743, 801, 802, 804, 831, 856, 861.

Naoiu : 97.

Năsăud : 30, 90, 92, 106, 107, 125, 374, 840.

Nerău : 53.

Noghilac : 247, 364.

P

Paloş : 803, 818, 827, 831, 837, 840.

Paris : 17, 19, 20, 30, 43, 52, 78, 193.

Păgida : 82.

Pănade : 81, 83, 99, 105, 108, 110, 123, 124, 141, 145, 146, 152, 166, 174, 178, 565, 571, 576, 583, 620, 621, 658, 665, 670, 693, 724, 731, 743, 745, 775, 780, 782, 800, 810, 815, 816, 817, 819, 827, 839, 840, 845, 854, 860, 863.

Pecica : 53.

Pesac : 53.

Pesta : 213.

Petrilaca : 94, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 166, 174, 178, 555, 585, 605, 626, 628, 629, 631, 632, 633, 695, 717, 718, 720, 721, 723, 737, 801, 811, 813, 862, 903.

Peţelca : 84, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 166, 174, 178, 555, 558, 559, 575, 577, 583, 636, 670, 714, 715, 721, 727, 736, 739, 741, 764, 779, 780, 786, 800, 803, 815, 831, 841, 858, 862, 863, 865, 906, 908, 909, 933.

Pintic : 803, 830, 847, 850, 861.

Piteşti : 24, 27, 533.

Piclişa : 806, 817, 853, 857, 872.

Ploieşti : 212, 389, 793.

Poarta : 89, 103, 106, 108, 110, 123, 145, 146, 166, 174, 178, 645, 695, 696, 731, 756, 767, 816, 828, 834, 874.

Poiana : 94, 106, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 166, 174, 178, 555, 537, 596, 600, 612, 641, 649, 667, 696, 761, 786, 804, 896, 828, 846, 865, 881, 887.

Poiana Mare : 393.

Porumbeni : 84, 106, 108, 110, 123, 124, 141, 145, 166, 174, 178, 573, 594, 613, 623, 627, 631, 634, 641, 647, 652, 656, 658, 668, 674, 678, 680, 700, 704, 709, 734, 806, 837, 849, 865, 872, 888, 900.

Pottestein : 17, 20, 79, 193.

Potştyn : 20, 25, 28, 41.

Praga : 17, 18, 20, 21, 25, 26, 27, 48, 50, 52, 78, 79, 193.

Preseaca : 79.

Prislop : 840.

rPundu Brigăului" : 417.

R

Răşinari : 24, 89, 95, 106, 108, 110, 123, 124, 145, 166, 174, 178, 559, 561, 574, 584, 638, 643, 722, 726, 728, 801, 803, 820, 833, 849, 850, 890, 908.

Răzoare : 83, 88, 103, 106, 108, 110, 123, 124, 145, 166, 174, 178, 579, 580, 583, 630, 707, 766, 767, 782, 783, 802, 809, 813, 831, 903, 930, 931, 932.

Reghin : 62, 99, 103, 106, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 154, 166, 174, 178, 344, 579, 580, 587, 588, 589, 593, 610, 639, 643, 651, 703, 716, 748, 779, 804, 819, 823, 839, 840, 843, 854, 861, 864, 866.

Reichenau : 17.

Reteag : 417, 499, 790, 805, 814, 902, 904.

Reţişu : 837, 882.

Rîciu : 95.

Rîmnicu Sărat : 86.

Rîpa de Jos : 97, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 166, 174, 178, 573, 574, 590, 637, 710, 722, 756, 799, 801, 802, 804, 804, 809, 815, 818, 821, 822, 824, 825, 826, 830, 831, 839, 844, 847, 851, 854, 860, 862, 864, 865, 867, 890, 903, 931.

Roma : 84, 101.

Roşia de Secaş : 55, 90, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 121, 123, 124, 125, 143, 144, 145, 146, 147, 154, 163, 166, 174, 178, 203, 556, 562, 568, 569, 572, 574, 575, 576, 578, 579, 580, 582, 583, 584, 587, 591, 592, 596, 608, 610, 621, 624, 625, 626, 634, 639, 642, 644, 646, 647, 659, 666, 667, 669, 670, 676, 678, 685, 686, 689, 690, 691, 700, 708, 709, 715, 716, 721, 722, 730, 735, 738, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 751, 753, 761, 766, 767, 768, 769, 770, 772, 777, 779, 780, 784, 799, 800, 801, 802, 805, 806, 809, 810, 811, 813, 815, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 825, 827, 832, 833, 834, 839, 840, 841, 843, 844, 845, 847, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 858. 859, 860, 862, 863, 864, 865, 867, 869, 870, 871, 872, 889, 982.

Rucăr : 20, 24.

Runc : 932.

Rychnow : 17.

S

Salva 889.

Sasca Montană : 163, 166, 913.

Satu-Nou : 365.

Săcal : 413.

Săcalul de Cîmpie : 97.

Săcădate : 811.

Sălaj : 865, 871.

Sălătrucel : 24.

Sălcud : 97, 99, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145,146, 166, 174, 178, 558, 562, 608, 662, 624, 625, 643, 649, 650, 670, 689, 691, 734, 738, 741, 760, 808, 817, 823, 834, 836, 842, 850, 855, 857, 926, 930, 932, 933.

Sălişte : 24.

Săpînţa : 805.

Sărmăşel : 93, 103, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 166, 174, 178, 556, 563, 570, 574, 604, 606, 607, 612, 625, 627, 640, 645, 648, 650, 651, 654, 664, 665, 679, 686, 697, 704, 705, 726, 737, 739, 747, 776, 777, 779, 780, 802, 807, 813, 819, 840, 845, 849.

Sebeş : 105, 106, 121, 328, 667.

Secusigiu : 53.

Seghedin : 500.

Semlac : 53.

Sfîntu Gheorghe : 125.

Sibiu : 7, 13, 22, 24, 26, 32, 33, 38, 39, 53, 54, 76, 82, 86, 96, 97, 102, 104, 105, 106, 110, 113, 115, 119, 123, 124, 126, 128, 132, 135, 145, 156, 166, 170, 173, 174, 175, 176, 178, 179, 181, 182, 205, 211, 252, 298, 301, 306, 308, 362, 413, 416, 417, 419, 420, 425, 437, 451, 488, 655, 657, 685, 714, 722, 737, 799, 814, 874, 900.

Sidriaşu Mare : 89.

Sighişoara : 24, 729.

Silea : 86.

Simcel : 24.

Simbăta : 24.

Simpetru de Cîmpie : 85.

Sînbenedic : 85, 86, 95, 105, 107, 108, 110, 123, 125, 145, 146, 163, 166, 174, 178, 558, 564, 585, 601, 689, 690, 736, 740, 749, 766, 772, 784, 786, 799, 800, 803, 805, 842, 847, 848, 859, 906, 910, 912, 929.
Sîncrai : 86.
Sîngătin : 86.
Sîngeorz : 235, 806, 809, 840, 871.
Sî nger : 88.
Sînmiclăuş : 90, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 166, 174, 178, 566, 597, 623, 667, 697, 702, 744, 756, 784, 805, 910.
Sînnicolaul Mare : 53.
Sîn Paul : 99.
Sîntămărie : 82, 85, 86, 97, 105, 107, 110, 123, 145, 166, 174, 178, 911.
Sîntu : 92.
Socodor : 53.
Solferino : 61, 68, 170, 438, 829, 830.
Spătac : 101.
Spini : 85, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 152, 154, 163, 166, 174, 178, 556, 562, 564, 567, 568, 569, 570, 581, 590, 601, 605, 611, 635, 644, 646, 650, 651,681, 704, 733, 742, 747, 748, 751, 759, 760, 766, 767, 768, 772, 774, 806, 810, 814, 820, 827, 844, 853, 856, 867, 862, 865, 867, 872, 873, 883.
Straja : 60, 89, 99, 103, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 152, 166, 174, 178, 563, 584, 605, 748, 749, 757, 765, 776, 777, 800, 807, 843, 850, 862, 875, 910.
Streza-Cîrţişoara : 199, 795.
Strîmba : 712.
Stupini : 99.
Stuttgart : 76.
Suceava : 30, 397.
Sucutard : 72, 93, 103, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 154, 166, 174, 178, 564, 565, 570, 577, 584, 586, 592, 603, 622, 643, 668, 680, 709, 733, 737, 746, 780, 804, 812, 833, 872, 930.
Suseni : 83, 100, 103, 106, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 166, 174, 178, 564, 565, 568, 590, 597, 599, 611, 622, 626, 631, 632, 633, 643, 688, 709, 723, 726, 731, 733, 735, 736, 749, 764, 765, 785, 802, 822, 823, 849, 958, 869, 902.

Ş

Şalcău : 875.
Şard : 93, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 166, 173, 174, 178, 559, 574, 575, 607, 609, 617, 618, 625, 675, 676, 712, 723, 729, 761, 766, 767, 811, 833, 845, 866, 893, 898.
Şăulia : 97.
Şeica Mică : 336.
Şercaia : 370.
Şieu : 864.
Şilea : 88.
Şinca-Veche : 98, 106, 108, 110, 123, 124 ,125, 145, 167, 174, 178, 562, 593, 668, 706, 715, 716, 717, 718, 725, 727, 751, 808, 811, 815, 817.
Şiria : 53.
Şomoştelnic : 63, 82, 103, 106, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 167, 174, 178, 558, 563, 571, 583, 598, 608, 609, 623, 636, 643, 645, 646, 647, 653, 674, 685, 692, 715, 739, 765, 776, 807, 813, 817, 824, 832, 852, 872.
Şpring : 824, 863, 866.
Şuici : 24.

T

Tătîrlaua : 55, 67, 92, 100, 103, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 154, 163, 167, 174, 178, 558, 559, 561, 566, 581, 585, 587, 609, 611, 618, 624, 630, 637, 638, 651, 661, 669, 671, 676, 677, 681, 686, 693, 736, 737, 738, 742, 744, 748, 752, 759, 762, 763, 764, 775, 782, 800, 802, 813, 819, 835, 838, 845, 850, 852, 856, 859, 867, 870, 872, 874, 894, 932.
Tăuni : 83, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 167, 174, 178, 595, 651, 680, 704, 719, 725, 805, 806, 831, 893, 905.
Tăure : 97, 100, 103, 105, 107, 108, 110, 123, 124, 125, 140, 141, 145, 146, 152, 154, 163, 167, 174, 178, 568, 569, 571, 581, 591, 595, 599, 604, 606, 610, 611, 616, 618, 623, 626, 628, 629, 630, 637, 640, 641, 644, 650, 651, 658, 659, 664, 668, 669, 670, 683, 684, 686, 689, 690, 691, 693, 694, 695, 701, 706, 709, 711, 717, 719, 720, 723, 736, 743, 750, 751, 756, 759, 762, 763, 764, 765, 768, 771, 772, 775, 778, 781, 785, 786, 793, 799, 801, 802, 806, 808, 810, 811, 813, 817, 824, 826, 831, 833, 836, 840, 842, 844, 846, 847, 848, 849, 850, 853, 856, 857, 860, 865, 866, 902, 908.
Teaca : 98.
Teiuş : 776.
Teleac : 68, 98, 103, 106, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 167, 174, 178, 562, 584, 591, 620, 639, 641, 653, 679, 689, 690, 697, 703, 704, 713, 716, 717, 720, 735, 807, 818, 819, 825, 830, 871.
Timişoara : 6, 75, 76.
Tiur : 99, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 167, 174, 178, 592, 601, 630, 639, 642, 667, 673, 678, 734, 742, 752, 763, 782, 828, 848, 852, 909, 931.
Tiuş : 364.
Tîmpăhaza : 85
Tîrgu-Mureş : 12.
Topliţa : 722.
Torino : 86.
Totoiu : 93, 105, 108, 110, 121, 123, 124, 125, 144, 145, 146, 147, 152, 153, 154, 157, 163, 167, 174, 178, 558, 560, 561, 563, 564, 565, 566, 568, 570, 581, 583, 590, 598, 602, 603, 605, 609, 610, 619, 621, 622, 626, 627, 630, 635, 638, 639, 640, 641, 643, 644, 647, 650, 651, 655, 657, 661, 663, 665, 669, 672, 673, 674, 677, 679, 680, 683, 692, 693, 694, 698, 702, 703, 704, 706, 711, 712, 713, 715, 716, 724, 725, 726, 727, 728, 730, 734, 736, 738, 741, 742, 744, 745, 746, 747, 749, 751, 753, 756, 757,

758, 759, 760, 763, 767, 768, 769, 770, 773, 774, 775, 778, 779, 780, 781, 784, 785, 786, 799, 800, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 811, 812, 814, 815, 816, 817, 819, 820, 821, 822, 824, 825, 828, 831, 833, 836, 838, 839, 840, 841, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 851, 855, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 867, 868, 869, 874, 876, 877, 903, 906, 910, 911, 912, 913, 932, 933, 935, 936.
Tritu de Jos : 82.
Turda : 8, 106, 121, 257, 289, 306, 394, 412, 438, 647, 685, 799.
Turnu Roşu : 24.
Tuşin : 100.
Tutac : 63, 103.
Tübingen : 76.

Ţ

Ţapu : 86, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 167, 174, 178, 570, 574, 575, 606, 607, 612, 625, 627, 640, 650, 651, 664, 665, 672, 673, 679, 686, 697, 704, 705, 737, 739, 777, 785, 786, 793, 807, 813, 819, 845, 890, 894.
Ţaligrad : 613, 791.
Ţarigrad : 376, 377, 381, 612, 790.
Ţelegrad : 613, 790.
Ţeligrad : 495, 498, 788, 789, 901.
Ţiligrad : 614.

U

Uioara : 99, 105, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 167, 174, 178, 576, 636, 640, 715, 716, 720, 733, 736, 739, 765, 783, 815, 842, 866, 890, 899.
Ungra : 818, 846, 890.
Ungurei : 93.
Uriu : 810.

V

Valea : 67, 99, 103.
Valea Sasului : 22, 24.
Varfalău : 8.
Văleni : 851.
Vălişoara : 67, 99, 103, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 163, 167, 174, 178, 574, 575, 589, 601, 605, 610, 640, 648, 662, 688, 703, 704, 717, 719, 761, 771, 772, 808, 809, 819, 821, 827, 846, 853, 855, 861, 862, 863, 869, 871, 872.
Velcheriu : 85, 579, 580, 583.
Vereşmort : 364.
Veşeuş : 82, 105, 107, 110, 123, 145, 167, 174, 178, 917.
Veştem : 101.
Veza : 364.
Vidra de Jos : 53.
Vidrasău : 95, 106, 108, 110, 123, 124, 125, 145, 146, 167, 173, 174, 178, 603, 616, 618, 631, 632, 644, 646, 693, 696, 724, 741, 761, 770, 772, 775, 781, 809, 813, 814, 825, 832, 841, 844, 845, 858, 871, 879.
Viena : 9, 15, 17, 20, 21, 22, 23, 26, 31, 36, 39, 43, 52, 82, 93, 100, 211.
Vinerea : 816.
Vingard : 69, 98, 103, 104, 105, 108, 110, 123, 124, 145, 146, 167, 174, 178, 587, 593, 606, 611, 619, 623, 680, 701, 727, 741, 743, 747, 759, 768, 772, 779, 780, 820, 835, 837, 843, 845, 852, 854, 856, 865.
Visoké Misto : 17.
Vişuia : 88, 105, 108, 110, 123, 145, 146, 167, 174, 178, 633, 689, 691, 798, 736, 750, 785, 843.
Vlădeni : 370.
Voila : 24, 27.
Vulcan (Braşov) : 874, 875, 881.
Vulcan(Hunedoara) : 864.

Z

Zagra : 92, 105, 107, 110, 123, 145, 167, 174, 178, 840, 919.
Zlagna : 893.
Zlatna : 893.

LISTA ILUSTRAȚIILOR

Ioan Micu-Moldovanu (B. A. R., Cabinetul de stampe).

Ioan Urban Jarník (Biblioteca Universității ,,Babeș-Bolyai'', Cluj și B.A.R., Mm. 176).

Andrei Bîrseanu (După ,,Luceafărul'', Sibiu, 10 (1911), p. 402).

I. U. Jarník către A. Bîrseanu, scrisoare din 28 iulie 1879, cuprinzînd propunerea de colaborare (Biblioteca Universității ,,Babeș-Bolyai'', Cluj).

I. U. Jarník către Titu Maiorescu, finalul scrisorii din 8 aprilie 1881, cuprinzînd primul sumar al culegerii, redactat parțial și de A. Bîrseanu (B. A. R,, S. 36/XIV/9).

I.U. Jarník către A. Bîrseanu, scrisoare din 11 decembrie 1882, cuprinzînd un fragment din scrisoarea Liviei Maiorescu, referitor la publicarea colecției de către Academie (Biblioteca Universității ,,Babeș-Bolyai'', Cluj).

I. U. Jarník către A. Bîrseanu, scrisoare din 1 aprilie, cuprinzînd înștiințarea despre publicarea colecției de către Academie (Biblioteca Universității ,,Babeș-Bolyai'', Cluj).

I. U. Jarník către Ioan Micu-Moldovanu, pagina a treia a scrisorii din 26 iulie 1885, privind detaliile de culegere și prefața lui A. Bîrseanu (Bibl. Filialei Cluj a Academiei, Fondul Blaj și B. A. R., Mm. 177).

I. U. Jarník către Ioan Micu-Moldovanu, pagina a treia a scrisorii din 12 ianuarie 1885, prin care îi solicită informații lexicale (Bibl. Filialei Cluj a Academiei, Fondul Blaj).

Ms. 2197.II.13, pagina de titlu a culegerii lui Folea Vasile. De remarcat numerotarea lui Jarník și barele despărțind textele și versurile (Biblioteca Orășănească, Sibiu).

Ms. 2197.II.52, ultima pagină a culegerii lui Ioachim Drăg/hic/escu, viitorul medic și scriitor (Biblioteca Orășenească, Sibiu).

Ms. 2197.II.2, ultima pagină a culegerii lui Simion Ignat, cu autograful elevului și numerotarea lui Jarník (Biblioteca Orășănească, Sibiu).

Ms. 2197.II.22, ultima pagină a culegerii lui Constantin Pop, cu autograful elevului și numerotarea lui Jarník (Biblioteca Orășănească, Sibiu).

Ms. 2197.II.109, prima pagină a culegerii lui Alexe Viciu, viitorul profesor și culegător de folclor. Numerotarea textelor aparține lui Jarník (Biblioteca Orășănească, Sibiu),

Ms. 2197.II.115, fișa personală a lui Jarník nr. 1, cu analiza comparativă a variantelor (Biblioteca Orășănească, Sibiu).

Ms. 2197.II.115, fișa personală a lui Jarník nr. 44, cu transcrierea comparativă a variantelor (Biblioteca Orășănească, Sibiu).

Ms. 2197.II.115, fișa personală a lui Jarník nr. 19, cu analiza comparativă a textelor. Clasificarea aparține lui A. Bîrseanu (Biblioteca Orășănească, Sibiu).

Ms. 2197.II.115, fișa personală a lui Jarník nr. 68, cu analiza comparativă a variantelor. Clasificarea aparține lui A. Bîrseanu. De remarcat stenogramele indescifrabile (Biblioteca Orășănească, Sibiu).

Ms. 2197.II.115, fișa personală a lui Jarník nr. 30. Corecturile aparțin atît lui Jarník cît și lui Bîrseanu (Biblioteca Orășănească, Sibiu).

Ms. 2197.II.115, fișa personală a lui Jarník nr. 24, cuprinzînd copia aproape fidelă a primelor 22 versuri ale baladei ,,Chiruța'' (Biblioteca Orășănească, Sibiu).

Ms. 2197.II.115, fișa personală a lui A. Bîrseanu nr. 26, care a intrat în notele sale de la balada ,,Chiruța'' (Biblioteca Orășănească, Sibiu).

Ms. 2197.II.78, prima pagină a culegerii lui Ioan Alutanu, cuprinzînd o variantă a D. 404 și începutul baladei ,,Toma Alimoș'' (Biblioteca Orășănească, Sibiu).

Ms. 2197.II.27, f. 49$^{r.}$, din culegerea lui Simion Moldoveanu, cuprinzînd începutul baladei ,,Voinicul și calul'' (Biblioteca Orășănească, Sibiu).

Ms. 2197.II.185, pagină din culegerea viitorului profesor și publicist Mihail Străjanu, cuprinzînd un fragment de basm și note funcționale (formulele stereotipe ale basmului) și etnografice (șezătoarea la români) (Biblioteca Orășănească, Sibiu).

Ms. 2197.II.29, prima pagină a culegerii lui Ioan Mălai, viitorul profesor năsăudean al lui George Coșbuc, cuprinzînd începutul unei ,,Colăcării'' (Biblioteca Orășănească, Sibiu).

Ms. 2197.II.27, f. 45r·, din culegerea lui Simion Moldoveanu, cuprinzînd începutul „Cîntecului zorilor" (Biblioteca Orășănească, Sibiu).

I. U. Jarník către Ioan Micu-Moldovanu, scrisoare, în cirilică, din 18 iulie 1883, tratînd despre publicarea colecției la Academie și despre colaborarea cu A. Bîrseanu (Biblioteca Filialei Cluj a Academiei, Fondul Blaj).

I. U. Jarník către A. Bîrseanu, un fragment din lista de greșeli (f. 82r·), ce însoțește scrisoarea din 6 octombrie 1884 (Biblioteca Universității „Babeș-Bolyai", Cluj).

I. U. Jarník către A. Bîrseanu, fragment din lista de greșeli (f. 84v·), ce însoțește scrisoarea din 6 octombrie 1884 (Biblioteca Universității „Babeș-Bolyai", Cluj).

I. U. Jarník către A. Bîrseanu, scrisoare din 1 octombrie 1896, relativă la drepturile de autor pentru ediția din 1895 (Biblioteca Universității „Babeș-Bolyai", Cluj).

Coperta interioară a ediției din anul 1885 (exemplarul B.A.R.).

CUPRINSUL

Pag.

PARTEA I: **STUDIU INTRODUCTIV** 3

A. **Cartea și oamenii** 5

1. Ioan Micu-Moldovanu (p. 8) ▭ 2. Ioan Urban Jarník (p. 15) ▭ 3. Andrei Bîrseanu (p. 30) 4. Istoria cărții (p. 36)

B. **Manuscrisul Ioan Micu-Moldovanu: descriere** 53

C. **Culegători, localizare, datare** 78

1. Culegători (p. 80) ▭ 2. Localizare (p. 102) ▭ 3. Datare (p. 109).

D. **Antologia Jarník-Bîrseanu și materialul inedit** 115

1. Antologia Jarník-Bîrseanu (p. 116) ▭ 2. Materialul inedit (p. 155) ▭ 3. Concluzii (p. 183)

E. **Lămuriri asupra ediției de față** 186

Ediția din 1885 (p. 186) ▭ Ediția din 1895 (p. 197) ▭ Ediția din 1964 (p. 201) ▭ Ediția de față (p. 202).

PARTEA A II-A: **DOINE ȘI STRIGĂTURI DIN ARDEAL. DATE LA IVEALĂ DE Dr. IOAN URBAN JARNÍK ȘI ANDREI BÎRSEANU** 207

Prefață 211

Doine 215

Dragoste (p. 217) ▭ Puterea dragostei (p. 217) ▭ Lauda ibovnicului și ibovnicei (p. 221) ▭ Dragoste nehotărîtă (p. 229) ▭ Îndemnări la dragoste (p. 230) ▭ Dragoste cu frică și cu zulie (p. 232) ▭ Dragoste ascunsă și cu piedici (p. 233) ▭ Dragoste pismuită (p. 236) ▭ Dragoste cu glumă (p. 238) ▭ Deosebite (240); *Dor și jale* (p. 242): Puterea dorului (p. 242) ▭ Necazuri din pricina dorului (p. 244) ▭ Drăguții depărtați unul de altul (p. 249) ▭ Moartea unuia dintre iubiți (p. 262) Dragoste stricată (p. 264) ▭ Jalea celor ce n-au nimerit bine cu căsătoria (p. 268) ▭ Jalea celui mustrat și pismuit (p. 274) ▭ Jalea celui depărtat de la ai săi (p. 275) ▭ Jalea orfanului (p. 279) ▭ Deosebite (p. 282); *Mustrări și blăstămuri* (p. 286): Neînțelegeri între iubiți (p. 286) ▭ Dojeniri făcute celor necredincioși în dragoste (p. 290) ▭ Mustrări și blăstămuri din partea drăguței părăsite și a drăguțului părăsit (p. 293) ▭ Mustrări din pricina socrilor și părinților (p. 299) ▭ Mustrări din partea fetei silite la măritiș (p. 300) ▭ Deosebite (p. 301); *Doine haiducești* (p. 303); *De-ale cătăniei* (p. 306);

Note la doine 316

Strigături 333
Strigături glumețe 335
Strigături satirice (p. 354): În ciuda fetelor și nevestelor (p. 354) ▭ În ciuda feciorilor și bărbaților (p. 367) ▭ Deosebite (p. 369);
Note la strigături 371

Varia 376
Marcu (p. 376) ▭ Chiruța (p. 378) ▭ Calul Radului (p. 380) ▭ Osîndiții (p. 381) ▭ Nevasta fugită (p. 381) ▭ Răducanu (p. 382) ▭ Teiul și bradul (p. 383) ▭ Cîntecul ciobanului (p. 383) ▭ Colinda I (p. 384) ▭ Colinda II (p. 385) ▭ Închinare cu paharul (p. 385);
Note la Varia 386

PARTEA A III-A: **MATERIALUL INEDIT** 391

A. **Doine și cîntece** 393
1. De dragoste (p. 393) ▭ 2. De dor (p. 401) ▭ 3. De jale (p. 406) 4. De înstrăinare (p. 411) ▭ 5. De cătănie (p. 415) ▭ 6. De urît (p. 420) ▭ 7. Blesteme (p. 422) ▭ 8. Umoristice și satirice (p. 424) ▭ 9. De lume (p. 431) ▭ 10. De codru, voinicie, hoție (p. 433) ▭ 11. Sociale (p. 436) ▭ 12. Istorice (p. 437) ▭ 13. Diverse (p. 438);

B. **Strigături** 447
1. Despre joc (p. 447) ▭ 2. La adresa fetelor (p. 449) ▭ 3. La adresa nevestelor (p. 455) ▭ 4. La adresa feciorilor (p. 456) ▭ 5. La adresa feciorilor rămași (p. 461) ▭ 6. La adresa bărbaților insurați (p. 462) ▭ 7. De dragoste (p. 463) ▭ 8. Umoristice (p. 467) ▭ 9. Satiră socială (p. 471) ▭ 10. Diverse (p. 476);

C. **Balade** 481

D. **Basme, povești, snoave, tradiții** 506

E. **Ghicitori** 527

F. **Folclorul obiceiurilor** 531
1. Creații nupțiale (p. 531) ▭ 2. Creații funerare (p. 536) ▭ 3. Colinde, cîntece de stea, urături (p. 537) ▭ 4. Descîntece, farmece, vrăji, descrieri de obiceiuri și practici populare (p. 539).

PARTEA A IV-A: **NOTE ȘI VARIANTE LA ANTOLOGIA JARNÍK-BÎRSEANU** 553

A. **Doine** 555

B. **Strigături** 731

C. **Varia** 788

PARTEA A V-A: **NOTE ȘI VARIANTE LA MATERIALUL INEDIT** . . 797

A. **Doine și cîntece** 799

B. **Strigături** 839

C. **Balade** 874

D. **Basme, povești, snoave, tradiții** 906

E. **Ghicitori** 912

F. **Folclorul obiceiurilor** 913

PARTEA A VI-A: **TEHNICA** 939

Bibliografie 941

Indice de persoane 945

Indice de localități 954

Lista ilustrațiilor 963

BCU

Redactor responsabil: VIOLETA MIHĂILĂ
Tehnoredactor: CONSTANTIN STANCIU

Dat la cules 11.10.67. Bun de tipar 18.05.68. Apărut 1968. Tiraj 2620 ex. legate. Hîrtie scris II A de 63 g/m². 16/849×1080. Coli editoriale 109,12. *Coli de tipar 121. A. 10522/67. C.Z. pentru bibliotecile mari 398.8+398.23(498.7). CZ. pentru bibliotecile mici 8 F (498.7).*

Întreprinderea Poligrafică „Informația". Str. Brezoianu nr. 23-25 Bucureți, Republica Socialistă România, comanda 461